ANNE și SERGE GOLON

Angelica, marchiza Îngerilor

MARCHIZA ÎNGERILOR

1645

— Doică, întrebă Angelica, de ce omora Gilles de Retz atîţia copii ?

— Era sub puterea diavolului, fata mea, deaia. Gilles de Retz, căpcăunul din Machecoul, voia să fie el seniorul cel mai puternic din timpul lui! Castelul lui era plin în toate părţile numai de retorte, de fiole, de alambicuri cu tot felul de fierturi roşii şi cu nişte aburi îngrozitori. Diavolul îi cerea mereu cîte o inimă de copil, ca jertfă. Aşa au început crimele lui Gilles de Retz. Iar mamele distruse de durere îşi arătau una alteia donjonul castelului Machecoul, înconjurat mereu de stoluri de corbi, mulţi cîţi copiii omorîţi.

— Şi îi mânca pe toţi ? întrebă cu o voce tremurătoare Madelon, sora mai mică a Angelicăi.

— Nu chiar pe toţi, aşa ceva nici n-ar fi putut, răspunse doica.

Stătea aplecată deasupra ceaunului în care fierbeau domol slănina şi varza, apoi începu să toarne în tăcere supa. Hortense, Angelica şi Madelon, cele trei fiice ale baronului de Sancé de Monteloup, o urmăreau cuminţi, cu îngurile ridicate, aşteptînd urmarea poveştii.

= Mai bine i-ar fi mîncat, urmă doica pe un ton acru. Mai bine i-ar fi mîncat, bieţii copilaşi, dar el vezi că făcea ceva de o mie de ori mai rău. Mai întîi poruncea să fie adus în faţa lui sărmanul micuţ sau sărmana fetiţă, care ţipa cu disperare după maică-sa. Ticălosul ăsta şedea lăfăit, odihnindu-se după atîtea blestemăţii fără număr, şi poruncea ca biata victimă să fie atîrnată în perete, într-un soi de laţ care-l strîngea de gît şi pe după piept şi-l sugruma, dar nu chiar cît să-l omoare de tot. Copilaşul se zbătea, sărmanul, ca un pui de găină, pe urmă ţipetele lui începeau să devină din ce în ce mai slabe, ochii îi ieşeau din cap şi se învineţea. Şi în toată sala aceea mare nu se auzeau decît rîsetele haidamacilor lui Retz şi gemetele stinse ale micuţei victime. Atunci Gilles poruncea să-l dea jos de acolo, îl lua pe genunchi, îl strîngea cu duioşie la piept pe bietul îngeraş, îi vorbea blînd şi-l îmbuna :

— Gata, gata, nu mai plînge, micuţule, că nu-ţi face nimeni nici un rău. Am vrut doar să glumim puţin, dar acuma gata. Copilaşul o să aibă cele mai dulci bomboane, un pătuc de puf şi un costumaş de mătase leit ca un paj, da ?

Copilul, neştiutor, se însenina la auzul unor asemenea cuvinte şi în ochişorii lui plini de lacrmi se aprindea o rază de bucurie. Atunci, hainul ăsta scotea pe furiş pumnalul şi i-l împlînta în gît pînă-n prăsele, iute ca fulgerul. Dar nici asta n-ar fi nimic. Cele mai groaznice lucruri se petreceau cînd era vorba de fete mai măricele.

— Ce le făcea ? întrebă Hortense, cu priviri lacome de curiozitate.

Atunci bătrînul Guillaume, care şedea în colţul vetrei, răzîndu-şi fire subţire dintr-o păpuşă de

tutun, se amestecă și el, bombănind în barba lui gălbejită :

— N-ai de gînd să taci o dată din gura aia, cotoroanță afurisită ? Dacă pînă și eu, soldat bătrîn și trecut prin atîtea la viața mea, și tot simt că mi se întorc măruntaiele pe dos cînd te aud cu balivernele tale !

Doica Fantine Lozier, indignată pînă în străfundurile trupului ei mare și cărnos, îl înfruntă plină de semeție :

— Baliverne, ai ? Se vede clar, Guillaume Lützen, că nu ești din Poitou nici cît negru sub unghie. Dacă te-ai îndura să o iei către Nantes, ai da numaidecît de castelul ăsta blestemat din Machecoul. Două sute de ani și mai bine au trecut de cînd cu nenorocirile astea, dar oamenii și acuma-și fac cruci peste cruci cînd trec prin dreptul lui, dacă vrei să știi. Numai că de unde să știe o venitură ca tine, pripășită din toată lumea, întîmplările pomenite din bătrîni prin locurile astea !

— Da, n-am ce zice, strașnici bătrîni dacă or fi fost toți ca alde podoaba aia de Gilles de Retz !

— Numai după asta și se vede cît ești de greu de cap și de bădăran ! Apoi ascultă aici, mocofane, Gilles de Retz era atît de măreț în nemernicia lui, încît nici un ținut, afară de Poitou, nu se mai poate făli cu un ucigaș pe măsura lui ! Și cînd a fost judecat și condamnat la Nantes, apoi află că la moartea lui, toate mamele cărora le schinguise și le mîncase copiii, toate au ținut doliu după el !

— Ei, așa mame mai zic și eu, exclamă batjocoritor bătrînul Guillaume.

— Păi da ! răspunse plină de mîndrie doica, fără să-și fi dat seama de tonul bătrînului soldat, să știi că chiar asa stau lucrurile ! Poate așa are

să-ţi intre în capul ăla găunos că aşa suntem noi, cei din Poitou. Măreţi în nelegiurire, măreţi în iertare !

Şi doica, furioasă pe interlocutorul care cutezase să o contrazică, trînti blidele pe masă şi-l îmbrăţişă furtunoasă pe micul Denis.

— Spun drept că n-oi fi eu o femeie cine ştie ce şcolită, dar sînt în stare să deosebesc nişte nenorocite de scorneli de clacă de o întîmplare adevărată, rămasă din moşi-strămoşi. Gilles de Retz a fost un om care a trăit în carne şi oase şi s-ar prea putea ca sufletul lui să mai rătăcească şi acum pe lîngă castelul acela, dar osemintele i-au putrezit aici, în pămîntul nostru. Tocmai de aia nu e bine să vorbeşti în răspăr despre unul ca el, ca despre cine ştie ce zînă sau vîrcolac care se fîţîie pe lîngă bolovanii de pe cîmpie. Ba încă, dacă e să ne gîndim, nici de ăştia nu e bine să vorbeşti prea cu uşurinţă.

— Dar de fantome putem să ne batem joc, Nounou ? întrebă Angelica.

— Nici de ele, micuţa mea, mai bine să ne punem lacăt la gură. Nu că fantomele ar fi duşmănoase sau răzbunătoare, nu, dar cele mai multe din ele sunt triste şi bănuitoare şi ar fi mai mare păcatul să mai venim şi noi cu bătaia noastră de joc peste amărăciunile lor.

— Dar bătrîna doamnă care apare aici, la castel, de ce plînge ?

— Cine poate şti ? Ultima dată cînd am văzut-o, acum şase ani, între vechea sală a gărzilor şi galeria cea mare, cred că nu mai plîngea. Asta poate fiindcă luminăţia sa domnul baron, bunicul vostru, s-a rugat multă vreme în capelă pentru odihna sufletului ei.

— Eu i-am auzit pașii pe scara turnului! se amestecă înfiorată și slujnica Babette.

— O fi fost mai curînd vreun șobolan, fetițo, se împotrivi doica. Bătrîna doamnă să știi și tu că e o persoană foarte discretă și nu s-ar apuca în ruptul capului să deranjeze pe cineva. Mă gîndesc că poate la vremea ei o fi fost oarbă, fiindcă ține mereu o mînă întinsă cînd merge. Sau te pomenești că cine știe ce-o fi căutînd. Cîteodată se apropie de copiii care dorm și le pune cîte o mînă pe obraz.

Aici, vocea doicii Fantine căpătă un ton mohorît, de-a dreptul lugubru.

— Mi-am zis că s-ar prea putea să caute vreun copilaș mort pe vremuri, sărmana!

La auzul unor asemenea cuvinte, bătrînul Guillaume de-a derptul se burzului:

— Ia ascultă, talpa iadului, mintea aia a ta e mai plină de scîrnăvii ca o stivă de hoituri! Eu nu zic că seniorul de Retz n-o fi fost om mare, din moment ce una ca tine se fudulește că se trage din aceleași locuri cu el, chit că la distanță de două secole și mai bine. Nu zic nici că doamna aceea de Monteloup n-o fi fost o persoană vrednică de toată cinstirea, dar ce zic eu acuma e că o matracucă afurisită ca tine le umple copiilor ăstora capetele cu tot felul de istorii de le fac părul măciucă, în loc să-i lași să-și umple burțile, fiindcă aia le trebuie lor acuma, nu fantome și spînzurați morți!

— Ei na, ce să mai zic, uite că te lovi acuma și sensibilitatea, soldățoi mojic ce ești! Ia uite la el, lefegiu în simbria diavolului ce e, s-a apucat să mă-nvețe el pe mine ce-i aia grija pentru niște copile de neam! N-ai putea mai bine să ne spui, țopîrlan nelegiuit, cîte burtici de-astea de copii ai spintecat cînd slujeai sub steagul împăratului Aus-

triei ? Şi ce isprăvi de soiul ăsta ai mai făcut mă-tăluţă prin Germania, sau prin Alsacia şi Picardia, ai ? La cîte colibe ai dat foc, scîrnăvie, şi ai înţe-penit uşa peste toată familia, de i-ai lăsat pe toţi să ardă înăuntru ca şobolanii, ai ? Ia zi ! Ai cum-va neruşinarea să spui că n-ai spînzurat o mulţime de oameni amăriţi şi nevinovaţi ? Ehei, precis că se rupeau crengile copacilor de atîta greutate, ne-legiuitule ! Şi atîtea femei şi fete batjocorite, de le-aţi acoperit de ruşine pe toată viaţa ! Şi mai ai obraz să vorbeşti ? Ptiu !

— Apăi vezi că am făcut şi eu ca toată lumea, femeie nebusă ! Asta e viaţa de soldat, ce voiai să fac eu ? E legea războiului şi cu asta basta ! Atîta doar, de ce să zic, fetiţele astea de le vezi aici sunt făcute pentru altă soartă, aşa că lasă-le să-şi în-ghită dumicaţii în linişte.

— Or fi făcute pentru altă soartă, nu zic, dar asta numai pînă în ziua cînd ne-om trezi aici cu cine ştie ce lepădături de soldaţi răpănoşi sau cu vreo ceată de tîlhari, să-i vedem cum năvălesc ca lăcustele şi atunci să te ţii legea războiului pe capul lor, atunci să vezi mizerie şi groază, săracii copii !

Plină de acreală, doica desfăcu o ulcică de pa-teu de iepure şi începu să-l întindă pe pîine, dînd cîte o bucată fiecăruia din cei aflaţi împrejurul mesei şi fără să-l uite şi pe bătrînul Guillaume.

— Ascultaţi ce vă spune Fantine Lozier, copii, continuă ea, ascultaţi-o, că a văzut multe şi ştie destule.

Hortense, Angelica şi Madelon, care profitaseră de ciorovăiala iscată între doică şi bătrînul soldat ca să lase castroanele curate lună, ridicară din nou capetele, iar Gontran, frăţiorul lor de zece ani, îşi părăsi colţul întunecos unde se retrăsese îmbufnat şi se apropie şi el. În fiecare seară, acesta era cea-

sul războaielor şi al jafurilor, al soldaţilor şi al tîlharilor amestecaţi de-a valma unii cu alţii în aceeaşi izbucnire roşie de incendiu, de zăngănit de arme şi de ţipete de femei.

— Guillaume Lützen, îl cunoşti pe fecioru-meu, care e vizitiul stăpînului nostru, domnul baron de Sancé de Monteloup, da ?

— Păi îl cunosc, de ce să nu-l cunosc ? E un flăcău de toată isprava, n-am ce zice.

— Ei bine, află că tot ce pot să-ţi spun despre taică-său e că făcea parte din armata monseniorului cardinal de Richelieu [1], pe vremea cînd eminenţa sa asedia cetatea La Rochelle, ca să-i stîrpească pe protestanţi [2]. Eu una spun drept, nici hughenotă nu eram şi nici de altele, că-n fiecare seară mă rugam la Sfînta Fecioară să mă ajute să mă păstrez curată pînă o fi să mă mărit. Numai că după ce armata regelui nostru preacreştin Ludovic al XIII-lea a trecut pe aici, tot ce pot să zic e că nu mai eram o fecioară nevinovată. Aşa că pe fecioru-meu l-am botezat Jean Cuirasă, în amintirea ticăloşilor acelora, dintre care unul trebuie să fie taică-său şi care aveau cuirasele pline de cuie şi piroane, de mi-au făcut ferfeniţă singura cămaşă pe care o aveam şi eu, ca fată sărmană ce eram. Şi dacă aş sta să vă spun şi de toţi tîlharii care ieşeau la drumul mare cu maţele ghiorăind de foame, aş putea să vă povestesc pîn'la ziua ce-mi fă-

[1] **Armand du Plessis**, cardinal şi duce de **Richelieu** — prim-ministru al Franţei între anii 1624—1642, în timpul domniei lui Ludovic al XIII-lea. (n. trad.)

[2] În pofida Edictului de la Nantes, emis în 1598 de Henric al IV-lea, Richelieu asediază şi cucereşte (la 29 otcombrie 1628) cetatea La Rochelle, cel mai puternic din oraşele protestante din Franţa. (n. trad.)

ceau în paiele din șură și cum îl prăjeau în timpul ăsta pe bietul bărbatu-meu cu tălpile pe vatră, să spună unde ține ascunși banii. Și mirosea, vă spun drept, de ziceai că nenorociții ăia înfipseseră porcu-n frigare!

Și mătăhăloasa Fantine pufni în rîs, apoi își turnă o cană de rachiu, să-și mai ude gîtlejul uscat de această lungă cuvîntare.

Astfel, viața micuței Angelica de Sancé de Monteloup începea sub semnul Căpcăunului, al fantomelor și al briganzilor.

Doica avea în vine și cîțiva stropi de sânge maur, pe care arabii îl aduseseră, spre al unsprezecelea secol, pînă la porțile ținutului Poitou. Angelica primise de la ea, o dată cu laptele, firea pătimașă și visătoare în care se concentra spiritul acestei provincii, pămînt mlăștinos sau acoperit cu păduri, deschis ca un golf în fața vînturilor călduțe dinspre ocean.

Asimilase la întîmplare o lume de drame și de basm. Prinsese gustul acestui univers mirific și un anumit fel de curaj. Le privea cu compătimire pe micuța Madelon, care tremura de groază, sau pe Hortense, sora mai mare, care era cuprinsă de spaime și totuși ardea de dorința de a o întreba pe doică ce-i făcuseră banditii pe paiele din grajd.

Angelica, deși abia avea opt ani, cam ghicea ce se petrecuse atunci. Văzuse de atîtea ori cum vaca este dusă la taur, sau capra la țap. Iar prietenul ei mai mare, Nicolas ciobanul, îi explicase că, pentru a avea copii, bărbații și femeile făceau și ei același lucru. Așa îl avusese și doica pe Jean Cuirasă. Dar ceea ce o tulbura pe Angelica cel mai mult era că doica, de cîte ori venea vorba de lu-

cruri de solul ăsta, lua fie un ton de visare amestecată cu extaz, fie unul de groază şi scîrbă.

Totuşi, nici nu era cazul să-şi bată capul prea tare cu tăcerile şi cu furiile doicii. Era destul să o ştie acolo, mare şi sprintenă, cu braţe puternice ca de bărbat, cu picioarele zdravene mişcîndu-se cu hărnicie încoace şi încolo sub rochia de barchet, primitoare şi bună, gata s-o cuprindă ocrotitoare la piept, cîntîndu-i un cîntec de leagăn sau povestindu-i despre Gilles de Retz.

Mai simplu stăteau lucrurile cu bătrînul Guillaume Lützen, care vorbea cu o voce înceată, dominată de accentul lui bolovănos. Toţi îl ştiau elveţian sau neamţ. Se împlineau cincisprezece ani de cînd se pomeniră cu el, cum venea schiopătînd şi desculţ pe drumul vechi care duce de la Angers la Saint-Jean d'Angély. Intrase în bucătăria castelului Monteloup ca să ceară pomană o căniţă cu lapte şi aici rămăsese. Era slugă la toate, priceput la orice. El ştia să repare a nu ştiu cîta oară cutare lucru stricat, care uite că putea fi folosit şi pe mai departe, trebăluia în toate părţile unde era nevoie, era trimis de domnul baron cu cîte o scrisoare la vreun senior din vecinătate sau tot el, din însărcinarea domnului baron, îl întîmpina pe sergentul care se înfiinţa nici una nici două ca să încaseze taxele şi impozitele. Bătrînul Guillaume îl asculta îndelung pe sergent, cu multă luare aminte şi pătruns de respect, după care îi răspundea în nemţeasca stropşită de la el de acasă, pînă cînd sergentul, exasperat că nu se putea înţelege cu lifta asta, se lăsa păgubaş şi pleca înjurînd plin de năduf.

Nimeni nu ştia dacă Guillaume venea de pe cîmpurile de luptă din miazănoapte sau din răsă-

rit. Toţi se mirau de înfăţişarea lui, care aducea mai curînd a breton decît a neamţ, dar nu ştiau despre el nimic, afară de faptul că luptase la Lützen sub steagul lui Wallenstein şi că avusese neasemuita cinste de a-şi înfige şi el lancea în pîntecele uriaşului şi strălucitului rege suedez Gustav Adolf cînd acesta, rătăcindu-se din cauza ceţii pe cîmpul de luptă, se trezise înconjurat de lăncierii austrieci.

În podul unde îşi avea Guillaume sălaşul, se vedeau lucind, printre pînze de păianjen, vechea lui armură şi casca de oştean, pline de urme glorioase de lovituri care stăteau mărturie faptelor de odinioară. Casca îi slujea şi acum lui Guillaume, din cînd în cînd, să bea vin din ea sau, cînd era foarte bine dispus, să-şi înfulece supa, în memoria altor timpuri. Suliţa lui uriaşă, de trei ori mai înaltă decît propria lui statură, devenise acum o excelentă prăjină pentru scuturat nucii toamna. Cel mai mult însă o fascina pe Angelica răzătoarea lui pentru tutun, plină parcă cu solzi, pe care el o numea plin de afecţiune „soldăţoaica" lui, aşa cum mercenarii germani în serviciul Franţei îşi spuneau lor înşile „soldăţoi".

În larga bucătărie a castelului, de cum cădea seara, uşile se închideau şi se deschideau fără încetare. Uşi către noaptea de unde veneau, o dată cu un miros pătrunzător de băligar, valeţi, slujnice şi vizitiul Jean Cuirasă, la fel de tuciuriu şi el ca maică-sa. O dată cu lumea aceasta se strecurau înăuntru şi cîinii, cei doi ogari, Mars şi Marjolaine, şi baseţii plini de noroi pînă în ochi.

Dinspre interiorul castelului sosea voioasa Nanette, care se străduia din răsputeri să deprindă meseria de cameristă, în speranţa că se va impo-

dobî cu destule maniere alese încît să-i poată părăsi pe stăpînii ăştia scăpătaţi, ca să intre în slujba domnului marchiz du Plessis du Bellière, care-şi avea castelul măreţ şi strălucind de prosperitate la cîţiva kilometri de Monteloup. Soseau şi plecau într-una cei doi rîndaşi, cu cläile lor de păr căzîndu-le pînă în ochi, care cărau într-una butuci pentru focul din sala mare şi apă pentru odăi. Apărea pe urmă şi însăşi doamna baroană, cu obrazul ei blajin ofilit de vînturile cîmpiilor şi de prodigioasa ei maternitate. Purta mereu aceeaşi rochie de serj cenuşiu şi o scufie de lînă neagră, căci sala cea mare, unde-şi petrecea timpul între domnul baron şi bătrînele ei mătuşi, era mai umedă şi mai friguroasă decît bucătăria. Întreba dacă ceaiul domnului baron era gata şi se interesa dacă mezinul binevoise să sugă fără să facă nazuri. Mîngîia în treacăt obrazul Angelicăi, care era de regulă cu capul pe masă, pe jumătate adormită şi cu buclele blonde risipite strălucitor în toate părţile.

— E ora de culcare, dragele mele. Pulheria are să vă conducă.

Şi Pulheria, una din mătuşile bătrîne, se prezenta, mereu la fel de supusă. Ea însăşi voise să-şi asume rolul de guvernantă a nepoatelor sale, întrucît nu se găsise nici bărbat, nici mănăstire s-o accepte, din cauza lipsei oricărei dote. Pentru că era de oarecare folos în felul acesta, în loc să se văicărească toată ziua şi să brodeze la nesfîrşit tapiserii fără nici o valoare, ai casei o tratau cam de sus şi îi acordau mai puţină consideraţie decît surorii ei, grăsana mătuşă Jeanne.

Pulheria îşi aduna nepoatele. Doicile le culcau pe cele micuţe, iar Gontran, băiatul fără preceptor, se ducea cînd poftea el să se lungească pe sal-

ţeaua lui sărăcăcioasă de paie de sub acoperiş. Hortense, Angelica şi Madelon o urmau pe uscăţiva mătuşă în sala mare a castelului, unde focul din cămin şi trei sfeşnice reuşeau cu chiu cu vai să mai împrăştie cît de cît umbrele adunate de-a lungul secolelor sub înaltele bolţi medievale. Cîteva tapiserii îmbrăcau ici şi colo pereţii şi se străduiau să mai reţină ceva din umezeala lor, dar erau atît de vechi şi mîncate de molii încît cu mare greutate se mai putea distinge ceva din ce reprezentau, în afară de privirile nedumerite ale personajelor, care se uitau la cei din sală cu un aer plin de mustrare.

Fetiţele făceau o reverenţă adîncă în faţa luminăţiei sale bunicul, bătrînul baron de Ridoué de Sancé de Monteloup, care stătea aşezat în faţa căminului, înfăşurat în mantaua neagră căptuşită cu blană, o minune la vremea ei, acum roasă cu totul, ba chiar, pe alocuri, de-a dreptul cheală. Dar mîinile lui albe, odihnind pe braţele jilţului, aveau o noblеţe regească. Purta pe cap o pălărie de pîslă neagră cu boruri largi, iar barba tunsă în colţuri, ca a răposatului rege Henric al IV-lea, se odihnea pe o colerетă în relief, pe care Hortense o considera, în sinea ei, cu totul demodată. Urma o nouă reverenţă în faţa mătuşii Jeanne, a cărei buză veşnic îmbufnată nu se îndura să zîmbească, apoi copiii o luau în sus pe scara cea mare de piatră, umedă ca o peşteră. Camerele erau iarna adevărate gheţării, dar vara, în schimb, păstrau o răcoare plăcută şi plină de prospeţime. De altfel, nimeni nu intra aici decît seara, la culcare. Camera unde dormeau cele trei fetiţe era dominată de patul somptuos care ţinea într-un colţ. În rest, mobilierul se dusese treptat-treptat pe apa sîmbetei, fiind vîndut de ultimele generaţii de seniori. Pardoseala de dale de

pe jos, acoperită iarna cu paie, în loc de covoare care nu mai erau, era spartă ici şi colo. Ca să te poţi sui în pat, trebuia să urci o scară cu trei trepte. După ce se îmbrăcau cu cămăşuţele de noapte şi îşi punneau pe cap bonetele, cele trei domnişoare de Sancé de Monteloup mulţumeau cerului în genunchi pentru marea milă revărsată asupra lor, apoi se căţărau în culcuşul lor cu saltea de fulgi şi se vîrau în cuvertura numai găuri toată. Angelica luase obiceiul de a căuta locurile în care găurilor din cearşaf le corespundeau cele din cuvertură şi scotea pe acolo vîrful piciorului, mişcîndu-şi degetele şi făcînd-o astfel pe Madelon să rîdă încîntată.

Micuţa Madelon era fricoasă ca un iepure din cauza poveştilor pe care li le istorisea mereu doica. Hortense murea şi ea de frică ,dar se silea să nu arate, fiind cea mai mare şi temîndu-se că se face de rîs. Numai gusta spaimele astea, cu o bucurie plină de exaltare. Viaţa era un şir de mistere şi de descoperiri. Se auzeau într-una şoarecii rozînd în lemnărie, bufniţele şi liliecii fîlfîind din aripi în cele două turnuri şi scoţînd ţipete ascuţite. Ogarii urlau în curte a pustiu, iar cîte un cătîr năpîrlit venea să se frece îndelung şi cu plăcere de pietrele zidului, domolindu-şi astfel mîncărimile chinuitoare.

Iar uneori, mai ales în nopţile lungi de iarnă, se auzeau urletele înspăimîntătoare ale lupilor, alungaţi de foame din pădurile lor şi venind pînă în preajma aşezărilor omeneşti, în căutarea prăzii. Alteori, la venirea primăverii, printre zidurile castelului străbăteau cîntecele ţăranilor, care se desfătau în petrecerile lor sub lumina lunii.

Unul din zidurile castelului din Monteloup se ridica deasupra mlaştinii. Era partea cea mai veche, înălţată de un senior de pe vremuri de Ridoué de Sancé, tovarăş de luptă al lui Bertrand du Guesclin, în al doisprezecelea veac. Zidul acesta era mărginit de două turnuri, terminate cu terase cu olane de lemn, iar cînd Angelica se urca pînă sus cu Gontran şi Denis, făceau mare haz luîndu-se la întrecere care scuipă mai departe printre meterezele pe unde odinioară soldaţii asediaţi vărsau în capetele atacatorilor găleţi, cu apă clocotită. Zidurile se înălţau pe un mic promontoriu de piatră calcaroasă, dincolo de care începea mlaştina. Cîndva, demult, marea stăpînea pînă aici. Retrăgîndu-se, lăsase un adevărat păienjeniş de rîuri, canale, iazuri, toate pline acum de ierburi şi stufăriş, imperiu al peştilor şi al broscoilor, în care ţăranii nu se încumetau să pătrundă decît cu bărcile. Cătunele şi colibele izolate se ridicau pe insule ale fostului golf. Aflat în trecere prin acest tărîm al apelor, ducele de la Trémouille, oaspete într-o vară al marchizului du Plessis, numise locurile acestea Veneţia Verde. Era de altminteri lucru ştiut că domnul duce se dădea în vînt după tot ce era exotic.

Dacă doica nu povestea niciodată istorii cu vameşi şi contrabandişti de sare, asta era fiindcă ea, ca locuitoare de dincoace de mlaştini, se simţea întru totul îndreptăţită să privească de sus lumea aceea bicisnică, numai nişte neisprăviţi care, după ce că stăteau toată ziua cu picioarele în apă, mai erau pe deasupra şi protestanţi.

În partea dinspre cîmpie, castelul Monteloup îşi arăta o faţadă ceva mai nouă, cu o mulţime de ferestre. Un pod mobil, vechi şi pe jumătate pu-

tred, prins cu lanţuri ruginite, apăra intrarea împotriva principalului inamic care sta să năvălească, anume catîrii care păşteau pe cîmp. În dreapta se înălţa hulubarul seniorial, cu acoperiş de ţigle rotunde, iar la poalele lui se întindea un mic teren dat de obicei în arendă. Dincolo de şanţ se mai aflau cîteva petice de pămînt, pe deasupra cărora se zărea turla bisericii din sat.

După care începea pădurea, într-o unduire deasă de stejari şi castani. Dacă o luai prin pădurea asta întunecată, fără nici o poiană sau luminiş cît de mic, ajungeai pînă în Vendeea, la nord de Gâtiné şi de Bocage, aproape de apa Loirei şi de minunatul ţinut Anjou, numai că trebuia să fie cineva din cale afară de temerar ca să se încumete la un asemenea drum printr-un codru unde lupii forfoteau în toate părţile. Ca să nu mai vorbim că drumeţul nostru se mai putea întîlni şi cu lupi cu cîte două picioare, aşa că ar fi fost greu de spus care din cele două categorii era mai periculoasă.

Pădurea din Nieul, cea mai apropiată, aparţinea seniorilor de pe domeniul du Plessis. Ţăranii din Monteloup se făceau a nu băga de seamă asemenea mărunţişuri şi dădeau mereu drumul turmelor lor de porci să se hrănească cu iarbă şi ghindă, drept care se aflau de ani de zile într-un şir nesfîrşit de procese cu administratorul domnului marchiz, jupîn Molines, om nemaipomenit de hrăpăreţ. În pădure se aflau cîteva colibe răzleţe, locuite de meşteri de saboţi şi de cîteva familii de cărbunari. Ca să spunem drept, tot aici se afla şi bordeiul pe jumătate putrezit al bătrînei Mélusine, vrăjitoarea, dar oamenii se cam fereau de ea. Ieşea din dărăpănătura ei numai ca să culeagă buruieni de leac, pe care iarna le oferea cui avea nevoie de ele în schimbul unei căniţe cu lapte.

Angelica auzise şi ea, ca toată lumea, de buruienile Mélusinei şi culegea şi ea, la rîndul ei, tot felul de flori şi de rădăcini, le usca, le fierbea, le măcina, le aşeza în săculeţi mici şi le pitea într-un ungher dosnic, ştiut numai de ea şi de bătrînul Guillaume. Cînd se apuca să-şi inspecteze şi să-şi gospodărească mica ei comoară vegetală, putea mătuşa Pulheria să o strige mult şi bine, fetiţa îşi vedea de treaba ei fără să audă nimic.

Mătuşa plîngea uneori cînd se gîndea la Angelica. Vedea în fetiţa asta nu numai zădărnicia a ceea ce ea socotea o educaţie strămoşească, ci şi decăderea stirpei lor şi a străvechii sale nobleţi, care îşi pierduseră toată măreţia de odinioară iar acum, în urma sărăciei şi a mizeriei, îşi pierdea şi demnitatea.

De cum se crăpa de ziuă, micuţa părăsea castelul, cu părul în vînt, nu mult mai bine îmbrăcată decît o fetiţă de ţăran, cu cămaşa ei sărăcăcioasă, cu pieptarul şi cu fusta largă, iar picioruşele ei, delicate ca ale unei prinţese de sînge, erau înătrite de mers, căci întotdeauna îşi arunca saboţii în primul tufiş din drum, ca să poată alerga mai uşor. Dacă o striga cineva, abia dacă îşi întorcea faţa rotundă şi aurită de soare, luminată de ochii mari, albaştri-verzui.

— Doamne, fata asta ar trebui trimisă la mănăstire, gemea deznădăjduită mătuşa Pulheria.

Dar baronul de Sancé, tatăl Angelicăi, mohorît şi ros de alte griji, ridica din umeri. Cum ar fi putut-o el trimite la mănăstire pe a doua fiică a sa, cînd el nu putea să o trimită nici pe prima, cînd abia dacă avea patru mii de livre venit anual şi cînd pentru educaţia celor două fete la augustinii din Poitiers îi trebuiau nici mai mult nici mai puţin decît cinci sute de livre !

In marginea mlaştinii, Angelica avea un tovarăş, pe Valentin, băiatul morarului. În pădure, tovarăşul de joacă îi era Nicolas, feciorul unui pălmaş, intrat cioban la domnul baron. Cu Valentin se plimba cu barca de-a lungul canalelor mărginite de nu-mă-uita, de tufe de izmă şi de angelică. Valentin culegea cu vîslele planta aceasta înaltă şi stufoasă, cu miresme ademenitoare, apoi se ducea să o vîndă călugărilor de la abaţia din Niole, care scoteau din rădăcini şi din flori o fiertură de leac, iar tulpinile le foloseau la aromarea zaharicalelor lor. Drept plată, băiatul primea cîte o sutană veche sau cîte un şirag de mătănii, care îi făceau mare trebuinţă ca să le arunce în capetele copiilor protestanţi din sat, lucru care-i făcea pe micii eretici s-o ia la goană urlînd şi jeluindu-se încît ai fi zis că însuşi cel viclean, pe care toată lumea ştia că îl slujeau, i-ar fi scuipat între ochi. Tată-său, morarul, nu era deloc mulţumit de apucăturile astea. Era un bun catolic, e drept, dar era şi convins că oamenii trebuie să fie îngăduitori unii cu alţii. În afară de asta, considera că fecioru-său n-avea nici o nevoie să facă negoţ cu buruieni, fiindcă nu murea de foame şi îl aştepta cîndva şi moştenirea morii, înălţată pe stîlpii ei zdraveni pe malul apei.

Dar Valentin era o fire mai greu de pătruns. Avea obrajii plini de viaţă şi căpăta pe zi ce trecea o statură de adevărat atlet, la cei numai doisprezece ani ai lui, dar era din cale afară de tăcut şi avea privirea parcă rătăcită, din care cauză cei care aveau necaz pe morar spuneau că băiatul ăsta al lui era prost făcut grămadă.

Nicolas, guraliv şi lăudăros, o luă pe Angelica în pădure să culeagă ciuperci, mure şi afine. Era atît de frumoasă încît ţăranii se minunau văzînd-o

și o socoteau o întruchipare a zînelor care, după cum se știe, își aveau sălașul în movila cea mare de pe Cîmpia Vrăjitoarelor.

Avea gînduri de mărire.

— Sunt marchiză, spunea ea cui voia să o asculte.

— Da ? Și de cînd ?

— Fiindcă m-am măritat cu un marchiz.

Sau altceva, și mai caraghios :

— Eu sunt Angelica și plec la luptă în fruntea armatei mele de îngeri.

Și lumea începu să-i spună mica marchiză a îngerilor.

*

* *

La începutul verii lui 1648, cînd Angelica împlinea 11 ani, doica Fantine Lozier începu să aștepte sosirea tîlharilor și a armatelor dușmane. E drept că peste tot părea a fi liniște și pace, dar doica, înzestrată cu un simț anume, adulmeca sosirea acestei nenorociri în zăpușeala aceea, mai turbată decît în oricare alți ani. Privea mereu către miazănoapte, de-a lungul drumului, ca și cum vîntul plin de praf ar fi purtat încoace și duhoarea năvălitorilor. Nu-i trebuiau prea multe indicii ca să știe ce se petrecea pînă hăt departe, nu numai în Poitou, ci și în alte ținuturi, pînă la Paris.

După ce cumpărase, de la un coropcar din Auvergne, niște ceară și niscaiva panglici, era acum în stare să-l informeze pe domnul baron cum mai merg lucrurile în slăvitul regat al Franței. Se introducea un impozit nou. O bătălie tocmai se dădea în Flandra, numai că nu se putea ști cine avea s-o cîștige, cum nu se știa, de altfel, nici cine cu

cine se lupta. Dar era o bătălie cumplit de sîngeroasă și de rezultatul ei atîrnau multe. Regina mamă [1] nu mai știa ce să mai născocească pentru a scoate bani, cu care să astupe gurile mereu lacome ale prinților de sînge, gîlcevitori și mereu porniți pe zurbave. Însăși suverana n-o ducea prea bine, iar micul rege [2] cu bucle blonde purta nădragi prea scurți, fiindcă-i rămăseseră mici de cînd îi avea, la fel ca și frate-său mezin, numit Monsieur cel mic, fiindcă unchiul lor, Monsieur, fratele răposatului rege Ludovic al XIII-lea [3], Domnul să-l odihnească, era încă în viață și s-ar fi putut isca încurcături între ei. Iar o asemenea cîrpănoșenie nemaiauzită pe seama nădragilor regali însemna limpede că în visteria Franței fluiera vîntul. Da, dar vezi că monseniorul cardinal Mazarin [4] îngrămădește într-una bibelouri scumpe și tablouri cumpărate cu aur greu din Italia. Regina e îndrăgostită de domnul cardinal și nu crîcnește în fața lui. În schimb crîcnește parlamentul din Paris, care pleacă urechea la țipetele bietului popor înfometat, ruinat de războaie și sleit de impozite. Domnii aceștia, îmbrăcați în blănuri scumpe de hermină, se urcă în calești sclipitoare și se duc la Luvru, unde îl văd pe micuțul nostru rege, Dum-

---

[1] **Anna de Austria**, văduva lui Ludovic al XIII-lea. (n. trad.)

[2] **Ludovic al IV-lea** (1643—1715. Pînă la majoratul său, regența este asigurată de Anna de Austria. Domnia lui Ludovic al XIV-lea va însemna culmea absolutismului puterii regale în Franța. (n. trad.)

[3] **Ludovic al XIII-lea** — rege al Franței (1610—1643), fiul lui Henric al IV-lea și tatăl lui Ludovic al XIV-lea. Monsieur este fratele său, Gaston d'Orléans. (n. trad.)

[4] **Mazarin** (Giulio Mazarini) — cardinal și prim-ministru al Franței în timpul regenței Annei de Austria.

nezeu să-l aibă în sfînta lui pază. Regele se ţine cu o mînuţă de rochia neagră a reginei, spaniola, şi cu alta de sutana roşie a cardinalului Mazarin, italianul. Acestor mărimi, cărora nu le stă mintea decît la putere şi bogăţie, domnii de la parlament le demonstrează că lumea nu mai are de unde plăti, că burghezii sunt caliciţi cu desăvîrşire şi că negoţul lor a îngheţat, că toţi s-au săturat pînă peste cap să tot plătească impozite şi taxe cu nemiluita pentru cel mai mărunt lucru. Că lumea se aşteaptă la un impozit special pe străchinile din care îşi mănîncă zeama chioară. Regina mamă e nemulţumită de ce aude. Mazarin e şi mai nemulţumit. Atunci, cîţiva din cei mai aleşi seniori ai Franţei îl urcă pe micul rege pe tron. De la înălţimea asta, cu un glăscior dulce şi limpede, dar cam nesigur, de şcolar care spune lecţia, majestatea sa răspunde domnilor de la parlament că e nevoie de bani pentru armată, care altminteri nu poate sili duşmanul să semneze pacea în cel mai scurt timp. Regele a vorbit. Parlamentul se înclină. Înseamnă că vom avea un impozit nou. Se ştia. Dar acum se ştie şi mai bine. Intendenţii provinciilor îşi vor trimite încasatorii în pradă. Încasatorii vor veni cu o falcă-n cer şi cu una-n pămînt. Nefericiţii oameni vor implora, vor plînge, apoi vor pune mîna pe coase, căutînd să fie în modul acesta mai convingători; iar după plecarea aleşilor oaspeţi vor lua calea codrului, unde vor găsi tovarăşi vechi cărora să li se alăture. Şi să te ţii atunci jafuri şi nenorociri şi prigoane de tot felul, că nu va mai fi chip de trăit pe lumea asta !

Ascultînd tot ce povestea doica, nu puteai crede că numai haimanaua aia de negustor ambulant din Auvergne fusese în stare să i le înşire el singur pe toate. Toţi ziceau că bate cîmpii, numai că se înşe-

lau amarnic. Un cuvînt, o umbră, trecerea unui cerşetor întîrziat sau a unui negustor care se furişa cu spaimă, toate astea însemnau pentru doică mai mult decît pentru alţii. Adulmeca sosirea bandiţilor în văzduhul încins şi prevestitor de furtună al verii lui 1648 şi îi aştepta să sosească.

Iar Angelica îi aştepta şi ea...

2

În seara aceea, Angelica se hotărîse să meargă cu Nicolas la pescuit de raci. Fără să spună nimănui vreun cuvînt, o luase la goană spre coliba lui Merlot, tatăl lui Nicolas. Cătunul unde locuiau aceştia, trei sau patru colibe prăpădite, se afla în marginea pădurii Nieul, dar pămîntul pe care îl lucrau aparţinea totuşi baronului de Sancé.

La apariţia Angelicăi, stăpîna casei, recunoscînd-o, ridică iute capacul de pe ceaunul unde fierbea cina lor sărăcăcioasă şi aruncă în el un dumicat de slănină, ca să-i dea un gust mai ales în cinstea fiicei seniorului.

Angelica puse pe masă o găină pe care o prinsese cu puţin înainte în curtea din dos şi-i sucise gîtul. Nu era pentru prima oară cînd se invita astfel la oamenii aceştia de treabă şi niciodată nu venea cu mîna goală. Le aducea mai ales cîte o pasăre, care pentru ei însemna neînchipuit de mult, întrucît o mulţime de ordonanţe şi edicte interziceau oamenilor de rînd, sub ameninţarea unor pedepse aspre, să ţină porumbei sau păsări de curte.

Stăpînul casei, bătrînul Merlot, aşezat lîngă vatră, morfolea un coltuc de pîine neagră. Francine, prima născută a familiei, veni să o îmbrăţişeze

pe Angelica. Era cu doi ani mai mare dar, împovărată de cînd se știa pe lume cu treburile casei și cu dădăcirea fraților mai mici, nici nu pescuia raci și nici nu umbla după ciuperci sau alte asemenea bunătăți, ca haimanaua de frate-său. Era o fetiță blajină, cuviincioasă, cu obrajii limpezi și îmbujorați, drept care domna baroană de Sancé avea de gînd să o ia cameristă în locul Nanettei, care mereu îi trîntea din senin cîte o obrăznicie de o lăsa cu gura căscată.

Cînd terminară de mîncat, Nicolas spuse către Angelica :

— Să trecem întîi pe la grajd, să luăm felinarul.

Plecară. Era un timp întunecat, care mocnea a furtună. Angelica avea să-și amintească mai tîrziu că se întorsese cu fața spre drumul mare, care trecea la o leghe prin apropiere, părîndu-i-se că aude un oarecare freamăt.

În pădure, întunericul era de-a dreptul de nepătruns.

— Să nu-ți fie teamă de lupi, zise Nicolas, vara nu vin ei pînă aici.

— Dar nici nu-mi e nici o teamă !

Ajunseră repede la pîrîu și potriviră pe fundul albiei capcanele, niște coșuri de nuiele în care așezaseră ca momeală cîte o bucățică de slănină. Le scoteau din cînd în cînd, șiroind de apă și pline de raci adunați ciorchine, atrași de lumina felinarului. Îi vărsau repede într-o tîrnă mare, cu băieri, pentru atîrnat în spinare, după care cufundau coșurile la loc. Angelica era cu totul absorbită de treaba asta și în ruptul capului nu i-ar fi trecut prin minte că puteau fi surprinși de paznicii marchizului du Plessis și cu atît mai puțin se gîndea la vîlva pe care ar fi stîrnit-o știrea că fiica baro-

nului de Sancé prinde noaptea raci la felinar, în tovărășia unui fecior de țopîrlan din partea locului.

Deodată tresări, ridicîndu-se în picioare. Nicolas la fel.

— Ai auzit ?

— Da, parcă a țipat cineva.

Stătură cîteva clipe cu urechile la pîndă, dar, nemaiauzind nimic, își văzură mai departe de treabă. Numai că nu după mult timp se opriră din nou.

— De data asta am auzit limpede, zise Angelica. A țipat cineva, nu m-am înșelat !

— Da, și parcă dinspre cătun se aude.

Cu mișcări iuți și îndemînatice, Nicolas adună cît ai clipi toate sculele lor de pescuit, le îngrămădi în tîrnă peste racii adunați, puse la iuțeală capacul de nuiele și luă tîrna în spinare, în timp ce Angelica ținea felinarul. Porniră înapoi, cu pași de pisică, pe cărarea acoperită cu mușchi pe care veniseră. Cînd să iasă în marginea pădurii, se opriră dintr-o dată. Printre arbori străbătea o lumină roșiatică, ce pîlpîia pe trunchiurile copacilor.

— Ce mai e și asta, doar nu s-o fi făcut ziuă ! bîigui Angelica, buimăcită.

— Nu. Arde.

— Doamne Dumnezeule ! Te pomenești că arde chiar la voi ! Hai repede !

Dar Nicolas o apucă strîns de braț și o opri.

— Stai pe loc, nu te duce ! E prea multă tevatură pentru o casă arsă ! Trebuie că s-a întîmplat altă belea !

Se furișaseră pînă la copacii cei mai din margine. De aici se vedea o pășune povîrnită pînă la coliba lui Merlot, iar mai încolo, la cîteva sute de pași, celelalte trei cocioabe. Una din ele era cuprinsă de vîlvătăi, la lumina cărora se vedea un

adevărat furnicar omenesc forfotind în toate părţile. Unii intrau în case, alţii ieşeau, cărînd cîte ceva, alţii scoteau vacile şi măgarii de pe sub polate. Erau tîlharii proroci de doică.

Haita asta, venind pe drumul mare, se revărsa pe drumeagul desfundat, ca o apă furioasă şi neagră. Înarmaţi cu bîte şi suliţe, loviseră mica aşezare de oameni nevoiaşi şi acum se îndreptau spre Monteloup. Nicolas deslugi în vălmăşagul de ţipete vocea disperată a maică-sii, apoi se auzi o împuşcătură. Pasămite moş Merlot reuşise să-şi înşface muscheta şi s-o descarce în răufăcători, numai că îndată după asta îl văzură tîrît prin bătătură ca un sac şi făcut zob cu măciucile.

Angelica văzu o femeie numai în cămaşă străbătînd curtea unei case şi luînd-o la goană. Ţipa şi plîngea înnebunită. Cîţiva bărbaţi se luară după ea. Femeia încerca să ajungă în pădure şi să-şi piardă urma. Cei doi copii se traseră înapoi, înspăimîntaţi, luînd-o la goană şi împiedicîndu-se de cioturi şi tufişuri.

Se întoarseră însă, vrăjiţi fără voie de vîlvătăi şi de ţipătul atîtor piepturi, purtat de noapte pînă în adîncul pădurii şi văzură că femeia fusese prinsă de urmăritorii ei, care o tîrau acum de-a lungul pajiştii.

— Asta-i Paulette, şopti Nicolas.

Strînşi unul în celălalt, pitiţi după un stejar uriaş, urmăreau gîfîind, cu ochii dilataţi de groază, spectacolul înfiorător care se desfăşura pe pajişte.

— Ia uite, ne iau măgarul şi porcul, gemu dintr-o dată Nicolas, privind spre curtea casei lor.

Începea să se crape de ziuă, iar incendiul îşi mai pierduse din puteri. Banditii nu puseseră foc şi altor cocioabe. De altminteri, cei mai mulţi dintre ei nici nu se opriseră în fundătura asta pră-

pădită, care mirosea de la o poştă a sărăcie lucie, ci îşi urmaseră drumul spre Monteloup. Cei care se abătuseră ca să jefuiască cele cîteva colibe se pregăteau acum de plecare. În lumina slabă a zorilor li se puteau desluşi îmbrăcămintea hărtănită şi chipurile jigărite, întunecate de bărbi nerase. Cîţiva purtau pălării mari, falnice la vremea lor, ba unul din ei chiar avea pe cap un soi de obiect care se vede că îndeplinea acolo misiunea de coif şi îi dădea purtătorului un vag aer de oştean. Cei mai mulţi dintre ei însă erau îmbrăcaţi în zdrenţe fără formă şi fără culoare. Se strigau într-una unii pe alţii prin ceaţa deasă adusă dintr-o dată de vîntul dinspre mlaştină. Nu mai rămăseseră decît vreo cincisprezece. Puţin mai încolo de coliba lui Merlot se opriră ca să-şi arate unul altuia prăzile. După gesticulaţie şi după frînturile de cuvinte care se auzeau, se putea înţelege că aceşti domni nu considerau rezultatele expediţiei lor ca fiind satisfăcătoare. Cîteva cearşafuri şi alte bucăţi de pînzeturi, găsite pe fundul vreunei lăzi, nişte pîini şi cîteva bucăţi de brînză. E drept că unul muşca dintr-o şuncă destul de frumoasă, dar cam asta era tot. Animalele furate fuseseră duse înainte de noii proprietari, care se arătaseră mai norocoşi şi mai iuţi de mînă decît camarazii lor. Aceştia, rămaşi tot în coadă şi acum, la plecare, strînseră în două sau trei boccele sărăcăcioasa lor pradă şi porniră înjurînd după tovarăşii lor, fără să mai arunce vreo privire în urmă.

Angelica şi Nicolas îndrăzniră într-un sfîrşit să părăsească adăpostul pădurii. Soarele strălucea deja cu putere şi scălda în razele lui cîmpia cînd cei doi îndrăzniră să se apropie de cătun, unde acum domnea o linişte suspectă.

În timp ce se apropiau de ograda lui Merlot, auziră un țipăt ascuțit de copil mic.

— Ăsta-i frate-meu ăla mezinul, șopti Nicolas, barem el știu sigur că nu-i mort.

Cu teamă să nu fie surprinși de niscaiva banditi rămași, cine știe cum, la pîndă prin preajmă, pătrunseră pe furiș în curte. Se țineau strîns de mînă, oprindu-se aproape la fiecare pas. Se izbiră mai întîi de trupul lui moș Merlot, care zăcea cu fața în jos pe un morman de băligar. Nicolas se lăsă iute pe vine, silindu-se să-l ridice puțin.

— Zi, taică, ești mort, ai ?

Și se îndreptă repede.

— Cred c-a dat ortul popii. Uite la el cît e de alb, cînd îl știi că era roșu ca sfecla.

În colibă, pruncul urla din răsputeri. Rătăcit în patul răsturnat cu fundul în sus, se zbătea dînd amarnic din mîini și din picioare. Nicolas se repezi la el și-l luă în brațe.

— Mulțumescu-ți ție, Sfîntă Fecioară, că măcar ăsta micu a scăpat cu zile !

Angelica nu răspundea, privea țintă, cu ochi mari de groază, spre un ungher unde o descoperise pe Francine zăcînd pe jos. Fetița nu scotea nici un sunet, era albă ca varul și cu ochii închiși. Avea poalele rochiei ridicate pînă la brîu și era plină de sînge pe picioare.

— Nicolas, reuși Angelica să bîiguie cu o voce sugrumată ce i-au... ce i-au făcut Francinei ?

Nicolas își privi sora și o expresie cumplită i se așternu pe față, îmbătrînindu-l dintr-o dată. Își întoarse ochii spre ușă și privi afară, gemînd :

— Ah, ticăloșii ! Ticăloșii !

Cu o mișcare bruscă îi întinse Angelicăi copilașul.

— Na, ține-l tu puțin.

Şi se lăsă în genunchi lîngă sora lui, trăgîndu-i pudic poalele rochiei în jos.

— Francine, sînt eu, Nicolas ! Zi, mai trăieşti?

De alături, din grajd, se auziră gemete. După cîteva clipe, apăru mama, aplecată din mijloc şi gemînd într-una.

— Tu erai, băiete ? Ah, copiii mei, bieţii mei copilaşi ! Ce nenorocire pe capul nostru ! Ne-au luat porcul şi măgarul, ticăloşii, şi ne-au luat şi prăpădiţii ăia de bănişori, cîtă brumă aveam şi noi puşi deoparte ! Şi mereu îi spuneam lui taică-tu ca să-i îngropăm !

— Mamă, ţi-e rău ?

— Cu mine nu-i nimic, sunt femeie-n toată firea, am văzut atîtea-n viaţa mea. Dar Francine, biata copilă firavă, mi-e teamă să nu păţească ceva din nenorocirea asta !

Îşi legăna copila pe braţele ei mari şi puternice, de ţărancă voinică, şi plîngea.

— Şi ceilalţi unde or fi ? întrebă Nicolas.

După căutări îndelungi dădură în sfîrşit şi peste ceilalţi trei copii, un băieţel şi două fetiţe, care se ascunseseră cînd banditii, după ce jefuiseră tot ce era de jefuit, porniseră să le violeze pe mama şi pe sora lor mai mare.

Curînd se ivi şi un vecin, să vadă cum stăteau lucrurile la ei. Bieţii locuitori ai cătunului se adunau şi făceau socoteala dezastrului. Erau doar doi morţi, moş Merlot şi un bătrîn care voise şi el să-i pună pe fugă pe atacanţi, tot cu muscheta. Ceilalţi săteni, cîţi fuseseră prinşi, fuseseră legaţi burduf şi ciomăgiţi zdravăn, dar fără să rămînă schilodiţi cu totul. Nici un copil nu fusese sugrumat, aşa cum ar fi fost obiceiul din bătrîni, ba încă unii din bieţii plugari reuşise chiar să deschidă la timp uşa grajdului şi să tragă cîteva ciomege zdravene pe spi-

nările vacilor, care o luaseră la picior spre pădure, de unde aveau să se întoarcă ele singure seara, fără nici o îndoială. Dar cînd își făceau socoteala pînzeturilor dispărute, a vaselor de cositor care împodobeau vetrele, a brînzeturilor și a șuncilor, ba chiar și a puținilor bănuți agonisiți cu atîta trudă, duse acum toate dintr-o dată pe apa sîmbetei, bieții oameni simțeau că le vine să-și ia lumea-n cap și mai multe nu.

Paulette plîngea într-una și se văicărea, dîndu-se de ceasul morții.

— Nemernicii și țicăloșii, nu i-ar mai răbda pămîntul ! Șase m-au siluit, șase ! Oh, Doamne Dumnezeule !

— Ia mai ține-ți fleanca, se răsti taică-său ! Nu te mai sclifosi atîta ! Pe cum te știu eu, toată ziua numai la tăvăleală cu coțăitorii prin tufișuri, leit mă-ta la vremea ei, mai curînd aș zice că a dat norocul peste tine cuăia șase de te lauzi cu ei, destrăbălata pămîntului, tîrîtură ce ești ! Că la văcuța noastră, săraca, de sta să fete, nu te gîndești, ai ? Ia zi, ce-i mai greu, să fac eu rost de altă vacă sau tu de hăndrălău ?

— Mai bine am pleca de aici ! se văicărea într-una văduva lui Merlot, ținînd-o mereu în brațe pe biata Francine, care nu-și mai revenea. Mai bine plecăm, pînă nu vin alții în urma nenorociților ăstora !

— Da, așa e, să fugim în pădure cu ce brumă de animale mai avem. Așa am făcut și cînd a trecut armata lui Richelieu, altfel nu mai rămîneam nici cu pieile de pe noi !

— Ba mai bine la Monteloup, zise altul.

— La Monteloup ? Păi nu te gîndești că scîrnăviile astea au și ajuns acolo pînă acuma ?

— Ne refugiem în castel.

— Așa e, încuviință altcineva, să mergem la castel ! Acolo-i scăparea noastră, la castel !

Instinctul ancestral îi împingea spre reședința seniorială, spre ocrotirea cu care le era dator stăpînul. De-a lungul secolelor, zidurile și turnurile castelului însemnau pentru ei forța autoritară, căreia să i te supui fără crîcnire, dar la care găseai apărare în ceasurile grele.

Angelica, mereu cu copilașul cel mic în brațe avu în inimă un sentiment de remușcare. Bunul nostru castel, gîndi ea. E ruinat aproape cu totul, cum să-i poată apăra pe bieții nefericiți ? Cine știe, poate banditii au ajuns deja acolo și nu-l prea văd pe bătrînul Guillaume luîndu-i la goană cu sulița lui.

— Da, urmă ea cu voce tare, să mergem la castel. Dar nu e bine s-o luăm pe drum, și nici peste cîmp, pe scurtătură. Dacă tîlharii dau tîrcoale pe-acolo, n-avem cum să ajungem. Singura cale sigură e prin mlaștina secată, pînă la șanțul castelului. E acolo o ușă mică, nefolosită, dar știu eu cum se poate deschide.

Nu le mai spuse și că ușa asta, pe jumătate astupată de molozul galeriei îi slujise de mai multe ori în fugile ei de acasă și că într-una din subteranele astea, despre a căror existență ultimii baroni de Sancé știau doar ceva vag, se afla ascunzătoarea unde își prepara ea amestecurile și fierturile ei din buruieni, după pilda vrăjitoarei Mélusine.

Țăranii o ascultau cu deplină încredere. Unii abia luau în considerare prezența ei, dar se obișnuiseră atît de mult să vadă în ea întruchiparea unei zîne, încît apariția ei în toiul nenorocirilor care-i loviseră abia dacă-i mai mira.

Una din femei îi luă copilaşul din braţe şi Angelica porni în fruntea grupului, făcînd un ocol lung prin mlaştini, sub puterea soarelui arzător, de-a lungul promontoriului abrupt care dominase cîndva golful. Avea faţa plină de praf şi mocirlă, dar se ţinea tare şi îşi încuraja necontenit tovarăşii de drum.

Ajunseră. Intrară prin deschizătura strîmtă şi pătrunseră în subterană, unde răcoarea îi înviora pe cei mari, dar întunericul îi îngrozi pe copii, care începură să ţipe.

— Uşurel, uşurel, nu vă fie teamă, se auzea liniştitoare vocea Angelicăi. Într-o clipă ajungem în bucătărie şi doica Fantine o să ne toarne în castroane cîte o supă bună.

Imaginea reconfortantă a doicii şi mai ales cea a castroanelor cu supă avu darul de a întări inimile şi de a-i face pe toţi să păşească mai încrezători. Pe urmele Angelicăi, ţăranii orbecăiau împiedicîndu-se şi strivind în dinţi înjurături obidite, urcau scări în ruină, traversau hrube vaste şi întunecoase unde mişunau şobolanii. Angelica era singura care păşea fără şovăială : aici era domeniul ei, cunoscut pînă la ultima piatră căzută din zid.

Cînd ajunseră în sfîrşit în vestibulul cel mare, se auziră voci care în prima clipă îi înspăimîntară. Dar nici Angelica şi nici ţăranii nu îndrăzneau să se gîndească la nenorocirea cea mai mare ce s-ar fi putut întîmpla : castelul să fi fost deja în mîinile nelegiuiţilor. Pe măsură ce se apropiau de bucătărie, mirosul de supă şi de vin fiert erau din ce în ce mai puternice şi mai îmbietoare. Era limpede că în bucătărie se afla multă lume, dar nu tîlharii de care se temeau toţi, ci alţi ţărani, victime ale jefuitorilor, împreună cu arendaşi din apropiere, loviţi şi ei de aceeaşi nenorocire, care se adunaseră

la adăpostul zidurilor vechi și dărăpănate ale castelului, făcînd ca bucătăria largă, ticsită acum de lume, să pară neîncăpătoare.

La ivirea cetei Angelicăi se ridică un strigăt de groază din toate piepturile, căci îi luaseră drept bandiți furișați pînă aici cu intenția neîndoielnică de a-i lua prin surprindere. Dar doica, văzînd-o pe Angelica în fruntea lor, scoase un țipăt fericit și se repezi s-o cuprindă în brațe, potopind-o cu sărutări.

— Căprioara mea scumpă ! Ești vie și nevătămată, fetița mamei ! Mulțumescu-ți ție, Doamne, și ție, Sfîntă Radeguda ! Sfinte Hilarius, tu ai făcut minunea asta !

Și doica se puse pe cruci largi și pe mătănii. Pentru prima oară de cînd se știa pe lume, Angelica se simți stînjenită de ploaia asta de îmbrățișări furtunoase. Venea după o ispravă cu care nu se putea făli oricine, își călăuzise ceata *ei* prin mlaștini și timp de ore întregi purtase pe umeri povara neînchipuit de grea a răspunderii pe care și-o luase față de soarta acestor nefericiți. Nu mai era un copil !

Se smulse aproape brutal din brațele doicii și se întoarse poruncindu-i :

— Dă-le să mănînce.

*
* *

Mai tîrziu, ca într-un vis, își văzu mama, cu ochii în lacrimi, mîngîind-o pe obraji.

— Oh, fetița mea, murmura mama, prin ce spaime ne-ai făcut să trecem !

Mătușa Pulheria, doborîtă de groaza și emoțiile ultimelor evenimente, cu fața umflată de plîns,

se apropie și ea, fericită. Apoi veni bunica, pe urmă bunicul...

Angelica găsea că această defilare ca de marionete avea ceva mai curînd amuzant. Înghițise un castron destul de mare cu vin roșu, fiert cu mirodenii, iar acum era toropită cu totul, căzută într-o amorțeală plăcută și binefăcătoare. În jurul ei, oamenii schimbau în șoaptă păreri asupra peripețiilor din noaptea tragică prin care trecuseră : năvălirea banditilor, casele arse, primarul aruncat pe fereastră de la etajul pe care abia și-l adăugase în primăvară la casă.

Păgînii aceștia nu se mulțumiseră numai cu atît, mai jefuiseră și bisericuța din sat, de unde furaseră vasele sfinte și îl legaseră pe părintele, ca o culme a nemerniciei lor, la un loc cu bătrîna lui slujnică, într-un chip îngrozitor de necuviincios, priponindu-i pe urmă pe amîndoi de preasfîntul altar. Spurcăciunile astea fără îndoială că erau trimișii lui Belzebut, fiindcă altminteri nu le-ar fi putut da prin cap atîtea ticăloșii. Numai întunecatul lor stăpîn putea să se gîndească la așa ceva și uite că ei îl slujeau cu credință. Ptiu !

Lîngă Angelica, o femeie în vîrstă își legăna pe brațe nepoata, o fetișcană umflată de plîns. Bătrîna clătina din cap și repeta la nesfîrșit aceleași cuvinte, pe un ton în care groaza parcă se amesteca cu admirația :

— Cum au putut s-o batjocorească, biata copilă ! Cum au putut s-o batjocorească ! De necrezut ! Of, cum au mai putut s-o batjocorească, sărmana de ea !

În toate colțurile bucătăriei nu se vorbea decît de femei siluite, de vaci furate, de capre duse ca pe gura lupului. Țîrcovnicul încercase să-și

salveze măgarul, agățîndu-se de coada lui și ținînd din răsputeri, în timp ce doi nemernici din ăștia îl trăgeau îndîrjiți de urechi, ca să-l ia cu ei. Toți răcneau cît puteau, dar martorii recunoșteau că de fapt cel mai tare răcnea însuși bietul dobitoc, care era cel mai puțin vinovat din toți.

Pînă la urmă, mulți oameni reușiseră să se salveze. Unii o luaseră spre pădure, alții își pierduseră urma în mlaștini, sau, cum se întîmplase cu cei mai mulți, la castel. Aici era destul loc, în curți și sub bolțile impunătoare ale sălilor, unde să fie adăpostite bietele animale salvate cu chiu cu vai. Numai că, din nefericire, fuga lor încoace atrăsese pe urmele lor și o seamă de răufăcători care, erau gata să pătrundă înăuntru, așa că, cu toată muscheta domnului baron, toată povestea ar fi putut să ia o întorsătură foarte urîtă dacă bătrînului Guillaume nu i-ar fi venit o idee de-a dreptul genială : atîta luptase, împinsese și se opintise în lanțurile ruginite ale podului mobil, că reușise să-l ridice, lucru care nu se știa de cînd nu se mai întîmplase. Iar bandiții, ca niște lupi cruzi dar fricoși, dăduseră înapoi în fața șanțului cu apă stătută. Și toată lumea putuse atunci să asiste la un spectacol ciudat : Guillaume, în picioare, răcnea ocări și înjurături în limba lui de-acasă, amenințînd cu pumnul spre umbra pădurii sub care se adăposteau slugile astea ale Satanei, cuprinse de nehotărîre. Pe neașteptate, unul din ei se întorsese deodată și-i răcnise un răspuns în aceeași păsărească îndrăcită, din care nimeni nu pricepea o boabă dar care suna mai amenințător decît orice pe lume. Drept care între cei doi începuse un dialog care străbătea noaptea înroșită de focuri, un soi de lătrături și scheunături care-i făcuseră pe toți să simtă că-i ia cu frig pe șira spinării.

Greu de știut ce și-or fi spus unul altuia Guillaume și compatriotul său, dar vorba e că banditii nu mai încercaseră să se apropie de castel, iar a doua zi de dimineață toți văzuseră cu ușurare că peste noapte își luaseră tălpășița. Bătrînul Guillaume devenise eroul zilei, bravul salvator al micii lor lumi atît de oropsite.

Stînd acum și chibzuind, oamenii își dădeau cu părerea că ceata care îi prădase era alcătuită nu atît din tîlhari de meserie, cît mai cu seamă din țărani ca și ei, caliciți de impozitele care plouau pe capetele lor, și din sărăcime de prin tîrguri, la care e drept că se adăugaseră și ceva cunoscători, anume foști soldați veniți din miazănoapte, rămași pe drumuri în urma semnării tratatului de pace*. În armata aceasta se găseau toate neamurile, valoni, italieni, flamanzi, loreni, belgieni, spanioli, nemți, o lume pe care bieții locuitori pașnici din Poitou nu și-o puteau nici măcar închipui. Ba chiar se auzea că printre ei se aflase și un polonez, unul din sălbaticii aceia cu care odinioară Jean de Werth cutreiera Picardia, sugrumînd pruncii de-a dreptul la piepturile maicelor lor. Cîțiva jurau că îl văzuseră cu ochii lor. Era unul cu fața galbenă, purtînd o tichie îmblănită și se pare că era mai focos ca un armăsar, fiindcă mai toate femeile se plîngeau că fuseseră siluite și de dihania asta!

Oamenii din sat se apucaseră să-și ridice la loc casele arse. La drept vorbind, nici nu era mare lucru : un terci de pămînt, amestecat cu paie și stuf, și gata chirpiciul. Recoltele de pe cîmp nu pu-

* La 24 octombrie 1648 s-a semnat tratatul de pace de la Osnabrück și Münster, cunoscut în istorie sub numele de **Pacea din Westfalia**, încheindu-se astfel Războiul de 30 de ani. (n. trad.)

fuseră fi jefuite şi se arătau mai îmbelşugate ca oricînd, ceea ce-i făcu pe bieţii oameni să le mai vină inimile la loc. Numai cele două fete, Francine şi cealaltă, nu se mai înzdrăveniră în urma chinurilor pe care le avuseseră de îndurat. După ce zăcură cîtva timp, cu fierbinţeli şi cu dureri cumplite, se stinseră.

Lumea vorbea că stăpînirea pusese ceva jandarmi pe urmele acelei bande de răufăcători, care părea izolată şi fără căpetenii prea isteţe. Dar se pare că astea erau mai mult vorbe. Sau poate că jandarmii aceia nu reuşiseră să facă nici o ispravă.

Astfel, incursiunea bandiţilor pe pămînturile baronilor de Sancé nu schimbă prea mult viaţa de zi cu zi a celor de la castel. Cel mult bătrînul baron bombănea acum mai des despre nenorocirile pe care le aduseseră peste Franţa moartea bătrînului rege Henric al IV-lea şi gîlcevile necontenite iscate de protestanţi.

— Ticăloşii ăştia de eretici aduc pieirea nobilului nostru regat, spunea el. Odinioară n-am fost de acord cu asprimea cardinalului de Richelieu faţă de ei, dar acum recunosc că de fapt a fost prea blînd.

Angelica şi Gontran, care formau restrînsul auditoriu din ziua aceea, se priviseră cu înţeles. Bunicul lor era un nobil brav, fără îndoială, dar nu mai pricepea mare lucru din cele ce se întîmplau în jurul lui. De altminteri, toţi copiii de la castel îl adorau, dar numai arareori luau de bune spusele lui, mereu alăturea cu drumul. Aşa că Gontran, care mergea pe doisprezece ani, îndrăzni să-şi dea cu părerea :

— O fi, bunicule, dar bandiţii ăştia nu erau protestanţi. Erau catolici toată ziua, dezertori din

armată, fiindcă nu le mai plătea solda, și străini care tot așa, mureau de foame sub steagul regelui. Plus țărani care și-au luat lumea-n cap și s-au apucat de tîlhărie.

— Băiete, răspunse bătrînul, zîmbind cu indulgență față de asemenea naivități, oamenii aceia despre care vorbești tu nu s-ar fi apucat să bată drumul pînă aici. Și, în orice caz, n-ai să mă faci pe mine să cred că protestanții n-au nici un amestec în treaba asta. Și pe vremea mea regele tot prost își plătea trupele, dar e drept cu mai mare regularitate. Ascultă-mă pe mine, e mînă străină la mijloc și tare-mi vine a crede că mîna asta e englezească sau olandeză. Eretică, în orice caz. Așa că nemernicii ăștia ridică frunțile și se adună, cu atît mai mult cu cît Edictul de la Nantes a fost prea blînd cu ei. Le-a acordat nu numai libertatea credinței, dar pînă și egalitatea în drepturi civile... Poftim !

— Bunicule, se amestecă Angelica, plină de curiozitate, ce e cu drepturile astea care le-au fost date protestanților ?

— Ești prea micuță copila mea, ca să poți înțelege lucrurile astea, răspunse bunicul.

După care își luă un aer măreț și rosti cu mîndrie :

— «Drepturile civile reprezintă acel ceva care nu poate fi luat unui om fără ca prin asta însăși să i se lezeze onoarea.»

— Atunci nu înseamnă bani, răspunse cu gravitate fetița.

Bătrînul gentilom se arătă încîntat de răspuns :

— Foarte bine, fetița mea, adevărat ai grăit ! Văd că înțelegi lucruri mai presus de vîrsta ta.

Numai că Angelica nu se simțea pe deplin lămurită și considera că subiectul mai necesita explicații.

— Atunci, dacă tîlharii ăștia ne prădă tot ce avem și rămînem în pielea goală, înseamnă că drepturile civile ni le-au lăsat ?

— Întocmai, răspunse Gontran cu un aer serios.

Numai că în vocea lui se împletea și un fir subțire de ironie, care o făcu pe Angelica să se întrebe dacă nu cumva își bătea joc de ea. Sau poate de bunicul.

Gontran era un băiat despre care nimeni nu putea spune ceva precis. Vorbea puțin și îi plăcea singurătatea. Neavînd preceptor și nefiind trimis nici la colegiu, trebuia să se mulțumească, drept studii, cu ce-i puteau preda învățătorul și preotul din sat, ceea ce, trebuie să recunoaștem, nu valora cine știe ce mare lucru. Așa că tînărul gentilom își petrecea cea mai mare parte a timpului în pod, unde strivea gîndaci și amesteca toate soiurile posibile de argilă, scoțînd niște terciuri cu care se chinuia să zugrăvească niște bazaconii pe care el le numea «tablouri» sau «picturi».

Deși cu o educație atît de neglijată, ca de altfel toți copiii din familia Sancé, îi reproșa ades surorii sale că duce o viață sălbatică și că nu știe să-și respecte rangul.

— Nu ești chiar atît de neroadă pe cît pari, îi spuse el, ca pe un compliment.

3

Numai că deodată, afară, izbucni o hărmălaie care întrerupse interesanta lecție despre lecțiile ci-

vile. Din curte se auzeau strigăte de tot felul, amestecate cu cotcodăceli disperate de găini. Apoi un galop de cal și răcnete furioase, printre care răzbătea accentul lui Guillaume. Era o după-amiază blîndă și tihnită, așa că toți ai casei trebuie că erau plecați prin împrejurimi.

— Nu vă fie teamă, copii, zise bunicul, trebuie să fie vorba de vreun cerșetor luat la goană.

Dar Angelica ieșise deja pe trepte și striga :

— Îl atacă pe nenea Guillaume, vrea să-l omoare !

Șchiopătînd, bătrînul se repezi să-și ia sabia ruginită, iar Gontran înșfăcă prima armă care-i căzu în mîini, un bici pentru cîini, și se repeziră amîndoi afară, unde îl văzură pe Guillaume agitîndu-și cu furie sulița, avînd-o alături pe Angelica, cu mîinile goale dar plină de dîrzenie.

Inamicul era în fața lor. Se ținea în afară de bătaia suliței, dincolo de podul mobil, dar nu arăta nicidecum că ar fi avut de gînd să se dea bătut. Era un vlăjgan cît toate zilele, dar slăbănog, numai piele și os, cu o mutră hotărîtă și furioasă, care se silea din răsputeri să ia un aer demn și oficial. Văzîndu-l, Gontran lăsă biciul în jos și-l trase pe bătrîn înapoi, șoptindu-i :

— E sergentul care vine după impozite. A mai fost de nu știu cîte ori...

Omul stăpînirii, fără să se lase impresionat de primirea aceasta atît de lipsită de cordialitate, dădea înapoi pas cu pas, sub amenințarea suliței pe care Guillaume i-o flutura pe sub nas, dar nici nu dădea semne că ar fi fost dispus să se lase păgubaș, așa că, la vederea nehotărîrii baronului și a nepotului acestuia, începu să prindă curaj. Se opri la o distanță respectuoasă și, scoțînd din buzunar un

sul de hîrtie, cam mototolit, e drept, în urma îndoirii stîrnite de venirea lui, îl desfăşură cu grijă, suspinînd, după care, aplecat umil din şale, porni să citească cu glas ascuţit o somaţie cum că domnul baron de Sancé de Monteloup trebuia să binevoiască a plăti fără întîrziere suma de opt sute şaptezeci şi cinci de livre, nouăsprezece soli şi unsprezece gologani, impozit cuvenit pentru pămînturile pe care domnul baron le dădea în arendă la ţărani, plus dijma pentru rentele senioriale, plus impozitul real, plus taxa pentru darea iepelor ţăranilor la armăsarii domnului baron, plus dreptul pulberii, adică taxa pentru vitele duse pe drumul regal, plus amenda pentru nenumăratele întîrzieri la plată pînă acum.

Bătrînul baron se făcu roşu de furie ca un rac fiert.

— Ia ascultă aici, lichea nemernică, îţi închipui că un gentilom se lasă de nas şi scoate banii numai la sporovăiala unui nenorocit de agent al fiscului ? Crezi că ai de-a face cu cine ştie ce ţărani încuiaţi, pe care să-i legi la gard cu aiurelile tale ? zbieră el, sufocîndu-se de indignare.

— Ştiţi bine că domnul, fiul dumneavoastră a plătit pînă acum destul de punctual taxele anuale, răspunse sergentul îndoindu-şi şi mai mult spinarea. Am să revin cînd înălţimea sa va fi acasă. Dar vă previn : mîine la ora asta, dacă nici a patra oară nu-i acasă şi nu plăteşte, îi fac numaidecît citaţie şi o să vă treziţi că vă scoatem la vânzare şi castelul şi ce mobile mai aveţi prin el, pentru doritorii faţă de visteria regală.

— Cară-te de-aici, slugoi de hoţi ce eşti ! Stăpînii tăi fură din visteria regelui şi vrei s-o umplem noi la loc ? Piei din ochii me, lepădătură împuţită !

— Domnule baron, se îmbăţoşă sergentul, îmi permit să vă atrag atenţia că sunt un slujitor al legii care a depus jurămînt şi că s-ar putea să fiu desemnat şi ca agent executor ! Şi tare aş vrea să văd dacă şi atunci tot aşa o să vorbiţi cu mine !

— Agentul executor trebuie să prezinte o sentinţă dată în urma unui proces, ticălosule ! răcni iarăşi bătrînul senior.

— Dar asta nu e mare greutate, miorlăi sergentul, procesul îl puteţi avea la luţeală ! Dacă nu scoateţi banii pe care-i datoraţi visteriei, aflaţi că în cel mai scurt timp...

— Cum vrei să scoatem bani dacă n-avem de unde ? strigă atunci Gontran, căzînd că bătrînul se tulburase. Dacă eşti portărel, vino să vezi cu ochii dumitale că tîlharii ne-au furat un armăsar, două măgăriţe şi patru vaci ! Cea mai mare parte din suma pe care susţii dumneata că o datorăm e birul pe taxele pe care ni le plătesc arendaşii! Tata a plătit birul pînă acum fără să încaseze arenda de la ei, fiindcă n-aveau de unde, dar acum nu mai poate plăti pentru nişte venituri pe care nu le încasează ! De altfel, la ultima năvală a bandiţilor, ţăranii noştri au avut pagube şi mai mari ca noi şi nu ştiu dacă tocmai azi, după jaful ăsta, e momentul cel mai potrivit ca să vii şi dumneata după bani...

Omul fiscului se simţi mai la largul lui văzîndu-se luat cu argumente logice în locul înjurăturilor bătrînului baron. Aruncînd deci în continuare priviri prudente spre sulita lui Guillaume, care parcă se mai potolise şi el, se apropie puţin şi, pe un ton ceva mai blînd şi aproape compătimitor, dar ferm, lămuri că el nu putea decît să primească şi să comunice ordinele venite de la intendenţa fiscală. După cîte putea el să-şi dea seama, singu-

rul mijloc de a mai amâna confiscarea castelului şi a brumei de mobilier rămas era ca domnul baron să adreseze intendentului general al fiscului o suplică vizată de intendentul provinciei.

— Vă spun ca între prieteni, adăugă individul, provocîndu-i baronului o strîmbătură de dezgust, vă spun că nici măcar şefii mei direcţi, cum ar fi procuratorul şi controlorul de colecte, nici chiar dînşii, ba chiar nici domnul intendent, nimeni nu e împuternicit să vă acorde vreo derogare sau dispensă. Totuşi, cum dumneavoastră faceţi parte din nobilime, eu zic că poate aveţi relaţii printre mărimile de la Paris. Şi atunci, dacă vreţi să ascultaţi un sfat prietenesc, lucraţi tare în direcţia asta !

— Ba eu unul, poţi fi sigur că n-am să mă fălesc niciodată cu prietenia unuia ca tine, se împotrivi plin de dîrzenie bătrînul.

— Şi eu zic că ar fi bine ca lucrurile astea să le cunoască şi domnul, fiul dumneavoastră. Sărăcia nu alege, ascultaţi-mă pe mine ! Dumneavoastră vă închipuiţi că mie-mi face plăcere să văd cum toată lumea se uită la mine ca la un strigoi şi că nici măcar un cîine de pripas n-are parte de mai multe huiduieli ca mine ? Aşa că rămîneţi cu bine şi să nu rămînem supăraţi unii pe alţii !

Îşi puse pălăria în cap şi se îndepărtă, cam nesigur pe picioare, amărît că mîneca tunicii sale i se sfîşiase în timpul disputei cu Guillaume.

Bătrînul baron se îndepărtă şi el, tot cu paşi şovăitori, întorcîndu-se în sală. În urma lui veneau tăcuţi Gontran şi Angelica.

Bătrînul Guillaume, îndîrjit contra unor duşmani închipuiţi, se duse plin de năduf să-şi pună lancea la loc printre celelalte piese de muzeu.

În sală, bătrînul baron începu să se plimbe în lung şi-n lat, foarte absorbit de gînduri, în timp ce

Angelica şi Gontran nu îndrăzneau să-l tulbure. Într-un tîrziu, vocea fetiţei rupse totuşi tăcerea :

— Bunicule, dacă am scăpat cu drepturile civile neatinse din năvala tîlharilor, acum omul ăsta care a fost aici le-a luat cu el ?

— Ia du-te tu şi mai stai şi cu mamă-ta ! se burzului bătrînul, cu o voce care semăna mai curînd a behăit, ducîndu-se să se aşeze cătrănit în fotoliul său înalt şi uzat.

*

* *

La auzul felului în care ai casei îl întîmpinase seră pe omul fiscului, Armand de Sancé, tatăl Angelicăi şi al numeroşilor ei fraţi, suspină resemnat şi-şi scărpină îndelung şi gînditor smocul cenuşiu pe care şi-l lăsase sub buza de jos, după moda ieşită odinioară, în vremea răposatului rege Ludovic al XIII-lea.

Angelica îl iubea din tot sufletul şi-l compătimea pe acest tată blînd, îmbătrînit înainte de vreme de grijile care nu-i mai dădeau pace. În sentimentul pe care i-l purta, dragostea şi compătimirea se amestecau cu dorinţa de a-l proteja.

Ca să-şi poată creşte numeroasa progenitură, acest nobil sărăcit se lipsise de toate plăcerile pe care cei din clasa sa socială şi le permiteau. Călătorea puţin, nu mai vîna aproape deloc şi haita sa de cîini se redusese la patru exemplare mari şi late, în vreme ce vecinii săi, nici mai bogaţi şi nici de neam mai vechi ca el, îşi petreceau mai tot timpul fugărind iepuri şi mistreţi.

Armand de Sancé îşi dedica aproape tot timpul cultivării micilor suprafeţe pe care le mai avea. Umbla îmbrăcat neînchipuit de simplu, abia ceva

mai bine ca un țăran înstărit, iar hainele lui răspîndeau, ca și ale lor, un miros puternic de grajd și mai ales de cal. Își iubea copiii ca pe ochii din cap. Îl făceau fericit și îl umpleau de mîndrie, erau întreaga lui rațiune de a exista. După copii, pe locul următor veneau catârii, după care se dădea în vînt. Într-o vreme chiar se gîndise să ridice o crescătorie în regulă unde să prăsească în număr mare animalele astea prețioase, mai puțin mofturoase decît caii și mai puțin fragile decît măgarii. Dar și pentru asta trebuiau bani, bani mulți, pe care baronii de Sancé de Monteloup nu-i mai aveau la îndemînă de cîteva generații bune, așa că proiectul crescătoriei rămăsese proiect.

Și acum iată că banditii îi furaseră și cel mai bun armăsar și două măgărițe tinere, de prăsilă. Pentru un biet gentilom de țară, aflat și așa la sapă de lemn, asta era o adevărată nenorocire, așa că nefericitul baron se gîndea deja să vîndă catârii care-i mai rămăseseră și cele cîteva petice de pămînt unde îi scotea la păscut.

Deocamdată, a doua zi după vizita sergentului de la fisc, baronul ascuți cu grijă o pană de gîscă și se așeză la biroul său, ca să întocmească o suplică pe care să i-o trimită regelui, cu speranța că va fi și el o dată scutit de impozitele anuale, care-l ruinaseră.

Tocmai cu această ruină, nevrednică de starea de gentilom, își începu suplica. Mai întîi se scuză față de majestatea sa pentru faptul că nu dăduse Franței decît nouă urmași în viață, dar adăuga imediat că acestora li se vor adăuga fără îndoială alții, căci «soția lui și el însuși erau încă în putere și nu se dădeau în lături de la osîrdia de a spori numărul nobililor regatului preacreștin».

Adăugă în continuare că are în grija sa un bătrîn tată neputincios, fără nici un fel de pensie, deşi slujise ani îndelungaţi în armată, în anii domniei glorioase a slăvitului rege Ludovic al XIII-lea, ajungînd pînă la gradul de colonel. Că el însuşi, la rîndul său, fusese căpitan în oaste şi pusese propus pentru un grad mai înalt, numai că se văzuse silit să renunţe la cariera militară în slujba regelui fiindcă solda de căpitan în artileria majestăţii sale, de o mie şapte sute de livre pe an, era cu totul neîndestulătoare şi «nu-i dădea nici o putinţă de a rămâne în serviciu». Nu uită să adauge aici pe cele două mătuşi, a căror îngrijire căzuse de mai mulţi ani tot în seama lui, căci «nici soţ şi nici mănăstire nu se găsise să le vrea, din cauza lipsei de dotă, iar acum se ofilesc şi îmbătrînesc într-o sărăcie umilitoare pentru nişte domnişoare de neam». Că avea patru slujitori, din care unul era un bătrîn soldat fără nici o pensie pentru anii îndelungaţi în care slujise sub drapel. Că doi din fiii săi mai mari erau la colegiu şi numai educaţia lor costa cinci sute de livre pe an. Că una din fiicele lui, măcar una dacă nu şi următoarea, trebuia trimisă şi ea la maici, dar pentru asta mai era nevoie de alte trei sute de livre. După care venea argumentul cel mai puternic, anume că de ani de zile el plăteşte cu regularitate impozit pe arenda pe care n-o încasează de la ţărani, care sînt într-o stare şi mai de plîns ca el şi, dacă le-ar mai cere şi arenda, ar ajunge chiar lipiţi pămîntului. Şi, cu toate astea, fiscul pretinde acum suma de opt sute şaptezeci şi cinci de livre, nouăsprezece soli şi unsprezece gologani, şi asta numai pentru anul în curs. În timp ce tot venitul lui abia dacă se ridica la patru mii de livre, din care trebuiau hrănite optsprezece guri, ca să nu mai vorbim de obligaţia

de a ţine rangul de noblețe al familiei sale, la care se mai adăuga, ca o culme a nenorocirii, venirea acelei cete de tîlhari, care jefuiseră şi incendiaseră, omorîseră şi siluiseră, lăsîndu-i pe nefericiţii ţărani într-o sărăcie de neînchipuit. Drept care baronul cădea în genunchi în faţa mărinimiei majestăţii sale, rugînd să fie scutit de taxa acelor sume şi să i se acorde, în virtutea credinţei nestrămutate cu care familia de Ridoué de Sancé de Monteloup slujise tronul Franţei, un mic ajutor de o mie de livre. Totodată, baronul invoca majestuoasa graţie a tronului către fiul său mai mare, deocamdată şcolar în clasa de logică la sfinţii părinţi din Poitiers, care cu aceeaşi credinţă avea să slujească şi el Franţa dacă ar fi fost acceptat sub gloriosul steag al majestăţii sale în caz de război în America sau în India. Mai adăuga baronul, cuprins dintr-o dată de nădejdi în faţa colii de hîrtie, că el însuşi era gata să primească orice însărcinare vrednică de starea sa de gentilom, pentru a sluji Franţa şi a-şi putea hrăni familia, avînd în vedere că puţinul pămînt pe care-l mai avea nu mai era în stare de asta.

Încheind şi semnînd, baronul scoase un oftat de uşurare în urma trudei de cîteva ceasuri bune pe care i-o ceruse scrisoarea asta, presără nisip care să sugă cerneala încă udă, apoi porni să scrie o alta, de data asta către vecinul, protectorul şi vărul său, domnul marchiz du Plessis de Bellière, pe care-l ruga în modul cel mai respectuos să dea suplica în chiar augusta mînă a majestăţii sale, sau măcar reginei-mame, cu oarecare recomandări care ar putea face ca cele cerute să fie privite cu regească bunăvoinţă.

Încheierea era plină de curtoazie : „Doresc, domnule, să ne revedem cît mai curînd şi să pot să

vă fiu și eu oarecum folositor cum pot, drept catîr de călărie de care mai am cîțiva și vă puteți alege, căci toți sînt frumoși, fie pentru masa dumneavoastră drept fructe, castane, brînzeturi și oale de gresie".

*
* *

Cîteva saptămîni după asta, bietul baron de Sancé fu în măsură să adauge pe lista belelelor care-i picau mereu pe cap o nouă bucurie.

Anume aceea că într-o seară, la vremea primelor brume ale toamnei, se auzi galopul unui cal, mai întîi pe drum iar curînd după aceea pe podul mobil, care de obicei rămînea mereu coborît. Ciinii din curte începuseră să latre furioși, iar Angelica, pe care mătușa Pulheria reușise să o zăvorască în odaie, cu nobila intenție de a o învăța măcar cum se ține un ac în mînă, se repezi într-un suflet la fereastră.

În curte se afla un cal de pe care coborau doi călăreți înalți și slabi, îmbrăcați în negru, în timp ce din urmă sosea mai încet un catîr mic, încărcat cu boccele și cutii și dus de căpăstru de un băietan zdrențăros.

— Mătușă ! Hortensia ! strigă ea, veniți repede să vedeți și voi ! Cred că au sosit frații noștri Josselin și Raymond !

Și amîndouă fetițele țîșniră din odaie și se năpustiră pe scară în jos, urmate de mătușa care se mișca mai cu greutate, dar tot grăbită și ea, presimțind vești noi și, Doamne Dumnezeule, parcă nu chiar bune...

Cînd Angelica și Hortensia pătrunseră în sală, cei doi frați se îmbrățișau cu bunicul și cu mătușa

Jeanne. Servitorii alergau din toate părţile să se închine tinerilor domni, iar cineva dădu fuga s-o caute pe doamna baroană, care era în grădina de zarzavat, şi pe domnul baron, care trebuie că se afla pe undeva prin apropiere, pe cîmp.

Cei doi domnişori răspundeau totuşi cu oarecare stînjeneală acestei primiri entuziaste. Erau cam de aceeaşi vîrstă amîndoi, în jur de cincisprezece sau şaisprezece ani, şi multă lume îi credea gemeni, fiindcă erau la fel de înalţi şi de uscăţivi şi semănau mult în trăsăturile feţelor. Aveau amîndoi acelaşi ten mat, ochii cenuşii şi păr negru şi aspru care le venea pînă peste gulerele albe de felul lor, acum mototolite şi ajunse la cenuşiu. Numai expresiile feţelor difereau. Figura lui Joselin era mai dură, a lui Raymond mai blîndă.

În timp ce răspundeau monosilabic întrebărilor bunicului, trăgeau amîndoi cu coada ochiului spre doică şi spre faţa de masă albă şi curată pe care aceasta o aşternea grabnic. Apărură imediat cîteva ulcele cu pateu de iepure, pîini, unt, un ceaun cu marmeladă proaspătă, din castanele de anul acela şi tot felul de bunătăţi, la a căror vedere ochii băieţilor scînteiau. Înainte de a fi fost invitaţi, se năpustiră asupra mesei şi porniră să înfulece cu o lăcomie care o umplu pe Angelica de admiraţie, cu atît mai mult cu cît cei doi meseni nu se încurcau cu mofturi supărătoare, cum ar fi folosirea furculiţei şi a cuţitului sau alte prostii din astea fără nici un rost.

Băgă totuşi de seamă că erau amîndoi numai piele şi os, iar costumele lor de serj negru îşi arătau urzeala pe la coate şi în dreptul genunchilor.

Stăteau mereu cu privirile plecate şi Angelica avea impresia că nici unul n-o recunoscuse şi nici

n-o băgase în seamă, cu toate că odinioară erau mult mai apropiați. Pe Josseline, cel puțin, își aducea bine aminte că-l ajutase, cu ani în urmă, la șterpelit ouă de păsările de prin cuiburi, așa cum acum, la rîndul ei, era și ea ajutată de micul Denis.

Raymond purta la cingătoare un corn de bou, scobit. Fu curioasă și-l întrebă la ce-i folosea.

— Țin cerneală în el, răspunse fratele cu un ton morocănos.

— Eu pe-al meu l-am aruncat, adăugă Josselin.

Domnul baron și doamna baroană sosiră, însoțiți de cineva care le lumina calea cu o torță. Baronul, cu toată bucuria care i se citea pe față, era totuși și puțin îngrijorat.

— Cum se face că ați venit tocmai acum, fiii mei ? Peste vară n-ați venit acasă și tocmai acum v-a dat vacanță ?

— N-am venit astă-vară, explică Raymond, fiindcă n-am avut o para chioară ca să închiriem un cal și nici măcar cît să venim cu careva din chirigiii care fac curse între Poitiers și Niort.

— Și dacă am venit încoace acum, nu trebuie să crezi că am devenit mai bogați între timp, adăugă Josselin.

— Ci fiindcă cuvioșii părinți ne-au poftit pe ușă afară, preciză Raymond.

Se lăsă o tăcere stînjenitoare.

— Pe Sfîntul Denis, strigă bunicul, ce prostie ați putut face, domnii mei, ca să vi se aducă o asemenea insultă nemaiauzită ?

— Nici o prostie, atîta doar că de doi ani părinții n-au mai văzut o lăscaie drept taxă din partea noastră. Așa că ne-au explicat cu frumosul că locurile noastre sînt rîvnite de alți băieți, cu părinți mai generoși...

*

* *

Baronul Armand de Sancé începu să străbată încăperea în lung şi-n lat, ceea ce la el era semn de mare agitaţie.

— În sfîrşit, ce să mai vorbim, e cu neputinţă ! Atîta vreme cît n-aţi făcut nici un lucru rău, părinţii nu vă pot da afară din senin, fără nici o justificare. Sînteţi gentilomi ! Şi cuvioşiile lor ştiu asta bine !

Josseline, cel mare, luă un aer răutăcios şi zise:

— Da, părinţii ştiu foarte bine asta, ba chiar pot să-ţi reproduc cuvintele economului mănăstirii. Anume că nobilii sînt cei mai răi platnici şi că, dacă n-avem bani, n-au decît să ne lipsim de limba latină şi de ştiinţa lor în general.

La auzul unor asemenea cuvinte, bătrînul baron îşi îndreptă umerii gîrboviţi.

— Nu-mi vine să cred că îmi spui adevărul ! Gîndeşte-te că biserica şi nobilimea au fost întotdeauna un singur tot şi că şcolarii de azi sînt floarea de mîine a Franţei ! Iar cuvioşii părinţi ştiu lucrul ăsta mai bine decît oricine !

Cel de-al doilea fiu, Raymond, care se pregătea să îmbrace haina preoţească, răspunse cu ochii ţintă în podele :

— Cuvioşii părinţi ne-au învăţat că Dumnezeu îşi alege singur slujitorii şi că poate noi nu sîntem vrednici...

— Termină cu prostiile, Raymond, îl repezi frate-său. Nu e cazul să mai spui gogomănii de-astea! Dacă vrei să te faci călugăr cerşetor, n-ai decît ! Dar eu, ca prim născut, sînt de părerea bunicului: biserica ne datorează consideraţie, tuturor nobililor ! Dacă în locul nostru vrea mai bine mitocanii,

fii de tîrgoveţi şi de prăvăliaşi, n-are decît ! În asta va sta pieirea bisericii şi înseamnă că şi-au făcut-o cu mîna lor.

Cei doi baroni, tatăl şi bunicul, săriră ca arşi amîndoi o dată :

— Josselin, n-ai dreptul să huleşti asupra bisericii !

— Nu hulesc. Mă limitez la a constata. În clasa mea de logică, unde eu sînt cel mai tînăr, dar secund peste treizeci de şcolari, sînt fix douăzeci şi cinci de băieţi de burghezi şi de conţopişti, care plătesc întotdeauna cu o precizie de ceasornic, şi cinci copii de nobili, din care doar doi plătesc cu regularitate.

Parcă mai uşurat, Armand de Sancé interveni:

— Atunci înseamnă că ceilalţi doi fii de nobili au fost daţi şi ei afară o dată cu voi ?

— Nicidecum ! Părinţii celor doi care nu plătesc sînt oameni cu funcţii foarte înalte, şi preacuviosilor călugări le e frică să-i supere, aşa că se fac că nu bagă de seamă întîrzierea taxelor.

— Îţi interzic să vorbeşti astfel despre educatorii tăi ! rosti răspicat baronul, în timp ce bătrînul său tată mormăia cătrănit :

— Măcar bine că regele Ludovic al XIII-lea a murit înainte de a vedea că-n Franţa se pot petrece asemenea lucruri !

— Da, bine că a murit, ai dreptate, bunicule, rînji Josselin. Mai ales că exact un călugăr l-a înjunghiat pe Henric al IV-lea !

— Josselin, taci din gură, se amestecă şi Angelica. Te exprimi ca un ţopîrlan şi vocea-ţi sună urît, parcă ar orăcăi un broscoi. Ca să nu mai vorbim că Henric al III-lea a fost asasinat de un călugăr, nu Henric al IV-lea [1].

Adolescentul tresări și o privi cu surprindere pe fetița cu buclele blonde aurii, care-l apostrofase cu atîta stăpînire de sine.

— Ia te uită, va să zică aici erai, broscuțo, prințesa mlaștinii! «Marchiza îngerilor», poftim! Și cînd mă gîndesc că am și uitat să te salut, preastimată domnișoară soră!

— De ce mă faci broască?

— Broscuță, mai ai pînă să ajungi broască. Și-ți zic așa fiindcă tu mă faci broscoi. Ca să nu mai spun că tot timpul stai numai prin stuf. Nu cred că ai să ajungi vreodată cuminte ca Hortense și să-ți cunoști interesul ca ea.

— Sper să nu ajung, răspunse cu modestie Angelica.

Amestecul ei în discuție mai descreți puțin frunțile și mai ușurase atmosfera. De altfel, cei doi frați se săturaseră, în sfîrșit, iar doica tocmai strîngea masa.

Totuși, în casă domnea mai departe atmosfera aceea încărcată. Fiecare își dădea seama că trebuia găsită o soluție la această nouă lovitură a sorții.

În liniștea apăsătoare, se auzi deodată țipătul aprig al mezinului. Mama, mătușile și chiar Gontran, profitară de pretext ca să plece, *să vadă ce se mai întîmplă*. Dar Angelica rămase cu cei doi baroni și cu frații ei mai mari, abia sosiți. Se gîndea dacă acum familia de Sancé urma să-și piardă onoarea. Era mereu pe punctul de a întreba pe careva dintre cei mari, dar nu îndrăznea. Și totuși, frații ei îi inspirau un sentiment de milă amestecată cu dispreț.

---

[1] Henric al III-lea, ultimul rege francez din dinastia de Valois, a fost asasinat în 1589 de călugărul Jacques Clément, (n. trad.).

Bătrînul Guillaume Lützen, care nu asistase la sosirea tinerilor domni, aduse făclii noi în onoarea lor şi se repezi neîndemînatic să-i îmbrăţişeze, cu care ocazie reuşi să verse puţină ceară pe spinarea celui mai mare. Cel mic se feri de grosolana manifestare de afecţiune din partea bătrînului soldat, care îşi susţinu cu tărie punctul de vedere :

— Nici vorbă să vă fi întors acasă prea devreme ! Mai întîi că nu e nici o scofală să-ţi răsuceşti creierii-n cap cu latineasca aia nenorocită, dacă nu ştii să scrii în propria ta limbă. Cînd am auzit-o pe grăsana de Fantine că s-au întors cei doi domnişori şi că nu mai pleacă înapoi la şcoală, mi-am zis că acuma gata, coconaşul Josselin are să poa' să plece pe corabie, să se facă marinar, cum tot pofteşte el de-atîta vreme...

— Sergent Lützen, se răsti cu glas uscat bătrînul baron, e nevoie să-ţi amintesc disciplina de altădată ?

Guillaume nu insistă şi tăcu din gură, lăsînd nasul în jos. Angelica era surprinsă de tonul schimbat al bunicului.

— Sper, Josselin, că ţi-ai scos din cap bazaconiile alea din copilărie, cu marinăria !

— Nu, bunicule, n-am renunţat, cu atît mai mult cu cît nici nu văd altă soluţie, cel puţin aşa cum stau lucrurile în momentul de faţă.

— Atunci să-ţi spun eu cum stau lucrurile în momentul de faţă : cît am să trăiesc eu, tu n-ai să te faci marinar ! Orice, numai asta nu !

Şi bătrînul izbi autoritar cu bastonul în dalele de piatră de pe jos.

Josselin părea cu totul descumpănit de înverşunarea neaşteptată a bunicului împotriva unui vis pe care el îl ascundea în ungherul cel mai drag al inimii lui şi care îl făcuse să îndure fără să crîc-

nească umilitoarea expediere de la colegiu. «Gata cu Pater Noster şi cu sporovăiala latinească, gîndise el. Acum sînt bărbat şi trebuie să mă îmbarc pe un vas al marinei regale».

Armand de Sancé încercă să intervină:

— Să vedem, tată, de ce eşti atît de neclintit? Ar putea fi o soluţie la fel de bună ca oricare alta! De altminteri, trebuie să ştii că, în suplica pe care i-am trimis-o de curînd majestăţii sale, îl rugam, printre altele, să uşureze îmbarcarea fiului meu mai mare pe un vas corsar sau pe un vas de război.

Dar bătrînul baron se agita plin de mînie. Niciodată Angelica nu-l mai văzuse atît de pornit, nici măcar în ziua cînd se gîlcevise cu sergentul de la fisc.

— Nu mi-au plăcut niciodată oamenii cărora pămîntul strămoşesc le dă mîncărimi la talpi, zise bunicul, la fel de furios. Dincolo de mările alea afurisite, unde cred ei că umblă cîinii cu cîrnaţi în coadă, nu dau nici de munţi, nici de alte minunăţii de la noi, doar de sălbatici necioplţi, care umblă în pieile goale şi se umplu cu tatuaje în loc de îmbrăcăminte. Un fiu de nobil, mai ales cînd e întîiul născut, trebuie să slujească în armata regelui. Nu mai discutăm!

— Iar eu nici nu doresc altceva decît să-l slujesc pe rege, numai pe mare, răspunse netulburat băiatul.

— Şi, la urma urmei, interveni din nou Armand de Sancé, Josselin are numai şaisprezece ani, aşa că are în faţa lui destul timp ca să se răzgîndească.

O expresie de adevărată durere se aşternu pe faţa plină de riduri a bătrînului, care ridică mîna în semn că are ceva important de spus:

— Știi bine că toți din familia noastră, înaintea lui, și-au urmat drumul firesc. Trebuie ca acum tocmai tu să mă dezamăgești în asemenea măsură, fiule ? Tocmai tu să-ți trimiți feciorul, pe întîiul tău născut, pe purtătorul numelui nostru, în alt loc decît acolo unde îl cheamă datoria lui, sîngele lui, strămoșii lui ?

— Departe de mine gîndul de a-ți stîrni niște amintiri dureroase, tată, se dezvinovăți Armand. Eu unul nu m-am gîndit niciodată să mă exilez și mă simt mai legat decît ai crede de pămînturile noastre din Poitou. Dar nu pot să uit cît de dură și de nesigură era situația mea în armată. Oricît de nobil și de viteaz ar fi, oricît de strălucit ar fi slujit tronul strămoșii lui, un tînăr nu poate ajunge la grade înalte dacă nu e bogat. Eram ros de datorii și tot a trebuit să-mi vînd calul și cortul, numai ca să nu mor de foame. Am fost nevoit pînă și să-mi dau scutierul cu chirie ! Îți mai aduci aminte ce bucăți frumoase de pămînt a trebuit să vinzi ca să mă poți ține în armată ? Gîndește-te că asta a grăbit ruina noastră și că o carieră militară tot n-am reușit să fac, deși martor mi-e Dumnezeu că n-am dat niciodată înapoi în fața vreunui dușman și puține brațe mai credincioase ca al meu a avut regele în slujba lui !

Angelica urmărea conversația plină de interes. Nu văzuse niciodată cum arată un marinar, însă era dintr-o regiune sensibilă la chemările oceanului. Știa din auzite că pe coastă, de la La Rochelle pînă la Nantes, erau porturi cu corăbii care plecau spre țări depărtate, unde puteai întîlni oameni cu pielea roșie ca focul sau dungată ca a puilor de mistreț. Ba chiar auzise spunîndu-se că un marinar breton, dinspre Saint-Malo, adusese în Franța niște sălba-

tici din ăştia cărora în cap nu le creştea păr, ca la toţi oamenii, ci pene, ca la păsări.

Ah, dacă ar fi făcut-o Dumnezeu pe ea băiat, atunci n-ar mai fi pierdut vremea să capete încuviinţarea bunicului !... Pînă acum ar fi fost deja plecată, luîndu-şi cu ea spre Lumea Nouă cetele ei de îngeri !

*

* *

A doua zi, învîrtindu-se prin curte, Angelica văzu un pui de ţăran care venise cu o scrisoare cam mototolită pentru domnul baron.

— E de la intendentul Molines, mă roagă să trec pe la el, zise baronul după ce o citi. Cred că n-am să mă întorc la masă.

Şi făcu semn unui argat să pună şaua pe cal.

Doamna baroană, care tocmai se pregătea să se ducă în grădină, cu o pălărie veche peste fularul pus pe cap, îşi muşcă buzele.

— E de necrezut, suspină ea, ce vremuri ne-a fost dat să ajungem să trăim ! Un bădăran, un mîrlan, un marţafoi ca acest Molines, sluga vărului nostru du Plessis, să-şi ia într-atîta nasul la purtare încît să te cheme la el aşa, tam-nisam ! Pe tine, în vinele căruia curge sîngele lui Filip-August * ! Mă întreb ce afaceri învîrteşte vechilul ăsta şi de unde pînă unde are de discutat ceva cu tine ! Vreo afacere cu catîri, poate...

Baronul, preocupat, nu răspunse, aşa că baroana se îndepărtă, clătinînd gînditoare din cap.

---

* **Filip al II-lea August** — rege al Franţei între anii 1180-1223, unul din inspiratorii celei de-a treia cruciade. (n. trad.).

Angelica, auzind că e vorba ca baronul să meargă la Plessis, se și strecurase în bucătărie, îmbrăcîndu-se iute cu mantaua pe care n-o putea suferi și încălțîndu-se cu saboții, apoi se repezise la grajd, unde baronul era gata de plecare.

— Pot să merg și eu cu dumneata, tată ? întrebă ea, cu tonul cel mai dulce pe care-l putea găsi.

Așa că baronul, neputînd rezista vocii ei și privirii rugătoare, surîse și o săltă pe șa în fața lui. Angelica era fiica lui preferată. O găsea neașteptat de frumoasă și de multe ori își spunea că frumusețea ei ar fi meritat cîndva o coroană de ducesă.

4

Ziua era luminoasă, așa cum sînt uneori zilele toamna, iar pădurea, încă nu de tot desfrunzită, reflecta un ruginiu roșcat care umplea sufletele de o liniște adîncă.

Trecînd prin dreptul gardului din fier forjat al castelului, Angelica încercă să vadă pînă la capăt aleea de castani și superbul edificiu alb care se răsfrîngea în apa eleșteului ca un nor de vis. În jur domnea o liniște adîncă iar castelul, în cel mai pur stil renascentist, părăsit de stăpînii săi, care preferau să trăiască la curte, părea că doarme în mijlocul parcului și al grădinilor pline de tine. Din pădurea Nieul, care se întindea în spatele castelului, veneau pînă aici căprioare care traversau aleile, dînd peisajului un aer de basm.

Casa administratorului Molines se afla la doi kilometri mai încolo, în dreptul unela din intrările parcului. Un pavilion clădit cu gust și bine

întreținut, cu ziduri trainice din cărămidă roșie, netencuită, și cu acoperiș temeinic de ardezie. Părea, în trăinicia sa gospodărească, un paznic credincios al castelului, care încă mai surprindea pe localnici cu aparenta sa fragilitate, în contrast cu butucănoasele castele medievale cu care erau ei obișnuiți.

Administratorul era aidoma casei sale. Foarte sobru, în ciuda averii pe care o strînsese în anii de cînd gospodărea cu mînă liberă întregul domeniu al marchizului, zdravăn înfipt pe picioare și tot așa de zdravăn înfipt și în rolul său de om de încredere, părea mai mult stăpînul decît sluga, mai ales că pe marchiz oamenii îl vedeau rar de tot. Curtea îl absorbea cu totul și nu venea pe la castel decît rar, cam la doi ani o dată, fie la vînătorile de toamnă, fie primăvara, cînd totul în jur înverzea. Atunci, o mulțime de seniori strălucitori și de doamne înveșmîntate în cele mai somptuoase haine care se pot închipui sosea la Plessis cu calești superbe, sau călare pe cai care prețuiau averi, cîini de vînătoare și muzicanți de înaltă clasă. Timp de cîteva zile serbările se țineau lanț, zgîndărind pe micii nobili din vecinătate, convinși că bogatul lor vecin se dedă la asemenea lux nemaiauzit numai ca să le facă lor în necaz, cu atît mai mult cu cît niciodată nu erau invitați. Și chiar dacă ar fi fost, s-ar fi văzut puși într-o situație și mai jenantă, fiindcă n-ar fi putut face față unei societăți atît de strălucite. Iar după cele cîteva zile de feerie, toată această lume pleca înapoi la Paris și castelul, cu parcul și aleile sale, redevenea tăcut, intrînd din nou sub stăpînirea autoritară și aspră a lui jupîn Molines.

La auzul tropăitului calului cu care veneau oaspeții, acesta le ieși în întîmpinare în curtea casei și făcu un lanț de plecăciuni cu atît mai adînci cu

cît nu-l costau nimic, fiindcă erau unul din atributele funcției sale. Angelica, știind cît putea fi uneori de dur și de arogant, nu se simți în largul ei în fața acestei politeți care i se părea exagerată, dar baronul se arătă foarte încîntat de primirea care i se făcea.

— Eram liber azi, domnule Molines, așa că sper că nu te-am făcut să mă aștepți prea mult.

— Vă mulțumesc din suflet pentru cinstea pe care mi-o faceți, domnule baron. Și sunt cu atît mai fericit cu cît înțeleg că n-ați luat în nume de rău modul în care v-am transmis această invitație.

— Nici nu aveam vreun motiv să mă supăr. Știu că pregeți să mă vizitezi, din cauza bătrînului meu tată care vede mereu în dumneata un hughenot înrăit și primejdios, dar eu știi bine că văd altfel lucrurile astea.

— Domnul baron are un spirit foarte pătrunzător, se înclină din nou administratorul. Așa și eu mă feresc să provoc neplăceri luminației sale domnului baron de Ridoué sau doamnei baroane, care știu că este foarte credincioasă. Așa că am considerat că e mai bine să ne întîlnim aici și sper că îmi veți face onoarea de a împărți cina cu ai mei, împreună cu mica domnișoară care vă însoțește.

— Nu sunt mică, zise cu vioiciune Angelica. Am aproape unsprezece ani și după mine mai vin Madelon, Denis, Marie-Agnès, Albert și încă un frățior care e abia venit pe lume.

— O rog pe domnișoara să mă scuze. Să fii cea mai mare care să dai dovadă de multă judecată și de maturitate de spirit. Aș fi fericit ca fiica mea Bertille să aibă ceva de învățat de la dumneavoastră, domnișoară, fiindcă maicile de la mănăstirea unde am dat-o mi-au spus că e un cap de vrăbiu-

ţă, din care e greu de crezut că va ieşi vreodată ceva.

— Cred că exagerezi, domnule Molines, răspunse plin de curtoazie baronul.

«Ba eu, cel puţin de data asta, sunt de părerea lui jupîn Molines cel rău», gîndi Angelica, fiindcă adevărul e că nu putea să o sufere pe fiica acestuia, o fetiţă negricioasă şi plină de perfidie cu toată lumea.

În privinţa intendentului, sentimentele ei erau totuşi mai puţin limpezi. Îl găsea neplăcut, fără îndoială, dar avea cu toate astea pentru el un anumit soi de stimă, care venea, printre altele, şi din aspectul lui şi al casei lui, care dădeau o impresie de siguranţă şi de statornicie. Hainele lui, întotdeauna de culoare închisă, erau numai din stofe de cea mai bună calitate şi niciodată vechi. Probabil că le dădea de pomană, sau mai curînd le vindea înainte de a da semne de oboseală. În picioare purta pantofi bine lucraţi, după ultima modă, cu catarame şi cu toc mai înalt decît purta toată lumea.

Iar în casa lui se mînca mai bine decît oriunde. Năsucul Angelicăi se simţi gîdilat şi începu să freamăte cînd intrară în prima încăpere, pardosită cu dale care sclipeau de curăţenie, după care venea bucătăria. Doamna Molines apăru din bucătărie înveşmîntată în fustele ei largi şi bogate, execută o reverenţă adîncă în faţa oaspeţilor şi se făcu din nou nevăzută, întorcîndu-se la îndatoririle sale de stăpînă a casei.

Intendentul îşi conduse oaspeţii într-un mic birou, unde aduse apă rece şi o sticlă de vin.

— Vinul acesta vă rog să mă credeţi că e marea mea slăbiciune, domnule baron. Nu sunt mare băutor, dar îmi place să gust un pahar din licoarea asta cu adevărat dumnezeiască. Peticul de vie unde

am făcut vinul ăsta a fost multă vreme pîrloagă, dar am insistat mult şi pînă la urmă a ieşit ceva minunat. După părerea mea, vinurile din Poitou nu pot rivaliza cu cele de pe valea Loirei, dar au un plus de finețe.

După o scurtă tăcere, în care gustară cîteva picături, jupîn Molines continuă:

— Nici nu vă pot spune, domnule baron, cît sunt de fericit fiindcă aţi avut bunătatea de a da curs invitației mele. Pentru mine, asta e semn că afacerea la care mă gîndesc are şanse să ajungă la bun sfîrşit. La un sfîrşit bun, vreau să zic.

— Să înțeleg de aici că mă supui unui fel de încercare ?

— Rog respectuos pe domnul baron să nu se supere. Eu nu sunt un om cu o educație înaltă, am primit doar învățătura unui copil de la țară. Dar îmi îngădui să spun că îngîmfarea unor domni din nobilime nu mi s-a părut niciodată că ar face casă bună cu inteligența. Şi dacă nu e inteligență, mai ales în afaceri, succesul nu are de unde veni.

Gentilomul sărăcit ascultă cu vădit interes cuvintele interlocutorului, încercînd să ghicească unde voia acesta să ajungă. Se lăsă pe spătarul scaunului, privindu-l plin de curiozitate pe intendent. Sentimentul care îl domina era o uşoară îngrijorare, dublată de o anumită nervozitate, fiindcă intendentul avea o faimă, la urma urmei, destul de urîtă chiar şi pentru un om lipsit de prejudecăți. Toată lumea îl considera un om bogat. La început, se purtase foarte cîinos cu țăranii şi cu arendaşii marchizului du Plessis, dar, cu trecerea anilor, începuse să se arate ceva mai înțelegător, chiar şi cu cerşetorii, pe care înainte nu-i putea suferi.

Nimeni n-ar fi putut spune ceva lămurit în legătură cu această transformare şi cu bunătatea lui

neașteptată. Țăranii îl priveau și acum tot chiorîș, dar începuseră să-l și respecte cît de cît, fiindcă se arăta parcă mai omenos în socotelile pe care le ținea și, în general, în privința prestațiilor la care erau obligați față de castel și față de rege. Dar de iubit nici vorbă să-l iubească.

Gurile rele dădeau a înțelege că jupîn Molines se purta astfel cu un anumit scop, anume acela de a-l ruina pe nesimțite pe marchiz, mereu absent de la castel, ca de altfel și marchiza și tînărul lor moștenitor Philippe, cu toții prea puțin interesați de domeniul lor.

— Dacă ce am auzit eu e adevărat, ești pe cale de a pune mîna pe întreg domeniul du Plessis, zise, nu fără brutalitate, baronul de Sancé.

— Oh, vorbe, domnule baron, vorbe, zîmbi Molines. Nu numai că țin să rămîn un servitor devotat al domnului marchiz du Plessis, dar vă rog să mă credeți că a cumpăra acum acest domeniu n-ar fi deloc o afacere strălucită. De altminteri, ca să vă liniștesc, vă pot spune, fără să trădez vreun mare secret, că proprietatea asta e grevată în momentul de față de niște datorii care nu știu cînd vor putea fi plătite. Dacă vor putea fi !

— Sper că n-ai de gînd să-mi propui s-o cumpăr eu, fiindcă n-am mijloacele necesare pentru așa ceva.

— Departe de mine asemenea gînduri, domnule baron... Puțin vin, vă rog ?...

Angelica, pentru care conversația asta nu prezenta nici un interes, se strecură din birou și ajunse în sala de la intrare, unde doamna Molines era prinsă pînă peste cap cu pregătirea umpluturii pentru o tartă cît toate zilele. Văzînd-o pe micuța musafiră, îi surîse plină de afecțiune și îi întinse o cutie din care se ridica un miros amețitor.

— Ia, mănîncă asta, micuţa mamei. E dulceaţă de angelică, zaharisită. Vezi că o cheamă la fel ca pe tine. E făcută de mine, cu zahăr alb, din cel bun. E mai bună decît cea făcută de cuvioşii părinţi de la abaţie, care folosesc zahăr roşu, nerafinat, fiindcă e mai ieftin. Cum ai vrea ca domnii cofetari din Paris să aprecieze marfa lor, după ce a fiert pînă s-a zăpăcit în cazanele de la mănăstire, nespălate după ciorba şi fierturile lor ? Nu mai are nici un gust, sau cel mult aromă de ceapă şi păstîrnac !

Angelica o asculta cu atenţie, dar mușca şi din bastonaşele de dulceaţă zaharisită, lipicioase şi parfumate. Va să zică asta se scotea din plantele acelea din mlaştină, culese cu vîsla de Nicolas, cu aroma lor amăruie !

Într-un colţ al sălii se afla un orologiu, unul din obiectele acelea despre care bunicul o învăţase că erau cea mai diavolească născocire din cîte aduseseră protestanţii. Ca să îl poată vedea mai bine şi ca să-i audă mai desluşit tic-tacul, se apropie de uşa biroului unde tatăl ei stătea de vorbă cu stăpînul casei şi auzi vocea baronului zicînd :

— Pe Sfîntul Denis, domnule Molines, mă uluieşti ! Am auzit povestindu-se multe lucruri despre dumneata, dar, în sfîrşit, cum să zic, toată lumea e de acord că eşti un om cu multă personalitate şi cu ochi ageri. Numai că ce mi-ai spus acum mă face să cred că nu eşti omul lucid pe care-l ştiam, ci un visător, un amator de utopii !

— Şi prin ce anume propunerea mea vi se pare utopică, domnule baron, dacă mi-e permis să-ntreb ?

— Hai să cîntărim lucrurile pe toate părţile! Ştii că mă ocup de catîri şi că am recurs la tot fe-

lul de încrucișări, cu care am realizat, zic eu, o rasă destul de bună, iar dumneata văd că mă încurajezi acum să mă ocup pe scară mai largă de creșterea lor și-mi spui că de vînzarea lor ai să te ocupi dumneata. În principiu ar părea o idee bună. Dar ce nu înțeleg eu e de ce te gîndești dumneata la un contract pe termen lung tocmai cu Spania. Cu țara asta ne aflăm în război, omule !...

— Războaiele mai au și obiceiul de a se sfîrși, domnule baron, și să se încheie cu cîte o pace...

— Așa nădăjduim și noi. Dar nu putem porni o afacere pe picior mare bazîndu-ne pe socoteli de genul ăsta. Ar însemna să vindem pielea ursului din pădure.

Intendentul avu un zîmbet plin de condescendență, care scăpă privirilor gentilomului ruinat din fața sa, drept care acesta reluă cu și mai multă tărie :

— Ce fel de negoț crezi că se poate face cu o țară cu care Franța e în război ? Mai întîi de toate că asta e interzis, și trebuie să recunoști că pe bună dreptate, fiindcă Spania e în momentul de față dușmanul, pe care trebuie să-l batem, nu să facem comerț cu el. Pe urmă, frontierele sunt închise și toate căile de acces și vămile sunt supravegheate. Admit că să vinzi inamicului catîri nu e grav, cum ar fi, de exemplu, să-i vinzi arme, cu atît mai mult cu cît ostilitățile nu se poartă aici, ci în Flandra. Și ultimul argument e că eu am prea puține animale ca să putem porni numai cu atît un trafic organizat. Mijloacele mele financiare nici nu mi-ar permite, de altfel, experiența asta...

Orologiul îl împiedică să adauge că era chiar pe punctul de a-și lichida herghelia.

— Domnul baron îmi va face fără îndoială cinstea de a lua în considerare faptul că posedă deja

patru armăsari de rasă, de prima calitate, şi că i-ar veni mult mai uşor decît mie să facă rost de alţii, tot atît de buni, de la gentilomii de prin partea locului. Cît despre măgăriţe, putem găsi cu sutele, cu doar zece-douăzeci de livre de cap. E nevoie, e drept, de ceva muncă în plus, ca să secăm cîteva terenuri mlăştinoase şi să mai îngrăşăm păşunea, deşi catîrii dumneavoastră nu sunt deloc mofturoşi. Cred că pentru început ne-ar ajunge douăzeci de mii de livre ca să putem pune pe picioare afacerea asta, în aşa fel încît în trei-patru ani să începem să-i culegem roadele.

La auzul unor asemenea cuvinte şi mai ales al unei asemenea sume, sărmanul baron fu cuprins parcă de ameţeli.

— Oho ! Dar văd că lucrezi numai pe scară mare, domnule Molines ! Douăzeci de mii de livre ! Prin urmare dumneata socoteşti la mare preţ bieţii mei catîri, de care toată lumea îşi bate joc. Douăzeci de mii de livre ! Dar nu prea văd cum ai putea dumneata să-mi avansezi o asemenea sumă.

— Şi de ce n-aş putea ? întrebă netulburat Molines.

Gentilomul îl privi aproape înspăimîntat.

— Dar bine, omule, asta e o adevărată nebunie din partea dumitale ! Mă văd obligat să te previn că eu nu pot depune nici o garanţie !

— Mă voi mulţumi cu un simplu contract de asociere, jumătate-jumătate, plus o ipotecă pe afacerea asta şi atît. Numai că vom încheia formele astea cu titlu privat, şi nu aici, ci la Paris, fiindcă un secret trebuie să rămînă secret.

— Jupîne Molines, crede-mă că n-am mijloacele unei călătorii în capitală. Şi multă vreme de acum înainte nici n-o să le am. Iar în momentul de faţă propunerea asta mi se pare atît de neobişnuită şi

de lipsită de temeiuri încît aș vrea să mă mai consult și eu cu cîțiva prieteni înainte de a lua o hotărîre.

— Asta în nici un caz, domnule baron. Dacă așa stau lucrurile, atunci mai bine renunțăm de pe acum. Cheia succesului unei asemenea afaceri constă tocmai în păstrarea secretului absolut. În caz contrar praful se alege, iertată fie-mi expresia.

— Bine, dar nu mă pot arunca așa, cu ochii închiși, într-o istorie care mi se pare încurcată și mai ales împotriva propriei mele țări, domnule!

— Care țară este la fel și a mea, domnule baron.

— Nu prea s-ar zice, jupîne Molines!

— Atunci haideți să nu mai vorbim despre asta. Să zicem că m-am înșelat eu. Ținînd seama de reușitele dumneavoastră excepționale în privința creșterii catîrilor, am considerat că numai dumneavoastră ați fi în stare să vă apucați de așa ceva pe scară mare și, mai ales, sub propriul dumneavoastră nume.

Baronul se simți măgulit.

— Nu e vorba de asta, rosti el pe un ton mai moale.

— Și consider că veți observa, domnule baron, că chestiunea privește în gradul cel mai înalt niște fapte care vă interesează de aproape. Mă gîndesc la situațiile onorabile pe care fără îndoială că le doriți pentru toți copiii dumneavoastră.

Baronul se făcu dintr-o dată roșu ca focul și ochii îi aruncară scîntei:

— Asta nu te privește pe dumneata, jupîne! Pentru cuvintele astea ai merita să fii biciuit!

— Cum veți dori, domnule baron, răspunse netulburat Molines. Totuși, în ciuda faptului că posibilitățile mele sînt mai modeste decît ar fi unii

înclinați s-o creadă, mă gîndeam să adaug imediat, cu titlu de arvună pentru viitoarea noastră afacere, un împrumut în valoare tot de douăzeci de mii de livre, tocmai pentru ca dumneavoastră să vă puteți ocupa în liniște de aceste chestiuni, fără bătăi de cap în legătură cu copiii dumneavoastră. Știu din proprie experiență că atunci cînd cineva se apucă de un lucru, e nevoie ca toate energiile lui să meargă în direcția respectivă. Altfel, dacă e bîntuit de griji materiale, toată treaba șchiopătează.

— Mda, dacă e bîntuit de griji și mai ales hărțuit de fisc, completă baronul, roșind iarăși.

— Așa că, pentru ca aceste transferuri de bani să nu bată nimănui la ochi, consider că n-avem nici un interes să divulgăm înțelegerea noastră. Tocmai pentru motivul acesta insist ca, oricare va fi hotărîrea pe care o veți lua, cele discutate să rămînă numai între noi.

— Te înțeleg foarte bine. Dar vei fi de acord, sper, că măcar soția mea trebuie să fie la curent cu propunerea pe care mi-ai făcut-o. Doar e vorba de viitorul copiilor noștri !

— Iertați-mă, domnule baron, dacă vă adresez o întrebare cam nelalocul ei, dar dumneavoastră considerați că doamna baroană va ști să fie discretă ? Vă întreb asta fiindcă pînă acum n-am auzit de vreo femeie care să știe să păstreze o taină.

— Soția mea are reputația de a nu fi o persoană prea guralivă. De altfel, trăim destul de izolați, nu primim și nici nu facem vizite. Așa că, dacă i-o cer eu în mod expres, poți fi sigur că nu va sufla nimănui nici un cuvînt.

În acest punct al discuției, intendentul zări năsucul Angelicăi, care, sprijinindu-se de tocul ușii, asculta, de altfel fără să se ascundă. Baronul se

întoarse și el și, observînd-o, încruntă din sprîncene.

— Vino încoace, Angelica, făcu el sever. Cred că începi să capeți urîtul obicei de a asculta pe la uși. Apari întotdeauna exact cînd nu e nevoie de tine și mai vii și pe furiș, fără să te audă nimeni! Asemenea maniere lasă mult de dorit !

Molines o privea cu ochi scormonitori, dar nu părea defel tulburat și nici pe departe atît de pornit ca baronul.

— Țăranii spun despre ea că e o zînă, zise el cu un surîs șters.

Fetița se apropie fără teamă.

— Ai auzit ce-am vorbit noi ? întrebă baronul cu aceeași asprime.

— Da, am auzit. Domnul Molines a spus că Josselin va putea merge la oaste și Hortensia la învățătură la maici dacă dumneata vei avea cât mai mulți catîri.

— Hm ! Ai un mod cam ciudat de a rezuma lucrurile, dar foarte exact. Te rog să-mi promiți că n-ai să vorbești cu nimeni despre ce ne-ai auzit pe noi discutînd aici, da ?

Anngelica își ridică senină privirile spre el.

— Bine, nu spun la nimeni, dar ce-mi dai ?

Intendentul se sili să-și înăbușe rîsul.

— Angelica ! exclamă tatăl, alarmat de o asemenea comportare.

Dar Molines, mult mai practic, se hotărî să răspundă el :

— Mai întîi de toate e nevoie să păstrezi secretul, domnișoară. După aceea, dacă, așa cum sper, ajung la o înțelegere cu domnul baron, tatăl dumitale, va trebui să ai răbdare pînă cînd afacerea noastră are să înceapă să ne aducă bani, fără ca absolut nimeni să cunoască ceva despre lucrul ăsta.

Şi atunci, dacă vei reuşi să păstrezi secretul tot timpul ăsta, îţi promitem că-ţi vom da... un soţ.

Angelica încreţi fruntea, stînd puţin pe gînduri, apoi rosti hotărîtă :

— Bine, promit.

Şi se îndepărtă.

În bucătărie, doamna Molines, dîndu-le la o parte pe slujnice, fiindcă le considera prea neprice-pute la o treabă atît de gingaşă, punea ea însăşi la cuptor tarta imensă, îmbrăcată într-o cremă anume şi garnisită frumos cu cireşe păstrate în rachiu.

— Doamnă Molines, mai e mult pînă la masă ? întrebă fetiţa.

— Ar mai fi, draga mea. Dacă ţi-e foame rău şi nu mai poţi să aştepţi, să-ţi dau o felie de pîine cu unt sau cu pateu de iepure.

— A, nu, nu pentru asta întrebam, nu mi-e foame, voiam doar să ştiu dacă am timp să dau o fugă pînă la Plessis, să mă uit mai bine la castel.

— Ai timp, nu mai încape vorbă. Poţi să te duci fără grijă, dacă văd că întîrzii trimit eu vreun băiat de pe-aici să te cheme cînd o fi masa gata.

Angelica porni în goana mare şi, la primul cot al aleii, îşi scoase saboţii şi îi piti sub un bolovan, de unde urma să-i ia înapoi la întoarcere. Apoi o luă din nou la fugă, mai sprintenă ca o căprioară. Păduricea împrăştia miresme dulci de ciuperci şi de muşchi iar ploaia de peste noapte lăsase ici şi colo băltoace pe care fetiţa le trecea iute ca fulgerul. Era în culmea fericirii : domnul Molines îi promisese un soţ ! Nu era totuşi foarte convinsă că era un dar foarte important. Ce trebuia să facă ea ? Cum avea să arate acel soţ ? Cel puţin dacă ar fi fost un băiat plăcut, ca Nicolas, atunci da, ar fi

putut merge împreună la pescuit de raci sau la cules de ciuperci prin pădure.

Alerga iute şi ajunse curînd să vadă în capătul aleii silueta zveltă şi elegantă a castelului, profilîndu-se albă pe smaltul albastru şi limpede al cerului. Cu siguranţă, castelul Plessis-Bellière era un castel din basme, fiindcă nu se asemăna cu nici o clădire de prin împrejurimi. Toate reşedinţele senioriale din partea locului pe care le văzuse ea erau ca cea de la Monteloup, cenuşii, greoaie, năpădite de muşchi şi cu ferestre puţine şi mici cît pumnul. Aici, în secolul trecut, un artist italian presărase exterioarele castelului cu ferestre, lucarne, porticuri şi mici frontoane susţinute de statui, care dădeau acum clădirii un aer plin de graţie şi de distincţie. Un pod mobil de mici dimensiuni, el însuşi o capodoperă de artă, trecea peste şanţul cu apă încărcat cu nuferi. Turnuleţele de la colţuri nu aveau decît un rol pur decorativ, conferind ansamblului un aer de simetrie şi de admirabil echilibru al proporţiilor. Artistul reuşise să îmbie toată această ornamentaţie cu sobrietate şi cu eleganţă. Nici un artificiu, nimic supraîncărcat, nimic înzorzonat. Singurul vestigiu care amintea podoabele greoaie şi morocănoase ale Evului Mediu era sculptura de deasupra porticului principal, o himeră scoţînd o limbă de flăcări.

Angelica, plină de o agilitate neobişnuită chiar şi pentru un copil de vîrsta ei, se căţără pînă la terasă iar de acolo, agăţîndu-se de proeminenţele pe care i le ofereau decoraţiunile ferestrelor şi ale balcoanelor, ajunse pînă la primul etaj, unde se aşeză pe streaşină ca pe un suport sigur şi confortabil, pe care îl folosi ca să se poată uita în largul ei înăuntru pe fereastră. Mai venise şi altădată pînă aici şi nu se mai sătura să admire tainele

acestei încăperi închise unde, în penumbră, distingea strălucirile sobre de argint și de fildeș ale bibelourilor așezate pe piese de mobilier scumpe, culorile proaspete ale tapiseriilor noi, dominate de roșiatic și de albastru, și strălucirea tablourilor înșirate pe pereți, în rame grele poleite cu aur curat, totul într-un ansamblu de o artă desăvîrșită, care o fascina.

În fundul încăperii se zărea un alcov cu macat de damasc. Perdelele pologului scînteiau, grele de aurul amestecat în țesătura mătăsii. Deasupra șemineului, privirile erau atrase de un tablou care o făcu pe Angelica să încremenească de admirație. O lume pe care mai mult o bănuia decît o știa se întruchipa în strînsura ramei acestui tablou, lumea voioasă a zeităților Olimpului, cu grația lor păgînă și însetată de plăceri. Sub privirile pofticioase ale unui faun bărbos și pocit se înlănțuiau un zeu și o zeiță, cu trupurile lor de o frumusețe desăvîrșită simbolizînd, asemeni întregului castel, gingășia celestă îngemănată cu farmecul pădurii nepătrunse.

Angelica fu cuprinsă de o emoție copleșitoare.

«Toate minunățiile astea aș vrea să le ating, să le simt, să le dezmierd cu mîinile mele. Ce n-aș da să fie ale mele într-o zi !...»

5

În Poitou s-a păstrat obiceiul străvechi ca în luna mai băieții, cu cîte un spic verde la pălărie, și fetele, împodobite cu cununițe de flori de in, să se adune să danseze în jurul dolmenelor, aceste misterioase mese de piatră care se înălțau în cîmpie din timpurile preistorice. La întoarcere, aceste tinere, dornice de viață, se risipeau perechi-pe-

rechi prin cîmpie şi prin pădurea care mirosea a muguri fragezi.

În luna iunie, moş Saulier îşi mărita fata, lucru care pentru toată lumea promitea să fie prilej de petrecere din plin. Era singurul fermier al baronului care dădea şi el terenuri în arendă, ca seniorul. Şi, cum mai era şi cîrciumar, moş Saulier era prin urmare om cu multă dare de mînă, aşa că nunta fiicei lui avea să fie, fără îndoială, cea mai îmbelşugată şi cea mai măreaţă nuntă ţărănească din partea locului în ultimii ani.

Bisericuţa din sat fusese împodobită cu flori şi cu lumînări groase ca pe mînă. Importanţa şi strălucirea ceremoniei erau sporite prin faptul că însuşi domnul baron avea să conducă mireasa la altar, ceea ce dădea socrului mic un prilej în plus să nu-şi mai încapă în piele de mîndrie.

Ospăţul, care ţinu ore întregi, fu o adevărată risipă de caltaboşi albi şi negri, de cîrnaţi de toate felurile şi de brînzeturi din cele mai bune şi mai gustoase. Cît despre băutură, nuntaşii nu duceau lipsă nici de sete şi nici de vin bun cu care să şi-o stingă.

Spre sfîrşitul mesei, femeile din sat veniră, după obicei, cu daruri pentru mireasă, la casa cea nouă a mirilor, primită de zestre. Tînăra căsătorită le aştepta stînd pe o canapea, în faţa unei mese lungi, pe care începeau să se îngrămădească vase, pînzeturi, ceaune de aramă şi de cositor. Faţa rotundă a miresei, despre care gurile rele ziceau că o făceau să semene cam prea mult cu o viţeluşă, strălucea de plăcere sub cununa uriaşă de margarete de pe cap.

Baroana de Sancé era cam stînjenită că nu aducea decît un dar modest în raport cu starea ei so-

cială, cîteva vase de faianţă fină, păstrate cu sfinţenie special pentru asemenea împrejurări. Angelica se gîndi, văzînd darul acesta, că la ei la castel toţi mîncau din străchini ţărăneşti de lut, din cele mai simple şi mai ieftine, iar lucrul acesta de neînţeles o făcu să se simtă dintr-o dată buimăcită şi îndurerată. Îşi dădea seama că nici ţăranca asta care le primise în dar n-avea să pună niciodată pe masă farfuriile astea de preţ, ci de bunăseamă că urma să le depoziteze ca pe un bun de mare preţ pe fundul cine ştie cărui cufăr, continuînd să mănînce, ea şi ai ei, din străchini de lut. În timp ce la Plessis erau atîtea obiecte minunate, lăsate în părăsire ca într-un mormînt !

Mohorîtă, o sărută pe mireasă numai din vîrful buzelor, atentă mai mult la patul nupţial, pregătit de zor de un roi de femei, în timp ce cîţiva flăcăi adunaţi să privească făceau glumele deocheate care se fac în mod obligatoriu în asemenea împrejurări.

— Aoleu, frumoaso, strigă unul din ei, pe cît vă văd de focoşi, pe tine şi pe bărbatu-tău, bag mîna-n foc că n-o să fie nici o nevoie de doctoria dinspre dimineaţă ! Parcă văd că amîndoi o să faceţi mutre că o să vă deranjeze cu marafeturi de-astea !

— Mamă, întrebă Angelica la plecare, ce e cu doctoria asta de care tot aud mereu vorbindu-se pe la nunţi ?

— Este... cum să-ţi spun... zise baroana încurcată, este un obicei la nunţile ţărăneşti, un obicei ca oricare altul, da, cum ar fi, de exemplu, aducerea darurilor sau dansul.

Explicaţia n-o mulţumi însă pe Angelica, ba îi întări şi mai mult hotărîrea să asiste şi ea la ceremonia asta a *doctoriei*.

Cînd ajunseră în piața largă din mijlocul satului, stăpînită de un ulm uriaș, văzură că dansul încă nu începuse. Oamenii mai erau pe la mese, sub cerul liber, stînd pe bănci lungi, improvizate.

Hortensia începu numaidecît să scîncească, rugind-o pe baroană să plece acasă, căci se rușina de rochia prea sărăcăcioasă și tocită de atîta purtat.

— Ei, asta-i bună, izbucni Angelica, nu vezi cum te complici singură, surioară ? Vezi bine că eu nu mă plîng de rochia mea, deși mă strînge și e și prea scurtă. Ce mă chinuie cu adevărat sînt pantofii, dar mi-am luat și saboții într-o legăturică și cînd o fi să dansez mi-i pun, ca să fiu mai în largul meu. Dacă e petrecere, atunci petrecere să fie !

Hortensia insistă, plîngîndu-se că-i e cald, că nu se simte bine și că vrea să se întoarcă acasă. Baroana se înduplecă și merse să-și caute soțul, care stătea de vorbă cu fruntașii satului, spunîndu-i că pleacă acasă cu Hortensia și i-o lasă pe Angelica în grijă. Așa că fetița rămase cu baronul, dar cam fără chef, mîncase mult și o trăgea la somn.

Erau adunați acolo preotul, primarul, învățătorul, care, după nevoi, era și cantor la biserică, și chirurg, și bărbier și clopotar, iar împreună cu ei erau adunați mai mulți țărani înstăriți, *plugarii*, cum îi se spunea nu fără pizmă, fiindcă aveau pluguri cu boi și primeau sărăntoci la lucru cu ziua, formînd un fel de aristocrație a satului. Tot aici era și Arthemus Callot, arpentorul venit de la tîrg pentru măsurarea cîmpurilor secate de mlaștini și aducînd a cărturar și a străin, deși nu era decât de pe lîngă Limoges. În sfîrșit, tot aici se

afla, măreț, socrul mic în persoană, Paul Saulier, crescător de vite, de cai și de măgari. Țăranul acesta burduhănos era cel mai cu cheag din toți fermierii și, cu toate că Armand de Sancé era seniorul domeniului, fermierul lui era fără îndoială mult mai bogat ca el.

Angelica, privind mereu la fața tatălui ei, care stătea mereu preocupat și cu fruntea încrețită de gînduri, ghicea care îi erau frămîntările.

«Încă un semn de decădere a nobilimii». Asta gîndea baronul.

*
* *

În jurul ulmului din piață se iscă deodată oarecare învălmășeală, stîrnită de sosirea a doi oameni ciudat îmbrăcați, fiecare purtînd la subțioară cîte un sac alb foarte umflat. Erau cimpoierii. Se urcară pe niște butoaie și îndată li se alătură un al treilea, cîntăreț din fluier.

— Gata, începe dansul! sări Angelica, înviorată brusc și alergă spre casa primarului, unde-și lăsase saboții la venire. Se întoarse sărind voioasă într-un picior și bătînd din palme în tactul muzicii, care și stîrnise dansatorii la țopăială. Buclele de aur închis îi săreau jucăușe pe umeri și, poate din cauza rochiei prea scurte și prea strîmte, își dădu seama dintr-o dată că în ultima vreme crescuse mult. Ea, care fusese totdeauna atît de fragilă, părea acum trecută bine de doisprezece ani, umerii i se lărgiseră iar pieptul începea să împungă imperceptibil în serjul tocit al rochiei. Un sînge bogat și sănătos pulsa sub bronzul auriu al pielii, dîndu-i o strălucire delicată, iar buzele frumos conturate se întredeschideau umede, lăsînd să i se

vadă două șiraguri de dinți perfect ordonați, de un alb sclipitor. Își pusese și ea în piept, asemeni codanelor, un buchet mare de primule, și era foarte mîndră. Toți bărbații care erau acolo fură impresionați de apariția ei năvalnică și plină de prospețime.

— Fetița dumneavoastră a și început să devină o domnișoară plină de vino-ncoace, se linguși moș Saulier pe lîngă baron, aruncîndu-le celor din jur priviri pline de înțeles. Iar asta îl făcu pe baron să simtă cum mîndria lui de părinte al unui copil fermecător începe să fie umbrită și apăsată de grija de tată al unei fete frumoase și atrăgătoare.

«S-a făcut prea mare ca să se mai amestece cu țopîrlanii ăștia, gîndi el, alarmat dintr-o dată. Mai curînd ea decît Hortensia ar trebui trimisă la maici. Și încă repede, pînă nu e prea tîrziu...

Angelica, fără să bănuiască în vreun fel frămîntările care-l cuprinseseră pe baron, se amestecase fericită în învălmășeala de flăcăi și fete care se frămîntau în toate părțile, grupuri-grupuri sau perechi, și aproape că se izbi de un flăcăiaș pe care în prima clipă nici nu-l recunoscu, atît era de frumos îmbrăcat.

— Iaca-șa ! exclamă ea în dialectul local, ia te uită, Valentin ! Dar știi ce bine-ți șade cu hainele astea ?

Feciorul morarului era îmbrăcat în haine croite fără îndoială la oraș, dintr-o stofă gri, de bună calitate. Redingota și vesta, care-i veneau ca turnate, erau împodobite fiecare cu cîteva rînduri de nasturi aurii, care scînteiau de-ți luau ochii. Avea catarame de metal la pantofi și la pălărie iar ciorapii îi avea legați sub genunchi cu panglici de

mătase, înnodate cu funde bogate și dichisite. Băiatul acesta de paisprezece ani, cu o statură deja herculeană, se simțea groaznic de străin și de stînjenit în hainele cu care era împopoțonat, dar se vedea că era și fudul nevoie mare de cum arăta. Cum nu-l mai văzuse de mult timp, din cauză că băiatul fusese ținut de taică-său mai mult la oraș, Angelica își dădu seama imediat cît crescuse de înalt. Era aproape cu un cap mai înalt ca ea, lucru care o cam intimida. Ca să-și ascundă tulburarea, îl apucă de mînă :

— Hai să dansăm !

— Nu ! Nu ! protestă Valentin plin de spaimă. Îmi stric frumusețea asta de costum, nu te gîndești că ne-a costat o avere de om ? Mă duc să beau cu bărbații, adăugă el umflîndu-se în pene și se îndreptă spre grupul fruntașilor, unde stătea și taică-său așezat la o masă.

— Hai să jucăm, îi gîfîi fetei în ureche alt băiat, care se apropiase și o apucase după mijloc.

Era Nicolas. Ochii lui întunecați, de culoarea castanei coapte, erau plini de voioșie.

Se prinseră pereche și începură să bată pămîntul în cadența sunetelor ascuțite ale ritornelei, care țîșneau din cimpoaie și din fluier. Dansurile acestea, pe care un necunoscător le-ar fi crezut greoaie și monotone, aveau un ritm aparte, care, o dată bine perceput, schimba cu totul culoarea muzicii, dîndu-i armonii calde și excitante. În afară de cele două cimpoaie și de fluier, a treia partidă și cea mai importantă o constituiau, fără îndoială, saboții, cu izbiturile lor surde care făceau ca orchestrația să fie deplină și ansamblul jocului cîmpenesc să devină perfect prin figurile complicate executate de dansatori cu ardoare și cu grija de a nu greși.

Se întuneca. Adierea serii răcorea frunţile încinse şi pline de năduşeală. Furată cu totul de beţia dansului, Angelica se simţea fericită, eliberată de orice gînd şi trăind în extaz dezlănţuirea puterilor care se revărsau din lăuntrul ei. Dansa fără întrerupere, pătimaş, cu toţi flăcăii care o luau la joc şi simţea în ochii lor aprinşi ceva ce nu mai cunoscuse pînă atunci, care o exalta. Praful se ridica într-o pîclă fină, înroşită de văpăile amurgului. Cîntăreţul din fluier îşi umfla obrajii şi ochii aproape că-i ieşeau din orbite din cauza efortului pe care-l făcea ca să scoată din instrumentul lui sunete destul de puternice cît să nu se lase acoperite de muzica ţiuitoare a celor două cimpoaie. Aşa că nimeni nu protestă cînd muzicanţii luară o scurtă pauză, ca să se mai odihnească şi să se aşeze la masa încărcată cu atîtea bunătăţi, ca să mai prindă puteri.

— La ce te gîndeşti, tată ? întrebă Angelica aşezîndu-se lîngă baron, care stătea mereu preocupat.

Era roşie la faţă şi răsufla greu. Baronul o privi, aproape iritat că o vede atît de fericită şi de fără griji, în timp ce el îşi bătea capul în toate felurile ca să poată ieşi la vreun liman şi nu simţea nici o umbră de plăcere luînd parte la petrecerea asta.

— La impozite mă gîndesc, răpunse el mîrîit, privind la comeseanul din faţa lui, care se întîmpla să nu fie altul decît sergentul Corne, încasatorul de impozite căruia de atîtea ori în ultimul timp fuseseră nevoiţi să-i facă vînt de la castel fără să-i poată plăti un ban.

— Oh, dar de ce te gîndeşti tocmai la aşa ceva? protestă Angelica. Nu trebuie să te laşi mă-

cînat de griji din astea tocmai acum, cînd toată lumea se distrează aşa de bine. Toţi cîţi îi vezi aici sînt roşi de nevoi şi plătesc impozitele mai greu decît tine. Aşa e, domnule Corne? strigă ea veselă peste masă. N-am dreptate că într-o zi ca asta nimeni nu trebuie să-şi bată capul cu grija impozitelor, nici chiar dumneavoastră ?

Toţi cei din jur izbucniră în hohote zgomotoase. Apoi se puseră toţi pe cîntat, iar socrul mic porni să ragă un cîntecel deocheat, *Colectorul-ciugulitorul,* pe care sergentul Corne binevoi să-l asculte cu un rînjet tîmp de satisfacţie lăbărţat peste figura lui vicleană şi ascuţită. După asta, trecură la cîntece din ce în ce mai fără perdea, ca la orice nuntă care trebuie să iasă bine, iar baronul de Sancé, alarmat şi de faptul că Angelica golea într-una paharele pe care i le umpleau mereu femeile care serveau la masă, hotărî că venise vremea de plecare.

Aşa că se ridică şi îi spuse fiicei sale să-l urmeze, ca să se întoarcă amîndoi la castel. Raymond şi ceilalţi copii, veniţi cu doica, plecaseră de mult, numai Josselin, primul născut, mai rămînea printre nuntaşi, unde se distra de minune, ochi în ochi cu o ţărăncuţă frumoasă foc şi care, se vedea cît de colo, nu prea era mofturoasă, aşa că feciorul lui, deşirat şi slab, gălbejit de atîta învăţătură prin chiliile întunecoase ale mănăstirii, începea să prindă culori în obraji şi să se bucure de plăcerile sănătoase pe care i le oferea viaţa simplă de la ţară. El însuşi, la aceeaşi vîrstă, primise deja botezul focului, în paiele unei şuri din cătunul vecin, unde se hîrjonise înflăcărat cu o fetişcană nostimă şi înţelegătoare. Poate că şi aspectul acesta al vieţii îl hotărîse să renunţe la cariera pe care şi-ar fi putut-o croi şi să se înfunde la ţară.

Baronul îşi luă rămas bun de la nuntaşi şi plecă, luînd-o cu el pe Angelica. Numai că fata avea alte planuri. De cînd auzise cuvîntul *doctorie* şi primise de la baroană răspunsul acela în doi peri, care mai tare îi aţîţase curiozitatea, se hotărîse să se facă luntre şi punte ca să poată asista şi ea la ceremonia asta misterioasă, în care simţea instinctiv că se ascundeau lucruri tulburătoare şi necunoscute ei. Aşa că se luă cuminte şi ascultătoare după tatăl ei, dar, la primul grup mai învălmăşit pe care-l avură de traversat, se strecură prin înghesuială pînă ieşi într-un loc sigur, îşi luă saboţii în mînă şi o luă la fugă spre marginea satului, unde nu se mai găsea nici ţipenie de om. Toţi erau la nuntă, pînă şi babele şi moşnegii neputincioşi. Ochi o şură cu scara lăsată proptită la gura podului, se căţără ca o pisică, cocoţîndu-se pe un maldăr de fîn moale şi înmiresmat, lăsîndu-se fericită în voia oboselii şi începînd numaidecît să caşte. Vinul băut cam peste puterile ei şi atîta ţopăială îşi spuneau cuvîntul.

«Să adorm mai din timp, ca să mă pot trezi la revărsatul zorilor, să văd şi eu cum arată *doctoria*».

Pleoapele i se închideau grele şi fetiţa căzu într-un somn greu ca de plumb.

*
* *

Se trezi cu o senzaţie agreabilă de bine şi de plăcere. Întunericul din podul şurii era tot des şi odihnitor. Era încă noapte şi în depărtare se auzea muzica, întovărăşită de chiotele şi rîsetele petrecăreţilor.

Nu-şi dădea seama prea bine ce se întîmpla cu ea. Tot trupul îi era năpădit de o lene dulce şi aromitoare şi simţea pofta să se întindă să-i pîrîie oasele şi să geamă de plăcere. Îşi dădu seama brusc că o mînă i se plimba încet pe piept, apoi cobora de-a lungul trupului mîngîindu-i coapsele. O răsuflare scurtă şi fierbinte îi pîrjolea faţa. Întinse mîna şi degetele ei dădură de o ţesătură aspră.

— Tu eşti, Valentin ? şopti ea.

Nou-venitul nu răspunse, dar se lipi de ea de-a binelea. Aburii vinului şi incertitudinea plăcută a întunericului o făceau să nu poată gîndi prea limpede. Nu-i era frică. Îl recunoştea pe cel de lîngă ea, era Valentin, cu răsuflarea lui grea, cu mirosul pe care i-l ştia, chiar cu mîinile lui pline de zgîrieturi căpătate prin stufărişuri şi prin ierburi, a căror mîngîire aspră o făcea acum să se scuture.

— Nu te temi că-ţi strici frumuseţe de costum? Doar l-a costat pe taică-tău o avere ! murmură ea cu o voce de o naivitate prefăcută, din care nu lipsea o undă de bătaie de joc.

Valentin scoase un mormăit şi fruntea i se propti de gîtul ei delicat.

— Miroşi frumos, suspină el, miroşi a floare de angelică !

Dădu să o sărute, dar gura lui umedă şi lipicioasă o umplea de scîrbă, aşa că-l îmbrînci cu putere într-o parte. Dar el o îmbrăţişă cu brutalitate, lăsîndu-se cu toată greutatea peste ea. Violenţa îmbrăţişării o trezi de-a binelea. Se zbătu, încercînd să se ridice, dar flăcăiandrul o strîngea tare, gîfîind pătimaş. Atunci, furioasă, îi trase din răsputeri un pumn în plină figură, ţipînd :

— Ia labele de pe mine, ţopîrlane, marş de-aici !

El îi dădu în sfîrşit drumul şi atunci se lăsă să alunece de pe claia de fîn, apoi coborî într-un suflet scara. Era plină de furie şi se simţea rău, dar nu-şi dădea seama de ce... Afară noaptea răsuna de strigăte voioase, care se apropiau din ce în ce. «Aha ! Farandola !» îşi zise Angelica. Se văzu înconjurată de un şir de băieţi şi de fete care se ţineau de mînă. Şirul acesta de dansatori străbătea toate ulicioarele satului, sărea peste tot ce era obstacol în drum şi se îndrepta spre marginea cîmpiei, în lumnia palidă a zorilor care se anunţau. Toţi erau beţi de vin şi de cidru şi se cam clătinau pe picioare, dar erau cuprinşi de o veselie aţîţată şi zgomotoasă. Pînă la urmă, şiragul ajunse înapoi în mijlocul satului, la miezul nunţii. Aici, mesele şi canapelele improvizate erau răsturnate, aşa că dansatorii trecură peste ele, încîntaţi de divertismentul acesta.

— Doctoria ! Doctoria ! începură să răcnească mai multe voci. E timpul să le dăm doctoria !

Alţii începură să bată din răsputeri la uşa primarului, care plecase să se culce.

— Scoală-te, umflatule ! răcneau ei porniţi, scoală-te, că trebuie să mergem să le dăm doctoria porumbeilor ălora !

Angelica reuşi cu mare greutate să se smulgă din şiragul farandolei şi văzu venind un cortegiu curios.

În frunte mergeau două personaje a căror vedere o făcu să o umfle rîsul. Erau îmbrăcaţi în zdrenţe şi împodobiţi cu clopoţei, asemeni bufonilor de odinioară de la curtea regilor Franţei. În urma lor, doi tineri purtau pe umeri un proţap în mijlocul căruia se legăna un ceaun uriaş. În jur era o harababură nemaipomenită, o mulţime de inşi beţi turtă, cu ulcioare şi căni în mîini. Toţi săte-

nii care rezistaseră somnului pînă la ora aceea erau acum acolo şi erau destul de numeroşi, aşa că alaiul era cît se poate de impunător.

Cei din frunte pătrunseră fără nici un fel de formalităţi în casa tinerilor căsătoriţi, iar Angelica se strecură cu repeziciune prin mulţime şi reuşi să intre printre primii, ajungînd chiar la cîţiva paşi de pat.

Mirii i se părură foarte drăguţi, cum şedeau culcaţi unul lîngă celălalt în patul nupţial mare cît toate zilele. Mireasa era roşie ca focul de ruşine. Totuşi băură amîndoi, fără să facă mofturi, vinul cald, fiert cu mirodenii, pe care li-l ofereau intruşii. Unul din nuntaşi, beat turtă, vru să ridice cearşaful cu care proaspeţii însurăţei se înveliseră, ruşinoşi, la care capul noii familii, adînc jignit în demnitatea lui, îi trase un pumn zdravăn. Izbucni pe loc o încăierare, în timpul căreia ţipetele îngrozite ale miresei răsunau de-ţi luau auzul. Se agăţa cu disperare de cearceaf, de orice putea sluji ca învelitoare, în timp ce în jurul patului se schimbau cu nemiluita pumni şi înjurături, spre spaima femeilor care nu se aşteptau la o asemenea întorsătură. Angelica, aruncată în toate părţile în învălmăşeala asta, sufocată de căldură şi de duhoarea de trupuri nespălate şi de băutură, crezu la un moment dat că aveau s-o trîntească jos şi s-o strivească în picioare. O mînă puternică o apucă de braţ şi o scoase din învălmăşeală, ducînd-o afară, la aer curat.

— Uf ! făcu ea uşurată, întorcîndu-se spre cel care o scosese afară.

Era Nicolas.

— Nu prea e plăcută treaba asta cu *doctoria* ! continuă ea. Ia spune, Nicolas, de ce li se dă mirilor la nuntă vin fiert ?

— Păiii..! cum să-ţi zic eu..! Le dă ca să mai prindă şi ei puteri, nu ? E la mintea cocoşului !

— E aşa de obositor ?

— Păi după cîte se spun, ar cam fi !

Şi începu dintr-o dată să rîdă zgomotos. Ochii îi străluceau, buclele negre îi cădeau în ochi şi Angelica înţelese că se îmbătase şi el.

Întinse dintr-o dată mîna spre ea şi se apropie, nesigur pe picioare.

— Angelica, eşti al naibii de frumoasă... cînd vorbeşti aşa, să mor eu dacă nu... Zău că eşti frumoasă în draci !

Şi o cuprinse cu braţul de după gît. Se strecură fără un cuvînt din strînsoarea lui şi plecă.

Soarele se ridica acum deasupra pieţei din mijlocul satului, care arăta ca după bătălie. Era limpede că petrecerea luase sfîrşit. Angelica se îndrepta spre castel cu paşi obosiţi, gîndindu-se cu amărăciune că şi Valentin şi Nicolas îşi permiseseră nişte gesturi foarte ciudate cu ea. Îi pierduse pe amîndoi. I se părea că copilăria ei murise şi la gîndul că nu mai avea acum cu cine se duce în mlaştini sau în pădure îi venea să plîngă.

Aşa o întîlniră baronul şi bătrînul Guillaume, care veneau alarmaţi în căutarea ei. Cînd o văzură cu rochia ruptă şi cu părul plin de fîn, se îngroziră amîndoi, nevenindu-le să-şi creadă ochilor.

— *Mein Gott !*[1] exclamă Guillaume, care rămăsese cu gura căscată văzînd-o.

— Unde-ai fost, Angelica ? zise cu severitate baronul.

Dar Guillaume, văzînd-o că abia mai mergea, o luă de braţe şi se îndreptă cu ea spre castel, în

[1] **Mein Gott !** Dumnezeule ! (în limba germană în original) — nota trad.

timp ce tatăl, înspăimîntat, își spunea că trebuie cu orice chip să facă rost de bani ca să o poată trimite pe Angelica la maici.

6

Într-o zi mohorîtă de iarnă, Angelica privea ploaia măruntă și monotonă de afară, cînd văzu deodată un tablou care o făcu să creadă că visa : un grup numeros de călăreți, strălucitor îmbrăcați cu toată vremea cîinoasă, însoțind cîteva caleşti luxoase, se îndrepta spre castel. Pătrunseră nepăsători în noroaiele drumeagului îngust care ducea la podul mobil și fetița văzu din ce în ce mai bine lacheii în livrele bogate, pline de dantelărie aurită, care precedau trăsăturile, și căruța mai din spatele convoiului, care părea ticsită de bagaje.

Vizitii săriră de pe caprele trăsurilor, ca să ducă de dîrlogi caii prin poarta mică și strîmtă, iar lacheii de la trăsura din frunte săriră sprinteni și ei, deschizînd ușile lăcuite, împodobite cu blazoane pictate în purpură și aur.

Angelica țîșni ca o săgeată pe scări în jos și ajunse pe peronul castelului, tocmai la timp ca să vadă poticnindu-se prin curte, printre mormanele de băligar, un senior falnic, în hainele cele mai măreţe ce se puteau închipui, cu o pălărie cu pene ce străluceau de-ți luau ochii. Gentilomul cel falnic tocmai se silea să nu-și piardă pălăria lui cea minunată căzu drept pe o baligă proaspătă, ceea ce-l făcu să tragă imediat un baston zdravăn pe spinarea lacheului cel mai apropiat și să-l acopere cu un potop de înjurături.

Sărind pe pietrele care zăceau ici și colo prin curte, gentilomul reuși în sfîrșit să ajungă, cu pan-

ţofii lui eleganţi destul de înnoroiaţi, în sala de la intrare, unde Angelica se zgîia la el, nevenindu-i să-şi creadă ochilor, iar cîţiva din frăţiorii ei mai mici făceau acelaşi lucru, toţi cu degetele în nas sau în gură, după preferinţele personale.

Un adolescent ca la cincisprezece ani, îmbrăcat cu aceeaşi căutare, îl însoţea.

— Pe Sfîntul Denis, unde e iubitul meu văr de Sancé ? exclamă seniorul privind în jurul lui.

Zărind-o pe Angelica, strigă din nou :

— Pe Sfîntul Hilarius, iat-o pe frumoasa mea verişoară de Sancé cum arăta cînd am văzut-o mireasă, la Poitiers. Lasă-mă să te sărut, micuţo, ca un bătrîn unchi ce-ţi sînt !

O ridică în braţe şi o sărută drăgăstos, apoi o lăsă jos. Angelica strănută de două ori la rînd din cauza parfumului pătrunzător cu care falnicul senior se stropise, pasămite, din belşug.

Se şterse pe vîrful nasului cu mîneca, gîndindu-se că mătuşa Pulheria ar fi bombănit-o straşnic dacă ar fi văzut-o, dar ea personal nu se sinchisi de asemenea maniere pe care le vădea, căci şi ruşinea şi nedumerirea îi erau străine.

Politicoasă pe cît se pricepea, făcu o reverenţă în faţa musafirului, în care recunoscu pe marchizul du Plessis de Bellière, apoi se îndreptă spre verişorul Philippe, să-l sărute şi pe el. Numai că acesta se dădu cu un pas înapoi şi privi înspăimîntat spre marchiz.

— Tată, sînt obligat să... ăăă... să îmbrăţişez... s-o îmbrăţişez pe această... pe această tînără persoană ?

— Sigur, că da, caraghiosule cu caş la gură, profită, acuma cît ai ocazia ! strigă rîzînd nobilul senior.

Adolescentul își așează cu o grijă neînchipuită buzele pe obrajii Angelicăi, ferindu-se totuși să o sărute de-a binelea, apoi scoase o batistă brodată și parfumată și o agită în jur ca și cum s-ar fi ferit de muște.

Baronul Armand sosi într-o fugă, murdar de noroi pînă la genunchi.

— Domnule marchiz du Plessis, ce surpriză ! De ce nu mi-ați trimis un curier înainte, ca să mă prevină de sosirea dumneavoastră ?

— Drept să-ți spun, vere, socoteam să mă duc direct la castelul meu de la Plessis, numai că am avut o călătorie plină de tot felul de peripeții. Destul să-ți spun că ni s-a rupt caleașca aproape de Neuchaut și am pierdut o groază de timp. Vine noaptea și sîntem rebegiți de frig, așa că trecînd prin apropierea castelului dumitale, ne-am gîndit să-ți cerem ospitalitate fără nici un fel de alte formalități. Avem cu noi mobilă pe care valeții noștri o vor duce în camerele pe care ni le vei da nouă spre găzduire. Și vom avea și plăcerea de a sta de vorbă fără să ne mai căutăm unii pe alții. Philippe, salută-l pe vărul nostru de Sancé și fermecătoarea ceată a moștenitorilor lui !

Chemat astfel la ordin, bietul adolescent înaintă cu un aer plin de resemnare și își înclină adînc capul blond, parcă exagerînd, dat fiind aerul cam necioplit al celui căruia înclinarea îi era adresată. După care, docil, merse să sărute obrajii dolofani și cam murdari ai tinerilor săi veri, îndeplinind misiunea asta cu un aer de om supus unui supliciu.

— Feciorul meu este un cabotin de la curte, care nu are obișnuința vieții de la țară, declară marchizul. Nu știe decît să zdrăngăne din chitară. Îl introdusesem ca paj în serviciul monseniorului

cardinal de Mazarin, dar am renunţat, fiindcă mi-a fost teamă că se va perverti cu amorurile în stil italienesc. Nu ţi se pare că are deja aerul unei fetişcane ? Ştii în ce constă dragostea în stil italian ?

— Nu, răspunse cu naivitate baronul.

— Am să-ţi istorisesc asta într-o zi, cînd nu ne vor auzi aceste mici urechiuşe nevinovate. Dar bine, scumpul meu văr, murim de frig în holul castelului dumitale ! Aş putea să-i prezint frumoasei mele verişoare omagiile mele ?

Baronul răspunse că, după bănuiala lui, doamnele, la vederea alaiului oaspeţilor, se repeziseră în apartamentele lor ca să se îmbrace şi că deci asta avea să mai dureze, dar că pînă atunci oaspetele îl putea vedea pe bătrînul baron.

Angelica băgă de seamă aruncătura dispreţuitoare din ochi a vărului către pereţii părăginiţi şi întunecaţi ai salonului. Philippe du Plessis avea ochi frumoşi, de un albastru limpede, dar reci ca oţelul. Ochii aceştia, care se plimbaseră pe deasupra tapiseriilor uzate, privind focul care pîlpîia fără vlagă în cămin, sau pe bătrînul bunic demodat, ochii aceştia se întoarseră spre uşă iar sprîncenele blonde, adolescentine, se ridicară amuzate, în timp ce pe buze îi flutură un surîs uşor batjocoritor la vederea doamnelor.

Baroana de Sancé intrase în salon, întovărăşită de Hortense şi de cele două mătuşi. Se îmbrăcaseră, cu siguranţă, cu ce aveau ele mai bun, numai că trebuie că-i păreau groaznic de caraghioase tînărului, care porni să strănute în batistă, ca să-şi ascundă rîsul nestăvilit.

Angelica nu-l slăbea din ochi şi abia se stăpînea să-l sară în faţă şi să-l gheruiască în lege. Se sufoca de indignare, îşi zicea că ridicol era de fapt

măimuțoiul ăsta împopoțonat cu atîtea dantele, cu panglici care-i inundau umerii și cu mînecile răsfrînte și despicate de la subțioară pînă la încheietura mîinii, de i se vedea țesătura fină a cămășii.

Marchizul, mai experimentat în ale etichetei, se înclină curtenitor în fața doamnelor, măturînd lespezile cu penele bogate ale pălăriei.

— Scumpă verișoară, scuzați-mi vă rog felul în care mă prezint în fața domniilor voastre. Mă văd silit să vă cer ospitalitate pentru noaptea care urmează. Iată-l pe fiul meu Philippe, care a crescut mult de cînd nu l-ați mai văzut și care va îmbrățișa cariera armelor. Intenționez să-i cumpăr un brevet de colonel, fiindcă armata îi va face bine. Pajii de la curte duc o viață care numai disciplină nu înseamnă !

Mătușa Pulheria, plină de cordialitate, întrebă:

— Veți lua, fără îndoială, ceva, nu ? Preferați rachiu de drojdie îndoit cu apă sau lapte fiert ? Văd că veniți de departe și sînteți rebegiți de frig.

— Mulțumim. Vom lua cu plăcere un deget de vin îndoit cu apă rece.

— Vin nu mai avem, răspunse cu nevinovăție baronul Armand, dar trimit imediat pe cineva la părintele să aducă puțin.

Marchizul se așeză și începu să povestească cum veneau direct de la Saint-Germain, că drumurile erau mai mult decît nenorocite și că se scuza încă o dată în fața gazdelor pentru ținuta lui modestă, ca unul care venea de la drum și nu știuse că va fi nevoit să se abată pe aici.

«Atunci cum trebuie să arate, cînd e îmbrăcat somptuos ?» se întrebă Angelica.

Bunicul, pe care atîtea scuze în legătură cu hainele îl scoteau din sărite, atinse cu vîrful bastonului reverele botinelor luxoase ale marchizului.

— Dacă mă iau după dantelăria asta care îţi împodobeşte cizmele, îmi vine să cred că edictul cardinalului Richelieu din 1633, prin care interzice zorzoanele astea de două parale e uitat de-a binelea, nu ?

— Ei, făcu marchizul, nu chiar cu totul. Regenta e săracă şi, prin urmare, austeră. Doar unii dintre noi ne ruinăm necontenit ca să aducem o notă de originalitate la această curte rigidă. Monseniorul Mazarin e un om cu gustul fastului, e adevărat, numai că poartă sutană. Are degetele încărcate de diamante, dar pentru cîţiva butoni de panglică la vesta unuia din prinţi, face gălăgie mai rău decît predecesorul său, cardinalul de Richelieu. Cît despre reverurile botinelor mele... da, s-ar părea că...

Îşi încrucişă picioarele în faţă şi porni să le examineze cu atenţia şi cu grija cu care baronul Armand îşi cerceta catîrii.

— ...s-ar părea că moda asta a cizmelor cu dantelă va fi repede abandonată, urmă el. Cîţiva tineri seniori s-au apucat să încalţe cizme cu reveruri foarte largi, cît nişte cupe de torţă, ba chiar mai mari, aşa că merg foarte anapoda cu ele, umblă crăcănaţi de-a binelea. Cînd moda veche devine obositoare, dispare cu totul. N-am dreptate, scumpă verişoară ? se întoarse el spre Hortensia.

Aceasta răspunse cu o îndrăzneală şi cu o spontaneitate la care nu s-ar fi aşteptat nimeni din partea ei.

— Vere, eu cred că moda, pînă nu dispare, are întotdeauna dreptate. Totuşi, asupra amănuntului în discuţie, mi-e cu neputinţă să mă pronunţ, fiind-

că mărturisesc că în viaţa mea n-am mai văzut cizme ca ale dumitale. Trebuie că eşti, fără îndoială, cel mai elegant din toate rubedeniile noastre !

— Mă felicit, domnişoară, să constat că depărtarea acestei provincii unde trăieşti nu te împiedică să fii la înălţime ca spirit şi ca etichetă, fiindcă, dacă mă consideri modern, trebuie să ştii că odinioară a domnişoară n-ar fi făcut ea prima un compliment. Dar aşa stau lucrurile, se pare, în generaţia mai nouă... şi n-aş putea spune că e ceva neplăcut. Ba mai curînd dimpotrivă. Cum te numeşti ?

— Hortensia.

— Hortensia, ar trebui să vii la Paris şi să frecventezi străduţele unde se adună savantele noastre şi preţioasele. Philippe, dragul meu, fii cu ochii în patru, s-ar părea că o să cam ai de furcă pe aici, cît vom rămîne în Poitou !

— Pe sabia bunului rege Henric al IV-lea, ţipă supărat bătrînul baron, eu unul ştiu niţeluş englezeşte, bolborosesc ceva pe nemţeşte şi am studiat, slavă Domnului, limba mamei mele, limba franceză, dar trebuie să recunosc, marchize, că nu pricep o iotă din tot ce le sporovăieşti dumneata doamnelor !

— Doamnele însă înţeleg, asta e important ! Mai ales dacă e vorba de dantele, adăugă vesel oaspetele. Şi încălţările mele, cum vi se par ? adăugă el.

— De ce sînt atît de lungi şi cu vîrful pătrat ? întrebă sfioasă Madelon.

— De ce ? Nimeni n-ar putea să vă răspundă la asta, cu siguranţă, micuţa mea verişoară, dar e ultimul strigăt al modei ! Şi e o modă folositoare, fără îndoială. De curînd, domnul de Rochefort, profitînd că domnul de Condé era foarte absorbit

într-o discuție înflăcărată, i-a țintuit vîrfurile pantofilor cu cîte un cui în podele, fără ca domnul de Condé să bage de seamă. Închipuiți-vă ce s-ar fi întîmplat dacă vîrfurile ar fi fost mai scurte !

— Pantofii nu-s făcuți ca să dea prilej de distracție unora care bat cuie în vîrfurile lor, bombăni bunicul supărat. Toate astea-s niște caraghioslîcuri !

— Știți că regele e la Saint-Germain ? întrebă marchizul fără nici o trecere.

— Nu, răspunse Armand de Sancé. Dar e ceva atît de nemaipomenit în asta ?

— Dar bine, dragul meu, totul e din cauza Frondei !

Verva marchizului era foarte amuzantă pentru doamne și pentru copii, dar cei doi nobili de țară, învățați mai curînd cu încetineala de gîndire a țăranilor printre care trăiau, se întrebau dacă nu cumva vorbărețul văr își bătea joc de ei, după obiceiul curtenilor de neam ales.

— Din cauza cui ? făcu baronul, neîncrezător? Fronda, zici ? Păi ăsta e un joc de copii ! [1]

— Oh ! Un joc de copii ! O glumă reușită, fără îndoială, scumpul meu văr ! Ce numim noi la Paris Frondă e pur și simplu nesupunerea Parlamentului din Paris în fața regelui, atîta tot ! Unde s-a mai pomenit una ca asta ! Iată deja cîteva luni bune de cînd domnii aceștia nu mai contenesc să se ia la harță cu regina-mamă și cu italianul ei de cardinal. Și totuși numai în chestiunea impozitelor, care nici măcar nu ating privilegiile lor, numai că le place să-și dea aere de apărători ai poporului ! Așa că uite-i cu moțiuni peste moțiuni;

[1] Joc de cuvinte : în limba franceză **fronde** înseamnă „praștie". **(n. trad.).**

în timp ce regenta începe să-şi piardă răbdarea! Cred că aţi auzit de vîlva care s-a stîrnit în aprilie trecut, nu ?

— Oarecum, mormăi încurcat Armand de Sancé.

— Ei bine, asta s-a petrecut cu ocazia arestării unui marţafoi din ăştia din Parlament, un nenorocit de consilier pe nume Broussel. Regina dăduse ordin să fie ridicat, şi domnul de Comminges, colonelul gărzilor, s-a înfiinţat să execute ordinul. Numai că o neroadă de servitoare s-a pus pe zbierete, de s-a strîns numaidecît lumea ca la urs. Cînd a văzut aşa, bravul Comminges nu l-a mai lăsat pe ticălosul acela să se îmbrace, ci l-a luat pe sus aşa cum era, într-un halat de casă, mutîndu-l din trăsură în trăsură, ca să scape de urmăritori, aşa că a reuşit, în fine, să ducă la bun sfîrşit arestarea asta, care îi fusese ordonată de atît de sus. Numai că pe urmă mi-a mărturisit că toată cavalcada asta prin Parisul gata de răscoală i-ar fi amuzat mai mult dacă ar fi fost vorba de o domnişoară drăguţă, pentru că boşorogul acela prăpădit nu gusta deliciile aventurii şi răcnea tot timpul ca din gură de şarpe. Vorba e că imediat după asta, mulţimea văzînd că i s-a tras clapa, s-a apucat să ridice baricade de-a curmezişul străzilor. E, de altminteri, un joc adorabil, după care se dau în vînt chiar cei ce-l practică, plebea pariziană, ca să-şi mai alunge proasta dispoziţie.

— Şi regina şi micuţul rege ? întrebă cu îngrijorare mătuşa Pulheria, sentimentală ca totdeauna.

— A, regina-mamă i-a primit cu multă măreţie pe delegaţii Parlamentului, arătîndu-se la început necruţătoare, pentru ca repede după asta să

cedeze. De atunci s-au mai certat și s-au mai împăcat de nu știu cîte ori. Totuși, vă rog să mă credeți, în aceste cîteva luni din urmă, Parisul lasă impresia unui adevărat cazan al vrăjitoarelor, în care clocotesc toate pasiunile ce se pot închipui. E un oraș drăguț, fără îndoială, dar care ascunde în măruntaiele lui un număr incalculabil de sărăntoci și de bandiți, de care nu putem scăpa decît dîndu-le foc la toți, laolaltă, ca la omizi. Ca să nu mai vorbesc de pamfletari și de mîzgălicii aceia scîrboși care-și zic poeți și care pișcă cu pana mai rău decît albinele cu acul. Parisul e plin de cărticele care numai asta spun, în versuri sau în proză: «Gata cu Mazarin, ne-am săturat de Mazarin, la toți dracii cu Mazarin!» Unde te duci, unde te-ntorci, n-ai loc de cărțuliile astea, *mazarinadele*, cum a ieșit de curînd moda să li se spună. Regina mereu găsește cîte o *mazarinadă* din asta unde nici nu se așteaptă, ba chiar și în așternut. Și zău că nimic nu e în stare să-i strice somnul și să-i îmbătrînească tenul ca hîrtiuțele astea inofensive! Pe scurt, tragedia a început. Domnii de la Parlament mirosiseră de mult cum stau lucrurile și erau cu ochii în patru ca nu cumva regina să-l ducă pe micul rege în afara Parisului. Veneau și de cîte trei ori pe seară, cu grămada, cerînd să li se îngăduie să-l contemple pe micul îngeraș în somnul lui dulce și nevinovat, în realitate ca să se încredințeze că regina-mamă n-a șters-o cu rege cu tot! Dar spaniola și italianul s-au dovedit mai șireți decît nătărăii de consilieri ai Parlamentului. De ziua regelui, am băut și am petrecut la curte, plini de voioșie, și ne-am înfruptat fără nici o bănuială din plăcinta uriașă prescrisă de etichetă pentru asemenea ocazii. Către miezul nopții, tocmai cînd eu și cîțiva prieteni ne gîndeam să pornim să dăm

o raită prin taverne, primesc pe neașteptate ordinul să îmi adun oamenii și să mă instalez cu ei la una din porțile Parisului. Acolo alt ordin, să mă duc imediat cu ei la Saint-Germain. Cînd am ajuns, regina-mamă sosise deja, cu amîndoi băieții, cu doamne de onoare, cu paji, în sfîrșit, o mulțime de lume din cea mai aleasă, culcată pe paie în încăperile pustii ale vechiului castel, unde fluieră vîntul mai rău ca pe cîmp. Nu după mult timp a sosit și domnul Mazarin. De atunci, Parisul e asediat de prințul de Condé, care s-a pus în fruntea armatelor regelui. Parlamentul, stăpîn între zidurile capitalei, continuă să agite steagul insurecției, dar cam fără chef și fără speranță. Prințul de Gondi, cardinal de Retz, căruia toată lumea știe că-i lasă gura apă după funcția lui Mazarin, s-a dat de partea insurgenților. Cît despre mine unul, adăugă el cu modestie, eu l-am urmat pe monseniorul de Condé.

Bătrînul baron suspină îndurerat :

— Pe vremea bunului rege Henric al IV-lea n-ai fi văzut niciodată asemenea răzmeriţe ! Poftim ! Parlamentari și prinți împotriva regelui Franței ! Va să zică aici ne-au adus ideile zmintite care pătrund încoace de peste Marea Mînecii ! N-ați auzit că și Parlamentul englez a cutezat să se ridice împotriva regelui lor ? Ba umblă zvonul că au avut și neruşinarea să-l vîre în temniță !

— Au avut neruşinarea de -al duce pe eşafod, nu numai să-l vîre în temniță ! Majestatea sa regele Carol I a fost executat la Londra luna trecută [1].

[1] Execuția regelui Carol I Stuart a avut loc la 30 ianuarie 1649. (n. trad.)

— Oh! Îngrozitor! izbucniră dintr-o dată toți cei de față.

— Întocmai! Și cred că bănuiți că vestea asta n-a prea avut darul de a liniști pe nimeni la curtea Franței, unde s-a refugiat de altfel și nefericita soție a regelui Angliei, cu cei doi copii. Tocmai din motivul acesta s-a luat decizia ca revolta parizienilor să fie tratată fără menajamente. Eu, de exemplu, sînt trimis, în calitate de locțiitor al domnului de Saint-Maur, ca să recrutez trupe din Poitou și să le duc domnului de Turenne, care este mereu același comandant de mare curaj și de devotament neclintit față de tronul Franței. Prin urmare, scumpe vere, chiar dacă-și bagă dracul coada și tot trebuie să ridic, de pe pămînturile mele și ale dumitale, cel puțin un regiment pe care să-l pun sub comanda fiului meu. Așa că dă-mi mie toți trîndavii pe care-i ai pe moșie și pe toți ipochimenii răi de gură, să-i dau pe mîna sergenților mei să-i mușfuluiască cum scrie la carte și să scoată din ei niște dragoni de mai mare dragul!

— Prin urmare, iar război, zise gînditor baronul. Și s-ar fi zis că apele începeau să se mai liniștească. Doar s-a semnat, abia toamna trecută, un tratat în Westfalia, care consfințește înfrîngerea Austriei și a Germaniei. Noi ne gîndeam că vom mai putea respira puțin. Și cred că ce e pe la noi încă nu e nimic pe lîngă ce trebuie să fie în Picardia și în Flandra, unde au fost atîtea măceluri și unde spaniolii se țin tari, de peste treizeci de ani.

— Oamenii aceia sunt obișnuiți cu așa ceva, răspunse marchizul, plin de naturalețe. Războiul, dragul meu, este un rău necesar, e aproape o erezie să speri într-o pace de care Dumnezeu nu ne crede vrednici pe noi, niște bieți păcătoși. Totul

este să știi să te afli printre cei care fac războiul, nu printre cei care îi suportă urmările... Eu unul mărturisesc că am de gînd să optez și de acum înainte pentru prima formulă, la care rangul și poziția mea îmi dau dreptul din plin. Ce e îngrijorător, în toată afacerea asta, e că soția mea a rămas la Paris... ba încă de cealaltă parte, adică printre partizanii Parlamentului. Nu că mi-ar fi frică să nu aibă vreun amant printre acești gravi și docți magistrați, lipsiți de strălucirea oamenilor din lumea aleasă, dar închipuiți-vă că femeile și-au descoperit un gust neașteptat pentru comploturi, care le fascinează. S-au strîns toate în jurul fiicei lui Gaston d'Orléans, fratele răposatului rege Ludovic al XIII-lea. Le vezi acum cu eșarfe albastre puse cruciș, ba chiar și cu săbiuțe mici și elegante, centiroane de dantelă. Foarte drăguț, fără îndoială, dar asta nu mă împiedică să fiu foarte îngrijorat pentru marchiză, soția mea...

— Să nu i se întîmple cine știe ce nenorocire, gemu mătușa Pulheria.

— Nu. Este o persoană exaltată, e drept, dar nu lipsită de prudență. Grijile mele sunt de altă natură și, dacă nenorocirea amintită adineauri e să se întîmple, cred că mă va lovi mai curînd pe mine. Mă înțelegeți ? Pentru un soț căruia nu-i vin la socoteală separările din punct de vedere financiar, asemenea situații pot fi de-a dreptul funeste. Din punctul meu de vedere...

Aici marchizul fu nevoit să se întrerupă, din cauza unui violent acces de tuse, căci rîndașul de la grajduri, înaintat la rangul de valet de cameră, aruncase în cămin un braț zdravăn de paie umede, cu gînd, probabil, să mai învioreze focul. Așa că, prin valurile de fum care umplură imediat sala de

onoare, nu se mai auziră, timp de cîteva minute, decît icneli de tuse și gîfîieli șuierătoare.

— La naiba, vere, exclamă marchizul cînd fu în sfîrșit, în stare să vorbească, înțeleg bine acum ce înseamnă să vrei să respiri puțin. Zăpăcitul dumitale de servitor ar merita o ciomăgeală zdravănă.

Lua lucrurile în glumă, cu multă ușurință, iar Angelica îl găsea simpatic, cu tot acel aer de superioritate pe care nu reușea să și-l ascundă. Vorbăria plină de vervă a marchizului o umpluse de încîntare. S-ar fi zis că bătrînul castel morocănos se trezea și își deschidea porțile către o altă lume, plină de strălucire.

Dar, ca într-un fel de echilibru, fiul marchizului devenea din ce în ce mai rece. Rămînea neclintit pe scaunul lui, distant și disprețuitor, cu buclele blonde bine rînduite pe gulerul lat de dantele de preț și arunca priviri de teamă și dezgust spre Josselin și Gontran, care, dîndu-și seama de efectul prezenței lor în fața unor oameni atît de subțiri, se purtau în chip voit și mai grosolan decît le ședea în obicei, împingînd lucrurile pînă acolo încît se scobeau cu degetele în nas sau se scărpinau în cap de păduchi în văzul lumii. Purtarea aceasta o încînta pe Angelica, dar o făcea să se simtă și stînjenită, mai ales că de cîtva timp era cam bolnavă. O durea mereu burta, ceea ce o făcuse pe mătușa Pulheria să-i interzică să mai mănînce cu nemiluita morcovi cruzi, după obiceiul ei. Numai că în seara asta, după atîtea emoții și uimiri stîrnite de neașteptații și strălucitorii oaspeți, avea impresia că e pe punctul de a se prăbuși. Se abținea de la orice mișcare și de la orice cuvînt, rămînînd liniștită pe scaunul ei. De fiecare dată cînd își arunca ochii spre strălucitul văr Philippe du Plessis nu-și putea da seama dacă ceea ce simțea era silă sau admira-

ție. Niciodată nu mai văzuse un băiat atît de frumos. Părul lui, cu cîrlionți mătăsoși care-i cădeau pe frunte, era de culoarea aurului strălucitor, atît de viu încît buclele ei păreau, prin comparație, de-a dreptul întunecate. Trăsăturile chipului îi erau de o limpezime fără cusur. Costumul cenușiu, de postav fin, împodobit cu dantele și cu panglici albastre, se armoniza desăvîrșit cu tenul alb și roz. Cu siguranță că, dacă nu i-ai fi văzut privirea aspră și rece, l-ai fi luat drept o fată.

Din cauza lui, toată seara, și mai ales masa, fură pentru Angelica un adevărat chin. Orice neghiobie a slugilor, orice stîngăcie a cuiva dintre ai casei erau subliniate de o privire pătrunzătoare sau de un surîs batjocoritor care flutura pe chipul grațios de adolescent.

Jean Cuirasă, însărcinat anume pentru seara asta solemnă cu oficiul de majordom, aduse platourile, ținînd un șervet pe umăr, cum auzise și el că se obișnuia la mesele simandicoase. La vederea lui, marchizul izbucni într-un rîs nestăvilit, explicînd, printre hohote, că acest chip de a purta șervetul nu se obișnuia decît la masa regelui sau a prinților de sînge și că el unul se simțea din cale afară de măgulit de înalta considerație ce i se acorda la masa vrednicului său văr, dar că s-ar fi simțit mult mai la largul său să fie servit cu mai multă simplitate, adică cu șervetul înfășurat pe antebrat. Plin de bunăvoință, bietul vizitiu se sili să răsucească șervetul soios pe braț, dar cu atîta neîndemînare și mototolindu-l într-un chip atît de grosolan, încît eforturile lui stîngace nu reușiră decît să stîrnească și mai tare rîsul marchizului, căruia i se alătură imediat și fiul său.

— Iată un flăcău zdravăn, căruia i-ar sta mult mai bine ca dragon decît ca valet, zise marchizul, cîntărindu-l din cap pînă-n picioare. Nu socotești la fel, voinice ?

Zăpăcit de prezența unor fețe atît de alese, vizitiul scoase un fel de grohăit, care nu făcea de fel cinste dialectului din partea locului. Fața de masă, atunci scoasă dintr-un dulap plin de umezeală, scotea aburi sub fierbințeala farfuriilor cu supă. Unul din rîndași, plin de zel, trebăluia într-una în jurul lumînărilor, tăindu-le mucurile ca să nu scoată fum, și mai mult le stingea decît să facă vreo ispravă, din cauza neîndemînării și a emoției, firește. În sfîrșit, ca să încununeze pe deplin dezastrul, băietanul trimis la părintele după vin se întoarse și istorisi, scărpinîndu-se în cap și suflîndu-și într-una nasul, că sfinția sa era dus într-un cătun învecinat ca să afurisească șobolanii și că slujnica nu voise să-i dea nici un strop de vin.

— Nu vă mai preocupați de un asemenea detaliu neînsemnat, scumpă verișoară, interveni galant marchizul, vom bea din rachiul dumneavoastră de mere, iar dacă fiul meu nu se va putea obișnui, n-are decît să se abțină. Vă rog însă să mă lămuriți în legătură cu ce am auzit spunîndu-se. Înțeleg și eu puțin dialectul local, fiindcă l-am deprins în copilărie și, chiar dacă am uitat destul de mult, am înțeles totuși cîte ceva din cele spuse de flăcăul de adineauri, dar nu sunt convins că am înțeles prea exact. Preotul e dus să afurisească șobolanii... Ce înseamnă asta, de fapt ?

— Nu e nimic de mirare, vere, răspunse baronul. Oamenii din cătunul acela se plîng într-adevăr de mai mult timp că i-au năpădit șobolanii, care le mănîncă proviziile de cereale, atîtea cîte

sunt. Așa că preotul a trebuit să se ducă și să facă agheasmă ca să-i stropească și să spună rugăciunile trebuincioase pentru ca duhurile rele care sălășluiesc în animalele astea scîrboase să plece și șobolanii să nu mai facă atîtea stricăciuni.

Marchizul îl privi aiurit pe baronul de Sancé; apoi, lăsîndu-se pe spătarul scaunului, porni să rîdă încetișor.

— De mult n-am mai auzit o glumă atît de reușită ! Îi voi scrie, cu siguranță, doamnei de Beaufort. Prin urmare, ca să scape de șobolani, oamenii aceia îi cer preotului să-i stropească cu agheasmă ?

— Dar ce e de rîs în asta ? se încruntă baronul, care începea să-și cam piardă răbdarea. Orice rău vine de la duhurile necurate cuibărite în învelișul pămîntean oferit de trupurile animalelor, numai ca să facă rău oamenilor. Anul trecut am avut un ogor năpădit de omizi și n-am scăpat de ele pînă cînd n-a venit părintele să le stropească cu agheasmă și să le citească slujba de afurisenie.

— Și au plecat ?

— Da, dar greu de tot, abia după vreo două-trei zile.

— Adică atunci cînd nu le mai rămăsese nimic de mîncat pe ogorul dumitale, vere !

Doamna de Sancé, care fusese totdeauna de principiul că o femeie nu trebuie să se amestece atunci cînd se discută treburi de bărbați, nu se putu abține de data asta și interveni, ca să-și apere convingerile luate în zeflemea de ușuraticul oaspete :

— Nu văd, vere, de ce aceste slujbe sfinte n-ar avea influența lor asupra animalelor răufăcătoare. Nu scrie la Evanghelie că însuși Atotputernicul a trimis duhurile rele să intre într-o turmă de porci?

Preotul nostru pune mare preț pe acest soi de rugăciuni.

— Și cu cît îl plătiți pentru slujbele astea de afurisenie ?

— Să știi că cere foarte puțin și niciodată nu pregetă să-și lase baltă toate treburile și să vină cînd e chemat la așa ceva. Iar oamenilor sărmani cel mai adesea nu le ia nimic.

De data asta Angelica fu sigură că surprinde schimbul de priviri pline de tîlc dintre marchiz și fiul său. Acești bieți boiernași de țară, troglodiții de ei, păreau a spune privirile lor, sînt de o naivitate de-a dreptul prostească, nu se deosebesc cu nimic de mocofanii din sat.

— Va trebui să-i povestesc părintelui Vincent despre aceste obiceiuri patriarhale, reluă marchizul. Și tare mi-e teamă că se va îmbolnăvi, sărmanul, la auzul unor asemenea lucruri ! Tocmai el, care a fondat un ordin special însărcinat cu evanghelizarea clerului de la sate ! Misionarii ordinului acesta sînt sub patronajul Sfîntului Lazăr, tocmai de asta li se și spune *lazariști*. Umblă în grupuri de cîte trei prin sate ca să predice și să-i învețe pe preoți că nu e bine să înceapă slujba cu *Pater noster* și nu-i frumos să se culce cu slujnicele lor. Este un demers destul de neașteptat, recunosc, dar părintele Vincent este partizan al reformării bisericii prin însăși biserica.

— Ei, poftim, uite alt cuvînt care nu-mi place deloc ! se burzului bătrînul baron. Reformă și iar reformă ! Cînd aud de reformă îmi pute de la o poștă a erezie hughengotă, și cuvintele dumitale tocmai într-acolo bat, vere ! De la reformele astea ale dumitale și pînă la trădarea față de rege mă tem că nu mai e decît un pas. Cît despre părintele

Vincent ăla al dumitale, că eu nu-l cunosc, așa față bisericească cum e, după cîte înțeleg, învățăturile lui au un iz de erezie diavolească de care bunii catolici ar trebui să fugă ca de foc !

— Chiar dacă majestatea sa Ludovic al XIII-lea, pe patul de moarte, a vrut să-l numească în fruntea consiliului de conștiință, nu-i așa ? răspunse batjocoritor marchizul.

— Consiliul de conștiință ? Asta ce mai e ?

Cu un bobîrnac ușor, marchizul își înfoie grațios dantelele de la mîneci.

— Cum să vă explic... E ceva de-a dreptul măreț ! Conștiința regatului, conștiința Franței ! Părintele Vincent de Paul e conștiința regatului, el e totul ! O vede pe regină aproape în fiecare zi, e primit de toți prinții. Și e omul cel mai simplu și mai prietenos care se poate închipui ! Convingerea lui este că sărăcia se poate lecui și că oamenii de seamă ai acestei lumi au mari datorii în privința asta.

— Utopie ! reteză arțăgoasă mătușa Jeanne. Aiureli, scorneli de capete încinse ! Sărăcia este și ea, cum spuneai adineauri despre război, un rău pe care Dumnezeu l-a dat oamenilor ca pedeapsă pentru păcatul lui Adam și al Evei ! Să lupți împotriva ei e ca și cum te-ai ridica să lupți împotriva Atotputernicului !

— Părintele Vincent ți-ar răspunde, scumpă domnișoară, făcu marchizul zîmbind cu superioritate, că tocmai *dumneata* ești răspunzătoare de toate relele care ne înconjoară, tocmai fiindcă gîndești în felul acesta. Te-ar trimite fără multă vorbărie să duci leacuri și hrană celor mai nevoiași truditori de pe pămîntul dumitale și te-ar face să înțelegi că, dacă ți se par, cum el însuși spune,

„prea simpli şi fără măreţie», n-ai decît să priveşti reversul medaliei, ca să vezi chipul lui Isus pătimind. Aşa se face că omul acesta a găsit mijlocul de a aduna o mulţime de oameni din cele mai mari familii ale Franţei în falangele lui filantropice. Pînă şi eu, aşa cum mă vedeţi, adăugă el cu un aer pios, cînd eram la Paris mă duceam de două ori pe săptămînă la Hôtel-Dieu [1] ca să duc bolnavilor mîncarea la pat, ca un servitor oarecare.

— Văd că năstruşniciile astea ale dumitale nu se mai isprăvesc o dată, vere ! răcni bătrînul baron, scos cu totul din ţîţîni. Cu siguranţă că nobilii de teapa dumitale nu ştiu ce să mai născocească, numai ca să-şi poată terfeli mai bine blazonul ! Bag seamă că toate pe lumea asta încep să meargă taman pe dos decît ar trebui : se ung popi care să-i evanghelizeze pe popi şi trebuie să vină unul ca dumneata, un uşuratic, un desfrînat, un destrăbălat ca dumneata şi să dea lecţii de morală unei familii cinstite şi cu frica lui Dumnezeu cum e familia noastră ! Ei, asta-i prea din cale-afară, eu unul mărturisesc că m-am săturat pînă-n gît, mă lipsesc de aşa învăţături ! Fie la alţii, nouă nu ne trebuie farafastîcurile dumitale !

Şi bătrînul, furios peste măsură, se ridică pufnind şi bombănind şi, cum masa se sfîrşise, toţi ai casei îi urmară exemplul. Numai Angelica nu putuse mînca nimic, dar se ridică şi ea şi se strecură afară din încăpere. Ca niciodată, îi era frig şi tot trupul îi era stăpînit de un tremur ciudat. Tot ce auzise i se învălmăşea în cap : regele dormea pe paie, Parlamentul se revoltase, marii seniori ai Franţei turnau supa în străchini şi o duceau pioşi

[1] Hôtel-Dieu — aşezămînt spitalicesc pentru săraci, la Paris, în Evul Mediu. (n. trad.).

la căpătîiul bolnavilor, iar Parisul era o lume plină de viaţă clocotitoare şi de chemări. Departe de agitaţia şi de pasiunile astea, ea, Angelica, trăia aici închisă ca într-un cavou.

Se trase brusc într-un colţ al culoarului : vărul Philippe trecu pe lîngă ea fără să o vadă. Îl auzi urcînd la etaj şi peste o clipă răzbătu pînă la ea vocea lui luînd la rost pe servitorii care, la lumina cîtorva opaiţe, trebăluiau de zor să pregătească odăile stăpînilor lor. Vocea în falset, de adolescent, chelălăia mînioasă :

— De necrezut cîtă delăsare şi cîtă prostie pe voi ! Nici unuia nu i-a dat prin căpăţîna lui seacă de bădăran să facă rost de lumînări la ultimul han unde am poposit ! Aţi fi putut să vă gîndiţi că vom avea nevoie de aşa ceva în văgăuna asta mucegăită, la aceşti aşa-zişi nobili, mai sărăntoci decît sărăntocii de pe rîsul lor de moşie de trei scaieţi ! Cel puţin apa pentru baie mi-aţi încălzit-o ?

Unul din servitori răspunse pesemne ceva, dar cu glas atît de scăzut încît Angelica nu auzi nimic. Philippe urmă cu un ton resemnat :

— Asta e şi mai rău, înseamnă că trebuie să mă spăl în vreun ciubăr împuţit al bădăranilor ăstora. Din fericire, tata mi-a spus că la Plessis există două băi florentine. Abia aştept să ajung ! Am impresia că duhoarea ţopîrlanilor ăstora de aici o să-mi rămînă toată viaţa în nări !

«De data asta are să mi-o plătească», îşi zise Angelica.

Îl văzu coborînd, la lumina felinarului chior pus pe o consolă din anticameră. Cînd ajunse aproape, ieşi şi ea din umbra scării.

— Cum îndrăzneşti să vorbeşti cu atîta nerusinare cu slugile despre noi ? întrebă ea cu o voce

limpede care răsuna tăios pe sub bolți. Nu ai chiar deloc simțul demnității unui nobil ? Se vede treaba că asta o datorezi faptului că neamul vostru se trage dintr-un bastard regesc, făcut în paie cu o slujnică de han ! Noi avem sîngele curat, nu ca al vostru !

— La fel de curat pe cît ți-e pielea de murdară, întoarse tînărul, cu o voce de gheață.

Cu un salt neașteptat, ca de pisică, Angelica îi sări în gît, cu unghii ascuțite, ca de pisică, gata să-l sfîșie. Dar băiețandrul, cu o putere de pe acum bărbătească, o prinse cu precizie de încheieturile mîinilor și o îmbrînci cu brutalitate, izbind-o de zidul rece de piatră, apoi se îndepărtă disprețuitor, fără să grăbească pasul.

Angelica rămase ametită, simțind cum inima îi bătea să-i spargă pieptul. O înăbușea un sentiment necunoscut, în care se amestecau rușinea și disperarea cu furia neputincioasă.

«Îl urăsc, își spunea ea cu patimă, îl urăsc și într-o zi are să mi-o plătească ! Să se plece în fața mea și să-și ceară iertare !»

Numai că pînă una-alta, rămînea doar o biată fetiță în umbra bolților unui bătrîn castel mucegăit.

Scîrții o ușă și deslușì prin întuneric statura masivă a lui Guillaume, care intră purtînd două găleți mari și grele, pline de apă clocotită care scotea vălătuci de aburi în aerul rece. Pentru baia tînărului senior, desigur. Zărind-o, se opri bănuitor.

— Cine-i acolo ?

— Eu sînt, răspunse Angelica în nemțește.

Cînd era singură cu bătrînul soldat, îi plăcea să vorbească în limba asta, pe care o învățase de la el cu multă ușurință.

— Ce faci aici ? întrebă cu severitate Guillaume, tot în nemţeşte. E frig, să nu răceşti ! Mai bine du-te în sală, să asculţi ce năzbîtii povesteşte unchiu-tău, marchizul. O să ai de ce rîde pînă la anul !

— Nu-mi plac oamenii ăştia, răspunse întunecată Angelica. Sînt înfumuraţi şi obraznici şi se poartă cu mare dispreţ faţă de noi. Parcă spurcă tot ce ating şi ne lasă pe urmă singuri în sărăcia noastră ca să se ducă în castelele lor frumoase şi pline de minunăţii.

— Ce s-a întîmplat, fetiţa mea ? întrebă bătrînul soldat. Sufletul tău se lasă învins de fandosiţii ăştia şi de izmenelile lor ?

Angelica se simţea din ce în ce mai rău. O sudoare rece i se scurgea pe tîmple.

— Guillaume, spune-mi tu, care n-ai fost la curţi princiare, ce trebuie să faci cînd ai de-a face cu un om hain la suflet şi cu un laş.

— Hm ! Ciudată întrebare pentru un copil ! Păi... fiindcă m-ai întrebat, ce pot eu să zic ? Eu zic aşa, că pe ăla hain să-l omori şi pe laş să-l pui pe fugă, asta trebuie.

Apoi, luîndu-şi iar găleţile, stătu o clipă pe gînduri şi adăugă :

— Numai că alde văru-tău Philippe nu e nici hain şi nici laş, după socoteala mea. E necopt şi cam are şi el sticleţi, atîta tot...

— Atunci înseamnă că şi tu îl aperi ! izbucni Angelica cu glas ascuţit. Şi tu, şi tu, şi tu ! Fiindcă e frumos ! Fiindcă e bogat !... E bogat !... Bogat !...

Un gust amar îi inundă dintr-o dată gura. Se clătină şi, alunecînd de-a lungul zidului, căzu jos fără simţire.

* * *

Boala Angelicăi nu era decît un lucru dintre cele mai firești. Asupra primelor semne ale feminității, care o speriară de moarte pe biata fetiță, doamna de Sancé încercă în fel și chip să o liniștească, spunîndu-i că de acum înainte asta avea să i se întîmple în fiecare lună, pînă cînd va îmbătrîni.

— Și în fiecare lună am să leșin așa ? întrebă Angelica, gîndindu-se că niciodată nu văzuse totuși vreo femeie căreia să-i vină rău în felul acesta.

— Nu, asta a fost o întîmplare. Are să-ți treacă și ai să te obișnuiești repede cu noua ta stare.

— Degeaba ! Pînă la bătrînețe mai am atîta amar de ani ! Și atunci iarăși n-am să mă mai pot cățăra prin copaci, nici atunci !

— Ba poți foarte bine să te cațeri și acum, zise doamna de Sancé, care vădise totdeauna multă blîndețe în educarea copiilor ei și părea să înțeleagă regretele Angelicăi. Dar cred că-ți dai și tu foarte bine seama că a cam venit vremea să renunți la apucături din astea, care nu se mai potrivesc nici cu vîrsta ta și nici cu starea de domnișoară din nobilime.

Și îi ținu cu blîndețe un mic discurs despre bucuria de a aduce pe lume copii și despre păcatul mamei noastre Eva, apăsînd din veacuri asupra tuturor femeilor, sortite să-și nască pruncii în dureri.

« Deci mai e și asta, pe lîngă sărăcie și război», gîndi Angelica, întristată.

Întinsă în așternut, asculta ploaia căzînd afară și simțea o stare binefăcătoare. Se simțea slabă și neputincioasă și, în același timp, mare. Parcă s-ar fi aflat pe o corabie care se îndepărta de țărm spre

a rătăci spre tărîmuri necunoscute. Din cînd în cînd îşi aducea aminte de Philippe şi atunci strîngea din dinţi.

Nu ştia că, în timp ce ea zăcea în pat, îngrijită şi dădăcită de mătuşa Pulheria, marchizul şi feciorul său plecaseră. Înţelese abia mai tîrziu că cei doi părăsiseră castelul chiar a doua zi de dimineaţă, nemairămînînd deloc. Philippe se plîngea de ploşniţele care nu-l lăsaseră să închidă ochii toată noaptea.

— Şi suplica mea către rege, întrebase baronul la scara trăsurii, i-ai putut-o prezenta majestăţii sale ?

— Bietul meu prieten, răspunse marchizul înfoindu-şi cu distincţie dantelele de la mîneci, i-am prezentat-o, dar nu cred că ai motive să tragi cine ştie ce nădejdi. Sărmanul copil, aşa rege cum e, află că e mai sărac în momentul de faţă decît dumneata, fiindcă nu are, ca să zic aşa, nici măcar un acoperiş deasupra capului.

După care adăugase cu un aer limpede de zeflemea :

— Am auzit că-ţi pierzi vremea prăsind catîri. Vinde cîţiva din ei.

— Voi reflecta asupra sugestiei domniei voastre, răspunse baronul, lăsînd şi el să i se strecoare o undă de batjocură în glas. Desigur că e preferabil în ziua de azi pentru un gentilom să muncească decît să se increadă în generozitatea stăpînului său.

— Să muncească ? Pfff ! Ce cuvînt bădărănos, strîmbă marchizul din nas, făcînd un gest cu mîna, ca pentru a alunga un miros neplăcut. Atunci, la revedere, scumpul meu văr ! Trimite-ţi feciorii la oaste şi nu mă uita nici pe mine, cu haidamacii cei mai zdraveni pentru regimentul meu ! La revedere ! Te sărut de mii de ori !

N-a mai urmat o altă vizită la castelul Monteloup a falnicului senior du Plessis. Se auzi că dădea nişte petreceri strălucite, apoi, după o vreme, că plecase spre Ile-de-France, cu un corp de armată proaspăt recrutată. Sergenţii recrutori trecuseră şi prin Monteloup.

Din cei de la castel, numai Jean Cuirasă şi un rîndaş de la grajduri se lăsaseră ademeniţi de cariera glorioasă, plină de bogăţii şi desfătări, ce se deschidea în faţa dragonilor reglui. Doica Fantine jeli în hohote la plecarea fiului ei.

— Nu era băiat rău, dar acuma are să devină şi el un nemernic de teapa ta, se oţărî ea, printre lacrimi, la bătrînul Guillaume.

— Talentul ăsta se moşteneşte, femeie, i-o întorsese rînjind soldatul. Nu spuneai tu că taicăsău trebuie să fi fost careva din tîlharii ăia din tinereţile tale ?

La Monteloup, socoteala timpului începu să se ţină după un nou calendar. Cutare sau cutare lucru se petrecuse *înainte* sau *după vizita domnului*

7

Apoi veni *oaspetele negru.*

Acesta i se întipări Angelicăi în minte mai adînc şi pentru mai mult timp. Departe de a jigni şi de a umili, cum făcuseră ceilalţi oaspeţi, acesta aduse, cu cuvintele lui stranii, o licărire de nădejde de care avea să o însoţească de-a lungul întregii ei vieţi, un gînd atît de înrădăcinat încît, în zilele grele pe care avea să le străbată mai tîrziu, era destul să închidă ochii ca să revadă seara aceea

rece de primăvară, stăpînită de răpăitul monoton al ploii din care părea să fi răsărit drumeţul.

Se găseau în bucătărie, ca de obicei. Pe lîngă Angelica se jucau Denis, Marie-Agnès şi micuţul Albert. Cel mai mic frăţior era în leagănul lui, aşezat lîngă vatră. În ochii copiilor, bucătăria era cea mai frumoasă încăpere din tot castelul. Focul ardea aici într-una şi aproape că nu scotea fum în încăpere, fiindcă hota uriaşului şemineu era foarte înaltă. Reflexele focului dansau şi pîlpîiau în luciul roşcat al cratiţelor şi al tingirilor grele de aramă care împodobeau pereţii. Singuraticul şi visătorul Gontran rămînea adesea ore întregi cu ochii pironiţi în scînteierile acestea în care deslușea semne ciudate, în timp ce Angelica vedea în ele puterile ocrotitoare ale bătrînului lor castel.

În seara aceea Angelica pregătea un pateu de iepure. Aranjase deja pasta sub forma unei turte dichisite cu grijă şi tocmai se pregătea să o taie felii, cînd de afară se auzi galopul unui cal.

— Se întoarce tatăl vostru, copii, zise mătuşa Pulheria. Angelica, cred că ar fi mai potrivit să mergem în salon.

Dar, după un scurt moment de liniște, în care se vede treaba că nou-venitul descălecase, se auzi clopotul de la uşa de la intrare.

— Mă duc eu ! strigă Angelica.

Şi se repezise să deschidă, aşa cum era, cu mînecile suflecate şi cu mîinile pline de făină.

Prin ploaie şi prin ceaţa grea a serii deslușî silueta unui bărbat înalt şi uscăţiv, cu mantaua şiroind de apă.

— V-aţi pus calul la adăpost ? strigă ea ca să acopere ciuruitul ploii. Aici animalele răcesc repede, e multă ceaţă, din cauza mlaştinii.

— Mulţumesc, domnişoară, răspunse străinul scoţîndu-şi pălăria cu boruri largi şi înclinîndu-se. Mi-am îngăduit, după datina călătorilor, să-mi duc calul la grajd, cu bagaj cu tot. Mă aflu încă departe de ţinta călătoriei mele şi, trecînd prin apropiere de Monteloup, m-am gîndit să cer domnului baron ospitalitate pentru noaptea asta.

Văzîndu-l cu costumul de stofă neagră, groasă şi rezistentă, cu un mic guler alb, Angelica gîndi că trebuia să fie vreun mic negustor sau vreun ţăran înstărit, îmbrăcat în straiele lui bune. Dar accentul, care nu părea a fi din partea locului, o punea în încurcătură, ca şi felul în care îşi cumpănea cuvintele, părînd a le găsi cu oarecare greutate.

— Tatăl meu încă n-a sosit, dar veniţi în bucătărie, să vă încălziţi la foc şi să vă uscaţi. O să trimitem un argat să vă bușumeze calul, ca să nu răcească.

Cînd ajunse în bucătărie, mergînd în faţa oaspetelui, ca să-i deschidă drumul, Josselin tocmai intra pe cealaltă uşă. Plin de noroi, cu faţa roşie de efort şi murdară, tîra pe lespezile de piatră un mistreţ, omorît de el cu o lovitură norocoasă de suliţă.

— A fost bună vînătoarea, domnule ? întrebă foarte politicos străinul.

Josselin îi aruncă o privire posacă şi-i răspunse cu un mormăit nedesluşit, apoi se trînti pe un scaun fără spătar, întinzîndu-şi picioarele cu încălţările mustind de apă pînă aproape de dogoarea flăcărilor. Călătorul, la rîndul său, se aşeză la capătul celălalt al vetrei, unde Fantine îi aduse şi lui o strachină cu supă fierbinte.

Le spuse că era de felul lui de prin partea locului, fiind născut într-un cătun de pe lîngă Secondigny, dar că mulţi ani din viaţă şi-i petrecuse

călătorind și ajunsese să vorbească propria lui limbă cu un puternic accent străin. Dar asta era ceva trecător, preciza tot el, fiindcă abia de o săptămînă debarcase la La Rochelle și nu avusese cînd să-și lepede izul străin din vorbire.

La aceste ultime cuvinte, Josselin ridică privirile și îl măsură cu ochi scînteietori, în timp ce ceilalți copii făcură imediat roată în jurul străinului, potopindu-l cu tot felul de întrebări :

— Prin ce țări ai colindat ?

— E departe ?

— Cu ce te ocupi ? Ai vreo meserie ?

— Nu, n-am nici o meserie, răspunse necunoscutul. Deocamdată, tot ce am de gînd să fac este să cutreier Franța și să povestesc cui vrea să asculte întîmplările și călătoriile mele.

— Ca poeții și trubadurii din Evul Mediu ? întrebă Angelica, dovedind astfel că reținuse cîte ceva din învățătura pe care se tot străduia mătușa Pulheria să i-o vîre în cap.

— Cam așa ceva, deși nu mă pricep nici să cînt și nici să fac versuri. Dar aș putea să povestesc o mulțime de minunății despre țări unde vița de vie crește fără să fie nevoie să o planteze cineva. Ciorchinii atîrnă de ramurile copacilor din păduri, numai că oamenii din țările acelea nu se pricep să facă vin din ei. Și nu e nici o pagubă, fiindcă știm cum s-a îmbătat Noe și Dumnezeu n-a vrut ca oamenii să ajungă asemenea porcilor. Mai sînt încă pe fața pămîntului și semințiile nevinovate. Aș mai putea să vă povestesc și despre cîmpii nesfîrșite, unde, dacă îți trebuie un cal, n-ai decît să stai să pîndești după un colț de stîncă trecerea herghelиilor de cai sălbatici, care zboară cu coamele în vînt. Arunci o funie lungă, cu un ochi mește-

șugit la capăt, cu un nod care să alunece și gata, ai făcut rost de cal !

— Și se îmblînzesc ușor caii ăștia sălbatici ?

— Nu chiar totdeauna, surîse oaspetele.

Și Angelica înțelese dintr-o dată că omul acesta nu zîmbea prea des. Părea să aibă cam patruzeci de ani, dar avea în privire ceva sălbatic și pătimaș.

— Și ca să ajungi în țările acelea trebuie să călătorești pe mare ? întrebă plin de neîncredere tînărul Josselin.

— Trebuie să străbați tot oceanul. Dincolo de de el, în interiorul continentului acela uriaș, dai peste fluvii și lacuri nemaivăzut de mari. Oamenii de acolo sunt roșii ca arama. Își împodobesc capetele cu pene de păsări și umblă pe ape în bărci cusute din piei de animale. Am ajuns și în niște insule unde oamenii sunt negri din cap pînă-n picioare. Se hrănesc cu un fel de stuf gros cît un braț de om, pe care îl numesc trestie de zahăr, și chiar că zahărul tocmai din tulpinile acelea se face. Din siropul acela ei scot un fel de băutură, mai tare decît rachiul de cereale, dar care îmbată mai puțin și dă veselie și putere. Se numește rom.

— Și ați adus și încoace vreo probă din băutura asta minunată ? întrebă Josselin.

— Mai am un șip în coburii șeii. Am avut mai mult, dar i-am lăsat cîteva butoiașe vărului meu din La Rochelle, care socotește că va scoate bani frumoși pe marfa asta. Drept e că el se și pricepe la negoțuri de tot felul. Eu, în schimb, n-am pic de talent pentru afaceri. Nu sunt altceva decît un călător atras de tărîmuri noi, unde nimeni nu suferă de foame sau de sete și unde oamenii trăiesc în libertate. Abia în țările acelea mi-am dat seama că tot răul vine de la noi, oamenii albi, fiindcă în

loc să ascultăm cuvîntul Domnului, noi l-am răstălmăcit. Fiindcă Domnul nu ne-a poruncit nici să ucidem, nici să distrugem, ci să ne iubim între noi ca fraţii.

Se lăsă o clipă de tăcere. Copiii, care niciodată nu mai auziseră pe cineva spunînd lucruri atît de neobişnuite, încercau să pătrundă înţelesul cuvintelor oaspetelui, care îi puseseră pe gînduri.

— Deci viaţa din America e mai aproape de credinţă decît aici, unde Dumnezeu stăpîneşte de mai mult timp ? se auzi pe neaşteptate vocea calmă a lui Raymond.

Se apropiase şi el de drumeţul străin şi Angelica desluşi în privirile amîndurora aceeaşi lumină ciudată.

— E prea greu să pui în cumpănă două lumi, fiule. Nu poţi cîntări o lume nouă cu măsurile alteia vechi. Tot ce ţi-aş putea răspunde e că în America oamenii trăiesc într-un chip foarte diferit de cum se trăieşte aici. Ospitalitatea între albi e cu totul alta. Niciodată cineva nu va cere plată pentru găzduire şi, de altminteri, în multe locuri nici nu se foloseşte vreo monedă, fiindcă oamenii trăiesc numai din vînătoare şi pescuit. Moneda lor ar fi mai curînd pieile de animale şi sticlăria mărunţă, pentru casă.

— Şi pămîntul nu-l lucrează ?

Întrebarea o pusese doica Fantine, care în ruptul capului n-ar fi îndrăznit să se amestece în vorbă dacă ar fi fost de faţă şi stăpînii ei. Dar curiozitatea, care o rodea la fel ca pe copii, o împinsese să pună întrebarea asta care o frămînta.

— Pămîntul ? Prea puţin, prin Antile, unde îl lucrează negrii. Pieile roşii nu cunosc muncile cîmpului, dar au în schimb fructe din belşug. Ici şi colo se cultivă o plantă care nu se cunoaşte pe

aici, cartoful, cu niște rădăcini hrănitoare și foarte gustoase. Fructe găsești la tot pasul. Mai ales există niște pere care au miezul făcut dintr-un fel de unt, ca să nu mai vorbesc de arborele de pîine.

— Arbore de pîine ? exclamă Fantine, plesnindu-și uluită palmele una de alta. Adică pom care face pîini ? Ah, Doamne, păi atunci înseamnă că oamenii aceia nu mai au grija dusului la moară ! Phiii !... Ce noroc, Dumnezeule sfinte !

— Fără îndoială, n-au nici o nevoie să macine grîu. Mai ales că pe acolo crește o plantă numită porumb, care face niște boabe care se fierb și sunt foarte bune. De măcinat tot macină ei, dar coajă de copac sau nuci de cola și scot o băutură foarte hrănitoare și bună. Nu suferi nici de foame și nici de sete, cît e ziua de lungă. Și mai au încă ceva foarte hrănitor, cacaoa, pe care o amestecă cu zahărul și fac un fel de pastă nemaipomenit de bună. Mai au și o băutură, cafeaua, făcută din niște boabe prăjite și rîșnite. În părțile secetoase găsești suc de palmier sau de agavă. Iar animalele, ce să vă spun...

— Dar negoț se poate face în ținuturile astea ? întrebă Josselin, care era foarte preocupat de tot ce auzea.

— Se poate, sigur că da. Deja niște negustori din Dieppe au început să vînture oceanul, aducînd încoace tot felul de mărfuri foarte căutate, ba am auzit că s-au apucat și unii de pe aici, din Poitou. Chiar și văru-meu despre care v-am spus, lucrează și el pentru un armator care echipează vase pentru Coasta Franciscană, cum i se zicea pe vremea regelui Francisc I.

— Știu, știu, întrerupse nerăbdător Josselin. Am auzit și că mulți de pe aici pleacă în Terra

Nova și că mai ales cei din nord se duc în Noua Franță [1], dar zice-se că ținuturile astea sunt foarte friguroase și că nu prea ai ce face acolo.

— Asta așa este. Sunt acolo o mulțime de coloniști francezi, deși e foarte frig și viața e aspră.

— Și atunci ?

— Nu știu, mi-e greu să-mi pot da cu părerea de ce se duc tocmai acolo așa mulți. Poate pentru că în părțile acelea se află mulți iezuiți francezi.

— Dumneata ești protestant, nu-i așa ? întrebă la întîmplare Raymond, pe un ton plin de vioiciune.

— Așa e, sunt protestant. Ba chiar pastor, deși nu am parohie și umblu mereu pe drumuri.

— Atunci ai picat cam rău la noi, domnule, rînji plin de răutate Josselin. Frate-meu e foarte atras tocmai de severitatea și de exercițiile spirituale practicate de ordinul iezuiților, dușmanii dumneavoastră de moarte, pe care îi combateți.

— O, nu, departe de mine gîndul de a-i vorbi de rău pe părinții iezuiți, protestă hughenotul. Am întîlnit de multe ori pe acolo preoți care au pătruns în interiorul continentului cu un curaj și cu o abnegație vrednice de toată lauda. Pentru unele triburi din Noua Franță cel mai mare erou este vestitul părinte Jogues, martirizat de irochezi. Dar fiecare este stăpîn pe conștiința lui și pe convingerile lui, religioase sau de orice altă natură.

— Pe legea mea, zise Josselin, mi-e cu neputință să discut cu dumneata mai pe larg asupra unor chestiuni de filosofie și de teologie ca asta, fiindcă am început să uit și bruma de latinească pe care am învățat-o la colegiu. Dar frate-meu, aci de față, vorbește latinește ca pe apă și eu zic că...

[1] Noua Franță — Canada. (n. red. fr.)

— Iertați-mă, domnilor, sări pastorul înfierbîntat, dar acesta este unul din relele cele mai mari care apasă într-una pe biata noastră Franță! Să nu poți să te rogi lui Dumnezeu în limba ta maternă și să fii nevoit să recurgi la incantații magice în latinește...

Angelica murea de necaz că discuția alunecase pe panta asta, în loc să continue cu amănunte fascinante despre corăbii cu negri, despre animale nemaivăzute, ca șerpii aceia ciudați și șopîrlele uriașe, cu colți cumpliți, în stare să sfărîme un bivol cît ai clipi din ochi, sau despre balenele mari cît corăbiile, despre care auzise nedeslușit cîte ceva de la cei mari. Nu băgase de seamă că doica ieșise din bucătărie, lăsînd ușa deschisă, așa că tresări auzind șoapta mamei sale, care vorbea, convinsă desigur că cei din bucătărie n-o auzeau :

— Nu, draga mea Fantine, protestant sau orice-ar fi el, omul acesta e oaspetele nostru și rămîne aici cît are el nevoie. Nici să nu te mai gîndești la un asemenea lucru !

Și, îndată după asta, baroana intră în bucătărie, urmată de Hortensia. Oaspetele se ridică, înclinîndu-se plin de respect, dar fără reverențe ca la curte și fără să-i sărute mîna, lucru care o făcu pe Angelica să-și spună că era om cam din topor, dar simpatic totuși, chiar așa hughenot cum era, ba încă și fervent pe deasupra.

— Pastor Rochefort, se prezentă străinul. Trebuia să ajung la Secondigny, locul nașterii mele, dar cum drumul e prea lung, mi-am luat îngăduința de a intra să mă odihnesc sub acoperișul dumneavoastră, doamnă.

Stăpîna casei îl asigură să era binevenit, că toți din casă erau catolici, dar că asta nu-i împiedica să fie toleranți cu cei de alte religii, după pilda

bunului rege Henric al IV-lea. Dumnezeu să-l odihnească.

— Asta a fost şi speranţa mea cînd am intrat aici, doamnă, zise pastorul, înclinîndu-se mai adînc decît prima oară. Căci am auzit de la prieteni de-ai mei că de mulţi ani de zile aveţi un servitor hughenot, bătrînul şi vrednicul Guillaume Lützen. Aşa că tocmai pe el l-am căutat mai întîi venind încoace şi m-a asigurat că pot cere ospitalitate în această casă pentru o noapte.

— Poţi fi sigur de asta, domnule, şi chiar şi pentru zilele următoare, dacă ai buna plăcere să mai stai la noi.

— Singura mea plăcere, doamnă, este aceea de a urma poruncile Părintelui Ceresc, atît cît stă în puterile mele. Şi mărturisesc că tocmai dorinţa de a-l sluji mă face să doresc din tot sufletul să pot sta de vorbă şi cu domnul baron, soţul dumneavoastră.

— Aveţi vreun comision, sau vreun mesaj pentru soţul meu ? se miră baroana.

— Nu, nu e vorba de un comision, ci mai degrabă de o misiune. Dar îngăduiţi-mi, vă rog, să vorbesc despre asta numai soţului dumneavoastră!

— Fără îndoială, domnule. De altfel chiar soseşte, se aude tropăitul calului lui.

Baronul Armand intră într-adevăr, după nu mult timp. Se vede treaba că cineva de pe afară apucase să-l pună la curent cu prezenţa oaspetelui neaşteptat, căci nu arătă faţă de acesta cordialitatea pe care o manifesta în mod obişnuit în asemenea împrejurări. Părea contrariat şi frămîntat de griji.

— E adevărat, domnule pastor, că veniţi din America ? întrebă el, după prezentările de rigoare.

— Intocmai, domnule baron. Şi aş fi foarte fericit să vă pot vorbi cîteva clipe între patru ochi, în legătură cu o chestiune care vă este cunoscută.

—Şşşşt ! făcu poruncitor baronul, aruncînd o privire îngrijorată spre uşă.

După care adăugă în grabă că îşi ţinea casa la dispoziţia pastorului Rochefort şi că acesta n-avea decît să poruncească slugilor tot ce-i trebuia ca să se simtă bine. Peste o oră aveau să cineze.

Pastorul mulţumi respectuos şi ceru îngăduinţa să se retragă puţin, «ca să se spele».

«Hm ! Cît l-a udat ploaia şi tot nu i-a ajuns ca să se simtă destul de spălat ? se întrebă nedumerită Angelica. Ce caraghioşi mai sînt şi huguenoţii ăştia ! Uite că e adevărat ce se spune pe socoteala lor, că sînt altfel decît oamenii în rîndul lumii. Trebuie să-l întreb pe Guillaume dacă şi el se spală tot aşa, din senin, fără nici un motiv. Treaba asta cu spălatul se vede că o fi ţinînd de credinţa lor. Poate că tocmai de-asta au mereu aerul ăsta plouat şi bănuitor, fiindcă au pielea prea tocită de atîta spălat şi i-o fi usturînd. Ca şi pe izmenitul de Philippe, care trebuie să se spele în fiecare zi, ca un maimuţoi caraghios ce e. Precis că şi pe el are să-l ducă la erezie grija asta cu spălatul. O să ajungă pe rug şi asta e exact ce merită !»

Dar, pe cînd pastorul se îndrepta spre uşă, ca să meargă în camera unde doamna de Sancé se pregătea să-l instaleze, Josselin îl înşfăcă de braţ, cu grosolănia lui obişnuită.

— Numai o clipă, domnule. Ca să poţi să reuşeşti în America, eu cred că trebuie să fii bogat, nu ? Sau să ai o companie de navigaţie, sau să fii artist într-o meserie oarecare, bănuiesc. Aşa e ?

— Fiul meu, America e un pămînt cu desăvîrşire liber. Nimeni nu te întreabă de nimic dacă ştii

să muncești bine și fără să te cruți și dacă știi și să te aperi.

— Cine ești tu, străine, ca să-ți îngădui să-l numești fiul tău pe tînărul acesta, ba încă și de față cu tatăl lui și cu mine, bunicul lui ?

Vocea furioasă și plină de sarcasm a bătrînului baron, ivit pe neașteptate în pragul ușii, se ridica amenințătoare.

— Sunt pastorul Rochefort, domnule baron, deși nu am parohie și mă aflu aici numai în trecere.

— Un hughenot ! răcni bătrînul. Și, colac peste pupăză, mai vine și din locurile acelea blestemate!

Se ținea drept ca lumînarea, sprijinîndu-se pe baston, e drept, dar dominînd încăperea cu înălțimea și cu înfățișarea lui falnică și plină de noblețe. Dăduse jos mantaua neagră în care se înfășura mereu pe timp de iarnă, iar fața lui îi păru Angelicăi la fel de albă ca barba colilie. Fără să-și dea prea bine seama de ce, se temu de izbucnirea bătrînului și se grăbi să intervină :

— Bunicule, pe domnul acesta l-a pătruns ploaia pînă la piele și l-am invitat la foc să se usuce. Și ne-a povestit atîtea lucruri minunate !...

— Hm ! Fie ! Îmi plac oamenii curajoși și, dacă dușmanul se prezintă cinstit, pe față, fără vicleșuguri, socot că are dreptul la o anumită considerație.

— Domnule baron, vă rog să fiți convins că nu mă aflu aici ca dușman.

— Lasă, lasă, scutește-mă de predicile dumitale eretice. Niciodată nu m-am vîrît în controverse nevrednice de un bătrîn soldat ca mine. Dar țin să știi de la început că în casa asta n-ai să găsești nici un suflet pe care să-l poți converti la ereziile dumitale.

Pastorul suspină abia auzit:

— Adevărul adevărat este că nu m-am întors din Lumea Nouă ca predicator în căutare de prozeliți. În religia noastră credincioșii vin de bunăvoie, fără să-i momească nimeni. Știu bine că în familia dumneavoastră toți sînteți buni catolici și că e cu neputință să convertești oameni a căror religie e legată de cele mai vechi superstiții și care se pretind a fi singurii care nu greșesc.

— Aha ! Prin urmare, recunoști că nu vă recrutați adepții dintre oamenii de bună condiție, ci dintre nehotărîți, dintre ambițioșii dezamăgiți sau dintre preoții răspopiți care sînt fericiți să vadă că păcătoșenia lor e luată drept lucru vrednic de laudă, așa e ?

— Domnule baron, ne judecați prea categoric, zise pastorul cu o voce care se cam înăsprise. Avem și oameni iluștri și prelați de seamă ai lumii catolice care au îmbrățișat confesiunea noastră.

— Nu-mi spui nici o noutate. Păcatul trufiei îi poate duce la pierzanie pe mulți. Numai că avantajul nostru, al catolicilor, este că noi ne bizuim pe rugăciunile întregii biserici, pe ale sfinților noștri și pe ale morților noștri, în vreme ce voi, cu trufia voastră deșartă, negați această mijlocire și aveți semeția să vă tîrguiți cu însuși bunul Dumnezeu !

— Credincioșii papei ne acuză pe noi de trufie, dar chiar ei se vor infailibili și își arogă dreptul violenței. Cînd am plecat din Franța, urmă el cu voce înăbușită, era în 1629, eram tînăr și abia scăpasem cu zile din cumplitul asediu al cetății La Rochelle de către hoardele cardinalului de Richelieu. S-a semnat atunci pacea de la Alès, care ne ridica orice drept de a deține vreun loc întărit.

— Și foarte bine că vi l-a ridicat ! Deveniserăți un stat în stat ! Mărturisește mai bine că nă-

zuiați să puneți mîna pe toate provinciile din apusul și din inima Franței și să le smulgeți de sub autoritatea regelui.

— Nu am cunoștință de existența unor astfel de proiecte. Eram pe atunci prea tînăr ca să pot avea o vedere cuprinzătoare asupra unor lucruri de o asemenea întindere. Tot ce am putut eu să înțeleg a fost că hotărîrea asta încălca Edictul de la Nantes, dat de regele Henric al IV-lea. Cînd m-am întors, am constatat plin de amărăciune că n-a încetat o clipă contestarea și denaturarea articolelor acestui edict, cu o înverșunare care nu-și are egal decît în reaua credință a cazuiștilor și a judecătorilor. Ei vorbesc despre «minima respectare» a edictului. Și așa se face că sîntem obligați să ne îngropăm morții *noaptea*. De ce noaptea ? Fiindcă în edict nu scrie nicăieri negru pe alb că protestanții au dreptul să-și îngroape morții *ziua !*

— Ei, poftim, treaba asta ar trebui să fie pe placul unor oameni umili, așa cum vă pretindeți, rînji baronul cu sarcasm.

— Cît despre articolul 28, care îngăduie protestanților să deschidă școli în orice loc unde cultul acesta este autorizat, acesta ce interpretare a primit ? Edictul nu face nici un fel de precizări asupra materiilor care trebuiesc predate, nici asupra numărului de învățători, așa că s-a poruncit să existe un singur dascăl pentru o școală întreagă și pentru un oraș întreg. La Marennes am văzut o școală cu șase sute de copii și cu un singur dascăl. Iată la ce perfidii a ajuns să recurgă biserica apostolică și romană, încheie pastorul pe un ton tăios.

Se lăsă o tăcere apăsătoare, iar Angelica își dădu seama că bunicul, om cu un adînc simț al dreptății, rămăsese cam descumpănit în fața acestor argumente, deși nu era pentru prima oară că

le auzea. Dar vocea liniştită a lui Gontran rupse pe neaşteptate tăcerea :

— Domnule pastor, nu sînt în măsură să apreciez temeinicia cercetărilor pe care le-aţi întreprins în legătură cu abuzurile comise de nişte oameni plini de zel, dar obtuzi. Vă sînt recunoscător că n-aţi citat cazuri de reconvertire la catolicism pentru bani sau pentru alte interese. Dar trebuie să ştiţi că, deşi asemenea excese se petrec, însuşi sanctitatea sa Papa a intervenit de nenumărate ori pe lîngă înalţii prelaţi catolici din Franţa şi pe lîngă rege, tocmai în privinţa asta. Există comisii oficiale, altele secrete, care cutreieră ţara în lung şi-n lat ca să îndrepte abuzurile pe care le constată. Ba chiar am convingerea că, dacă dumneavoastră înşivă aţi merge la Roma şi aţi aduce la cunoştinţa suveranului pontif o listă cu concluzii precise şi concrete ale cercetărilor pe care le-aţi întreprins, cele mai multe din persecuţiile astea ar fi, fost înlăturate în cel mai scurt timp...

— Tinere, nu simt nici o chemare să mă apuc să reformez biserica dumneavoastră, îl întrerupse pastorul pe un ton muşcător.

— O vom face noi, domnule primar, nu vă fie cu supărare, şi Dumnezeu ne va lumina şi ne va ajuta, răspunse înflăcărat Raymond.

Angelica îşi privi mirată fratele. Niciodată nu bănuise că sub înfăţişarea lui ştearsă şi niţeluş ipocrită se putea ascunde atîta pasiune.

Era rîndul pastorului să rămînă descumpănit, aşa că baronul Armand încercă să risipească stînjeneala spunînd fără răutate :

— Cele auzite aici mă fac să cred că, din cînd în cînd, am dreptate regretînd că nu m-am născut hughenot. Fiindcă se pare că un nobil care se con-

verteşte la catolicism primeşte, după cît am auzit, trei mii de livre, care mie unuia mi-ar fi prins tare bine !

Bătrînul baron sări ca ars :

— Fiule, fără glume proaste ! Astea nu sînt vorbe la locul lor în faţa unui adversar !

Pastorul îşi luă mantaua udă de pe scaun.

— Nu venisem ca adversar, domnule baron. Aveam o misiune de îndeplinit la castelul Sancé. Un mesaj din locuri foarte îndepărtate. Aş fi vrut să vorbesc despre asta cu domnul baron Armand, dar văd că aveţi obiceiul de a vă rezolva treburile la vedere. Şi n-aş putea spune că lucrul acesta nu-mi face plăcere. E în spiritul patriarhilor şi al apostolilor.

Angelica observă că bunicul se făcuse dintr-o dată mai alb decît măciulia de fildeş din capătul toiagului din mîna lui şi că se sprijinea de tocul uşii. I se făcu milă de el. Ar fi vrut să oprească în vreun fel cuvintele care urmau să fie rostite, dar pastorul nu se întrerupea :

— Domnul Antoine de Ridoué de Sancé de Monteloup, fiul dumneavoastră, pe care am avut bucuria să-l cunosc în Florida, m-a rugat să trec şi pe la castelul unde a văzut lumina zilei şi să aflu veşti despre familia lui, pe care să i le comunic la întoarcere. Şi iată misiunea mea îndeplinită...

Bătrînul gentilom se apropie de el cu paşi mărunţi.

— Afară de aici ! făcu el cu o voce răguşită şi gîfîitoare. Niciodată cît am să trăiesc eu numele fiului meu care şi-a vîndut credinţa, regele şi ţara nu va fi rostit sub acoperişul acesta decît ca al lui Iuda ! Ieşi afară ! Afară, am zis ! Să nu văd picior de hughenot în casa mea !

— Fără îndoială, domnule, eram oricum gata de plecare, zise liniştit pastorul.

— Nu !

Vocea lui Raymond se ridica energică şi hotărîtă.

— Rămîneţi, domnule pastor. Nu puteţi pleca pe timp de noapte şi pe o asemenea vreme cîinoasă. Nici un ţăran din Monteloup nu vă va da adăpost şi primul sat protestant e la prea mare depărtare de aici. Vă rog să acceptaţi să vă ofer găzduire în camera mea.

— Rămîneţi, zise şi Josselin, cu voce răguşită. Rămîneţi, domnule pastor, trebuie să-mi povestiţi despre America şi despre ocean.

Bărbia bătrînului baron tremura.

— Armand ! strigă el cu un soi de disperare pe care Angelica o simţi străpungînd-o pînă în adîncul inimii, iată unde s-a cuibărit duhul nelegiuirii fratelui tău Antoine ! În băieţii aceştia doi, pe care i-am iubit atîta ! Văd că Dumnezeu nu mă cruţă de nici o durere. Chiar că am trăit prea mult !

Se clătină pe picioare şi ar fi căzut dacă Guillaume nu s-ar fi repezit să-l sprijine. Ieşi, purtat mai mult pe sus de bătrînul soldat, gemînd cu voce stinsă şi tremurătoare :

— Antoine !... Antoine...

*

* *

După cîteva zile, bătrînul bunic se stinse. Nimeni nu-şi putu da seama de ce boală suferea. Sfîrşitul îi fu lin şi nimeni nu-l puse pe seama emoţiilor pricinuite de venirea pastorului.

Moartea îl cruțase pe bătrînul baron de durerea de a fi martor la plecarea lui Josselin.

Într-adevăr, într-o dimineață, la scurt timp după înmormîntarea bunicului, Angelica fu trezită din somn de un glas care o striga încet :

— Angelica ! Angelica !

Deschise ochii și rămase uimită văzîndu-l pe Josselin la căpătîiul ei, făcîndu-i semn să nu facă zgomot și să vină încet după el pe coridor, ca să n-o trezească pe Madelon, care dormea lîngă ea.

— Eu plec, șopti el. Încearcă să-i lămurești.

— Și unde te duci ?

— Mai întîi la La Rochelle și acolo nu mă las pînă nu mă îmbarc pentru America. Pastorul Rochefort mi-a descris toate teritoriile de acolo : Antilele, Noua Anglie și toate coloniile, Virginia, Maryland, Carolina, noul ducat de York și Pennsylvania. Nu se poate să nu-mi găsesc și eu un rost în vreun ungher din toate întinderile astea.

— Dar ai rostul tău și aici, răspunse fata, gata să izbucnească în plîns.

Tremura de frig în cămășuța de noapte, subțiată de atîta purtat.

— Nu, zise Josselin, nu e nici un loc pentru mine în lumea asta de aici. M-am săturat să aparțin unei clase care deține tot felul de privilegii și e cu totul nefolositoare. Bogați sau săraci, nobilii n-ar putea nici ei să spună ce rost au pe lume. Uită-te la tata cum dă din colț în colț. Se înjosește să crească atîția catîri, dar nu are curajul să se folosească pînă la capăt de situația asta umilioare ca să-și ridice prin bogăție prestigiul lui de gentilom. Așa că pierde pe amîndouă planurile. Unii îl arată cu degetul fiindcă aleargă ca un geambaș, iar noi la fel, fiindcă sîntem nobili plini de țîfnă. Din fericire, mai există și drumul acesta,

pe care a luat-o unchiul Antoine. Tu nu prea știi ce e cu el, îți spun eu : era fratele mai mare al tatei. S-a făcut hughenot și a plecat, s-a lipsit de lumea de aici.

— Doar nu vrei să abjuri și tu ! făcu ea îngrozită.

— Nu. Lucrurile astea nu mă interesează. Tot ce vreau eu e să trăiesc și să fiu liber.

O sărută în fugă și se năpusti pe scări în jos, dar, după cîteva trepte se întoarse și, examinîndu-și cu o privire de cunoscător sora îmbrăcată sumar, zise :

— Te faci frumoasă și foarte bine proporționată, Angelica. Ai grijă. Ai să fii și tu nevoită să pleci. Sau, dacă nu, ai să ajungi în scurtă vreme să te tăvălești prin paie cu cine știe ce argat. În cel mai fericit caz, ai să devii bunul vreunuia din gușații ăștia care sînt vecinii noștri nobili.

După care, cu o blîndețe neașteptată, adăugă :

— Încrede-te în ce-ți spun eu, surioară : ar fi o viață îngrozitoare pentru tine. Caută să scapi dintre zidurile astea ca de închisoare. Cît despre mine, am plecat, mă așteaptă marea !

Și, din cîteva sărituri, coborînd treptele două cîte două, tînărul Josselin se făcu nevăzut.

8

Moartea bunicului, plecarea lui Josselin și cuvintele pe care acesta i le spusese pe un ton profetic, «Ai să fii și tu nevoită să pleci», toate acestea o tulburară adînc pe Angelica, aflată la o vîrstă cînd natura hipersensibilă este gata la toate extravaganțele.

Aşa se face că, în primele zile ale verii, Angelica de Sancé de Monteloup plecă spre America, întovărăşită de o ceată de copii din sat pe care îi convinsese fără mare greutate să i se alăture. Despre asta se vorbi mult timp în toată regiunea şi mulţi văzură aici încă un semn că fata asta era o zînă.

Ca să spunem de la început lucrurilor pe nume, expediţia n-a ajuns mai departe de pădurea Nieul. Angelica deveni chibzuită şi fumurile i se împrăştiară cînd seara începu să se lase iar soarele îşi trimitea lumina roşcată şi din ce în ce mai slabă printre uriaşele trunchiuri ale pădurii seculare. De zile întregi era pradă unei agitaţii nemaicunoscute. Se vedea ajungînd la La Rochelle şi oferindu-se să lucreze ca mus [1] pe corăbiile care plecau, apoi debarcînd pe un ţărm fermecat, unde toţi o întîmpinau cu dragoste şi cu mîinile pline de ciorchini grei de struguri. Nicolas se lăsase cel dintîi cucerit de planurile ei. «Oho ! Matelot ! Asta da, mi-ar plăcea mai mult decît să mă duc cu oile. De cînd voiam eu să văd lumea !» Alţi cîţiva zvăpăiaţi, mai pricepuţi la cutreieratul pădurii decît la vreo treabă folositoare, li se alăturaseră, temîndu-se pînă în ultima clipă că nu vor fi luaţi în ceată. Iar dintre ei nu putea lipsi, firește, micul Denis. Erau opt cu toţii, iar Angelica, singura fată, era căpetenia. Văzînd-o atît de plină de încredere, puştii nu simţiră nici un fel de teamă la căderea întunericului. Cu flori în mînă şi murdari de mure pe la gură, găseau că expediţia spre America, cel puţin pînă în punctul acela, era cît se poate de plăcută. Mergeau într-una de dimineaţă, cu un singur po-

[1] Mus — ucenic marinar (n. trad.)

pas la amiază, pe malul unei ape, unde își înfulecaseră cu poftă toate proviziile de castane și de pîine neagră luate pentru drumul cel lung.

Totuși, Angelica simți într-un tîrziu că o apucă un fel de tremurat și, încet-încet, gîndul că făcea o nebunie o copleși într-atîta încît începu să-și simtă gura arsă ca de sete. «Nu putem înnopta în pădure, își spunea, mișună lupii».

— Nicolas, zise ea cu voce tare, nu ți se pare ciudat că tot nu ajungem în Naillé, satul acela care era în drumul nostru ?

Băiatul se îngrijoră dintr-o dată.

— Aoleu ! Mi-e să nu ne fi rătăcit ! Cînd am venit pe aici cu taică-meu, pînă să moară, parcă să zic că n-am mers așa mult !

Angelica simți o mînuță strecurîndu-se într-a sa. Era mezinul cetei, un pici de șase ani.

— S-a făcut noapte, gemu el. Te pomenești că am încurcat drumul ?

— Ba s-ar putea să fim la doi pași, încercă ea să-l liniștească. Hai să mai mergem.

Continuară drumul în tăcere, prin lumina din ce în ce mai slabă ce se strecura acum tot mai anevoie printre ramurile dese.

— Dacă nu ajungem în sat pînă se întunecă de tot, să nu vă speriați, le spuse Angelica. De dormit o să dormim sus, în copaci, așa că lupii n-au să ne vadă.

Dar, cu tot tonul ei liniștit, în voce i se deslușea o undă de îngrijorare. Mergeau așa, fără să știe încotro, cînd străbătu dintr-o dată pînă la ei dangătul limpede al unui clopot mare, de biserică, și din pieptul ei izbucni un suspin de ușurare.

— Auziți, strigă ea fericită, sîntem aproape de sat !

O luară la fugă. Cărarea începea să coboare, arborii se răreau și nu după mult timp ajunseră într-o pădurice tînără, unde se opriră fermecați.

În fața lor, în mijlocul unei văi verzi, tăcută, minune în mijlocul pădurilor, stăpînea puternică și liniștită mănăstirea din Nieul.

Amurgul aurea țiglele de pe nenumăratele acoperișuri și de pe turle, zidurile palide străpunse în toate părțile de lucarne și de ferestrele mici ale chiliilor și curțile largi și pustii. Clopotele băteau de vecernie. Un călugăr tînăr și frumos, cu două găleți grele de lemne, grăbea spre fîntînă.

Amețiți de un sentiment nelămurit al puterii divine, copiii coborîră pînă la poarta cea mare din față, care rămăsese întredeschisă.

Intrară.

În fața lor, în prima curte, un călugăr așezat pe o bancă de lemn dormea sforăind încetișor. Părul lui alb, contrastînd cu rasa de un brun întunecat, părea o coroană de zăpadă așezată cochet pe o scăfîrlie goală.

Întărîtați de atîtea emoții prin care trecuseră și de care abia scăpaseră, copiii izbucniră în hohote zglobii de rîs care atraseră în pragul unei uși pe un călugăr voinic, cu o față plină și rumenă.

— Ei, puștime ! strigă el în dialectul local, ia fiți atenți, că purtările astea obraznice nu vă stau bine !

— Mi se pare că e fratele Anselme, șopti Nicolas.

Fratele Anselme cutreiera adesea ținutul, însoțit de măgărușul lui. Dădea țăranilor șiraguri de mătănii slujite la sfînta mănăstire sau șipuri cu licori de leac distilate după rețete anume din tot felul de plante, primind în schimb grîu și bucăți de slănină. Lucrul acesta era de mirare,

căci mănăstirea nu numai că nu aparţinea unui ordin de călugări cerşetori, dar domeniile pe care le poseda făceau să poată fi trecută în rîndul mănăstirilor bogate.

Angelica se apropie de el, urmată îndeaproape de toată ceata. Nu avu curajul să-i mărturisească proiectul lor de a pleca în America. De altminteri, fratele Anselme era om plin de cucernicie şi nu auzise în viaţa lui de America sau de alte asemenea năzbîtii primejdioase pentru mîntuirea sufletului.

Îi spuse doar că erau cu toţii din Monteloup şi că plecaseră în pădure ca să culeagă fragi şi zmeură, dar se rătăciseră.

— Micuţilor, zise fratele Anselme, om curajos de felul lui, uite unde îl poate duce pe om păcatul lăcomiei. La ceasul ăsta mamele voastre vă caută plîngînd în toate părţile şi bag mîna-n foc că la întoarcerea acasă au să vă facă fundurile numai băşici. Dar deocamdată n-aveţi altceva de făcut decît să rămîneţi aici. Am să vă dau cîte un blid de lapte şi cîte un codru de pîine neagră. O să dormiţi în şură şi mîine înham bidiviii la teleguţă ca să vă duc acasă. Dacă ziceţi că sînteţi din Monteloup, trebuie să fi fost eu şi pe acolo cu treburile mele, nu se poate altfel.

Programul propus de fratele Anselme li se părea cît se poate de înţelept. Mărşăluiseră ziua întreagă şi erau rupţi de oboseală. Chiar şi cu teleguţa, Angelica îşi dădea seama că nu aveau cum ajunge a doua zi la Monteloup decît la o oră tîrzie din noapte. Nu exista un drum de căruţă să străbată pădurea dintr-o parte în alta, iar pe potecile pe care veniseră ei, teleguţa fratelui Anselme nu putea pătrunde. Urma, fără îndoială, să o ia pe un

drum mult mai lung, prin Naillé și Varrouț, care se găseau la mare depărtare.

«Pădurea e ca marea, gîndi Angelica, trebuie să te călăuzești după un ceas din acelea de care povestea Josselin, dacă nu, mergi orbește și n-ai cum să nu te rătăcești».

O copleșea o descurajare adîncă. Nu prea se vedea în stare să-și continue drumul avînd asupra ei un ceas. Singurul pe care îl văzuse vreodată era pendula uriașă din casa lui jupîn Molines și să străbată pădurea purtînd așa ceva la subțioară i se părea ceva peste puterile ei. De altfel, oastea cu care plecase la drum nu era oare gata să dezerteze ? Rămase tăcută, în timp ce ceilalți înfulecau hămesiți, stînd pe vine la piciorul zidului, în căldura blîndă și odihnitoare a amurgului de vară.

Clopotul continua să bată. Se auzeau țipetele ascuțite ale rîndunelelor și cîteva găini întîrziate mai scormoneau prin paiele și prin băligarul din curte.

Fratele Anselme trecu în grabă pe lîngă ei, aruncîndu-le din mers :

— Mă duc la sfînta slujbă. Vedeți să fiți cuminți, altfel vă pun pe toți la fiert în oala mare de la bucătărie !

Se vedeau în toate părțile siluete brune lunecînd printre arcade spre biserică. Lîngă poarta cea mare, călugărul cu părul ca o coroană albă continua să toarcă netulburat, ca un motan gras și leneș. Se vede treaba că era scutit de slujbe.

Angelica se depărtă de ceilalți. Voia să fie singură și să se poată gîndi în voie.

În una din curți zări o caleașcă frumoasă cum nu mai văzuse niciodată, cu hulubele lăsate în jos. În grajd zări și cai, niște animale de rasă, care

mîncau fîn fornăind liniştiţi. Acest amănunt o intriga, deşi n-ar fi putut spune de ce anume. Merse în tăcere, cu paşi mărunţi şi abia auziţi, răpită de farmecul acestei aşezări impunătoare din mijlocul pădurilor. În timp ce noaptea învăluia ameninţătoare pădurea din jur şi lupii începeau să iasă în pradă, mănăstirea, la adăpostul zidurilor ei groase, îşi continua netulburată viaţa ascunsă, tainică, pe care ea nu putuse niciodată să şi-o închipuie. De undeva se auzeau cîntecele din biserică înălţîndu-se lin şi mîngîietor. Luîndu-se după undele lor, începu să urce o scară de piatră în spirală. Nu mai auzise niciodată pînă atunci armonii atît de pline de prospeţime, căci la biserica din Monteloup răgetele preotului şi ale învăţătorului nu aveau darul de a aminti muzica cetelor de îngeri.

Deodată se auzi un foşnet mătăsos şi, întorcîndu-se, văzu în penumbră o femeie frumoasă şi strălucit îmbrăcată, cum nici nu crezuse vreodată că poate exista. Niciciînd nu văzuse la mama ei sau la vreuna din mătuşi rochie de catifea neagră cu flori cenuşii. Nu avea de unde să-şi închipuie că era o toaletă extrem de simplă, pe potriva unei doamne pioase care a venit să se roage într-o mănăstire. Doamna purta pe cap un văl de dantelă neagră, de sub care îi ieşeau buclele castanii, iar în mînă ducea o carte groasă de rugăciuni. Trecînd pe lîngă Angelica se opri surprinsă :

— Ce cauţi aici, fetiţo ? Nu se fac pomeni la ora asta, nu ştiai ?

Angelica se trase înapoi, încercînd să ia aerul tîmp al unei mici ţărăncuţe intimidate. În umbra deasă a bolţilor, pieptul doamnei, frumos rotunjit, îi părea de o albeaţă de zăpadă. O dantelă uşoară se străduia, fără a reuşi, să acopere unduirile su-

perbe pe care plastronul brodat le ivea așa cum un corn al abundenței și-ar expune fructele.

«Cînd am să fiu mare, aș vrea să am și eu pieptul ca al acestei doamne», gîndea Angelica pe cînd cobora scara în spirală. Își mîngîia pieptul încă drept și prea slab, după părerea ei și se simțea adînc tulburată.

Zgomotul unor saboți care coborau o făcu să se tragă grăbită la adăpostul unei coloane. Un călugăr trecu atingînd-o cu pulpana sutanei lui de dimie. Abia putu vedea într-o străfulgerare un obraz frumos, ras cu îngrijire, și niște ochi scînteietori de inteligență. Apoi auzi vocea, bărbătească și blîndă, plină de învăluiri calde :

— Am fost prevenit de prezența dumneavoastră abia acum, doamnă. Eram în biblioteca mănăstirii, aplecat asupra unor pagini vechi tratînd despre filozofii greci. Dar sala bibliotecii e departe și frații mei întru Domnul pregetă să facă un drum atît de lung, mai ales pe căldura asta. Așa că am aflat vestea sosirii dumneavoastră abia cu mare întîrziere.

— Nu e nevoie să vă scuzați, părinte. Cunosc rosturile de pe aici și m-am instalat deja. Ah, ce minunat e aerul de aici ! Am sosit ieri la domeniul meu de la Richeville și n-am avut timp să vin îndată încoace. Atmosfera de la curte, mai ales de cînd regele s-a instalat la Saint-Germain, este de-a dreptul insuportabilă. Numai intrigi de tot felul, triste și lipsite de măreție. Pe scurt, nu mă simt bine decît la Paris. La Paris și aici, la Nieul, adăugă ea repede. De altminteri, domnul Mazarin nu mă poate suferi. Aș putea spune că acest cardinal...

Restul cuvintelor ei, Angelica nu le mai putu auzi, cei doi interlocutori se îndepărtau. Coborî în

bucătărie, unde își găsi ceața în jurul fratelui Anselme. Acesta, încins cu un șorț alb de bucătărie, nu-și mai vedea capul de treburi, ajutat de doi băietani care roboteau de zor, împiedicîndu-se mereu în poala veșmintelor prea lungi pentru ei. Erau novici la mănăstire și așteptau să se împlinească termenul legiuit ca să fie primiți în cinul călugăresc.

— Masă mare în seara asta, spunea fratele Anselme. Doamna contesă de Richeville ne face cinste de a se afla din nou între zidurile noastre, în ospeție. Am primit poruncă să aleg din pivniță vinurile cele mai alese, să frig șase claponi din cei grași și să scot, din pămînt din iarbă verde, pește. La ora asta ! Pește ! Și toate cu mirodenii din belșug, adăugă el, clipind cu înțeles către unul din frați, care, la capătul mesei lungi de lemn, sorbea liniștit un pahar de lichior.

— Pot spune că slujnicele doamnei mi-au făcut impresia unor persoane foarte binevoitoare, zise alt călugăr, un bărbat gras și rumen, cu un pîntece uriaș abia ținut de un brîu de ale cărui noduri atîrna un șirag de mătănii. Le-am ajutat pe aceste trei încîntătoare domnișoare să ducă un pat în chilia stăpînei lor și să care cuferele și garderoba.

— Ah, ah, ah ! chicoti fratele Anselme. Te și văd, frate Thomas, cărînd cuferele și garderoba doamnei ! Dumneata, care abia te înduri să-ți urnești propriul buzunar !

— Le-am ajutat cu îndrumările mele, răspunse fratele Thomas plin de demnitate.

Ochii lui roșii se învîrteau jur-împrejurul bucătăriei, unde se reflectau flăcările ce dogoreau sub cratițele uriașe și încingeau cuptorul doldora de tăvi cu prăjituri.

— Şi ce e cu trupa asta de ţărănuşi pe care văd că te-ai apucat să-i dădăceşti, frate Anselme?

— Eh, nişte bieţi copii de prin Monteloup, s-au rătăcit şi ei prin pădure şi rămîn aici peste noapte!

— Atunci au picat numai bine, bagă-i în oala cu supă, să iasă mai grasă !

La auzul unor asemenea cuvinte, copiii făcură ochii mari, iar doi din ei, cei mai mici, se puseră pe urlete de groază.

— Hai, gata, lăsaţi gălăgia, că nu vă face nimeni nimic ! strigă supărat fratele Anselme, deschizînd o uşă. Luaţi-o pe coridorul ăsta şi ieşiţi drept în şură. Culcaţi-vă acolo şi vedeţi, poate vă ţineţi de şotii, că atîta vă trebuie ! N-am timp să stau de voi acuma, fiindcă, noroc cu un pescar că mi-a adus o ştiucă, o minunăţie, altfel părintele stareţ s-ar fi făcut foc şi cine ştie la ce canoane mă mai punea !

*

* *

Cînd simţi că tovarăşii ei de drum adormiseră, Angelica întinsă în fînul proaspăt şi înmiresmat, simţi cum lacrimile îi năpădesc ochii. Întinse mîna spre Nicolas şi-l scutură încet de umăr.

— Nicolas, şopti ea, cred că n-o să putem ajunge niciodată în America în felul ăsta. Ne trebuie neapărat o pendulă.

— Lasă, nu-ţi mai bate capul, răspunse căscând băiatul, pe cale să adoarmă la loc. Mare brînză n-am făcut noi, dar cel puţin ştim că am petrecut de minune.

— Da, firește, izbucni Angelica furioasă. Eşti ca o veveriţă, nu eşti în stare să duci pînă la capăt ceva măreţ. Şi pe urmă, ţie îţi convine să rîzi

că ne întoarcem la Monteloup plouați și că o să se întîmple ce o să se întîmple. Taică-tău e mort și n-are să aibă cine te bate, dar la ceilalți ce-or să le pățească pieile !...

— Gata, mai zise Nicolas toropit cu totul, nu te mai frămînta atîta, au pielea tare, n-or să moară ei din atîta lucru...

Și aproape imediat începu să sforăie ușor.

Angelica se gîndi că atîtea gînduri care i se învălmășeau în minte n-aveau s-o lase să doarmă, dar încet-încet, vocea depărtată, din ce în ce mai depărtată a fratelui Anselme, care își mustruluia furios ucenicii, se stingea pînă nu se mai auzi deloc. Fetița adormise.

Se trezi însă în toiul nopții, fiindcă îi era foarte cald în culcușul ei de fîn. Copiii dormeau mai departe și răsuflările lor ușoare răsunau liniștite în tihna șurii. «Să ies afară să mă mai răcoresc», își zise ea.

Ajunse pe bîjbîite la ușa micului coridor care ducea la bucătărie. De cum o deschise, o izbi în urechi o larmă de voci încinse și de hohote grosolane. Luminile focului din bucătărie continuau să joace pe pereți. Se părea că fratele Anselme se afla într-o tovărășie numeroasă. Ajunse în pragul ușii și văzu înăuntru vreo zece călugări așezați în jurul mesei mari, pe care zăceau acum farfurii și căni de cositor. Resturile ospățului zăceau prin toate părțile, oase de pasăre și ciozvîrte de vînat ale căror mirosuri se amestecau cu damful vinului și cu aroma subtilă de lichior fin, de care beau acum cuvioșii părinți. Se aflau aici și trei femei, niște țărăncuțe tinere și pietroase, îmbrăcate în subrete, luînd și ele parte la petrecere. Două din ele rîdeau într-una și păreau binișor ametite, a

treia în schimb, ceva mai retrasă, se împotrivea mîinilor lacome ale fratelui Thomas, care se silea

— Haide, micuţo, zicea călugărul, învăluind-o în priviri pofticioase, hai, nu fi mai mironosiţă decît înalta ta stăpînă, zău aşa ! În clipa asta poţi fi sigură că doamna contesă şi cu preacuviosul nostru stareţ au lăsat filozofia grecească şi au trecut la lucruri mai plăcute. Ar fi păcat de tine să rămîi singura fără nici o mîngîiere în noaptea asta !

Slujnica arunca în toate părţile priviri stînjenite. Fără îndoială că nu era atît de sălbatică pe cît voia să pară, numai că faţa roşie şi rotundă ca o lună plină a fratelui Thomas, cu guşile din belşug revărsate peste gulerul soios, nu avea darul să o inspire.

Unul din ceilalţi călugări păru a-şi da seama cum stăteau lucrurile, căci se ridică dintr-o dată şi luînd-o curtenitor pe slujnicuţă de mijloc, strigă voios :

— Pe Sfîntul Bernard, patronul sfintei noastre mănăstiri, s-ar zice că puicuţa asta dulce e prea cilibie pentru un porc umflat ca tine, frate Thomas ! Ia zi, frumoaso, n-am dreptate ? făcu el ridicînd uşor cu două degete bărbia îndărătnicei. Ia spune, e drept că păr în cap n-am, dar nu găseşti în schimb că am ochi frumoşi ? Mai ales că, dacă ştii cei- aia, am fost soldat şi mă pricep să împlinesc plăcerile unei fetişcane pline de nuri !

Avea într-adevăr ochi negri şi plini de viaţă şi un aer pişicher, aşa că subreta se îndură să surîdă. Se iscă o mică învălmăşeală, provocată de fratele Thomas, rănit pînă în inimă că subreta îi întorsese spatele. Se vărsară cîteva căni de cositor, femeile începură să ţipe, cînd, deodată, unul din călugări strigă :

— Uitaţi-vă ! Acolo, în prag... Un înger !...

Zarva se potoli ca prin farmec şi toţi se întoarseră spre uşă, unde Angelica stătea dreaptă, privind cu ochi mari şi limpezi. Nu fugi, fiindcă nu era sperioasă din fire. Fusese pe la multe petreceri ţărăneşti, aşa că nu se înspăimînta de răcnetele de beţivi şi de larma care domneşte la ospeţe. Dar se simţi plină de un sentiment de revoltă. I se părea că dezmăţul de aici murdărea chipul senin şi blînd al mănăstirii, aşa cum o văzuse de sus, ca pe un lăcaş de linişte şi împăcare.

— E o copilă care s-a rătăcit în pădure, lămuri fratele Anselme, spre uşurarea tuturor.

— Da, da, singura fată într-o ceată de băieţi ! răcni fratele Thomas. Pricepeţi cum vine asta, nu? Poate ştie şi să rîdă, frumoasa de ea. Ia vino-ncoace, puicuţo, dă-te mai aproape şi bea păhărelul ăstă, să vezi ce bun e. E dulce ! Noi îl facem, din angelică de pădure, ia numai gustă din bunătatea asta !

Angelica îi dădu ascultare, nu atît din lăcomie cît din curiozitate, şi gustă din licoarea despre care auzise atîtea minunăţii şi care, pe deasupra, îi purta şi numele. Băutura fermecată, de un verde cu scăpărări aurii, i se păru delicioasă, puternică şi mîngîietoare în acelaşi timp, răspîndindu-i imediat în tot trupul o căldură dulce şi ameţitoare.

— Bravo ! strigă fericit Thomas. Uite, vezi, aşa-mi place ! Tu, cel puţin, nu faci pe sfînta şi ştii să duci un păhărel la gură !

Şi o trase cu putere pe genunchii lui. Răsuflarea călugărului, duhnind a băutură, şi mirosul greu de sudori dospite ce se răspîndea din trupul şi din hainele lui năclăite de jeg o umplură de

scîrbă, dar era deja ameţită de alcoolul abia băut şi nu găsea putere să se împotrivească. Mîna grasă şi lipicioasă a călugărului îi pipăia genuchii şi aluneca în sus pe picioare într-un gest care se voia patern.

— E crudă din cale-afară copila asta, gemu el încolţit de pofte. Ah, ce frăgezime, ce minunăţie...! Păi cum să nu-ţi vină...

Deodată, dinspr e uşă se auzi o voce limpede şi poruncitoare :

— Frate, ia mîna de pe copilul acesta !

Un călugăr cu gluga pe cap şi cu mîinile împreunate sub faldurile mînecilor şedea în prag, ca o apariţie neaşteptată.

— Ia uite-l şi pe morocănosul nostru, grohăi furios fratele Thomas. Nu te-a poftit nimeni să ni te alături, frate Ioan, dacă bucăţica asta pe cinste nu te ispiteşte. Dar măcar lasă-i pe alţii să se bucure în linişte de nişte mici plăceri nevinovate! Mai ai pînă să fii stareţ şi să porunceşti aici.

— Nu e vorba de asemenea lucruri, răspunse nou-venitul cu o voce răguşită şi furioasă. Tot ce-ţi cer eu este s-o laşi în pace pe copila asta. E fiica baronului de Sancé şi nu ştiu dacă ar fi mai bine să se plîngă tatălui ei de năravurile tale decît să te laude pentru ospitalitatea şi pentru cucernicia ta.

Se lăsă o clipă de tăcere plină de stînjeneală.

— Vino, copila mea, zise călugărul cu hotărîre.

Fără să şovăie, Angelica se ridică şi îl urmă.

Ajunseră în curte. Ridicînd ochii, fetiţa văzu cerul plin de stele, de o limpezime nespusă, întinzîndu-se ocrotitor deasupra mănăstirii.

— Intră aici, zise fratele Ioan deschizînd o uşă grea de lemn, cu o ferestruică astupată de un o-

blon. Asta e chilia mea. Ai să te poţi odihni netulburată pînă la ziuă.

Era o încăpere neînchipuit de mică, cu pereţii lipsiţi de orice podoabă, afară de un crucifex de lemn şi de o statuie, tot de lemn, a Fecioarei. Într-un colţ se afla un pat scund de scînduri, cu cearşafuri grosolane de pînză aspră şi cu o velinţă ţărănească. Sub crucifix se afla o masă mică, cu tăblia aşezată oblic, pe care erau cîteva cărţi de rugăciuni. În chilie domnea o răcoare plăcută, care însă pe timp de iarnă trebuie să fi fost un ger năpraznic. Nu se vedea nicăieri nici o sobă. Fereastra nu avea geamuri, doar un oblon grosolan de lemn, care era deschis, lăsînd să intre miresmele nopţii, miros de muşchi fraged şi de ciuperci de pădure. În stînga, podeaua era mai înaltă cu două laturi de palmă, într-un intrînd unde licărea un opaiţ. Aici se afla o masă de scînduri groase, negeluite, încărcată cu suluri de pergament şi cu o mulţime de pahare fără picior.

Călugărul îi făcu Angelicăi semn spre pat.

— Culcă-te şi dormi fără grijă, copila mea. Cît despre mine, nu-ţi face griji, am de lucru, aşa că oricum nu m-aş culca.

Se aşeză pe un scaun fără spătar şi se aplecă deasupra pergamentelor sale.

În aşternutul aspru şi tare, fetiţa nu avea nici o poftă să adoarmă. Niciodată nu-şi închipuise că pot exista lucruri atît de ciudate. Se ridică uşor şi merse la fereastră să privească afară. Mai mult ghici decît zări şiuririle micilor grădini înguste, despărţite unele de altele de ziduri de piatră. Fiecare călugăr avea peticul lui de grădină, unde se ducea în fiecare zi să-şi îngrijească legumele.

Cu paşi de pisică, se apropie de ungherul unde lucra fratele Ioan. Opaiţul lumina un profil tînăr, pe jumătate ascuns sub glugă. Pensulele subţiri, muiate în roşu, în pulbere de aur sau în albastru şi în alte culori din paharele de pe masă reproduceau cu îndemînare ornamentele cu flori şi cu balauri cu care artiştilor Evului Mediu le-a plăcut să împodobească mereu cărţile de rugăciuni.

Ghicind prezenţa fetiţei, călugărul ridică ochii şi surîse palid :

— Nu poţi dormi ?

— Nu.

— Cum te cheamă ?

— Angelica.

O emoţie bruscă se răspîndi pe chipul brăzdat de privaţiuni şi de ascetism.

— Angelica ! Fiica îngerilor ! Ce minunat ! murmură el.

— Îmi pare foarte bine că aţi venit să mă luaţi de acolo, părinte. Călugărul acela gras nu-mi plăcea.

— Da, şopti fratele Ioan, am auzit dintr-o dată o voce lăuntrică spunîndu-mi : «Ridică-te şi lasă lucrul tău ! Veghează asupra oiţelor mele rătăcite...» Am ieşit din chilie, parcă împins de o putere nemaicunoscută. Copila mea, urmă el cu o licărire ciudată în ochi, de ce nu eşti sub acoperişul părinţilor tăi, aşa cum s-ar cuveni unei fetiţe de vîrsta ta şi de condiţia ta ?

— Nu ştiu, bîigui încurcată Angelica, plecînd ochii.

Călugărul îşi lăsase pensulele. Se ridică şi, cu mîinile împreunate, se apropie de fereastră, privind îndelung afară.

— Vezi, făcu el într-un tîrziu, noaptea mai stăpîneşte încă asupra pămîntului. Ţăranii dorm

în colibele lor și seniorii în castele. În somn, își uită grijile și frămîntările lor omenești. Dar mănăstirea nu adoarme niciodată. Există locuri unde spiritul rămîne totdeauna treaz. Chiar aici, în mănăstirea noastră, e o luptă care nu se mai sfîrșește, între duhul dumnezeirii și cel al întunericului... Am părăsit lumea de foarte tînăr și am venit să mă închid între zidurile astea, ca să-l slujesc pe Dumnezeu în post și rugăciune. Și am găsit aici cea mai înaltă cultură și credința cea mai adîncă, amestecate cu nelegiuirea cea mai mîrșavă! Soldați dezertori sau invalizi, țărani puturoși care vin la călugărie ca să scape de muncile cîmpului, tot felul de oameni fără căpătîi care au adus în mănăstire năravurile lor bicisnice, în loc să se lepede de ele... Mănăstirea noastră e asemeni unei corăbii în furtună, pîrîie în toate părțile. Dar Dumnezeu n-o va lăsa să se scufunde, atîta timp cît între zidurile ei vor rămîne și oameni care se roagă cu credință fierbinte și nestrămutată. Suntem aici și călugări care vrem, orice s-ar întîmpla, să ducem viața de curăție și sfințenie pe care am ales-o venind încoace. Și nu e ușor ! Cîte nu născocește cel viclean ca să ne întoarcă din drum ! Cine n-a trăit în mănăstire n-a văzut chipul Satanei. Ar vrea să domnească el în chip de stăpîn asupra acestui lăcaș al Domnului. Și, ca și cum nu i-ar ajunge chinurile pe care ni le stîrnește îndreptînd încoace femei care vin să se roage, fiindcă femeile au drept de ospeție în mănăstirea noastră, vine el însuși noaptea, ciocănește la ușile chiliilor și ne bate pînă ne lasă fără suflare pe cei care nu vrem să-i slujim lui...

Și își ridică mîneca largă, scoțînd la iveală un braț plin de vînătăi și de răni.

— Uite, făcu el, aproape gata să izbucnească în plîns, uite ce mi-a făcut Satana !

Angelica îl asculta, din ce în ce mai înspăimîntată.

«E nebun !» gîndi ea cu groază.

Dar se temea şi mai mult că fratele Ioan ar fi putut să fie întreg la minte. Avea presimţirea ascunsă că ce spunea el era adevărat şi frica o făcea să simtă părul zbîrlindu-i-se. Şi noaptea asta apăsătoare şi plină de chin care nu se mai sfîrşea o dată !

Călugărul căzuse în genuchi pe lespezile reci de piatră.

— Doamne, gemea el, ajută-mă, Doamne ! Ai milă, stăpîne ceresc, de slăbiciunea mea şi nu mă lăsa să cad în ispită ! Alungă-l pe cel viclean !

Angelica, stînd pe marginea patului, îşi simţea gura uscată de spaimă, o spaimă nemaiîntîlnită pînă atunci şi de neînţeles. Vorba «noapte blestemată», cu care doica Fantine îşi presăra poveştile ei cu strigoi şi pricolici îi venea mereu în minte. Plutea în jurul ei ceva insuportabil, de nedefinit, care o înăbuşea.

Într-un tîrziu, dangătul ascuţit al unui clopot răsună în noapte, împrăştiind liniştea adîncă a mănăstirii.

Fratele Ioan se ridică. Pe frunte îi curgeau rîuri de sudoare, ca după o trudă din cale afară de grea şi de istovitoare.

— E dimineaţă, zise el gîfîind. Nu s-a luminat încă, dar trebuie să merg în capelă, la slujba de utrenie. Rămîi aici, dacă vrei. Am să vin să te caut cînd s-o lumina de ziuă.

— Nu rămîn, mi-e frică, se împotrivi Angelica, gata să se agaţe de sutana ocrotitorului ei, de

ce nu mă luaţi cu dumneavoastră ? Am să mă rog şi eu !

— Bine, fiica mea, dacă ţii neapărat...

Şi adăugă, cu un surîs trist :

— Altădată nici nu mi-aş fi închipuit că voi duce o fetiţă la utrenie, dar acum vedem aici atîtea feţe ciudate încît nimeni nu se mai miră de nimic. Tocmai d-asta te-am şi adus în chilia mea, unde eşti oricum mai la adăpost decît într-o şură!

Şi, cu multă gravitate :

— Cînd ai să pleci de aici, Angelica, pot să-ţi cer să-mi făgăduieşti că n-ai să vorbeşti cu nimeni despre ce ai văzut ?

— Bine, n-am să spun nimănui, răspunse ea, ridicînd spre el ochii de un albastru neînchipuit de limpede.

Ieşiră pe coridorul lung, unde o umezeală rece părea să iasă din pietrele străvechi, stîrnită de apropierea zorilor.

— De ce aveţi ferestruica aceea în uşa chiliei? întrebă ea curioasă.

— Mănăstirea asta era pe vremuri a unui ordin de călugări solitari, care aveau legămîntul muţeniei. Părinţii nu ieşeau din chilii decît ca să meargă la slujbe, iar în timpul posturilor nici atît! Novicii le aduceau mîncarea şi le-o dădeau prin uşiţele astea. Iar acuma taci, şi fii cît mai discretă cu putinţă. Te rog din suflet !

Umbre cu glugile lăsate pe ochi treceau pe lîngă ei, într-un zgomot înfundat de mătănii şi de rugăciuni mormăite cu voce joasă.

Angelica se trase într-un ungher al capelei şi se strădui să se roage. Dar cîntecul monoton al călugărilor şi mirosul blînd al lumînărilor de ceară care ardeau în sfeşnice, împreună cu truda zilei tre-

cute și cu neodihna de peste noapte o făcură să adoarmă.

Cînd se trezi, capela era goală, dar își dădu repede seama că slujba abia se terminase, fiindcă lumînările încă mai fumegau.

Ieși în curtea din fața capelei. Soarele se ridica. Sub puterea lui strălucitoare acoperișurile din jur păreau poleite. În grădina de alături, niște porumbei gîngureau lîngă statuia de piatră a unui sfînt. Angelica se întinse îndelung, lenevoasă, și căscă.

Se întreba dacă nu cumva visase.

*
* *

Fratele Anselme, plin de bunăvoință dar încet în mișcări de felul lui, nu reuși să înhame catîrca la teleguță decît după masa de prînz.

— Fiți fără grijă, puișorilor, zicea el vesel, abia amînăm ceasul cînd are să iasă fum și scîntei din fundurile voastre. N-o să ajungem în sat la voi decît tîrziu, la noapte. Alde taică-tău și maică-ta n-or să-și lase ei somnul ca să se apuce să vă scarmene. Și pînă la ziuă, pe urmă...

«Numai să nu fie toți prin mlaștini și prin păduri, căutîndu-și copiii», își spune Angelica, amărîtă și fără mîndrie. I se părea că în ultimele cîteva ore îmbătrînise dintr-o dată.

«N-am să mai fac niciodată asemenea prostii», își făgăduia ea pe drum, cu o hotărîre amestecată cu amărăciune.

Fratele Anselme, din considerație pentru rangul ei de baroană, o urcase alături de el pe scîndura pusă de-a curmezișul în chip de canapea, în-

ghesuindu-i pe ceilalți, claie peste grămadă, în spate.

— Hai ! Hai, ușurel, catîrcuța tatei, ușurel, fetiță cuminte, hai, dă drumul nițeluș la pas, își alinta el catîrca, însă aceasta nici vorbă să se grăbească. Începea să se lase seara și ei erau încă pe drumul cel mare.

— Ei, ia să încercăm noi să mai scurtăm ceva din drum, zise călugărul. Partea proastă e că o să trebuiască să trecem pe lîngă Vaunou și Chaillé, și astea-s sate de protestanți, ba încă din cei mai ai dracului. Dea Domnul să se facă întuneric de-a binelea pînă ajungem noi în locurile alea și blestemații ăștia de eretici să nu ne vadă. Că altfel..: cu sutana mea, nu prea ajungem bine !

Și coborî, luîndu-și catîrca de căpăstru și îndemnînd-o pe o cărare îngustă, care urca. Angelica, simțindu-și picioarele amorțite de atîta ședere, sări și ea jos și începu să meargă pe lîngă el. Privea cu mirare în jurul ei, își dădea seama că nu mai fusese niciodată pe aici și, cu toate astea, nu se aflau la o distanță prea mare de Monteloup. Cărarea trecea prin marginea unui teren plin de grohotișuri, care aducea cu o carieră părăsită.

Uitîndu-se mai cu luare-aminte, fetița desluși într-adevăr resturile cîtorva ziduri căzute în ruină. Picioarele alunecau pe pietrele negricioase și parcă unse.

— Ah, afurisite pietrele astea, parcă ar fi niște bureți, zise ea aplecîndu-se și luînd una din pietrele de care se lovise. Ia uite ce ciudată e !

— Aici e o veche mină de plumb de pe vremea romanilor, o lămuri fratele Anselme. În cărțile noastre vechi, locul ăsta se cheamă Argentum, fiindcă se mai scotea de aici și argint, nu numai plumb. Au mai încercat oamenii, acum vreo patru

sute și mai bine de ani, să vadă dacă nu mai e ceva de scos, dar n-au făcut nici o ispravă. Uite, cioturile alea de zid de colo sunt de pe vremea lor, atîta a mai rămas.

Fetița îl asculta plină de interes.

— Și atunci înseamnă că pietrele astea grele și negre sunt minereul din care se extrage plumbul ?

Părintele Anselme o privi cu un aer de dascăl sever :

— Asta s-o crezi dumneata, domnișoară ! Minereul acela de care vorbești arată ca un pămînt galben murdar, în formă unor blocuri tari. Se zice că din minereul acela se extrage și arsenicul, care e cea mai primejdioasă otravă din toate otrăvurile de pe lume. Așa că ferește-te să pui mîna pe așa ceva. În shimb, poți să atingi bulgării aceia argintii, sfărîmicioși. Ai cîți poftești și nu pățești nimica dacă pui mîna pe ei.

— Oho, făcu Angelica luînd un bulgăre în mînă, dar pare argint curat! Ia uite, dacă îl zgîrii strălucește de-ți ia ochii ! De ce nu-l adună nimeni ? Ce e aici înseamnă că valorează o avere ! Cu banii luați pe bogăția asta s-ar putea plăti o mulțime de impozite.

— Ei, nu e chiar atît de simplu, domnișoară. Mai întîi de toate, nu tot ce strălucește e argint, așa cum nu tot ce zboară se mănîncă. Ce vezi dumneata aici e tot un fel de minereu de plumb, dar în altă compoziție. Arată așa fiindcă conține și argint, e adevărat, dar separarea e foarte complicată. Numai spaniolii și saxonii cunosc procedeul. Mi se pare că se face o pastă din minereul ăsta, amestecat și frămîntat cu cărbune și cu niște rășini anumite, și se bagă în niște cuptoare încinse de tot. Așa se fac lingourile de plumb. Pe vre-

muri, plumbul din mina asta se folosea, topit, la aruncatul în capul dușmanilor, când asediau castelul vostru. Dar cum se separă argintul din el, asta e treaba învățaților alchimiști, eu știu prea puțin din arta asta.

— Ai zis, părinte Anselme, ceva despre castelul *nostru*. De ce *al nostru* ?

— Ei, asta-i ! Fiindcă văgăuna asta părăsită face parte din domeniul vostru, chit că în mijloc se află pămînturile marchizului du Plessis. Nu știai?

— Nu. Tata nu mi-a vorbit niciodată despre așa ceva.

— Poate unde terenul ăsta e mic, strîmt de tot, și nici nu merge să pui ceva aici, că nu crește nimic. Așa că pasămite tatăl dumitale n-are ce întrebuințare să-i dea și-l lasă așa, în paragină.

— Și totuși... plumbul și argintul de aici... Nu l folosește nimeni ? Nu se poate scoate ?

— Păi dacă n-a mai rămas nimic din ce-a fost! Zăcămintele astea sînt secătuite cu totul. Și, în afară de asta, tot ce știu eu despre mina de aici am aflat mai demult de la un călugăr bătrîn, saxon de neamul lui. Avea mania rocilor și a terfeloagelor vechi. Cred că prea sănătos la cap nu era el, așa că vezi, s-ar putea să nu fie chiar așa cum le știu eu...

Tot timpul cît tăifăsuiseră ei, catîrca își urmase și ea supusă drumul, așa că urcușul se sfîrși pe un tăpșan întins. Angelica și fratele Anselme se urcară și ei în teleguță și porniră mai departe, prin întunericul din ce în ce mai dens.

— Nu aprind de pe acum felinarul, șopti călugărul, ca să nu ne zărească ereticii care stau prin părțile astea. Cînd trec pe aici, crede-mă că mai ușor mi-ar veni să umblu în pielea goală decît cu

sutana pe mine şi cu mătăniile la cingătoare. Ia... ia uită-te, nu-s nişte torţe, acolo, în faţă ? Acolo, unde se văd luminile alea...

Într-adevăr, la cîteva sute de metri înaintea lor se vedeau mişcînd mai multe puncte luminoase, care parcă se înmulţeau pe măsură ce se apropiau, în timp ce vîntul nopţii purta pînă la ei un cîntec ciudat şi trist.

— Sfînta Fecioară să ne ocrotească ! gemu fratele Anselme sărind jos, ăştia sînt hughenoţii din Vauloup şi au o înmormîntare ! Şi convoiul uite că vine drept încoace, păcatele mele ! Înapoi, repede!

Înşfacă iute catîrca de căpăstru şi încercă să întoarcă teleguţa pe cărarea aceea îngustă, dar animalul se încăpăţînă dintr-o dată să nu mai asculte şi se înţepeni pe picioare. Bietul călugăr se înfurie şi se pornni pe un val de înjurături, nici vorbă de «fetiţă cuminte», acum trecuse la «putoarea dracului» şi «mînca-te-ar lupii», totul cu un sos bine condimentat cu de cele sfinte, pomenite cu năduf şi cu spaimă. Angelica şi Nicolas săriră să-l ajute pe nefericitul călugăr să urnească animalul din loc, dar degeaba. Convoiul din faţa lor se apropia din ce în ce şi se auzea acum deslușit psalmul : «Domnul ne întăreşte să răbdăm nesfîrşitele chinuri...»

— Vai de mine ! Vai de mine, păcătosul ! gemea deznădăjduit fratele Anselme.

Cei din fruntea convoiului, cu torţe în mîini, ajunseră la cotitură şi văpaia torţelor lumină teleguţa aşezată de-a curmezişul drumului.

— Ce-o fi acolo ? se auziră cîteva voci.

— Un fiu al Satanei, un călugăr !

— Ni s-a pus în drum, fraţilor, să nu putem trece !

— Adică nu le e destul că ne silesc să ne îngropăm morţii noaptea, ca pe cîini ? răcni cumplit

unul din ei. Or fi vrînd acuma să-i lăsăm așa, ne-îngropați ?

— Numai cît se arată și ne și spurcă slujba, nemernicul ăsta !

— Ucigașule ! Destrăbălatule ! Cîine papistaș! Porcule !

Cîteva pietre pocniră în scîndurile teleguței, prevestind nenorociri. Copiii începură să plîngă, speriați. Angelica se repezi înainte, cu brațele întinse.

— Stați ! Opriți-vă, oameni buni ! Nu mai dați!

Apariția ei, cu părul în vînt la lumina torțelor, în loc să potolească spiritele, îi scoase de-a binelea din minți pe protestanți.

— Aha ! O tîrfă ! Uitați, o țiitoare de-a lor !

— Da, și căruța aia e plină de copii, bastarzii lor stropiți cu agheasmă nelegiuită !

— Păi da, ăștia n-au fost făcuți în păcat ?

— Ba cu Sfîntul Duh !

— Și copiii noștri ni-i fură și-i jertfesc idolilor lor blestemați ! Gata, la moarte cu ei !

— La moarte ! La moarte cu bastarzii lui Belzebut !

— Să ne răzbunăm copiii omorîți de nemernicii ăștia, fraților ! Pe ei !

Fețele schimonosite de ură ale țăranilor îmbrăcați în negru se strîngeau într-un cerc nemilos în jurul copiilor, care țipau ca din gură de șarpe. Cei din grosul convoiului, care habar nu aveau de ce se petrecea în față, cîntau mai departe liniștiți : «Cel fără de moarte dă putere sufletelor noastre...» Dar cei din se apropiau neîndurători, înșfăcîndu-l la un moment dat pe fratele Anselme. Potopit de

lovituri date cu sete, cu sutana sfîșiată, călugărul dădu deodată dovadă de o vioiciune în mișcări pe care nimeni n-ar fi bănuit-o în trupul lui grăsan și molatec. Reuși să se strecoare prin ploaia de pumni și de ciomege pînă ieși din învălmășeală și putu s-o ia la goană peste cîmp. Nicolas rămăsese pe poziții și, silindu-se să nu se lase doborît de furia loviturilor care i se abăteau pe spinare, în cap, pe umeri, se opintea cu disperare să o poată urni pe blestemata de catîrcă, din cauza căreia se întîmplase toată nenorocirea. Mîini aprige, cu degete, ca ghearele, se abătură și asupra Angelicăi. Răsucindu-se ca o șerpoaică, izbuti să scape, strecurîndu-se în josul drumului și luînd-o la fugă. Unul din hughenoți se luă după ea și o ajunse. Era un băietan abia cu puțin mai mare ca ea, plin de înflăcărarea credinței și dornic să spele ca un bărbat ofensele și umilințele la care era mereu supusă biserica protestantă, așa că o trînti voinicește în iarbă și încercă să-i ridice fusta. Angelica se simți deodată cuprinsă de o furie vecină cu turbarea! Porni să-l zgîrie, să-l muște, înfingîndu-și furioasă dinții oriunde simțea carne, fără să se sperie de sîngele care-i curgea din gură. Căuta să-i zgîrie mai ales fața, să-i scoată ochii, pînă cînd simți că aprigul luptător pentru credință se înmoaie și țîșni de sub el, luînd-o la fugă. Dar după cîteva zeci de pași se întoarse să privească ce se întîmpla în urma ei.

Un bărbat înalt și voinic se urcase pe biata telegușă și răcnea cu glas puternic care acoperea toată hărmălaia :

— Stați ! Opriți-vă, nefericiților ! Nu vedeți că sînt niște bieți copii nevinovați ?

— Copiii lui Mamona ! zbierară credincioşii. Ei cu copiii noştri ce-au făcut, ai ? Cum i-au măcelărit de Sfîntul Bartolomeu * ! I-au aruncat pe fereastră în vîrfurile suliţelor, aia au făcut !

— Astea sînt lucruri vechi, oameni buni ! Lăsaţi răzbunările ! Ne trebuie pace ! Opriţi-vă, fiii mei, ascultaţi-l pe pastorul vostru !

Angelica auzi scîrţîitul teleguţei care se urnea din loc, condusă de Nicolas, care reuşise în sfîrşit să o înduplece pe încăpăţînata catîrcă. Pitindu-se pe după tufe, îi ieşi în faţă la cotitura următoare.

— Aoleu ! Dacă nu era pastorul lor, acuma eram toţi făcuţi felii, reuşi să zică băiatul, clănţănind din dinţi.

Angelica era plină de zgîrieturi şi încerca într-una să se acopere cît mai bine cu rochia sfîşiată în toate părţile şi plină de noroi. Mîinile hughenoţilor i se înfipseseră rău în păr şi o trăseseră fără milă, iar acum o durea groaznic, de parcă ar fi scalpat-o cineva.

Puţin mai încolo se auziră strigaţi pe şoptite. Era fratele Anselme, care ieşi dintr-un tufiş, bătut măr şi plin de cucuie şi vînătăi, dar fericit că scăpaseră toţi cu viaţă.

Fură deci nevoiţi să coboare din nou pînă la drumul cel mare. Aveau noroc cu luna, care lumina ca ziua, aşa că nu se rătăciră, dar drumul tot lung rămînea aşa că ajunseră la Monteloup abia în zori.

---

* **Noaptea Sfîntului Bartolomeu** — în noaptea de 23 spre 24 august 1572, catolicii au dezlănţuit un măcel cumplit împotriva protestanţilor, atraşi în număr mare în Paris de nunta unuia din capii partidei hughenote, Henri de Bourbon (viitorul rege Henric al IV-lea) cu Margareta de Valois, sora regelui Carol al IX-lea. În zilele următoare masacrul s-a extins aproape în întreaga Franţă. **(n. trad.).**

Aflară că încă din ajun toți bărbații din sat cutreierau pădurea în căutarea lor și încă nu se întorseseră. Tot ce știa sigur era că dăduseră într-un luminiș peste bătrîna Mélusine, vrăjitoarea, care culegea buruieni pentru lucrările ei diavolești. Era la mintea cocoșului că numai baborniţa asta, talpa iadului, era vinovată de pierderea atîtor copii, pe care ea știa cum îi făcuse nevăzuți, cu meșteșugurile ei și cu uneltirile ei, așa că oamenii nu mai stătuseră la tocmeală și o spînzuraseră cît ai clipi de un copac, curățind lumea de o pacoste.

*
* *

— Îți dai seama, zise baronul Armand, prin cîte griji și prin cîte spaime am trecut din cauza voastră și în special din cauza ta ?

Trecuseră cîteva zile de la plecarea în America. Angelica, hoinărind prin pădure, îl întîlnise pe baron așezat să se odihnească pe un trunchi prăbușit la marginea unui drumeag, în timp ce calul păștea liniștit împrejurul lui, fornăind pașnic și apărîndu-se de muște.

— Nu merge afacerea cu catîrii, tată ?

— Ba de mers merge, și încă destul de bine. Chiar acum vin de la jupînul Molines. Numai că vezi tu, fetița mea, în urma nesăbuitei tale fugi de acasă, mătușa ta Pulheria ne-a demonstrat limpede, și mamei tale și mie, că e peste putință să mai rămîi mult timp la castel. Trebuie să te trimitem la mănăstire, să capeți acolo o educație pe potriva vîrstei tale și a titlului tău. Așa că m-am hotărît pentru un demers foarte umilitor, pe care aș fi vrut neapărat să-l evit. M-am dus să-l caut pe jupîn Molines și i-am cerut să-mi acorde acel avans pe

care mi l-a oferit data trecută, cînd am fost amîndoi la Plessis.

Vorbea cu o voce tărăgănată și tristă, ca și cum s-ar fi frînt ceva în el, ca și cum ceea ce se întîmplase ar fi fost mai dureros decît moartea bătrînului baron sau decît fuga de acasă a întîiului său născut.

— Bietul de tine, tată, suspină Angelica.

— Și să știi că nu e chiar atît de simplu pe cît pare, reluă baronul. Chiar și numai faptul că am bătut palma cu un țopîrlan și tot e destul de umilitor pentru mine. Dar ce mă îngrijorează e că nu pot să-mi dau seama unde bat planurile acestui hoțoman de Molines. Mi-a pus, cînd mi-a dat banii, niște condiții ciudate de tot...

— Ce condiții, tată ?

Baronul o privi dus pe gînduri și, întinzînd mîna lui aspră, îi mîngîie cu duioșie minunatele bucle aurii.

— Hm ! E ceva din cale afară de ciudat. Și parcă îmi vine mai ușor să mă destăinui ție decît mamei tale. Ești o sălbăticiune zvăpăiată, e drept, dar simt că tu ești în stare să înțelegi toate lucrurile astea. Firește, e clar că Molines vrea să tragă de aici un profit cît mai mare, asta înțelege oricine, dar ce mă nedumerește pe mine e de ce mi s-a adresat tocmai mie ca să ne asociem, în loc să caute pentru treaba asta pe careva din geambașii care sînt pe toate drumurile și care, iarăși e limpede, se pricep la așa ceva mai bine de o mie de ori ca mine. La prima vedere s-ar zice că ce-l interesează pe el e calitatea mea de nobil. De exemplu, azi mi-a spus în mai multe rînduri, cu multă insistență, că se bizuie pe mine ca să obținem, de la intendentul general Fouquet, prin relațiile mele sau prin legăturile de rudenie, dispensă totală de vamă, de ac-

cize şi de *dreptul pulberii* pentru un sfert din producţia noastră de catîri şi tot aşa şi pentru autorizaţia de a exporta în Anglia sau în Spania, cînd afurisitul ăsta de război are să se încheie o dată!

— Dar e minunat! strigă Angelica entuziasmată. Asta e o afacere foarte iscusit ticluită. Pe de o parte Molines, ţopîrlan şi plin de viclenie şi de ştiinţa sforăriilor de tot felul. Pe de alta tu, nobil fără pată...

— Şi fără viclenii şi fără sforării, surîse trist baronul.

— Să nu zicem aşa, ci fără experienţă în afaceri. Numai tu ai relaţii şi titluri. Mi-ai spus o dată că trimiterea catîrilor peste graniţă îţi pare cu neputinţă din cauza atîtor accize şi vămi de tot felul, care urcă aşa tare preţul mărfii, nu? Şi pentru un sfert, supraintendentul fără îndoială că n-are să considere cererea noastră exagerată şi n-are de ce să nu-ţi acorde dispensa! Cu restul ce ai de gînd?

— Cu restul? Cred că intendenţa armatei are să-şi asigure dreptul de cumpărare, la preţul zilei.

— Deci totul a fost prevăzut! Acest domn Molines este prin urmare un om care ştie multe. Va trebui să vorbeşti cu vărul nostru marchizul du Plessis şi poate să-i scrii şi domnului duce de la Trémouille. Şi cred că toţi oamenii aceştia importanţi vor veni în scurtă vreme încoace, în legătură cu Fronda lor.

— Păi să ştii că aşa se şi aude, zise posomorît baronul. Totuşi, eu aş zice să nu mă felicit prea repede. Fie că domnii aceştia vin încoace, fie că nu, nu e deloc sigur că voi putea obţine acordul lor, sau măcar vreo promisiune, care şi aşa tot doi bani face. Şi, de altfel, încă tot nu ţi-am spus lucrul cel mai uimitor.

— Anume ?

— Molines ține morțiș să redeschidem vechea mină de plumb pe care o avem în apropiere de Vauloup, suspină baronul cu un aer visător. Mă tot gîndesc dacă omul ăsta e în toate minţile şi mărturisesc că nu mă pricep decît prea puţin la asemenea afaceri aşa de întortocheate... dacă afaceri or fi ! Pe scurt, m-a tot bătut la cap să cer regelui reînnoirea privilegiului deţinut de strămoşii mei, de a turna lingouri din plumbul şi argintul extras din mina aceea veche şi părăsită. Şi mai ales *secătuită*, aş zice eu, dar Molines nu şi nu, că trebuie s-o redeschidem. Tu ştiai de mina asta de la Vauloup ? întrebă baronul, văzînd că fiica sa nu mai părea să-l asculte.

Angelica încuviinţă din cap.

— Mărturisesc că tare mult aş vrea să ştiu ce speră uneltitorul ăsta al lui Belzebut să mai scoatem din bolovanii ăia vechi. Fiindcă e clar că toate lucrările de la mină se vor face în numele meu, dar de plătit, el va plăti. Am convenit să încheiem un acord secret între noi, cum că el va avea dreptul de arendă pe timp de zece ani asupra minei, luînd asupra lui toate obligaţiile mele de proprietar al locului şi în privinţa exploatării minereului. Eu doar trebuie să obţin de la supraintendent aceeaşi scutire de impozite pe un sfert din producţia viitoare. Şi garanţia pentru export. Şi toate astea îmi par groaznic de încîlcite, fiindcă nu văd ce scop urmăreşte omul ăsta, încheie baronul ridicîndu-se.

Atunci se auzi sunîndu-i în buzunar punga plină de monedele abia primite de la jupîn Molines, iar sunetul acesta plăcut îi mai destinse puţin chipul. Îşi chemă calul şi aruncă asupra fiicei sale o privire pe care o voia aspră :

— Încearcă să uiţi ce ai auzit acum şi ocupă-te mai bine de trusou. De data asta e lucru hotărît, fetiţa mea. Pleci la mănăstire.

Angelica începu deci să-şi pregătească micul ei trusou. Hortensia şi Madelon plecau şi ele, o dată cu ea. Cît despre Raymond şi Gontran, urmau să plece şi ei întovărăşindu-şi surorile pînă la maicile ursuline, după care avea să se întoarcă la colegiul părinţilor iezuiţi din Poitiers, despre al căror har pedagogic se povesteau adevărate minuni.

La un moment dat se discută chiar şi plecarea la colegiu a micului Denis, care abia împlinise nouă ani, dar doica Fantine se făcu foc şi parcă şi nici nu vru să audă. Se chinuise amarnic, zicea ea să crească zece copii şi acuma voiau să i-i smulgă chiar pe toţi ?

Aşa că Denis rămăsese deocamdată acasă, cu Marie-Agnés, cu Albert şi cu prîslea familiei, alintat de toţi Bébé, care abia împlinise doi ani. Cu aceştia avea doica să-şi omoare timpul de acum înainte.

Totuşi, cu cîteva zile înainte de plecare, o întîmplare neprevăzută avea să schimbe cursul vieţii Angelicăi.

Într-o dimineaţă de septembrie, baronul se întorsese foarte agitat de la castelul Plessis.

— Angelica ,strigă el intrînd în sufragerie, unde toţi ai casei îl aşteptau ca să se aşeze la masă, Angelica, unde eşti ?

— Aici, tată, răspunse ea ieşind din ungherul ei.

Baronul o cercetă cu un ochi pătrunzător, constatînd încă o dată că în ultimele luni crescuse neaşteptat de mult. Şi mai ales că de data asta avea

mîinile curate și părul pieptănat frumos. În general, toți erau de acord că ținuta ei începea să devină

— Eh, să zicem că merge, rosti încet baronul, cît de cît acceptabilă.

Apoi se întoarse către soția sa :

— Închipuiește-ți, draga mea, că toată lumea de la Plessis, marchizul, marchiza, copiii, cu paji, cu valeți, cu cîini, cu tot, a picat pe neașteptate la castel. Și încă cu o grămadă de oaspeți, mai exact prințul de Condé cu toată curtea lui și cu o armată de servitori. Am picat în mijlocul lor și mă simțeam destul de încurcat, de ce să nu recunosc, dar vărul nostru marchizul s-a arătat nemaipomenit de drăguț. A stat de vorbă cu mine mai bine de un sfert de oră, mi-a cerut veşti despre toți și pînă la urmă știi ce m-a rugat ? Să i-o duc pe Angelica, să o înlocuiască pe una din domnișoarele de onoare ale marchizei ! Asta fiindcă marchiza a fost nevoită să le lase aproape pe toate la Paris. Venirea prințesei de Condé i-a dat toate socotelile peste cap, fiindcă trebuie să se prezinte la înălțime. Și îi trebuie, prin urmare, domnișoare grațioase pentru curtea ei.

— Și de ce să nu merg eu ? se iți Hortensia, cu ochii scăpărînd de furie și de invidie.

— Fiindcă marchizul a zis *grațioase*, răspunse baronul, bucuros să o poată pedepsi pe loc pentru obrăznicia ei.

— Bine, dar tot marchizul mi-a spus astă-iarnă că am mult spirit !

— Ți-o fi spus, dar marchiza vrea numai fete care să fie frumoase, o repezi baronul, de data asta de-a dreptul cu cruzime.

— Oh ! Asta e prea de tot ! țipă ascuțit Hortensia și se repezi asupra surorii ei, cu ghearele scoase.

Numai că aceasta se aştepta la aşa ceva şi se feri cu îndemînare. Cu inima bătînd de fericire, urcă în camera ei şi a lui Madelon, strigă pe geam un rîndaş din curte, poruncindu-i să aducă o găleată de apă şi un hîrdău şi începu să-şi facă toaleta.

Se spălă mai cu grijă ca niciodată şi îşi perie îndelung buclele aurii care-i cădeau pe umeri în valuri de mătase. Veni şi mătuşa Pulheria şi îi aduse cea mai frumoasă dintre rochiile făcute anume pentru trusoul ei, cu care trebuia să meargă la şcoală la maici. Pentru Angelica rochia asta, cum nu mai avusese niciodată, era o adevărată minunăţie ,deşi era de un cenuşiu destul de mohorît. Dar stofa era nouă, cumpărată de la un postăvar vestit din Niort, iar guleraşul alb îi dădea o notă de prospeţime şi cuminţenie. Era prima ei rochie lungă şi o îmbrăcă cu o plăcere nespusă, în timp ce mătuşa o privea cu lacrimi de emoţie în ochi, plesnindu-şi palmele în extaz.

— Micuţa mea Angelica, făcu ea abia stăpînindu-se să nu izbucnească de-a binelea în plîns, acuma chiar că arăţi a domnişoară ! Ia stai aşa ! Nu cumva ar fi cazul să-ţi ridicăm părul în creştet?

Dar Angelica refuză hotărîtă. Instinctul ei feminin o avertiza să nu renunţe la strălucirea singurei ei podoabe.

Baronul o instală pe o frumoasă catîrcă murgă, pe care poruncise să se pună şaua special pentru ea apoi porniră împreună spre castelul Plessis.

Castelul se trezise din somnul lui de vise. Cînd baronul şi fiica sa îşi lăsară animalele la intendentul Molines şi o luară pe aleea principală, care ducea la intrarea de onoare, fură întîmpinaţi de valuri unduioase de muzică. Ogari lungi şi grifoni delicaţi adulmecau în toate părţile pe pajişte. Pe alee se plimbau discutînd plini de distincţie domni cu părul

buclat şi doamne cu rochii scînteietoare. Cîteva perechi de ochi se întoarseră mirate spre nobilul de ţară în straiele lui de dimie grosolană şi spre fetişcana îmbrăcată ca o şcolăriţă de la maici.

— Cam caraghioasă, dar drăguţă, surîse una din doamne, jucîndu-se leneş cu evantaiul.

Angelica o auzi şi se gîndi dacă nu cumva despre ea era vorba. De ce spusese doamna aceea că e caraghioasă ? Privi mai bine toaletele somptuoase, numai mătăsuri şi catifele scumpe în culori vii, pline de panglici şi dantele de preţ şi i se păru că rochia ei gri, pe care şi-o admirase atîta, nu era de fapt o toaletă chiar aşa de grozavă cum i se păruse cu puţin mai înainte.

Baronul Armand nu împărtăşea deloc stînjeneala fiicei sale. Era cu totul copleşit de emoţie la gîndul întrevederii pe care spera să o poată avea cu marchizul du Plessis. Pentru puternicul şi influentul său văr, obţinerea remizei totale pentru un sfert din producţia de catîri şi pentru cea a minei de plumb părea a fi o nimica toată, avînd în vedere că solicitantul era un nobil de viţă veche, ai cărui strămoşi slujiseră întotdeauna cu credinţă tronul Franţei. Dar bietul gentilom îşi dădu seama şi că, trăind toată viaţa lui departe de curte, devenise stîngaci în purtări ca un ţăran şi că asta sărea imediat în ochi, aici, printre aceste personaje simandicoase cu părul pudrat, cu răsuflarea parfumată şi cu vorbire aleasă, împănată cu exclamaţii bine studiate, o lume care-l zăpăcea cu totul. Era sigur că pe vremea răposatului rege Ludovic al XIII-lea domneau alte maniere, mai simple şi mai directe, lipsite de atîta afectare. Ba chiar oarecum aspre. Încă se mai povestea cum răposatul rege, contrariat de nerespectarea legilor somptuare date de el şi scos din sărite de sînii prea dezveliţi ai unei frumu-

seţi vestite la vremea ei din Poitiers, scuipase pur şi simplu pe goliciunea aceea dezgolită în chip atît de sfidător. Martor, în tinereţea lui, la această nemaiauzită faptă, Armand de Sancé şi-o amintea acum cu părere de rău.

Muzicanţii strînşi ciorchine pe o mică estradă îşi mînuiau cu virtuozitate instrumentele, scoţînd sunete limpezi şi pline de armonie. În castel, Angelica văzu într-un salon plin de oglinzi mai mulţi tineri care dansau şi se întrebă dacă şi verişorul ei Philippe era printre ei.

Baronul de Sancé, ajuns la capătul şirului de saloane, se înclina în dreapta şi-n stînga cu pălăria în mînă, ceea ce o umplu pe Angelica de revoltă. În loc să-şi plece genunchii în reverenţele savante pe care le repetase acasă de atîtea ori cu mătuşa Pulheria, rămînea dreaptă şi privea sfidătoare în ochi pe toată lumea. Asta îi punea în încurcătură pe cei din jur, dar Angelica ştia că tuturor le venea să rîdă la vederea ei. Se lăsase o tăcere punctată doar de mici chicoteli înăbuşite, în care vocea majordomului răsună solemnă :

— Domnul baron de Ridoué de Sancé de Monteloup !

La vederea lor, faţa marchizei du Plessis se făcu roşie ca focul la adăpostul evantaiului şi ochii îi sclipiră de o veselie neaşteptată dar bine stăpînită. Marchizul îi veni în ajutor, repezindu-se afabil :

— Scumpe vere, strigă el, ne copleşeşti cu amabilitatea dumitale venind atît de repede şi aducîndu-ne-o şi pe fermecătoarea dumitale fiică ! Angelica, dar eşti mai frumoasă decît ultima oară cînd te-am văzut ! N-am dreptate ? se întoarse el spre marchiză. Nu-i aşa că seamănă cu un înger ?

— Fără îndoială, răspunse marchiza, care între timp reușise să-și stăpînească zîmbetul. Cu o altă rochie ar fi de-a dreptul divină ! Ia loc pe scăunelul acesta, micuța mea, ca să te putem vedea mai bine.

— Vere, rosti baronul Armand de Sancé cu o voce aspră și necultivată, care suna ciudat în rafinamentul din jur, aș vrea să stăm de vorbă fără întîrziere, într-o chestiune foarte importantă.

Marchizul ridică mirat sprîncenele.

— Da ? Te ascult, dragul meu, răspunse el, încercînd să-și ascundă indispoziția.

— Păi... vezi că nu putem vorbi decît între patru ochi.

Marchizul aruncă celor din jur o privire în același timp resemnată și plină de umor.

— Bine, bine, dragul meu, e-n regulă. Să mergem în cabinetul meu. Vă rugăm să ne scuzați, doamnelor. Pe curînd !

Între timp Angelica, pe scăunelul ei, devenise centrul atenției unui cerc de curioși. Emoția îngrozitoare care parcă o strîngea de gît începea să se mai risipească și fețele din jur deveneau mai deslușite. Cele mai multe îi erau cu totul necunoscute, doar o doamnă frumoasă, cu gîtul alb ca de filde, aflată în apropierea marchizei, îi atrase atenția. «Doamna de Richeville», gîndi ea, recunoscînd-o.

Rochia plină de broderii de aur a contesei și plastronul înflorit cu diamante o făceau acum să înțeleagă din plin cît de urîtă era rochia ei cenușie. Toate doamnele scîntelau din cap pînă în picioare. La cingătoare purtau atîrnate tot felul de nimicuri încîntătoare, cum Angelica nu mai văzuse niciodată : oglinjoare în rame scumpe, lucrate

de cei mai vestiți bijutieri, piepteni din carapace de broască țestoasă, cutiuțe de fildeș încrustat cu aur, cu bomboane parfumate, sau ceasornice bătute în pietre scumpe, adevărate capodopere ale miniaturiștilor vremii. Angelica își spuse cu amărăciune că ea niciodată nu se va putea îmbrăca în chip atît de minunat. Că niciodată nu va fi în stare să privească atît de trufaș la cei din jur și nici nu va ști să vorbească cu vocea aceea cultivată și atît de prețios modulată, rostind cuvintele din vîrful buzelor, asemeni acestor doamne care păreau a suge bomboane cînd vorbeau.

— Draga mea, o auzi pe una spunînd, fetița asta are un păr admirabil, dar fără îndoială că nu se îngrijește nimeni de coafura ei.

— Și pieptul îl are cam prea slab pentru o fată de cincisprezece ani, zise alta.

— Dar bine, draga mea, nu știu nici dacă are măcar treisprezece !

— Vrei să cunoști părerea mea, Henriette ? Eu cred că e prea tîrziu să mai poată fi cizelată.

«Ce înseamnă asta ? se întreba Angelica, nevenindu-i a-și crede urechilor. Să fiu oare o catîrcă scoasă la vînzare ?» Era însă atît de uluită încît jignirile astea nu o atingeau.

— Ce vreți, zise tare contesa de Richeville, are ochii verzi și știți că ochii verzi poartă nenoroc, ca smaraldele.

— Oh, dar sunt de o nuanță rară, protestă alta, mai curînd albaștri !

— Numai că nu au nici un farmec, insistă cu răutate contesa de Richeville. Priviți ce expresie dură au ochii aceștia cu o nuanță atît de rară ! Nu, orice s-ar spune, nu-mi plac ochii verzi.

«Au de gînd să-mi desființeze așa tot ce am eu mai frumos, ochii și părul ?» gîndea Angelica.

— Cu siguranţă, doamnă, zise ea tare, cu siguranţă că ochii stareţului din Nieul sunt mai puţin duri... Şi că vă poartă noroc, adăugă ea ceva mai încet.

Se lăsă o tăcere mormîntală. Cîţiva pufniră scurt în rîs, abţinîndu-se însă imediat. Cîteva doamne priviră nedumerite în jur, ca şi cum nu le venea a crede că auziseră asemenea cuvinte din gura unei copile. Cît despre contesa de Richeville, aceasta se împurpurase toată, pînă în străfundurile decolteului ei pronunţat şi generos.

— Oh ! Acum o recunosc ! ţipă ea.

Dar tăcu imediat şi îşi muşcă buzele.

Toţi o priveau pe Angelica stupefiaţi. Marchiza du Plessis, ea însăşi o limbă veninoasă, temută de toată lumea, jubila pentru umilirea contesei, dar se ascundea după evantai.

— Philippe ! Philippe ! strigă ea, ca să schimbe într-un fel lucrurile. Unde e fiul meu ? Domnule de Barre, veţi avea bunăvoinţa de a trimite pe cineva să-l caute pe tînărul colonel du Plessis ?

Şi, cînd colonelul de şaisprezece ani se înfăţişă, marchiza spuse :

— Philippe, iat-o pe verişoara ta de Sancé. Ia-o între tinerii de seama voastră, la dans. De bună seamă că tovărăşia voastră o va încînta mai mult decît cercul nostru.

Fără să mai aştepte, Angelica se şi ridică. Inima îi bătea să-i spargă pieptul şi îi era necaz pe ea însăşi pentru asta. Cît despre tînărul senior, acesta îşi privea contrariat mama. «Cum mă pui într-o asemenea situaţie, părea a spune privirea lui, silindu-mă să dansez cu ţărăncuţa asta, numai bădărănie toată ?

Dar înţelese repede, după feţele celor din jur, că se întîmplase ceva neobişnuit, aşa că dădu mîna

Angelică, plin de o curtenie rece, rostind din vîrful buzelor, cît putea mai disprețuitor :

— Poftim, verișoară.

Ea își puse vîrfurile degetelor ei delicate în palma deschisă și, în liniște, Philippe o conduse pînă în pragul galeriei, unde pajii și tinerii de vîrsta ei aveau îngăduința să petreacă după cum îi tăia capul.

— Faceți loc ! strigă el pe neașteptate. Faceți loc ! Prieteni, v-o prezint pe verișoara mea, baroana de Rochie-Posomorîtă !

Izbucni un hohot imens de rîs și toți tinerii se repeziră spre ei. Angelica se abținu, hotărîtă să-și sacrifice ceva din amorul propriu ca să mai rămînă puțin în preajma lui Philippe. Dar unl din tineri întrebă :

— Știți să dansați, domnișoară ?

— Puțin.

— Într-adevăr ? Și ce dansuri anume ?

Înșelată de tonul prietenos al pajului, Angelica răspunse numind dansurile pe care le învățase la serbările cîmpenești și la nunțile de prin sate, dar vioiciunea prietenoasă cu care le înșira fu din nou întîmpinată de un hohot general.

— Dar bine Philippe, țipau entuziasmați băieții, ce pasăre mai e și asta pe care ne-ai adus-o ? În ce văgăună ai scotocit după ea ? Haideți, domnilor, să tragem la sorți ! Cine vrea să danseze primul cu țărăncuța asta nurlie ? Amatorii de hore să iasă în față !

Brusc, Angelica își smulse degetele din mîinile lui Philippe și o luă la fugă. Străbătu în goană saloanele strălucite care gemeau de lume și holul pardosit cu mozaic scump, unde cîinii leneveau pe perne de catifea brodate cu aur. Voia să-l găsească

pe baron şi, mai presus de orice, voia să nu izbucnească în plîns. Nu merita. Asta era o amintire care trebuia înghesuită undeva, într-un colţ cît mai ferit al memoriei ei, ca un vis urît şi scîrbos. Broasca ţestoasă nu trebuie să iasă din carapacea ei. Îşi aducea acum aminte de învăţăturile mătuşii Pulheria şi îşi spunea că fusese pe drept pedepsită pentru trufia ei la auzul invitaţiei de a deveni domnişoară de onoare a marchizei du Plessis.

Auzi, în sfîrşit, dintr-un salon alăturat, vocea pătrunzătoare şi afectată a marchizului :

— Dar bine, dragul meu, nici nu poate fi vorba de una ca asta ! Nici măcar să nu te mai gîndeşti la aşa ceva ! Judeci cu totul şi cu totul greşit. Cum îţi închipui că ne este cu putinţă nouă, nobililor înglotaţi în datorii, ruinaţi de cheltuieli, să obţinem scutiri de genul ăsta ! Şi, de altfel, nici eu şi nici monseniorul de Condé nu suntem împuterniciţi să acordăm asemenea dispense.

— Dar eu nici n-am cerut aşa ceva, răspunse baronul. Tot ce vă rog este să interveniţi pe lîngă supraintendentul finanţelor, domnul de Trémant, pe care îl cunoaşteţi personal. Fiindcă afacerea nu e lipsită de interes nici din punctul lui de vedere. Iată, el îmi acordă scutirea şi taxe pe *pulbere* pentru druml din Poitou pînă la ocean şi pentru celelalte impozite, şi încă numai pe un sfert din veniturile realizate din creşterea catîrilor şi din exploatarea minei. În contrapartidă, intendenţa armatei va putea să-şi rezerve cumpărarea celorlalte trei sferturi la preţul zilei, iar tezaurul regal va putea cumpăra plumbul şi argintul la tariful oficial. E limpede că pentru stat e un avantaj să-şi aibă producători siguri. Pot oferi pentru tracţiunea tunurilor nişte catîri o minunăţie, solizi, îndesaţi, pietroşi, cu nişte crupe ca piatra...

— Cuvintele dumitale miros a băligar şi a sudoare, protestă marchizul ducîndu-şi dezgustat mîna la nas. Stau şi mă gîndesc pînă în ce punct ai de gînd să împingi înjosirea calităţii dumitale de gentilom amestecîndu-te într-o treabă care seamănă mult — te rog să-mi ierţi termenul dur, însă altul nu găsesc în clipa de faţă — care seamănă mult cu... cu comerţul !

— Comerţ-necomerţ, vorba e că trebuie să trăiesc, răspunse Armand de Sancé cu o dîrzenie care o pătrunse pe Angelica pînă în inimă.

— Dar eu, strigă disperat marchizul ridicînd braţele spre cer, eu crezi că nu mă lupt cu tot felul de greutăţi ? Numai că te rog să mă crezi, scumpul meu văr, că atîta timp cît am să mai trăiesc sunt hotărît să nu-mi fac de rîs calitatea de nobil prin activităţi din astea rezervate mîrlanilor!

— Vere, între averea dumitale şi a mea nu încape comparaţie. Fiindcă eu trăiesc ca un cerşetor faţă de rege, care îmi refuză orice ajutor, şi ca pradă faţă de cămătarii din Niort, care mă mănîncă de viu !

— Ştiu, ştiu asta, bravul meu Armand ! Dar te-ai întrebat vreodată dacă eu, care trăiesc la curte şi am şi două demnităţi importante, reuşesc să-mi echilibrez bugetul ? Ei bine, află că cheltuielile mele depăşesc îngrozitor veniturile. Cu veniturile domeniului meu de aici, de la Plessis, cu cele ale soţiei mele din Touraine, cu slujba mea de ofiţer al camerei regelui, care îmi aduce cam patruzeci de mii de livre, şi cu cea de maestru al taberelor din Poitou, am un venit brut în jur de o sută şaizeci de mii de livre...

— Eu, zise baronul, aş fi fericit cu a zecea parte din suma asta!

— Un moment, vere, un moment. Am, deci, o sută șaizeci de livre venit. Dar află că cheltuielile soției mele, regimentul fiului meu, palatul din Paris, locuința pe care sunt nevoit să o întreținu la Fontainebleau, deși prea rar mă abat pe acolo, călătoriile pe care sunt silit să le fac urmîndu-l pe rege cu toată curtea în drumurile lui, dobînzile la diferite împrumuturi, apoi recepțiile, hainele, echipajele, servitorii și așa mai departe, toate astea duc cu mult peste trei sute de mii de livre pe an.

— Deci înseamnă că dumneata în fiecare an ieși în pagubă cu o sută cincizeci de mii de livre ? se îngrozi baronul.

— Da, dragul meu văr, văd că socotești bine. Și dacă mi-am permis în fața dumitale această expunere fastidioasă e tocmai pentru ca dumneata să poți înțelege punctul meu de vedere cînd îți spun că, în momentul de față, mi-e peste putință să-l abordez pe domnul de Trémant, supraintendentul finanțelor.

— Dar vă cunoașteți, totuși...

— Ne cunoaștem, dar nu ne mai vedem. Ți-am spus de o mie de ori că domnul de Trémant este în serviciul regelui și al regentei și că e devotat trup și suflet lui Mazarin...

— Păi asta-i bine, dacă-i așa, fiindcă tocmai că...

— Tocmai pentru astă nu ne mai vedem ! Nu știi că monseniorul prinț de Condé, căruia îi sunt foarte devotat, e în relații foarte reci, ca să nu spun mai mult, cu toată curtea ?

— De unde să știu eu ? făcu Armand de Sancé, aiurit. Am mai stat de vorbă cu dumneata acum cîteva luni, prin iarnă, și la vremea aceea regina-mamă nu avea slujitor mai devotat decît tocmai prințul de Condé !

— Oh, suspină afectat marchizul, de atunci a trecut mult timp, dragul meu ! Nu pot să mă apuc să-ţi povestesc acum de-a fir a păr cum s-au întîmplat toate. Află însă că dacă regina, cu cei doi fii ai ei şi vipera aceea roşie de cardinal au putut pune din nou mîna pe Paris, asta s-a datorat monseniorului de Condé. Şi drept mulţumire s-au comportat faţă de el într-un mod de-a dreptul nedemn! De cîteva săptămîni ruptura s-a produs pe faţă! Monseniorul a primit din Spania propuneri care nu i s-au părut lipsite de interes. Aşa că îmi face cinstea de a fi în momentul de faţă oaspetele meu, tocmai pentru a studia chestiunea mai îndeaproape, graniţa fiind la doi paşi.

— Propuneri din Spania ? reptă baronul.

— Da, din Spania. Contez pe discreţia dumitale de gentilom şi îţi încredinţez acest secret : regele Filip al IV-lea i-a oferit marelui nostru general comanda unei armate de zece mii de oameni, iar domnului de Turenne una la fel.

— Pentru ce ?

— Cum pentru ce ? Ca să o alunge pe regentă şi mai ales pe hoţul ei de cardinal, iată pentru ce ! Armatele spaniole comandate de domnul de Condé l-ar aduce pe regele Filip pînă la Paris şi atunci Monsieur, adică monseniorul prinţ Gaston d'Orléans, fratele răposatului Ludovic al XIII-lea, ar fi proclamat rege. Monarhia ar fi salvată şi curăţită pentru totdeauna de copii, de femei şi de străinul acesta josnic şi hulpav care o dezonorează ! Şi atunci te întreb, dragul meu : cînd ştiu de existenţa acestor proiecte atît de măreţe, ce am eu de făcut ? De dragul unor avantaje de moment, care să-mi permită să duc mai departe viaţa pe picior mare, să îmbrăţişez cauza regelui şi a lui Mazarin, care e pierdută dinainte şi să mă prăbuşesc cu ei

cu tot în cîteva luni ? Căci tot poporul, curtea, clerul, toată suflarea Franţei îl urăşte cu sete pe Mazarin şi-i vrea capul. Doar regina îl susţine, împotriva voinţei tuturor, şi cu siguranţă că nu va ceda niciodată. Dragostea e oarbă, dragul meu ! Aşa că nici nu se poate descrie viaţa pe care o duce regele de doi ani de zile : fugi, întoarceri, dispute, împăcări, rupturi, din nou împăcări, războaie şi toate nenorocirile, ca la ţiganii din răsăritul Europei ! E prea mult, dragul meu, Franţa e o ţară prea nobilă pentru matrapazlîcurile unui italian venit din toată lumea ! Cauza micului Ludovic al XIV-lea e pierdută şi ar fi curată nebunie să-mi leg soarta de a lui. Sunt destui proşti care s-o facă, şi care au să-şi muşte mîinile în curînd, fiindcă loc pentru ei nu va fi atunci ! Ca să nu mai spun că fiica monseniorului Gaston d'Orléans, domnişoara de Montpensier, despre care cred că ai auzit, e o partizană turbată a Frondei. Anul trecut a luat parte la o bătălie, cu arma în mînă, alături de insurgenţi. Şi nu visează altceva decît ca luptele să reînceapă. Soţia mea o adoră şi reciprocitatea e deplină. Numai că, de data asta, nu-i voi mai îngădui soţiei mele să se amestece în alt partid decît în al meu. Că-şi înnoadă o eşarfă albastră în jurul mijlocului şi că-şi înfige un spic de grîu la pălărie, asta n-ar fi cine ştie ce nenorocire, dacă separarea soţilor n-ar atrage după sine şi alte dandanale. Numai că soţia mea, prin însuşi caracterul ei, e mereu *contra*. E contra jartierelor, contra cîrlionţilor lăsaţi pe frunte, e contra oricui şi contra a orice, numai contra să fie. Este o originală. În momentul de faţă e contra regentei, fiindcă aceasta a spus că mirosul pastilelor folosite de soţia mea

pentru parfumatul gurii aduce a purgativ. Așa că nimic n-o va face pe scumpa mea Alice să revină la curte, unde susține că se plictisește de moarte. Deci, fiindcă soția mea nu vrea să mă urmeze, o voi urma eu pe ea. Am o mare slăbiciune pentru calitățile ei, mai ales în materie de dragoste, și, după toate astea, Fronda este, totuși, un joc cît se poate de amuzant...

— Dar... nu vrei să spui că și domnul de Turenne... tot așa și el... bîigui baronul Armand, care nu mai înțelegea nimic.

— Oh ! Domnul de Turenne ! Domnul de Turenne ! Domnul de Turenne este și el exact ca toată lumea, nu-i place ca serviciile lui să nu fie apreciate, asta-i tot ! A cerut ținutul Sedan pentru el și familia lui și a fost refuzat. S-a supărat, firește, oricine ar fi făcut la fel. Și se pare că deja, în principiu, a acceptat propunerile regelui Spaniei, pasul definitiv îl va face cînd va primi vești de la sora sa, doamna de Longueville, care a plecat împreună cu doamna de Condé să ridice Normandia împotriva lui Mazarin. Trebuie să știi că se află aici, printre oaspeții mei, însăși doamna ducesă de Beaufort, ale cărei farmece nu-i sunt indiferente prințului... așa că, împotriva obiceiurilor lui, marele soldat nu e chiar grăbit să plece la război. Și îl vei înțelege, fără îndoială, cînd o vei vedea pe zîna care e cauza acestei lipse de grabă...! Are o piele, dragul meu... o piele... oh !

Angelica, rezemată de o tapiserie, îl văzu pe tatăl său scoțînd o batistă mare și ștergîndu-și buimăcit fruntea. «Cu siguranță că nu se va alege cu nimic, își spuse ea cu inima strînsă. Ce-i interesează pe ei necazurile noastre, cu catîrii și cu mina de plumb ?»

Simţea un nod strîngîndu-i gîtul. Se depărtă din nou, ajungînd în parc, unde amurgul se lăsa în nuanţe albăstrii. Se auzeau iar viorile şi chitarele sunînd dulce în saloanele imense, unde lacheii mulaţi în fir de aur aprindeau candelabrele grele. Alţii, cocoţaţi pe tocurile lor înalte, aprindeau lumînările înfipte în aplicele de pe pereţi, în dreptul oglinzilor care le multiplicau lumina.

«Şi cînd te gîndeşti, îşi spunea Angelica preumblîndu-se cu paşi mici pe alei, cînd te gîndeşti că bietul tata îşi făcea scrupule pentru cîţiva catîri pe care Molines vrea să-i vîndă în Spania pe timp de război ! Trădare ? Exact asta îi lasă reci pe toţi prinţii ăştia, şi ei totuşi nu există decît datorită regelui, pe care vor să-l răstoarne ! Oare chiar se gîndesc cu adevărat la aşa ceva ?»

Mergînd aşa, gînditoare, la întîmplare, dăduse roată castelului şi se afla acum la piciorul acelui zid pe care se urcase de atîtea ori să contemple comorile din încăperea fermecată. Nu era nimeni în jur, căci perechile amoroase se fereau de ceaţa rece din partea aceasta a parcului, preferînd peluza din faţă.

Un instinct cu care se obişnuise o făcu să-şi scoată pantofii şi, în ciuda rochiei lungi, se căţără cu sprinteneală pînă la cornişa de la primul etaj. Întunericul se lăsa din ce în ce şi nu era nimeni care să o vadă.

De data asta fereastra era deschisă şi Angelica se plecă înăuntru. Simţea că încăperea era acum locuită, mai ales că era luminată uşor de o lampă mică cu ulei, care multiplica umbrele şi umplea încăperea de alte taine, mai atrăgătoare decît altădată.

Deodată, privind spre patul cu polog, avu impresia că tabloul cu zeităţi începea să se însufle-

țească. Făcu ochii mari și înțelese că ceea ce luase ea la început drept un tablou însemna, în realitate, două trupuri vii, albe și goale, care se frămîntau în așternutul ca de zăpadă, plin de dantele. Erau atît de strînse încît în prima clipă avu impresia că era vorba de o luptă, însă își dădu apoi seama că erau un bărbat și o femeie.

Părul negru și buclat al bărbatului acoperea aproape în întregime fața femeii, pe care trupul lui parcă voia să o strivească cu totul. Totuși, se mișca cu o anumită blîndețe, mîngîietor parcă, ritmic, însuflețit de un soi de înverșunare voluptoasă, în timp ce reflexele lămpii scoteau în evidență jocul mușchilor lui superbi, parcă dăltuiți în marmură.

Femeia era ascunsă vederii. Tot ce putea Angelica să vadă în penumbră era un picior fin, strîngînd trupul bărbatului, un sîn care ieșea din strînsoarea brațului și o mînă ușoară și albă. Mîna aceasta, asemeni unui fluture, mîngîia într-un du-te-vino aproape mașinal trupul puternic al partenerului sau se prindea de marginea patului, în timp ce gemete adînci se ridicau dintre perdelele de mătase.

Cu ochi mari, fără suflare, Angelica asculta cu lăcomie gîfîielile care se amestecau una cu alta, din ce în ce mai grăbit, ca o furtună fierbinte și din ce în ce mai pustiitoare. Apoi, o zvîrcolire aprigă, urmată de o potolire bruscă, într-o liniște întreruptă doar de cîteva suspine ale femeii, a cărei mînă căzuse, sleită de puteri, atîrnînd în jos ca o floare ruptă peste marginea așternutului răvășit.

Angelica era în același timp zdruncinată de un rău fizic necunoscut și fermecată de ce văzuse. Înțelegea ce se petrecuse, știa ce era asta, văzuse de atîtea ori animalele făcînd același lucru și știa că

şi oamenii fac la fel, dar de văzut încă nu văzuse niciodată.

«Deci aşa arată dragostea !» îşi spunea ea, şi tot trupul îi era cuprins de o fierbinţeală nouă, de un tremur ciudat ,de spaimă şi de plăcere în acelaşi timp.

Într-un tîrziu cele două trupuri se desfăcură. Se odihneau acum unul lîngă celălalt, nemişcaţi, ca nişte statui albe în întunecimea unei grote. Răsuflările le erau acum prelungi, într-o linişte care parcă prevesteşte somnul. Nu scotea nici unul vreun cuvînt.

După cîtva timp, femeia întinse mîna spre consola de lîngă pat, luînd o sticlă scînteietoare, plină cu vin rubiniu.

— Oh, iubitule, murmură ea, mă simt sleită de puteri ! Trebuie să împărţim vinul acesta de Rousillon, pe care văd că prevăzătorul tău valet ni l-a lăsat la îndemînă. Vrei şi tu o cupă ?

Bărbatul răspunse din fundul alcovului cu un mormăit a încuviinţare, aşa că femeia, cu mişcări leneşe şi obosite, umplu două cupe şi, dînd una iubitului ei, o sorbi pe cealaltă cu un fel de lăcomie fericită. Şi în clipa aceea Angelica se gîndi ce fericire ar fi fost să se fi aflat ea acolo, în patul acela, goală, sfîrşită de puteri şi sorbind din cupa cu vin asemeni doamnei aceleia.

«Asta e *doctoria* părinţilor», gîndi ea tulburată.

Stătea în siguranţă pe cornişa ei şi putea vedea acum limpede trupul femeii, cu sînii delicaţi şi de o rotunjime desăvîrşită, marcaţi de cele două puncte închise, pîntecele suplu şi picioarele lungi şi fine, nobil arcuite.

Lîngă pat, pe o măsuţă joasă, se afla un platou cu fructe. Femeia întinse mîna, luă o piersică şi îşi înfipse cu poftă dinţii albi şi strălucitori.

Deodată însă bărbatul sări ca ars, țișnind din pat numai cu un cearșaf pe care și-l ținea în dreptul șoldurilor.

— Dar-ar ciuma în cine nu ne lasă în pace ! țipă el furios, luînd pe umeri un halat larg de mătase cu cingătoare de argint.

Angelica se crezu descoperită și, mai mult moartă decît vie în ascunzătoarea ei, încercă să se tragă cît mai înapoi, dar înțelese repede că supărarea bărbatului dinăuntru nu de ea fusese pricinuită, ci de bătăile în ușă, care se repetară, mai puternice. Bărbatul continuă să mormăie nemulțumit, aranjîndu-și halatul. Era un tînăr ca la treizeci de ani, cu o față mai puțin frumoasă decît trupul parcă sculptat în marmură. Avea nasul ceva mai lung decît s-ar fi cuvenit și o privire aspră, dar plină de viață, care îl făcea să semene cu o pasăre de pradă.

— Sunt cu ducesa de Beaufort, așteaptă ! strigă el întorcîndu-se spre ușă.

9

În ciuda acestui avertisment, ușa se deschise și un valet se ivi în prag.

— Rog respectuos pe alteța sa să binevoiască să mă ierte, dar a sosit un călugăr care insistă să fie primit imediat de monseniorul prinț de Condé, spunînd că are vești extrem de importante. Domnul marchiz du Plessis mi-a ordonat să vi-l anunț fără întîrziere, considerînd că este într-adevăr cazul să-l primiți.

— Bine, să intre.

«Aha, își zise Angelica, deci seniorul acesta e monseniorul prinț de Condé ! Ce tînăr e pentru atîtea bătălii cîștigate !»

Prințul venise spre scrinul din lemn de abanos de lîngă fereastră, trăgînd sertarele și căutînd ceva.

În timpul acesta, valetul introduse pe solicitantul atît de intempestiv, un călugăr cu fața acoperită pînă peste ochi de gluga largă, care făcu mai multe plecăciuni, cu o elasticitate în mișcări remarcabilă pentru cineva din tagma lui. Apoi, îndreptîndu-se, își dădu gluga pe ceafă, descoperind privirilor un obraz închis la culoare, însuflețit de doi ochi ageri și plini de vioiciune.

Venirea lui nu păru cîtuși de puțin să o stînjenească pe ducesa de Beaufort, care rămînea mai departe întinsă leneșă în așternutul plin de dantele, continuînd să muște netulburată din piersica abia începută. E drept că își trăsese repede o eșarfă în jurul șoldurilor, dar cam atît.

Dintr-un sertar al scrinului de abanos, prințul scoase cîteva plicuri mari, pecetluite cu ceară roșie.

— Părinte, zise el fără să se întoarcă, ești trimisul domnului Fouquet ?

— Întocmai, monseniore, răspunse nou-venitul, adăugînd cîteva cuvinte într-o limbă pe care Angelica n-o cunoștea, dar bănui că ar putea fi limba italiană. Cînd vorbea franțuzește, vorbea puțin peltic și rostirea lui avea ceva copilăresc, nu lipsit de farmec.

— Nu mai e nevoie de parolă, signor Exili, zise prințul de Condé, v-am recunoscut după semnalmente și după pata albăstrie de la coada ochiului. Deci dumneavoastră sunteți cel mai iscusit artist din Europa în această știință atît de grea și atît de subtilă a otrăvurilor, nu ?

— Alteţa voastră îmi face o înaltă onoare! Meritul meu nu este decît acela de a perfecţiona într-o măsură neînsemnată cîteva reţete moştenite de la maeştrii mei florentini.

— Oamenii Italiei fac artă în tot ce fac, strigă Condé entuziasmat, apoi izbucni într-un rîs puternic, un fel de nechezat sinistru.

După care întreaga lui fizionomie se înăspri dintr-o dată.

— Aveţi asupra dumneavoastră obiectul, signor Exili ?

— Da, monseniore. Iată-l.

Şi scoase din mîneca largă o casetă de lemn scump, lucrat cu migală, deschizînd-o el însuşi printr-o mişcare de care Angelica nu-şi putu da seama, atît fusese de rapidă.

— Observaţi, monseniore, nu are cheie, nu are nimic, e suficient să apăsaţi cu unghia pe gîtul acestui interesant personaj care ţine pe mînă o porumbiţă şi caseta se deschide imediat. Cine nu cunoaşte secretul n-o poate deschide în nici un fel! Sub învelişul de lemn se află oţelul cel mai dur, aşa că nu poate fi nici sfărîmată.

Capacul era ridicat. Înăuntru, pe o perniţă de mătase, scînteia un flacon minuscul de cristal cu un lichid verde, de nuanţa smaraldului. Prinţul luă flaconul cu o nesfîrşită grijă şi-l privi în lumină.

— Vitriol roman, rosti visător părintele Exili. De fapt, numele e impropriu, dar s-a încetăţenit de multă vreme. Eu n-am făcut decît să-i îmbogăţesc puţin compoziţia chimică. E o materie cu efect încet, dar sigur. Şi mai ales e mai practic decît sublimatul corosiv, care poate provoca moartea în cîteva ore, dar dă simptome inconfundabile. Din cele spuse de domnul Fouquet am reţinut, monse-

niore, că dumneavoastră înșivă, ca și prietenii dumneavoastră, țineți ca în nici un caz în anturajul persoanei vizate să nu se iște vreun fel de bănuieli. Persoana în chestiune va fi cuprinsă de o anumită slăbiciune, o tristețe adîncă, va rezista poate o săptămînă sau două, dar moartea sa va avea toate simptomele unei fierbințeli a măruntaielor pricinuite de ceva vînat alterat sau altă mîncare nu îndestul de proaspătă. Ar fi prin urmare chiar recomandabil ca la masa persoanei să se servească în zilele respective scoici, stridii sau alte vietăți cu cochilie, care au adesea efecte de genul acesta. Nimeni nu va bănui cauza reală a morții, ci va considera că faptul s-a petrecut tocmai din cauza acestor alimente.

— Vă mulțumesc pentru excelentele dumneavoastră sfaturi, părinte.

Prințul privea cu nesaț flaconul cu reflexe verzui și ochii lui aveau o strălucire plină de ură. Angelica era dezamăgită : zeul dragostei, coborît pe pămînt, nu mai păstra nici o urmă de frumusețe. Era rău și o înspăimînta.

— Îmi permit să recomand alteței voastre să fie cu mare grijă, urmă părintele Exili, substanța aceasta nu trebuie manevrată decît cu nesfîrșită precauție. Pentru a o distila, eu însumi am fost obligat să port pe față o mască de sticlă. O singură picătură pe un deget ar putea provoca putrezirea brațului întreg. Dacă nu aveți putința ca dumneavoastră înșivă să turnați picăturile în mîncarea persoanei, e nevoie să instruiți bine pe servitorul care o va face. Alegeți unul cu mișcări precise și căruia să nu-i tremure mîna de emoție.

— Valetul care v-a introdus este omul meu de toată încrederea. Și printr-un noroc nemaipomenit al soartei, de care mă felicit, persoana despre care

discutăm nu l-a văzut niciodată. Cred că nu-mi va fi greu să-l plasez acolo la momentul oportun.

După care prinţul privi spre călugăr cu un aer batjocoritor.

— Îmi închipui, părinte Exili, că o viaţă închinată acestei nobile arte n-a făcut din dumneavoastră un om foarte scrupulos. Totuşi, mă simt dator să vă întreb ce aţi zice aflînd că această otravă este destinată unui compatriot de-al dumneavoastră, unui italian din Abruzzi ?

Călugărul se înclină din nou şi buzele lui subţiri se lungiră într-un zîmbet plin de nevinovăţie.

— Monseniore, consider compatrioţi cu mine pe aceia care apreciază serviciile mele la justa lor valoare. Iar în momentul de faţă domnul Fouquet este mult mai generos cu mine decît un italian oarecare din Abruzzi, pe care de asmenea îl cunosc, dar pe care nu-l consider compatriotul meu.

Rîsul de măgar al prinţului izbucni din nou, voios.

— Bravo ! Bravissimo, signor Exili ! Îmi place să am cu mine oameni de felul dumnevoastră !

Şi puse cu mişcări grijulii flaconul înapoi pe pernuţa lui de mătase. Urmă o clipă de tăcere. Ochii italianului priveau strălucirile verzi cu o satisfacţie nu lipsită de mîndrie.

— Aş mai adăuga, monseniore, că această licoare are însuşirea de a fi cu totul lipsită de miros şi cu gust aproape imperceptibil. Nu schimbă deloc aspectul mîncării în care e turnată, iar în ce priveşte gustul, chiar dacă persoana în chestiune ar simţi ceva, va fi convinsă că bucătarul a turnat prea multe mirodenii în sos. Dar, repet, pentru aşa ceva ar trebui să aibă un gust nemaipomenit de ager şi să fie foarte atentă. Şi sperăm că nu va fi cazul.

— Sînteţi un om într-adevăr preţios, părinte, repetă prinţul aproape visător.

Apoi, cu o mişcare nervoasă, luă de pe măsuţă plicurile sigilate.

— Iată hîrtiile pe care trebuie să vi le dau ca să le duceţi domnului Fouquet. Aveţi aici declaraţia marchizului de Hocquincourt. Asta e a domnului de Charost, asta a domnului du Plessis, dincoace a doamnei de Richeville, a ducesei de Beaufort şi a doamnei de Longueville. După cum observaţi, doamnele sînt mai puţin leneşe la scris decît bărbaţii... sau cel puţin nu chiar aşa de scrupuloase. Îmi mai trebuie încă cea a domnului de Maupéon, a marchizului de Créqui şi încă vreo cîteva...

— Printre care şi a alteţei voastre, monseniore, zîmbi Exili.

— Aşa este. E scrisă şi nu mai trebuie decît semnată.

— Va avea alteţa voastră extrema bunăvoinţă de a mi-o citi, ca să pot urmări punct cu punct ordinea faptelor ? Domnul Fouquet ţine în mod special ca nici unul din termeni să nu fie scăpat din vedere.

— La voia dumneavoastră, părinte, răspunse prinţul, cu o uşoară ridicare din umeri.

Luă foaia de hîrtie şi începu să citească cu voce tare:

«Eu, Ludovic al II-lea, prinţ de Condé, asigur pe domnul Fouquet că niciodată nu voi fi credincios altei persoane decît domniei sale că nu voi da ascultare nimănui altcuiva şi că îi voi pune la dispoziţie domeniile mele, fortificaţiile şi toate celelalte, oricînd îmi va cere aceasta.

Pentru care dau prezenta, scrisă în întregime şi semnată de mine cu mîna mea, din propria mea voinţă, fără ca numitul domn să-mi fi cerut acest

lucru, ci avînd bunătatea de a se încrede în cuvîntul meu.

Făcut la castelul Plessis-Bellière, azi 20 septembrie 1649.»

— E fără cusur, monseniore, puteţi semna, zise părintele Exili, ai cărui ochi aruncau sclipiri stranii.

Cu o mişcare iute şi parcă împins de cineva nevăzut să termine mai degrabă, prinţul luă o pană de gîscă, o înmuie într-una din călimările de argint aurit de pe masă şi semnă. În timpul acesta, călugărul încălzise puţină ceară roşie, cu care prinţul pecetlui misiva.

— Toate celelalte înscrisuri sînt întocmite după acelaşi model şi semnate, încheie el. Cred că stăpînul dumitale va fi mulţumit şi ne-o va dovedi.

— Fiţi absolut convins, monseniore. Totuşi, nu pot părăsi acest castel fără să am şi celelalte declaraţii în legătură cu care m-aţi făcut să sper.

— Mă voi face forte să le aveţi pînă mîine la prînz, părinte. Toate persoanele despre care am vorbit se află aici la castelul acesta.

— Voi rămîne deci pînă atunci.

— Prietena noastră, marchiza du Plessis, stăpîna casei, va avea grijă de instalarea dumneavoastră, signore. Am prevenit-o că urmează să sosiţi, aşa că sînteţi aşteptat.

— Pînă atunci, cred că ar fi bine ca aceste scrisori să stea închise în caseta pe care v-am adus-o, monseniore. Nu se poate deschide şi hîrtiile nu vor fi nicăieri în mai mare siguranţă.

— Aveţi dreptate, signor Exili. Ascultîndu-vă, îmi dau seama din ce în ce mai bine că a conspira e o artă care cere experienţă şi practică. Eu sînt soldat şi nu mă pricep să umblu cu ascunzişuri.

— Un soldat acoperit de glorie! exclamă italianul înclinîndu-se.

— Mă flataţi ,părinte. Dar recunosc că aş fi fericit dacă domnul Mazarin şi regina-mamă ar fi de aceeaşi părere cu dumneavoastră. Orice ar fi, eu cred că tactica militară, deşi mai grosolană, se apropie în multe privinţe de subtila dumneavoastră artă. Fiindcă şi într-un domeniu şi în celălalt trebuie să prevezi mişcările adversarului.

— Monseniore, vorbiţi de parcă însuşi marele Machiavelli v-ar fi fost maestru !

— Iarăşi mă flataţi, părinte !

Dar se vedea că vorbele italianului îi făcuseră cu adevărat o plăcere deosebită.

Apoi Exili îi arătă cum trebuia ridicat culcuşul de mătase pentru ca hîrtiile să încapă dedesubt, după care totul fu depus în scrinul de abanos.

Dar nici nu ieşise bine călugărul, că prinţul se şi repezi, nerăbdător ca un copil, să ia caseta din comodă şi să o deschidă din nou.

— Să văd ! şopti cu patimă bruscă ducesa, întinzînd mîna.

Tot timpul întrevederii nu scosese un cuvînt, mulţumindu-se să-şi scoată şi să-şi pună într-una inelele de pe degete. Dar era limpede, pentru oricine ar fi privit-o, că era numai ochi şi urechi şi nu-i scăpase un cuvînt din ce se vorbise.

Condé se apropie de pat, ţinînd caseta ca pe un trofeu şi amîndoi contemplară cu priviri lacome flaconul de smarald.

— Crezi că e într-adevăr aşa puternică pe cît spune ? murmură visătoare ducesa.

— Fouquet susţine că nu există chimist mai mare decît florentinul ăsta. Şi, în orice caz, tot prin el vom lucra. Să nu uităm că el a avut ideea intervenţiei spaniolilor, în aprilie, cînd a avut şi curajul de a o expune în Parlamentul din Paris. E drept că prozeliţi n-a făcut, dar asta l-a pus în legătură

cu majestatea sa catolică *. Dacă voi avea comanda unei armate, asta va fi numai datorită lui.

Ducesa se ridicase în capul oaselor, sprijinindu-se de perne.

— Deci domnul Mazarin e un om mort, zise ea încet, cu un aer visător.

— Da, e ca şi mort, ai dreptate. Moartea lui e în mîinile noastre.

— Şi dacă ne gîndim că uneori regina-mamă ia masa cu iubitul ei cardinal...

— Da, aşa se spune, zise Condé după o clipă de gîndire. Dar nu sînt de părerea dumitale, scumpa mea. Mă gîndesc la altă mişcare, mai abilă şi mai eficace. Te-ai gîndit vreodată ce s-ar alege de intriganta de regină-mamă dacă n-ar exista fiii ei ? N-ar avea altceva de făcut decît să se retragă într-o mănăstire şi să-i plîngă acolo pe amîndoi, pînă la sfîrşitul zilelor ei.

— Să-l otrăvim pe rege ? tresări uluită ducesa.

Prinţul necheză voios şi merse spre scrin, punînd caseta la loc.

Iată ce înseamnă politica femeilor, rîse el. Te înduioşează că e vorba de un băiat frumuşel, tulburat de umorile adolescenţei şi care de o vreme la curte, îţi tot face ochi dulci, ca un căţeluş care dă din coadă şi e gata să facă sluj. Asta e regele din punctul dumitale de vedere, draga mea. Numai că pentru noi e altceva. E obstacolul cel mai primejdios în calea proiectelor noastre. Cît despre frate-său, micul Monsieur, puştiul acela pervers care deja a început să se îmbrace în rochii şi să-i placă să fie dezmierdat de bărbaţi, e şi mai puţin vrednic de tron. Nu, draga mea, crede-mă că domnul

* **Majestatea sa catolică** — titlul oficial al regelui Spaniei. **(n. trad.).**

d'Orléans, pe atît de îngăduitor pe cît era fratele lui, Ludovic al XIII-lea, de sever, va fi exact regele care ne trebuie. E bogat și lipsit cu totul de asprime. Ce ne-am putea dori mai mult ?

Ajuns aici, prințul încuie sertarul scrinului, verifică atent încuietoarea și strecură cheia în buzunarul halatului.

— Așa că, draga mea, continuă el, cred că e cazul să ne prezentăm în fața gazdelor noastre. Întîrziem de la masă. S-o chem pe Manon, camerista dumitale ?

— Ți-aș fi îndatorată, scumpe senior.

Plecarea celor doi din încăpere însemna o mare ușurare pentru Angelica, fiindcă începea să simtă că înțepenește stînd într-una nemișcată pe cornișă. Nu putuse pleca de acolo, de teamă să nu atragă atenția, așa că întîrziase mult și probabil că baronul o căuta în toate părțile. Abia după ce prințul și iubita lui, îmbrăcați și dichisiți de o droaie de servitori, plecaseră din încăpere, se putu și ea mișca, să-și dezmorțească puțin încheieturile.

Încăperea visurilor ei era acum din nou goală, așa cum o știuse dintotdeauna. Lampa mică lumina mai departe, dar vălul de mister de altădată se așternu din nou, la fel de fascinant.

Ușor, cu mișcări abia auzite, se strecură pe fereastră. Aroma fardurilor și a parfumurilor scumpe se amesteca îmbătătoare cu miresmele nopții de afară, încărcată de respirația curată a pădurii.

Nu-și dădea seama prea bine ce avea de făcut și nu avea un plan precis. S-ar fi putut foarte bine să o surprindă cineva, dar nu se temea de nimic! Era sigură că tot ce trăia era de fapt un vis. O prelungire a poveștilor cu doamna ciudată care cutreiera castelul Monteloup sau cu cruzimile de ne-

închipuit ale lui Gilles de Retz. Ceva la fel cu plecarea în America, de care nu-și mai aducea prea bine aminte, sau cu noaptea petrecută în chilia fratelui Ioan, la fel de tulbure și ea.

Cu o mișcare sigură, luă halatul de mătase al prințului de pe scaunul pe care zăcea aruncat, căută cheița în buzunar, apoi merse la scrin, descuie sertarul și scoase caseta. Era din lemn de santal, răspîndea o aromă plăcută pe care o recunoscu imediat. Încuie sertarul, puse cheia la loc în buzunarul halatului și ieși din nou pe cornișă. Îi venea să rîdă cînd se gîndea ce figură va face prințul cel rău la vederea sertarului gol.

«Asta nu înseamnă că fur, își liniștea ea conștiința, dar împiedic o crimă. Poate că în felul ăsta scap viața regelui.»

Știa acum și în ce ungher avea să ascundă prețioasa comoară. Cele patru turnuri cu care arhitecții împodobiseră castelul Plessis nu aveau decît rol ornamental, dar, ca oricare turnuri care se respectă, erau împodobite cu creneluri și metereze ce imitau alcătuirea vechilor construcții medievale, ba chiar și cîteva lucarne. Tocmai într-una din acestea piti caseta, gîndindu-se că ar fi trebuit să fie cineva din cale afară de șiret ca să-i dea prin minte să caute tocmai acolo.

Apoi, sprintenă ca o veveriță, se lăsă să alunece pe un burlan pînă jos. Abia cînd atinse pămîntul își dădu seama că avea picioarele înghețate și nici nu și le mai simțea.

Se încălță cu pantofii ei vechi și scîlciați și se întoarse la intrarea în castel, pufnind în rîs la gîndul figurii pe care avea să o facă monseniorul de Condé...

Toată lumea era adunată în saloane. Noaptea întunecoasă şi plină de ceaţă rece, care pătrundea pînă la oase, tăia oricui cheful de plimbări pe afară.

Pătrunzînd în hol, Angelica se simţi dintr-o dată gîdilată la nări de mirosul apetisant de mîncăruri fine. Văzu trecînd un şir de valeţi care purtau, pătrunşi de importanţa misiunii lor, platouri mari de argint pe care se lăfăiau fazani şi becaţe cu penele pe ele, purcei de lapte cu coroniţe de flori ca nişte mirese bine rumenite şi hălci mari de friptură de cerb, toate împodobite dichisit cu anghinare şi mărar, într-un tablou nemaivăzut pentru fiica unui mărunt gentilom de ţară.

Toată lumea de la castel se adunase în săli şi în galerii, în jurul unor mese acoperite cu dantele scumpe, distribuite cu artă.

Oprindu-se în pragul salonului cel mare, Angelica îl văzu pe prinţul de Condé în centrul atenţiei unui grup de doamne strălucite, dintre care le recunoscu pe marchiza de Plessis, pe ducesa de Beaufort şi pe contesa de Richeville. Marchizul du Plessis şi fiul său Philippe, proaspătul colonel de şaisprezece ani, erau şi ei aşezaţi la aceeaşi masă, împreună cu încă doi sau trei înalţi seniori. Sutana întunecată a părintelui Exili arăta ca o pată pe tabloul acesta plin de culori vii şi scînteietoare, scliptind de aur şi de pietre preţioase. Dacă baronul de Sancé ar fi fost şi el printre invitaţi, ar fi fost fără îndoială perehea călugărului italian, dar Angelica nu-l văzu nicăieri, oricît îl căută cu privirea.

Unul din paji, care trecea în grabă cu un vas de argint aurit, o recunoscu şi se opri din mersul lui graţios. Era cel care de dimineaţă îşi bătuse cel mai tare joc de ea în legătură cu dansurile pe care spusese că le ştie.

— Oh! exclamă el pe un ton plin de căutare, iata-o pe baroana de Rochie Mohorîtă ! Ia zi, puicuţă dulce, cam ce-ai vrea să bei ? Un rachiu zdravăn, ca la tine-n sat, să-ţi pîrîie gîtlejul, sau o ulcea de lapte bătut, cum te-ai învăţat la voi la stînă ?

Angelica simţi că i se urcă sîngele în cap de furie, dar nu zise nimic. Scoase doar limba şi se strîmbă la obrăznicătura de paj, după care, lăsîndu-l holbat de uimire, se îndreptă spre masa la care se afla prinţul.

— Dumnezeule ! Priviţi cine vine încoace ! exclamă contrariată ducesa de Beaufort.

Marchiza du Plessis se întoarse în direcţia în care privea ducesa şi, descoperind-o pe Angelica, zise repede :

— Philippe ! Philippe, dragul meu, fii bun şi condu-o pe verişoara ta de Sancé la masa domnişoarelor de onoare.

Bălatul aruncă spre nou-venită o privire răutăcioasă.

— Cred că nu e nevoie, avem aici un scaun liber, zise el ipocrit.

— Oh, nu aici, Philippe, nu aici ! Doar ştii că locul acesta este pentru domnişoara de Senlis !

— Domnişoara de Senlis ar fi putut binevoi să nu întîrzie atîta, insistă plin de perfidie tînărul Philippe. Cînd va veni, va avea ocazia să vadă că a fost înlocuită, ba chiar într-un mod foarte avantajos ! Cel puţin pentru noi...

Ceilalţi de la masă izbucniră în hohote de rîs, dar Angelica se hotărî să se facă a nu băga de seamă şi se aşeză. Nu mai putea da înapoi. Nu îndrăznea să întrebe unde se afla tatăl ei, iar luxul orbitor din jur, paharele de cristal, argintăria sclipitoare, bijuteriile şi diamantele doamnelor, toate acestea o buimăceau cu totul. Iar reacţia ei fu cea

care începea să-i devină obișnuință : privirea i se înăspri, își îndreptă umerii și își scutură ușor capul, aruncîndu-și pe spate buclele aurii. Aproape în fața ei, prințul de Condé o cîntări o clipă cu privirea lui sfredelitoare, de pasăre de pradă, și zise :

— La naiba, domnule du Plessis, dar văd că ai pe aici niște rubedenii foarte ciudate ! Bunăoară lișița asta cenușie ce fel de cimotie îți vine ?

— Oh, o tînără verișoară provincială și atîta tot, monseniore ! Credeți-mă că sînt vrednic de plîns : timp de două ore și mai bine, în loc să mă desfăt cu muzica asta aleasă și cu fermecătoarea conversație a doamnelor, m-am văzut silit să-l ascult pe baronul de Sancé, tatăl acestei tinere, într-o conversație care îmi stăruie și acum în nări. Știți cum zice marele nostru poet cinic Argenteuil :

«Nu vă mint cînd vă spun că duhoare de mort
Și miros de mîrlan nici că pot să suport.»

La auzul acestor versuri, un hohot nestăvilit de rîs izbucni din toate piepturile, făcînd-o pe Angelica să simtă o ură de moarte clocotindu-i în piept. Dar se abținu, în timp ce marchizul continuă volubil, ștergîndu-și cu distincție pleoapele :

— Și închipuiți-vă ce-mi cerea vărul meu de Sancé ! Nici mai mult nici mai puțin decît să-i aranjez o scutire de impozite pe niște catîrî de-ai lui și pe producția... iertați-mi cuvîntul, dar e al lui, nu al meu, l-a repetat de nu știu cîte ori... pe *producția* de plumb pe care pretinde că l-a găsit gata topit și turnat în lingouri sub brazdele lui de zarzavat. Tîmpenie mai mare ca asta n-am auzit de cînd mă știu!

— Dar-ar ciuma în țopîrlanii de baroni-țărănoi! tună prințul. Calicii ăștia nemernici murdăresc cu mitocănia lor și blazoanele noastre, nu numai pe

ale lor, care şi aşa sînt blazoane mai mult cu numele ! Auzi la ei ! Nobili ! Pfff ! Mîrrrlani !

Doamnele însă, departe de a se fi simţit indispuse de asemenea bădărănii, rîdeau, încîntate la culme.

— Dar pana de la pălăria acestui domn i-aţi văzut-o ?

— Dar pantofii ! Pantofii, draga mea ! Dumnezeule, cînd a intrat aici de dimineaţă avea pe tocuri paie şi... şi... oh !

— Şi ce ? izbucniră strigăte curioase.

— Şi... şi... şi baligă ! reuşi ducesa de Beaufort să articuleze, cu un efort suprem.

Angelica îşi simţea inima zvîcnindu-i atît de tare încît se gîndea că, fără îndoială, vecinul ei Philippe îi auzea bătăile. Aruncă o privire spre el şi-i surprinse ochii albaştri şi reci aţintind-o cu o expresie de dispreţ amestecat cu dezgust.

«Nu pot lăsa ca tatăl meu să fie insultat în felul acesta», îşi zise ea. Era galbenă la faţă ca ceara şi îşi dădea seama de asta fără să fie nevoie să se uite în vreo oglindă. Îşi aminti de roşeaţa care împurpurase dintr-o dată faţa şi gîtul doamnei de Richeville, pînă în adîncul decolteului, cînd vocea ei se ridicase în tăcerea aceea de gheaţă care-i înmărmurise pe toţi. Exista prin urmare un lucru de care oamenii aceştia trufaşi şi obraznici se temeau şi care îi făcea să-şi lase imediat nasurile în jos.

Trase cu putere aer în piept şi rosti limpede :

— Se prea poate să fim ţărănoi şi calici şi să mirosim urît. Şi iarăşi se poate să murdărim cu sărăcia noastră strălucitele dumneavoastră blazoane. Dar chiar aşa ţopîrlani şi mîrlani cum sîntem, nouă nu ne dă prin capetele noastre de sărăntoci să-l otrăvim pe rege.

Ca şi de dimineaţă, rîsul îngheţă pe toate buzele, chipurile se albiră de groază, ochii clipiră într-o lumină sleită şi grea şi se lăsă o tăcere atît de ascuţită încît şi cei de la mesele învecinate, care nu auziseră nimic din ce se rostise, tăcură şi întoarseră capetele spre ei, simţind că la masa lor se petrecea ceva. Încet-încet, conversaţiile se întrerupseră şi atmosfera însufleţită a dineului se risipi, lăsînd loc unei stînjeneli chinuitoare şi prevestitoare de rele.

— Cine... ăăă... cine... ţi-a... bîigui marchizul du Plessis, apoi tăcu dintr-o dată, alb ca varul, gata să leşine.

— Iată nişte cuvinte foarte ciudate, zise prinţul, care rezistase cel mai bine loviturii, deşi se vedea cît de colo că nici el nu era cîtuşi de puţin în apele lui. Această tînără persoană încă n-a învăţat să se poarte în lume. Se află încă în lumea poveştilor pe care fără îndoială că le ştie de la dădaca ei.

«Acum are să înceapă să-şi bată joc de mine şi are să mă alunge de aici, ameninţîndu-mă şi cu o mamă de bătaie», gîndi Angelica, simţindu-se încolţită. Dar hotărî să nu se dea bătută. Se aplecă puţin, privind spre capul mesei.

— Am auzit că signor Exili e cel mai iscusit din tot regatul în nobila artă a otrăvurilor.

De data asta însuşi prinţul rămase descumpănit, în vreme ce ceilalţi, trăsniţi, încercau să se privească unii pe alţii dar nu reuşeau.

— Dumnezeule, reuşi să îngaime marchiza du Plessis, muşcîndu-şi batista de dantele scupme, copila asta e posedată de diavol ! E pentru a doua oară azi cînd mă umple de ruşine ! Stă cît stă cuminte ca o păpuşă cu ochi de sticlă, apoi deschide gura şi spune lucruri îngrozitoare !

— Îngrozitoare ? Dar de ce îngrozitoare ? protestă cu blîndeţe prinţul, care iarăşi îşi revenise

imediat din buimăceală. De ce să fie îngrozitoare ? repetă el privind-o țintă pe Angelica. Ar fi îngrozitoare dacă ar fi adevărate, asta da. Dar nu sînt decît niște cuvinte fără rost ale unei fetițe care nu știe să tacă din gură.

— Am să tac atunci cînd am să vreau eu, trînti Angelica fără să clipească, bucuroasă de noul val de consternare pe care cuvintele ei îl aruncară asucelor de față.

— Și cînd anume vei vrea să taci, domnișoară ? zise iarăși prințul, de data asta aproape amuzat.

— Cînd veți înceta să-l mai insultați pe tatăl meu și cînd îi veți acorda neînsemnatele înlesniri pe care le cere pe drept.

Chipul prințului se întunecă dintr-o dată. Întîmplarea începea să se transforme într-un scandal. La mesele mai depărtate cîte unii se urcaseră pe scaune și stăteau pe vîrfuri, cu gîturile întinse, urmărind scena cu ochi lacomi și cu urechile ascuțite, ca să nu piardă nimic.

— Dar-ar ciuma... dar-ar ciuma... bolborosea prințul, înăbușindu-se de furie și nerușind să-și ducă vorba pînă la capăt.

Apoi puterea de stăpînire de pînă atunci îl părăsi și pe el. Țîșni dintr-o dată în picioare, ca azvîrlit de un arc, cu brațul întins, de parcă ar fi dat ordinul de atac unor trupe nevăzute.

— Vino cu mine ! tună el.

«Vrea să mă omoare», gîndi Angelica. Și vederea acestui mare senior, înalt și falnic, exprimînd prin întreaga lui înfățișare putere și bărbăție, o umplu de o spaimă amestecată cu o plăcere ciudată, care-i dădea amețeli și o undă de fierbințeală dulce în tot trupul.

Îl urmă totuși, cenușie și tristă, mergînd în urma mărețului senior plin de strălucire. Băgă de seamă

că purta pe sub genunchi volane mari de dantelă scrobită, iar peste pantalonii scurți și bufanți un soi de fustă scurtă, încărcată pe peste tot de fireturi și broderii strălucitoare. Niciodată nu mai văzuse vreun bărbat îmbrăcat atît de fistichiu, dar nici pe cineva care să pășească atît de măreț, care să pună piciorul atît de falnic și de plin de bărbăție.

Intrară într-un mic budoar în care nu mai era nimeni. Prințul închise ușa și se întoarse spre ea cu o expresie de blîndețe care o sperie mai mult decît izbucnirea de furie de mai înainte.

— Domnișoară, sîntem între patru ochi și poți fi sigură că nu ne aude nimeni. Nu-ți fie teamă, nu vreau deloc să mă gîlcevesc cu dumneata, dar va trebui să-mi răspunzi neapărat la cîteva întrebări.

Îi vorbise cu o voce prietenoasă, care o îngrozi de-a binelea. Era singură cu bărbatul acesta atît de puternic, căruia îi încurcase niște planuri și așa destul de încîlcite și înțelese că putea cîștiga sau putea pierde. Era ca prinsă într-o pînză de păianjen. Făcu un pas înapoi și bîlbîi, făcînd pe țărăncuța prostuță :

— N-am știut că zic ceva rău.

— De ce ai inventat asemenea enormități, și încă la masa unui unchi al dumitale, un înalt senior pe care îl respecți ?

Înțelese imediat că i se întindea o cursă. Ezită o clipă, cîntărind cu înfrigurare cuvintele pe care le putea rosti sau nu. Hotărî să dea înapoi, dar numai atît încît să poată fi crezută. Negînd totul, nimeni n-ar fi crezut-o.

— Dar n-am inventat... Așa am auzit și eu, murmură ea. Că signor Exili e cel mai mare specialist în otrăvuri... Dar cît despre otrăvirea regelui, asta da, aici am inventat. Știu că n-ar fi trebuit, dar eram furioasă. Și înțelegeți de ce.

Se juca stîngace cu un ciucure de la cingătoare.

— Și cine ți-a spus de signor Exili ?

Imaginația ei vibra ca o coardă de arc. Găsi.

— Un paj mi-a spus. Dar nu știu cum îl cheamă. E un băiat foarte drăguț și foarte prietenos.

— Aha ! Și ai putea să mi-l arăți ?

— Desigur !

Prințul o luă ușor de mînă și o duse la intrarea în salon. Aici, i-l arătă pe pajul care își bătuse joc de ea, îmbiind-o cu rachiu.

— Uitați-l. E acela de colo.

— Dar-ar ciuma în limbricii ăștia scîrboși care trag cu urechea pe la uși, scrîșni prințul, furios la culme. Cum te cheamă, domnișoară ?

— Angelica de Sancé.

— Uite ce e, domnișoară de Sancé : nu e bine să repeți în dreapta și-n stînga niște cuvinte al căror înțeles o fată de vîrsta dumitale nu-l poate pătrunde. Asta vă poate aduce mari neplăceri, dumitale și familiei dumitale. În ce privește incidentul de acum, eu trec cu buretele. Mă voi strădui chiar să examinez cazul tatălui dumitale și să văd dacă nu pot face ceva pentru el. Dar ce garanții pot avea eu în legătură cu tăcerea dumitale ?

Ea ridică spre înaltul senior ochii ei albaștri bătînd în verde :

— Știu tot atît de bine să tac cînd am obținut ce am vrut, tot așa cum știu să vorbesc cînd sînt insultată.

— La naiba ! exclamă prințul, cred că atunci cînd vei fi femeie vor fi mulți bărbați care să-și pună șireangul de gît fiindcă au avut nenorocirea să te întîlnească !

Dar pe față îi plutea un surîs vag. Nu părea să bănuiască deloc că fetița asta ar fi putut ști și altceva decît apucase să spună. Fire impulsivă,

destul de dezordonat în tot ce făcea, Condé era lipsit de putere de pătrundere şi de darul de a se putea concentra îndelung asupra unui lucru. O dată prima emoţie trecută, prefera să nu aprofundeze faptele, găsind mai comod să declare că totul era o bazaconie din partea unei ţărăncuţe cam într-o ureche.

Ca bărbat obişnuit cu măgulirile şi sensibil la tot ce era farmec feminin, se simţea oarecum calmat în furia lui tocmai de tulburarea pe care vedea că o produce acestei copile, de o frumuseţe de pe acum remarcabilă. Intuind asta, Angelica se străduia să ridice spre el o privire cît mai plină de admiraţie şi candoare.

— Aş putea îndrăzni să vă întreb şi eu un lucru, monseniore ?

— Sigur că da. Ce anume ?

— Pentru ce purtaţi fustiţa aceea ?

— Fustiţă ?! încremeni prinţul în faţa acestei nemaiauzite naivităţi, care îl amuza la culme. Fustiţă ai zis ? Dar bine, copila mea, asta nu e fustiţă, e o *rhingrave !* Nu observi că este dovada supremei eleganţe ? Această *rhingrave* ascunde pantalonul dizgraţios şi care nu e convenabil decît atunci cînd călărim. O putem acoperi cu fireturi şi panglici. Te face să te simţi mult mai în largul tău şi e un adevărat însemn al distincţiei ! N-ai mai văzut aşa ceva pînă acum la gentilomii de la ţară ?

— Nu, n-am mai văzut. Dar volanele astea mari de dantelă de sub genunchi ?

— Astea se numesc *tunuri*, draga mea. Rostul lor e de a pune în valoare piciorul, care iese altfel din spuma lor, mai fin şi mai protejat.

— Doamne, făcu Angelica plină de entuziasm, toate astea sînt adevărate minunăţii ! Niciodată n-am mai văzut haine aşa frumoase !

— Ah, vorbiți-le femeilor de cîrpe și veți domoli cea mai sălbatică furie ! strigă prințul, încîntat de succesul avut. Numai că acum trebuie să mă întorc la gazdele noastre. Îmi promiți să fii cuminte?

— Promit, monseniore, răspunse ea, destinzîndu-și fața într-un zîmbet ce lăsa să i se vadă dinții albi ca fildeșul.

Prințul se întoarse la locul lui, liniștind agitația convivilor cu gesturi ce aduceau a binecuvîntări.

— Mîncați, mîncați, prieteni, nu e nici un motiv de îngrijorare. De altfel, impulsiva domnișoară își va cere scuze.

La rîndul ei, Angelica făcu o reverență desăvîrșită în fața marchizei du Plessis :

— Vă rog să mă scuzați, doamnă, și vă cer îngăduința să mă retrag.

Se auziră cîteva rîsete provocate de gestul marchizei, care, nefiind în stare să scoată o vorbă, arătă ușa.

Numai că în fața acestei uși se iscase altă învălmășeală.

— Fetița mea ! striga baronul Armand. Unde e fetița mea ?

— Domnul baron dorește să-i fie adusă fetița, strigă batjocoritor un lacheu obraznic.

În mijlocul lumii acesteia sclipitoare, amestecat printre valeții în livrele scumpe, muiate în aur, bietul gentilom de țară părea un bondar greoi și dizgrațios, care bîzîie fără rost. Angelica alergă la el într-un suflet.

— Angelica, fetița mea, suspină el, mă faci să-mi pierd mințile ! De trei ore te caut ca un disperat în toate părțile și nu te găsesc ! Ce zi, copila mea, ce zi ! Ce zi îngrozitoare !

— Să plecăm, tată, să plecăm repede, te rog din suflet !

Ajunseseră deja pe trepte cînd auziră vocea marchizului:

— Un moment, scumpul meu văr! Monseniorul prinț de Condé dorește să stea cîteva clipe de vorbă cu dumneata. E în legătură cu dispensele despre care am discutat azi...

Restul cuvintelor se pierdu, în timp ce cei doi bărbați intrau înapoi în castel. Angelica se așeză pe ultima treaptă a scării și rămase să-și aștepte tatăl. I se părea dintr-o dată că mintea i se golește de orice gînd, de orice voință. Un mic grifon alb veni să o adulmece prietenos, dînd din coadă. Îl mîngîie pe cap cu gesturi mecanice, fără să-și dea seama de ce făcea.

Baronul apăru după scurt timp și o prinse de mînă.

— Mă temeam că ai plecat. Ai într-adevăr pe naiba în tine. Domnul de Condé mi-a făcut în legătură cu persoana ta niște complimente atît de ciudate încît nu știu dacă n-ar fi fost cazul mai curînd să-mi cer scuze că te-am adus aici.

Puțin mai tîrziu, în timp ce se îndreptau prin întuneric spre casă, baronul zise clătinînd din cap:

— Nu pot nici în ruptul capului să-i înțeleg pe oamenii aceștia! Azi-dimineață, marchizul, cu cifre peste cifre, mi-a demonstrat rîzîndu-mi în nas că situația lui financiară e mai proastă decît a mea. M-a lăsat să plec fără să-mi ofere măcar un pahar cu vin ca să-mi mai limpezesc gîtlejul și pe urmă, hodoronc-tronc, mă cheamă înapoi, și-mi promite că-mi rezolvă el tot ce l-am rugat. Din cîte spunea prințul, scutirea îmi va fi acordată chiar de luna viitoare.

— Cu atît mai bine, zise Angelica.

Asculta ridicîndu-se în noapte corul broaștelor, semn că mlaștina era aproape și că nici pînă la castel nu mai era mult. Și simți dintr-o dată nevoia să plîngă.

— Crezi că doamna du Plessis te va lua ca domnișoară de onoare ?

— Oh, nu prea-mi vine a crede...

10

Drumul pînă la Poitiers, la maicile ursuline, avea să-i lase Angelicăi o amintire tulbure și mai degrabă neplăcută. Ea, Hortensia și Madelon se urcaseră în vechea droșcă a familiei, anume reparată pentru acest drum, în timp ce Gontran și Raymond le însoțeau călări, fiecare pe cîte un cal de preț primit în dar de la tatăl lor. Se spunea că părinții iezuiți aveau la mănăstirea lor grajduri anume pentru caii fiilor de nobili cărora le dădea mîna să aibă așa ceva.

Mica lor caravană era încheiată de doi cai mari și greoi, de muncă. Pe unul din ei călărea bătrînul Guillaume, care trebuia să-și însoțească tinerii stăpîni, fiindcă se auzeau tot felul de vești, care mai de care mai îngrijorătoare. Ba că aveau să izbucnească răzmerițe, ba că va fi război, ba că vor veni alte nenorociri și mai mari, despre care nimeni nu putea spune nimic. Se spunea că domnul de la Rochefoucauld voia să ridice întreg ținutul Poitou pentru a veni în sprijinul prințului de Condé. Recruta oaste și cerea și o parte din recoltă, ca să aibă cu ce o hrăni. Cine zice armată zice foamete și lipsuri de tot felul, hoți și tîlhari la drumul mare.

Aşa că bătrînul Guillaume îi însoţea pe tinerii seniori de Sancé, cu nelipsita lui suliţă sprijinită de scara şeii şi cu sabia atîrnată de cureaua lată şi scorojită de piele, care văzuse şi ea destule bătălii.

Totuşi, călătoria se desfăşoară destul de liniştit dinspre partea hoţilor. E drept că pe cînd străbăteau o pădure se iviseră cîteva siluete, dar acestea se făcuseră repede nevăzute printre copaci. Fără îndoială că şi aspectul sărăcăcios al grupului avusese un rol aici, dar cel mai mult trebuie să-i fi îndepărtat pe tîlhari aerul războinic al bătrînului soldat, cu suliţa lui ameninţătoare.

Noaptea o petrecuseră într-un han, la o răspîntie de drumuri care trezea spaima oricui prin aspectul ei pustiu şi trist, mai cu seamă în asemenea timpuri nesigure. Iar vîjîitul necontenit al vîntului printre copacii desfrunziţi nu reuşea decît să facă atmosfera şi mai înspăimîntătoare.

Hangiul se înduplecă să le servească tinerilor călători o apă de o limpezime desăvîrşită, botezată în cinstea acestui eveniment cu numele de supă, precum şi ceva brînză, trufandale repede biruite la lumina chioară a unei lumînări de seu care mirosea urît.

— Toţi hangiii de la drumul mare sunt şi gazde de hoţi, făcu Raymond către surorile lui, mai mult moarte decît vii de frică. Cele mai multe omoruri tocmai în hanurile astea se întîmplă. Cînd am venit acasă ultima dată am înnoptat la un han unde nici cu o lună în urmă nişte tîlhari tăiaseră beregata unui negustor bogat, căruia i se năzărise să călătorească de unul singur, fără nici un tovarăş, fără nici un servitor, fără nici o pază.

Drept care, părîndu-i, se vede, rău de ce spusese, adăugă :

— Toate ticăloşiile şi nenorocirile astea sunt numai din cauza dezordinelor şi a vrajbei stîrnite de mărimile care nu se mai astîmpără. Nimeni nu mai ştie de frica lui Dumnezeu.

Noaptea se scurse însă în liniște, fără nici una din nenorocirile care s-ar fi putut întîmpla. Mai aveau o zi de mers. Scuturate ca niște saci cu nuci pe drumurile pline de făgaşe îngheţate, cele trei surori se simţeau zdrobite. Nu întîlneau decît prea rar porţiuni din vechiul drum de pe vremea romanilor, cu pietrele străvechi temeinic aşezate şi bine rînduite, pe care droşca lor hodorogită mergea lin ca-n palmă. Cel mai adesea o luau pe niște drumeaguri prăpădite, frămîntate şi desfundate într-una de cetele de călăreţi care cutreierau ţinutul în toate părţile. La trecerea podurilor pierdeau cîteodată ceasuri întregi, pînă îngheţau sloi, fiindcă paznicii însărcinaţi cu încasarea taxelor de trecere erau cel mai adesea niște flecari leneşi, bucuroşi de fiecare călător pe care îl puteau ţine în loc pînă se săturau de trăncăneală. Doar caleştile marilor seniori treceau în goană, fără să oprească, în timp ce cîte o mînă înmănuşată arunca pe fereastra trăsurii, parcă cu dispreţ, o pungă plină la picioarele paznicului, care se pierdea în ploconeli.

Madelon, răzbită cu totul de ger, plîngea agăţată de Angelica, în timp ce Hortensia, cu buzele strînse pungă, şuiera furioasă :

— Aşa ceva e inadmisibil !..

Erau toate trei ţepene de frig şi zdrobite de oboseală, aşa că un suspin de uşurare le scăpă din piepturi a doua zi, cînd, pe înserat, ajunseră la Poitiers şi se văzură întîmpinate de acoperişurile strînse unul în altul, de un roşu spălăcit şi înghe-ţat!

Era o zi de iarnă în toată puterea cuvîntului. Cerul era limpede și geros iar clopotele bisericilor se chemau parcă unele pe altele prin aerul sticlos al iernii.

Clopotele acestea aveau să depene de acum înainte viața Angelicăi timp de aproape cinci ani. Poitiers era un oraș de biserici, de mănăstiri și de școli ecleziastice. Clopotele punctau cu dangătele lor viața unei populații întregi de sutane și școlari, aceștia din urmă pe atît de zgomotoși pe cît erau de tăcuți și de severi magiștrii lor.

Mica ceată a celor din familia Sancé se despărți în fața catedralei, la doi pași de mănăstirea maicilor ursuline. Colegiul părinților iezuiți se afla mai în sus, la oarecare depărtare. Cu stîngăcia adolescenței, se despărțiră aproape fără cuvinte, numai Madelon izbucni în lacrimi îmbrățișîndu-și frații.

Porțile grele ale mănăstirii ursulinelor se închiseră cu o bufnitură surdă în urma surorilor de Sancé, închizîndu-le între zidurile reci ca de temniță. Abia mai tîrziu Angelica avea să înțeleagă că senzația de înăbușire care o strivea tot timpul venea tocmai din ruperea atît de bruscă de lumea de afară. Ziduri de piatră în toate părțile, iar la ferestre gratii și iarăși gratii. Colegele nu i se păreau nici drăguțe, nici prietenoase. De cînd se știa, se jucase mai mult cu băieții, pui de țăran care o admirau și erau fericiți să i se supună în toate. Fusese întotdeauna căpetenie. În vreme ce aici, printre atîtea domnișoare din înalta nobilime și printre atîtea averi impunătoare, locul tinerei Angelica de Sanncé nu putea fi decît neînsemnat.

Trebuia să se mai supună și supliciului de a purta corsaj cu balene, strîns cu șireturi pînă la refuz, care aici era obligatoriu. Lucrul acesta bleste-

mai le silea pe fete să umble drepte şi, de-a lungul anilor, le imprima o ţinută băţoasă şi trufaşă. Angelica, plină de vigoare şi mlădioasă ca o nuia de alun, nu avea nici o nevoie de asemenea artificii care să-i corecteze defectele inexistente şi s-ar fi putut lipsi de accesoriul acesta atît de stînjenitor, dar înţelese imediat că era vorba de o rînduială care nu ţinea de viaţa mănăstirii, ci de lumea în care avea să trăiască mai tîrziu. Corsetul însemna *modă,* cuvîntul magic care i-l amintea într-o strălucire pe prinţul de Condé. Cu forma lui ciudată de cioc de raţă, întărit cu carton rigid şi cu coaste de fier acoperite cu broderii peste broderii şi împodobite cu panglici şi cu bijuterii, corsetul trebuia să ţină sînii ridicaţi, fremătînd nerăbdători sub dantele şi gata să ţîşnească din strînsoarea nedreaptă. Şcolăriţele mai mari, sleite de chinul acesta insuportabil, se dădeau uneori bătute şi îl scoteau pe furiş, cu toate că fuseseră trimise aici tocmai fiindcă mănăstirea se ocupa anume de pregătirea lor pentru viaţa de familie şi mai cu seamă pentru cea mondenă.

Fetele învăţau aici să danseze, să facă reverenţe, să cînte la lăută şi la clavecin, să susţină, în grupuri de cîte trei sau patru, conversaţii pe o temă dată şi chiar să mînuiască un evantai şi să se sulemenească.

După asta veneau chestiunile de gospodărie. Pe motiv că soarta oricui se poate schimba de la o zi la alta, elevele trebuiau să se deprindă cu muncile cele mai de jos, aşa că lucrau la bucătărie şi la spălătorie, aprindeau şi curăţau lămpile, măturau şi spălau pe jos.

Peste aceste învăţături stabilite cu asprime şi chibzuinţă venea un strat uşor de istorie şi de geografie, expuse pe scurt şi arid. Apoi ceva mitolo-

gie, puţină matematică şi cîteva fire subţiri de limba latină. Singura disciplină tratată cu mare seriozitate era compunerea, întrucît arta epistolară urma să joace un rol esenţial în viaţa pentru care erau pregătite aceste domnişoare. Scrisorile către prietene şi către amanţi trebuiau să fie desăvîrşite, stilul fiind emblema unei adevărate femei din înalta societate.

Fără a fi chiar o elevă cu totul nesupusă, Angelica nu dădu nici prea mari satisfacţii profesoarelor ei. Executa tot ce i se spunea, e adevărat, însă avea mereu aerul că nu înţelegea la ce foloseau lucrurile astea stupide şi fără rost. Cîteodată lipsea de la cursuri şi nu era de găsit. Într-un tîrziu dădeau de ea în grădină, iar răspunsul pe care îl dădea era că nu vede nimic rău în a sta să se uite cum creşte varza.

În prima ei vară la mănăstire se abătu asupra oraşului o molimă cumplită, pe care oamenii o numiră ciumă, fiindcă armate nesfîrşite de şobolani invadaseră oraşul, săpîndu-şi culcuşuri pînă şi printre bolovanii cu care erau pavate străzile.

Fronda prinţilor, condusă acum pe faţă de monseniorii Condé şi Turene, adusese mizeria şi foametea pe pămîntul acesta, ferit pînă atunci de războaiele care însîngeraseră într-una Franţa. Nu se mai ştia cine era de partea regelui şi cine împotriva lui, debandada era totală şi ţăranii din satele distruse de război năvăleau în oraşe, formînd armate nesfîrşite de cerşetori care asaltau porţile palatelor şi ale mănăstirilor, milogîndu-se jalnic într-una cu mîna întinsă şi copleşind în scurtă vreme, ca număr, populaţia de preoţi şi de şcolari.

Micile şcolăriţe de la ursuline dădeau şi ele de pomană, în anumite zile şi la anumite ore, nefericiţilor îngrămădiţi la poarta mănăstirii lor. Mai-

cile le explicaseră că și milostenia intra în deprinderile oricărei înalte doamne, așa că făceau acest lucru fie dintr-o pornire interioară, fie din obligație.

Pentru prima oară de cînd se știa, Angelica văzu cu ochii ei cum arată mizeria deznădăjduită, mizeria în zdrențe, care nici măcar zdrențe nu mai puteau fi numite, mizeria adîncă și ucigătoare, cu ochi pătimași și încărcați de ură. Unele din colegele ei izbucneau în plîns, altele se strîmbau dezgustate. Ea nu fu nici înduioșată, nici răscolită de spectacolul acesta cumplit. I se părea că deslușește o imagine pe care o purta din totdeauna în ea, ca pe o presimțire a ceea ce avea să-i aducă mai tîrziu destinul ei atît de ciudat.

Molima lovi mai întîi mulțimea aceasta nefericită, înghesuită în ulicioarele înguste și sufocante, în dogoarea cumplită a unui iulie atît de încins ce sleia fîntînile.

Apoi poposi și la mănăstire. Într-o dimineață, în recreație, Angelica n-o mai văzu pe Madelon. Întrebă în dreapta și-n stînga și i se răspunse pînă la urmă că se afla la infirmerie. N-o lăsară să o vadă.

După cîteva zile, Madelon muri. În fața trupului vînăt și uscat, pe care abia dacă-l mai recunoștea, Angelica simți o emoție tulbure și dureroasă, dar nu plînse. Se simți chiar sîcîită de bocetele și lacrimile Hortensiei. Ea de ce plîngea ? N-o iubise niciodată pe Madelon, așa cum de altfel nici nu iubise pe altcineva decît pe ea însăși.

— Vai, micuțelor, le spuse plină de blîndețe o călugăriță bătrînă, așa a lăsat Dumnezeu. Pe mulți copii îi cheamă la El. Am auzit că mama voastră are zece copii și doar unul i-a murit pînă acum. Uite-l acuma și pe al doilea. Nu e prea mult.

Știu o doamnă care a născut cincisprezece copii și nu-i trăiesc decît opt, ceilalți sunt în împărăția cerurilor. Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului lăudat!

După moartea micuței Madelon, Angelica deveni mai sălbatecă decît înainte și începu să nu mai fie supusă ca pînă atunci. Nu făcea decît ce voia ea și se pierdea timp de ore întregi prin unghere necunoscute ale uriașei clădiri a mănăstirii. Îi interziseră să mai calce prin grădină, dar găsea mereu mijlocul să se furișeze acolo, înșelînd ochiul atent și pătrunzător al maicilor supraveghetoare. N-a lipsit mult să se vadă trimisă acasă. A atîrnat însă greu faptul că baronul de Sancé, în ciuda strîmtorării la care se afla din cauza războiului civil, plătea totuși foarte regulat taxele legate de întreținerea fiicelor sale, lucru care nu se putea spune despre prea mulți din părinții acestor domnișoare. În afară de asta, Hortensia promitea să devină una din cele mai bune școlărițe din promoția ei, așa că Angelica fu tratată pînă la urmă cu o oarecare toleranță. Dar nimeni nu-și mai bătu capul cu ea de acum înainte.

Așa se face că într-o zi geroasă de ianuarie a anului 1652, Angelica, acum în vîrstă de cincisprezece ani, stătea cocoțată pe zidul de piatră al grădinii, desfătîndu-se cu priveliștea forfotei neîntrerupte de jos, din ulițele strîmte ale orașului, și încercînd să se bucure de strălucirea palidă a soarelui cu dinți.

În zilele acelea de început de an, tot orașul era cuprins de o agitație neobișnuită, fiindcă regina, regele și partizanii lor erau așteptați să sosească. Ba chiar se spunea că aveau de gînd să se instaleze de-a binelea aici, la Poitiers, deși nimeni nu știa să spună pentru cît timp. Biata regină, bietul rege,

aruncați de colo pînă colo, în toate părțile, ca niște saci, de evenimentele cărora nu li se mai puteau împotrivi ! Abia fuseseră în Geuynne, unde încercaseră să-l potolească pe prințul de Condé. Acum, la întoarcere, se opreau în Poitou, să vadă dacă nu se putea negocia cu domnul de Turenne, care stăpînea aproape cu totul această provincie, de la Fontenay-le-Comte pînă la ocean. Châtellerault și Lucon, vechi orașe protestante, se dăduseră de partea lui, numai locuitorii din Poitiers, care nu uitau că în urmă cu o sută de ani ereticii le trecuseră orașul prin foc și sabie, măcelărind și jefuind cu o cruzime nemaiîntîlnită, rămăseseră credincioși regelui și îi deschideau acum porțile, plini de supunere și de bucurie.

Acum, în preajma regelui adolescent nu mai rămăsese decît regina. Cu atîta înverșunare strigase toată Franța «Jos Mazarin ! La moarte cu Mazarin !» încît lacomul cardinal trebuise să se dea bătut, părăsind-o pe regină, pe care o iubea și de care era atît de iubit, ca să se refugieze în Germania.

Dar uraganul care se dezlănțuise nu se putea potoli numai cu atît de puțin...

De sus, de pe zidul mănăstirii, Angelica asculta freamătul orașului, care pătrundea pînă în colțul acesta îndepărtat.

Înjurăturile arțăgoase și pline de năduf ale vizitiilor, ale căror trăsuri se înțepeneau în străduțele strîmte și întortocheate, amestecate cu rîsetele sau cu țipetele pajilor și ale slujnicelor și cu nechezatul cailor, formau un fundal sonor din cele mai neobișnuite și mai atrăgătoare pentru un oraș atît de tihnit. Peste toată hărmălaia se înălța dangătul clopotelor, pe care Angelica se învățase să le cunoască după timbrul lor deosebit. Cel de la Saint-Hilaire

bătea subţirel şi timid, mai subţire decît cel de la Sainte-Radegonde, în timp ce clopotul cel mare de la Nôtre-Dame - la Grande mormăia gros şi supărat, iar cel de la Saint-Porchaire parcă se răstea ameninţător.

Deodată, jos, la piciorul zidului, răsări o armată de paji care treceau în grabă, cu mersul lor sprinten şi graţios, îmbrăcaţi în mătăsuri şi catifele pline de ceaprazuri strălucitoare.

Unul din ei se opri o clipă, ca să-şi prindă catarama de la pantof. Îndreptîndu-se, ridică privirile şi o văzu pe Angelica uitîndu-se la el de pe creasta zidului, drept care, prompt, scoase pălăria şi mătură cu ea pavajul îngheţat, într-o plecăciune plină de curtenie.

— Omagiile mele, domnişoară ! Aş îndrăzni să zic că nu te distrezi prea grozav acolo sus, aşa e ?

Semăna mult cu pajii pe care îi văzuse la castelul Plessis, purtînd ca şi ei pantalonii aceia scurţi şi bufanţi, *trusa*, cum i se spunea în limbaj preţios, care o făcea pe Angelica să-l asemene cu un bîtlan caraghios, dar simpatic. Mai ales că era frumuşel, cu un chip surîzător, plin de viaţă, şi cu un păr des şi castaniu, numai bucle tot.

— Cîţi ani ai, domnule paj ?

— Şaisprezece, frumoasă domnişoară, dar nu fi dezamăgită, ştiu foarte bine să fac curte doamnelor.

O privi în sus cu ochi cît putea mai seducători şi întinse pe neaşteptate braţele spre ea.

— Hai, curaj ! Te pot prinde, nu-ţi fie teamă !

Angelica se simţi năpădită brusc de o senzaţie de fierbinţeală plăcută. Temniţa cenuşie şi mohorîtă, în care se ofilea de atîta timp, părea să se deschidă. Rîsul frumos şi cald al băiatului de jos era plin de făgăduieli ascunse şi aţîţătoare, cu-

prindea ceva neştiut, după care era însetată ca pămîntul uscat de secetă.

— Hai, vino, repetă el, de data asta într-o şoaptă fierbinte. Nu vrei să te duc la palatul ducelui de Acquitania, unde s-a instalat curtea, şi să ţi-l arăt pe rege ?

La auzul unor asemenea lucruri neaşteptate, Angelica nu mai şovăi. Îşi strînse pe lîngă ea mantia de lînă neagră, cu glugă, şi strigă încet :

— Fii atent, că sar !

Pajul o prinse în braţe, cu o putere pe care n-ai fi bănuit-o în trupul lui subţire ca o trestie. Apoi, cu mişcări sigure şi vioaie, o lăsă uşor jos, o luă de după mijloc şi o trase după el.

— Ce-au să spună călugăriţele din mănăstirea voastră ?

— Nimic. S-au deprins cu fanteziile mele şi nici nu le mai bagă în seamă.

— Şi de intrat înapoi, cum ai de gînd să intri ?

— Simplu. Bat la poartă, ca cerşetorii, şi, cînd se deschide poarta, ţîşti înăuntru !

Pajul pufni în rîs, amuzat.

Învălmăşeala de oameni care alergau în toate părţile o buimăci numaidecît. Era o lume pestriţă, amestecătură de nobili şi doamne cu veşminte strălucite, care-i lăsau pe provinciali cu gura căscată, de negustori care-şi lăudau marfa cît îi ţinea gura, servitori alergînd speriaţi în toate părţile, să îndeplinească porunci grabnice, călugări, trăsuri, cerşetori şi hoţi de buzunare. Pajul cumpără de la o tarabă două pîinişoare cu copane de broască bine rumenite, oferind galant unul noii sale tovarăşe. Ca unul trăit la Paris, considera asta ca o culme a rafinamentului culinar şi Angelicăi îi fu ruşine să-l refuze. Ba chiar găsi că era ceva delicios şi amîn-

doi mîncară cu multă poftă această delicatesă. Pajul îi spuse că se numea Henri de Roguier, că se află în serviciul regelui și că acesta, plin de viață de felul lui, renunța de multe ori la tovărășia importanților săi sfetnici ca să vină să cînte la chitară cu tinerii lui prieteni, a căror societate i se părea mai plăcută. De asemenea, lucru foarte important, de a cărui ignorare Angelica se simți rușinată, nepoatele lui Mazarin, fermecătoarele italience, dulci și grațioase, rămăseseră tot la curte, adorate de toată lumea, chiar și după plecarea forțată a eminenței sale cardinalul.

Tot sporovăind într-una, despre vrute și nevrute, pajul o călăuzea, ca din nebăgare de seamă, spre cartierele mai retrase și mai puțin umblate. Angelica observă asta, însă nu zise nimic. Tot trupul îi era încordat, în așteptarea a ceva necunoscut și tulburător, făgăduit parcă de mîna pajului, care o ținea mereu de după mijloc.

Și, dintr-o dată, el se opri și o împinse fără brutalitate dar hotărît într-un ungher întunecos, acoperindu-i fața cu sărutări și murmurîndu-i la ureche cuvinte care o îmbătau :

— Ești frumoasă... Ai obrajii ca florile și ochii... ca marea... Stai ! Nu pleca... Vreau... să-ți deschid corsajul... Lasă-mă pe mine, mă pricep... Oh ! Niciodată n-am mai văzut sîni așa albi și dulci... Și tari ca merele... Ah, cât te iubesc, scumpa mea... Îmi placi la nebunie...

Îl lăsă să vorbească și să o sărute mai departe și își lăsă capul pe spate, rezemîndu-l de zidul rece de piatră acoperită cu mușchi, în timp ce ochii ei priveau fără să vadă cerul albastru, cu marginile parcă tivite cu cîțiva norișori albuții.

Acum pajul nu mai vorbea. Răsuflarea îi devenise gîfîitoare și mișcările dezordonate. Privi de

mai multe ori în jur, nervos. Ulicioara îngustă dintre zidurile întunecate de piatră era liniştită, dar din cînd în cînd trecea cîte cineva. Ba chiar cîţiva călăreţi tineri, studenţi, de bună seamă, trecură în goană şi izbucniră în chiote voioase la vederea perechii tupilate în umbra zidului, aruncîndu-le şi cîteva cuvinte deşucheate.

Henri se dădu puţin înapoi, bătînd furios din picior :

— Ah, turbez ! Blestematul ăsta de oraş de provincie geme de lume ! Pînă şi marii seniori îşi primesc metresele în anticameră ! Ştii cumva un loc unde să nu ne tulbure nimeni ?

— E bine şi aşa, îngăimă ea zăpăcită, fără să înţeleagă prea bine.

Dar pajul nu era de aceeaşi părere şi fremăta de nerăbdare şi de necaz. Deodată, chipul i se lumină.

— Gata ! exclamă el fericit. Am găsit ! Hai, ştiu unde trebuie să mergem !

O prinse de mînă şi o trase în goană după el pînă la catedrala Nôtre-Dame - la Grande. Angelica se afla de mai bine de doi ani la Poitiers, dar nu cunoştea oraşul decît după clopotele bisericilor! Aspectul măreţ al catedralei, cu dantelăria fină de piatră şi cu turlele ca nişte conuri uriaşe de brad o impresionă şi o făcu să se simtă mică şi neînsemnată.

Henri o duse pînă sub portalul impunător şi îi spuse pe un ton autoritar să-l aştepte acolo. Se întoarse într-o clipă, radios, ţinînd în mînă o cheie!

— Hai, făcu el grăbit, paracliserul mi-a dat cheia de la sacristie, numai să nu stăm mult.

— De la sacristie ? repetă aiurită Angelica, fără să înţeleagă.

— Ei, asta-i acuma ! Ce te miri așa ? Doar nu e prima oară că omul ăsta de treabă ajută niște bieți îndrăgostiți. Hai repede !

Și o trase după el în jos, pe o scară care ducea la sanctuar. Întunericul în care pătrunseră și răceala bolților o umplură pe Angelica de spaimă. Bisericile din Poitou sunt cele mai întunecoase din toată Franța. Clădite zdravăn, pe stîlpi făcuți să dureze o veșnicie, ascund în umbra lor vechi picturi murale, de a căror existență cineva venit din lumina de afară nu-și dă seama decît treptat, pe măsură ce ochii i se obișnuiesc cu întunericul.

— Mi-e frig, șopti Angelica, înfășurîndu-se în mantie.

Henri îi trecu ocrotitor un braț pe după umăr, dar înflăcărarea de mai înainte părea a-l fi părăsit. Deschise prima ușă a sacristiei, apoi, urcînd cîteva trepte, descuie ușa rotondei rezervate preoților, trăgînd-o după el pe Angelica, ametită, mergînd cu pași mai mult mașinali.

Se așezară amîndoi pe un pat de scînduri acoperit cu o bucată de catifea. Atmosfera solemnă și impunătoare a bisericii, întunecimea plină de miros de tămîie și întreaga severitate care domnea în jur îl potoliseră acum cu totul pe furtunosul paj, care părea mai curînd timid și speriat. O cuprinse totuși pe Angelica pe după umeri și o sărută ușor pe frunte.

— Ah, ce frumoasă ești, se strădui el să o complimenteze, mai mult ca să zică ceva, ești de o mie de ori mai frumoasă ca doamnele împopoțonate de la curte, care mă tachinează și mă consideră jucăria lor ! Nu-mi place, dar n-am încotro. Ah, dacă ai ști...

Și suspină plin de amărăciune. Chipul lui părea acum de-a dreptul al unui băiețaș amărît.

— Uite, hai să-ţi arăt ceva nemaipomenit, nici nu-ţi închipui... zise el scotocindu-se în punga pe care o purta la brîu şi trăgînd o bucată de mătase albă, plină de dantele.

— Ce-i asta ? O batistă ? se miră Angelica.

— Da, o batistă. Dar ştii a cui e ? A regelui ! A scăpat-o în dimineaţa asta şi eu am ridicat-o repede, dar nu i-am dat-o înapoi. Vreau s-o păstrez ca talisman.

O privi îndelung, cu un aer visător.

— Vrei să ţi-o dau ţie, ca pe un gaj de dragoste ?

— Oh ! Cum să nu vreau ! izbucni fericită Angelica, întinzînd iute mîna.

Dar braţul ei se izbi din nebăgare de seamă din balustrada de lemn lîngă care stăteau şi aceasta avu o vibraţie neaşteptată, amplificată de bolţile de piatră într-un răsunet care le păru de-a dreptul asurzitor, înspăimîntîndu-i pe amîndoi.

Îngheţară.

— Mi se pare că vine cineva, reuşi să şoptească Angelica, moartă de frică.

— Cred... cred că... am uitat să încui uşa, îngăimă Henri, sfîrşit.

Tăcură amîndoi, trăgînd cu urechea. Şi într-adevăr se auzeau paşi rari apropiindu-se. Cineva urca scara cotlonului lor şi nu după mult timp le apăru în faţa ochilor un călugăr în vîrstă, cu o înfăţişare venerabilă şi impunătoare.

— Ce faceţi voi aici, copii ?

Pajul avea istoria gata ticluită şi o turnă cu voce întretăiată :

— Părinte Vincent, am vrut s-o văd pe sora mea, care este la şcoală la maici, aici, la Poitiers, dar nu aveam unde sta de vorbă. Noi, adică părinţii noştri...

— Nu vorbi așa tare în casa Domnului, fiule, zise călugărul pe un ton liniștit, dar care impunea respect și supunere. Ridicați-vă amîndoi și veniți cu mine.

Îi duse în sacristie și acolo se așeză pe un taburet, cu palmele pe genunchi, privindu-i pe rînd, cînd pe unul, cînd pe celălalt. Părul lui alb și aspru și fața luminoasă trădau, în ciuda hainelor călugărești și a tonsurii, pe țăranul încă viguros și plin de sănătate. Avea un nas puternic, ochi vioi, cu priviri pătrunzătoare și o barbă albă, măruntă. Pajul tăcea acum, stînjenit.

— E amantul tău ? o întrebă preotul pe Angelica, arătînd spre Henri.

Angelica se făcu roșie ca focul și plecă privirile, în timp ce pajul se repezi să răspundă în locul ei :

— Părinte Vincent, recunosc că aș vrea să fie așa, dar domnișoara nu e d'alea de care credeți !

— Cu atît mai bine, fiica mea. Atunci ia spune, dacă ai avea un colier de mărgăritare, te-ai apuca să le arunci în curtea casei, plină de gunoaie și de bălegar, să vină porcii să le morfolească cu rîturile lor ? Ai ! Zi, fiica mea, ai putea să faci lucrul ăsta ?

— Nu, părinte, n-aș face așa ceva.

— Drept ai grăit. Nu trebuie să aruncăm mărgăritare înaintea porcilor. Și tot așa nu trebuie să-ți bați joc de comoara, mult mai prețioasă, a fecioriei tale, pe care trebuie s-o păstrezi curată și neatinsă pentru soțul tău pe care ți-l va dărui Dumnezeu. Iar tu, nevrednicule, de unde ai avut gîndul păcătos de a-ți aduce prietena chiar în sacristia catedralei, să-i spui vorbe dulci ?

— Și unde voiați s-o duc ? răspunse pajul posomorît. N-ai cum sta de vorbă în orașul ăsta cu străzi înguste cît niște dulapuri. Și am auzit și eu

pe unul și pe altul că paracliserul de aici, de la catedrală, mai închiriază din cînd în cînd sacristia sau confesionalele unora ca noi, care vor să nu-i vadă și să nu-i audă nimeni. Și știți bine, părinte Vincent, că în orașele de provincie domnișoarele sînt păzite cu strășnicie și că o ocazie ca asta nu-ți iese de două ori în drum, mai ales că, dacă-i vorba să...

— Aaaa, păi văd că mă înveți la lucruri bune, fătul meu, zîmbi călugărul.

— Sacristia e treizeci de livre și un confesional douăzeci scump din cale afară pentru o pungă ca a mea, părinte Vincent, credeți-mă că nu vă mint! se văicări pajul.

— Te cred, dar mai mult atîrnă banii ăștia în balanța în care diavolii cîntăresc păcatele decît în punga ta!

Fața lui, pînă atunci plină de seninătate și dojană părintească, se înăsprise. Întinse mîna:

— Dă-mi cheia pe care ți-a dat-o paracliserul!

Fără să mai sufle o vorbă despre cele treizeci de livre cu care rămînea în pagubă, pajul i-o întinse supus.

— Trebuie să te spovedești, fiule. Te aștept mîine seară tot aici și-ți voi da iertarea păcatelor. Știu prea bine în ce fel de lume trăiești, bietul de tine! Și e mai bine pentru tine să faci pe cocoșelul cu o fetișcană de vîrsta ta decît să fii păpușa cucoanelor coapte sau răscoapte care te trag în paturile lor ca să te corupă pînă în măduva oaselor. Văd că roșești și mă bucură că te rușinezi în fața acestei fete, atît de fragedă și de nevinovată, de aventurile tale destrăbălate.

Băiatul plecase fruntea. Toată îndrăzneala i se risipise. Reuși cu multă greutate să îngaime:

— Părinte Vincent de Paul, vă rog din tot sufletul să nu pomeniți de întîmplarea asta majestății sale regina ! Dacă mă trimite înapoi acasă, taică-meu n-are să aibă ce face cu mine. Am șapte surori care trebuiesc înzestrate și eu sînt al treilea băiat din familie ! Această înaltă favoare de a intra ca paj în serviciul casei regale am obținut-o datorită monseniorului de Lorena, care m-a... vreau să zic care mă simpatizează, spuse el cu greutate. A cumpărat pentru mine locul acesta de paj și dacă sînt alungat, atunci monseniorul îi va cere fără îndoială lui taică-meu să-i înapoieze suma cheltuită cu mine și asta e cu neputință !

Bătrînul călugăr îl privea cu gravitate.

— Bine, n-am să rostesc în fața reginei numele tău. Dar va trebui să-i atrag atenția asupra destrăbălărilor care se petrec în jurul ei. Din nenorocire, femeia asta pioasă și atît de înclinată spre faceri de bine nu poate face mare lucru împotriva putreziciunii care năpădește din toate părțile. Nu se pot schimba sufletele oamenilor dînd edicte...

Ușa sacristiei se deschise și părintele Vincent fu nevoit să se oprească. Nou-venitul era un bărbat tînăr, cu părul lung, buclat cu vizibilă îngrijire, cu un veșmînt de mătase negru dar foarte elegant. Părintele Vincent se ridică și-l privi cu asprime.

— Domnule vicar, bănuiesc că nu sînteți la curent cu afacerile pe care le învîrtește paracliserul dumneavoastră. Adineauri a luat treizeci de livre de la tînărul acesta, ca să-l lase să petreacă puțin cu prietena lui în sacristie. Ar fi cazul să vă supravegheați oamenii cu mai multă grijă.

Cum vicarul tăcea, încurcat, părintele Vincent de Paul urmă :

— Şi mai văd că purtaţi şi o haină care nu mai e veşmînt preoţesc, e haină lumească sadea. Şi asta e interzis preoţilor. Mă voi vedea silit să aduc toate lucrurile astea la cunoştinţa beneficiarului parohiei dumneavoastră.

Vicarul avu o ridicare din umeri, pe care nici măcar nu se strădui să şi-o ascundă.

— Asta îl va lăsa absolut indiferent, părinte, răspunse el. Beneficiarul meu este un canonic din Paris. A cumpărat drepturile de beneficiu acum trei ani, de la cel dinaintea lui, care s-a retras la o moşioară cumpărată tocmai din beneficiul încasat de aici. În trei ani de zile n-a călcat prin biserica asta niciodată şi cred că nici prin Poitiers.

— Ah ! Asta-i culmea ! strigă plin de furie părintele Vincent. Toate afacerile astea murdare cu parohii şi cu beneficii nu fac decît să ducă biserica la pieire. Cine numeşte astăzi episcopii în Franţa ? Mari seniori, care nu se ţin decît de războaie şi de destrăbălări, stricaţi pînă în măduva oaselor, oameni fără nici un fel de chemare dar plini de aur, cumpără episcopate şi îmbracă ei înşişi mantia şi însemnele de slujitori ai domnului ! *Fie ca Domnul să ne dea puterea de a răsturna asemenea nevrednică aşezare a bisericii noastre ! Cea dintîi pricină a ereziilor sînt tocmai păcatele preoţilor noştri !* *

Părintele Vincent de Paul se ridică, mohorît la faţă, şi îi luă pe cei doi adolescenţi pe după umeri. În ciuda vîrstei şi a corpolenţei, avea o uşurinţă în mişcări care surprindea.

Piaţa din faţa catedralei începea să se lase cuprinsă de întuneric. Dantelăria de piatră a faţadei

* Cuvinte atestate istoric ca aparţinînd Sfîntului Vincent de Paul. (nota red. fr.).

abia se mai zărea în lumina tulbure a amurgului grăbit, de iarnă.

— Copiii mei, le spuse el, aţi încercat să muşcaţi din din fructul dragostei, dar e necopt şi v-a strepezit dinţii şi v-a umplut inimile de tristeţe. Lăsaţi-l să se coacă la umbra soarelui vieţii. Nu trebuie să rătăciţi de pe acum în căutarea lui, fiindcă s-ar putea să nu-l mai găsiţi niciodată. Cea mai mare pedeapsă pentru nerăbdare şi slăbiciune este să nu mai puteţi gusta nicioadtă decît fructe veştede şi fără gust.

Şi le făcu semn să plece, binecuvîntîndu-i şi urmărindu-i cu privirea pînă cînd văzu umbrele lor despărţindu-se în colţul pieţei.

Angelica merse pînă la poarta mănăstirii fără să privească înapoi. În sufletul ei se lăsase o pace adîncă, în timp ce umărul parcă mai păstra atingerea mîinii puternice şi fierbinţi a călugărului.

«Părintele Vincent acesta o fi acel mare părinte Vincent despre care vorbeşte toată lumea ? Cel pe care marchizul du Plessis îl numea *conştiinţa Franţei* ? Care îi sileşte pe nobili să-i slujească pe cei săraci ? Oare chiar stă de vorbă în fiecare zi cu regele şi cu regina-mamă ? Ce înfăţişare simplă şi blîndă are !»

Înainte de a izbi inelul greu de placa de bronz de pe poartă, privi uliţa pustie şi întunecoasă pe care venise, stăpînită de un sentiment de uşurare cum nu mai avusese niciodată.

«Părinte Vincent, binecuvîntaţi-mă», rosti ea în gînd.

Acceptă fără crîcnire toate pedepsele care-i veniră în urma escapadei ei şi sălbăticia pe care o

vădise pînă atunci în purtări porni să lase loc unei blîndeți la care nimeni nu s-ar fi așteptat din partea ei. Deveni o școlăriță silitoare și începu să fie prietenoasă cu celelalte fete. Toată lumea era ușurată. Angelica de Sancé se dăduse în sfîrșit pe brazdă. E drept că durase cam mult, dar mai bine mai tîrziu decît niciodată.

Prin septembrie, Hortensia plecă de la mănăstire. O mătușă depărtată, vagă rudenie prin alianță cu familia Sancé, o invita la ea la Niort ca domnișoară de companie. În realitate, mătușa aceasta, aparținînd nobilimii mărunte, era soția unui magistrat de origine obscură, dar care, tot împărțind dreptatea, adunase de-a lungul anilor o avere imensă. Doreau acum pentru unicul lor fiu o partidă care să dea oarecare noblețe mormanelor lui de aur. Hortensia de Sancé era săracă, dar numele ei era străvechi și fără pată, mai vechi decît numele multora din nobilii de vază ai Franței. Pentru amîndouă părțile avantajele erau ademenitoare și căsătoria se încheie fără tergiversări. Bătrînul magistrat îi cumpără feciorului funcția de procuror regal și proaspeții căsătoriți, bogați și nobili, porniră pe drumul obișnuit al tuturor perechilor de acest soi.

Cam în același timp, tînărul rege Ludovic al XIV-lea intra, în sfîrșit, ca învingător în credincioasa sa capitală Paris. Franța ieșea sleită de puteri dintr-un război civil de-a lungul căruia șase armate o însîngerase cumplit, căutîndu-se una pe alta și negăsindu-se niciodată, drept care își vărsaseră furia războinică pe mîrlanii pe care puseseră mîna și pe bunurile lor, ca pedeapsă nu se știe pentru ce, dar care trebuia dată fără îndoială. Armata prințului de Condé, armata regelui, comandată de domnul de Turenne, care se hotărîse totuși că era mai

bine să nu trădeze, apoi armata lui Gaston d'Orléans, aliat cu englezii şi certat cu Franţa, cea a ducelui de Beaufort, aliat cu spaniolii împotriva tuturor, cea a ducelui de Lorena, certat cu toată lumea fără să fie aliat cu cineva şi, în sfîrşit, cea a lui Mazarin, care, din Germania, trimisese şi el sprijin reginei. Armatele astea viteze erau totuşi cam multe. Fusese cît pe-aci să mai apară una, a domnişoarei de Montpensier, fiica lui Gaston d'Orléans. Această prinţesă arătase că într-adevăr în vinele ei curge sîngele marelui său bunic Henric al IV-lea, luînd iniţiativa de a trage cu tunurile, de pe crenelurile Bastiliei, în trupele vărului său regele Ludovic al XIV-lea. Dacă în Franţa ar fi existat şi o a şaptea armată, comanda acesteia i-ar fi fost încredinţată ei, fără îndoială. Dar ghinionul războinicei prinţese a fost că această armată nu exista. Ba, fiindcă o nenorocire nu vine niciodată singură, toţi prinţii din Europa care erau pretendenţi la mîna ei se speriară de asemenea apucături năbădăioase şi tăcură chitic. Se spunea că primul care prevestise asta ar fi fost Mazarin, care, la auzul neasemuitei fapte de vitejie, ar fi spus, cu uşorul lui accent din Abruzzi : «Domnişoara asta şi-a asasinat soţul cu tunurile de la Bastilia !»

De fapt, din lupta aceasta atroce şi smintită ieşea ca învingător tocmai Mazarin. După mai puţin de un an, sutana lui roşie avea să fluture din nou pe coridoarele Luvrului, fără ca cineva să mai înceapă cu *mazarinadele*. Nimeni nu mai avea putere s-o ia de la început, tuturor li se făcuse lehamite!

Angelica tocmai împlinise şaptesprezece ani cînd veni vestea morţii mamei ei. Se rugă ceasuri întregi în capelă, îngenuncheată pe lespezile de

piatră, dar nu vărsă o lacrimă. Înțelegea doar vag că nu va mai vedea niciodată silueta obosită mergînd cu pași mărunți, cu veșnica rochie cenușie și cu fularul de lînă neagră pe cap. Împătimită după legumele din grădină și după pomii din livadă, blînda baroană de Sancé iubise verzele și merii poate mai mult decît pe numeroșii copii pe care îi adusese pe lume.

Știrea morții mamei i-o aduseră Raymond și Denis, pe care nu-i mai văzuse de cînd intrase la mănăstire. Stătură față în față în vorbitorul mănăstirii, printre gratiile de oțel stabilite prin rînduiala aspră a ordinului ursulinelor.

Denis era acum și el la colegiu. Crescuse mult și începuse să semene cu Josselin, și încă atît de tare încît Angelica avu pentru o clipă, în fața ochilor, pe fratele plecat în America, cu veșmîntul lui de școlar și cu călimara de corn la cingătoare. Rămase atît de uluită de această asemănare încît pe Raymond, acum cleric sever în veșmîntul lui monahal, nici nu-l recunoscu și îi făcu plecăciunea de rigoare.

— Eu sînt Raymond, Angelica ! Nu mă mai ții minte ?

Rămase de-a dreptul intimidată. În lumea monahală, extrem de austeră în toate privințele, călugărițele aveau față de preoți un respect mergînd pînă la umilință și devoțiune, instinctiva supunere feminină în fața bărbăției, dublată de principiul religios atotputernic. Să se vadă acum tutuită atît de familiar de un preot o zăpăcea pe Angelica și o făcea să plece ochii cînd Raymond o privea cu afecțiune. Pe ocolite, în cuvinte alese cu grijă, îi spuse vestea nenorocirii care îi lovise pe toți și îi vorbi cu multă simplitate de supunerea pe care

orice credincios o datorează Atotputernicului. În toată înfățișarea lui era acum ceva foarte schimbat, mai ales fața prelungă și ochii limpezi, parcă însuflețiți de o flacără ascunsă.

Îi mai povesti că tatăl lor era dezamăgit că el, Raymond, vădise o vocație religioasă mai puternică decît era de așteptat și decît ar fi fost de dorit. De la plecarea lui Josselin în America era de la sine înțeles că Raymond urma să devină moștenitorul titlului, asupra lui trecînd toate drepturile de întîi născut. Numai că educația primită la părinții iezuiți îl făcuse să descopere calea credinței în post și rugăciune, așa că renunțase la toate drepturile de moștenire, îmbrăcînd haina monahală. Dar și Gontran se arătase prea puțin înclinat pentru o carieră de nobil și pornise spre Paris, unde studia nu se știe ce. Singura speranță era ca Denis, acum în vîrstă de treisprezece ani, să ia asupra lui titlul de baron de Sancé și să îmbrățișeze cariera armelor, așa cum se cuvenea unui vlăstar de viță veche ca el.

Vorbind despre toate lucrurile astea, părintele Raymond își privea mereu sora, care, ca să-l audă mai bine, se rezema de grilajul de oțel, apucînd cu mîinile barele reci și lipindu-și de ele fața limpede, cu tenul curat și trandafiriu și cu ochii privind ciudat, care căpătau, în umbra vorbitorului, reflexele albastre-verzui ale apei mării.

— Și tu Angelica, tu cam ce te gîndești să faci ?

În vocea lui se deslușea o undă de duioșie amestecată cu compătimire. Angelica ridică din umeri și își scutură tristă buclele bogate și grele, bătînd în același auriu întunecat din totdeauna.

— Nu știu, rosti ea, cu o voce lipsită de orice hotărîre.

Peste un an, Angelica de Sancé fu din nou chemată la vorbitor. Era bătrînul Guillaume, puţin mai încărunţit decît îl ştia ea, dar tot băţos şi cu acelaşi aer vajnic de oştean călit. Venise cu nelipsita lui suliţă, pe care o rezemase de zidul de piatră, ca să nu-l încurce.

Îi spuse să se pregătească numaidecît de plecare, fiindcă avea poruncă de la domnul baron s-o ducă acasă, la Monteloup. Educaţia ei putea fi considerată încheiată.

Era acum domnişoară în toată puterea cuvîntului şi i se găsise un soţ.

MIREASA DIN TOULOUSE

1656-1660

I

Baronul de Sancé o privea pe Angelica plin de o încîntare pe care nu căuta s-o ascundă.

— Trebuie să recunosc că maicile ursuline au făcut din tine o domnişoară desăvîrşită.

— Ei, desăvîrşită ! Nici vorbă ! Să vedem la ce are să-mi folosească asta !

Aerul de la Monteloup, cu mirosul dulceag care venea din mlaştini, îi dădea din nou senzaţia de independenţă de pe vremuri. Se ridica asemeni unei flori culcate la pămînt de o ploaie puternică.

Dar mîndria de părinte a baronului Armand nu accepta să fie contrazisă.

— În orice caz, fetiţa mea, eşti mai frumoasă decît aş fi îndrăznit vreodată să sper. E drept că ai tenul, zic eu, cam închis faţă de cum s-ar cuveni judecînd după culoarea ochilor şi a părului. Dar nici contrastul ăsta nu e fără un anumit farmec! De altfel, am băgat de seamă că mai toţi fraţii tăi au culoarea asta întunecată a pielii. S-ar putea să fie cine ştie ce răbufnire a acelei picături de sînge arab pe care o purtăm în vine noi, oamenii din

Poitou. Te-ai uitat mai bine la fratele tău Jean-Marie ? Ai zice că e maur curat !

După care adăugă, fără nici o trecere :

— Contele de Peyrac de Morens te-a cerut în căsătorie.

— Pe mine ? Dar nici nu-l cunosc !

— Nu contează. Îl cunoaşte Molines şi e destul. M-a asigurat că nici în visele mele cele mai frumoase nu puteam găsi, pentru vreuna din fetele mele, o înrudire mai aleasă ca asta.

Baronul părea în culmea încîntării. Se juca cu vîrful bastonului, culcînd la pămînt tulpinile ierburilor de pe marginea drumului pe care se plimbau agale.

Era o dimineaţă lină şi însorită de aprilie. Angelica abia sosise de cu seară, însoţită de Guilaume şi de fratele ei Denis. Fusese mirată să-l vadă lipsind de la colegiu, dar el o liniştise spunîndu-i că părinţii iezuiţi îi dăduseră o scurtă vacanţă tocmai pentru a nu lipsi de la nunta surorii lui.

«Ce-o fi cu căsătoria asta ?» se întrebase ea nemulţumită. La început nu luase în serios vorbele lui Guillaume, socotindu-le mai curînd o trăncăneală de-a lui, dar acum, tot auzind mereu vorbindu-se într-una de acelaşi şi acelaşi lucru, începuse să se îngrijoreze, mai cu seamă că-l auzea pe baron vorbind despre nunta ei ca despre un lucru hotărît, asupra căruia nu mai încape vreo îndoială.

Baronul nu se schimbase prea mult în anii aceştia de cînd nu-l mai văzuse. Doar cîteva fire cărunte îi apăruseră în mustaţă şi în smocul de păr de sub buza de jos, păstrat acolo după moda din timpul domniei lui Ludovic al XIII-lea. Angelica se aşteptase să-l găsească copleşit şi buimăcit de moartea mamei ei şi acum se mira văzîndu-l în toate puterile, energic şi surîzător.

Subiectul deschis de tatăl ei nu-i plăcea şi, ca să nu ajungă imediat la o ceartă, cu atît mai neplăcută cu cît se vedeau pentru prima oară după atîta timp, căută să schimbe vorba:

— Mi-ai scris, tată, că ai avut pierderi mari cu rechiziţionarea catîrilor şi cu jafurile armatei din timpul Frondei. E grav ?

— Oho ! Molines şi cu mine am rămas fără mai bine de jumătate din animale. Şi spun drept că dacă nu era el, pînă acum şi castelul şi pămîntul pe care-l mai avem erau vîndute, şi pe mine mă găseai la închisoarea datornicilor. Eram ruinaţi cu totul, muritori de foame.

— Şi îi datorezi mult ?

Baronul oftă adînc.

— Din păcate, da ! O mulţime de bani ! Din cele patruzeci de mii de livre pe care mi le-a împrumutat mai demult, n-am reuşit să-i dau înapoi decît cinci mii. Şi asta după cinci ani de muncă pe brînci ! La început nu voia să-i primească nici pe ăştia, spunea că el îi consideră partea mea în afacere şi că mi-i lasă mie. A trebuit să-l cam bruftuluiesc ca să-l fac să-i primească.

Angelica îi atrase cu blîndeţe atenţia că Molines îi propusese afacerea asta fiindcă avea de cîştigat din ea şi că, dacă el însuşi considerase că nu era cazul să mai primească banii aceia înapoi, însemna că baronul nu făcuse bine începătînîndu-se.

— Molines nu e omul care să arunce nişte bani, tată, mai ales cinci mii de livre. Dar se vede de aici că e un om drept şi că s-a hotărît să-ţi lase aceşti patruzeci de mii tocmai fiindcă a considerat că străduniile tale şi înlesnirile pe care le-ai obţinut au adus asociaţiei voastre cîştiguri mai mari decît suma asta.

— Hm ! E adevărat că, de bine de rău, mica noastră afacere cu catîri merge. La fel şi cea cu plumb. Şi ne aduc chiar şi oarecare cîştiguri, mai ales cu scutirile de accize şi de vamă pe care le ştii. Dar asta în anii în care n-am avut parte de jafuri şi de alte nenorociri care s-au abătut pe capetele noastre.

Apoi tresări şi o privi pe fiica sa cu un aer mirat.

— Dar văd că judeci foarte repede în materie de afaceri ! Ba chiar stau şi mă gîndesc dacă limbajul ăsta practic, aproape de negustor, şade bine unei domnişoare abia ieşite din mănăstire.

Angelica începu să rîdă.

— Se pare că la Paris femeile conduc în toate privinţele, tată. Toate sînt în mîinile lor, politica, religia, filozofia, ba chiar şi ştiinţa. Li se spune *preţioase*. Se adună în fiecare zi în salonul cîte uneia din ele, cu oameni de spirit, cu savanţi de seamă, şi fac conversaţie. Stăpîna casei şade întinsă pe sofa şi invitaţii se înghesuie care pe unde pot. Mă gîndesc dacă atunci cînd am să fiu şi eu la Paris n-ar fi cazul să ţin casă deschisă, numai că în salonul meu se vor discuta doar afaceri.

— Ce bazaconii tot vorbeşti tu acolo ? strigă baronul scos din sărite. Angelica, fata mea, sper că nu maicile ursuline ţi-au băgat în cap lucruri din astea !

— După cît spuneau ele, se pare că eram foarte tare la matematică şi la logică. Ba chiar mai tare decît e nevoie. În schimb, ce n-au reuşit ele să facă a fost să mă transforme într-o bigotă, ca pe aproape toate celelalte. Bigote şi făţarnice, cum e Hortensia, de exemplu. Cel puţin pe ea erau sigure că o vor atrage să se călugărească şi să devină ursulină cum nu s-a mai văzăut. Dar cînd a apărut

mocofanul de procuror, aşa guşat cum e, dar călare pe sacul de aur, le-a rîs în nas şi a şters-o.

— Fiica mea, nu trebuie să fii invidioasă pe sora ta, mai întîi findcă invidia e unul din păcatele cele mai grele ale omului şi pe urmă fiindcă Molines ţi-a găsit un soţ care este cu siguranţă mult deasupra soţului Hortensiei.

Angelica bătu din picior, supărată.

— Nu crezi că jupîn Molines ăsta cam sare peste cal ? Cine te-ar auzi, ar crede că sînt fata lui, atîta grijă îmi poartă! De unde pînă unde îl frămîntă pe el aşa de tare viitorul meu ?

— Ei, catîrcă încăpăţînată, află că n-ai deloc dreptate să te plîngi, surîse baronul. Ascultă-mă puţin. Contele Joffrey de Peyrac e coborîtor din vechii conţi de Toulouse, a căror stirpe e mai veche chiar şi decît a regelui nostru Ludovic al XIV-lea! Şi nu numai atît, dar e omul cel mai bogat şi mai influent din Languedoc.

— Se poate, tată, nu zic că nu-i aşa, dar eu tot nu mă pot mărita cu un bărbat pe care nu-l cunosc şi pe care nici dumneata măcar nu l-ai văzut cum arată.

— Şi de ce să nu poţi ? se miră baronul. Toate fetele de familie bună aşa se mărită. Nici n-ar fi în stare să hotărască ele care alianţe ar fi favorabile familiilor lor şi care nu. Lucrurile astea nu se pot face la întîmplare. O căsătorie nu priveşte numai viitorul unei fete, draga mea, ci şi numele familiei ei !

— Şi... e... e tînăr ?

— Tînăr ! Tînăr ! Poftim întrebare, mormăi supărat baronul. Asta chiar că e o vorbă spusă aşa, fără să te gîndeşti ! Şi mai ziceam adineauri că ai prea mult spirit practic, poftim ! Adevărul e că viitorul tău soţ e mai în vîrstă decît tine cu doispre-

zece ani. Dar la un bărbat asta e tocmai vîrsta bărbăției depline și a farmecului adevărat. Nu există nimic care să împiedice o asemenea familie să fie fericită și să primească binecuvîntarea Atotputernicului de a aduce pe lume o grămadă de copii! Ia gîndește-te, o să ai un palat magnific în Toulouse, castele în Albi și în Béarn, trăsuri, toalete scumpe...

Aici imaginația baronului se opri. Fusese și așa un efort destul de mare pentru el.

— Așa că ce mai tura-vura, încheie el supărat, vorba e că o cerere în căsătorie din partea unui asemenea bărbat, care pe deasupra nici el nu te-a văzut cu ochii lui, e un noroc din cale afară de mare, cum nici în vis nu puteam noi nădăjdui... Am zis și așa rămîne !

Merseră cîțiva pași în tăcere.

— Da, așa e, zise încet Angelica, e un noroc din cale afară de mare. Ba chiar parcă prea din cale afară ! De ce acest conte, care ar fi putut alege o moștenitoare bogată și cu un titlu strălucit, se apucă să caute prin cele mai ascunse fundături din Poitou o fată fără zestre ?

— Fără zestre ? tresări bucuros baronul luminîndu-se deodată la față. Fără zestre, ai spus ? Ia hai să ne întoarcem noi la castel, fetița mea, ca să te îmbraci și să mergem să-ți arăt ceva.

În curtea castelului, un argat scoase îndată, la o poruncă scurtă, doi cai din grajd și puse șaua pe ei. Intrigată, Angelica nu mai punea întrebări. În timp ce se urca în șa, își spunea că la urma urmei era cît se poate de firesc să se mărite și că cele mai multe din fetele de seama ei tot așa se măritau, cu soți aleși de părinții lor. De ce atunci lucrul acesta o făcea să se revolte ? Bărbatul cu care voiau să o mărite nu era vreun bătrînel caraghios. Și avea să fie bogată...

Își dădu dintr-o dată seama că tot trupul îi era străbătut de un fior ciudat și îi trebuiră cîteva clipe ca să înțeleagă ce se petrecea cu ea. Mîna argatului care o ajutase să se urce în șa îi mîngîia acum glezna, într-un gest care nu putea fi pus, orice s-ar fi zis, pe seama întîmplării. Baronul intrase grăbit înăuntru, să-și schimbe cizmele și să-și ia haine curate.

Angelica făcu un gest nervos și calul sări într-o parte.

— Ce te găsi, țărănoiule ?

Se simțea roșie ca focul la față și îi era ciudă pe ea însăși, căci nu putea să nu recunoască, furioasă, că scurta mîngîiere o răscolise într-un tremur plin de plăceri.

Argatul, un soi de Hercule înalt și lat în umeri, ridică fața spre ea.

— Nicolas ! strigă Angelica, bucuroasă și încurcată în același timp.

Plăcerea de a-l revedea pe fostul ei tovarăș de joacă și zăpăceala pricinuită de gestul prea îndrăzneț o buimăciră de-a binelea.

— A, l-ai recunoscut pe Nicolas, zise baronul, care se întorcea în grabă. E cea mai îndrăcită haimana din tot ținutul și nimeni nu reușește să-l dea pe brazdă. Nici plugăria, nici creșterea animalelor nu prezintă interes pentru dumnealui. Un trîntor și un fustangiu, asta a ajuns vechiul tău tovarăș de joacă.

Flăcăul nu păru cîtuși de puțin rușinat de cuvintele baronului și continua să se uite în sus la Angelica, lărgindu-și gura într-un zîmbet care îi dezvelea dinții albi și puternici și sfredelind-o cu priviri de-a dreptul obraznice. Cămașa desfăcută dezvelea un piept musculos și ars de soare iar mîna care ținea frîul calului părea plină de forță.

— Haĭ, băĭeţe, ĭa un catîr şi vino cu noi, zise baronul, care nu observase nimic din extazul amoros al rîndaşului.

— Gata, jupîne, s-a făcut !

Cele trei rînduri de copite trecură tropăind grăbit pe podul mobil şi micul grup o luă la trap pe drumul din stînga.

— Unde mergem, tată ?

— La vechea mină de plumb. Ai răbdare şi-aĭ să vezi.

— La cuptoarele acelea năruite, dinspre mănăstirea din Nieul ?

— Eu ţi-am spus să ai răbdare.

Angelica îşi aduse aminte de mănăstirea destrăbălaţilor călugări la care dormise o noapte şi de nebunească aventură în care îi tîrîse pe copilaşii aceia cînd cu plecarea în America. Îşi amintea vag că fratele Anselme îi povestise o mulţime de lucruri despre minele de plumb şi argint şi despre cariera pe care o deschiseseră acolo romanii, apoi că mai tîrziu, în Evul Mediu...

— Spun drept că nu prea văd cum locul acela sterp...

— Locul acela sterp, cum îi spui tu, se cheamă acumă Argentières şi e zestrea ta. Cred că-ţi aminteşti că Molines a insistat mult, în urmă cu cîţiva ani, să cer reînnoirea dreptului de exploatare a minei, o dată cu scutirea de taxe pe un sfert din producţie. Marchizul du Plessis şi monseniorul de Condé mi-au obţinut toate licenţele astea şi am adus încoace lucrători din Saxonia. Toţi nemţii sînt nişte oameni neînchipuit de harnici şi de iscusiţi la tot felul de drăcii de-ale lor, dar saxonii îi întrec pe toţi prin priceperea la topitul metalelor. Cînd l-am văzut pe Molines că pune atîta preţ pe locul ăsta în paragină, de care aproape că şi uitasem că e al

meu, i-am spus într-o zi că asta va fi zestrea ta! Cred că tocmai asta i-a dat ideea căsătoriei tale cu contele de Peyrac, fiindcă acest senior tocmai se interesa foarte serios la vremea aceea de mina noastră, vrînd s-o cumpere. N-am prea înţeles bine ce fel de afaceri învîrteşte el cu Molines şi la urma urmei nici nu e treaba mea. Am totuşi impresia că e un fel de intermediar în drumul catîrilor noştri spre Spania. Asta te face să te gîndeşti că există mult mai mulţi gentilomi decît ai crede care se îndeletnicesc cu comerţul. Aş fi zis că acest conte de Peyrac are destule palate şi domenii fără capăt ca să mai aibă nevoie şi de ocupaţii din astea mitocăneşti, în care ziceam că mă înfundasem numai eu! Dar poate că el face asta ca să se distreze. Din cît am auzit, e un original.

— Deci, dacă înţeleg eu bine, domnul acesta de Peyrac rîvnea la mina asta şi voi i-aţi arătat că poate fi a lui, dar numai cu fată cu tot, nu-i aşa?

— Ei, uite că ai un talent nemaipomenit să răstălmăceşti lucrurile, se supără baronul. Eu rămîn mai departe la convingerea mea că ideea de a-ţi da mina de zestre e cît se poate de bună. Toată viaţa, şi eu şi biata maică-ta, Dumnezeu s-o odihnească, n-am avut altă grijă decît să ne vedem copiii rostuiţi cît mai bine, şi mai cu seamă fetele. Şi eu nu pot să vînd pămîntul. Oricîte belele ne-au venit pe cap, am păstrat neatins patrimoniul primit de la tata, deşi marchizului du Plessis îi lăsa mereu gura apă după mlaştinile mele secate. Ai să vezi ce terenuri am acuma acolo, mai bune ca oriunde! Şi atunci, dacă îmi mărit fata nu numai onorabil, ci de-a dreptul strălucit, nu e asta cea mai mare mulţumire a mea? Pămîntul nu iese din familie,

nu pune mîna pe el un du Plessis sau un mai știu eu cine, ci va fi al nepoților mei. Eu așa judec.

Angelica își ținea calul cu un pas în urmă, în așa fel încît baronul să nu-i poată vedea expresia feței. Era nehotărîtă. Era drept că cererea asta în căsătorie fusese formulată într-un mod umilitor pentru ea, dar nici tatăl ei nu putea fi contrazis, fiindcă avea și el dreptate cînd socotea că aranjase viitorul fiicei lui cum nu se poate mai bine. Dar îi venea greu să se dea bătută.

— Dar parcă spuneai că mina asta i-ai arendat-o pe zece ani lui Molines, nu ? Cum poți da de zestre un lucru care e arendat ?

— Nici o grijă ! Molines nu numai că n-are nimic împotrivă, dar i se pare chiar foarte avantajos să o folosească de acum înainte în numele contelui de Peyrac. De altfel, lucrul a început acum trei ani și se lucrează în plin. Ai să vezi imediat, nu mai avem mult și ajungem.

Tot drumul ținu mai puțin de o oră și Angelica fu mirată să vadă că locurile astea, cu mina de plumb și cu satele protestante, care odinioară i se părsueră la capătul pămîntului, se aflau în realitate atît de aproape. Înfățișarea colțului acesta de lume, pe care îl știa căzut în paragină, se schimbase cu totul. Apăruse un drum nou, bine întreținut, și se vedea un mic cătun, cu căsuțe de o formă ciudată, dar temeinice și curate. Erau locuințele lucrătorilor aduși de Molines tocmai din inima Germaniei, din Saxonia. Un șuvoi gros de apă venea pe jgheaburi și acționa cîteva pietre de moară și un ax cu came care ridica și lăsa să cadă cîteva ciocane uriașe de fontă, care sfărîmau rocile mai mici cu niște bubuituri surde, după ce blocurile mari erau sparte cu baroasele de cîțiva bărbați zdraveni.

Alături, două cuptoare mari duduiau încinse la maximum, cu focul aţîţat într-una cu ajutorul unor foale uriaşe de piele. Tot locul era plin de mormane mari de mangal şi de minereu.

Se lucra într-un vîrtej ameţitor, ca de furnicar neodihnit. Pietrele de moară fărămiţau într-una pietriş, făcîndu-l nisip, iar cîţiva lucrători luau cu lopeţile nisipul acesta, vărsîndu-l în jgheabul pe care venea apa, în timp ce alţii, cu nişte săpăligi anume, rîcîiau într-una fundul jgheabului pentru a împiedica nisipul să se depună.

O clădire mai mare, înălţată de curînd mai la o parte, cu porţi zdravene întărite cu bare groase de fier, era păzită de doi oameni cu muschete.

— Aici avem rezerva de argint şi de plumb! Zilele astea ai să vezi şi ce avem înăuntru. Acuma hai să-ţi arăt şi cariera propriu-zisă.

Trepte uriaşe săpate circular în jos, de cîţiva metri fiecare, păreau să formeze un fel de amfiteatru roman. Ici şi colo se vedeau gurile unor galerii subterane, din care ieşeau din cînd în cînd cărucioare trase de catîri.

— Avem aici zece familii de lucrători saxoni, mineri, topitori şi pietrari de meserie. Ei şi cu Molines au pus treaba asta pe picioare.

— Şi treaba asta, cum o numeşti dumneata, cam cît aduce pe an ?

— Păiii... drept să-ţi spun, întrebarea asta nu mi-am pus-o niciodată, răspunse Armand de Sancé, cam încurcat. Din moment ce Molines plăteşte arenda regulat... Şi, pe urmă, gîndeşte-te şi tu, el a plătit toate cîte le vezi aici, eu n-aveam o lescaie! Şi fii sigură că în chestiile astea au intrat o grămadă de bani. Numai cărămizile pentru cuptoare, aduse din Anglia şi mi se pare că şi din Spania, de contrabandiştii lui, au costat o avere !

— Şi mai ales aduse cu ajutorul celui căruia vrei să mă dai de soţie, nu-i aşa ?

— Tot ce se poate, ridică baronul din umeri. Mi se pare că domnul de Peyrac se ocupă de o mulţime de lucruri din cele mai diferite. Să ştii că e şi un om foarte învăţat, bunăoară maşinăria asta cu aburi e făcută după planurile lui. Hai să ţi-o arăt.

Baronul o duse pînă la intrarea uneia din galerii, unde se vedea un cazan uriaş din fier sub care ardea focul. Din el ieşeau două ţevi groase care se pierdeau într-un puţ. Din cînd în cînd, cîte un jet de apă era împrăştiat pe jos.

— Asta e o drăcovenie cum nu mai sunt în toată lumea decît două sau trei. Scoate singură apa din mină. Îţi închipui cîţi oameni ar trebui să tragă la pompe pentru treaba asta ? Şi tot n-ar face-o bine. Tot contele de Peyrac a pus-o la punct şi pe asta, a văzut ceva în genul ăsta în Anglia şi nu s-a lăsat pînă n-a făcut una şi mai şi. Aşa că, draga mea, pentru o tînără ca tine, care vrea să devină *preţioasă,* avem un soţ pe atît de învăţat şi de plin de spirit pe cît sunt eu de ignorant şi de încet la minte în treburi de genul ăsta, adăugă el cu un surîs trist.

Apoi, pe neaşteptate, se învioră.

— Uite-l pe Fritz Hauer. Bună ziua, Fritz !

Un lucrător care trebăluise pînă atunci în spatele maşinii cu aburi scoase tichia şi se înclină adînc. Faţa lui bătea parcă în albastru din cauza prafului de rocă pătruns în piele de-a lungul unei vieţi de minerit. Angelica băgă imediat de seamă că îi lipseau două degete de la o mînă. Bondoc şi adus de spate, ai fi zis că braţele îi erau prea lungi. Părul roşu ca focul îi cădea în şuviţe dezordonate peste faţa cu ochi mici şi vioi.

— Ai zice că omul acesta de treabă seamănă puţin cu Vulcan, zeul cel urît din infern, zise domnul de Sancé. Cred că nu e pe lume om care să cunoască măruntaiele pămîntului mai bine ca neamţul ăsta. Toate daraverile astea cu mineritul, cu topitul rocilor şi cu separarea argintului de plumb eu nu reuşesc să le învăţ şi de multe ori mă gîndesc dacă n-o fi la mijloc şi ceva vrăjitorie. Unii zic că Fritz Hauer ştie cum se preface plumbul în aur. Asta chiar că ar fi ceva nemaipomenit ! A lucrat mulţi ani la contele de Peyrac, el l-a trimis încoace, să aibă Molines un om de încredere aici, la Argentières.

«Contele de Peyrac ! Peste tot numai contele de Peyrac !» gîndi Angelica, simţindu-se scoasă din sărite.

După care zise cu voce tare :

— S-ar putea ca tocmai în felul ăsta să fi ajuns contele de Peyrac aşa bogat. Face aur din plumbul pe care i-l trimite Molines. Să mă transforme şi pe mine într-o broască, pentru unul ca el ar fi o jucărie...

— Eeee !... Apăi chiar că mă scoţi din sărite, fiica mea, răbufni baronul. Văd că mă iei într-una peste picior ! Cine te aude ar zice că eu nu umblu decît să te nenorocesc. Mă aşteptam să sari într-un picior de fericire şi cînd colo mă trezesc că mă iei numai cu vorbe de-astea în răspăr...

— Iartă-mă, tată, făcu Angelica, încurcată şi mîhnită de dezamăgirea pe care o vedea pe chipul baronului. Ai dreptate, nu ştiu ce-i cu mine. Şi la mănăstire mi se întîmpla de multe ori tot aşa, îmi pare rău. Dar adevărul e că proiectul ăsta de căsătorie, în loc să mă bucure, mă sîcîie, deşi nu-mi dau prea bine seama de ce. Mai dă-mi timp să mă

gîndesc, să mă pot obișnui cu ideea asta... Nu fi supărat pe mine, te rog din suflet !

Tot vorbind, se întorseseră la locul unde lăsaseră caii. Angelica sări iute în șa, ca să nu-i dea lui Nicolas timp să se repeadă să o ajute, dar nu-l putu împiedica să o mîngîie lacom pe șolduri cu mîna lui aspră și neagră de soare.

«Țopîrlanul ăsta trebuie pus la locul lui cît mai repede», își zise ea furioasă.

Drumul era străjuit de tufe de măceș și mireasma lor dulce și subtilă îi aduse aminte de copilărie și îi mai domoli puțin iritarea.

— Tată, zise ea dintr-o dată, înțeleg că trebuie să mă hotărăsc repede în privința contelui de Peyrac. Nu crezi că ar fi bine să mă duc să stau de vorbă și cu Molines ? Aș vrea să mă lămuresc în cîteva privințe foarte importante.

Baronul privi în sus, căutînd să vadă cam cît era de tîrziu.

— Suntem aproape de prînz și cred că Molines va fi fericit să stai la ei la masă. Du-te, fetița mea, merge și Nicolas, ca să nu fii singură pe drum.

Angelica fu cît pe-aci să refuze o asemenea escortă ca cea pe care i-o oferea baronul, dar se gîndi imediat că în felul acesta i-ar fi acordat lui Nicolas o importanță prea mare. Așa că, făcînd un semn vesel din cap spre tatăl ei, porni la galop, în vreme ce bietul flăcău zadarnic dădea de zor călcîie în coastele catîrului, căci se văzu lăsat numaidecît în urmă.

În mai puțin de o jumătate de oră Angelica ajunse la poarta castelului Plessis, aplecîndu-se în șa ca să vadă, cu o clipă mai devreme, apariția albă ca de basm a palatului.

«Philippe !» o fulgeră pe neașteptate un gînd și se miră că numele acesta îi tîșnise dintr-o dată

printre amintiri, parcă spre a-i adînci melancolia revederii acestor locuri.

Dar familia marchizului era, firește, tot la Paris, ca de obicei. Vechi și credincios partizan al prințului de Condé, marchizul intrase frumușel în grațiile reginei și ale cardinalului, în timp ce prințul, acest mare general care a dat istoriei Franței atîta strălucire, ajunsese în situația rușinoasă de a sluji sub steagul spaniolilor, în Flandra. Angelica se întrebă dacă dispariția casetei cu flaconașul de otravă jucase vreun rol în destinul domnului de Condé. În orice caz, nici Mazarin, nici regele și nici fratele acestuia nu fuseseră otrăviți. Ba încă se auzea că domnul Fouquet, sufletul complotului de odinioară împotriva regelui, ar fi fost numit de curînd superintendent al finanțelor. Pe Angelica o amuza gîndul că poate tocmai ea, fiica pe atunci nevîrstnică a unui modest gentilom de țară, schimbase cursul istoriei Franței fără să-și dea seama. Va trebui să se încredințeze într-o zi că micuța casetă din lemn de santal rămăsese la locul ei. Dar cu pajul pe care îl acuzase ea, mințindu-l pe prințul de Condé, ce s-o fi întîmplat ? N-avea nici o importanță, la urma urmei. Orice ar fi pățit, își merita soarta, prea o batjocorise cu cruzime.

Lăsase calul să meargă ușor la pas, pe alee, să se poată bucura cît mai din plin de priveliște, și auzi galopul catîrului lui Nicolas care o ajunsese din urmă. Dădu din nou pinteni calului și ajunse în cîteva clipe la casa administratorului.

După masă, Molines o pofti pe Angelica în micul birou în care, cu cîțiva ani în urmă, stătuse de vorbă cu tatăl ei și puseseră la cale afacerea atît de mănoasă de azi. Angelica își aminti că-i ceruseră să nu vorbească cu nimeni despre ce auzise

din întîmplare atunci şi că ea întrebase, plină de spirit practic : «Ce-mi daţi ca să tac din gură ?» La care Molines îi dăduse un răspuns destul de confuz, dar care la vremea aceea o încîntase : «Îţi vom da un soţ, domnişoară».

Se gîndea oare el încă de pe atunci la o înrudire a casei lor cu ciudatul conte de Peyrac din Toulouse ? N-ar fi fost chiar cu neputinţă, fiindcă era un om care privea departe şi lega şi dezlega mii de fire ale unor proiecte întortocheate, de neînţeles pentru nimeni în afară de el. La urma urmei, intendentul nu era un om chiar nesuferit. E drept că avea tot timpul un aer bănuitor, dar asta era foarte firesc pentru un om aflat într-o stare de inferioritate. Inferioritatea celui ce se ştie mai inteligent decît cei pe care viaţa îi aşezase mai sus ca el.

Pentru familia baronului de Sancé, apariţia lui fusese cu adevărat providenţială, dar Angelica îşi dădu seama că toată largheţea şi toată dorinţa lui de a-i ajuta nu puteau veni decît din nişte interese personale. Fără îndoială că Molines îşi lua, din toată afacerea asta, partea leului. Asta o făcea să se simtă uşurată, fiindcă o scutea de obligaţia de a-l privi cu recunoştinţă, ca pe un binefăcător. Şi totuşi, acest hughenot din topor şi viclean îi inspira o simpatie puternică, de care ea însăşi se mira.

«Poate că omul acesta îmi e aşa de apropiat tocmai fiindcă întemeiază ceva nou, care n-a mai fost pînă acum, şi care mai ales e de durată», îşi zise ea pe neaşteptate.

Atîta doar că nu se simţea deloc măgulită să se vadă şi ea inclusă în proiectele administratorului, ca o măgăriţă de prăsilă sau ca un lingou de plumb.

— Domnule Molines, zise ea pe un ton plin de hotărîre, tatăl meu mi-a vorbit foarte stăruitor de o căsătorie pusă la cale de dumneata între mine și un anume conte de Peyrac. Dată fiind marea influență pe care văd că ai căpătat-o asupra tatălui meu în acești din urmă ani, nu încape îndoială că dumneata însuți pui mare preț pe încheierea acestei căsătorii, cu alte cuvinte mă văd jucînd un rol într-o afacere comercială. Aș vrea să știu ce rol anume.

Un surîs rece se așternu pe buzele subțiri ale administratorului.

— Mulțumesc lui Dumnezeu, domnișoară, că am ajuns să vă văd așa cum prevedeam pe vremea cînd toată lumea de aici spunea că sunteți o mică zînă. Fiindcă adevărul este că i-am promis mai demult domnului conte de Payrac o soție frumoasă și inteligentă.

— Mi-e teamă că te-ai angajat la prea mult, jupîne Molines. Puteam foarte bine să ajung urîtă și toantă și fără îndoială că asta ar fi dăunat îndeletnicirii dumitale de mijlocitor.

— Niciodată nu făgăduiesc un lucru bizuindu-mă numai pe supozițiii, domnișoară. În mai multe rînduri, prin cunoștințele mele de la Poitiers, am obținut informații asupra persoanei dumneavoastră și v-am văzut și cu ochii mei anul trecut, în cursul unei procesiuni.

— A, va să zică ai stat tot timpul cu ochii pe mine, strigă Angelica furioasă, m-ai pîndit ca pe...! ca pe un pepene care se coace !

Și, exact cînd rostea ultimele cuvinte, imaginea îi apăru dintr-o dată, atît de caraghioasă, încît o umflă rîsul și toată supărarea îi pieri într-o clipă. De fapt, era mai bine să afle cu ce trebuia să se

mulțumească decît să cadă ca o gîscă în cine știe ce capcana.

— Dacă aș încerca să vă vorbesc cum se obișnuiește în lumea dumneavoastră, zise cu gravitate Molines, aș putea să mă pun la adăpostul înțelepciunii din bătrîni : că o domnișoară atît de tînără nu are nici o nevoie să știe de ce tatăl ei i-a ales cutare sau cutare soț. Afacerile cu plumb și cu argint nu sunt pentru femei, iar cele cu catîri nici atît... Mai ales pentru doamnele și domnișoarele din nobilime. Dar cred că vă cunosc, domnișoară Angelica, așa că n-am să încerc să vă spun lucruri de soiul ăsta.

— Crezi că-mi vei putea vorbi altfel decît tatăl meu ?

— Greu de spus, domnișoară. Nu sunt deloc un om învățat, studiile mi le-am făcut, cum se spune, la școala vieții, așa că îngăduiți-mi să vă vorbesc pe față. Dar trebuie să vă spun de la bun început un lucru, anume că oamenii din lumea dumneavoastră nu vor putea niciodată să înțeleagă că ce mă însuflețește pe mine e ceva care lor le e străin: *dragostea de muncă.*

— Țăranii muncesc mai mult decît dumneata, mi se pare, ripostă Angelica, pe un ton batjocoritor.

— Nu, domnișoară, n-aveți dreptate, țăranii nu muncesc, ei *trudesc,* ceea ce e cu totul altceva. Sunt grei de cap, ignoranți și nu-și cunosc interesele. Nu și le cunosc, dacă-mi dați voie, nici nobilii, care *nu produc nimic,* fiindcă este înjositor pentru ei să producă ceva. Oameni care deci nu știu să facă nimic, în afară de războaie, care știți bine că distrug, nu crează. Tatăl dumneavoastră, e drept, se silește să iasă din starea asta de inutilitate, dar, iertați-mă, domnișoară, nici domnia sa *nu va înțelege munca* niciodată.

— Vrei să spui că n-are să reușească în afacerea cu catîri și cu mina ? se sperie Angelica. Eu credeam că merge, iar dovada ar fi că dumneata pui atîta suflet...

— Dovada ar fi alta, domnișoară, anume să scoatem cîteva mii de catîri pe an, iar a doua și cea mai importantă ar fi *să aducă un venit* serios și mai ales *în creștere*. Astea ar fi singurele dovezi adevărate că o afacere *merge*.

— Nu, fiindcă o crescătorie de catîri, chiar importantă și avînd rezerve de bani pentru cine știe ce greutăți care se pot ivi, bunăoară războaie sau molime, tot crescătorie rămîne și tot de catîri. Ca și lucratul pămîntului, e ceva pe termen lung și cu cîștig mic. De altfel, nici pămîntul și nici creșterea animalelor n-au îmbogățit vreodată pe cineva, oricîtă muncă ar fi depus. Amintiți-vă de turmele nenumărate ale păstorilor din Biblie, care duceau totuși o viață atît de sărăcăcioasă.

— Dacă așa stau lucrurile, mărturisesc, domnule Molines, că nu înțeleg cum un om atît de prudent ca dumneata, atît de clarvăzător, s-a vîrît într-o asemenea afacere, care cere atît de mult timp și aduce un cîștig așa mic.

— Ei, domnișoară, am ajuns deci la punctul în care tatăl dumneavoastră și cu mine trebuie să vă cerem ajutorul.

— Ajutorul meu ? Și cu ce aș putea eu să vă ajut ? Credeți că eu sunt în stare să fac măgărițele să fete mai repede ?

— Ajutorul dumneavoastră ar putea să ne dubleze sau să ne tripleze cîștigul, urmă Molines netulburat, fără a lua în seamă ironia.

— Repet că nu văd ce fel de ajutor v-aș putea da.

— Domnişoară, am să vă explic şi sunt sigur că veţi înţelege fără nici o greutate, deşi e vorba de lucruri mai încîlcite. În primul rînd, în orice afacere lucrul de căpetenie este ca treaba să meargă repede. Prin urmare, neputînd schimba ce a făcut Dumnezeu din cer, ne folosim de prostia oamenilor de pe pămînt. Aşa se face că povestea asta cu catîrii nu e decît o acoperire pentru alte manevre pe care le facem noi, de o mie de ori mai bănoase. Cu catîrii ne acoperim cheltuielile curente, ne punem bine cu intendenţa armatei, căreia îi vindem la preţuri omeneşti marfa noastră, plus piele, care avem grijă să fie de cea mai bună calitate şi cam atîta. Catîrii ne folosesc ca pretext ca să putem umbla în toate părţile, cu scutiri de vamă şi de alte taxe şi mai ales încărcîndu-i bine, domnişoară. Aşa că un transport de catîri în Anglia, de exemplu, cuprinde mai ales plumb şi argint, iar afacerea noastră tocmai în asta stă. Dar cine duce catîri în Anglia nu înseamnă neapărat că reuşeşte şi să-i vîndă. Orice negustor mai rămîne şi cu marfa nevîndută, sau măcar cu o parte, nu ? Aşa ni se întîmplă şi nouă, şi nimănui nu-i bate la ochi că ne întoarcem din Anglia cu o parte din catîri. Iar catîrii aceştia e păcat să vină cu spinările goale, aşa că ce e mai firesc decît să cumpărăm şi noi ceva ca să punem pe ei ! Bunăoară zgură neagră, urîtă, care ştie toată lumea că e bună la topitorie. Iar noi avem cuptoare de topit minereuri, aşa că iarăşi nu batem la ochi, nici cu asta. Numai că zgura aia urîtă, domnişoară, e în realitate aur sau argint, care ne vine din Spania, prin Londra. Va să zică, noi, după ce...

— Un moment, un moment, jupîne Molines, că am început să pierd firul : trimiţi argint la Londra şi îl aduci înapoi ?

— Da, domnișoară, așa trebuie să știe fiscul, că-l aduc înapoi, nevîndut. Numai că eu aduc de cîteva ori mai mult. Pînă nu duc, nu pot aduce înapoi, înțelegeți ? Și, cum nimeni nu mi l-a cîntărit nici la ducere nici la înapoiere, nimeni nu bănuiește nimic. Sunt și eu un negustor fără noroc, care se întoarce cu marfa nevîndută, fiindcă la Londra prețurile sunt mult mai mici și nu m-am îndurat s-o dau în pagubă. Cît despre aur, tocmai aici e nodul problemei noastre : domnul conte de Peyrac are în Languedoc un zăcămînt aurifer. Iar cînd va avea și mina de argint de aici, de la Argentières, atunci totul va merge ca pe roate. Și aurul și argintul vor proveni, oficial, din minele domnului de Peyrac. Aici, domnișoară, este adevărata afacere pe care vrem noi s-o urnim. Fiindcă sper că m-am făcut înțeles, aurul și argintul care se pot produce în Franța nu înseamnă mare lucru, în timp ce Spania geme de așa ceva, datorită coloniilor ei. Și, prin urmare, metalele acestea le găsim acolo la prețuri de nimic și le aducem încoace prin Londra, tocmai ca să nu trezim bănuieli. Nu înșelăm pe nimeni, finanțele regatului Franței nu au decît de cîștigat dacă în țară intră metal prețios. Un lingou n-are gură să vorbească și să mă dea de gol că nu e nici din Argentières, nici de Languedoc, ci din Spania! Plătim visteriei regelui ce i se cuvine și aducem aur și argint la prețuri mult mai mici decît dacă ar fi să le producem cu adevărat aici. Instalațiile și saxonii și tot ce ați văzut la Argentières nu sunt decît o acoperire, pentru ca fiscul să știe că noi producem aici argint și în Languedoc aur. Dar nimeni nu poate ști *cît* am produs, așa că trebuie să ia de bun ce declarăm noi.

— Și treaba asta ești sigur că n-are să vă ducă pe toți la galere ? întrebă Angelica speriată.

— Nici vorbă, domnișoară. Doar nu facem monede false, ca să ajungem acolo. Ba dimpotrivă, noi alimentăm, ca să zic așa, tezaurul regal cu aur și argint de cea mai mare puritate, în lingouri care sunt ștanțate și bune de făcut monedă adevărată. Dar avem nevoie de adăpostul acestor mine, chiar și fără să scoatem din ele mare lucru, numai ca să putem face adevăratul comerț cu metale rare, care ne aduce beneficiul consistent și rapid de care vă vorbeam. Iar asta nu se poate face cum trebuie dacă mina de aici și cea din Languedoc nu sunt reunite în aceeași mînă. Spaniolii au pierdut obișnuința muncii și trăiesc mai mult din trocul pe care-l fac dînd aur și argint și primind în schimb mărfuri de tot felul. La asta sunt bune în primul rînd băncile din Londra, care altfel ar da imediat faliment. Aurul și argintul îneacă de-a binelea Spania și fac din ea țara cea mai bogată din lume și în același timp cea mai mizeră. Cît despre Franța, niște legi rău chibzuite ne împiedică să facem lucrurile astea la lumina zilei, așa că suntem nevoiți să ne îmbogățim țara pe furiș, împotriva dorinței ei. Și ne îmbogățim și noi pe lîngă ea, fiindcă banii investiți ne vin înapoi cu profit îndoit sau întreit, în timp ce catîrii nu dau cîștig mai mare de zece la sută pe an, orice le-ai face.

Angelica asculta foarte atentă combinațiile lui jupîn Molines, care i se păreau într-adevăr ingenioase, umplînd-o de admirație.

— Și cu plumbul ce faceți ? Îl folosiți tot ca acoperire sau chiar scoateți vreun cîștig de pe urma lui ?

— A, cu plumbul e altceva ! Aici nu mai avem nevoie de nici un fel de manevre, îl vindem și cu asta basta. Și încă cu un cîștig bun de tot. Se caută în toate părțile, pentru gloanțele de război și de

vînătoare. Mai ales în anii din urmă preţurile au crescut serios de tot, de cînd regina-mamă a adus ingineri florentini care au instalat băi în toate reşedinţele regale. Şi toată nobilimea, firește, s-a repezit să-i urmeze pilda. Iar băile înseamnă o groază de ţevărie de plumb... Cred că aţi văzut băile florentine de la castelul domnului marchiz. Anul trecut s-a apucat să le modifice şi să le îmbunătăţească...

— Dar marchizul e la curent cu toate astea ?

— Nu, de ce să fie ? surîse Molines plin de îngăduinţă. Nu cred că ar putea pricepe ceva din ce v-am expus eu aici, şi chiar dacă ar pricepe, tot ce-ar putea face ar fi să mă dea afară din slujba de administrator, în care spun drept că mai stau numai ca să-i mai întîrzii cît pot, ruina deplină. Dacă n-aş fi eu...

— Şi tatăl meu cît ştie din tot ce mi-ai spus mie acum ?

— Tatăl dumneavoastră ştie exact atît cît ştie şi fiscul, dacă nu cumva chiar mai puţin, fiindcă n-are pic de pricepere în treburi din astea. Şi e mai bine aşa, fiindcă cred că numai faptul de a şti că argintul spaniol e dat drept argint scos din mina lui l-ar cătrăni cumplit. Nu e mai bine să-l lăsăm mai departe să creadă că micile venituri care-l ajută să stea la suprafaţă sunt rodul muncii cinstite, aşa cum am apucat-o din bătrîni ?

Angelica fu neplăcut izbită de ironia cam dispreţuitoare din cuvintele administratorului şi zise pe un ton uscat :

— Atunci de ce îmi destăinui mie toate sforăriile astea, care miros a galere cale de-o poştă ?

— O, v-am mai spus, domnişoară, că nici vorbă nu poate fi de aşa ceva. Cel mult oarecare mici necazuri de ordin administrativ, mărunţişuri fără

importanță, care se rezolvă la iuțeală cu cîțiva scuzi! Dumneavoastră nu vedeți că Mazarin și Fouquet, oameni din popor, feciori de bădărani, au trecere mai mare decît prinții de sînge și decît însuși regele ? Și asta numai datorită averilor lor uriașe. Cît despre dumneavoastră, văd că vă faceți mereu că nu înțelegeți, așa că mă văd silit să las ocolișurile și să vă spun de-a dreptul : contele de Peyrac are nevoie ca de aer de Argentières, iar tatăl dumneavoastră nu vrea să înstrăineze pămîntul ăsta decît dîndu-l ca zestre uneia din fetele lui, care s-a nimerit să fiți dumneavoastră. Îl știți cît e de încăpățînat, n-are să vîndă niciodată o palmă din pămîntul lui, oricît de mult i-ar oferi contele, care, fie vorba-ntre noi, poate oferi niște sume cum dumneavoastră cred că nu puteți număra ! Pe de altă parte, contele dorește o căsătorie cu o fată din nobilimea de viță veche, așa că găsește proiectul căsătoriei cu dumneavoastră foarte avantajos din toate punctele de vedere.

— Și dacă refuz să fiu și eu de părerea asta ?

Molines nu păru deloc descumpănit.

— Ajungem și aici, domnișoară. Deși eu rămîn în continuare la convingerea că sunteți o persoană foarte inteligentă și mai ales foarte chibzuită. Nu-mi pot închipui că vreți să vă vedeți tatăl la închisoarea pentru datornici, rosti el rar, cu o licărire batjocoritoare în ochi. Pentru că tatăl dumneavoastră datorează o grămadă de bani, domnișoară, cu mult peste valoarea pămîntului lui, cu castel și cu mină cu tot. Ar fi destul o simplă protestare a poliților și familia dumneavoastră ar cădea din nou nu în sărăcie, ci în mizerie, domnișoară, în mizeria adevărată, cumplită, care înseamnă zdrențe și foamete ! Iar viitorul dumneavoastră care va fi ? În cel mai fericit caz să îmbătrîniți pe lîngă vreo rudă

miloasă, bunăoară pe lîngă sora dumneavoastră mai mare și mai înțeleaptă, care s-a măritat cu procurorul acela bogat și s-ar putea să vă accepte pe lîngă ea ca să-și facă pomană și să-i îngrijiți copiii, ca bătrîna mătușă Jeanne de la Monteloup...? Deși vă spun drept că s-ar putea să n-aveți parte nici măcar de atîta. Frații și surorile dumneavoastră mai mici nu vor mai avea parte de nici un fel de educație, poate vor fi nevoiți mai tîrziu să emigreze, ca atîția alții...

Văzînd însă că ochii fetei sclipeau de furie, zise pe un ton viclean :

— Dar de ce să vorbim noi despre lucruri din astea rele, domnișoară ? Ferească-ne bunul Dumnezeu pe toți de asemenea nenorociri ! Sînteți din altă plămadă decît atîția nobili care n-au altă avere decît blazonul și trăiesc din pomana regelui, considerînd că e nedemn să se apuce de ceva. Nimeni nu se poate ridica deasupra greutăților dacă nu le înfruntă cu curaj și nu plătește și tributul acesta, pe care domnii nobili nu-l admit : munca. Iată de ce v-am spus toate astea, domnișoară, fără să vreau să vă ascund nimic și considerînd că veți înțelege limpede ce aveți de făcut.

Mai direct și mai adînc decît atît Molines n-o putea lovi. Niciodată nu fusese umilită de cineva cu atîta cruzime. Se ridică brusc, parcă biciuită. În fața ochilor îi juca imaginea bătrînului castel de la Monteloup, căzut în ruină, frații și surorile plini de murdărie, mama cu degetele rebegite de frig, tatăl, așezat la masă și scriind cu sîrg suplica lui către rege, la care nu primise niciodată vreun răspuns...

Molines îi scăpase de sărăcie. Venise acum ziua plății.

— Bine, domnule Molines, zise ea cu o voce albă. Mă mărit cu contele de Peyrac.

Pe drumul de întoarcere, Angelica nu mai vedea nimic în faţa sau în jurul ei. Capul îi era numai un vîrtej de gînduri. Nicolas venea în urmă, călare pe catîrul lui, dar nu-l lua în seamă. Încerca să nu se lase cuprinsă de teama nedesluşită pe care a simţea dîndu-i tîrcoale. Hotărîrea ei era luată. Orice s-ar fi întîmplat, nu-şi putea lua vorba înapoi. Prin urmare, cel mai bine era să privească drept în faţa ei şi să dea la o parte fără şovăire tot ce o putea stînjeni pe drumul pe care o împingea atît de nemilos jupîn Molines.

Tresări. Se auzise chemată de o voce de bărbat.

— Domnişoară ! Domnişoară Angelica !

Întorcîndu-se, îl văzu pe Nicolas care descălecase şi îi făcea semne să se apropie.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă ea fără plăcere.

Flăcăul şopti misterios :

— Daţi-vă jos din şa, să vă arăt ceva frumos, o minune !

Îi dădu ascultare, iar Nicolas legă calul şi catîrul cu hăţurile de tulpina unui copăcel, luînd-o înainte şi făcîndu-i semn să-l urmeze. Se luă după el.

Nicolas mergea cu capul în jos, căutînd parcă ceva prin iarbă. Într-un tîrziu se opri, îngenunche, scotoci puţin şi se ridică întinzînd spre ea căuşul palmelor, în care se aflau cîteva boabe roşii :

— Ale dintîi fragi pe anu-ăsta, făcu el bucuros, în timp ce ochii lui căprui o priveau cu o sclipire îndrăzneaţă.

— Oh, Nicolas, nu e bine să... zise ea nehotărîtă.

Dar îşi simţi vocea întretăindu-se şi genele i se umeziră. Gestul flăcăului îi stîrnise dintr-o dată amintiri vechi, toată coiplăria ei de sălbăticiune alergînd prin păduri şi prin mlaştini, cu el alături...

— Îţi aduci aminte, rosti răguşit Nicolas, îţi aduci aminte cum îţi ziceam ? Marchiza îngerilor !

— Prostii, Nicolas, zise ea cu o voce fără vlagă, nu trebuie să...

Dar degetele ei făcură mecanic gestul cu care erau obişnuite, să ciugulească din palmele lui mari boabele roşii şi parfumate. Nicolas era cu ea, ca odinioară, dar acum băieţandrul acela drăguţ şi slăbănog, cu mutra de veveriţă, era mai înalt decît ea cu un cap şi cămaşa lui deschisă răspîndea un miros puternic de pămînt reavăn, de pădure şi de ierburi, amestecat cu acela de sudoare bărbătească al pielii lui negricioase şi cu smocuri de păr aspru. Îi vedea pieptul lat şi puternic ridicîndu-se şi lăsîndu-se într-una, într-o respiraţie stăpînită, şi asta o tulbura într-atîta încît nu mai îndrăznea să ridice privirile. Lua mai departe cîte o fragă, strivind-o încet de tot cu limba de cerul gurii.

«Ultima oară la Monteloup. Ultima oară ! Tot ce a fost frumos pentru mine rămîne aici, în palmele lui Nicolas».

Cînd sfîrşi, închise ochii şi îşi rezemă fruntea de trunchiul unui stejar.

— Ascultă-mă, Nicolas...

— Te ascult, zise el, tutuind-o ca odinioară!

Simţi în obraz răsuflarea lui fierbinte, cu iz de cidru. Era atît de aproape, mai-mai să se lipească de ea, încît o ferea de razele soarelui cu trupul lui

masiv. Şi totuşi n-o atingea. Deschise ochii şi îl văzu sorbind-o cu lăcomie din priviri, dar cu mîinile la spate, împotrivindu-se ispitei de a o lua în braţe. Se simţi pătrunsă pînă în străfundul sufletului de ochii lui dogoritori, întunecaţi de o dorinţă care nu mai lăsa loc nici unei îndoieli. Niciodată nu mai fusese atît de copleşită de ceea ce însemna putere bărbătească şi nu avusese parte de o mărturisire atît de limpede a vîlvătăii pe care o stîrnea fiinţa ei. Pajul din Poitiers nu fusese decît un capriciu, o joacă de pisicuţă care îşi ascute graţios ghearele.

Acum însă era altceva, acum se simţea copleşită şi strivită de forţa aspră a bărbatului şi se îngrozi! Dacă ar mai fi trecut prin asta, s-ar fi lăsat fără îndoială învinsă de chemarea asta clocotitoare. Carnea îi fremăta, picioarele tremurau, dar se dădu înapoi ca o căprioară speriată de vederea lupului!

— Nu te mai uita aşa la mine, Nicolas, zise ea, încercînd să dea vocii un ton aspru, trebuie să ştii că...

— Că ce ? o întrerupse el cu glas înăbuşit. Ştiu ce vrei să zici. Văd în ochii tăi şi după cum ţii capul. Tu eşti domnişoara baroană de Sancé şi i-os sluga ta. Şi-acuma gata, nu mai putem ca să mai ne privim în ochi, care va să zică. Unul ca mine trebuieşte să şadă cu ochii-n pămînt în faţa stăpînă-sii. Da, donşoară, am înţeles, donşoară, întocmai cum aţi poruncit, donşoară... Unul ca mine, sluga, un lemn, un cîine, şi el, acolo ! Cică ar fi marchize de pune valeţii ca să le facă baie, poa' să s-arate în pielea goală în faţa lor, ăia nu-s oameni, doar cît un scaun, acolo, o masă, ceva... Şi acuma iote că şi eu ajunsei tot aia...

— Taci, Nicolas, nu mai vorbi.

— Bine, tac. Da să ştii că io-n viaţa mea aşa de bou n-am ştiut decît de tine. Nu-mi dam seama că-i aşa pînă n-ai plecat la şcoală la călugăriţe, de-am zis atuncea că-mi pierd minţile. Aşa-i cum zicea alde taică-tu, că nu-s bun la nimica, numa să trîndăvesc şi fîţa-fîţa cu fufele pîn paie. De-aia-s io aşa, că nu-mi aflu locul, n-am stare ! Cînd te-am văzut c-ai venit înapoi aseară, 'ceam că-mi pică ceru-n cap, nu mai ştiam dacă ăi fi tot aia de-o ştiam io sau te-i fi făcut ceva cucoană mare. O fi că-s obraznic şi nerușinat, nu zic, da' dacă vreai şi tu, iaca colea te răsturnam, pe muşchiul ăsta verdele de-l vezi colea...

— Spui prostii, Nicolas, îl întrerupse ea cu blîndeţe.

— Ba nu, se răsti el, pălind la atingerea răsuflării ei.

— N-ai dreptate deloc, Nicolas. Atîta doar că, vrînd-nevrînd, trebuie să-l ascult pe tata şi să mă mărit.

— Să te măriţi ? Cu cine ?

— Cu contele de Peyrac.

— Eteteee ! se holbă Nicolas. Cu cine-ai zis ? Cu alde contele de Peyrac ?

Se dădu cîţiva paşi înapoi şi o privi mai departe, cîntărind-o parcă din ochi.

— Va să zică cu dumnealui... Atunci înseamnă că nu degeaba cam 'cea lumea... Cu domnul conte, care va să zică... Tu ! Tu să te măriţi... *cu ăla ? !*

— Da.

Nu voia să-i pună nici o întrebare. Acceptase orbeşte, trebuia să meargă pînă la capăt şi nu de la Nicolas avea de aflat ce voia să ştie.

Se întoarseră în tăcere pînă la locul unde lăsaseră animalele şi Nicolas le dezlegă, apoi, cu ochii

plecați, o ajută să urce în șa. Numai că de data asta îl prinse ea de mînă.

— Nicolas... spune-mi, l-ai văzut ?

Flăcăul ridică privirile spre ea și rînji plin de răutate satisfăcută :

— Păi adică cum să nu-l văd ? Că mereu venea-ncoace-ntr-o vreme. E o pocitanie de bagă-n sperieți fetele cînd trecea pe calu-ăla negru al lui ! Și mai e și șchiop pe deasupra, ptiu, leit Satana ! Ba încă la suflet e și mai negru ca ăl spurcat. Lumea cică ar fi avînd un castel de ademenește acolo-n el fetele, cu fierturi de-ale lui și cu niscaiva cîntecele vrăjite și alte minuni de-ale lui, fie la el, acolo ! Alea de se lasă duse, înapoi nu mai le vede mă-sa și tac-su, că și dacă vine, mai bine stătea acolo, că vine nebună, nu mai e bună de nimica, ptiu, Doamne apără și păzește ! Apăi, donșoară baroană de Sancé, știu că o brodiși bine-al dracului cu măritatul dumitale ! Na, că te procopsiși, apucași pe Dumnezeu de-un picior, iac-așa !

— Zici că e șchiop, Nicolas ? repetă Aneglica, simțind fiori reci în tot trupul.

— Păi dar ! Șchiop ca toți șchiopii, întreabă pe cine vrei ! Iac-așa merge, zici că-i dracu !

Și flăcăul, rîzînd cu răutate, se îndreptă spre catîrul lui, într-un șchiopătat atît de scălîmbăiat încît o făcu pe Angelica să simtă cum viața se scurge din ea.

Tot drumul la întoarcere se luptă să nu audă hohotul care-i răsuna în urechi, pătrunzător ca o lamă de cuțit : «Șchiop ! Șchiop !»

*

* *

Nu intrase bine în curtea castelului, că un călăreț venit în urma ei năvăli în galop pe podul mo-

bil, oprindu-și calul cu mare greutate în fața scărilor. Fața lui asudată și plină de praf și încălțările întărite cu aramă arătau că făcuse drum lung.

La început nimeni nu-și dădu seama ce voia, căci bolborosea cu un accent așa ciudat încît abia după o vreme pricepură că omul vorbea franțuzește. Într-un tîrziu, lămurindu-se, îl duseră în fața baronului, căruia necunoscutul îi înmînă o scrisoare.

— Doamne ! strigă baronul după ce o citi în fugă, mîine sosește domnul d'Andijos !

— Și domnul d'Andijos ăsta cine mai e ? întrebă îmbufnată Angelica.

— E un prieten de-al contelui de Peyrac. Domnul d'Andijos vine să se însoare cu tine...

— Cuuum ? ! Și el ? !

— Dacă-mi iei vorba din gură ! De ce nu mă lași să termin ce am de spus ? Vine să se însoare cu tine prin procură, în numele contelui, asta-i tot! Și mă întreb ce te-or fi învățat călugărițele alea, că le-am dat o grămadă de bani și nu ți-au vîrît în cap nici măcar că trebuie să-l respecți pe taică-tău ! Prin urmare, contele de Peyrac îl trimite pe cel mai bun prieten al lui, ca să-l reprezinte la prima ceremonie nupțială, care va avea loc aici, în capela noastră. A doua binecuvîntare o veți primi la Toulouse. Acolo, din păcate, noi nu vom mai putea fi cu tine. Marchizul d'Andijos te va însoți pînă la Languedoc. Oamenii ăștia din sud sunt nemaipomenit de iuți. Știam că e pe drum, de ce să mint, dar nici nu mă gîndeam să sosească așa repede !

— Deci nu mai e nici o scăpare, rosti încet Angelica, plină de amărăciune.

A doua zi, puţin înainte de amiază, curtea se umplu dintr-o dată de zarvă. Scîrţîit de roţi, nechezat de cai, înjurături de vizitii, strigăte de bucurie şi voci peste voci care se amestecau unele cu altele.

Monteloup căpătase dintr-o dată aerul unui colţ din sudul Franţei. Marchizul, înalt şi voinic, măsliniu la faţă, cu mustaţa răsucită fercheş, cu ochi de foc, purta o *rhingrave* de mătase galbenă şi portocalie care ascundea cu multă artă corpolenţa ce cam ameninţa să ia proporţii. Prezentă baronului şi fiicei sale pe prietenii care veniseră să fie martori la căsătorie, contele de Carbon-Dorgerac şi tînărul baron de Cerbalaud.

Oaspeţii fură conduşi în sala mare, unde familia de Sancé pusese pe masă, pentru o asemenea ocazie solemnă, toate bunătăţile, hidromel, fructe, lapte bătut, gîşte fripte, brînzeturi şi vin de Chaillé.

Nou-veniţii erau însetaţi pînă peste poate şi dădură îndată cănile pe gît. Dar mrachizul, îndată ce luă cana de la gură, se oţărî amarnic şi scuipă scîrbit pe lespezile de piatră.

— Pe Sfîntul Paul, baroane, vinul vostru din Poitou al dracului să fiu dacă e bun la ceva ! Ce mi-ai dat dumneata aici e o poşircă nenorocită şi acră de mă ia cu bîţîieli ! Hei ! răcni el către cei de afară, ia gasconii ăia ai mei, ia aduceţi încoace butoaiele pentru socrul mic ! Da' mai repejor, că ne e sete-l dracului ! Nu s-aude ?

Simplitatea lui fără mofturi, accentul cîntător, respiraţia zgomotoasă de om gras, departe de a-l supăra pe baron, îl umpleau de încîntare.

Cît despre Angelica, aceasta nu găsea deloc putere să zîmbească. De cînd primiseră scrisoarea care anunţa sosirea marchizului, şi ea şi mătuşa Pulhe-

ria atîta se munciseră ca să dea bătrînului castel o înfățișare cît de cît acceptabilă, încît acum se simțea parcă frîntă în bucăți și cu toate mădularele înțepenite.

Și chiar era mai bine așa : nu putea nici măcar să mai gîndească. Își pusese rochia cea mai elegantă, lucrată la Poitiers, dar tot cenușie și asta, deși avea ceva panglicuțe albastre la corsaj. Dar arăta neasemuit de proaspătă, cu chipul limpede și luminos, cu părul bogat, auriu închis și cu ochii tulburători. Privirile celor trei seniori se întorceau mereu spre ea, cu o admirație pe care temperamentul lor meridional nu le îngăduia să o ascundă. În curînd începură să-i facă într-una complimente peste complimente, pe care nu le înțelegea decît pe jumătate, din cauza vorbei lor repezite și a accentului cîntat, care dădea sonorități aparte pînă și celui mai obișnuit cuvînt.

«Va trebui ca toată viața să aud vorbindu-se în jurul meu numai așa ?» își spuse ea amărîtă.

Lacheii reușiseră să rostogolească pînă în sală butoaiele mari, de cîte douăzeci-treizeci de vedre fiecare, și să le ridice, cu opinteli și icnete, pe capre. Îndată după asta le găuriră și înfipseră imediat în găuri canale de lemn, numai că, oricît de repede și de îndemînatic ar fi lucrat, nu putuseră să nu scape vin și pe jos, așa că pe lespezile sălii se întindeau acum cîteva băltoace de nuanțe diferite.

Contele de Carbon-Dorgerac, din Bordeaux de felul lui, prin urmare foarte iscusit la vinuri, arăta cu degetul pe jos, recunoscînd soiurile numai după culoare și pronunțîndu-le numele plin de mîndrie :

— Saint-Emilien, Sauternes, Médoc...

Învățați cu poșircile lor de mere, ai casei gustară cam în silă și cu neîncredere licorile aduse de

oaspeți. Dar în curînd Denis și cei trei copii mai mici dădură semne de mare veselie, urmați repede de toți ceilalți. Aroma amețitoare învăluia repede și se urca la cap, dînd o bună dispoziție și o stare de fericire care-i cuprindea pe toți. Angelica începu și ea să fie mai puțin tristă. Îl văzu pe baron desfăcîndu-și vesta lui de modă veche, fără să ia seama că lenjeria de pe dedesubt era veche și uzată ca vai de ea. Cît despre seniorii din sud, aceștia începeau și ei să-și descheie vestele fără mîneci, brodate cu fir scump de aur, ba unul din ei își scoase și peruca, să se steargă de năduşeală, și și-o puse la loc cam într-o parte, făcînd-o pe Angelica să se simtă de-a dreptul înveselită.

Veni și Marie-Agnès, care o apucă strîns de braț și începu să o bată într-una la cap :

— Angelica ! Angelica, hai, vino o dată ! Angelica, n-auzi ? Hai sus, în camera ta, să vezi ce minuni ! Hai, Angelica, hai o dată !

Se lăsă dusă sus. În camera cît toate zilele pe care o împărțise cîndva cu Hortensia și cu Madelon, erau îngrămădite acum cufere uriașe de fier și din piele tăbăcită, numite pe vremea aceea *garderobe*. O mulțime de valeți și cameriste trebăluiau de zor, înșirînd tot ce era înăuntru pe pat, pe fotoliile șchioape din încăpere și, în lipsa altor mobile, pe jos. Pe patul uriaș Angelica văzu întinsă o rochie de tafta verde, de nuanța ochilor ei. Corsajul cu balene era garnisit cu o spumă de dantele de o finețe neînchipuită, iar plastronul era brodat în întregime cu diamante și cu smaralde, alcătuind buchete de flori. Același desen cu motive florale se deslușea și în țesătura catifelei din care era lucrată mantia așezată alături, plină de agrafe de diamante.

— Rochia dumneavoastră de nuntă, zise marchizul d'Andijos, care venise în urma ei. Contele

de Peyrac a căutat mult timp şi a comandat la Lyon o mulţime de stofe pînă cînd a nimerit una care să se potrivească întocmai cu nuanţa ochilor dumneavoastră.

— Dar nici nu ştie cum arată ochii mei, protestă ea.

— Nu, dar neica Molines i-a făcut o descriere de şade mîţa-n coadă : apa mării, cică, aşa cum o vezi de pe ţărm cînd soarele se lasă în adîncurile ei pînă la nisipurile de pe fund.

— Ia uite la hoţomanul de Molines ! strigă baronul. Doar n-o să-mi spuneţi acuma că ghiujul ăsta afurisit s-a apucat să facă şi poezii. Mai curînd am impresia, marchize, că le cam înfloreşti dumneata, ca s-o faci pe mireasă să se bucure că bărbatu-său o preţuieşte atîta !

— Ia uite, Angelica ! Ia uite la asta ! Şi dincoace, ce minunăţie ! exclama într-una Marie-Agnès, cu mutrişoara ei de şoricel sclipind de fericire. Ia uite şi aici ! Oh, Doamne Dumnezeule !...

Scotocea într-una, împreună cu Albert şi Jean-Marie, prin lenjeria fină, deschideau cutii, desfăşurau panglici, valuri de dantelă şi se jucau cu evantaiele de mătase sau de pene. Găsiră o trusă splendidă de voiaj, care îi lăsă pe toţi încremeniţi de admiraţie : era din catifea verde, căptuşită cu damasc alb, încopciată cu argint aurit şi cuprindea două perii, un etui de aur cu trei piepteni, două mici oglinjoare veneţiene, o pernuţă de ace de păr, două bonete şi o cămaşă de noapte din linoul cel mai subţire, un sfeşnic sculptat în fildeş şi un săculeţ de mătase verde cu şase lumînări de ceară curată. Rochii mai simple, dar foarte elegante, care costau şi ele averi, mănuşi, cingători, un ceas mic de aur şi o mulţime de alte mărunţişuri de care Angelica habar n-avea la ce foloseau. Aşa se în-

tîmplă, bunăoară, cu o casetă mică de sidef, căptușită cu tafta, în care se găseau un fel de musculiţe minuscule de catifea.

— Astea sînt foarte la modă, lămuri contele de Carbon-Dorgerac sînt, aluniţe false de pus pe obraz. Toate doamnele își lipesc din astea, li se și zice *bobiţele frumuseţii !*

— Nu am tenul atît de alb încît să fie nevoie să-l subliniez cu așa ceva, zise Angelica trîntind capacul casetei.

Era totuși copleșită de tot ce vedea, simţea o bucurie copilărească, încîntarea firească a oricărei femei cu gustul instinctiv al gătelii și al luxului, care are pentru prima oară așa ceva. Dar toată bucuria și încîntarea îi erau umbrite de gîndul apăsător al preţului care trebuia plătit pentru toate minunăţiile astea.

— Dar asta, zise marchizul d'Andijos, ia să vedem, asta s-o fi potrivind cu tenul miresei noastre ? Sau te pomenești c-om fi cărat-o degeaba pînă aici ! adăugă el zîmbind pe sub mustaţă.

Și luă o casetă lungă și plată, deschizînd-o cu mișcări încete. Toată lumea din încăpere izbucni într-un strigăt de admiraţie, apoi tăcu uluită.

Pe culcușul de mătase albă scînteiau un triplu șir de perle, cu raze neasemuit de pure, bătînd ușor în auriu. Nimic nu putea fi mai potrivit pentru o tînără căsătorită. Într-o latură a casetei se afla o pereche de cercei, tot din perle, iar în latura cealaltă, simetric, alte două șiraguri, mai mici, pe care Angelica le crezu la început brăţări.

— Sînt pentru pus în păr, doamnă, zise marchizul, care, în ciuda staturii mătăhăloase și a purtărilor cam din topor, de soldat, se vădea priceput și la asemenea gingașe lucruri. Cu drăciile astea

vă țineți părul ridicat în sus. Acuma, ca să zic drept, nu știu cum se pun, dar asta-i boală cu leac...

Se întoarse, căutînd din priviri pe deasupra capetelor din încăpere și făcînd semn cuiva. Se înfățișă pe dată, făcîndu-și loc cu coatele printre ceilalți, o femeie înaltă și zdravănă ca un dragon, care făcu o plecăciune și zise :

— Vă coafez eu, doamnă contesă.

Dacă n-ar fi fost mult mai tînără, ai fi zis că e leit doica Fantine Lozier. Aceeași piele tuciurie, aceeași scăpărare sarazină în priviri. Se priveau una pe alta, măsurîndu-se cu dușmănie.

— Asta e Margareta, Margot, sora de lapte a contelui de Peyrac. A servit pînă acum pe doamnele din casa de Toulouse și a stat mulți ani cu stăpînele ei la Paris. De acum înainte va fi camerista dumneavoastră.

Namila de Margot se și puse pe treabă. Cu mișcări iuți și îndemînatice prinse valurile grele de păr auriu al Angelicăi, ridicîndu-le în sus în unduiri grațioase și prinzîndu-le în împletiturile de perle. Apoi degetele ei butucănoase dar nemaipomenit de agere scoaseră într-o clipă micuții cercei pe care baronul i-i dăruise fiicei sale la prima împărtășanie și prinse în locul lor somptuoasele bijuterii aduse de oaspeți. Veni apoi rîndul colierului.

— Ah, perlele astea ar ședea mai bine pe un piept mai dezgolit, zise mărunțelul baron Cerbalaud, ai cărui ochi negri ca murele coapte scormoneau pofticioși rotunjimile ascunse sub rochie ale miresei.

Marchizul d'Andijos îi trase un cot zdravăn în coaste și baronul cel grualiv tăcu dintr-o dată.

Un paj apăru cu o oglindă și Angelica privi chipul din fața ei fără să se recunoască. În cristalul

oglinzii strălucea o minune aurie, cu limpede și mătăsoasă, cu o nuanță ușoară de trandafiriu în obrajii albi și nevinovați. O plăcere neașteptată izbucni înlăuntrul ei și urcă spre ochi și spre buze, risipindu-se într-un zîmbet cald.

«Sunt frumoasă», își zise ea.

Dar imaginea din oglindă parcă se învălmăși deodată, tulburîndu-se pe neașteptate. Undeva, în străfundul apelor de cristal, plutea acum un rînjet cumplit, plin de răutate :

«E șchiop, șchiop ! Șchiop ! O pocitanie, leit Satana ! Bine o mai brodiși, domnișoară de Sancé !»

*

* *

Peste o săptămînă avu loc cununia Angelicăi cu contele de Peyrac, al cărui loc îl ținea uriașul marchiz d'Andijos, iar petrecerile ținură trei zile. În toate satele și cătunele din jur oamenii dansau și chefuiau, iar după cununie, seara, la Monteloup, se văzură pentru prima oară focuri de artificii, care uluiră și umplură de încîntare toată suflarea din partea locului.

În curtea castelului și afară, pe pajiște, se întinseseră mese lungi, încărcate cu ulcioare de vin și de cidru, cu fripturi de toate felurile și cu fructe alese, din care țăranii veneau pe rînd să înfulece, făcînd mare haz de năstrușniciile gasconilor și ale oamenilor din Toulouse, firi mai aprinse, care petreceau de mama focului și făceau tot felul de drăcii, cîntînd din tamburine, lăute, viori sau din gură și făcîndu-i de rușine pe lăutarii din partea locului.

În seara dinaintea plecării miresei spre îndepărtatul ținut Languedoc, în curtea castelului avu loc

o petrecere măreață, la care fură invitați toți seniorii din împrejurimi și fruntașii din satele apropiate. Veni și jupîn Molines, cu soția și cu fiica lui!

În camera cea mare unde atîta vreme fusese dormitorul ei, Angelica se îmbrăca, ajutată pentru ultima oară de doica Fantine.

— Ah, frumoasă mai ești, micuța mamii ! suspină doica. Și ai un piept așa pietros, că nu văd ce nevoie mai e de farafastîcurile astea neghioabe, corsete și toate prostiile astea ale lor ! Plastroanele astea or să-ți strivească sînii, mai bine te-ai lipsi de ele !

— Și n-am să fiu prea decoltată fără ele Nounou ?

— Ei na, o înaltă doamnă trebuie să stea cu sînii cît mai la vedere, să crape de necaz cotoroanțele alea, bătrîne, cu fleșcăiturile lor, na! Ptiu ! Că frumoasă mai ești ! Of, și cînd mă gîndesc cine o să se bucure de toate minunile astea...

Pe obraji i se scurgeau lacrimi amare și Angelica se simți pătrunsă de milă.

— Nu mai plînge, Nounou, mă faci să-mi pierd curajul.

— Vai, fata mea, tocmai că de curaj o să ai atîta nevoie !... Ia, lasă capul jos, să-ți pun colierul... Așa ! Perlele pentru păr să ți le mai pună și alde Margot, că ea-i de casă mare. La ce-or fi bune atîtea întortochieri și răsucituri și bazaconii de-alé lor eu nu mai pricep. Ah, mîndrețea mamii, praf ai să faci pe toți de frumoasă ce ești ! Și ce mi se rupe inima-n mine cînd mă gîndesc că de acumanainte o să fii tot pe mîna talanului ăluia de muiere, Margareta aia de pute a usturoi cale de-o poștă, de zici curat că-i soră cu dracu ! Adică o scorpie ca ea să te spele și să te dichisească pe tine în seara

nunții... Of, Doamne, cum crapă inima-n mine cînd mă gîndesc...

Și se lăsă în genunchi, ca să aranjeze poalele mantiei. Angelica o auzi plîngînd înfundat și bolborosind printre lacrimi :

— Să mă ierți, fetița mamii, că nu te-am putut apăra, eu care te-am hrănit cu laptele meu... Și prea am auzit multe despre omul ăsta ca să pot să tac din gură !

— Și ce ai auzit ?

Doica se ridică. Avea acum privirea aceea fixă și întunecată din clipele cînd se apuca să profocească :

— Numai aur ! Tot castelul plin de aur de sus și pînă jos !

— Dar nu e un păcat să fie cineva plin de aur, doică ! Uite ce daruri nemaivăzute mi-a trimis. Hai, liniștește-te, eu una să știi că sînt încîntată.

— Nu te lăsa dusă de nas, copila mea ! Aurul ăsta e legat cu blestem ! Îl face cu retortele lui, cu alambicurile și cu filtrele lui diavolești ! Un paj, Enrico, băiatul ăla care cîntă așa minunat din tamburină, mi-a spus că palatul din Toulouse al contelui ăsta e roșu tot, de sus pînă jos de zici că-i spoit cu sînge. Și cică-n palatul ăla e un loc unde n-are nimeni voie să intre. E păzit de un om negru, un harap, unul ca fundul tingirilor mele de la bucătărie. Și într-o zi, cînd harapul ăla afurisit cine știe unde se dusese, Enrico a crăpat puțin ușa și și-a aruncat ochii înăuntru. Și ce i-a fost dat să vadă, Doamne-Dumnezeule, numai bășici de-alea de sticlă, numai retorte și țevi în toate părțile, și numai flăcări și pocnituri și fîsîituri în toate părțile, curat să zici că fierbeau cazanele diavolului ! Și cînd a bubuit o dată și a ieșit o flacără mare, Enrico n-a mai stat să vadă și-a fugit ! Că dacă

flăcările alea și fumul ăla n-or fi puțit ele a pucioasă, uită-te-ncoa la mine, că eu gîtul mi-l tai dacă acolo nu era lucru diavolesc !

— Ei, băiatul ăla e și el mai plin de imaginație, ca toți oamenii din Sud ! A mai pus și de la el...

— Ei ași ! Să-l fi auzit, săracul, cînd vorbea, cum îi tremura vocea de frică, și-acuma, numai cînd își aducea aminte... Ascultă-mă pe mine, cu contele ăsta nu e lucru curat ! Trebuie că e mort după bogăție și putere și de-aia și-a vîndut sufletul diavolului. Leit Giles de Retz, dar barem ăla era de-ai noștri, din Poitou, nu ca de-alde Peyrac ăsta...

— Nu mai vorbi prostii, doică, zise Angelica pe un ton aspru. Nimeni nu poate spune de contele de Peyrac că ar fi mîncat vreodată copii !

Ademenește femeile ! șopti doica în taină, le face de-și lasă treaba și o iau uite-așa spre castelul lui, se duc fără să mai știe de ele. În palatul lui cică face niște orgii de-ți ridică părul măciucă numai cînd auzi ! Cică arhiepiscopul de Toulouse l-a probozit de la amvon și l-a dat de gol că s-a întovărășit cu Satana. Zicea băiatul ăla, săracul... să-l fi văzut, că nici ăsta nu mai e întreg la minte, îl luase rîsul, așa, de ziceai că s-a scrîntit, bietul băiat, ferească Dumnezeu... Zicea că după aia contele i-a pus pe oamenii lui de au tăbărît pe lectica arhiepiscopului și i-au cotonogit pe paji și pe ăia de duceau lectica și cică și pe înalt prea sfîntul l-au bumbăcit și l-au tăvălit, că abia a scăpat cu fuga și s-a închis în catedrală, altfel îl omorau, nenorociții pămîntului! Nu s-au uitat că e față sfințită, nu le-a fost că li se usucă mîinile, păcătoșii ! Și să mai zici că alde contele ăsta nu e frate cu dracu, Doamne iartă-mă ! Păi s-a pomenit pe la noi asemenea mișelie ? De oameni

fără frica lui Dumnezeu ? Şi aurul ăla de-l are cu munţii, pe-ăla de unde l-o fi avîndă el, ai ? Că de la taică-su altă clironomie n-a rămas decît datorii şi trei palme de pămînt, ipotecate şi alea ! Şi nici să zici că i-a dat regele bani, sau cine ştie ce altă faţă înaltă de la curte . Că ştii ce-am mai auzit? Că monseniorul d'Orléans, care e guvernatorul Languedocului, s-a dus la Toulouse şi alde Peyrac ăsta, cu nasul pe sus, n-a vrut să îngenuncheze în faţa luminăţiei sale, cică nu vrea să se obosească prea tare .Dar monseniorul crezi că s-a supărat ? Nici vorbă, viţă regească, nu şi-a pus mintea cu neamul prost, ba i-a zis că are să-i facă rost de o slujbă mare la curte. Da' ăsta, de colo, fudul nevoie mare, cică...

Aici doica se opri, foarte atentă să potrivească bine poalele, să nu atîrne într-o parte.

— Ei, ce-a răspuns contele ? întrebă Angelica, nerăbdătoare.

— Cică nu-i trebuie slujbă la curte, că neam de neamul lui n-a avut mînă lungă şi în orice caz asta n-o să-i lungească piciorul ăla mai scurt. Auzi, obrăznicătură ! Ptiu !

— Aaaa ! Va să zică e adevărat, doică !

— Ce să fie adevărat ?

— Că e şchiop !

— Păi da, cum să nu fie, sărăcuţa de tine ! E şi şchiop, bată-l Dumnezeu de slut ! Şi tu, frumoasă şi gingaşă ca o căprioară, care cu laptele meu te-am hrănit cînd erai numa atîtiiicaaa...

Şi doica se puse pe nişte bocete de răsunau bolţile.

— Taci, Nounou, gata ! Mă sperii şi pe mine cu plînsul şi mă faci să nu mai ştiu ce să... Hai, du-te şi trimite-o pe Margot să mă coafeze şi ai grijă să

nu-l mai ponegreşti pe contele de Peyrac. Nu uita că de acum încolo e soţul meu...

Se lăsase întunericul şi în curte se aprinseseră torţele. Muzicanţii, adunaţi pe scări, cîntau încet, ca să nu acopere vorbele mesenilor. Angelica stătu puţin pe gînduri, apoi porunci să meargă cineva să-i cheme pe cei doi lăutari din sat, fluieraşul şi cimpoierul, care cîntaseră pînă atunci mereu la Monteloup, stîrnind la joc pe ţărani, care frămîntau de mama focului pajiştea din faţa castelului. Urechile ei nu erau învăţate cu muzica dulceagă şi prea delicată, bună la curte şi la serbările simandicoase, cu seniori şi înalte doamne numai în dantele şi mătăsuri. Voia să audă pentru ultima oară muzica din Poitou, grosolană şi bădărănoasă, dar caldă şi dragă inimii ei, aşa cum suna, întărîtă de tropăitul surd al saboţilor.

Cerul era senin, dar domnea o ceaţă uşoară care făcea ca luna să pară înconjurată de o aureolă sărbătorească. Mîncărurile şi vinurile soseau la masă fără încetare şi tot aşa se făceau nevăzute. Cineva puse în faţa Angelicăi un coş împletit, plin cu pîinişoare rotunde, frumos rumenite, care încă mai abureau fierbinte. Ridică ochii şi văzu un bărbat înalt şi voinic, îmbrăcat în straie de sărbătoare, cenuşii, un cenuşiu mai deschis, cum poartă breasla morarilor la zile mari. Părul îi era acoperit de un pospai uşor de făină, încît părea şi el pudrat asemeni seniorilor de la masă, iar manşetele şi *tunurile* de dantelă, cum văzuse Angelica la prinţul de Condé, erau de cea mai bună calitate.

— Oho ! strigă baronul, ia uite-l şi pe tînărul Valentin, morarul ! A veint cu daruri la mireasă, n-a uitat-o, drăguţul de el ! Frumos din partea lui!

— Valentin, exclamă voioasă Angelica, nu te-am văzut pînă acum, de cînd m-am întors ! Mai umbli cu barca prin mlaştină, să culegi angelică pentru călugării din Nieul ?

Tînărul se înclină adînc, însă fără să răspundă. Aşteptă ca Angelica să ia prima din coşul lui, apoi trecu cu el, pe rînd, pe la ceilalţi meseni, după care, tot fără o vorbă se făcu nevăzut pierzîndu-se printre nuntaşi.

— Gustaţi, doamnă, din mîncarea asta, auzi deodată Angelica vocea marchizului d'Andijos.

Îi puse în faţă un platou de argint, cu o mîncare nu prea aspectuoasă, dar care împrăştia o aromă îmbietoare.

— E tocană de trufe verzi, doamnă, aduse proaspete din Périgord, în goana calului. Aflaţi că trufele sînt delicioase, şi încă asta n-ar fi nimic, dar au anumite însuşiri cu totul şi cu totul nepreţuite. Nu se află pe lume mîncare mai potrivită ca să pregătească trupeşte o tînără căsătorită pentru a primi omagiul soţului ei ! Trufele înfierbîntă carnea, înviorează sîngele şi fac pielea mai moale, mai mătăsoasă, numai bună pentru mîngîieri...

— Nu văd pentru ce ar fi nevoie să mănînc aşa ceva acum, răspunse cu răceală Angelica, împingînd platoul într-o parte. Pînă-l voi vedea pe soţul meu vor trece săptămîni...

— Dar trebuie să vă pregătiţi, doamnă. Credeţi-mă, mîncarea de trufe nu poate lipsi de pe masa miresei la un ospăţ de nuntă! Veţi fi numai freamăt...

— Şi pe la noi, răspunse Angelica zîmbind cu răutate, şi pe la noi se obişnuieşte ceva asemănător. În sărbătorile de iarnă, oamenii se apucă de

îndoapă gîştele cu mărar, să aibă carnea mai gustoasă la Crăciun, cînd le mănîncă fripte.

Marchizul, care trăsese binişor la măsea pînă atunci, izbucni în rîs, privind-o cu lăcomie.

— Ohoho ! Ce n-aş da, Doamne, să fiu eu ăla care să înfulece minunea asta de gîscă fragedă din faţa mea, făcu el aplecîndu-se atît de mult spre ea încît sfîrcul mustăţii o gîdilă pe obraz. Ptiu, bată-mă Dumnezeu ! sări el înapoi ca ars, ia uite ce prostii îmi mai ies din gură, Doamne iartă-mă ! Dar să mor eu că sînt vinovat numai pe jumătate, fiindcă prietenul meu Joffrey de Peyrac m-a tras pe sfoară, afurisitul ! Cînd m-a rugat să vin încoace să joc rolul de soţ, nu l-am lăsat pînă nu s-a jurat că sînteţi cocoşată şi chioară, dar acum văd bine că nu s-a gîndit, ticălosul, la ce chinuri are să mă supună ! Şi cum, doamnă, chiar nu vreţi nici să gustaţi măcar din bunătatea asta ?

— Mulţumesc, am spus nu şi aşa rămîne !

— Nu-i nimic, oftă el, atunci ia să le mănînc eu, că e păcat de ele, deşi nu sînt un mire adevărat, ba pe deasupra mai sînt şi becher. Nu-i nimic, poate că pronia are să se-ndure şi are să-mi scoată în drum, în noaptea asta, vreo cuconiţă sau vreo fetişcană mai înţelegătoare, adăugă el cu o figură amărîtă, care în alte împrejurări cu siguranţă că ar fi făcut-o pe Angelica să rîdă ,dar care acum mai curînd o scotea din sărite.

Torţele şi făcliile aşezate în tot locul făceau ca atmosfera încinsă a serii să devină de-a dreptul de nerespirat. Aerul aproape că îi frigea plămînii. În jurul ei, toţi cîntau, beau, răcneau în toate felurile, nu se mai înţelegeau unii cu alţii. Mirosul de vin şi de sosuri bune, plăcut la începutul ospăţului, începea acum să o îngreţoşeze.

Își trecu degetele pe tîmple și le simți jilave.

«Ce s-o fi întîmplînd cu mine? Abia mă stăpînesc să nu țip, îmi vine să le arunc vorbe grele în obraz. Și de ce, de fapt? Nu mi-au făcut nici un rău. Tata e fericit. E nunta mea și m-a măritat ca pe o prințesă de sînge. Mătușile nu-și mai încap în piele de bucurie; contele le-a trimis coliere de cristale de Pirinei și tot felul de podoabe care valorează averi întregi. Frații și surorile mele vor primi o educație aleasă. Iar eu... eu am oare motive să mă plîng? La mănăstire ne băteau la cap tot timpul să nu ne lăsăm amăgite de prostiile de prin cărțile de dragoste, să fim mai bine cu picioarele pe pămînt. Un soț bogat și de neam ales, ăsta e lucrul cel mai important pentru o fată nobilă, care vrea să judece sănătos.»

Simțea în tot trupul un tremur ciudat, ca și cum ar fi fost sleită de puteri. Și totuși nu era obosită. Era o reacție nervoasă, o revoltă fizică a întregii ei ființe, care ceda în momentul cel mai neașteptat.

«Mi-e oare teamă ? De cine să-mi fie ? Doar poveștile de-ale doicii, care nu vede în toate părțile decît meșteșuguri diavolești. De ce aș crede vreun cuvînt din tot ce mi-a îndrugat ea ? Doar o știu bine ce mult îi place să înflorească orice. Și tata și Molines mi-au spus că soțul meu e un mare învățat. De aici și pînă la a crede că în castelul lui se desfășoară tot felul de vrăjitorii, pentru Nounou nu mai e decît un pas. Și dacă le-ar fi crezut cu adevărat, nu mă lăsa ea așa ușor să plec. Nu, nu mi-e frică de contele de Peyrac. Nu cred o iotă din toate scornelile astea.»

Lîngă ea, marchizul d'Andijos, cu șervețelul la gît, ducea cu o mînă la gură o trufă zemoasă, iar cu cealaltă ținea paharul de vin negru, și declama

cu o voce ușor răgușită și cu accentul lui cîntat:

— Ah, trufe minunate, binefaceri pentru îndrăgostiți! Turnați voi în vinele mele puterea voioasă a dragostei! S-o dezmierd pînă-n zori pe cine-o avea inimă bună...

«Asta era, îi fulgeră dintr-o dată prin minte, de asta îmi era frică, asta nu pot să suport...»

Și parcă avu în fața ochilor imaginea unui bărbat hîd, diform, monstruos, lacom, căruia îi era aruncată pradă de mîini nevăzute. În tăcerea nopților din acel îndepărtat și îngrozitor Languedoc, bărbatul necunoscut va avea de acum înainte toate drepturile asupra ei. Să țipe? Să se roage? Să cheme în ajutor? N-avea cine să vină. O cumpărase. Fusese vîndută. Și asta avea să dureze toată viața ei.

«Toți gîndesc așa, dar se feresc s-o spună. Poate slugile, la bucătărie, șușotesc cu fereală. De asta muzicanții aduși de marchiz se uită la mine parcă cu milă, și la fel și băiatul acela, Enrico, pajul care i-a turnat lui Nounou atîtea gogoși. Le e milă, dar prefăcătoria le e mai mare decît mila. Un singur suflet jertfit și atîta lume fericită! Aurul și vinul curg rîuri. Îi interesează pe ei ce se va petrece între stăpînul lor și mine? Jur că n-are să mă atingă...»

Simți dintr-o dată năpădind-o o furie cumplită, iar efortul pe care îl făcea ca să se stăpînească aproape că o îmbolnăvea. Se ridică, fără ca cineva să bage de seamă și, după cîțiva pași, dădu peste majordomul adus de baron de la Niort anume pentru nuntă, un oarecare Clément Tonnel, și îl întrebă dacă îl știa pe Nicolas și dacă nu cumva îl văzuse. Da, majordomul îl știa pe Nicolas și îl văzuse în șură, trăgînd vin din butoi. Credea că dacă doamna

contesă va avea bunăvoința să-l caute acolo unde așteptau valeții cu ulcioarele, îl va găsi negreșit, afară de cazul în care îi va îngădui lui să meargă să-l caute pe numitul Nicolas, din porunca doamnei contese. Dacă doamna contesă voia să meargă singură, el Clément, rămînea în continuare slujitorul ei devotat.

Angelica o luă spre șură, în căutarea lui Nicolas. Mergea cu pași mașinali, care o duceau parcă fără să fie comandați de ea. Nu știa pentru ce îl căuta pe Nicolas, dar voia să-l vadă. De la scena din pădure, Nicolas nu-și mai ridicase niciodată ochii spre ea, mulțumindu-se să-și îndeplinească îndatoririle lui de slugă cu oarecare tragere de inimă și cu multă nepăsare. Îl găsi într-o cămăruță strîmtă, trăgînd vinul din butoaiele mari trimise de conte în ulcioare și carafe cu care veneau necontenit valeții și pajii ce slujeau la masă. Purta o livrea galbenă cu revere galonate, închiriată de baron tocmai pentru această împrejurare deosebită. Nu-i stătea rău deloc, ba chiar îl făcea să arate mai chipeș decît era. Văzînd-o pe Angelica, se ridică și făcu o plecăciune cum fusese instruit de majordomul Clément, care de cum venise fusese pus de baron să facă șmotru cu toată servitorimea de la castel, ce trebuia deprinsă cît de cît cu manierele alese, spre a nu-și face de rîs stăpînii în fața unor oaspeți atît de aleși.

— Te căutam, Nicolas.

— Doamnă contesă...

Angelica privi spre valeții care își așteptau rîndul, cu ulcioarele goale în mîini.

— Pune un băiat să-ți țină puțin locul și vino cu mine.

Afară își, trecu mîna din nou pe frunte. Nu știa deloc ce avea să se întîmple, dar în tot trupul ei

se răspîndea o stare de exaltare care o invada o dată cu aroma puternică a băltoacelor de vin care se formaseră pe jos. Împinse uşa unei alte şuri, dar şi aici o întîmpină acelaşi miros puternic şi pătrunzător de vin, fiindcă noaptea trecută se trăsese şi aici vin la sticle. Acum butoaiele erau goale şi şura pustie. Era întuneric şi cald.

Angelica se întoarse şi îşi puse palmele pe umerii puternici ai lui Nicolas, prăbuşindu-se la pieptul lui scuturată de un plîns uscat, fără lacrimi.

— Nicolas, gemu ea, tu eşti vechiul meu prieten, spune-mi că nu-i adevărat ! Că n-au să mă ia cu ei, să mă ducă străinului ! Mi-e frică, Nicolas! Strînge-mă, strînge-mă tare, cît poţi !...

— Doamnă contesă...

— Taci ! şopti ea încet. Ah, de ce eşti şi tu rău ?

Şi adăugă, cu o voce răguşită şi gîfîitoare, pe care abia şi-o mai recunoştea :

— Strînge-mă ! Strînge-mă, Nicolas ! Strînge-mă cît poţi ! Doar atît îţi cer, Nicolas !

Flăcăul şovăi o clipă, apoi braţele lui noduroase îi încleştară mijlocul subţire.

În jurul lor era întuneric deplin. Căldura din grămezile de paie răspîndea o tensiune fremătătoare, asemeni celei din timpul furtunii. Angelica, înnebunită, ameţită de vin şi de miresmele din jurul ei, îşi freca în neştire fruntea de umărul lui Nicolas. Se simţea iar înconjurată de dorinţa sălbatică a bărbatului, dar de data asta se dădea învinsă :

— Nicolas, suspină ea, Nicolas... Vreau să mă iubeşti, Nicolas... Măcar o dată. Vreau să fiu iubită o singură dată de un bărbat frumos şi tînăr... Înţelegi ?

Îl cuprinse cu brațele de gît și îl trase spre ea, simțindu-i răsuflarea fierbinte și încărcată de miros de vin.

— Marchiza îngerilor... gîfîi pătimaș flăcăul.

— Iubește-mă, șopti ea cu buzele atingîndu-i-le pe ale lui. O singură dată. Pe urmă plec... Nu mă mai vrei ? Nu mă mai iubești ?

Nicolas îi răspunse cu un mormăit înnăbușit și, luînd-o în brațe, bîjbîi prin întuneric cîțiva pași, lăsînd-o pe grămada de paie. Angelica se simțea parcă depărtată de tot ce trăise pînă atunci și în același timp, straniu de lucidă. Intrase într-o altă lume și se simțea ruptă de cea de pînă atunci. Buimăcită de întuneric, de căldură și de mirosul ațîțător de paie încinse și de vin, de mîngîierile pătimașe și îndemînatice cum nu mai simțise niciodată, încerca mai ales să-și învingă rușinea, care o făcea să rămînă crispată împotriva dorinței ei. Voia ca ceea ce avea să i se întîmple să se petreacă repede, îi era teamă să nu fie surprinși. Cu dinții strînși, își repeta într-una că *celălalt* n-o va avea el cel dintîi. Era răzbunarea ei, răspunsul aruncat aurului, care credea că poate cumpăra orice. Se lăsa mîngîiată și sărutată, simțea mîinile aspre frămîntînd-o cu sete și se desfăcea supusă sub apăsarea trupului puternic, din ce în ce mai greu...

Lumina unui felinar izbucni dintr-o dată, orbitoare față de întunericul de pînă atunci, și un țipăt îngrozit de femeie îi sfîșie nemilos urechile. Dintr-o săritură, Nicolas se aruncase într-o parte, dar în aceeași clipă, înainte de a apuca să mai facă altă mișcare, o matahală întunecată se prăbuși cu putere peste el. Era bătrînul Guillaume, care îl încleștase zdravăn de beregată. Angelica se repezi cu toată forța ei în bătrîn, împingîndu-l cît putea. Nicolas reuși să scape și se agață de căpriorii de

deasupra, apoi se cățără ca o pisică pînă la o lucarnă deschisă și se făcu nevăzut.

Femeia din pragul ușii țipa mai departe ca din gură de șarpe. Era mătușa Jeanne. Angelica îl lăsă pe Guillaume și se năpusti asupra ei, înfingîndu-și unghiile ca pe niște gheare în brațul ei fleșcăit :

— N-ai de gînd să taci o dată, cotoroanță nebună ? Vrei să iasă scandal și marchizul să-și ia catrafusele, cu cadouri cu tot, și să plece de unde-a venit ? Atunci adio cristale de Pirinei și toate zorzoanele alea pe care ți le-a dat ! Taci, că acuma-ți fărîm de tot gura aia știrbă de nu mai rămîne nimic de ea !

Din toate părțile alergau, de-a valma, țărani și servitori, curioși să afle ce se întîmplase. Angelica o văzu pe doică venind în goană, apoi apăru baronul, care, în ciuda nenumăratelor libațiuni care-l făceau să se țină cam nesigur pe picioare, se silea, ca gazdă ce era, să vegheze ca toate să se petreacă așa cum trebuie la nunta fiicei lui.

— Ei, ei, Jeanne, ce te-a găsit de zbieri în halu-ăsta, de zici că dracu-n persoană te-a înhățat de buci !

— Ceee ? Cum ai zis ? țipă turbată de furie bătrîna domnișoară, pierzîndu-și suflarea de indignare. Ah, Armand, mor !...

— Da' zi o dată ce-ai pățit, ho !

— Am... am venit să caut o picătură de vin și am văzut... am văzut... Doamne Dumnezeule ! Am văzut...

— Mătușa Jeanne a văzut o dihanie, sări Angelica, dar n-a putut deslușì dacă era șarpe sau dihor, s-a speriat rău de tot, săraca ! Lasă, mătușă, n-are de ce să-ți fie frică, mai bine du-te înapoi la masă, trimitem noi pe cineva să-ți aducă vin cît poftești...

— Ei, care va să zică așa, Jeanne, se burzului baronul, cu limba cam împleticită, cînd să faci și tu o dată-n viața ta un lucru singură, fără să ți se aducă la nas, uite că ai făcut brînză mare ! Ai reușit să strici bunătate de petrecere, toanto !

«N-a vrut să facă nimic, nu-i trebuia vin, baborniță ! M-a pîndit, asta a fost ! S-a luat după mine. De cînd o știu, numai cu lucrul în mînă, ca un păianjen în mijlocul pînzei, știe și ce gîndim, ne adulmecă, ne ghicește ! S-a ținut după mine, precis ! Ea i-a poruncit lui Guillaume să vină cu felinarul.»

Degetele îi rămăseseră înfipte în brațul grăsuliu și moale al mătușii.

— Ai înțeles, nu ? șopti ea furioasă. O vorbă dacă scapi, mă jur că te omor cu mîna mea, ai auzit ? Îți dau cînd nici nu te-aștepți niște ierburi să putrezești de vie, să te mănînce viermii, baborniță afurisită, talpa iadului ce ești !

Mătușa Jeanne lăsă să-i scape un cotcodăcit de spaimă și dădu ochii peste cap. Dar teama de a-și pierde colierul și toate celelalte drauri o hotărî mai mult decît amenințările Angelicăi. Strîngînd din buze, dar fără să rostească o vorbă, își urmă fratele.

Angelica se trezi apucată cu putere de braț. Era bătrînul Guillaume. Cu degete aspre și fără să spună un cuvînt, îi scutură părul și rochia, pline de paie, care ar fi dat-o de gol.

— Guillaume, murmură ea, aș vrea ca măcar tu să înțelegi...

— N-am nici o nevoie să înțeleg, doamnă contesă, răspunse el în nemțește, cu un dispreț care răsună ca o palmă. Ce-am văzut îmi ajunge.

Și se depărtă.

Angelica ridică fruntea și se întoarse la petrecere. Îl căută din ochi pe marchizul d'Andijos și îl

descoperi abia într-un tîrziu, sforăind năprasnic sub masă. Ospățul semăna acum cu un sfeșnic de biserică, în care ultimele lumînări de ceară stau să se topească.

Încruntată, Angelica prezida mai departe ospățul ei de nuntă. Furia stîrnită de fapta nedusă pînă la sfîrșit, răzbunarea hotărîtă și rămasă neîmplinită, toate o făceau să simtă o durere ascuțită în tot trupul. Îl pierduse pe bătrînul Guillaume! Monteloup o alunga. Tot ce-i mai rămînea era să meargă să se supună soțului cel șchiop.

3

A doua zi, patru caleşti şi două trăsuri mari luară drumul spre Niort. Angelica auzea larma stîrnită de cai şi de vizitii, strigăte, scîrțiit de osii, şi îi venea greu să creadă că toată agitația asta nu s-ar fi petrecut dacă n-ar fi fost ea. Atîta hărmălaie şi atîta alergătură în toate părțile pentru domnişoara de Sancé, care niciodată nu avusese parte de altă escortă decît bătrînul mercenar cu sulița lui ! Era de necrezut, dar uite că toate se petreceau totuşi. Numai că erau pentru contesa de Peyrac de Morens.

Valeții, slujnicele şi muzicanții se îngrămădiseră în cele două trăsuri mari, la un loc cu bagajele, claie peste grămadă. Dar nimănui nu-i păsa de asemenea fleacuri şi cortegiul de meridionali înainta plin de voioşie, făcînd să se audă pînă departe rîsete, cîntec de chitară şi chiote de adevărați nuntaşi, care petrec fără grijă.

În tot acest grup pus pe nebunii, numai jupîn Clément Tonnel nu părea a se simți la largul lui şi se ținea mai la o parte de veselia celorlalți. Fusese

tocmit de baron numai pentru petrcerile de la Monteloup şi acum slujba lui încetase. Adresase nobililor seniori rugămintea respectuoasă de a-l lua şi pe el pînă la Niort şi în felul acesta scăpase nu numai de cheltuială ci şi, mai ales, de grija drumului atît de nesigur. La primul popas, seara, se înfăţişă rugînd-o cu adînc respect pe doamna contesă să binevoiască a-l lua în slujba sa, fie ca majordom, fie ca valet de cameră. Se simţea în măsură să o slujească pe doamna contesă nu numai cu credinţă, de care doamna putea fi sigură, ci şi cu pricepere, ca unul ce slujise ani de zile la Paris, numai în case mari. Dar fusese nevoit să vină pentru un timp la Niort, locul naşterii lui, pentru o moştenire care se vădise a fi foarte încurcată şi care-l reţinuse mai mult decît trebuia aşa că, întorcîndu-se la Paris, găsise locul ocupat. Se întorsese aşadar la Niort, aflîndu-se în căutarea unei case de bună condiţie unde să poată intra în serviciu şi fusese foarte fericit să poată servi ca majordom la nunta doamnei contese, pe care o ruga să-i îngăduie să rămînă şi pe viitor în slujba ei, fiind sigură de devotamentul lui neţărmurit, pe care îl va îndeplini cu zel şi activitate.

Fire discretă şi blîndă, acest Clément ştiuse să intre în graţiile tuturor, inclusiv în ale cameristei Margot, care susţinea că un valet stilat, de casă mare, aşa cum era bietul Clément, va face figură foarte onorabilă la palatul din Toulouse. Mai ales că domnul conte avea obiceiul să ia în slujba lui, din milă, tot felul de oameni fără nici un căpătîi, nişte haimanale şi nişte derbedei, care firește că habar n-aveau ce înseamnă serviciul într-o casă mare, aşa că rar să se afle senior mai rău slujit ca domnul conte. Toată ziua trîndăveau şi trăgeau la măsea pe întrecute, iar cel care ar fi trebuit să-i

strunească şi să-i iuţească la treabă, majordomul Alphonse, era mai puturos ca toţi la un loc şi numai bunătatea prostească a domnului conte făcea ca ticălosul ăsta să nu fie alungat în pumni şi ciomege, aşa cum s-ar fi cuvenit dacă ar fi fost dreptate pe lume.

Aşa că Angelica îl luă în slujba ei pe jupîn Clément Tonnel. O cam intimida, fără să-şi poată da seama de ce, dar îi făcea plăcere să-l aibă în preajma ei şi să-l audă vorbind, fiindcă o desfăta limbajul lui ceremonios, dar mai ales fiindcă nu vorbea cu accentul acela îngrozitor, care începea să o scoată din răbdări. La urma urmei, omul acesta rece, cumpănit, plin de dorinţa de a fi folositor, însemna pentru ea ţinutul natal, care rămînea din ce în ce mai în urmă.

După ce trecură de Niort, cetatea mlaştinilor, cu turnurile ei greoaie şi negre ca de fontă, convoiul noii contese de Peyrac pătrunse într-o ţară parcă de pe alt tărîm. Angelica se trezi aproape fără să-şi dea seama într-un peisaj cum nu mai văzuse, numai soare strălucitor, vii şi livezi bine îngrijite în toate părţile. În apropiere de Bordeaux începură să apară lanuri întinse cu o plantă necunoscută. I se spuse că planta asta se chema *porumb* şi îşi aminti îndată că mai auzise de aşa ceva în copilărie, de la pastorul Rochefort, care poposise într-o seară la Monteloup. Îndepărtatul Monteloup...

Pînă să intre în Béarn, găsiră ospeţie la castelul monseniorului Antonin de Caumont, marchiz de Péguilin şi duce de Lauzun. Angelica rămase impresionată de acest strălucit senior, care, în ciuda staturii sale mărunte, vădea atîta graţie şi spirit încît, cum o asigură marchizul d'Andijos, era răsfăţatul întregii curţi. Însuşi regele, care se stră-

duia întotdeauna să fie cît mai grav şi mai sever, se întîmpla de multe ori să izbucnească în rîs la spiritele fine şi pline de savoare ale ducelui de Lauzun. Cu siguranţă că, dacă acum se găsea aici, pe domeniile lui, însemna că ispăşea cine ştie ce şfichiuitură prea usturătoare la adresa lui Mazarin, dar acest surghiun nu părea să-l întristeze prea mult. Ba dimpotrivă, se arătă plin de haz şi le povesti oaspeţilor tot felul de istorii încîntătoare.

Angelica, încă neobişnuită cu jargonul galanteriei, care era ţinut în mare cinste la curte, înţelegea destul de greu sporovăiala ducelui, dar popasul se vădea a fi plin de viaţă şi de veselie. Ducele era extaziat de frumuseţea ei şi improviza într-una versuri, slăvind-o într-un chip care o încînta.

— Ah, prieteni, strigă ducele într-un rînd, mă întreb dacă Vocea de Aur a regatului nu-şi va pierde cumva nota sa cea mai înaltă la vederea acestei neasemuite frumuseţi !

Era pentru prima oară că Angelica auzea vorbindu-se despre Vocea de Aur şi ceru cu nevinovăţie lămuriri.

— Este cel mai mare cîntăreţ din Toulouse, contesă, răspunse gazda. Din vremea marilor trubaduri din evul mediu, care au făcut fala acestor meleaguri, în tot ţinutul Languedoc nu s-a mai pomenit o asemenea voce ! O veţi auzi, doamnă, şi cu siguranţă că veţi rămîne fermecată.

Plină de tact, Angelica se silea să nu-şi dezamăgească gazda sau însoţitorii arătîndu-se închisă şi inaccesibilă, deşi era la tot pasul derutată de vioiciunea conversaţiei şi mai ales de tot felul de aluzii licenţioase, pe care le percepea vag dar care n-o supărau. Era în toate o atmosferă total diferită de cea în care trăise pînă atunci, aerul era mai în-

cins, acoperişurile de ţiglă şi frunzele platanilor colorau altfel priveliştea iar spiritele erau mult mai libere.

Pe măsură însă ce se apropiau de ţinta călătoriei, Angelica avea senzaţia că inima i se făcea din ce în ce mai grea.

Grea şi mohorîtă ca de plumb.

În seara dinaintea intrării în Toulouse, trasera la una din reşedinţele contelui de Peyrac, un castel de piatră albă, clădit în stilul Renaşterii. Angelica se desfăta în confortul unei uriaşe săli de baie, în care se afla un bazin căptuşit cu mozaic fin. Voinica Margot trebăluia tot timpul în jurul ei, cuprinsă de teama ca nu cumva atîta drum prin pulbere şi prin dogoarea soarelui să fi întunecat tenul stăpînei ei, mai ales că, dacă ar fi fost să-şi spună sincer părerea, ar fi zis că doamna contesă avea şi aşa pielea destul de întunecată ca să-i mai pese de cîteva raze de soare, acolo. Dar Margot era o cameristă care ştia să-şi ţină gura şi să-şi slujească plină de energie stăpîna, drept care se apucă să o ungă cu tot felul de alifii, apoi o puse să stea întinsă pe un pat pe marginea bazinului, masnîd-o din răsputeri în toate părţile şi, la sfîrşit, trecu la gingaşa treabă a depilării. Era de neconceput ca o doamnă din înalta societate să aibă măcar o umbră de puf.

Şi în tot timpul cît Margot o dădăcea şi o dichisea cu mîinile ei agere şi iscusite, Angelica nu-şi putea împiedica gîndurile să năvălească peste ea, umplînd-o de dezgust.

«N-are să mă atingă, îşi repeta ea într-una. N-are să mă atingă. Mai curînd mă arunc pe fereastră !»

A doua zi de dimineață, cuprinsă de o stare de neliniște care o rodea aproape îmbolnăvind-o, Angelica se urcă pentru ultima oară în caleașca luxoasă care în cîteva ore avea s-o ducă la Toulouse. Marchizul d'Andijos se urcă lîngă ea, radios, încercînd în fel și chip să o înveselească. Dar nu-l putea urmări, era prea copleșită de gînduri care n-o părăseau o clipă. Tresări cînd vizitiul trase strîns de hățuri și trăsura se opri brusc. În fața lor, în drum, o mulțime de oameni, unii călări, alții pe jos, împiedicau trecerea. Cît ai clipi, înconjurară din toate părțile micul lor grup, dar în chipul cel mai pașnic : cîntau, rîdeau și zdrăngăneau din tamburine, strigînd într-una spre ei, dar Angelica nu putea înțelege decît cuvinte răzlețe.

— Pe Sfîntul Severin, strigă marchizul sărind ca ars, cred că soțul dumneavoastră n-a mai avut răbdare și ne-a ieșit în întîmpinare, doamnă !

— Deci...

Angelica simți tot sîngele năvălindu-i în inimă. Pajii deschiseră în grabă portiera și înțelese că trebuie să coboare în pulberea drumului, în lumina orbitoare a soarelui arzător. Din față venea un grup strălucitor, băiețandri care purtau costume ciudate, numai romburi roșii și verzi, se apropiau sărind, dîndu-se peste cap, mergînd în mîini, izbindu-se de caii călăreților care veneau pe margini, îmbrăcați și aceștia în livrele fistichii din mătase roz, garnisite cu pene albe.

— *Prinții dragostei,* așa le zicea ăstora, exclamă marchizul, încercînd s-o lămurească. Sunt comedianți italieni, cei mai mari din lume !

Dintr-o dată, mulțimea din față avu o mișcare neașteptată și în cîteva clipe se desfăcu în două, lăsînd în mijloc, singur, un bărbat înalt, învești-mîntat în catifea purpurie.

Venea încet, legănîndu-se nesigur într-un șchiopătat vizibil și sprijinindu-se într-un toiag de abanos.

Pe măsură ce se apropia, Angelica putu să vadă, mărginită de valurile perucii negre, o față mai îngrozitoare decît mersul bălăbănit și chinuitor. Tîmpla și obrazul stîng îi erau brăzdate de două cicatrice adînci, din care una se pierdea sub sprînceană și îl împiedica să ridice cu totul pleoapa de sus. Gura îi apărea puternică, cu buze bine conturate pe fața rasă, lucru deloc la modă pe vremea aceea și de natură să sperie și mai mult.

«Nu poate fi el, își spuse Angelica, amețită, nemaiștiind ce se petrecea. Nu, nu se poate! Dumnezeule, stăpîne atotputernic, ai milă de mine, fă să nu fie el!»

— Doamnă, vi-l prezint pe soțul dumneavoastră, contele de Peyrac, îi bubui asurzitoare în urechi vocea marchizului.

Mai curînd căzu decît se lăsă în reverența cerută de etichetă. Ochiul ei înregistră cu o precizie dureroasă detalii ridicole: nodul de diamante de la pantofii contelui, un toc ceva mai lung decît celălalt, ca să-i mai atenueze șchiopătatul, desigur, apoi ciorapii plisați, costumul somptuos, sabia, gulerul mare de dantelă albă...

Contele îi spunea ceva. Îi răspunse și ea, la întîmplare. Sunetul tamburinelor, amestecat cu alămurile trompetelor, făceau toate o larmă îngrozitoare, care sfîșia timpanele.

Se urcă la loc în caleașcă, amețită, și valuri de trandafiri și de violete i se așternură la picioare și pe genunchi. Lîngă ea nu mai era acum marchizul d'Andijos, ci *celălalt*. Se aplecă spre florile din

poala ei, prefăcîndu-se că le admiră, ca să nu fie nevoită să-l privească.

Nu-şi dădu seama cît timp trecuse şi ajunseră la Toulouse, o mare de acoperişuri roşii, de turnuri şi de clopotniţe. Alaiul o luă prin străduţele strîmte, în care, în umbra zidurilor vechi de piatră şi de cărămidă, stăruia o lumină purpurie. Angelica privea fără să vadă, pămîntul se învîrtea cu ea, zgomotele din jur îi izbeau urechile şi nu îndrăznea să privească spre locul de alături.

Ca într-un vis, la palatul contelui de Peyrac o mulţime de mîini o dezbrăcară cu îndemînare şi o înveşmîntară în alte haine, gata pregătite. O rochie albă de catifea, cu pliuri albe de mătase. În timp ce o îmbrăcau, cameristele îi dădeau mereu băuturi reci, fiindcă era moartă de sete. Nu-şi dădu seama cînd plecară, căci se trezi din nou afară, într-un zgomot asurzitor de clopote şi de urale, apoi în catedrală, unde arhiepiscopul în odăjdii oficie slujba cununiei, într-un vîrtej din care nu înţelegea nimeni nimic. Afară, un vacarm de nedescris, se părea că toată suflarea aceea adunată acolo sărbătorea ceva şi Angelica simţi stîrnindu-i-se curiozitatea. Fu gata să întrebe pe cineva ce se întîmplă, cînd îi fulgeră dintr-o dată prin minte gîndul că poate tocmai nunta ei adunase aici toată mulţimea asta. Şi seniori falnici se închinau dinaintea ei, doamne somptuos gătite îi făceau reverenţie, oamenii de rînd, îmbrăcaţi în straie de sărbătoare, o aclamau entuziaşti, femeile, cu lacrimi în ochi, o binecuvîntau, într-o învălmăşeală de voci, de sunet de clopot şi de tot felul de sunete pe care nu reuşea să le înţeleagă, simţind că o lasă puterile.

Cîțiva paji aduseră doi cai superbi, în valtrapûri de o măreție cu adevărat regească și mirii încălecară, pornind spre palat, la ospățul de nuntă. De data asta, drumul trecea pe malul Garonnei și era acoperit cu un covor nesfîrșit de flori, iar călăreții îmbrăcați în roz, numiți de marchiz *prinții dragostei*, aruncau asupra lor pumni de petale de toate culorile, în timp ce în stînga luciul rîului era înțesat de bărci pline de oameni îmbrăcați sărbătorește, care chiuiau și strigau cu înflăcărare, aruncîndu-și pălăriile în sus.

Angelica își dădu seama că surîdea, plină de bucurie în fața acestei primiri, la care nu s-ar fi așteptat. Cerul albastru, de o limpezime cum la ea în Poitou nu mai văzuse, și miresmele florilor, la un loc cu vacarmul mulțimii și cu valurile neîncetate de muzică, toate acestea o amețeau de-a binelea. Deodată tresări, mai puțin speriată decît era de așteptat, într-atît simțurile îi erau de amorțite : în preajma ei se tot foia un paj cu fața ca abanosul, pe care la început îl crezuse mascat în drăcușor, dar își dăduse apoi seama că asta era culoarea pielii lui. Era pentru prima oară că vedea un negru. Era și asta, ca și tot ce se petrecea în jurul ei, ceva ireal, în care plutea ca într-un vis. Un vis din care avea să se trezească, negreșit, cu dorința de a-și aduce aminte cît mai multe.

...și mereu, mereu alături de ea se profila în lumina curată a soarelui chipul desfigurat al bărbatului aclamat de toți și care de acum înainte era soțul ei.

Pajii aruncau cu pumnii monezi de aur în mulțime și oamenii se încăierau și se tăvăleau în praf după ele...

* * *

În grădinile palatului fuseseră întinse, la umbră, mese lungi acoperite cu pînză albă ca neaua. Pe gurile leilor de la poartă, în loc de apă, ca de obicei, curgea acum vin, care strîngea ciorchine sărăcimea din oraș, nevoită să se mulțumească cu asta și cu monedele aruncate și aici de pajii contelui. Seniorii și tîrgoveții de vază erau primiți cu solemnitate pe porțile larg deschise.

Angelica era mai departe în mijlocul acestui vîrtej amețitor, care nu se mai sfîrșea. Așezată între arhiepiscopul care o cununase și bărbatul îmbrăcat în purpură, văzu defilînd prin fața ei valeții cu platouri nenumărate, încărcate cu bunătățile cele mai alese. Piftii de potîrniche, fileuri de rață sălbatică, rodii sîngerii, prepelițe bine rumenite, păstrăvi, fripturi de iepure, salate de tot felul, pateuri de gîscă și tot soiul de dulciuri nemaivăzute, gogoși umplute cu creme de zahăr ars, dulcețuri, prăjituri cu miere, altele umplute cu fructe sau lichioruri, cu glazuri meșteșugite și în forme din cele mai ingenioase. Pe platouri mari purtate de negrișori stăteau în chip de piramidă grămezi de fructe aduse de peste mări, mai înalte decît cei ce le purtau, iar vinurile de toate soiurile și de toate culorile curgeau în valuri.

Angelica băgă de seamă că în dreapta farfuriei ei se afla un obiect ciudat, de aur, care semăna cu o furcă, dar redusă la proporții de jucărie. Privi în jurul ei și văzu că ceilalți meseni foloseau obiectul acesta ca să-l înfigă în bucățile de mîncare pe care le duceau astfel la gură. Încercă să facă și ea la fel, dar îi fu cu neputință, așa că se servi mai departe de lingură, cu care era învățată. Toată

lumea se făcea a nu băga de seamă că doamna contesă de Peyrac nu ştia să folosească distinsul instrument numit furculiţă şi devenit foarte la modă, dar ridicolul incident o buimăci şi mai mult.

Nimic mai greu şi mai apăsător pentru cineva decît să suporte o bucurie mare a altora la care el nu participă sau care pentru el înseamnă durere. Angelica se simţea copleşită de atîta zgomot şi de atîta belşug. Mîndră din fire, nu lăsa să se vadă asta şi se silea să găsească un cuvînt prietenos pentru toţi cei din jurul ei. Disciplina de fier de la mănăstire o călise şi era acum în stare să-şi încordeze voinţa şi să se ţină dreaptă, în ciuda extenuării fizice. Un singur lucru era peste puterile ei : să se întoarcă spre contele de Peyrac, să-l privească şi să-i spună ceva. Îşi dădea seama că asta era ceva nefiresc, aşa că încerca o ieşire prefăcîndu-se absorbită de conversaţia cu celălalt vecin, arhiepiscopul, un bărbat frumos, deşi cam durduliu, în jur de patruzeci de ani, cu vorbă mieroasă, de om de lume, dar cu ochi albaştri şi reci ca gheaţa. Din toţi mesenii, numai el părea a nu participa la însufleţirea generală.

— Cîtă risipă ! Cîtă risipă ! suspina el privind în jur. Cînd mă gîndesc la toată sărăcimea care se îngrămădeşte în fiecare zi în poarta arhiepiscopiei, cerînd pomană, sau la bolnavii pe care n-are cine-i îngriji, ca să nu mai vorbesc de atîţia copii din satele eretice, pe care nu-i putem întoarce la adevărata credinţă din lipsă de bani, spun drept că mi se rupe inima. Ai aplecare spre binefaceri, copila mea ?

— Abia am ieşit de la mănăstire, monseniore, şi voi fi fericită să mă pot consacra unor asemenea îndatoriri creştineşti, sub oblăduirea înalt prea sfinţiei voastre.

Arhiepiscopul o măsură cu o privire pătrunzătoare şi înghiţi în sec, cu un tremurat uşor al guşii lui dolofane.

— Îţi mulţumesc pentru frumoasele intenţii, fiica mea, dar ştiu prea bine că viaţa unei tinere căsătorite este, cel puţin la început, plină de sumedenie de îndatoriri, noi pentru ea, care îi răpesc tot timpul. Aşa că nu te voi răpi obligaţiilor dumitale pînă cînd dumneata însăţi nu vei dori asta! Fiindcă lucrul cel mai important pe care îl are de îndeplinit o femeie, lucrul căruia trebuie să-i închine toate puterile, este înrîurirea sufletească pe care trebuie s-o capete asupra soţului ei. În ziua de azi, o soţie iubitoare şi destoinică poate însemna mult pentru mîntuirea sufletului unui bărbat.

Se aplecă spre ea, şi pietrele care împodobeau cîrja episcopală aruncară străluciri de un violet stins.

— O femeie inteligentă şi subtilă poate orice, rosti el în şoaptă, dar, fie vorba-ntre noi, fiica mea, ţi-ai ales un soţ destul de... de neobişnuit, hm!

«Mi-am ales ? gîndi Angelica, nu fără ironie. Eu mi l-am ales ? Oare tata l-a văzut vreodată pe maimuţoiul ăsta, ca să-l ştie cum arată ? Nu cred. Tata mă iubeşte din tot sufletul şi pentru nimic în lume n-ar fi vrut să mă vadă nefericită. Eu mă voiam iubită. Sora Anne de la mănăstire ne sfătuia mereu să fim cu capul pe umeri, să nu umblăm după cai verzi pe pereţi, după prostii citite-n romane... Părintele arhiepiscop pare în bune relaţii cu contele. Oare pe el au tăbărît lacheii contelui, de a trebuit să se refugieze în catedrală ? Sau e tot poveste şi asta... Nu m-ar mira !»

Se apropia seara şi arşiţa pustiitoare de peste zi începea să se mai domolească. Urma să înceapă balul.

«Am să dansez toată noaptea, își zise Angelica, în felul ăsta evit să rămîn singură cu el. Așa ceva n-aș accepta pentru nimic în lume».

Aruncă agitată o privire spre cel care era acum bărbatul ei. De fiecare dată cînd îl privea, vederea obrazului brăzdat pe care scăpărau ochii negri ca smoala o făcea să simtă că-i vine rău. Pleoapa stîngă, mereu pe jumătate lăsată din cauza cicatricei adînci, îi dădea într-una contelui un aer de ironie răutăcioasă, parcă ar fi făcut cu ochiul, complice la cine știe ce lucru ascuns, care lui i-ar fi fost cunoscut.

Răsturnat în jețul lui tapisat, contele duse la gură un fel de baton ciudat, cum Angelica nu mai văzuse, de culoare brună. Un servitor se repezi cu un cărbune aprins ținut într-un clește și-l lipi de capătul opus al batonului, care începu să fumege.

— Oh, conte, dați lumii un exemplu foarte nepotrivit, de-a dreptul jalnic! exclamă arhiepiscopul, ridicînd sprîncenele a mustrare. După părerea mea, tutunul nu e decît un desert diavolesc. Unii îl iau sub formă de praf, după prescripția medicului, sub cuvînt că asta limpezește tumorile creierului, și nici aici nu e un lucru bun, fiindcă bolnavii care trag tabac pe nas simt deja o plăcere, care fără îndoială că nu poate veni decît de la cel viclean, așa că iau prea des sănătatea drept pretext ca să tragă mereu tabac. Dar cei mai înrăiți sunt fumătorii de pipă, o adevărată drojdie a tavernelor, unde cad în starea de animale pufăind într-una, ore întregi, buruiana asta otrăvită, care îi tîmpește. Pînă acum spun drept că n-am auzit ca un gentilom să se dedea acestui păcat într-un mod atît de grosolan.

— Nu am pipă şi nici pe nas nu prizez, răspunse contele. Obiectul ăsta pe care îl vedeţi e o foaie lată, răsucită, cum am văzut la sălbaticii din America. Nu mă poate acuza nimeni că aş fi vulgar ca un muşchetar care pufăie din pipă sau fătarnic ca cutare fecioraş de la curte, care face pe bolnavul ca să tragă tabac pe nas, sub cuvînt că-l încălzeşte...

— Totdeauna cînd există două moduri de a face un lucru, dumneavoastră îl alegeţi pe al treilea, zise acru arhiepiscopul. Şi mai văd că aveţi şi alt obicei prin care ţineţi morţiş să vă deosebiţi cu orice preţ de alţi muritori. Nu puneţi în pahar nici cristal de broască şi nici dinte de licorn, cu toate că oricine ştie că acestea sunt cele mai bune mijloace de a ne feri de otrăvurile pe care o mînă criminală ni le poate turna pe furiş în pahar. Ba văd că însăşi tînăra şi fermecătoarea dumneavoastră soţie a renunţat la acest minimum de precauţie, deşi n-ar fi nici o greutate să le pună în pahar şi să vadă dacă nu cumva îşi schimbă culoarea; semn că băutura e primejdioasă. Vă credeţi chiar invulnerabil ? Sau poate fără duşmani ? zise arhiepiscopul, aruncînd spre amîndoi o privire rece şi tăioasă.

— Nu, monseniore, răspunse contele de Peyrac, nici una nici alta. Socot doar că cel mai bun mijloc ca să te fereşti de otravă e să pui leacurile nu în pahar, ci în propriul tău corp.

— Ce vreţi să spuneţi ?

— Vreau să spun că cine vrea să se ferească de otravă trebuie să ia în fiecare zi cîte o doză infimă din otrăvurile cu care se aşteaptă să fie tratat de duşmani

— Cum, şi vreţi să spuneţi că dumneavoastră în felul acesta procedaţi ? exclamă îngrozit arhiepiscopul.

— Întocmai, ba chiar de la o vîrstă fragedă, monseniore. Amintiţi-vă că tatăl meu a murit în urma unei anumite băuturi florentine, deşi punea întotdeauna în pahar un cristal de broască mare cît un ou de porumbel. Şi tot nu i-a folosit la nimic. Mama, care era o femeie fără prejudecăţi, s-a gîndit să caute un mijloc sigur de a mă feri de asemenea surprize, aşa că un sclav maur cumpărat de la Narbonne a învăţat-o metoda asta, anihilarea otrăvii prin otravă, şi n-a mai stat mult pe gînduri, mi-a aplicat-o şi mie.

— Raţionamentele dumneavoastră au întotdeauna ceva personal, care mă îngrijorează, făcu posomorît arhiepiscopul. S-ar zice că aveţi tendinţa de a reforma orice, deşi oricine îşi dă seama în ce măsură cuvîntul acesta, *reformă*, a semănat atîtea dezastre în biserica noastră şi în regatul întreg. De ce refuzaţi să folosiţi o metodă care dă deplină siguranţă şi pentru care avem atîtea dovezi ? Firește, cu condiţia să folosim cristale de broască sau dinţi de licorn veritabili. Doar ştim cîţi şarlatani fac azi comerţ cu asemenea lucruri şi falsifică orice, fără ruşine şi fără frica lui Dumnezeu. Aşa că, dacă doriţi, un călugăr de-al meu, Bécher, alchimist neîntrecut, vă poate face rost de cristale de broască sau de dinţi de licorn de care să fiţi sigur că nu sînt falsificate.

Contele de Peyrac se aplecă puţin, spre a-l putea privi mai bine pe arhiepiscop, şi buclele lui negre şi abundente atinse uşor obrazul Angelicăi, făcînd-o să se tragă înapoi. Băgă însă de seamă că ceea ce ea luase pînă atunci drept perucă era de fapt părul lui natural, bogat şi strălucitor.

= Ce aș vrea eu să știu, înalt prea sfinte, zise el cu o ironie nedisimulată, este cum procedează învățatul ăsta ca să facă rost de minunățiile acelea. Vă spun drept că în copilărie credeam și eu în asemenea lucruri și am omorît o grămadă de broaște nevinovate, tocmai ca să le scormonesc creierii și să dau peste vreun cristal din acela miraculos. Și nici una nu avea așa ceva, și nici nu știu pe vreun copil să fi dat peste el norocul ăsta. Cît despre licorn, nu vreau să mă laud, dar puțini sunt oamenii care să fi cutreierat lumea în lung și-n lat ca mine, dar pe nicăieri n-am dat peste dihania asta. Doar în povești, poate, așa da.

— Oh, domnule conte, făcu arhiepiscopul, ridicîndu-și consternat brațele spre cer, asemenea lucruri nu trebuie spuse ! Nici un om nu le poate ști pe toate și trebuie să lăsăm tainele așa cum le-a făcut Dumnezeu, fără să încercăm să le descifrăm noi, bieți păcătoși...

Contele îl întrerupse, cu un surîs de-a dreptul batjocoritor:

— Ei, uite, o taină pe care nu reușesc eu s-o descifrez, de exemplu, este cum se face că tocmai un om atît de inteligent și atît de învățat ca înalt prea sfinția voastră poate lua în serios asemenea bazaconii. Asta ca să nu zic mai rău !

«Doamne Dumnezeule, se înspăimîntă Angelica, cum se poate ca o față bisericească atît de înaltă să fie tratată cu asemenea brutalitate !».

Se uită la cei doi interlocutori, care la rîndul lor se măsurau unul pe celălalt cu priviri aprinse, de oameni puși pe harță.

— Ne vei ierta, doamnă, zise contele, că ne împungem astfel în prezența dumitale. Dar monseniorul și cu mine sîntem inamici vechi și intimi!

— Inamici ? strigă indignat arhiepiscopul. Cum poţi să spui cuvîntul acesta osîndit de Dumnezeu ? Nici un om nu e duşmanul meu ! De ce nu ţii seama de mila şi îndurarea care sălăşluiesc în inima oricărui slujitor al Domnului ? Dacă mă urăşti, eu nu te pot urî pe dumneata, sentimentul pe care îl am pentru asemenea oameni nu e ură, e teama păstorului pentru oaia rătăcită !

— Aha ! Uite cum te dai pe faţă ! răcni plin de furie contele, schimonosindu-şi şi mai rău chipul într-un rîs sardonic, se vede că te tragi din Foulque de Neuilly, mîna dreaptă a lui Simon de Montfort ! Simon de Montfort, care a înălţat păduri de spînzurători pentru nefericiţii albigenzi [1] şi a făcut praf şi pulbere sublima noastră cultură ! Sărmanul nostru Languedoc îşi plînge şi acum, după patru secole, minunăţiile distruse de voi atunci, şi toată suflarea se încrîncenează la auzul nenorocirilor şi ticăloşiilor de pe vremea aceea ! Eu, care sînt din cea mai veche viţă din Toulouse şi am sînge ligur şi vizigot în vine, simt că fierb cînd mă uit la ochii dumitale albaştri, de nordic blestemat ! Urmaş al ticălosului de Foulque, urmaş al barbarilor acelora îngrozitori care au adus încoace sectarismul şi intoleranţa, asta eşti !

[1] **Cruciada împotriva albigenzilor,** declanşată în 1208 de regele Franţei Filip al II-lea August, la insistenţele bisericii catolice, în frunte cu papa Inocenţiu al III-lea. În 1213, armata regelui, comandată de Simon de Montfort, zdrobeşte armata albigenzilor la Muret şi se dedă la represiuni sîngeroase împotriva sudului Franţei, pustiind în special oraşele Toulouse şi Albi. După acest dezastru, cultura sudului francez, una din cele mai înfloritoare din istoria medievală, decade iremediabil, cei mai mulţi artişti emigrînd în Italia, în special în Regatul celor Două Sicilii. **(n. trad.).**

Arhiepiscopul, tremurînd de furie, se ridică pe jumătate în jilț și întinse degetul spre conte, acuzator.

— Familia mea e una din cele mai vechi din Languedoc! țipă el, cu un accent sudic atît de pronunțat încît Angelica abia mai putea să-l urmărească. Știi foarte bine, monstru obraznic, că jumătate din Toulouse ține de moștenirea noastră! De sute de ani!

— Patru sute! Atît! răcni contele sărind de-a binelea în picioare. Patru sute de ani, nu mai mult! Ați venit încoace, sărăntoci, în căruțele lui Simon de Montfort, cu cruciații lui blestemați, cruciați de trei parale, care v-ați arătat viteji cu femeile și cu copiii din Franța, în loc să plecați în Țara Sfîntă, să smulgeți mormîntul lui Cristos din mîinile sarazinilor! Nobil? Îndrăznești să spui că ești nobil? Ești un urmaș al tîlharilor ălora, asta ești, Satană! Ce cauți în casa mea și la masa mea?

Angelica se făcuse mică de frică, simțind că din clipă în clipă cei doi aveau să se încaiere, cînd deodată un hohot de rîs pornit din toate colțurile mesei la ultimele cuvinte ale contelui. Arhiepiscopul zîmbea acum și el, dar deloc în largul lui. Contele făcu cei cîțiva pași care-l despărțeau de prelat și se înclină în fața lui, în semn de pocăință, iar arhiepiscopul, cu același zîmbet silit, îi întinse în semn de iertare mîna cu inelul păstoresc, să i-l sărute.

Năucită cu totul de această întorsătură, Angelica nu putea participa deloc la veselia nemaipomenită stîrnită printre oaspeți de înfruntarea la care asistaseră. Cei doi oameni își aruncaseră cuvinte grele și se temea că rîsul acesta să nu fie preludiul unei tragedii. Regăsea în impulsivitatea

acestei scene ceva din exaltarea cu care doica Fantine făcuse un adevărat leagăn al copilăriei ei, așa că nu se simțea cu totul străină între oamenii aceștia cu sînge atît de clocotitor.

— Vă supără fumul de tutun? o întrebă pe neașteptate contele, plecîndu-se spre ea și încercînd să-i surprindă privirea.

Scuturâ din cap în semn că nu. Și așa și era! Mirosul subtil al tutunului îi plăcea și îi accentua în același timp amărăciunea, stîrnindu-i amintirea bătrînului Guillaume așezat în colțul vetrei în bucătăria largă de la Monteloup și pîcîind într-una din luleaua lui veche de lut ars. Toate rămăseseră departe, și vatra de la Monteloup și bătrînul Guillaume, și doica, încît se întreba dacă vor fi existat vreodată.

Pe neașteptate, dinspre grădină se auziră lin viorile muzicanților ascunși în boschete. Deși se simțea sfîrșită de oboseală, Angelica acceptă fără să stea pe gînduri invitația la dans a marchizului d'Andijos, care se înclina ceremonios înaintea ei, privind-o galeș. Dansatorii se strînseseră într-o curte largă, pardosită cu lespezi de piatră și răcorită de apele unei fîntîni arteziene. Angelica învățase la mănăstire destui din pașii la modă ca să nu se simtă încurcată printre seniorii și doamnele acestea dintr-o provincie foarte mondenă, dintre care mulți își petreceau o bună parte a anului la Paris. Era pentru prima oară cînd dansa la o recepție adevărată și începea să prindă gustul unei petreceri aristocratice, cînd, deodată, se stîrni o foială care sili pe dansatori să se oprească. Din toate părțile se auzeau voci aprinse :

— Are să cînte ! Nu vă spuneam eu ?

— Da, Vocea de Aur ! O vom auzi, în sfîrșit ! Vocea de Aur a Franței !

— În clipa aceea, Angelica simţi o mînă atingînd-o cu discreţie pe braţ.

— Doamnă, şopti camerista Margot, e momentul să vă faceţi nevăzută. Domnul conte mi-a poruncit să vă duc în pavilionul de pe malul rîului, o să vă petreceţi noaptea acolo.

— Dar eu nu vreau să plec de aici ! se împotrivi Angelica. Vreau să-l aud şi eu pe cîntăreţul de care vorbeşte toată lumea. Pînă acum nici măcar nu l-am zărit, să ştiu cum arată !

— Îl veţi auzi, doamnă, va cînta numai pentru dumneavoastră, domnul conte vă promite asta, dar acum trebuie să mergem. Lectica dumneavoastră e pregătită.

Tot sporovăind, aruncase pe umerii stăpînei sale o mantie cu glugă şi îi întindea, insistentă, o mască de catifea neagră.

— Puneţi-vă asta pe faţă, şopti ea, altfel au să vă recunoască bezmeticii ăştia, mai ales tinerii, şi au să meargă după dumneavoastră la pavilion, să vă strice noaptea nunţii cu zdrăngănit de cratiţe, de-o să se audă pînă în oraş.

Şi Margot rîse scurt, acoperindu-şi ruşinoasă gura cu mîna.

— Aşa e obiceiul pe la noi, lămuri ea. Mirii trebuie să se strecoare de la nuntă ca nişte hoţi, altfel căpcăunii ăştia îi înşfacă şi trebuie să se răscumpere cu o groază de bani şi să-i mai şi rabde pe deasupra cu tămbălăul lor pe sub ferestre. Monseniorul şi poliţia tot încearcă să le mai bage minţile-n cap, dar n-ai cu cine sta de vorbă ! Aşa că cel mai bine e s-o ştergem acuma, cît e învălmăşeala asta, ca să nu se bage de seamă, altfel dăm de bucluc. N-ai ce le face, obicei mitocănesc !

O împinse pe Angelica într-o lectică micuță, pe care doi valeți mătăhăloși o înșfăcară ca pe un fulg și porniră cu ea în pas viu, în timp ce cîțiva călăreți înarmați pînă-n dinți li se alăturară îndată, formînd escorta.

Micul grup se deplasa cu repeziciune, orientîndu-se fără șovăieli în labirintul străduțelor strîmte, și ieși în curînd în cîmp deschis, luînd-o din nou pe malul apei, pînă la pavilionul despre care vorbise Margot.

Era o clădire discretă, retrasă, nu prea mare, înconjurată de grădini care coborau pînă la marginea apei. Angelica fu surprinsă de liniștea care domnea aici, întreruptă numai de țîrîitul pașnic al greierilor.

Margareta, care venise tot călare, la spatele unuia din călăreți, sări jos și o conduse pe stăpîna sa înăuntru. Cu ochii strălucitori și cu un surîs șiret pe buze, părea foarte atîțată de sensul tuturor acestor manevre.

Angelica se văzu într-o încăpere pardosită cu mozaic de preț. Lîngă alcov se afla o lampă mică, aprinsă, deși razele lunii băteau cu putere, dînd valurilor de dantelă ale patului înfățișarea unei spume de zăpadă. Margareta inspectă totul cu un ochi sever, pentru ultima oară, ca să se încredințeze că toate erau în ordine, apoi se apropie de ea cu un flaconaș de *apa îngerilor*, cum era la modă să se spună, ca să o parfumeze.

— Nu, lasă-mă, se împotrivi Angelica, nerăbdătoare să rămînă mai repede singură.

— Doamnă, soțul dumneavoastră trebuie să sosească din clipă în clipă, așa că trebuie să...

— Nu trebuie nimic, am zis să mă lași.

— Prea bine, doamnă, făcu Margareta, vizibil contrariată de atîta neştiinţă, dar cu consolarea că ea făcuse tot ce trebuia.

Apoi se lăsă într-o reverenţă adîncă şi rosti, zîmbind cu subînţeles :

— Urez doamnei contese o noapte dulce...

— Ieşi afară ! ţipă Angelica scoasă din sărite, căutînd în jur ceva să-i arunce în cap.

Camerista se făcu nevăzută şi ea rămase singură, înciudată de a nu se fi putut stăpîni în faţa unei slujnice. Dar e drept că pe Margot n-o putuse suferi din prima clipă în care o văzuse. Siguranţa cu care se purta şi îndemînarea desăvîrşită pe care o vădea în tot ce făcea o intimida, iar ochii ei negri păreau a avea mereu o undă bine stăpînită de bătaie de joc.

Rămase un timp nemişcată, dar liniştea adîncă din jurul ei îi deveni în scurt timp insuportabilă. Starea de frică, ţinută pînă atunci în frîu de agitaţia de peste zi şi de conversaţia de la masă, o cuprinse din nou şi o făcu să strîngă din dinţi.

«Nu mi-e frică, îşi spuse ea, aproape cu voce tare, nu mi-e frică, ştiu ce am de făcut. Am să mor, dar el n-are să mă atingă !»

Merse pînă la uşa care dădea pe terasă. Numai la Plessis mai văzuse asemenea balcoane elegante, aduse la modă de arhitectura Renaşterii. O canapea îmbrăcată în catifea verde parcă invita la şedere şi la contemplarea peisajului majestos. Oraşul nu se vedea. Era ascuns după un cot al rîului şi după pădurea deasă de pe malul celălalt. Dincoace nu se vedeau decît grădini şi apa care sclipea în bătaia lunii, iar mai în sus întinderi acoperite cu vii şi cu lanuri de porumb.

Se lăsă pe marginea canapelei, rezemîndu-şi fruntea de balustradă. Coafura grea şi încărcată cu

ace de păr stropite cu diamante și cu șirurile de perle o stînjenea. Încercă să și-o desfacă, dar îi venea peste mînă. «De ce neghioaba aia nu mi-a desfăcut părul și nu m-a dezbrăcat ? Sau poate a lăsat asta în seama contelui ?»

Îi veni să rîdă, un surîs ironic și trist.

«Sora Anne nu scăpa nici o ocazie să ne țină cîte o mică prelegere asupra ascultării pe care o femeie o datorează soțului ei în toate privințele. Și cînd spunea *toate privințele*, ochiii i se rostogoleau în cap ca niște bile și ne umfla rîsul pe toate, fiindcă știam la ce se gîndea ea. Numai că eu n-am gustul supunerii. Molines a avut dreptate cînd a spus despre mine că nu accept un lucru pe care nu-l înțeleg. M-am supus ca să salvez de la pieire domeniul Monteloup. Ce mi se mai poate cere în afară de asta ? Contele de Peyrac își are mina de la Argentières, pe care și-a dorti-o. El și Molines își vor putea vedea nestingheriți de afacerile lor, fără să-i tulbure nimeni. Tata va putea prăsi mai departe catîri, care să-i ducă în cîrcă aurul spaniol... Dacă eu mor aruncîndu-mă de la înălțimea asta, nimeni nu va avea nimic de pierdut. Fiecare a obținut ce și-a dorit...»

Reușise, în sfîrșit, să-și desfacă părul, care i se răspîndea acum bogat pe umerii goi, îmbrăcînd-o în valurile lui grele. Tresări. Avusese impresia că aude un zgomot ușor. Se întoarse, abia putîndu-și stăpîni un strigăt de spaimă. Rezemat de tocul ușii, contele o privea tăcut.

*

* *

Nu mai purta veșmîntul de purpură, ci pantaloni bufanți și vestă scurtă de catifea neagră. Înaintă cu pasul lui inegal și se înclină adînc și ceremonios.

— Îmi îngădui să mă așez lîngă dumneata, doamnă ?

Angelica își înclină tăcută fruntea iar contele se așeză, rezemîndu-se cu coatele de balustradă și privind nepăsător peisajul din fața lui, luminat ca ziua de razele lunii.

— Cu secole în urmă, zise el, sub aceleași stele pe care le vedem noi acum, doamne și trubaduri urcau pe drumurile din jurul castelelor pînă în munți și întemeiau acolo *curțile dragostei.* Ai auzit vorbindu-se despre trubadurii din Languedoc, doamnă?

Angelica nu se așteptase la acest gen de discuție și se simțea derutată. Rămase mai departe crispată, hotărîtă să se apere, și bîigui :

— Da... Adică așa cred, cred că da... Așa erau numiți poeții din evul mediu, nu ?

— Da, poeții dragostei. Poeții dragostei din Languedoc, din dulcele Languedoc, atît de deosebit de asprimea nordului ! În Aquitania, poeziei lor i se spunea *arta iubirii,* fiindcă, așa cum a zis Ovidiu, cu mult înainte chiar de trubadurii noștri, «dragostea e o artă pe care o putem învăța și în care ne putem desăvîrși studiidu-i legile.» V-ați aplecat asupra acestei arte, doamnă ?

Nu știu ce să-i răspundă. Nu era deloc lipsită de finețe și subtila ironie din cuvintele contelui nu-i scăpase. Așa cum suna întrebarea, un simplu da sau nu ar fi sunat de-a dreptul caraghios. Nu era obișnuită cu spontaneitatea tachineriilor de la curte și din strălucitele saloane ale înaltei nobilimi. Amețită de atîtea evenimente care se succedaseră cu repeziciune, îi venea greu să-și regăsească rapiditatea și precizia în răspunsuri. Tot ce putu face pe moment fu să-și întoarcă privirile spre valea dinaintea ei. Își dădea seama că bărbatul se apropia de ea, dar nu se mișcă.

— Vezi doamnă, acolo jos, în grădină, bazinul acela de apă verde în care luna cade ca un cristal de broască într-un pahar de anason... Ei bine, apa aceea are exact culoarea ochilor dumitale. Niciodată și nicăieri, cutreierînd lumea, n-am întîlnit ochi atît de ciudați și atît de seducători. Privește trandafirii aceștia care urcă în ghirlande pînă pe balcon. Au aceeași culoare ca buzele dumitale. Și iarăși trebuie să mărturisesc că niciodată n-am întîlnit buze de un roz atît de pur... și atît de strîns închise. Cît despre mireasma lor... vreau să mă încredințez.

Brusc, mîinile lui o apucară de mijloc și Angelica se simți îndoită pe spate cu o putere pe care n-o bănuise la bărbatul acesta uscățiv. Își simți ceafa în strînsoarea unui braț a cărui înlănțuire o paraliza. Chipul îngrozitor se pleca spre ea, aproape atingînd-o. Țipă dintr-o dată, copleșită de scîrbă, și se răsuci cu puteri pe care nu și le știuse. În aceeași clipă se simți liberă. Contele îi dăduse drumul și o privea rîzînd.

— Deci, exact cum mă așteptam ! Te înspăimînt de moarte. Mai curînd te-ai arunca de pe terasa asta decît să fii a mea, nu ?

Îl privea țintă, cu inima bătîndu-i să-i spargă pieptul. Contele se ridică și silueta lui lungă și uscățivă părea acum și mai deșirată sub lumina albă a lunii.

— Nu te voi sili, draga mea. Nu-mi stă în obicei. Deci te-au dat nou-nouță șchiopului ăstuia din Languedoc ? Îngrozitor ! Îngrozitor !

Se plecă spre ea, cu un zîmbet zeflemitor care o făcu să simtă că-l urăște de-a binelea :

— Află, doamnă, că prin viața mea au trecut multe femei. Albe, negre, galbene sau cu pielea roșie. Și pe nici una n-am obținut-o prin forță sau

cu bani. Au venit, așa cum și dumneata vei veni într-o zi... sau poate într-o seară...

— Niciodată !

Cuvîntul țîșnise cu patimă, mustind de ură, dar zîmbetul de pe fața contelui nu se stinse.

— Ești o mică sălbăticiune, dar mărturisesc că asta nu-mi displace. O cucerire ușoară strică bucuria dragostei, una anevoioasă îi dă strălucire și o face de neprețuit. Așa stă scris în cartea lui André le Chapelain, maestrul *Artei Iubirii*. Noapte bună, frumoasa mea, odihnește-te în patul dumitale, singură cu frumusețea dumitale, tristă și fără mîngîieri...

A doua zi, trezindu-se, Angelica văzu că soarele se ridicase în înaltul cerului. Păsărelele tăcuseră de mult din ciripitul lor, toropite de căldură.

Nu-și mai amintea cum se dezbrăcase și se culcase în patul cel mare, îmbrăcat în cearșafuri blazonate și în dantele, cu mireasmă de violete. Plînsese. De oboseală, de ciudă, poate și de singurătate. Acum, dimineața, se simeța cu mintea mai limpede, iar asigurarea primită din partea contelui că n-o va atinge împotriva voinței ei o mai liniștise într-o oarecare măsură.

«Și-o fi închipuind că piciorul lui mai scurt și fața lui pîrlită de soare mi se par minunate ?»

Se legănă un timp în visul unei căsnicii plăcute, alături de un soț înțelegător, între ei existînd o prietenie strînsă și curată și atîta tot. La urma urmei, viața nu era chiar lipsită de farmec, iar Toulouse părea un oraș atrăgător.

Margareta, discretă, fără a lăsa să i se citească pe față vreun gînd, veni să o îmbrace. La amiază, Angelica plecă la palatul din oraș, unde Clément se înfățișă cu aerul lui stăpînit și ceremonios, spu-

nîndu-i că domnul conte îi poruncise s-o anunțe pe doamna contesă că va avea mult de lucru în laborator, așa că să nu-l aștepte cu masa. Că domnul conte binevoise a-l angaja pe el, pe Clément, ca majordom, lucru care-l făcuse fericit și pentru care avea să-i fie în veci recunoscător doamnei contese, pe care o considera de pe acum binefăcătoarea lui. Că oameniii de pe aici erau mai leneși și mai iuți la mînie de felul lor, dar altfel cît se poate de prietenoși. Casa părea îndestulată iar doamna contesă putea fi încredințată că atît ea cît și domnul conte aveau să fie pe viitor serviți într-un chip desăvîrșit, așa cum se cuvine într-o casă atît de înaltă.

Angelica îi mulțumi, încîntată de acest mic discurs, care avusese darul s-o amuze cît de cît. Era foarte mulțumită să-l poată păstra lîngă ea pe omul acesta liniștit, cu purtări atît de diferite de ale celorlalți din jurul ei.

În zilele care urmară fu surprinsă să-și dea seama că palatul contelui de Peyrac părea a fi locul cel mai frecventat din tot orașul. Stăpînul casei era nelipsit de la toate serbările și recepțiile, iar Angelica se simțea obligată să-l întovărășească. Silueta lui lungă și deșirată trecea legănîndu-se de la un grup la altul, însufleținд orice loc în care se afla. Începea să se mai obișnuiască, puțin cîte puțin, cu înfățișarea lui, iar dezgustul de la început începea să lase loc unui anumit soi de indiferență, împletită pe alocuri chiar cu oarecare simpatie. Numai ideea supunerii trupești pe care i-o datora plutea amenințătoare asupra ei și gîndul la așa ceva o umplea din nou de teama de la început și de o scîrbă insuportabilă.

Acum, cînd se mai liniștise întrucîtva în privința asta, nu putea să nu recunoască, uneori bu-

curoasă chiar, că omul acesta plin de viață, cu o fire veselă și dornic să știe cît mai multe, atrăgea simpatia și afecțiunea tuturor. Față de ea, afișa în permanență atenția și respectul cuvenite rangului ei și părea cu toate acestea că abia o vede. În fiecare dimineață o saluta plin de curtenie și stăteau unul în fața celuilalt la masă, în prezența a cel puțin o duzină de oaspeți, ceea ce o scutea de momente petrecute în doi, de care se temea.

Și totuși, rare erau zilele în care Angelica să nu dea în drumul ei peste un cadou, o bijuterie, o rochie nouă, o piesă de mobilier lucrată cu artă desăvîrșită, sau dulciuri și flori. Totul era de un gust fără cusur, de un lux rafinat care o încînta și o punea în încurcătură în același timp. Ar fi vrut să-i dovedească soțului ei că darurile acestea o bucură nespus, dar de fiecare dată cînd încerca să-i vorbească nu se putea hotărî să-și ridice ochii spre fața lui diformă și devenea stîngace, începînd să se bîlbîie.

Într-o zi dădu, lîngă fereastră, la locul ei preferat, peste un sipet mic îmbrăcat în marochin roșu, în care se aflau cele mai minunate diamante pe care le văzuse vreodată. Tremurînd de bucurie și de emoție, le contempla și își spunea că de bună seamă nici regina nu avea asemenea minunății. Și atunci auzi pasul încet și puțin șchiopătat al soțului ei. Într-o pornire căreia nu se gîndise să i se împotrivească, se repezi înaintea lui, cu fața strălucind de fericire.

— Oh, ce splendoare ! Oare cum aș putea să-ți mulțumesc ?

Atîta clocotea de entuziasm încît, în repezeala ei exuberantă, fusese aproape gata să dea peste el și obrazul aproape că i se atinsese de catifeaua vestei lui. Brațul contelui o opri, cu aceeași putere

neașteptată pentru o constituție ce părea atît de fragilă, iar fața, fața aceea care o înspăimînta, era acum atit de apropiată de a ei încît lumina care-i radia pe chip se stinse dintr-o dată și ea se trase îndărăt, scuturată de un fior neașteptat de repulsie. Contele îi dădu îndată drumul și vocea i se auzi blîndă, cu o nedumerire amestecată cu dojană și cu un ușor dispreț :

— Să-mi mulțumești ? Pentru ce să-mi mulțumești ?... Nu uita, draga mea, că ești contesă de Peyrac, soția ultimului coborîtor din străvechiul neam al conților de Toulouse. Titlul acesta te obligă să fii cea mai frumoasă și cea mai strălucitoare, așa că nu trebuie să te simți obligată să-mi mulțumești.

Astfel încît îndatoririle ei de contesă de Peyrac rămîneau în continuare cît se poate de vagi, asta ca să nu spunem că nu avea nici una. Se putea crede unul din invitații imensului palat, însă mai atent și mai prompt servită în orice clipă decît aceștia și bucurîndu-se de o libertate neîngrădită de nimic.

Contele nu făcea uz de calitatea lui de soț decît în măsura cu totul neînsemnată pe care i-o promisese și numai foarte rar, de exemplu la cîte un bal la guvernator sau la alt înalt dregător local, unde contesa de Peyrac trebuia să fie, cum spusese el, cea mai frumoasă și cea mai strălucitoare. Venea atunci în budoarul ei fără să se anunțe dinainte, se așeza lîngă măsuța de toaletă și urmărea cu luare aminte orice amănunt din complicatele manevre pe care le desfășura Margot, asistată de cîteva subrete îndemînatice, dînd, cînd era nevoie, sfaturi care dovedeau că nu vorbea numai ca să se afle în treabă. Podoabele femeiești și arta folo-

sirii lor nu aveau pentru el nici o taină. Angelica se minuna de pătrunderea cuvintelor lui și de grija pe care o vădea în toate. Voia din toată inima să fie o adevărată doamnă din înalta societate, așa că sorbea fiecare cuvînt al acestor adevărate lecții, uitînd pentru o clipă ciuda și înstrăinarea care o stăpîneau.

Într-o seară însă, în timp ce se privea în oglinda imensă, lăsîndu-se răpită de frumusețea rochiei de dantelă fixată cu perle, văzu în luciul oglinzii, în mătase cu reflexe de fildeș, cu coleretă înaltă în adîncul încăperii, în umbră, silueta întunecată a contelui și, din starea de încîntare de mai înainte, căzu brusc într-o disperare adîncă.

«Ce importanță mai au bogăția și luxul cînd sînt legată pe toată viața de un schilod atît de înspăimîntător ?»

Contele își dădu seama că era privit și se trase într-o parte, ieșind din raza vederii ei.

— Ce s-a întîmplat ? Nu ești destul de frumoasă ?

Angelica își aruncă în oglindă o privire morocănoasă.

— Ba da, domnul meu.

— Atunci ? Ai putea cel puțin să-ți surîzi...

Și respiră greu, ca într-un suspin înăbușit.

În lunile care urmară, își dădu seama cu mirare că Joffrey de Peyrac făcea o risipă mai mare de atenții și de complimente față de alte doamne decît față de ea. Galanteria lui era spontană, spirituală, rafinată, iar doamnele căutau cu vădită plăcere societatea lui, mai ales cele care deveniseră *prețioase*, după moda pariziană.

— Lumea aceasta, care s-ar putea să-ți pară frivolă, e de fapt însetată de cunoaștere, îi spuse

contele într-o zi. Tot ce dă Aquitaniei grație și curtenie se întîlnește în cercul acesta. Ai să vezi și jocurile florale, care sînt de tradiție ceva mai nouă. Unui tînăr poet din Roussillon i s-a decernat violeta de aur. Autorii de rondeluri din toată Franța, ba chiar și din alte țări, vin la Toulouse să-și dispute întîietatea sub semnul Clémencei d'Isaure, înalta doamnă de altădată, care a inspirat atîția trubaduri. Așa că nu trebuie să te simți stînjenită, draga mea, de atîtea fețe necunoscute care vin mereu în casa noastră. Sau, dacă nu le poți suporta, te poți retrage în pavilionul de pe malul apei.

Dar Angelica nu se gîndea să se izoleze. Puțin cîte puțin, începuse să se simtă cucerită de viața asta agitată, pe care o găsea plină de farmec. Doamnele cele mai reticente, după ce o priviseră cu oarecare neîncredere, nu lipsită de un ușor dispreț, sfîrșiră prin a o găsi plină de spirit și o acceptară în societatea lor. Serbările strălucite date de conte în magnificul palat, care era acum și al ei, îi deschiseră gustul de a îndeplini rolul de stăpînă a casei și asta îi făcea o plăcere la care nu se așteptase. Putea fi văzută în toate părțile, dînd liniștită porunci, fără să se zăpăcească, ținînd totul sub un ochi atent și îngrijindu-se ca toate să fie așa cum trebuia. Se obișnuise pînă la urmă și cu fețele rotunde, ca de smoală, ale celor trei negrișori care erau valeții ei personali. La Toulouse se aflau numeroși sclavi mauri, căci porturile la Mediterana erau aproape și însemnau o legătură strînsă cu marea asta, adevărat lac al piraților. Un drum pe mare de la Narbonne la Marsilia însemna un act de cutezanță de-a dreptul nebunească. La Toulouse se făcea mare haz de pățania unui senior care, în timpul unei asemenea călătorii nechibzuite, căzuse

în mîna corsarilor arabi. Regele Franței trimisese neîntîrziat sultanului acestor barbari răscumpărarea cerută, dar la întoarcere seniorul în cauză, dolofan de felul lui, era numai piele și os. Motiva asta, cam fîstîcit, prin faptul că pe acolo pe unde îl ținuseră arabii în captivitate era neînchipuit de cald.

Numai uriașul Kouassi-Ba o impresiona pe Angelica și o făcea și acum să-i fie teamă de el. Cînd vedea acest colos cu dinți de smalț alb înălțîndu-se în fața ei, își stăpînea cu greu o tresărire de frică. Părea totuși un om foarte blînd. Era umbra credincioasă a contelui și mai tot timpul păzea ușa unui apartament misterios dintr-o aripă retrasă a palatului. Contele se retrăgea acolo în fiecare seară și de multe ori chiar și peste zi. Angelica nu se îndoia că acolo trebuia să se afle retortele și toate celelalte năzdrăvănii despre care pajul Enrico îi povestise doicii, la Monteloup. Murea de curiozitate să-și arunce și ea măcar o dată ochii în încăperile acelea, dar nu avea curaj.

Oaspetele era plin de praf din cap pînă-n picioare. Era un bărbat destul de înalt și de arătos, ca la treizeci și cinci de ani. Începu să-i vorbească italienește, apoi latinește, unde Angelica pricepu cîte ceva, dar prea puțin, în sfîrșit, încercă pe nemțește. Limba aceasta Angelica o cunoștea de mică, depinzînd-o de la Guillaume, iar mai apoi, la mănăstire, ajunsese să o vorbească foarte meșteșugit și să citească o mulțime de cărți.

— Domnul Bernalli, de la Geneva, îmi face înalta cinste de a veni să discute cu mine probleme științifice asupra cărora întreținem de mult timp o corespondență bogată, zise contele de Pey-

rac, păstrînd în rostirea germană ceva din accentul cîntat cu care vorbea franţuzeşte.

Străinul se înclină cu acea curtenie specifică italienilor şi se grăbi să protesteze, spunînd că aridele şi abstractele chestiuni ştiinţifice pe care a venit să le discute cu contele mai degrabă o vor indispune pe fermecătoarea doamnă contesă, ale cărei preocupări erau, fără îndoială, de natură mult mai gingaşă.

Parte din bravadă, parte din curiozitate neprefăcută, Angelica rămase să asiste la discuţia lor, dar, ca să nu fie indiscretă, se duse să se aşeze lîngă o fereastră înaltă ce dădea într-o curte interioară.

Era iarnă, dar era un ger uscat şi razele soarelui străluceau cu vioiciune, deşi nu reuşeau să încălzească pămîntul. Angelica îşi luase lucrul de mînă, o broderie pe care voia cu orice preţ s-o lucreze în cea mai bună tradiţie locală, şi asculta în acelaşi timp convorbirea celor doi bărbaţi, aşezaţi faţă-n faţă înaintea şemineului.

Discuţia se purtă la început în jurul unor nume care-i erau cu totul necunoscute : Bacon, Descartes sau inginerul francez Blondel, un francez care-i indigna şi pe conte şi pe oaspetele său, întrucît declarase că teoriile lui Galilei ar fi nişte paradoxuri sterile şi eretice.

Din toată discuţia, Angelica înţelese că domnul Bernalli era un partizan pătimaş al numitului Descartes, pe care soţul ei, dimpotrivă, îl combătea cu înverşunare.

Aşa cum stătea în fotoliu, în atitudinea aceea de nepăsare care-i plăcea atît de mult, Geoffrey de Peyrac nu părea mult mai serios decît atunci cînd discuta cu doamnele despre rimele unui sonet. Dezinvoltura lui contrasta puternic cu agitaţia inter-

locutorului său, care nu-şi mai găsea loc pe scaun, prins cu totul de patima disputei.

— Nu pot să nu recunosc că Descartes al dumneavoastră e un geniu, spuse contele la un moment dat, dar asta nu înseamnă că omul acesta are neapărat dreptate în orice privinţă.

Italianul fierbea.

— Aş fi foarte curios, zise el, să aflu un caz concret în care să se poată spune că Descartes nu are dreptate. El e primul, domnule conte, primul care se ridică împotriva gîndirii scolastice şi a ideilor abstracte ale religiei şi le opune metoda experimentală. Numai datorită lui putem judeca azi lucrurile în baza unor măsurători şi experienţe, ca să deducem *pe urmă* legile matematice, în loc să le primim ca altădată, după principii absolute. Lui Descartes i-o datorăm, domnule conte, lui Descartes şi nimănui altcuiva ! Nu înţeleg cum se face că tocmai dumneavoastră, care dovediţi mereu acel spirit realist atît de drag oamenilor Renaşterii, puteţi să vă ţineţi la o parte de acest sistem !

— Ba nu mă ţin la o parte deloc, să mă ierţi ! Sînt chiar convins şi recunosc oricînd că fără Descartes ştiinţa n-ar fi putut niciodată străpunge crusta aceea groasă de prostie sub care au îngropat-o ultimele secole. Dar ce-i reproşez eu este lipsa de sinceritate faţă de propriul său geniu. Teoriile lui sînt întinate de greşeli inadmisibile. Dar nu vreau să merg cu contrazicerile prea departe, din moment ce sînteţi atît de convins de infailibilitatea lui.

— Dragul meu prieten, am venit de la Geneva pînă aici şi am străbătut şi gheţuri tocmai pentru a accepta provocarea dumneavoastră în privinţa lui Descartes. Aşa că vă ascult.

— Bine. Haideţi să ne referim, dacă sînteţi de acord, la principiul gravitaţiei, cu alte cuvinte la

atracția corpurilor între ele și, pornind de aici, la căderea tuturor corpurilor spre sol. Descartes afirmă că atunci cînd un corp lovește alt corp nu-i poate imprima nici o mișcare dacă nu are o masă mai mare decît a corpului lovit. Exemplul lui este, dacă vi-l amintiți, acela al unui cocoloș de plută care lovește o bucată de fontă și firește că nu poate s-o urnească din loc. Asta e la mintea cocoșului, așa că n-o mai discutăm.

— Și atunci ? Din moment ce e evidența însăși, domnule conte, din moment ce e un fapt ce nu poate fi pus la îndoială... Ba Descartes găsește și formula, îngăduiți-mi să v-o citez : «Suma aritmetică a cantităților în mișcare a diverselor părți ale universului rămîne constantă.»

— Ba nu ! strigă contele de Peyrac, atît de brusc încît Angelica tresări speriată. Nu-i așa, e vorba de o falsă evidență, iar Descartes *n-a experimentat* formula asta ! Ca să-și dea seama de eroarea lui, ar fi fost destul să tragă cu pistolul, cu un glonț de plumb de o uncie *, într-un balot de stofă bine strîns, care să cîntărească mai mult de două livre **. Și ar fi văzut că glonțul deplasează balotul, în ciuda greutății lui mult mai mici.

— Mărturisesc, reuși el să spună, că mă simt extrem de derutat... Dar mă întreb dacă exemplul dumneavoastră este bine ales. Sau poate că în experiența cu glonțul de plumb intră un element

---

* **Uncie** — unitate de măsură pentru greutăți, a cărei valoare a variat, în evul mediu, între 28 și 35 de grame. (n. trad.).

** **Livră** — unitate de măsură pentru greutăți, variind în jurul valorii de 450 de grame. Valabilă și azi în țările anglo-saxone, cu valoarea de 453 de grame. (n. trad.).

nou, de care Descartes n-a ţinut seamă. Şi cum să-l numim ? Violenţă ? Forţă ?

— E viteza, pur şi simplu viteza. Dar nu e nevoie să ne referim neapărat la arme. De fiecare dată cînd un corp se deplasează, elementul acesta, viteza, îşi are rolul său. Ceea ce Descartes numeşte cantitatea de mişcare este, de fapt, legea vitezei, nu o adunare aritmetică pur şi simplu.

— Şi atunci, dacă legea lui Descartes nu e bună, cu ce am putea-o înlocui ?

— Cu cea a lui Copernic, care vorbeşte de atracţia reciprocă a corpurilor, proprietatea asta invizibilă, asemănătoare cu a magnetului. Nu se poate măsura, dar asta nu înseamnă că o putem nega.

Bernalli, cu bărbia sprijinită în pumn, reflecta adînc.

— Mărturisesc că într-o oarecare măsură lucrurile astea mi-au trecut şi mie prin minte, deşi foarte confuz. Şi chiar am discutat cu Descartes, cînd am avut bucuria să-l întîlnesc la Haye, înainte de a pleca în Suedia. Unde, din păcate, a şi murit, sărmanul. Şi ştiţi ce mi-a răspuns ? Că legea aceasta a atracţiei, formulată de Copernic, trebuie îndepărtată, fiindcă are în ea ceva ocult şi că i s-a părut de la bun început eretică şi suspectă.

Contele de Peyrac izbucni în rîs.

— Descartes era un fricos, dragă prietene, şi nu voia să piardă miile de scuzi pe care i-i plătea Mazarin drept pensie. Îşi aducea aminte de bietul Galilei, care a fost silit de Inchiziţie să retracteze tot ce spusese despre mişcarea Pămîntului şi să declare că ştiinţa lui era eretică. Dar Galilei ştiţi bine că nu s-a dat bătut şi şi-a proclamat convingerile sus şi tare : «Şi totuşi se-nvîrteşte !» În vreme ce Descartes, în *Tratatul asupra lumii*, cînd

se referă la lucrarea lui Copernic *Despre mișcările sferelor cerești,* ocolește deliberat chestiunea mișcării Pămîntului și se mărginește doar să spună că «Pămîntul nu se mișcă, ci este antrenat de un vîrtej.» Hiperbola este admirabilă ca poezie, dar felul cum Descartes dă din colț în colț, numai ca să împace și capra și varza... fără să reușească, de altfel...

— Văd, domnule conte, zise genovezul, că nu sînteți deloc de partea sărmanului Descartes. Și cu toate astea nici nu-i negați geniul...

— Adevărul este că mi se pare jalnic ca marile spirite să fie meschine și fricoase. Descartes, din nefericire, era mereu stăpînit de frica de a nu-și primejdui viața și pîinea zilnică, iar astea depindeau de cei mari. Ar fi o dovadă de rea-credință din partea mea să nu recunosc că a fost genial în matematica pură, atît. În dinamică și în fizică în general nici vorbă să aibă aceeași clarviziune. Experiențele lui asupra căderii corpurilor, așa cum le-a conceput el, sînt de-a dreptul copilăroase. După opinia mea, ar fi trebuit să țină seamă de un lucru la care cred că nu s-a gîndit : *aerul nu este același lucru cu vidul.*

Bernalli îl privi pe conte uluit.

— Ce vreți să spuneți ? Paradoxurile dumneavoastră mă derutează cu totul, domnule conte !

— Vreau să spun că aerul în care ne mișcăm este un element dens, cam în felul apei în care se mișcă peștii. Un element cu o anumită elasticitate și cu o anumită rezistență, pe scurt un element invizibil pentru noi, dar real. Există !

— Mă îngroziți, șopti italianul.

Se ridică și făcu agitat cîțiva pași prin încăpere, apoi se opri și dădu să spună ceva, dar scu-

tură din cap, preocupat, și se întoarse la locul lui de lîngă șemineu.

— Îmi vine a crede că spusele dumneavoastră sînt rodul imaginației unui nebun, și totuși simt că există ceva care mă împinge să vă dau dreptate. Teoria dumneavoastră ar fi cheia studiului cu care mă îndeletnicesc de mai mulți ani asupra mișcării fluidelor. Nu-mi pare deloc rău că am bătut atîta drum pe vremea asta, ca să stau de vorbă cu un mare savant ca dumneavoastră. Numai că ar fi cazul să luați aminte, scumpe prieten : dacă eu, care n-am avut niciodată îndrăzneala să fac afirmații atît de îndrăznețe, sînt considerat eretic și probabil că refugiul în Elveția rămîne pentru mine în continuare singura soluție, mă întreb ce se va alege de dumneavoastră !

— Ei, făcu nepăsător marchizul, eu nu încerc să conving pe nimeni și ideile mele nu pot fi înțelese decît de oamenii cu anumite cunoștințe în domeniul științei. Nu am nici măcar ambiția de a tipări rodul cercetărilor mele. Mă ocup de lucrurile astea din pură plăcere, așa cum îmi place să improvizez cîteodată versuri pentru plăcerea doamnelor. Îmi văd liniștit de treburile mele în casa mea și nu văd pentru ce ar veni cineva să se ia la harță cu mine pentru asemenea lucruri care nu supără pe nimeni.

— Ochiul și timpanul Puterii se află peste tot, făcu Benalli, aruncînd în jur o privire mohorîtă.

În clipa aceea Angelica avu impresia că aude un zgomot ușor, abia simțit, și i se păru că vede draperia din fața unei uși mișcîndu-se imperceptibil. Asta o impresionă neplăcut, dar nu se gîndi la ceva primejdios. Din momentul acesta, nu mai urmări decît sporadic discuția celor doi. Privirea i se oprea mereu pe chipul contelui de Peyrac,

parcă fără voia ei. Ziua scurtă de iarnă începea să se sfîrşească, amurgul se lăsa grăbit şi cufunda încăperea într-o penumbră care atenua trăsăturile desfigurate ale contelui şi lăsa să se vadă mai ales strălucirea ochilor lui plini de pasiune şi a dinţilor albi care se iveau cînd contele surîdea tocmai la afirmaţiile mai adînci. Angelica se simţea tulburată.

Peste nu mult timp, oaspetele se retrase ca să se pregătească pentru cină şi cîţiva valeţi începură să trebăluiască tăcuţi, sub privegherea atentă şi aspră a lui Clément Tonnel, aşezînd sfeşnice şi tacîmuri pe masă, în timp ce o slujnică punea lemne pe foc, suflînd cu nişte foale de piele ca să aţîţe flăcările. Geoffrey de Peyrac se ridică şi se apropie încet de soţia sa :

— Văd că rămîi foarte tăcută, draga mea. De altminteri, e obiceiul dumitale. Te-am plictisit rău de tot cu trăncănelile noastre ?

— Nu, dimpotrivă, multe lucruri mi-au stîrnit interesul, răspunse încet Angelica, şi pentru prima oară privirea ei n-o mai ocoli pe a contelui. Nu pretind că am înţeles tot, dar mărturisesc că lucrurile astea mă atrag mai mult decît poezia doamnelor sau a pajilor lor.

Contele se aplecă uşor spre ea, scrutînd-o atent.

— Eşti o persoană foarte curioasă. Cred că începi să te laşi îmblînzită, dar mă pui în continuare pe gînduri. Am folosit pînă acum tot felul de strategii ca să cuceresc o femeie care-mi plăcea, dar nu mi-ar fi dat prin cap să recurg la ajutorul matematicii sau al fizicii.

Angelica nu se putut stăpîni şi începu să rîdă, iar chipul i se îmbujoră. Lăsă privirile în jos, asupra broderiei la care lucra, şi, mai mult ca să schimbe vorba, întrebă :

— Deci cu experienţe de fizică te ocupi în acel laborator pe care Kouassi-Ba îl păzeşte cu atîta neînduplecare ?

— Da şi nu. E drept că am acolo şi cîteva aparate de măsurat, dar laboratorul îmi serveşte în primul rînd pentru experienţe de chimie legate de metale, cum ar fi aurul şi argintul.

— Alchimie ! exclamă emoţionată Angelica, avînd pentru o clipă viziunea palatului fabulos al lui Gilles de Retz, aşa cum şi-l închipuia din istorisirile doicii Fantine. De ce vrei mereu numai aur şi argint ? întrebă ea, dintr-o dată aprigă. S-ar zice că numai asta cauţi în toate părţile, nu numai în laboratorul dumitale, ci şi în Spania, în Anglia, pînă şi în acea biată mină de plumb de la Argentières, în Poitou... Iar Molines mi-a spus că ai şi o mină de aur în Pirinei. Pentru ce îţi trebuie atîta aur ?

— Cît mai mult aur şi argint ca să pot fi liber, draga mea. Ştii ce scrie André le Chapelain, chiar în primele rînduri din *Arta iubirii* ? «Nu poate sorbi din cupa de nectar a dragostei cel frămîntat de grija zilei de mîine».

— Să nu crezi că mă vei cîştiga cu daruri şi cu bogăţii, rosti Angelica, dîndu-se cu un pas îndărăt.

— Nu cred nimic, draga mea. Te aştept doar. Suspin. «Orice îndrăgostit trebuie să pălească la vederea doameni inimii sale». Prin urmare, pălesc, doar aşa scrie la carte, negru pe alb. A, ţi se pare că nu pălesc atîta cît s-ar cuveni ? Mă rog, fac şi eu ce pot ! Ştiu că regula este că un îndrăgostit trebuie să îngenuncheze neîncetat la picioarele femeii adorate, dar piciorul meu mai scurt nu e deloc pus pe asemenea gingăşii, aşa că fără îndoială că mă vei ierta. Dar poţi fi sigură că port în inimă cuvintele lui Bernard de Ventadour, neîntrecutul

poet : «Vîlvătăile dragostei, în care m-azvîrle frumoasa ce-o slujesc, de-a dreptul spre moarte mă poartă !» Aşa că, doamna mea, tot ce-mi mai rămîne de făcut este să mor. Aşa scrie la carte, vezi bine !

Angelica rîse, clătinînd din cap.

— Nu te cred ! N-ai aerul cuiva care se pregăteşte de asemenea lucruri. Un om care se închide mereu în laboratorul lui sau care nu scapă nici o sindrofie a preţioaselor, ca să le îndrume atît de prietenos şi de binevoitor paşii în încercările lor poetice...

— Asta înseamnă, doamnă, că îmi simţi lipsa ?

Ea şovăi o clipă, apoi surîse, vrînd să rămînă la acelaşi ton glumeţ, care o amuza.

— De lipsit îmi lipsesc distracţiile. Iar dumneata eşti Distracţia şi Încîntarea în carne şi oase.

Şi îşi văzu mai departe de broderia ei. Nu-şi putea da seama dacă se simţea flatată sau înspăimîntată de expresia feţei contelui cînd o privea uneori în timpul recepţiilor la care luau parte împreună. Tăcerile lui păreau a avea darul să o ia în stăpînire într-un chip ciudat, învăluind-o. Se simţea parcă dezgolită de privirile lui arzătoare. Inima îi bătea puternic, iar pieptul i se ridica şi se lăsa grăbit. Ar fi vrut atunci să închidă ochii.

«Profită de faptul că neîncrederea mea a mai scăzut şi încearcă să mă farmece», îşi spuse ea cu un fior de teamă, în care se amesteca însă şi o undă de plăcere.

Geoffrey de Peyrac atrăgea femeile. Angelica nu putea nega lucrul acesta şi ceea ce fusese pentru ea, la început, cauza repulsiei şi a disperării care o măcinaseră atîta timp, începea acum să se limpezească şi să caute alte înţelesuri. Faptul că cutare doamnă se fîstîcea în faţa ei şi nu prea avea curajul

să o privească în ochi, sau că alta tresărea, roșind, la auzul pasului inegal al contelui, nu erau lucruri care să-i scape. Cînd intra el într-un salon, tot sexul frumos parcă ar fi fost străbătut de un curent electric. Știa fără greș cum să vorbească cu fiecare. Găsea cuvinte ascuțite sau pline de dulceață și știa să privească în așa fel încît fiecare femeie avea impresia că pe ea o remarcase în chip deosebit. Pe Angelica vocea lui o crispa și o făcea să se simtă cuprinsă de ameteli. «Ademenește fetele, cu fierturi de-ale lui și cu niscaiva cîntecele vrăjite și alte minuni de-ale lui, fie la el, acolo!»

Cînd Bernalli își făcu apariția la cină, Angelica se ridică spre a-i ieși în întîmpinare și rochia ei largă îl atinse ușor pe conte.

În clipa aceea îi păru rău că mîna lui nu se întinsese ca să o cuprindă de mijloc.

6

Un hohot lung de rîs răsună nefiresc în galeria pustie. Angelica se opri și privi cu luare aminte în jur. Rîsul venea în continuare în cascade nervoase, urcînd pînă la notele cele mai înalte sau coborînd în suspine spasmodice. Era o femeie. Angelica n-o vedea și nici nu-și putea da seama prea bine unde se afla. Aripa aceasta a palatului, unde venise acum în căutarea unui colț mai răcoros în căldura unui aprilie de-a dreptul încins, îi era prea puțin cunoscută și se orienta greu în labirintul de galerii, saloane, scări și coridoare de trecere. Era după prînz, și pajii, toropiți de căldură și de lenea digestiei, picoteau pitiți prin unghere. Liniștea nu era ruptă decît de foșnetul rochiei Angelicăi. Și de rîsul acela tulbure.

În capătul galeriei o ușă era întredeschisă. Se auzi un zgomot ca de apă vărsată dintr-un vas și rîsul încetă brusc.

— Acum, că te-ai mai potolit, te ascult.

Era vocea lui Geoffrey de Peyrac.

Angelica se apropie cît putu mai încet și privi deschizătura ușii. Soțul ei era așezat cu spatele spre ușă. Nu-i vedea decît o mînă pe brațul fotoliului, ținînd între degete unul din batoanele acelea din frunze de tutun cărora el le spunea țigări.

În fața lui, pe mozaicul ud, se afla o femeie cu adevărat frumoasă, pe care Angelica n-o mai văzuse niciodată. Era îmbrăcat în negru, dar foarte luxos și îmbrăcămintea ei, deși udă leoarcă, dovedea un gust desăvîrșit. Lîngă ea, un vas de bronz, gol, folosit de obicei la răcirea sticlelor cu vin, arăta limpede ce se întîmplase de data asta cu apa din el.

Femeia, cu părul negru lipit în șuvițe ude pe tîmple, își privea cu un aer buimac mînecile ude și mototolite, cu dantelele atîrnînd jalnic.

— Așa! făcu ea cu o voce înăbușită, în care clocotea furie, deci așa te porți tu cu mine !

— N-am avut încotro, scumpa mea, răspunse contele pe un ton în care grosolănia se amesteca cu indulgența. Nu puteam să te mai las mult timp să te porți cu atîta lipsă de demnitate. Nu mi-ai fi iertat asta niciodată, cu siguranță. Așa că mai bine ridică-te, Carmencita. Pe căldura asta hainele au să ți se usuce cît ai clipi. Uite, încearcă să te așezi pe fotoliul ăsta, să stăm față-n față.

Femeia se ridică încet. Era înaltă, cu forme bine făcute, parcă desprinsă dintr-un tablou de Rembrandt sau Rubens. Se așeză în fotoliu. Ochii negri și mari priveau fix, cu o expresie dezorientată.

— Acum spune-mi ce s-a întîmplat şi despre ce e vorba, zise cu blîndeţe contele.

Angelica tresări. Vocea soţului ei, pe care o auzea fără să-l vadă, avea un farmec de care nu-şi dăduse niciodată seama pînă atunci.

— Uite, Carmencita, acum un an ai plecat din Toulouse. Ai plecat la Paris cu soţul tău, al cărui post important era pentru tine făgăduiala unei vieţi strălucite. Nimic rău în asta. Dar te-ai rupt cu atîta dispreţ de mica noastră societate de provincie încît n-ai trimis niciodată, nimănui, nici măcar cea mai neînsemnată veste despre tine. Şi iată că acum vii încoace ţipînd, făcînd atîta scandal... Fă-mă şi pe mine să înţeleg despre ce e vorba.

— Despre dragoste ! gîfîi ea cu o voce răguşită. Nu pot trăi fără tine ! Nu, nu mă întrerupe ! Nu poţi şti prin ce chinuri am trecut în tot anul ăsta care nu se mai sfîrşea o dată ! Da, credeam că Parisul îmi va domoli setea de plăceri şi de petreceri. Dar în toiul celor mai strălucite serbări de la curte simţeam că mă părăsesc puterile. Îmi aminteam de Toulouse, de palatul acesta, mă apucam să vorbesc despre asta şi stîrneam doar zîmbete de batjocură... Am avut amanţi, dar grosolănia lor m-a umplut de scîrbă şi de revoltă. Atunci am înţeles : de tine aveam nevoie, ţie îţi simţeam lipsa. Noaptea rămîneam cu ochii deschişi şi te vedeam. Vedeam ochii tăi lucind în lumina cuptoarelor de la forjă, arzători, de simţeam cum se scurge viaţa din mine, îţi simţeam mîinile mîngîietoare...

— Vedeai mersul meu graţios ! adăugă contele rîzînd.

Şi se ridică, apropiindu-se de ea cu un şchiopătat vizibil exagerat. Carmencita îl privi ţintă.

— Nu încerca să mă îndepărtezi de tine ironizîndu-mă, zise ea. Şi şchiopătatul tău, şi cicatricele

de pe față, ce importanță pot avea astea în ochii unei femei care te iubește, față de bucuria pe care i-ai dăruit-o tu ?

Și își întinse rugătoare mîna spre el.

— Tu m-ai făcut să cunosc voluptatea, șopti ea pătimaș. Pînă să te cunosc pe tine eram rece ca un sloi de gheață. Tu ai aprins în mine o văpaie care mă mistuie !

Angelica simțea cum inima îi bate să-i spargă pieptul. Se temea ca mîna soțului ei să nu se așeze cumva pe umărul frumos dinaintea lui, care i se oferea atît de rugător. Dar el stătea sprijinit de o masă și fuma mai departe netulburat. Angelica îl privea din profil, cu jumătatea neatinsă a feței întoarsă spre ea, și avea impresia că descoperă dintr-o dată un alt om, cu profil de medalie, în cascada buclelor negre și bogate.

— Cineva atît de robit plăcerilor nu poate cunoaște cu adevărat dragostea, zise el, suflînd nepăsător un norișor de fum albastru. Amintește-ți de legile dragostei de curte pe care le cunoaștem atît de bine aici. Întoarce-te la Paris, Carmencita, acolo e locul cel mai potrivit din lume pentru o femeie ca tine.

— Dacă mă alungi, să știi că mă călugăresc ! De altfel soțul meu chiar mi-a spus că are de gînd să mă închidă într-o mănăstire !

— O idee excelentă, draga mea ! Am auzit că la Paris se întemeiază într-una tot felul de așezăminte de-astea, un fel de case de pocăință, și că devoțiunea este foarte la modă. Chiar regina-mamă, din cîte se vorbește, a cumpărat o mănăstire o frumusețe, la Val-de-Grâce, pentru călugărițele benedictine. Nu te-ai gîndit deloc rău !

Carmencita îl privea cu ochi scînteind de furie,

— Deci așa ești tu impresionat de cuvintele mele? Eu sunt gata să mă îngrop de vie la mănăstire și tu nici măcar nu mă plîngi? Nu m-așteptam, drept să-ți spun...

— Rezervele mele de compătimire sunt pe terminate, scumpa mea. Iar dacă e cineva care să merite să fie compătimit în toată afacerea asta, acela e ducele de Mérecourt, gogomanul tău de soț, care, cînd era ambasador la Madrid a făcut tîmpenia să se însoare cu tine. Ba pe urmă te-a mai adus și încoace! Repet că dacă e cineva de plîns aici, el e acela. Așa că nu mai încerca să mă amesteci în furtunoasa ta existență, fiindcă văd că trebuie să-ți amintesc un precept al amorului curtean, pe care l-ai uitat: «Un îndrăgostit are o singură inimă și n-o poate rupe în două închinînd-o către două doamne». Și chiar pe cel mai celebru, dacă l-ai uitat: «Iubirea care a poposit în inimă, pe cea veche o alungă». Uitase-și asta, nu?

— Vorbești din punctul tău de vedere sau din-tr-al meu? întrebă Carmencita, luată prea repede.

Fața ei se făcuse albă ca varul, contrastînd puternic cu părul negru.

— Sau poate vorbești așa din cauza gîsculiței aceleia, soția ta? Credeam că te-ai însurat cu o țopîrlancă numai de dragul zestrei ei. Așa-mi spune-ai anul trecut, cînd m-ai anunțat că ai găsit-o pe viitoarea contesă de Peyrac. «O afacere de terenuri și atîta tot.» Și acum te-a lovit pasiunea? Or, fără îndoială că, avînd un asemenea maestru, trebuie să fie o școlăriță nemaipomenit de silitoare... Prin urmare, dragul meu, tocmai tu ai luat de nevastă o fată din nord, o *barbară*, cum spuneai, și te-ai apucat s-o mai și iubești, pe deasupra!

— Nu e din nord, e din Poitou! Și cunosc bine ținutul ăsta, am călătorit acolo de multe ori. Niște

locuri încîntătoare, care ţineau pe vremuri de regatul Aquitaniei. Dialectul care se vorbeşte acolo seamănă mult cu cel de pe aici şi Angelica chiar are tenul ca al femeilor de pe la noi. Aşa că vezi!

— Văd că nu mă mai iubeşti, asta văd, ţipă furioasă Carmencita. Citesc în tine mai limpede ca într-o carte deschisă, mai limpede decît ţi-ai putea tu închipui vreodată !

Şi căzu în genunchi, agăţîndu-se de vesta contelui.

— Geoffrey, dragostea mea, nu e totul pierdut! Iubeşte-mă ! Ia-mă, Geoffrey ! Ia-mă, ia-mă !

Angelica nu mai avea putere să rămînă şi fugi! Străbătu în goană galeria şi coborî ca o furtună scara în spirală, sărind treptele cîte două, cîte trei, gata să-şi frîngă gîtul. În capul scării se izbi de Kouassi-Ba, care zdrăngănea la chitară, fredonînd cu vocea lui catifelată un cîntec din ţara lui. La vederea ei zîmbi arătîndu-şi dinţii sclipitori şi se înclină supus. Angelica nu-i dădu nici o atenţie şi trecu în goană mai departe. Palatul se dezmorţea din toropeală, în salonul cel mare se adunaseră deja cîteva doamne care sorbeau băuturi răcoritoare, desfătîndu-se după zăduful de peste zi. Una din ele, zărind-o, i se adresă bucuroasă :

— Angelica, draga mea, găseşte-ni-l pe soţul dumitale ! Pe căldura asta orice conversaţie lîncezeşte şi n-are nici un farmec, degeaba ne străduim fără el...

Angelica nu se opri, dar găsi puterea să le arunce flecarelor un zîmbet amabil :

— Vă rog să vă mai străduiţi, totuşi ! Mă întorc îndată !

Ajunse în sfîrşit în camera ei şi se aruncă în pat!

«Asta e prea mult !» îşi spunea ea într-una, clocotind de furie. Dar încet-încet se văzu nevoită să

recunoască din ce în ce mai limpede că n-avea nici un motiv să fie atît de revoltată. Deşi, dacă stătea să se gîndească, un asemenea lucru era intolerabil. Asta nu mai putea continua aşa, la nesfîrşit, cu Carmencita asta ieşită ca din pămînt, cu...

Spumegînd, mușca într-una batista de dantelă şi privea în jurul ei, să găsească ceva sau pe cineva pe care să-şi verse nervii. Prea multă dragoste, aşa era. În jurul ei se vorbea numai despre dragoste, toate trăncănelile se învîrteau în jurul dragostei, dragostea îmbiba tot palatul acesta, tot oraşul, făcîndu-l pe arhiepiscop să tune şi să fulgere de la amvon, ameninţînd pe toată lumea cu flăcările rugului Inchiziţiei şi cu cele ale iadului, care rămîneau cele mai sigure, întrucît cele dintîi se cam stinseseră prin partea locului, spre disperarea înalt prea sfinţiei sale, care ar fi vrut să-i vadă arşi de vii pe toţi desfrînaţii, pe toţi destrăbălaţii, cu ibovnicele lor cu tot, aşa poleite cu aur şi diamante cum erau. Şi firește că toată lumea pricepea unde bate cuvioasa faţă bisericească, numai că preţioasele şi închinătorii lui André le Chapelain şi ai lui Bernard de Ventadour preferau să slujească alte altare, împodobite cu trandafiri şi parfumate cu arome desfătătoare, şi nu puneau cine ştie ce mare preţ pe anatemele aruncate de arhiepiscop dintre lumînările lui şi printre valuri de fum de tămîie. Secretele cultului lor făceau ochii să strălucească, gurile să rostească vorbe dulci, îi inspirau pe poeţi, umpleau de har pe muzicieni, iar maestrul acestui ameţitor balet al dragostei înflăcărate era contele cel şchiop, batjocoritor şi liric, acest vrăjitor care avea tot ţinutul la picioare prin bogăţie şi prin arta plăcerilor. Niciodată, din vremurile trubadurilor, Toulouse nu mai cunoscuse o

asemenea strălucire. Scutura jugul nordului, își găsea drumul pierdut cu patru sute de ani în urmă...

«Îl urăsc !» strigă Angelica, bătînd din picior.

Apucă clopoțelul de argint și îl scutură furioasă, iar cînd Margot veni într-un suflet, speriată de chemarea asta intempestivă, îi porunci să-i pregătească numaidecît o litieră și o escortă, fiindcă trebuia să pornească neîntîrziat la pavilionul de pe malul rîului.

La căderea nopții, Angelica rămase mult timp pe terasa camerei ei. Puțin cîte puțin, priveliștea tihnită a rîului și a grădinilor o mai liniști.

În seara asta i-ar fi fost peste putință să rămînă la Toulouse, să se plimbe în caleașcă și să asculte serenadele care răsunau în toate părțile pe sub balcoane, iar pe urmă să joace rolul de stăpînă a casei la dineul pe care-l dădea contele în splendidele grădini ale palatului, luminate ca ziua de lămpi venețiene. Se aștepta ca soțul ei să trimită s-o cheme ca să primească împreună oaspeții, dar nu sosea nici un mesager. Poate asta era o dovadă că nu era nevoie de ea. Nu-i era nimănui de nici un folos. Rămăsese străină de lumea aceasta.

O văzuse pe Margot dezamăgită că nu rămîneau la palat, să vadă și ea petrecerea. Se dădea în vînt după asemenea spectacole grandioase și să scape unul însemna pentru ea curată nenorocire, așa că Angelica se înduioșă și-i porunci să se întoarcă la palat, împreună cu cei cu care venise aici. Nu păstră pe lîngă ea decît o subretă și cîțiva oameni înarmați, fiindcă izolarea casei putea atrage hoții sau dezertorii din armata Spaniei.

Rămasă singură, căută să se reculeagă și să-și rînduiască gîndurile, dar îi era peste putință. Se

așează pe canapeaua de pe terasă, rezemîndu-și tristă fruntea de balustradă.

7

Cînd se pregătea să se întoarcă înăuntru, obosită și deznădăjduită, auzi deodată cîteva acorduri de chitară jos, sub balcon. Se plecă peste balustradă și scrută întunericul din grădină, dar nu văzu pe nimeni.

«Trebuie să fie Enrico, venit să-mi țină de urît! Drăguț din partea lui!»

Dar în clipa următoare răsună o voce bărbătească și profundă, care nu putea fi a pajului. De la primele note simți că muzica îi pătrundea pînă în adîncul inimii. Timbrul cu inflexiuni cînd catifelate, cînd sonore, dicția fără cusur, precizia fiecărei note și căldura vocii, toate erau mai presus de arta galanților care mișunau în Toulouse. În Languedoc vocile frumoase nu sunt deloc rare iar melodia se naște spontan pe buzele obișnuite cu rîsul voios și cu declamația înflăcărată. Dar cel care cînta acum era fără egal. Vocea lui avea o putere extraordinară, inundînd seara și făcînd parcă și lumina lunii să vibreze. Cînta o elegie străveche, în vechiul grai a cărei finețe și subtilitate îl încîta atîta pe contele de Peyrac. Fiecare nuanță era scoasă în relief cu patimă și cu sobrietate în același timp. Angelica nu înțelegea prea bine, dar deslușea un cuvînt care revenea mereu : *Amore ! Amore !* Dragoste !

Se întoarse înăuntru și închise ușa.

Dintr-o dată, își dădu seama că un singur om putea cînta așa. «El trebuie să fie ! Ultimul trubа-

dur; Vocea de Aur a regatului !» Niciodată muzica n-o mai făcuse să trăiască asemenea desfătări. De multe ori auzise spunîndu-i-se : «Ah, dacă ai auzi Vocea de Aur a regatului ! Din păcate nu mai cîntă de mult ! Cînd oare o vom putea asculta din nou?» Şi se simţea ţinta unor priviri răutăcioase, care parcă o compătimeau pentru nefericirea de a nu fi cunoscut niciodată asemenea bucurii alese. «Să-l auzi o dată şi pe urmă poţi să mori !» exclama în extaz doamna Aubertré, soţia unuia din notabilii oraşului, ai cărei cincizeci de ani însemnau mai mult exaltare decît îmblînzire.

«El e ! El trebuie să fie ! îşi spunea înfrigurată Angelica. Cum a ajuns aici ? Şi pentru cine cîntă ? Pentru mine ?»

Se privi fără voie în oglindă şi fu dintr-o dată nemulţumită de ea însăşi. Ţinea o mînă pe piept şi ochii i se dilataseră de emoţie.

«Prostii ! Trebuie să fie vreun cîntăreţ plătit de d'Andijos sau de cine ştie ce alt nătăfleţ să-mi facă serenade pe sub ferestre !...»

Totuşi, deschise uşa care da pe terasă. Cu mîinile împreunate pe piept, ca pentru a-şi mai potoli bătăile inimii, ajunse la scara de marmură şi coborî în grădină.

Vocea răsuna dintr-un chioşc acoperit de verdeaţă de pe malul rîului, care adăpostea o statuie a Pomonei [1]. La apropierea ei, cîntăreţul tăcu, mîngîind însă mai departe în surdină coardele chitarei.

Luna nu bătea puternic ca de obicei, dar Angelica ghici sub bolta de verdeaţă o siluetă întunecată care stătea pe soclul statuii.

«Un negru !» gîndi ea dezamăgită.

[1] **Pomona** — zeiţă romană, ocrotitoare a livezilor (n. trad.)

Dar își dădu repede seama că se înșelase. Bărbatul purta o mască de catifea neagră, dar mîinile albe nu lăsau nici o îndoială asupra rasei lui. Părul îi era strîns într-o eșarfă neagră de mătase, înnodată la ceafă în stilul pescarilor italieni. Din cît a putut ea să-și dea seama în întunecimea de sub boltă, costumul lui, cam uzat, era un amestec curios, jumătate de valet, jumătate de comedian. Purta încălțări groase, din piele de castor, ca oamenii care au mult de umblat pe jos, cum ar fi cărăușii sau negustorii ambulanți, dar manșetele cămășii erau pline de dantele albe, care sclipeau în întuneric !

— Cînți minunat, zise Angelica văzînd că necunoscutul nu făcea nici o mișcare, dar mi-ai putea spune numele celui care te-a trimis ?

— Nu m-a trimis nimeni, prealuminată doamnă. Am venit eu, auzind că în pavilionul acesta se află cea mai frumoasă femeie din Toulouse.

Bărbatul vorbea cu voce scăzută și rostea cuvintele rar, ca și cum s-ar fi temut să nu fie auzit.

— Am sosit la Toulouse în seara asta și m-am dus la palatul contelui de Peyrac, unde era adunată o societate strălucită și unde urma să cînt. Dar cînd am auzit că dumneavoastră nu erați acolo, am pornit încoace, fiindcă frumusețea dumneavoastră e atît de vestită încît de mult timp doream să vă văd cu ochii mei.

— Reputația dumitale e la fel de mare. Nu ești dumneata cel cunoscut sub numele de Vocea de Aur a regatului ?

— Ba da, doamnă, și am cinstea de a fi preaplecatul domniei voastre servitor.

Angelica se așeză pe banca de marmură care înconjura chioșcul. În preajmă se răspîndea un miros îmbătător de caprifoi urcător.

— Mai cîntă, zise ea cu blîndeţe.

Vocea plină de căldură se înalţă din nou, dar acum mai dulce şi mai catifelată. Nu mai era chemarea pătimaşă de adineauri, ci un cîntec tandru, o mărturisire, o încredinţare a dragostei.

— Doamnă, zise cîntăreţul întrerupîndu-se, iertaţi-mi îndrăzneala, dar aş vrea să vă traduc un refren pe care mi-l inspiră farmecul ochilor dumneavoastră.

Angelica înclină din cap.

Nu ştia de cît timp se afla acolo. Nimic nu mai avea importanţă. Noaptea era a lor.

Trubadurul mîngîie îndelung coardele chitarei, ca şi cum şi-ar fi căutat firul melodiei, apoi suspină adînc şi începu :

Ochii cei verzi au culoarea mării
Valurile se izbesc de mine
Şi strivit de puterile dragostei
Rătăcesc pe adîncul ocean
Al inimii sale.

Angelica închisese ochii. Mai mult decît cuvintele arzătoare, vocea o făcea să se simtă toropită de o plăcere pe care n-o mai simţise niciodată.

Cînd ea deschide ochii ei cei verzi
Stelele-n oglinda lor se-aprind
Ca-n ştrăfundurile apelor în primăvară!

«Acum trebuie să se întîmple, îşi spunea Angelica, fiindcă o clipă ca asta nu mai poate fi trăită încă o dată. Şi seamănă atît de mult cu poveştile de dragoste citite la mănăstire...»

Vocea tăcu. Necunoscutul se apropie de ea pe banca de marmură. Un braţ puternic o cuprinse, degetele celeilalte mîini îi ridicară bărbia cu o blîndeţe poruncitoare în care Angelica ghici un stăpîn

ce căuta mai mult decît o victorie tandră. Avu o scurtă părere de rău, dar cînd buzele necunoscutului le mîngîiară pe ale ei, abia atingîndu-le, o cuprinse o ameţeală dulce. Nu-şi închipuise niciodată că gura unui bărbat putea avea răcoarea unei petale şi arşiţa mîngîietoare care să topească orice! Braţul musculos o strivea, dar gura rostea mai departe cuvinte dulci, iar farmecul acesta şi puterea bărbatului de lîngă ea o luau într-un vîrtej ameţitor în care căuta zadarnic să se mai poată gîndi la ceva.

«Nu trebuie să fac asta... E rău !... Dacă Geoffrey dă peste noi...»

Apoi totul se întunecă împrejurul ei şi-şi pierdu contururile. Buzele bărbatului le întredeschideau pe ale ei. Suflarea lui dogoritoare îi ardea gura, răspîndindu-i în artere un fluid de plăcere care o răscolea. Cu ochii închişi, se lăsa în voia sărutării care nu se mai sfîrşea, valurile de voluptate o îmbătau cu miresme necunoscute şi totul era atît de nou încît bucuria se învecina cu durerea şi Angelica tresări, parcă trezindu-se, scuturată de un tremur puternic.

Se îndepărtă brusc, aranjîndu-şi puţin ţinuta!

— Iartă-mă, bîigui ea, poate mă crezi cam... ţicnită, dar nu ştiam...

— Ce nu ştiaţi, scumpă doamnă a inimii mele?

Şi, cum ea tăcea, continuă :

— Că o sărutare poate fi atît de dulce ?

Angelica se ridică de pe canapea şi merse spre intrarea chioşcului, rezemîndu-şi fruntea de un stîlp. Noaptea era pe sfîrşite şi văpăile reci ale lunii coborau spre ape. Nu-şi dădea seama cînd se scursese atîta timp. Era fericită. Minunat de fericită. Toate lucrurile de pînă atunci păleau în faţa bucuriei copleşitoare de a trăi asemenea clipe.

— Aţi fost făcută pentru a vă bucura de dragoste, doamna mea, murmură uşor, parcă în depărtare, vocea trubadurului. Cel ce va şti să facă să trăiască acest trup minunat vă va aduce fericiri pe care nici nu le puteţi visa măcar.

— Taci ! Nu vorbi aşa ! Sunt măritată şi adulterul e un păcat de moarte !

— E un păcat mai mare ca o doamnă atît de frumoasă să accepte drept soţ un senior şchiop şi slut ?

— Nu l-am acceptat. M-a cumpărat.

Regretă însă îndată că rostise asemenea cuvinte, care sfîşiau vraja de necrezut din jurul ei.

— Mai cîntă, îl rugă ea. Numai o dată şi pe urmă ne despărţim.

Trubadurul se ridică să-şi ia chitara, dar mişcarea lui avu ceva ciudat, care o făcu pe Angelica să se simtă tulburată, ca sub o ameninţare neaşteptată. Îl privi mai bine. N-ar fi putut spune de ce, dar dintr-o dată i se făcuse frică de el.

În timp ce necunoscutul cînta un refren foarte jos, de o nostalgie stranie, tresări din nou. Cu puţin timp în urmă, cînd o sărutase, avusese pentru o clipă senzaţia unei prezenţe cunoscute şi abia acum îşi dădea seama ce anume simţise : răsuflarea trubadurului aducea un amestec de violete şi de tutun... Contele de Peyrac mesteca din cînd în cînd pastile de violete. Şi obişnuia şi să fumeze.

O bănuială îngrozitoare o năpădi dintr-o dată, mai ales că necunoscutul avusese, şi cînd se ridicase să-şi ia chitara, un fel de tremur, o legănare stăpînită...

Scoase un ţipăt de furie şi porni să smulgă în neştire caprifoiul bolţii, bătînd mînioasă din picior,

— Oh ! E prea de tot ! E prea de tot !... E monstruos, întrece orice închipuire !... Jos masca, Geoffrey de Peyrac ! Încetează cu bîlciul ăsta sau îţi scot ochii, te sugrum, te...

Nu mai putea vorbi de furie. Cîntecul se opri brusc, iar chitara scoase un descrescendo lugubru. Sub masca de catifea, dinţii albi ai contelui de Peyrac străluceau într-un rîs vesel.

Se apropie de ea cu pasul lui inegal. Angelica se îngrozi, dar era atît de furioasă încît nu se dădu înapoi.

— Îţi scot ochii, gîfîi ea cu dinţii strînşi.

El o apucă de încheieturile mîinilor, rîzînd într-una :

— Dacă-i iei omului acesta atît de urît pînă şi ochii, ce va mai rămîne din el ?

— Ai minţit cu o neruşinare... sfruntată ! M-ai făcut să cred că eşti Vocea de Aur a regatului. Ţi-ai bătut joc de mine şi asta n-am să ţi-o iert niciodată ! M-ai minţit !

— Nu te-am minţit deloc. Sunt Vocea de Aur a regatului. Sau cel puţin aşa mi se spune.

Şi, cum ea îl privea descumpănită, urmă :

— Ce ţi se pare extraordinar în asta ? Aveam ceva talent şi am studiat cu cei mai mari maeştri din Italia. Cîntecul este o artă de societate care se practică intens în zilele noastre. Aşa că spune-mi sincer, draga mea, vocea mea ţi se pare neplăcută ?

Angelica se întoarse şi-şi şterse pe furiş lacrimile de ciudă care-i curgeau pe obraz.

— Atunci cum se face că eu n-am ştiut nimic de harul ăsta, că n-am bănuit nimic pînă acum ?

— Am rugat pe toată lumea să nu-ţi spună nimic despre asta. Şi poate că nici prea atentă n-ai fost să-mi descoperi talentele...

— Oh, dar acum chiar că întreci orice măsură... Însă furia de la început îi trecuse şi acum simţi dintr-o dată dorinţa să rîdă. Prin urmare, el împinsese cinismul pînă la a o pune în situaţia de a-l înşela cu el însuşi ! Era diavolul în carne şi oase !

— Niciodată n-am să-ţi iert comedia asta odioasă, zise ea muşcîndu-şi buzele şi silindu-se să se ţină cît mai demnă cu putinţă.

— Ador comedia, draga mea, îmi place neînchipuit de mult s-o joc. Viaţa n-a fost prea îngăduitoare cu mine şi atît de mult au rînjit atîţia la apariţia mea încît simt o plăcere nespusă bătîndu-mi şi eu joc, la rîndul meu, de alţii.

Nu se putu împiedica să ridice ochii spre faţa mascată.

— Asta înseamnă că ai făcut-o ca să-ţi baţi joc de mine ?

— Nu chiar cu totul, draga mea, şi ştii bine asta!

Fără un cuvînt, Angelica se întoarse şi porni spre pavilion.

— Angelica ! Angelica !

O striga o voce scăzută. Cum stătea pe pragul chioşcului, cu un deget pe buze, părea un misterios arlechin italian.

— Vei dovedi fără îndoială îndurare, doamnă, şi nu vei povesti această întîmplare nimănui, nici chiar cameristei dumitale preferate. Dacă se aude că-mi părăsesc oaspeţii şi că mă deghizez ca să pot fura o sărutare propriei mele soţii, voi fi ţinta batjocurii tuturor.

— Eşti de-a dreptul insuportabil ! ţipă ea.

Îşi strînse poalele largi ale rochiei pe lîngă ea şi urcă în fugă aleea presărată cu nisip. Ajunsă pe scară, îşi dădu seama că rîdea. Se dezbrăcă smul-

gîndu-şi agrafele şi înţepîndu-se cu acele. După ce se culcă, se răsuci şi se foi mult timp în aşternut pînă să adoarmă. Faţa mascată, faţa desfigurată, profilul cu trăsături pure, de medalie, treceau într-una prin faţa ochilor ei. Ce taină ascundea omul acesta ? Se simţea cînd şi cînd revoltată, dar în curînd amintirea plăcerilor trăite în braţele lui o potoli.

«Aţi fost făcută pentru a vă bucura de dragoste, doamna mea...»

Într-un tîrziu, adormi. În somn o urmăreau mereu ochii strălucitori ai lui Joffrey de Peyrac şi vedea dansînd flăcări.

8

Angelica stătea în galeria cu oglinzi veneţiene. Nu ştia încă ce urma să facă şi nici ce atitudine să ia. De cînd se întorsese de la pavilionul de pe malul Garonnei, de dimineaţă, nu-l mai văzuse pe contele de Peyrac. Clément Tonnel veni şi-i spuse că domnul conte se închisese deja cu Kouassi-Ba în apartamentele din aripa dreaptă, unde avea obiceiul să lucreze. Angelica îşi muşcă buzele de ciudă. Joffrey putea să nu apară decît după multe ore! De altminteri, nici nu ţinea să-l vadă. Îi era totuna! Era prea revoltată de păcăleala trasă de conte în seara precedentă.

Se hotărî să se ducă la bucătării, unde se lucra de zor la fiertul fructelor pentru lichioruri. Bucătăria contelui trecea drept cea mai rafinată din tot ţinutul iar Joffrey de Peyrac supraveghea el însuşi pregătirea meselor cu oaspeţi mai deosebiţi. Cît despre Clément, acesta dovedise a avea şi în privinţa aceasta însuşiri de netăgăduit, astfel încît

devenise foarte repede un om cu multă greutate nu numai în treburile gospodărești, ci și în toată viața imensului palat.

Dar abia intrase Angelica în bucătăriile înmiresmate cu arome de portocale, de anason și de tot felul de mirodenii scumpe, că unul din negrișori veni în goană, spunînd că domnul baron Benedict de Fontenac, arhiepiscop de Toulouse, voia să stea de vorbă cu ea și cu domnul conte.

Nu era o oră potrivită pentru vizite. Acestora le era rezervată de obicei seara, cu atmosfera ei mai răcoroasă și mai plăcută. În afară de asta, trecuseră cîteva luni bune de cînd arhiepiscopul, supărat în urma cine știe cărei noi dispute cu contele, nu mai călcase prin casa acestuia, acuzîndu-l că zădărnicește toate silințele lui spre mîntuirea sufletelor credincioșilor din Toulouse.

Intrigată și chiar puțin îngrijorată, Angelica scoase șorțul pe care abia și-l prinsese cu ace peste rochie și se întoarse în grabă aranjîndu-și din mers buclele, care-i căzeau, după cum cerea moda, în valuri bogate pe dantelele de pe umeri.

Arhiepiscopul aștepta în galeria de la intrare, înalt, spătos, cu ceva amenințător în silueta lui masivă și bățoasă, în sutana roșie cu gulerul alb. Jos, în grădină, escorta cu care venise, lacheii înarmați cu săbii, pajii și seniorii călări care-i alcătuiau garda făceau mare zarvă în jurul caleștii luxoase, la care erau înhămați șase cai murgi, fiecare prețuind o avere.

Angelica se repezi în genunchi să sărute inelul pastoral, dar arhiepiscopul, schițînd după aceea un gest ușor, ca și cum ar fi ajutat-o să se ridice, îi sărută și el mîna, plin de curtenie, vrînd să dea astfel a înțelege că vizita lui nu avea nimic oficial.

— Fiţi milostivă, doamnă, şi nu mă faceţi, cu reverenţele dumneavoastră, să simt cît sînt de bătrîn faţă de strălucitoarea dumneavoastră tinereţe.

— Monseniore, n-am căutat decît să dovedesc respectul ce-l port unui om ilustru şi investit cu o demnitate sacerdotală pe care o are de la sanctitatea sa papa şi, prin acesta, de la Dumnezeu însuşi...

De fiecare dată cînd rostea cuvinte de genul acesta, Angelica nu se putea împiedica să se gîndească la sora Anne, care la mănăstirea din Poitiers se chinuise atîta ca să le înveţe cum să se poarte în lume. Şi îi venea să rîdă gîndindu-se ce ochi ar fi făcut sora Anne văzînd că tocmai ea, Angelica de Sancé, atît de refractară la tot ce i se spunea, se dovedea acum atît de pătrunsă de învăţăturile primite.

Prelatul îşi scoase pălăria şi mănuşile, încredinţîndu-le unui tînăr abate din suita sa, pe care îl concedie apoi cu un gest scurt.

— Oamenii mei mă vor aştepta afară, doamnă! Aş vrea să stăm de vorbă departe de urechile frivole.

Angelica privi amuzată spre tînărul abate, care se retrăgea cu spatele şi care, la auzul acestor cuvinte, se făcuse roşu ca focul.

Îl instală pe arhiepiscop în salon şi porunci băuturi răcoritoare, apoi se scuză pentru absenţa soţului ei, adăugînd că va trimite îndată să-l cheme.

— Şi vă rog să-mi iertaţi şi mie vina de a vă fi făcut să mă aşteptaţi. Eram la bucătărie, supravegheam fierberea fructelor pentru lichioruri. Dar mi-e teamă că abuzez de timpul dumneavoastră, monseniore, vorbindu-vă despre asemenea prostii...

— Nimic nu e prostie în faţa Atotputernicului! Aduceţi-vă aminte de povestea Martei, slujnica

Prea rar se întîmplă în zilele noastre ca o înaltă doamnă să se mai ocupe de treburile gospodăriei. Şi totuşi, stăpîna casei e cea care dă tonul demnităţii şi hărnicei slugilor ei. Iar cînd, pe lîngă aceasta, se împletesc graţia Mariei-Magdalena şi înţelepciunea şi buna-cuviinţă a Martei...

Numai că vocea înaltului prelat suna fals, iar arta conversaţiei înflorate din saloane nu-i părea prea la îndemînă. În ciuda prestanţei sale de netăgăduit şi a privirii limpezi şi neşovăitoare, avea în toată înfăţişarea ceva biruitor care impresiona întotdeauna pe cei cu care stătea de vorbă şi de multe ori îi făcea să se simtă fîstîciţi. Joffrey de Peyrac spusese o dată că arhiepiscopul excela în arta de a tăia cheful oricui, prin simpla sa prezenţă.

După ce-şi frecă gînditor mîinile, adăugă că simţea o mare plăcere să o revadă pe doamna contesă, care era din cale afară de scumpă la vedere. Cu atît mai mult cu cît doamna contesă rar mai pusese piciorul în catedrala arhiepiscopală, Sfîntul Severin, din ziua, acum deja destul de depărtată cînd el, arhiepiscopul, avusese bucuria şi cinstea de a o cununa.

— Vă văd uneori la slujbă şi nu pot să nu laud osîrdia dumneavoastră creştinească. Dar mărturisesc, fiica mea, că mă dezamăgeşte adînc faptul că nu vă văd deloc la spovedanie. Pînă acum v-am aşteptat zadarnic la confesionalul meu.

— Duhovnicul meu e părintele capelan de la mănăstirea maicilor vizitandine, monseniore.

— E un preot vrednic şi plin de har, copila mea, dar o doamnă cu o asemenea poziţie, dacă ţinem seama, nu-i aşa, de împrejurările care, după părerea mea...

— Monseniore, iertaţi-mă, îl întrerupse rîzînd Angelica, dar adevărul este că n-am considerat ne-

cesar să deranjez cu modestele mele păcate o înaltă față bisericească, de importanța înalt prea sfinției voastre. Ar fi necuviincios să vă fac să vă pierdeți timpul cu...

— Mi se pare, fiica mea, că vă înșelați asupra chiar a naturii sacre a penitenței. Nu cel ce a păcătuit e chemat să cîntărească greutatea păcatului său. Iar cînd îmi ajung la urechi zvonurile care umblă prin oraș despre casa aceasta, despre... despre ușurătățile, ca să zic așa, care se petrec aici, nu-mi vine a crede că o femeie atît de frumoasă și plină de grație a putut rămîne neatinsă de păcat.

— N-am pretenția aceasta, monseniore, zise încet Angelica, plecîndu-și ochii, dar aș îndrăzni să spun că zvonurile la care vă referiți sînt întrucîtva exagerate. Adevărul e că serbările pe care le dăm aici sînt cît se poate de vesele. Facem rime, cîntăm, vorbim despre dragoste, rîdem și ne distrăm din toată inima. Dar n-aș putea spune că am văzut vreodată lucruri care să merite să fie osîndite.

— Îngăduiți-mi să cred altceva, anume că răspunsul dumneavoastră vădește naivitate, iar nu prefăcătorie. Ați încăput de la o vîrstă prea fragedă pe mîinile unui soț ale cărui cuvinte sînt de multe ori la un pas de erezie și a cărui pricepere și experiență în materie de femei i-au îngăduit, fără îndoială, să moduleze după pofta lui spiritul dumneavoastră, încă maleabil. Mă gîndesc la acele «curți ale dragostei», pe care le ține în fiecare an în palatul acesta și în care nu se adună numai seniori, ci și neveste de tîrgoveți sau de magistrați și mai ales o mulțime de tineret, din aproape toate familiile nobile din provincia noastră. Și mă cutremur de-a binelea cînd îmi dau seama că omul a-

cesta, cu averea lui uriașă și cu talentele pe care le cunoaștem, capătă pe zi ce trece o influență tot mai mare asupra oamenilor de aici. Deja mai mulți dintre fruntașii provinciei, magistrați austeri și integri, sunt foarte îngrijorați de faptul că soțiile lor frecventează casa aceasta.

— Bănuiesc că oamenii aceștia despre care vorbiți sunt niște firi foarte complicate, monseniore, spuse Angelica prefăcîndu-se nemulțumită. Am auzit mereu spunîndu-se că ambiția cea mai mare a acestor burghezi bogați e aceea de a fi primiți în casele nobilimii, cu speranța că într-o zi, prin favoarea regelui, vor deveni ei înșiși nobili. Soțul meu se mîndrește nu atît cu blazonul lui, cît cu vechimea familiei de Peyrac. Însă asta nu înseamnă că nu primește aici pe oricine se dovedește om cu spirit ales, fie nobil, fie burghez. Așa că mă mir auzind de acei domni magistrați că srîmbă din nas.

— Mîntuirea sufletului înainte de orice, doamnă ! tună arhiepiscopul ca de la înălțimea amvonului, sufletul mai întîi, doamnă, și pe urmă onorurile și noblețea și alte lucruri lumești !

— Considerați deci că sufletul meu și cel al soțului meu sînt în primejdie, monseniore ? întrebă Angelica făcînd ochii mari.

Era foarte docilă față de formele obișnuite ale devoțiunii, așa cum le practicau femeile de rangul ei, prin urmare mergea la biserică, postea, se spovedea, dar spiritul ei de împotrivire răbufnea de îndată ce bunul simț înnăscut pe care îl vădise întotdeauna era sîcîit de exagerări vădite și supărătoare.

Iar acum avea sentimentul că arhiepiscopul nu era sincer, deși n-ar fi putut spune că se baza pe ceva anume în afară de intuiție.

Înaltul prelat, cu pleoapele lăsate, cu mîna pe crucea grea bătută cu diamante şi cu ametiste care-i atîrna pe piept, părea că se reculege, căutînd în străfundul inimii sale răspunsul divin.

— Ştiu şi eu ? suspină el într-un tîrziu. Mi-e greu să mă pronunţ. Cele ce se petrec între aceste ziduri au fost mult timp pentru mine o taină, iar acum devin pe zi ce trece pricină de mari îngrijorări.

Apoi, pe neaşteptate, întrebă :

— Sînteţi la curent, doamnă, cu lucrările de alchimie ale soţului dumneavoastră ?

— Asta ce-i dreptul nu, răspunse Angelica fără să clipească. Soţul meu are gustul ştiinţei, dar eu personal...

— Ba se spune chiar că e un mare savant !

— Şi cred că nu e vorbă în vînt, monseniore, şi nici măcar exagerare. Petrece mult timp în laborator şi e foarte pasionat de lucrările lui. N-aş putea însă să spun că ştiu cu ce anume se ocupă. N-am fost niciodată înăuntru, nu mi-a îngăduit. Consideră că asemenea lucruri nu pot interesa o femeie, că sînt chestiuni bărbăteşti prin excelenţă.

Se juca într-una cu evantaiul, ascunzîndu-şi după el fie zîmbetul, fie stînjeneala care o cuprindea în faţa privirii scormonitoare a oaspetelui.

— Menirea mea este să pătrund în sufletele oamenilor, zise acesta, parcă scuzîndu-se pentru încurcătura în care simţea că o pusese. Dar asta nu trebuie să vă îngrijoreze. Văd în privirea dumneavoastră că sînteţi o femeie cu simţul dreptăţii şi că aveţi, în ciuda vîrstei dumneavoastră fragede, o personalitate foarte puternică. În ce-l priveşte pe soţul dumneavoastră, să nădăjduim că mai e timp

pentru el să se căiască şi să se lepede de erezia lui, întorcîndu-se la calea cea adevărată.

Angelica scăpă un ţipăt uşor.

— Dar vă jur, monseniore, că vă înşelaţi ! Soţul meu e drept că n-are purtările unui catolic desăvîrşit, dar nici nu se ocupă de Reformă şi de alte credinţe hughenote. Ba chiar l-am auzit rîzînd de «bărbile cele posomorîte de la Geneva», cum le spunea el, zicînd despre oamenii aceştia că-şi închipuie că bunul Dumnezeu le-a dat lor misiunea de a stinge zîmbetele de pe feţele oamenilor de pe pămînt.

— Vorbele sunt adesea amăgitoare, copila mea, zise arhiepiscopul încruntat. Spun asta gîndindu-mă că în casa aceasta vin fără încetare protestanţi, ba unii din ei chiar oameni cu vază.

— E adevărat, dar aceştia sunt oameni care vin încoace ca să discute despre ştiinţă, nu despre religie.

— Fiica mea, ştiinţa şi religia sînt legate atît de strîns încît nimeni nu le poate desface. Am auzit că de curînd însuşi blestematul acela de Bernalli, italianul, ereticul acela ticălos, a fost în această casă. Ştiţi că acest fiu al Satanei a fost osîndit de Roma pentru scrierile lui nerușinate, pe care le dădea drept ştiinţă ? S-a refugiat în Elveţia şi acolo şi-a dat arama pe faţă, a trecut la protestantism ! Dar... mai bine să lăsăm lucrurile astea! Nu sînt decît semne ale decăderii la care a ajuns nefericita Franţă, iar eu n-am venit să vorbim despre aşa ceva. Lucrul care m-a adus încoace e un fapt care mă pune pe gînduri de multă vreme. Contele de Peyrac e bogat, foarte bogat, din zi în zi mai bogat. De unde vine acest neînchipuit belşug de aur ?

— Dar bine, monsenioare, nu aparţine uneia din cele mai vechi şi mai vestite familii din Languedoc ? O familie care coboară din vechii conţi de Toulouse, care aveau în Aquitania tot atîta putere cîtă aveau vremea aceea în Île-de-France ?

Oaspetele rîse scurt şi cu răutate.

— E întocmai cum spuneţi, doamnă, şi nu vreau să punem în discuţie această chestiune. Eu altceva am spus : bogăţie ! Oricîte spiţe de noblețe ar avea cineva, asta nu-l face de la sine şi bogat. Nu mai departe decît părinţii soţului dumneavoastră, care erau atît de săraci încît palatul acesta magnific era o ruină ! Şi n-au trecut de atunci nici cincisprezece ani. Bag seamă că domnul conte nu prea v-a vorbit despre copilăria şi despre tinereţea lui...

— Nu prea, rosti încurcată Angelica, surprinsă şi ea să constate atîta ignoranţă din partea ei.

— Era mezinul familiei, al unei familii, repet, căzute într-o stare de sărăcie lucie, aşa că la şaisprezece ani s-a îmbarcat pe o corabie şi a plecat în ţări depărtate, despre care nimeni nu ştie nimic precis. S-a întors abia după mulţi ani, cînd toată lumea îl credea mort. Părinţii şi fratele lui mai mare muriseră şi creditorii tocmai se păruiau pe cele cîteva petice de pămînt rămase de pe urma lor. Contele a răscumpărat tot şi de atunci averea lui n-a încetat să crească. De unde ? Fiindcă nu trăieşte la curte şi chiar e mîndru că se ţine departe şi nu primeşte nici o pensie regală.

— Dar are mult pămînt, zise Angelica simţind dintr-o dată că i se face cald, are turme de oi la munte şi asta înseamnă multă lînă, are o ţesătorie mare, unde se lucrează lîna asta, apoi livezi de măslini, crescătorii de viermi de mătase, mine de aur şi argint...

— Aţi zis într-adevăr aur şi argint ?

— Firește, monseniore, soţul meu are mai multe cariere, de unde spune că scoate mult aur şi argint...

— O, ce cuvînt nimerit aţi rostit, doamnă i făcu arhiepiscopul cu o voce mieroasă. Aşa este, are mine de unde *spune el* că scoate mult aur şi argint ! Spune ! Asta voiam să aud ! Prin urmare, îngrozitoarea bănuială iată că se confirmă...

— Ce vreţi să spuneţi cu asta, monseniore ? Mă înspăimîntaţi !

Arhiepiscopul o străpunse din nou cu privirea lui spălăcită, care avea acum duritatea oţelului, şi rosti rar :

— Nu mă îndoiesc că soţul dumneavoastră este unul din oamenii cei mai învăţaţi din zilele noastre şi tocmai de aceea eu cred, doamnă, că a descoperit cu adevărat piatra filozofică, adică secretul fabricării prin magie a aurului, pe care-l deţinea regele Solomon. Dar pe ce căi a ajuns contele de Peyrac la aflarea acestei taine ? Tare mi-e teamă, doamnă, că pentru asta *soţul dumneavoastră a făcut un tîrg cu diavolul !*

De data aceasta Angelica de-a dreptul îşi apăsă evantaiul pe buze, ca să nu pufnească în rîs. Ea se temuse de aluzii la comerţul pe care îl făcea soţul ei şi despre care ştia şi ea ceva, din spusele tatălui ei şi mai ales din ce-i spusese Molines. Era îngrijorată, fiindcă asemenea îndeletniciri erau considerate ca înjositoare pentru un nobil, aşa că neaşteptatele cuvinte ale arhiepiscopului, considerat de toată lumea drept om de o mare inteligenţă, i se păreau de-a dreptul comice. Dar oare arhiepiscopul chiar vorbise serios ?

Dintr-o dată, printr-o rapidă asociație de idei, își aminti că Toulouse era orașul unde Inchiziția franceză își mai avea cartierul general. Înspăimîntătoarea instituție medievală, deși dormita de mult timp, păstra încă la Tolouse, cel puțin pe hîrtie, prerogative în fața cărora pînă și autoritatea regelui rămînea neputincioasă.

Orașul acesta vesel și însetat de plăceri era încă însîngerat de cumplitul masacru al hughenoților, în secolul trecut. Cu mult înaintea Parisului, Toulouse își avusese propria noapte a Sfîntului Bartolomeu. Procesiunile religioase erau aici mai numeroase decît oriunde. Clopotele chemau într-una pe credincioși la slujbe și orașul era încărcat de crucifixuri, de icoane, de statui de sfinți și de relicve. Flacăra fanatismului spaniol întuneca limpezimea latinității aduse pe vremuri aici de soldații Romei biruitoare. Cei dornici de viață și de bucuriile ei înființaseră confreriile plăcerii, *Prinții dragostei* și *Preoții tinereții,* vestite prin petrecerile lor pline de haz și voioșie, dar, pe lîngă acestea, orașul era străbătut fără contenire de procesiuni de flagelanți, cu privirile strălucind de patima neostoită a credinței, ce-și sfîrtecau pielea cu nuiele pline de spini, pînă cînd drumul lor pe străduțele orașului putea fi reconstituit după dîrele de sînge lăsate în urma lor pe pavaj. Setea de mîntuire era la Toulouse la fel de mare și de aprinsă ca cea a plăcerilor.

Angelica, cuprinsă în vîrtejul serbărilor și al recepțiilor ce se țineau lanț, nu dăduse prea mare importanță acestor izbucniri de patimă religioasă. Acum însă își dădea seama nu numai că ele existau, ci și că aveau în spate adormitul dar cumplitul braț al Inchiziției și că stăpînul absolut al acestei puteri nevăzute și înspăimîntătoare, care dom-

nea trufașă și necontestată, era bărbatul care șe-dea așezat confortabil pe fotoliul din fața ei, sor-bind pașnic și cu vădită plăcere din paharul cu li-monadă rece ca gheața. Așa că tulburarea din vocea ei nu era deloc prefăcută cînd zise :

— Monseniore, e oare cu putință ca ceea ce ați spus acum să însemne o acuzație de vrăjitorie îm-potriva soțului meu ? A face aur nu cred să fie un păcat în țara asta binecuvîntată de Dumnezeu, care a lăsat atîta aur în pămînt.

După care adăugă, cu un zîmbet cochet :

— Mă gîndesc că dumneavoastră înșivă aveți lucrători care spală în coșuri nisipul din Garonne și adună cîte un butoiaș de nisip aurifer și de pepite. Toată lumea știe că de acolo scoate înalt prea sfin-ția voastră aurul cu care-i ajută pe săraci.

— Cuvintele acestea nu sunt cu totul lipsite de temei, copila mea. E cît se poate de adevărat că am oameni care caută aur și chiar găsesc. Numai că asta m-a făcut să mă pricep destul de bine la ase-menea lucruri și să-mi dau seama că dacă ar spăla cineva tot nisipul și tot pietrișul din Languedoc, tot n-ar putea scoate jumătate din aurul pe care pare a-l avea soțul dumneavoastră. Sînt bine infor-mat și asupra acestei chestiuni.

Cu siguranță, își zise Angelica, afacerea cu au-rul spaniol și cu catîrii durează de ceva ani și înseamnă că e foarte rentabilă. Dar și foarte dis-cretă, din moment ce musafirul nostru habar n-are de ea !

Ochii albaștri și șireți ai arhiepiscopului îi pîn-deau orice tresărire. Își strînse evantaiul, cu o mișcare mai iute și mai nervoasă decît ar fi trebuit, dar se străduí să nu-și piardă calmul și zise :

— Faptul că cineva studiază științele nu în-seamnă neapărat că are de-a face cu demonii. Am

auzit spunîndu-se că pînă şi la curte există învăţaţi care au instalat o lunetă ca să poată privi astrele, mai ales munţii de pe lună. Zice-se că însuşi monseniorul Gaston d'Orléans, unchiul regelui, se desfată cu aceste observaţii şi are drept călăuză pe abatele Picard.

— E adevărat, doamnă, şi chiar îl cunosc pe abatele Picard, răspunse arhiepiscopul cu asprime. Nu e numai astronom, ci are şi funcţie de mare geometrician al regelui.

— Vedeţi, deci...

— Tocmai asta e, doamnă, zise oaspetele, fulgerînd-o cu privirea, tocmai asta e ! Biserica e foarte îngăduitoare. Încuviinţează tot felul de cercetări, chiar şi din cele mai îndrăzneţe, cum ar fi cele ale abatelui Picard, amintite de dumneavoastră. Mai mult decît atît : eu însumi am sub ascultarea mea, la arhiepiscopie, un foarte învăţat călugăr din ordinul franciscanilor reformaţi, abatele Bécher. De ani de zile face cercetări asupra transmutaţiei aurului, dar atenţie, doamnă, face asta cu încuviinţarea mea şi mai ales cu ştirea Romei ! Şi mai presus de toate cu frica de Dumnezeu ! Mărturisesc că pînă acum cercetările aste a ale lui mă costă destul de mult, mai ales anumite produse speciale care trebuiesc aduse din Spania şi din Italia. Dar omul acesta cunoaşte temeinic cele mai vechi reguli ale artei lui şi afirmă că pentru a reuşi trebuie să primească o revelaţie superioară, care nu poate veni decît ori de la Dumnezeu, ori de la Satana.

— Şi ? A reuşit ?

— Deocamdată nu.

— Sărmanul de el ! Înseamnă că n-are nici o trecere, nici la Dumnezeu nici la Satana, cu toată cucernica protecţie a înalt sfinţiei voastre !

Își mușcă imediat buzele, regretînd amarnic această răutate care putea să-i coste mult, pe ea și pe conte. Avea senzația că se înăbușă și că nu se poate smulge din starea asta decît înviorîndu-se prin rostirea unor cuvinte îndrăznețe. De altfel, conversația îi părea mai curînd prostească decît primejdioasă.

Se întoarse spre ușă, în speranța că va auzi pasul inegal al contelui apropiindu-se de-a lungul galeriei, și tresări ușor.

— Oh ! Aici erai ?

— Vin îndată, zise contele, și e un lucru de neiertat, domnule, de a vă fi făcut să așteptați atîta. Mărturisesc că am fost anunțat de vizita dumneavoastră acum aproape o oră, dar supravegheam o operație atît de importantă, încît mi-a fost cu neputință să plec din laborator.

Purta încă halatul pe care îl punea pe deasupra hainelor în timpul experiențelor. Era un fel de cămașă largă, plină de broderii înfățișînd semnele zodiacului și de pete lăsate de acizi. Angelica se gîndi că, fără îndoială, se arătase în asemenea ținută tocmai pentru ca arhiepiscopul să vadă în asta o provocare, tot așa cum termenul *domnule* în loc de *monseniore* trebuia să-i dea a înțelege că Joffrey de Peyrac nu-l considera cîtuși de puțin superior lui, din moment ce folosea acel apelativ cu care se adresa și burghezilor. Umilitor pentru un prinț al bisericii să fie tratat doar ca baron de Fontenac, aparținînd deci unei familii vechi de numai patru sute de ani și pînă la vremea aceea obscură.

Contele făcu semn unui valet care aștepta în anticameră și care veni în grabă, ajutîndu-l să-și scoată halatul. După care înaintă spre oaspete și se înclină în fața lui, însă nu prea adînc și mai

ales fără a-i săruta inelul păstoresc, după obicei. O rază de soare sclipi în părul lui întunecat, cu bucle mari și dese, mai frumos decît perucile pariziene care se răspîndiseră cu atîta repeziciune.

«Are cel mai frumos păr din lume», gîndi Angelica, simțind că inima îi bătea mai repede decît ar fi vrut să recunoască. Scena din seara trecută îi răsări pe neașteptate în fața ochilor, tulburînd-o adînc.

«Nu se poate, nu e adevărat ! Altul cînta, nu el. N-am să-i iert asta niciodată !»

În timpul acesta contele împinsese un scaun lîngă ea și se așezase, însă puțin în spatele ei. În felul acesta ea nu-l vedea, dar îi simțea răsuflarea care-i amintea clipele amețitoare din chioșcul învelit în verdeață. Mai mult, își dădea seama că soțul ei, schimbînd cu oaspetele banale cuvinte de politețe, îi privea insistent umerii și spatele, sau chiar își arunca ochii în corsajul ei, unde odihneau sînii, de a căror desăvîrșire se încredințase cu atît de puțin timp în urmă. Iar aceste priviri aținte pe care i le arunca puteau fi o cruzime la adresa prelatului, a cărui abstinență era cunoscută de tot orașul.

Fiindcă baronul Benedict de Fontenac primise dioceza ca moștenire din partea unui unchi al său, dar nu se mulțumise să rontăie în tihnă beneficiile, ci ținuse să fie hirotonosit cu tot dichisul, lepădînd-se de plăcerile vieții lumești și își asumase în felul acesta, pe lîngă administrarea uneia din cele mai bogate dioceze din Franța, și îndatorirea de păstor a sufletelor credincioșilor. Întreaga lui viață era fără cusur. Pompa cu care se înconjura era, în comparație cu a unor prelați mai mărunți decît el, de-a dreptul sărăcăcioasă și nici firile cele mai rele și mai cîrîitoare nu-i puteau pune în seamă

vreo încălcare, fie cît de mică, a celor mai aspre canoane.

Fără îndoială că lucrurile acestea făceau din el o personalitate foarte respectată.

Numai că acum, în casa contelui de Peyrac, tocmai aceleași lucruri făceau ca Benedict de Fontenac, arhiepiscop de Toulouse, să fie, și încă într-o măsură mult mai mare, un om de temut.

*
* *

Angelica abia se stăpînea să se întoarcă spre soțul ei, implorîndu-l : «Ai grijă !»

În același timp, acest omagiu mut al privirilor lui o bucura pînă în adîncul inimii. Pielea ei virginală, care nu avea parte de mîngîieri, cerea o mîngîiere mai deplină, cum ar fi fost cea a unei buze iscusite, care să știe să stîrnească în ea valul plăcerilor. Stătea dreaptă, chiar puțin țeapănă, și simțea cum obrajii i se îmbujorau. Își spunea că era caraghioasă și că, la urma urmei, nu era aici nimic care să-l fi putut indispune pe arhiepiscop, fiindcă bărbatul de lîngă ea, care o dezmierda atît de focos cu privirile, era soțul ei. Dorea acum, pe neașteptate, s-o cuprindă din nou în brațe, ca în seara trecută. Cu siguranță că tulburarea ei nu-i scăpa contelui și probabil că-l amuza.

«Se joacă cu mine ca pisica cu șoarecele. Se răzbună acum pentru disprețul meu de la început», își spunea ea, dezorientată.

Ca să-și mai risipească încurcătura, chemă pe unul din negrișori, care moțăia pe o pernă într-un colț al încăperii, cerîndu-i să-i aducă bomboniera. Cînd băiatul se prezentă cu caseta plină de nuci

și de alte fructe zaharisite, își regăsise deja sîngele rece și putea urmări cu atenție conversația celor doi bărbați.

— Nu, monseniore, nici vorbă, spunea contele rontăind o pastilă de violete, nu m-am ocupat niciodată în scopul de a cîștiga putere. Am avut întotdeauna o înclinație înnăscută pentru asemenea lucruri, atîta tot. Dacă, de exemplu, rămîneam sărac, aș fi căutat să intru în slujba regelui ca inginer de ape. Nici nu vă puteți închipui ce înapoiați sîntem din punctul acesta de vedere. În Franța nici nu se poate vorbi măcar de irigații sau de pomparea apei. Romanii cred că știau de zece ori mai mult decît știm noi astăzi, iar cînd am fost în Egipt, ca să nu mai vorbesc de China, unde într-o măsură incomparabil...

— Știu că într-adevăr ați călătorit foarte mult, domnule conte. Nu cumva ați fost și în acele țări din Orient unde sînt cunoscute secretele regilor magi ?

— Am fost, monseniore, dar n-am întîlnit nici un fel de regi magi. De altfel, nici nu i-am căutat, fiindcă magia nu intră în preocupările mele. Las grijile de soiul ăsta în seama vrednicului și naivului dumneavoastră Bécher.

— Bécher mereu mă-ntreabă cînd va avea plăcerea să asiste la una din experiențele dumneavoastră și să vă devină, dacă îl acceptați, ucenic în aceste taine ale chimiei.

— Domnule, eu nu sînt profesor .Și chiar dacă aș fi fost, nu m-aș fi înconjurat de oameni mărginiți.

— Totuși, călugărul acesta trece, nu-i așa, drept un spirit elevat.

— Fără îndoială că în scolastică da, însă în științele pozitive în nici un caz. El nu privește lucrurile așa cum sînt, ci cum crede el că trebuie să fie. Eu pe oameni de soiul ăsta îi consider nepricepuți și mărginiți.

— Fie, admise arhiepiscopul, este punctul dumneavoastră de vedere, iar eu unul sînt prea ignorant în științele profane ca să pot să judec fundamentele acestei respingeri atît de categorice. Dar nu trebuie să uităm că abatele Bécher, așa nepriceput și mărginit cum îl categorisiți dumneavoastră, a publicat cu ani în urmă o lucrare absolut remarcabilă asupra alchimiei, pentru a cărei tipărire, de altfel, am avut eu însumi mare bătaie de cap pînă am obținut încuviințarea Sfîntului Scaun.

— O scriere științifică n-are nevoie de aprobări sau de dezaprobări din partea bisericii, zise contele neprietenos.

— Îngăduiți-mi să am aici o părere întrucîtva diferită. Spiritul credinței nu înglobează totalitatea naturii și a fenomenelor ?

— Nu văd de ce ar fi așa cum spuneți. Amintiți-vă, monseniore, de cuvintele Mîntuitorului : «Dați Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu.» Cezarul înseamnă puterea exterioară, omenească, dar și a lucrurilor și a fenomenelor. Spunînd asta, Isus a vrut să afirme tocmai independența domeniului sufletesc, religios, față de puterea materială, pămînteană, stabilind o separare între ele. Iar eu nutresc convingerea nestrămutată că științele exacte sînt componente ale părții pămîntene, nu ale celei cerești a vieții.

Prelatul îl asculta cu atenție, dînd de mai multe ori din cap, în timp ce un surîs dulceag îi flutura pe buze.

— Nu pot să nu admir dialectica dumneavoastră, domnule conte. E demnă de cea mai bună tradiție și face cinste Universității de aici, din Toulouse, care a făcut din dumneavoastră un cunoscător atît de subtil al teologiei. Totuși, tocmai aici intervine decizia înaltului cler în lămurirea dezbaterilor, fiindcă nimic nu seamănă mai mult cu judecata dreaptă decît învălmășeala gîndurilor.

— Iată, monseniore, o frază care mă încîntă. Fiindcă, în afară de cazul cînd sînt în discuție chestiuni intime ale bisericii, de dogmă sau de morală, consider într-adevăr că în știință trebuie să-mi caut unicul argument valabil, în faptul observat, nu în arguția logică. Cu alte cuvinte, mă încred în metodele de observare expuse de Bacon și mai ales de matematicianul Descartes. În special cartea acestuia din urmă, *Discurs asupra metodei*, va rămîne un monument al gîndirii matematice și filozofice.

Angelica avu impresia că numele pronunțate de soțul ei nu păreau a fi prea bine cunoscute arhiepiscopului, care trecea totuși drept un om foarte învățat. Se temea ca discuția să nu ia o întorsătură mai dură și mai ales ca Joffrey de Peyrac să nu se poarte fără menajamente cu arhiepiscopul.

«Ce nevoie or fi avînd oamenii să-și bată capul cu toate prostiile astea?» se întrebă ea, gîndindu-se că digresiunile iscusite ale arhiepiscopului puteau urmări să-l atragă pe conte într-o cursă pregătită cu șiretenie. Iar asta cu atît mai mult cu cît de astă dată susceptibilitatea lui Benedict de Fontenac părea să fi fost atinsă. Obrajii lui palizi, rași cu

îngrijire, se coloraseră ușor în roșu, iar pleoapele i se lăsară puțin, într-o expresie de trufie aspră și răzbunătoare, care o înspăimîntă pe Angelica de-a binelea.

— Domnule de Peyrac, zise el stăpînit, dumneavoastră vorbiți despre putere. Putere asupra oamenilor, putere asupra lucrurilor. Dar v-ați gîndit vreodată că extraordinarele dumneavoastră reușite în toate privințele ar putea să pară suspecte multora, și mai ales atenției mereu treze a bisericii ? Bogăția dumneavoastră, care crește pe zi ce trece, lucrările dumnevoastră științifice, care atrag încoace savanți încărunțiți în laboratoarele lor, toate astea nu pot trece neobservate. Cu unul din învățații aceștia am stat și eu de vorbă anul trecut. Mă refer la matematicianul german Leibnitz. Era de-a dreptul speriat că dumneavoastră reușiserăți să rezolvați, parcă în joacă, probleme asupra cărora mințile cele mai luminate ale vremurilor noastre s-au aplecat zadarnic. Vorbiți douăsprezece limbi...

— Pico della Mirandola, în secolul trecut, vorbea optsprezece.

— Vocea dumneavoastră l-a făcut să pălească de invidie pe marele cîntăreț italian Maroni. Faceți versuri pe care toată lumea le declară mai reușite decît ale poeților celebri și stăpîniți — să ierte doamna contesă — arta de a cuceri femeile...

— Dar asta, monseniore ?

Angelica nu-l privea, dar simți, cu o strîngere de inimă, că dusese mîna la obrazul tăiat de cicatrice. Arhiepiscopul fu pus în încurcătură, dar își reveni repede și spuse, cu o grimasă de nemulțumire :

— Hm! Și aici e vorba de ceva necurat. Faceți într-un fel anume ca să nu se bage de seamă nici rănile acelea. Aveți multe talente, fiți sigur că știu bine ce vorbesc, domnule conte.

— Rechizitoriul dumneavoastră mă surprinde și mă impresionează. Nu știam că atrag atîta invidie din partea oamenilor din jurul meu. Eu nu credeam altceva decît că tîrăsc după mine o amară nedreptate a sorții.

Se aplecă spre oaspete și ochii i se luminară, ca și cum s-ar fi gîndit la o glumă amuzantă :

— Știți, monseniore, că de fapt aveți în fața ochilor un fel de martir hughenot ?

— Dumneavoastră ? Hughenot ? strigă prelatul, făcînd ochii mari.

— Am spus *un fel* de martir. Și iată cum s-au petrecut lucrurile. Cînd am venit pe lume, mama mea m-a dat în grija unei doici pe care n-a ales-o după religia ei, ci după bogăția sînului. Și s-a nimerit ca doica asta să fie hughenotă. M-a luat în satul ei, aproape de castelul seniorului locului, care era și el tot reformat. Nu departe de acolo se aflau, după cum se cuvine, sate catolice, strînse și ele în jurul unui castel, care era, firește, al unui senior catolic. Nu știu de la ce a pornit gîlceava, aveam doar trei ani. Doica mea și alți oameni din sat se refugiaseră în castelul gentilomului reformat, pe care catolicii s-au pornit să-l asedieze. În timpul nopții, hughenoții au fost copleșiți și asediatorii au pătruns înăuntru, trecînd pe toți prin tăișul săbiei și dînd foc în toate părțile. Mie mi-a tras un viteaz cu sabia în cap de trei ori, ca să fie sigur, și pe urmă, crezînd că mă omorîse, m-a aruncat pe geam. Din cît am aflat mai tîrziu, am căzut de la al doilea etaj, dar n-am murit, fiindcă am căzut

într-un troian de zăpadă. Şi tot troianului aceluia îi mai datorez un bine : m-a scăpat şi de bucăţile de lemn aprinse care cădeau de sus în jurul meu şi peste mine. A doua zi dimineaţă, unul din catolicii care jefuiau şi ei ce mai rămăsese a dat peste mine şi m-a recunoscut. Ştia că eram copilul unui senior din Toulouse, aşa că m-a luat din zăpadă, unde zăceam, şi m-a pus într-un coş, la un loc cu sora mea de lapte Margot. Noi doi eram singurele suflete scăpate din măcelul acela. Omul a făcut drum lung şi greu prin viscol şi prin nămeţi pînă să ajungă aici. Şi culmea e că nici pe drum n-am murit. Mama m-a oblojit imediat cum s-a priceput, ferindu-mă ca de foc de doctori, de teamă ca aceştia să nu-mi vină cu totul de hac, desăvîrşind ce începuseră acei buni catolici. Cînd s-a mai încălzit vremea, m-a scos pe o terasă unde bătea soarele toată ziua, şi ani de zile am zăcut aşa, la soare, care mi-a fost singura doctorie. Cînd mă apropiam de doisprezece ani am început să merg. La şaisprezece m-am îmbarcat şi am plecat în lume. Iată cum se face că am avut timp să studiez atîta. Datorită la început infirmităţii care mă imobiliza, iar mai pe urmă călătoriilor mele. E ceva suspect în asta ?

După o clipă de tăcere, arhiepiscopul zise cu un aer visător :

— Întîmplările povestite de dumneavoastră, domnule conte, lămuresc multe lucruri. Acum nu mă mai mir de simpatia pe care o aveţi faţă de protestanţi, de exemplu.

— Nu am nici o simpatie faţă de protestanţi.

— Atunci să zicem de faptul că-i detestaţi pe catolici.

— Nu-i detest pe catolici.

Arhiepiscopul rămase descumpănit de-a binelea.

— Eu sînt un om al trecutului, monseniore, urmă contele, şi nu mă simt la largul meu în vremurile astea dominate de spiritul intoleranţei. Ar fi trebuit să mă nasc cu un secol sau două mai devreme, în vremurile Renaşterii, cuvînt mai blînd decît acela de reformă, pe vremea cînd nobilii francezi descopereau Italia şi, prin ea, moştenirea luminoasă a celor din vechime, romanii, grecii, egiptenii sau îndepărtatele tărîmuri biblice...

Arhiepiscopul avu o scurtă tresărire, care nu-i scăpă Angelicăi. «Aici a vrut să ajungă», îşi zise ea.

— Atunci să vorbim despre tărîmurile biblice, zise oaspetele pe un ton dulceag. Scripturile spun că regele Solomon a fost unul din cei dintîi magi şi că a mers cu corăbiile la Ophyr, la adăpost de privirile curioşilor, unde a operat transmutaţia, scoţînd aur din metale de rînd. Astfel încît, zice cartea, corăbiile lui s-au întors gemînd de aur.

— Aşa e, monseniore, numai că tot cartea mai zice şi că regele Solomon, îndată ce s-a întors, a îndoit birurile, ceea ce arată că nu adusese chiar aşa mult aur şi mai ales că nu ştia cînd îşi va putea reînnoi proviziile. Dacă ar fi cunoscut cu adevărat o metodă de a fabrica aur, atunci nici impozitele nu le-ar mai fi mărit şi nici n-ar mai fi fost nevoie să meargă cu corăbiile tocmai la Ophyr. La ce bun să-şi provoace singur bătaia asta de cap?

Poate că, în nemăsurata lui înţelepciune, pe care însuşi Dumnezeu i-o dăruise, n-a vrut ca supuşii lui să afle acest secret, fiindcă pe urmă ar fi abuzat, cu siguranţă. Şi mai ales a vrut ca ei să nu ştie nici măcar că el îl deţine, că acest secret există, fiindcă era primejdia ca oameni iscoditori, prin cine ştie ce accident, să ajungă să-l afle. Aşa

că drumul la Ophyr şi sporirea impozitelor n-au fost decît în scopul de a adormi orice bănuieli !

— Eu îmi îngădui să cred, monseniore, că regele Solomon a avut un motiv mult mai serios : nu cunoştea transmutaţia metalelor. Şi n-o cunoştea fiindcă nu exista. Alchimia e o farsă sinistră pe care ne-a lăsat-o moştenire evul mediu şi care e de pe acum ridicolă, fiindcă nimeni nu va fi în stare vreodată să scoată aur de acolo unde nu există !

— Ba da ! strigă arhiepiscopul albindu-se de furie, cu ochii mei l-am văzut pe Bécher cum a aruncat o lingură de tinichea într-o soluţie şi cînd a scos-o, după cîteva minute, era de aur ! Asta am văzut-o cu ochii mei, repet, nu mi-a povestit-o cineva !

— Fiţi pe pace, domnule, nu era de aur, era doar *acoperită* cu aur, ceea ce e cu totul altceva. Dacă acest vrednic Bécher s-ar fi străduit să zgîrie puţin cu ceva ascuţit lingura aceea, sub stratul de aur s-ar fi văzut tot tinicheaua, credeţi-mă pe mine !

— Aşa este, dar Bécher susţine că e vorba de începutul transmutaţiei, de declanşarea fenomenului însuşi. Iar eu îl cred !

— Şi rău faceţi, monseniore, fiindcă...

— Ce cuvînt e ăsta ? sări ca ars arhiepiscopul, adică pretindeţi...

— Pretind că dacă l-aţi fi întrebat pe primul giuvaergiu cum face el ca să poleiască cu aur o tinichea, aţi fi aflat că e un moft pentru orice ucenic mai destupat la cap din atelierul lui. Orice calfă...

— Bécher e un savant, domnule, strigă arhiepiscopul spumegînd de furie, un savant, nu un meşteşugar oarecare, sau un ucenic mai dezgheţat

ori mai prostălău ! Şi nici cu o calfă nu trebuie asemănat !

Se lăsă o tăcere apăsătoare. Prelatul părea că regretă ieşirea pe care o avusese fără voia lui. Contele părea a nu fi deloc impresionat. Mîna lui se aşezase din întîmplare pe braţul fotoliului pe care şedea Angelica şi degetul lui mic porni să-i mîngîie uşor încheietura mîinii.

Într-un tîrziu, contele rupse tăcerea, rostind cu un uşor dispreţ :

— Atunci, monseniore, dacă sînteţi aşa de convins că abatele dumneavoastră deţine formula magică, ce anume aţi venit să-mi cereţi mie ?

Arhiepiscopul răspunse fără să clipească :

— Bécher e încredinţat că secretul suprem, care să permită ducerea transmutaţiei la bun sfîrşit, vă e cunoscut numai dumneavoastră.

Contele izbucni într-un rîs sonor :

— Niciodată n-am auzit un lucru mai hazliu ! Să mă ţin eu de baliverne din astea ? Sărmanul Bécher, îi las lui toate emoţiile şi toate speranţele acestei false ştiinţe de care văd că se ţine cu atîta înverşunare, şi chiar dacă...

În clipa aceea se auzi un bubuit înspăimîntător, asemeni tunetului, dar mult mai puternic şi foarte apropiat. Toţi trei săriră ca arşi de la locurile lor. Contele se făcuse alb ca varul.

— Asta e... e de la laborator ! Doamne Dumnezeule, numai să nu-l fi omorît pe Kouassi-Ba !

Şi ţîşni pe uşă, tot şchiopătînd, e drept, dar cu o sprinteneală în mişcări la care nimeni nu s-ar fi aşteptat din partea lui.

Arhiepiscopul, în picioare, avînd acum înfăţişarea unui arhanghel al răzbunării, o săgeta pe Angelica din priviri, fără să spună nimic. Zăpăcită

de întîmplarea neașteptată, Angelica se frămînta, neștiind ce trebuia să facă. Dădu să zică ceva, dar arhiepiscopul îi reteză vorba cu un gest scurt :

— Plec, doamnă ! Se pare că în casa asta e stăpîn Satana și că prezența mea îl indispune, împingîndu-l la asemenea manifestări de nervozitate. Îngăduiți-mi să mă retrag.

Și se îndepărtă cu pași mari și plini de demnitate, fără ca Angelica să aibă timp să mai spună ceva. În clipa următoare, de afară se auziră pocniturile de bici și răcnetele vizitiului și ale oamenilor din escortă, apoi huruitul greu al caleștii pe sub portalul de la intrare.

Rămasă singură, Angelica își șterse, ametită, fruntea cu batista micuță pe care o ținuse în mînă tot timpul întrevederii. Discuția la care asistase, deși se vădise a fi plină de interes, o zăpăcise cu totul. Își spuse mai întîi că se săturase pînă peste cap de poveștile astea cu regele Solomon, cu erezii, cu vrăjitorii, cu transmutația metalelor și atîtea și atîtea prostii. Îndată însă se căi pentru că se gîndise cu atîta ușurătate pe seama celor sfinte și hotărî că numai bărbații erau de vină, cu dorința lor nechibzuită de a argumenta într-una orice moft, sprijinindu-se pe alte mofturi, care la rîndul lor, trebuiau și ele argumentate, tot cu mofturi, firește, așa că de bună seamă însuși Dumnezeu trebuie să se fi săturat și el, acrindu-i-se de atîtea bazaconii care nu se mai terminau.

9

Nu se putuse hotărî ce să facă. Murea de dorința de a se duce și ea în acea aripă a palatului unde se auzise bubuitura cumplită de adineauri.

Geoffrey părușe scos cu totul din nepăsarea pe care o afișa întotdeauna. Poate era cineva rănit ? Totuși, nu avea curajul să se îndrepte într-acolo. Contele ținea să păstreze secret tot ce se petrecea în laborator și nu o dată îi dăduse a înțelege că acesta era singurul domeniu în care nu admitea curiozități din partea nimănui. Dacă îi explicase cîte ceva arhiepiscopului, o făcuse în silă și nu încercase deloc să ascundă asta. Lucru care firește că n-avea cîtuși de puțin darul de a domoli înverșunarea prelatului.

Amintindu-și de privirea cu care o țintuise la plecare, Angelica se simți scuturată de un fior. «Vrăjitorie !» Aruncă o privire în jur. În decorul acesta încîntător și liniștit, cuvîntul suna ca o glumă de-a dreptul proastă. Numai că în spatele aparențelor se ascundeau multe lucruri pe care ea nu le cunoștea.

«Mă duc acolo, fie ce-o fi, hotărî ea. Cu atît mai rău dacă se supără !»

Dar în clipa aceea auzi pasul soțului ei și după puțin timp îl văzu intrînd în salon. Avea mîinile pline de funingine, dar surîdea.

— Mulțumesc lui Dumnezeu, zise el, nu e nimic grav. Kouassi-Ba are cîteva zgîrieturi, e drept, dar în rest e nevătămat. Atît de bine se vîrîse sub o masă, de frică ce i-a fost, încît am zis la început că suflul exploziei l-a volatilizat. Dar tot ce aveam în laborator, praf s-a făcut ! Cele mai prețioase retorte, din sticlă specială de Boemia, sînt numai țăndări. Una n-a scăpat !

La un semn, doi paji se apropiară cu un lighean și cu un ibric de aur. Contele se spălă pe mîini, apoi își aranjă cu cîteva bobîrnace manșetele de dantelă ale cămășii.

Angelica își adună curajul.

— Chiar e nevoie, Geoffrey, să-ți petreci atîta timp cu lucrurile astea primejdioase ?

— Draga mea, ca să poți trăi îți trebuie aur, răspunse contele, făcînd un gest larg spre tot ce era în jur. Dar nu e vorba numai de asta. Găsesc în lucrările mele o plăcere pe care nimic altceva nu mi-o poate da. E scopul vieții mele.

Angelica simți o împunsătură în inimă, ca și cum cuvintele acestea ar fi lipsit-o de ceva prețios, dar își dădu seama că soțul ei o privea cu atenție, așa că se strădui să ia un aer cît mai indiferent. Reuși chiar să zîmbească.

— E scopul vieții mele, în afară, bineînțeles, de acela de a te cuceri, completă el, făcînd o plecăciune adîncă, după moda de la curte.

— Nu prea mă văd o rivală victorioasă a retortelor și a eprubetelor din laboratorul dumitale, zise ea vioaie, dar cuvintele monseniorului arhiepiscop mărturisesc că m-au umplut de îngrijorare.

— Adevărat ?

— Da. N-ai simțit o amenințare ascunsă în tot ce spunea ?

Contele nu-i răspunse imediat. Rezemat de tocul ferestrei, privea gînditor acoperișurile orașului, atît de îngrămădite unele într-altele încît păreau un uriaș covor roșu de țiglă, smălțuit în tot felul de nuanțe, de la roșul veșted al florii de trifoi la cel aprins al macului. În dreapta, turnul înalt al breslei boiangiilor, care-și datorau prosperitatea cîmpiilor pline de drobușor, din care scoteau de sute de ani cel mai frumos și mai limpede albastru pentru stofe și alte țesături. Florile acestea cuminți și modeste erau temelia multor averi impunătoare din îmbelșugatul Toulouse.

Văzîndu-l atît de tăcut, Angelica se întoarse fără un cuvînt la fotoliul ei, unde unul din negrişori îi aduse îndată cutia de lucru, cu broderia începută şi cu mosorelele de aţă de toate culorile.

În tot palatul domnea liniştea adîncă a odihnei de după petrecerea din ajun şi Angelica se gîndi pe neaşteptate că la masa de prînz vor fi, ca niciodată, numai ei doi. Numai să nu apară, cum avea obiceiul, nelipsitul şi nesuferitul marchiz d'Andijos, pe care simţi în clipa aceea că n-ar fi vrut în ruptul capului să-l vadă.

— Ai băgat de seamă, zise pe neaşteptate contele, arta cu care vorbeşte domnul Mare Inchizitor ? Aduce vorba mai întîi de morală, de «orgiile» care se petrec aici, face aluzie la mai ştiu eu ce lucruri care mi s-ar fi întîmplat în călătoriile mele şi, încet-încet, ajunge la regele Solomon. Pe scurt, concluzia ar fi că domnul baron de Fontenac, arhiepiscop de Toulouse, are pretenţia să împart cu el secretul fabricării aurului, altminteri îmi aminteşte că are şi titlul şi mai ales funcţia de şef al Inchiziţiei, care nu ştie să dea decît un singur verdict : flăcările rugului. Altceva nu ştie.

— Tocmai asta e ameninţarea pe care mi s-a părut şi mie că o deslueşesc, spuse temătoare Angelica. Crezi că el chiar e convins că ai făcut un tîrg cu diavolul ?

— Cine, el ? Nici vorbă ! Nu crede deloc una ca asta, dar o spune, pentru nătărăul acela de Bécher şi alţii de teapa lui, care cred orice tîmpenie de-asta. Fontenac are o inteligenţă prea ascuţită ca să dea vreun ban pe asemenea baliverne şi mă cunoaşte bine. E însă convins că eu am descoperit metoda ştiinţifică de a transforma orice metal în aur şi argint şi vrea să i-o împărtăşesc, ca să se

folosească şi el de ea. Asta-i tot. Dar nu înseamnă că nu e îndîrjit de moarte.

— E un ticălos, un gunoi, un om de nimic! strigă Angelica. E un făţarnic care ştie să se arate plin de demnitate şi de credinţă, cînd îl auzi cum vorbeşte ai zice că e generozitatea întruchipată!

— Şi aşa şi e, draga mea. Nu trebuie să fim nedrepţi cu el. Cea mai mare parte a veniturilor lui o cheltuieşte făcînd milostenii. La masa lui găsesc loc toţi ofiţerii săraci, rămaşi pe drumuri. Întreţine pe cheltuiala lui serviciul de pompieri şi azilul de copii găsiţi. Şi multe altele, dar spun drept că nu le ştiu pe toate. Numai la ocazii solemne, sau pe care le consideră el solemne, umblă cu oarecare pompă, dar altminteri să ştii că pentru el cheltuieşte incredibil de puţin. E pătruns de gîndul mîntuirii şi al slujirii lui Dumnezeu şi ar fi o mare nedreptate să nu-i recunoaştem nişte merite pe care foarte puţini ecleziaşti le au. Singurul lui păcat e setea de putere, dar nici asta pentru el însuşi, ci pentru biserică. Regretă amarnic vremurile cînd episcopul era singurul stăpîn al unui oraş sau al unei provincii întregi şi el făcea legea, el o împărţea cu cîrja lui bătută în pietre scumpe, el pedepsea şi răsplătea pe cine voia el, fără să dea nimănui socoteală. Aşa că se înţelege de la sine că nu-i place să vadă cercul acesta al nostru de prieteni, unde nu el domneşte. Fiindcă dacă lucrurile merg tot aşa, atunci în cîţiva ani nu va mai fi el păstorul sufletesc al provinciei, ci contele de Peyrac, preaplecatul dumneavoastră soţ, doamnă. Aurul dă putere şi cum să-i placă monseniorului să vadă atîta putere aici, unde slujim alte altare! Aşa că n-are motive să mai stea pe gînduri: ori împărţim puterea, ori...

— Ori...?

— Ei, nu e cazul să te sperii așa, draga mea! Chiar dacă intrigile unui arhiepiscop de Toulouse ne pot aduce neplăceri, și încă destul de însemnate, nu văd de ce ar trebui să ne temem cu adevărat. Și-a dezvăluit jocul : vrea secretul fabricării aurului. Foarte bine, i-l dăm !

— Aaaa !... Deci cunoști un asemenea secret ?

— Nu, draga mea, să nu le amestecăm. Nu cunosc o formulă magică pentru *fabricarea* aurului. Scopul meu nu e să fabric bogății din nimic, fiindcă ar fi o gogomănie să-mi închipui că se poate așa ceva, asta n-o poate crede decît un zevzec de teapa lui Bécher. Scopul meu este să fac să lucreze puterile naturii și legile ei.

— Și asta nu e deja o erezie, cum spunea și monseniorul ?

— Văd că la mănăstire ți-au băgat în cap o mulțime de lucruri, rîse contele. Începi să te zbați în argumentația asta complicată ca musca în plasa păianjenului. Din păcate, îmi dau seama că e greu să privești limpede lucrurile astea. Dar ele există. În evul mediu, de exemplu, biserica nu se apuca să-i excomunice pe morari fiindcă se foloseau de forța vîntului sau a apei ca să le miște pietrele de moară. Dar pe mine m-ar înhăța numaidecît dacă aș încerca să construiesc pe undeva prin apropiere o pompă cu aburi, cum am făcut deja una la voi, la Argentières. Și cu toate astea, dacă pun apă într-un vas și fac focul dedesubt, asta nu înseamnă neapărat că Lucifer a și venit să pună în mișcare mașinăria asta...

— Trebuie să recunoști că explozia de adineauri a fost îngrozitoare. Monseniorul mi-a părut adînc impresionat și cred că nu se prefăcea. Ai făcut cumva asta dinadins, ca să-l scoți din sărite ?

— Nu, nici nu m-am gîndit la așa ceva. A fost vorba de o neglijență și atîta tot. Am lăsat să se zvînte mai mult decît era nevoie un preparat de aur fulminant, obținut din aur laminat și o combinație de acizi numită apă regală și precipitat pe urmă cu ajutorul amoniacului. Dar mi-e teamă că te plictisesc cu asemenea...

— Nu, nu, dimpotrivă, protestă Angelica bucuroasă, te-aș asculta într-una, îmi plac foarte mult.

Contele zîmbi într-un anumit fel, încît cicatricele de pe obrazul stîng îi dădeau acum o expresie de ironie.

— Ce căpșor ciudat ! Niciodată nu mi-aș fi putut închipui că o femeie poate fi distrată cu lucruri de genul ăsta. Recunosc că și mie îmi place să le povestesc și am impresia că înțelegi tot. Și totuși... sper că n-ai de gînd să-mi atribui puteri diavolești, ca atunci cînd ai venit în Languedoc ! Îți mai e tot așa de frică de mine ?

Angelica simți că roșește, dar se ținu tare sub privirea lui.

— Nu, nu-mi mai e frică. Ești încă un necunoscut pentru mine și asta e, cred, din cauză că nu semeni cu nimeni. Dar frică nu-mi mai e.

Contele merse șchiopătînd ca să-și reia locul de pe fotoliul așezat puțin în spatele ei, pe care șezuse în timpul vizitei arhiepiscopului. Avea momente cînd îi plăcea să-și pună în lumină, provocator și obraznic, fața crestată și mersul șontîcăit, dar alteori se ferea, căutînd să se așeze în colțuri umbroase și ferite. Vocea lui găsea atunci inflexiuni noi, ca și cum sufletul său, eliberat de învelișul trupesc, putea să se exprime nestînjenit.

Astfel că Angelica simțea acum din nou în preajma ei prezența nevăzută a «omului în roșu», care o îngrozise atît. Era cu siguranță același, dar

ea îl privea acum cu alți ochi. Îi stătea pe buze eterna întrebare femeiască : «Mă iubești ?» Dar orgoliul ei înnăscut se împotrivi aprig, iar în urechi îi răsunară niște cuvinte auzite cîndva : «...au venit toate, așa cum vei veni și dumneata într-o zi... sau poate într-o seară...»

Încercă să-și risipească tulburarea întorcîndu-se pe terenul științei, unde, spre surprinderea amîndurora, gîndeau la fel și se simțeau parcă mai legați unul de celălalt.

— Din moment ce nu vezi nici un inconvenient în a le dezvălui secretul acesta, de ce nu accepți să-l primești pe Bécher în laborator ? Mai ales că monseniorul ține atît de mult...

— Ei, tocmai asta e ! E adevărat că pot încerca să-i dau satisfacție în privința asta, numai că greutatea nu e să-mi dezvălui eu secretul, ci *să-l fac pe el să priceapă !* Degeaba mi-aș stoarce creierii ca să-l fac să înțeleagă că putem produce *transformări* ale materiei, dar că *s-o transmutăm* e cu neputință. Judecata oamenilor de soiul ăsta nu e coaptă pentru a accepta asemenea lucruri. Mai ales orgoliul acestor falși savanți e atît de nemăsurat încît au să țipe ca din gură de șarpe auzind că cele două ajutoare ale mele sînt un maur cu pielea neagră ca funinginea și un țărănoi de miner saxon analfabet.

— Kouassi-Ba și bătrînul cel cocoșat de la Argentières, Fritz Hauer, nu-i așa ?

— Exact. Kouassi-Ba mi-a povestit că pe vremea cînd era liber, în copilăria lui, undeva în sălbăticia din adîncurile Africii, a văzut extrăgîndu-se aur după metoda veche, rămasă de la egipteni. Faraonii și regele Solomon avuseseră mine de aur prin părțile acelea. Dar întrebarea care se naște,

draga mea, este următoarea : ce va spune înalt prea sfinţia sa arhiepiscopul de Toulouse aflînd că secretul regelui Solomon îl deţine un nenorocit de sclav maur, care mi l-a împărtăşit şi mie ? Fiindcă tocmai Kouassi-Ba m-a îndrumat în lucrările mele din laborator şi mi-a dat ideea să tratez anumite roci aurifere, în care însă aurul nu e vizibil ca în minereurile obişnuite. Cît despre Fritz Hauer, acesta e miner prin naştere, are mineritul în sînge, e o adevărată cîrtiţă care nu respiră la largul ei decît în galeriile subpămîntene. Minerii saxoni îşi transmit din tată-n fiu reţetele topirii metalelor şi numai datorită lor am reuşit să mă descurc în hăţişul acesta afurisit de capcane pe care ni le întinde natura cînd ne oferă atîtea materii : plumb, aur, argint, sulf, vitriol, sublimat corosiv...

— Faci şi aşa ceva ? Vitriol şi sublimat corosiv ? întrebă surprinsă Angelica, amintindu-şi vag că mai auzise cîndva, demult, cuvintele acestea!

— Firește, şi încă mi-au fost de mare folos, ajutîndu-mă să demonstrez deşărtăciunea alchimiei, căci din sublimatul corosiv se poate extrage, după dorinţă, fie argint-viu, fie mercur galben sau roşu, iar pe acestea, la rîndul lor, le pot transforma tot în argint-viu. Şi pe parcurs greutatea nu numai că nu creşte, ci dimpotrivă, se micşorează, din cauza pierderilor de vapori. Şi prin procedee de natură asemănătoare am reuşit nu numai să extrag argint din plumb, dar şi aur din anumite roci, în aparenţă sterile. Bineînţeles că nici plumbul din care scot argintul nu e plumb curat, ci un amestec de plumb cu argint, pe care eu nu fac decît să-l descompun. Nu poţi transmuta plumbul în argint.

— Deci, dacă înţeleg eu bine, tot printr-un procedeu asemănător scoţi şi aurul din zgura aceea adusă de la Londra ?

— Hm ! Văd că o ştii şi pe asta ! Deci Molines înseamnă că a pălăvrăgit ! Dar nu cred că e prea grav. Dacă ţi-a dezvăluit asemenea lucruri, atunci înseamnă că te-a considerat demnă de încredere. Da, lingourile din Spania pot fi topite în cuptoare, cu pirită sau cu galenă, şi asta dă aurului aspectul unei zgure urîte, care nu dă de bănuit nici celui mai îndrăcit vameş. Şi tocmai zgura asta scîrboasă o cară din Anglia pînă în Poitou catîrii domnului baron de Sancé, sau din Spania la Toulouse. Iar aici e transformată la loc, de mine sau de Fritz Hauer, în aur curat şi strălucitor.

— Bine, dar asta e adevărată fraudă fiscală, zise Angelica, nu fără severitate.

— Eşti adorabilă cînd vorbeşti pe un asemenea ton, numai că frauda asta nu aduce vreo pagubă nici finanţelor regelui, nici regatului, iar pe mine mă îmbogăţeşte. De altminteri, peste puţin timp am să-l aduc încoace pe Fritz Hauer, ca să punem la punct mina de aur pe care am descoperit-o într-un ţinut numit Salsigne, în apropiere de Narbonne. Iar cu aurul de aici şi cu argintul din Poitou nu vom mai avea nevoie de contrabanda cu metale preţioase aduse din Spania, şi deci nici de frauda fiscală, cum ai numit-o.

— De ce n-ai încercat să-l interesezi şi pe rege în afacerea asta ? Poate că mai există în Franţa terenuri care ar putea fi exploatate după metoda pe care o cunoşti dumneata şi atunci regele ţi-ar fi recunoscător.

— Regele e departe, draga mea, iar eu n-am nimic dintr-un curtean. Şi numai oamenii aceştia pot avea cît de cît influenţă asupra destinelor Franţei. Domnul Mazarin e devotat coroanei, fără îndoială, asta nu se poate nega, dar este mai întîi de toate un intrigant la scară europeană. Cît despre

domnul Fouquet, care e intendent general al finanțelor și are misiunea de a-i face rost cardinalului de bani și din piatră seacă, e un geniu financiar, toată lumea recunoaște asta, dar nu cred să-l intereseze ideea îmbogățirii țării prin exploatarea bine gîndită a bogățiilor ei naturale. Impozite, asta e specialitatea lui.

— Așa ! exclamă Angelica, domnul Fouquet ! Îmi aduc aminte acum de momentul cînd am auzit prima oară vorbindu-se de vitriolul roman și de sublimatul corosiv ! Era la castelul marchizului du Plessis.

Și scena de atunci îi reveni cu toată limpezimea în fața ochilor. Italianul în sutană, ducesa de Beaufort goală între cearșafurile pline de dantele, prințul de Condé și caseta de santal cu flaconul verde.

«Părinte, zisese prințul, sunteți trimis de domnul Fouquet ?»

Angelica se gîndi timp de o clipă dacă atunci cînd șterpelise caseta nu oprise cumva brațul destinului.

— La ce te gîndești ? întrebă contele.

— La ceva foarte ciudat, petrecut cu mult timp în urmă...

Și, de unde pînă atunci fusese atît de tăcută, îi povesti acum, dintr-o suflare, întîmplarea cu caseta, ale cărei amănunte îi rămăseseră adînc săpate în memorie, chiar și cele mai neînsemnate.

— Intenția prințului de Condé, urmă ea, era fără îndoială aceea de a-l otrăvi pe cardinal și poate și pe rege și pe fratele lui mai mic. Dar n-am înțeles prea bine ce era cu scrisorile acelea, cu angajamentele semnate, pe care domnul Fouquet le voia de la prinț și de la ceilalți seniori. Nu-mi mai aduc prea bine aminte textul, dar suna cam

așa : «Mă oblig să fiu de partea domnului Fouquet și să nu mai sprijin și pe altcineva, să-mi pun toată averea la dispoziția lui, cu castelele mele întărite cu tot, cînd va avea nevoie», sau cam așa ceva...

Geoffrey de Peyrac ascultase în liniște. Cînd Angelica sfîrși, avu un zîmbet răutăcios :

— Lume înaltă ! Gentilomi cu simțul onoarei ! Și cînd te gîndești că la vremea aceea domnul Fouquet era un consilier obscur, pe care nu dădea nimeni doi bani ! Dar era atît de iscusit în chestiuni financiare încît uite că-i avea la mînă pe toți seniorii aceștia de prim rang. Așa că uite-l azi cel mai bogat om din Franța, afară de Mazarin, firește. Ceea ce demonstrează că e loc pentru amîndoi sub orînduirea majestății sale. Și ai avut îndrăzneala să intri și să iei caseta aceea ? De necrezut atîta curaj din partea unui copil ! Și ce-ai făcut cu ea ? Ai pus-o bine ?

— Da, am avut grijă s-o...

Însă în aceeași clipă se sperie de ce era să spună și, cam încurcată, încercă s-o dreagă :

— Adică de fapt... s-o arunc în lacul cu nuferi din parcul castelului.

După care adăugă :

— Nu se poate spune că am ascuns-o, dar pusă bine este. Cred că n-are cum să dea cineva peste ea acolo, doar dacă seacă lacul.

— Și crezi că te-a bănuit cineva în legătură cu dispariția asta ?

— Nu știu, nu-mi pot da seama. În general, nu cred că dădea cineva o atenție prea mare unei persoane atît de neînsemnate ca mine, deși nu m-am dat la o parte să-i fac prințului de Condé niște aluzii foarte străvezii. De fapt, nu numai lui,

ci grupului lor în întregime, ţi-am spus că erau mai mulţi seniori cu soţiile lor amestecaţi în povestea asta. Şi toţi erau oaspeţii marchizului.

— Adevărat ? Aluzii la casetă ? Dar era curată nebunie !

— Trebuia cu orice preţ să obţin pentru tatăl meu scutirea de taxe pentru catîrii lui. O, dar e o poveste întreagă, rîse ea, şi ştiu acum că în mod indirect erai şi dumneata amestecat. Dar aş face oricînd asemenea imprudenţe, numai să mai văd o dată feţele speriate ale persoanelor acelea atît de pline de ţîfnă ! Mai ales înaltele doamne, cu nasurile numai pe sus, erau acum plouate ca nişte...

— Draga mea, aproape că mă mir văzîndu-te vie lîngă mine, în carne şi oase, zise Geoffrey de Peyrac clătinînd din cap. Trebuie că arătai chiar cu totul neprimejdioasă, din moment ce ai scăpat cu viaţă dintr-o asemenea istorie. Fiindcă e un pericol neînchipuit de mare să cauţi gîlceavă unor mărimi de la curte. Pentru oamenii aceştia e un fleac să şteargă de pe faţa pămîntului pe cineva care le poate încurca socotelile. Şi încă ce socoteli ! Unele care-i puteau duce la eşafod !

În timp ce vorbea cu ea, se ridică şi se apropie cu paşi moi de uşa de lîngă el, deschizînd-o cu o mişcare bruscă. Nu era nimeni.

Se întoarse nemulţumit la locul lui.

— Nu sunt destul de sprinten ca să-i iau prin surprindere pe curioşi. Fiindcă există în casa asta persoane curioase.

— Trăgea cineva cu urechea ?

— Mai mult ca sigur.

— Nu e pentru prima oară cînd se întîmplă. De multe ori am şi eu impresia că cineva pîndeşte pe la uşi.

Arşiţa de peste zi începuse să se mai domolească şi lăsa loc răcorii plăcute a serii. Începură să bată clopotele de vecernie şi Angelica se închină, plină de cucernicie, şoptind rugăciunea către Fecioara Maria. Clopotele erau atît de numeroase şi băteau atît de tare, apoi tăcură. Nu s-ar mai fi putut înţelege. Intimitatea aceasta o făcea pe Angelica să se simtă tulburată adînc, iar asemenea momente erau în ultimul timp din ce în ce mai dese între ei.

«Nu numai că prezenţa lui nu-mi mai e neplăcută, dar sînt de-a dreptul fericită cînd îl simt şi-l văd lîngă mine. Dacă m-ar săruta acum, în clipa asta, oare mi-ar plăcea ? Ca atunci, seara, în chioşc ?»

Ca şi mai înainte, în prezenţa arhiepiscopului, simţea şi acum privirile contelui atingîndu-i ceafa şi umerii.

— Nu,, draga mea, şopti el, nu sînt vrăjitor. Am fost înzestrat, poate, cu nişte daruri, dar mai presus de toate m-a frămîntat *dorinţa de a învăţa.* Înţelegi ? urmă el, cu o voce blîndă, care o fermeca. Era în mine o adevărată sete să învăţ toate lucrurile grele şi frumoase, ştiinţele, literele, inimile femeilor... M-am aplecat cu pasiune asupra acestui mister încîntător. În adîncul ochilor unei femei ai zice că nu se află nimic, dar descoperi acolo o lume întreagă. Sau te poţi aştepta să descoperi în ei o lume şi să nu găseşti în realitate nimic, doar sporovăială fără rost. Se mai întîmplă şi aşa. Ce s-o fi aflînd în adîncul ochilor tăi verzi, care aduc aminte de oceanul furios şi de cîmpurile liniştite ?

Îl auzi mişcîndu-se şi în clipa următoare buclele lui negre şi bogate îi mîngîiară umerii. Tre-

sări simţindu-i buzele pe ceafă şi lăsă capul în jos, fără să mai ştie ce se întîmplă. Cu ochii închişi, bucurîndu-se intens de sărutarea lungă şi arzătoare, simţea apropiindu-se clipa cînd se va lăsa biruită. Clipa cînd ea, tremurătoare şi încă plină de teamă, dar supusă, va veni, asemeni celorlalte care veniseră înaintea ei...

10

La nu mult timp după asta, Angelica se întorcea din plimbarea pe care luase obiceiul s-o facă în fiecare dimineaţă pe malul Garonnei. Îi plăcea mult să călărească şi pleca în zori, cînd era încă răcoare, întorcîndu-se după cîteva ore. Geoffrey de Peyrac o întovărăşea numai arareori. Contrar obiceiurilor celor mai mulţi seniori, nici călăria şi nici vînătoarea nu-l atrăgeau. S-ar fi putut crede că aceste exerciţii de bărbăţie îl făceau să se teamă, dar reputaţia lui de spadasin aproape că o egala pe cea de cîntăreţ. Salturile iuţi şi fandările impecabile pe care le executa în ciuda piciorului său mai scurt uluiau pe toţi cunoscătorii. Se antrena în fiecare zi în sala de arme, dar Angelica nu-l văzuse niciodată trăgînd cu muscheta sau cu pistolul. Erau încă multe lucruri în legătură cu el despre care nu ştia nimic şi uneori o tristeţe ciudată o năpădea cînd îşi amintea cuvintele arhiepiscopului : «Fie vorba între noi, doamnă, v-aţi ales un soţ foarte ciudat.»

Astfel, după o aparentă apropiere, contele reluase faţă de ea atitudinea aceea respectuoasă dar distantă şi parcă puţin ironică din primele zile. Îl vedea foarte puţin şi cel mai adesea în prezenţa oaspeţilor, aşa că începea să se întrebe dacă nu

cumva furtunoasa Carmencita de Mérecourt avea vreun rol în această înstrăinare a contelui faţă de ea. Doamna aceasta, după ce făcuse încă o călătorie la Paris, se întorsese la Toulouse, unde firea ei aprinsă lăsa pe toată lumea cu gura căscată. Şi toţi erau convinşi că de data asta ducele de Mérecourt avea s-o trimită la mănăstire, numai că erau, pare-se, la mijloc, anumite considerente mult mai înalte, de ordin diplomatic, care îl împiedicau pe bietul duce să procedeze după cuviinţă. Războiul cu Spania continua, dar cardinalul Mazarin, care de mult timp căuta un moment prielnic pentru începerea tratativelor, cerea să nu se întreprindă nimic care să întărîte susceptibilitatea spaniolilor. Frumoasa Carmencita venea dintr-o familie madrilenă dintre cele mai ilustre, cu mare greutate la curtea Spaniei, aşa că tulburările din căsnicia ei trebuiau privite de duce ca un modest tribut adus bunului mers al viitoarei păci, fiindcă la Madrid se afla imediat orice. Relaţiile oficiale erau rupte, dar agenţi secreţi deghizaţi în călugări sau negustori treceau tot timpul Pirineii dintr-o parte în alta.

Carmencita de Mérecourt se afla deci la Toulouse, unde uluia cu purtările ei excentrice, lucru care pe Angelica fireşte că o îngrijora şi o sîcîia mai mult decît pe alţii. Cu toată înţelegerea pe care se învăţase s-o aibă faţă de o anumită uşurătate în purtări a celor din jurul ei, în adîncul sufletului rămăsese simplă ca o floare de cîmp. Nu se simţea în stare să se lupte cu rafinata Carmencita şi adesea îşi spunea, cu inima sîngerîndu-i de gelozie, că focoasa spaniolă era de bună seamă mai pe placul contelui decît ea. Doar în privinţa ştiinţelor era sigură că ea rămînea prima femeie în ochii soţului ei.

În dimineața aceea, întorcîndu-se la palat însoțită de suita de paji, de seniori galanți și de cîteva domnișoare cu care se împrietenise, văzu din nou oprind caleașca grea cu blazonul arhiepiscopului. Din ea tocmai coborau un bărbat înalt și slab, cu o înfățișare severă, purtînd o sutană întunecată, iar în urma lui un tînăr senior plin de sus pînă jos de panglici și zorzoane, cu sabie la șold și cu o voce foarte puternică, fiindcă de departe putea fi auzit răcnind la servitori porunci amestecate cu înjurături.

— Pe cinstea mea, zise marchizul d'Andijos, care rămînea unul din galanții cei mai strălucitori pe lîngă Angelica, să-mi tăiați mie beregata dacă maimuțoiul ăla caraghios nu e cavalerul de Germontaz, nepotul arhiepiscopului! Doamne-ajută! E un mitocan ce n-am văzut și cel mai mare zevzec pe care-l poți găsi pe lumea asta. Credeți-mă, doamnă, ar fi mai bine s-o luăm prin grădină, ca să nu dăm ochii cu el.

Micul lor grup o luă deci la stînga. Își lăsară caii la grajduri și intrară toți în grădina de portocali, un loc foarte plăcut, înconjurat de jeturi de apă care răcoreau și purificau aerul. Cîțiva valeți aduseră în grabă fructe și sucuri de la gheață, însă abia apucaseră să guste, că un paj veni într-un suflet și anunță speriat că domnul conte o invită pe doamna contesă în salon.

Geoffrey de Peyrac era în tovărășia celor doi oaspeți.

— Draga mea, ți-l prezint pe abatele Bécher, distinsul savant despre care ne-a vorbit monseniorul arhiepiscop. Tînărul domn este cavalerul de Germontaz, nepotul înalt prea sfinției sale.

Călugărul era înalt şi părea numai piele şi os. Sub sprîncenele proeminente şi stufoase se aflau doi ochi mici, foarte apropiaţi, în care strălucea pătimaş o privire aprinsă şi sălbatică. Gîtul lung îi ieşea din gulerul sutanei de dimie grosolană şi părea împletit numai din funii care jucau într-una, înnodîndu-se şi despletindu-se fără astîmpăr. Tovarăşăul său părea a se fi silit să păstreze echilibrul cuplului lor. Pe cît era călugărul de uscat şi de gălbejit, pe atît era cavalerul de Germontaz voios şi plin de viaţă, avînd, pentru cei douăzeci şi cinci de ani ai săi, o burticică deja respectabilă. O perucă blondă şi deasă îi cădea în valuri pe costumul de mătase albastră, împodobit cu o mulţime de panglici şi funduliţe roz. Purta, firește, după cum cerea moda, o *rhingrave* atît de bogată şi atît de plină de fireturi şi de tot felul de zorzoane, încît sabia i se pierdea printre ele şi, oricum, nu părea cîtuşi de puţin la locul ei. Pălăria cu boruri largi, toată numai catarame şi, firește, danteluţe şi panglicuţe înnodate în funde savante, avea o pană de struţ cît toate zilele, cu care gentilomul măturâ grăbit mozaicul din faţa doamnei contese, prezentîndu-i astfel sincerele lui omagii în stilul de la curte, apoi îi sărută galant mîna şi, îndreptîndu-se, o ţintui cu o ocheadă atît de pofticioasă şi de neruşinată încît reuşi s-o scoată pe loc din sărite.

— Acum, că a sosit şi soţia mea, zise contele, putem merge în laborator.

Călugărul tresări, aruncînd spre Angelica o privire nedumerită.

— Trebuie să înţeleg de aici că doamna va intra în sanctuar şi va fi de faţă la ce urmează să dis-

cutăm și la experiențele la care îmi veți îngădui să asist ?

Contele avu o grimasă ironică și-l măsură provocator pe călugăr din cap pînă-n picioare. Știa ce mult îi impresionau experiențele lui pe cei care le urmăreau pentru prima oară și asta îi făcea totdeauna o plăcere, nu lipsită de maliție.

— Părinte, zise el, în scrisoarea pe care i-am trimis-o monseniorului și în care îl rugam să vă transmită invitația de a asista la experiențele mele, așa cum înalt prea sfinția sa și-a exprimat de mai multe ori dorința, scriam că eu nu consider prezența dumneavoastră decît o vizită între colegi și că prin urmare vor putea fi de față și alte persoane, pe care voi găsi eu de cuviință să le invit. Însuși monseniorul văd că vi l-a dat ca însoțitor pe cavalerul de Germontaz, pentru cazul cînd ochii dumneavoastră nu vor vedea tot ce trebuie văzut aici.

— Dar bine, domnule conte, rosti călugărul pe un ton plin de patimă înăbușită, tocmai dumneavoastră, un savant de asemenea talie, nu vă dați seama că prezența unei ființe de parte femeiască vine în contradicție cu tradiția hermetică ? Printre fluide contrare nu se poate ajunge la nici un rezultat !

— Închipuiți-vă, părinte, că în laboratorul meu rezultatele sînt mereu aceleași și nu depind nici de fluide, nici de umorile persoanelor care sînt de față. Și nici chiar de sexul lor !

— Ah, mie treaba asta îmi pică al naibii de bine ! strigă extaziat cavalerul de Germontaz, aruncîndu-i Angelicăi o privire focoasă. Nu vă ascund că pentru mine prezența unei fermecătoare doamne face mai multe parale decît toate nenoro-

citele alea de flacoane și ce mai aveți pe acolo! Dacă nu era unchiu-meu să mă bată atîta la cap să vin încoace, mă lipseam bucuros, dar el nu și nu că să merg și eu cu Bécher, că trebuie să bag la cap, că o să-mi trebuiască pe viitor, că... Asta findcă s-a apucat să-mi cumpere funcția de mare vicar peste trei episcopate, măcar că nu-mi trebuia. Mai ales că ține morțiș să mă și hirotonisesc. Din partea mea, spun drept că mie-mi convenea de o mie de ori mai mult să încasez beneficiile și să-mi văd de treabă, găseam eu vreun nătărău care să facă treaba pe nimica, numai să-l vadă mă-sa vicar, să scuze stimata doamnă... Lac să fie, că broaște !...

În timp ce cavalerul de Germontaz sporovăia neîntrerupt, micul grup se îndrepta spre bibliotecă, unde contele voia să le arate oaspeților cărțile lui. Abatele Bécher, pentru care această vizită era un chilipir la care nu mai spera, punea tot felul de întrebări, la care contele răspundea cu o răbdare resemnată, dar plină de bunăvoință.

Angelica venea în urma lor, însoțită de împopoțonatul cavaler, care se tot învîrtea în jurul ei, atingînd-o mereu ca din întîmplare și dînd ochii peste cap, într-o atitudine grăitoare, cu gesturi de adorație care o înveseleau prin caraghioslîcul lor.

«A avut dreptate d'Andijos să spună că e un mitocan și un dobitoc. Cînd te uiți la el te face să te gîndești la un purcel de lapte, roz și dolofan, împodobit cu flori și cu danteluțe pentru masa de Anul Nou. El nu s-o fi văzînd cît e de caraghios ? O fi crezînd că mă dă gata cu tot circul ăsta ? Doamne Dumnezeule !»

— Ce nu înțeleg eu, zise ea cu voce tare către cavaler, este ce legătură există între această

vizită a dumneavoastră în laboratorul soțului meu și viitoarea dregătorie ecleziastică.

— Mărturisesc că nici eu habar n-am, deși unchiu-meu mi-a explicat și mi-a tot explicat. Am impresia că biserica e mai săracă și mai lipsită de puteri decît pare și mai ales decît i-ar plăcea ei să fie. Unchiu-meu se plînge într-una de creșterea puterii regelui, care răsluiește în fiecare zi cîte ceva din prerogativele bisericii și din ale parlamentelor provinciilor. Și cred și eu că nu-i convine, doar el e președintele parlamentului local și-i pică rău cînd vede că regele și-a pus intendent provincial, șefi de poliție, de finanțe, comandant al armatei... și el a rămas stăpîn cu numele, fiindcă ăștia ascultă de rege, nu de el. Și atunci altă soluție nu e, ca să se opună puhoiului ăstuia de mîrlani numiți peste capul lui, decît o alianță a tuturor mărimilor din provincia asta. Și atunci spuneți-mi dumneavoastră mie, doamnă, că vă văd femeie deșteaptă, cum să-i convină lui cînd bărbatul dumitale îngrămădește aur cu munții și biserica nu pupă un sfanț din toată daravela asta, măcar că-i lasă gura apă... Păi nu ?

— Dar bine, domnule cavaler, cheltuim o mulțime de bani cu pomenile pentru ajutorarea săracilor !

— Ețe scîrț ! Pomeni ! N-are unchi-meu treabă cu pomenile dumneavoastră, aia-i fix nimica, scumpă doamnă, n-ajunge nici pe-o măsea ! Ce vrea unchiu-meu e alianță, nu pomenile dumitale ! Auzi ! Pomeni ! Pfff...

«Pentru un învățăcel de mare inchizitor, e cu totul lipsit de nuanțe, își zise Angelica, numai să nu fie o lecție învățată pe dinafară și spusă prost»!

— Așadar, urmă ea cu voce tare, monseniorul consideră că toate averile din Toulouse trebuie să fie în mîinile bisericii ?

— Biserica trebuie să fie pe primul plan, răspunse fudul cavalerul.

— Condusă, firește, de înalt prea sfinția sa, nu ? Predicați de minune, domnule. Nu e de mirare că ați ales calea bisericii, vă rog să transmiteți unchiului dumneavoastră felicitările mele.

— Fiți sigură că n-am să uit, scumpă doamnă, răspunse fericit cavalerul, dîndu-și încă o dată ochii peste cap. Surîsul dumneavoastră e fermecător și dacă ochii dumneavoastră minunați ar avea puțină bunăvoință față de preaplecatul dumneavoastră servitor... Că doar biserica știți bine că rămîne tot ea puterea cea mai mare, mai ales la noi în Languedoc ! Pricepeți unde vreau eu să bat, nu-i așa ?

— Pricep, domnule, că sînteți un foarte bun ucenic într-ale vicariatului, cu toate danteluțele și panglicuțele astea care vă vin atît de frumos încît camerista mea ar plesni de invidie văzîndu-vă !

— Bogăția convinge întotdeauna pe oricine, scumpă doamnă, răspunse cavalerul, făcîndu-se a nu fi luat în seamă bătaia de joc, dar parcă puțin încruntat. Bogăția convinge și unchiu-meu nu s-a dat la o parte să se folosească de ea în folosul meu, iar eu trebuie să fac prin urmare cum zice el, ca un nepot ascultător. Doar îmi vrea binele !

Angelica își închise evantaiul cu o mișcare bruscă. Nu se mira deloc că arhiepiscopul avusese încredere în rotofeiul său nepot, încredințîndu-i atîtea lucruri. Erau firi foarte opuse, dar roși de o ambiție la fel de nemăsurată.

Cînd intrară în biblioteca largă, cu obloane care mențineau o umbră plăcută, văzură silueta ne-

deslușită, care se frînse într-o plecăciune adîncă la apariția grupului lor.

— Ce făceai aici, jupîne Clément ? întrebă surprins contele. Nimeni n-are voie să intre aici fără încuviințarea mea și nici nu-mi aduc aminte să-ți fi dat cheia.

— Rog pe domnul conte să mă ierte, dar tocmai ștergeam praful, întrucît am considerat că asemenea cărți de mare preț nu pot fi atinse de mîna oricărui servitor care nu se pricepe să umble cu ele.

Și Clément Tonnel își strînse la iuțeală cîrpele, peria și scărița, mai făcu în grabă cîteva plecăciuni adînci și se făcu nevăzut.

— Cu siguranță, oftă călugărul, văd că mă așteaptă în casa asta o sumedenie de lucruri ciudate: o femeie într-un laborator, un valet în bibliotecă, punînd mîinile lui profane pe aceste cărți care cuprind toată știința lumii !... În sfîrșit, constat că reputația dumneavoastră de om original nu e lipsită de temei. Să vedem ce aveți aici...

Privi rafturile înțesate de legături scumpe, printre care se aflau clasicii alchimiei. *Principiul conservării corpurilor,* de Paracelsus, *Alchimia,* cartea de căpătîi a marelui, a neprețuitului Albert, apoi *Hermetica* lui Herman Couringus, *Explicația* din 1572 a lui Thomas Erast și... Oh ! Abatelui nu-i venea a-și crede ochilor, *Despre transmutație,* de Conan Bécher ! Propria lui operă aici, pe aceleași rafturi, în rînd cu operele acestor savanți neîntrecuți, cu ale acestor luceferi, sori ai științei omenirii, într-o legătură la fel de prețioasă !... Abatele nu-și mai venea în fire, fruntea i se acoperise de transpirația emoției și ochii îi sclipeau fericiți contemplînd mai departe șirurile de cărți fără să le vadă. De fapt, contele ăsta de Peyrac nu era deloc om

rău și chiar părea să nu fie nici chiar cu totul ignorant în materie de știință, deși, cu nevastă-sa în laborator... o femeie... Hm ! Dar la urma urmei orice om își are și el ciudățeniile lui, mai ales un savant !... Să mai vedem, să mai vedem...

Și abatele, zîmbind plin de încîntare, aproape fericit, păși pe urmele contelui, care-i scoase în curte și le arătă, la cîteva zeci de metri, clădirea laboratorului.

*

* *

Primul lucru care atrase atenția oaspeților fu o instalație ciudată de pe acoperiș, un horn terminat cu un burlan de aramă îndoit la partea de sus așa fel încît semăna cu ciocul unei păsări apocaliptice. Cînd se apropiară, burlanul se răsuci cu un scîrțiit în direcția lor, arătîndu-și gura neagră prin care ieșea un fum gros și unsuros.

Călugărul făcu speriat un salt înapoi și-și făcu cruce, sculpînd în dreapta și-n stînga. Toată încîntarea de adineauri i se dusese.

— E doar o girueță pentru horn, părinte, lămuri contele cu o blîndețe batjocoritoare în glas, e pentru sporirea tirajului pe timp de vînt.

— Daaa ? făcu neîncrezător abatele Bécher. La mine, mai ales cînd bate vîntul, atunci n-am deloc tiraj la cuptor !

— Aici e tocmai pe dos, mă folosesc de depresiunea provocată de vînt.

— Și vîntul înseamnă că se pune la dispoziția dumneavoastră ? întrebă călugărul, din ce în ce mai convins că gazda își bătea joc de el.

— Întocmai. Ca atunci cînd mișcă paletele unei mori.

— La moară e vorba de altceva, domnule conte, rosti sever abatele, acolo vîntul pune în mișcare pietrele care macină !

— La mine cuptoarele e drept că nu se învîrtesc, dar aerul e aspirat.

— Aerul nu poate fi aspirat, fiindcă e vid. Nu se poate aspira vidul, domnule conte !

— Veți vedea totuși că la cuptoarele mele e un tiraj nemaipomenit.

Cînd să treacă pragul laboratorului, abatele Bécher își făcu trei cruci și șopti repede o rugăciune, apoi intră și el, la urma rîndului, în timp ce Kouassi-Ba îi saluta ceremonios.

Laboratorul era o încăpere vastă, ticsită de tot felul de aparate, borcane, eprubete, retorte, alambicuri și țevi care se încolăceau și se împleteau în toate părțile. În fundul sălii, două cuptoare încinse duduiau, iar lîngă ele se mai afla un al treilea, stins. În fața lor, mai multe instrumente ciudate de fier și de piele, și acestea cu tot felul de țevi de aramă sau de lut ars.

— Astea sînt foale, pe care le folosesc cînd îmi trebuie un foc foarte puternic, pentru temperaturi înalte, lămuri contele. De exemplu cînd am de topit aramă, aur sau argint.

De-a lungul pereților se aflau rafturi de scîndură, înțesate cu vase și fiole de forme ciudate, cu etichete purtînd tot felul de semne cabalistice și de cifre.

— Aici am o rezervă de tot felul de substanțe : sulf, aramă, fier, borax, pigment de aur, realgar, cinabru, mercur, sulfură albastră și verde. Dincoace, în borcanele acestea, am oleum, apă tare și spirt de sare. Pe polița de sus vedeți tuburile și vasele de sticlă, de fier și de gresie șlefuită, iar mai încolo retorte și alambicuri.

Contele făcu cîţiva paşi şi deschise o uşă, făcînd spre oaspeţi un gest de invitaţie.

— Dincoace, în încăperea asta mai mică, un fel de cămară, am roci aurifere, numai că aurul din ele nu se poate vedea. Cum ar fi minereul acesta de arsenic. Dincoace am alte roci, care prin topire dau argint. Piatra asta, priviţi-o, are aspectul cornului de cerb, dar e de fapt tot o rocă argentiferă. O am de la un senior spaniol care venea din Mexic.

Abatele Bécher zise neîncrezător :

— Domnul conte de bună seamă că vrea să facă haz pe seama unui biet călugăr, fiindcă nu se vede urmă de argint în materia asta, care e mai curînd un fel de ceară, aş zice eu.

— Veţi vedea imediat, părinte, că nu e nici o glumă la mijloc.

Luă o bucată mare de mangal, punînd-o într-o tavă aşezată lîngă cuptor, apoi săpă în ea o gaură umplînd-o cu bucăţele din roca aceea ceroasă, de un cenuşiu murdar, care îl intrigase pe abate; adăugă puţin borax, oferindu-l şi oaspetelui spre examinare, ca să se poată încredinţa că nu era altceva, aprinse o lumînare de sulf şi, cu un tub de alamă cu vîrful îndoit, suflă cu precizie în flacăra lumînării, îndreptînd-o spre gaura umplută cu amestecul acela, care se topi, se umflă, îşi schimbă culoarea, după care la suprafaţă apărură cîteva globule metalice sclipitoare. Contele începu să sufle din ce în ce mai puternic, transformînd globulele într-o singură lentilă topită. Stinse lumînarea şi lăsă cîteva clipe compoziţia să se întărească, apoi luă un cuţit şi scoase din culcuşul de cărbune micul lingou scînteietor.

— Vă puteți încredința, părinte, că e argint curat, extras din roca aceea sub ochii sfinției voastre.

— Și operați tot așa de lesne și transmutația aurului ?

— Dar aici nu e vorba de transmutație ! N-am făcut altceva decît să extrag argintul dintr-un minereu în care el exista deja, dar într-o stare nemetalică, atîta tot.

Călugărul părea prea puțin convins. Tuși ușor, ca să-și dreagă vocea, și privi în jurul lui.

— Țevile astea de aici și ghivecele astea ascuțite la ce folosesc ?

— Asta e o instalație de aducțiune a apei, după o metodă chinezească. Îmi trebuie apă multă, pentru spălarea nisipului aurifer, din care scot pe urmă aurul prin metoda clasică, cu ajutorul mercurului.

Clătinînd din cap a îndoială, călugărul se apropie bănuitor de un cuptor încins, care avea înăuntru cîteva creuzete, unele aproape roșii de dogoare.

— Văd aici o drăcovenie foarte simpatică, mîrîi el, dar în tot laboratorul dumneavoastră n-am văzut nimic care să semene cu *athanor* sau cu vestita *casă a puiului înțelepciunii*. Le aveți în altă parte sau puteți lucra și fără ele ?

Contele izbucni într-un rîs nestăpînit, care-l făcu pe călugăr să privească ultragiat, într-o atitudine demnă și bățoasă, de om care vrea să dea a înțelege că nimeni n-are să reușească să-l tragă pe sfoară sau să-și bată joc de el. Cînd îi mai trecu rîsul, contele se scuză :

— Iertați-mă, părinte, dar ultima colecție a acestor venerabile prostii s-a făcut praf în urma

exploziei despre care știe și monseniorul, fiindcă tocmai era oaspetele meu cînd s-a întîmplat.

Bécher se ploconi plin de venerație :

— Da, monseniorul mi-a povestit. Deci dumneavoastră fabricați un aur instabil, care explodează ?

— Ba am reușit să produc și mercur fulminant, și vă mărturisesc asta fiindcă nu vreau să vă ascund nimic.

— Dar oul filozofic ?

— Îl am în minte și pe acela.

— O ! Asta-i blasfemie ! exclamă călugărul, agitat.

— Ce e toată istoria asta cu pui înțelepți și cu ouă ? întrebă Angelica. N-am mai auzit niciodată vorbindu-se despre asemenea lucruri.

Bécher îi aruncă o privire rea și disprețuitoare. Dar, cum contele se stăpînea să nu zîmbească iar cavalerul de Germontanz căsca într-una, fără a căuta să-și ascundă plictiseala, se mulțumi, în lipsă de altceva, cu acest auditoriu modest și porni să explice doct :

— În oul filozofic se împlinește Desăvîrșita Lucrare, doamnă. Asta înseamnă aur purificat, adică Soarele, argint fin, care e Luna, și pe astea le amestecăm cu argint-viu, care e Mercur. Ermetistul le strînge în *oul filozofic*, un balon închis etanș, pe care îl pune pe un foc crescător și pe urmă descrescător, după reguli anume. Focul acesta este Vulcan. În acel amestec se declanșează atunci puterile seminale ale lui Venus, care înseamnă forța regeneratoare, adică piatra filozofală. Din acel moment, în oul filozofic au loc reacții într-o anumită ordine așa că fierberea materiilor trebuie urmărită cu mare grijă ! Cel mai important lucru e să ținem seamă de *cele trei culori* : negru, alb, roșu. Asta

înseamnă putrefacţia, ablaţiunea şi îritarea pietrei filozofale. Mai pe înţelesul dumneavoastră, moartea şi învierea, prin care, după cum ne învaţă toţi înţelepţii, trebuie să treacă orice substanţă care trăieşte, atunci cînd e vorba să se reproducă.

Angelica dădu să întrebe ceva, dar călugărul o opri cu un gest sever şi autoritar, continuînd :

— Spiritul universului este mediatorul obligatoriu al sufletului şi al corpului universal şi tot el e *raţiunea suficientă* a oricărei regenerări, fiindcă aceasta dă viaţă celor patru elemente. Spiritul acesta se află în aur, numai că, din păcate, e încătuşat acolo şi numai înţelepciunea savanţilor îl poate elibera. A adevăraţilor savanţi !

— Şi cum face, părinte, un savant adevărat, ca dumneavoastră, ca să pună în libertate acest spirit prizonier în aur, pe care se bazează toate ? întrebă contele cu o voce plină de dulceaţă.

Alchimistul rămase însă insensibil la ironie. Cu capul lăsat pe spate, îşi urmărea visul său dintotdeauna.

— Ca să-l putem pune în libertate trebuie piatra filozofală. Dar nu e destul nici asta. Trebuie să declanşăm impulsul cu ajutorul prafului de proiecţie şi atunci începe fenomenul care *transformă totul în aur.*

Rămase o clipă tăcut, cufundat în gînduri, apoi ridică privirile şi zise :

— După atîta amar de ani de cercetări, cred că pot considera că am ajuns la anumite rezultate! Bunăoară, amestecînd mercurul filozofic, care va să zică partea femeiască, cu aurul, care e parte bărbătească, dar nu orice aur, ci numai aur fin şi tras în tăbliţe subţiri, pun amestecul ăsta în *athanor* sau *casa puiului înţelepciunii.* Un asemenea sanctuar, tabernacol plin de puteri nevăzute, aşa

ceva nu poate lipsi din laboratorul nici unui savant adevărat, adăugă el privind cu dispreț spre conte. Oul acesta de sticlă, de formă perfect ovală și închisă ermetic, ca să nu scape fir de abur din el, l-am așezat într-un blid de gresie plin cu cenușă și l-am băgat în cuptor. Căldura mercurului și sulful din el, agitate de focul cuptorului, care aveam grijă să fie mai puternic sau mai slab, după regulile învățaților, au dizolvat încet-încet aurul și l-au redus la starea de atomi. În șase luni de zile a ieșit un praf negru, cu care am reușit să transform în aur bucăți de metale de tot felul. Numai că, din păcate germenul vital al aurului pur nu era destul de puternic, fiindcă n-am reușit să transform bucățile acelea în profunzime.

— Dar n-ați încercat, părinte, să întăriți acel germen misterios ? întrebă contele de Peyrac cu o luminiță jucăușă în priviri.

— Ba da, am încercat. Și în două rînduri m-am găsit foarte aproape de reușită. Prima dată am pus la un loc zeamă de trepădătoare, de iarbă grasă și de rostopască, amestecată cu băligar. Terciul ăsta l-am lăsat să se macereze bine și pe urmă l-am distilat în alambic. Mi-a dat o zeamă toșie, pe care am amestecat-o iarăși cu băligar. Au apărut niște viermi care au început să se mănînce unul pe altul și i-am lăsat așa pînă cînd a rămas doar unul, cel ales dintre toți. Pe ăsta l-am hrănit cu zeamă din plantele de mai înainte, pînă s-a făcut mare, și atunci l-am ars pînă s-a făcut scrum și scrumul l-am pisat fin de tot. L-am amestecat cu ulei de vitriol și am tratat cu materia asta praful negru. Dar germenul n-a fost întărit cine știe ce.

Cavalerul de Germontaz scoase o exclamație de dezgust și scuipă cu scîrbă într-o parte. Ange-

Ilca privea îngrijorată spre soţul ei, dar acesta rămînea impasibil.

— Şi a doua oară ? zise contele, văzînd că abatele uitase să continue istoria cercetărilor lui.

— A doua oară ? A doua oară am ajuns mult mai departe. Un călător care naufragiase pe un ţărm necunoscut mi-a adus nişte ţărînă virgină, despre care m-a asigurat cu jurămînt că nu fusese niciodată călcată de picior de om. Se ştie că ţărîna virgină conţine sămînţa pură, adică germenul nealterat al metalelor, cu alte cuvinte adevărata piatră filozofală. Numai că nici de data asta n-am obţinut pînă la capăt rezultatul sperat de mine. Înseamnă că ţărîna aceea nu fusese chiar virgină, altfel nu-mi explic.

Angelica se ţinu să nu pufnească în rîs şi zise repede :

— Dar bine, Geoffrey, nu te-am auzit povestind cum ai naufragiat o dată pe o insulă pustie, ceţoasă şi acoperită de gheţuri ? Cum ai scăpat ocazia?

Abatele Bécher tresări şi, cu ochii iluminaţi brusc de o flacără pătimaşă, îl înşfăcă pe conte de umăr, gîfîind :

— Deci aţi naufragiat cu adevărat pe o insulă neumblată ? Auzisem, dar nu credeam. Deci dumneavoastră sînteţi cel despre care scriu cărţile noastre hermetice că s-a întors «din străfundurile lumii, unde se zămislesc fulgerul, vîntul şi ploaia şi unde se află taina de toţi căutată » !

— Nu zic, descrierea dumneavoastră se potriveşte oarecum cu locurile acelea, ba chiar aş adăuga că în mijlocul gheţurilor acelora veşnice se înalţa un munte de foc. Şi nici ţipenie de om. Am fost salvat de o corabie portugheză şi atunci am aflat că locurile acelea se si cheamă Ţara de Foc.

— Dați-mi un pumn de țărînă din aceea și vă dau viața mea ! Sufletul mi-l dau, pentru un pumn de țărînă ! țipă călugărul, aruncînd în jur priviri sălbatice. Sufletul meu pentru un pumn de țărînă !

— Îmi pare rău, părinte, nu mi-a dat prin cap să aduc încoace așa ceva.

Călugărul îi aruncă o privire ucigătoare. Era limpede că nu credea.

Angelica privea tabloul celor trei bărbați, stranii în decorul de eprubete și borcane. Sprijinit de coșul de cărămizi al unuia din cuptoare, Geoffrey de Peyrac nu se silea deloc să-și ascundă disprețul și compătimirea față de acești Don Quichote și Sancho Panza ai științei, unul jigărit și fanatic, celălalt plin de fundulițe, dar amîndoi la fel de nătărăi și de inutili. Comparîndu-l pe soțul ei cu cei doi, Angelica îl văzu atît de măreț, de liber, de plin de putere, încît inima îi fu cuprinsă de un fior aproape dureros.

«Îl iubesc ! se gîndi ea dintr-o dată, ametită. Îl iubesc și mă tem pentru el. Doamne, cît aș vrea să nu i se întîmple ceva rău !»

— Iubirea, zise Geoffrey de Peyrac, arta iubirii este însușirea cea mai aleasă a seminției omenești. Am călătorit în sumedenie de țări și pe peste tot am înțeles că lumea gîndește și simte la fel. Să ne bucurăm, domnilor, iar dumneavoastră, doamnelor, străluciți cît mai tare, dar să fim toți cu băgare de seamă : nimic nu e mai trecător decît însușirea asta de preț, dacă nu e slujită de o inimă gingașă !

Faţa lui, cu masca de catifea neagră încadrată de valurile de bucle tot negre, se plecă înainte şi gura i se lărgi într-un zîmbet.

— Iată pentru ce ne-am adunat la această curte a dragostei. Totuşi, nu vă invit la o călătorie în vremuri apuse. Ne vom aminti, desigur, de marele maestru al *Artei iubirii*, care odinioară trezea în inimile oamenilor neasemuitul sentiment al dragostei, dar nu vom uita nici binefacerile aduse de secolele care au urmat : arta conversaţiei, a petrecerii timpului în chip plăcut, a scînteierii spiritului. Sau bucuria mai simplă, dar tot preţioasă şi ea, a unei mese alese, stropită cum se cuvine, care să ne deschidă inimile către dragoste.

— Ei, uite-aşa îmi place mie ! mugi cavalerul de Germontaz. Sentimentul, la mine, e cînd înfulec colea o jumătate de mistreţ, trei potîrnichi, şase pui, dau pe gît o butelcă zdravănă de vin şi trec la aşternut, frumoaso, să te vedem ce ştii !

— Iar cînd frumoasa asta se numeşte doamna de Montmaure, există primejdia să povestească pe urmă că sforăiţi vitejeşte şi că de fapt, cam la atîta vă pricepeţi în aşternutul acela. Fiecare arată ce ştie, nu ?

— Aaaa ! Va să zică a povestit ea treburile astea ? Ia te uită, scîrba ! O mîrţoagă costelivă ca ea nu ştie să-şi ţină gura aia botoşă ! Acuma ce-i drept nu-i păcat, într-o seară mă cam întrecusem cu mîncarea şi cu băutura şi... Hm ! Nu zic... dar orişicît !...

Grăsanul cavaler fu întrerupt de hohotul de rîs al mesenilor, dar se făcu a nu băga de seamă, arătîndu-se foarte preocupat de conţinutul unui platou, din care alese o bucată şi începu s-o roadă cu poftă.

— Eu, domnilor, cînd mănînc, apoi mănînc, nu mă-ncurc ! Eu nu sunt ca domniile voastre, care le amestecaţi una cu alta şi vă bateţi într-una capul să puneţi rafinamente şi fineţuri în nişte chestii unde nu e nici o nevoie de farafastîcuri de-astea.

— Dacă aţi şti cu cîtă plăcere vă contemplu, cavalere ! zise încet contele de Peyrac. Dumneavoastră personificaţi pe deplin tocmai ceea ce surghiunim noi din lumea noastră, tot ce urîm mai mult ! Vedeţi, domnilor, şi dumneavoastră, doamnelor, iată-l pe urmaşul barbarilor, pe al cruciaţilor, al falşilor cruciaţi care au venit sub sutanele episcopilor să aprindă mii de ruguri între Albi, Toulouse şi Pau. Şi atîta erau de porniţi împotriva ţinutului acestuia încîntător încît l-au prefăcut în cenuşă, iar dulcele nostru Toulouse, care răsuna de cîntecele ce preamăreau frumuseţea şi dragostea doamnelor, a devenit un oraş intolerant, bănuitor şi mustind de ură şi fanatism. Să nu uităm...

«N-ar trebui să vorbească aşa, gîndi Angelica, e primejdios !»

Fiindcă se rîdea, e adevărat, dar erau şi ochi în care se aprindeau lumini ameninţătoare. Era surprinzător pentru ea să constate că întîmplări şi suferinţe vechi de patru secole trezeau neîncetat obida şi setea de răzbunare în sufletele acestor oameni atît de veseli. Dar cruciada împotriva albigenzilor trebuie că fusese de-a dreptul sălbatică, din moment ce şi acum femeile de la ţară îşi ameninţau copiii, cînd nu erau cuminţi, cu groaznicul Simon de Montfort. «Dacă nu stai la un loc, acuşica-l chem pe alde Montfort şi vezi tu pe dracu cînd s-o apuca să-ţi întoarcă pielea pe dos !» Spuneau ele, ca ultim mijloc de convingere.

Lui Geoffrey de Peyrac îi plăcea grozav să aţîţe pica asta, nu atît dintr-un îngust patriotism local, cît din repulsie faţă de orice meschinărie sufletească, grosolănie şi stupiditate care, după convingerea lui, fuseseră aduse în locurile acestea binecuvîntate tocmai de blestemaţii de oameni din nord, bădărani şi inculţi.

Angelica îl vedea la celălalt capăt al mesei, îmbrăcat într-un costum de catifea stacojie, plin de diamante. Părul bogat îi cădea în bucle negre pe gulerul înalt de dantele de Flandra, iar degetele îi erau încărcate de inele.

Ea era îmbrăcată în alb şi asta o făcea să-şi amintească mereu de ziua cununiei ei. Ca şi atunci, cei mai de seamă seniori din Languedoc şi din Gasconia erau adunaţi aici, în jurul celor două mese lungi cît toate zilele, întinse în galeria cea mare a palatului. Dar acum nu se aflau de faţă nici oameni în vîrstă, nici feţe bisericeşti. Acum, cînd îi cunoştea aproape pe toţi oaspeţii, Angelica îşi dădea seama că cea mai mare parte a perechilor nu erau legiuite. Marchizul d'Andijos îşi adusese ibovnica, o pariziană focoasă, căreia-i scăpărau ochii în cap în toate părţile. Doamna de Saujac, soţia unui magistrat cu vază din Montpellier, îşi lăsa visătoare capul pe umărul unui căpitan chipeş şi fercheş, cu mustăţi aurii. Cavalerii veniţi singuri asaltau răbdător şi spornic doamne înţelegătoare, destul de îndrăzneţe şi de independente ca să vină neînsoţite la această curte a dragostei.

Toţi bărbaţii şi toate femeile, în veşminte strălucitoare, emanau un aer de tinereţe şi de nepotolită sete de viaţă. Făcliile şi torţele făceau să scînteieze ca jeraticul aurul şi pietrele scumpe. Ferestrele galeriei erau deschise spre seara călduţă de

primăvară! Ca să alunge țînțarii, valeții ardeau în vase de bronz frunze de lămîiță și bucățele de rășină al căror miros amețitor se amesteca subtil cu aroma vinurilor vechi.

Angelica se simțea aici rustică și străină, ca o floare sălbatică de cîmp într-o grădină cu trandafiri. Și totuși, frumusețea ei era mai strălucitoare ca oricînd și nu era egalată de nici una din înaltele doamne care se aflau împrejurul mesei. Mîna micuțului duce de Forbes, care stătea lîngă ea, îi mîngîie pe furiș brațul gol.

— Ce durere, doamnă, zise el, că o asemenea zeiță minunată are un asemenea stăpîn ! Iar ochii mei nu pot privi în altă parte decît la această desăvîrșită frumusețe...

Ea îl lovi ușor cu vîrful evantaiului peste degete.

— Nu vă grăbiți să puneți îndată în practică tot ce se învață aici, domnule duce ! Gîndiți-vă mai curînd la înțeleapta zicală : vai de cel ce se grăbește și se aruncă în patru vînturi deodată ! N-ați băgat de seamă ce năsuc avîntat și ce obrăjori roz are vecina dumneavoastră din dreapta ? Vreau să spun că e o micuță văduvă, care trebuie consolată pentru pierderea unui soț bătrîn și rău! Nu credeți că ar fi cazul să faceți ceva pentru ea?

— Vă mulțumesc pentru sfat, doamnă.

— «Dragostea cea nouă pe cea veche o alungă», zice maestrul Le Chapelain.

— Orice învățătură de pe fermecătoarele dumneavoastră buze nu poate fi decît urmată cu sfințenie. Se cuvine dar să sărut cu venerație degetele dumneavoastră și promit să mă ocup de nostima văduvioară.

* * *

La celălalt capăt al mesei se încinsese o discuție aprigă între baronul de Cerbalaud și domnul de Castel-Jalon.

— Mărturisesc că sînt sărac ca ultimul calic, zicea acesta din urmă, și a trebuie să vînd o palmă de vie ca să mă pot îmbrăca și eu cît de cît cuviincios pentru această slăvită curte a dragostei. Dar am pretenția că nu-mi trebuie în dragoste nici un fel de bogăție și că cine mă iubește mă iubește pentru mine însumi. Eu așa consider !

— În felul ăsta niciodată nu vei fi iubit cu gingășie, zise aprig baronul de Cerbalaud. Ba mai mult, idila dumitale va face tot atît cît a unui zgîrcit care șade cu o mînă pe sticlă și cu alta pe după umerii vreunei pițipoance și face o mutră de un cot cînd se gîndește la bănișorii lui agonisiți cu atîta trudă, care ia uite-i cum se duc, săracii...

— Eu am pretenția că sentimentele...

— Ba pardon, să mă ierți, sentimentele cu burta goală nu se...

Geoffrey de Peyrac întinse mîinile rîzînd :

— Pace, domnilor ! Să vedem mai bine ce spune vechiul maestru, a cărui înțelepciune atît de adînc omenească găsește răspunsuri la toate nedumeririle noastre. Aduceți-vă aminte de *Arta iubirii* a maestrului Le Chapelain și de cuvintele cu care începe : «Iubirea e plină de noblețe. Ca să te poți bucura de ea trebuie să fii la adăpost de cruda grijă a zilei de mîine și să nu ți se îngrămădească pe cap necazuri care să te facă să vrei să treacă timpul mai repede, în loc ca, dimpotrivă, să vrei să te bucuri din plin de fiecare clipă.» Deci fiți bogați, domnilor, și poleiți-vă iubitele de sus

și pînă jos cu aur și cu pietre prețioase ! Un giuvaer de preț aprinde în ochii unei doamne scăpărări care pot duce la vîlvătăile dragostei. Eu unul găsesc că nimic nu e mai fermecător decît privirea unei femei care-și admiră podoabele în oglindă. Nu protestați, doamnelor, și nu vă prefaceți că dumneavoastră sînteți altfel ! Spuneți mai bine dacă-l puteți aprecia pe acela care vă disprețuiește într-atît încît nu caută să vă sporească strălucirea cu aceea a unei nestemate care să vă pună în valoare frumusețea !

Doamnele rîseră și murmurară cuvinte de încuviințare.

— Dar bine, Peyrac, strigă plin de jale domnul de Castel-Jalon, știi că eu sînt sărac ! Nu mai fii așa de categoric, lasă-mi măcar un fir de nădejde !

— Fii bogat !

— Pfff ! Ușor de zis !

— E ușor și de făcut, pentru cine vrea, zise contele de Peyrac. «Nu are dragostea mai mare vrăjmaș pe lume decît zgîrcenia.» Dacă ești sărac, nu-ți precupeți nici timpul, nici curajul, fă mii de nebunii, fă mai ales doamnele să rîdă ! «Plictiseala e viermele cel mai lacom din cîți rod pomul dragostei.» Nu-i așa, doamnelor, că mai mult vă mișcă inimile rîsul sănătos al unui bărbat vesel decît solemnitatea unui acru savant ? Fiindcă tot cartea spune : «Doar însușirile tale te fac vrednic de a gusta din nectarul iubirii.»

«Ce voce frumoasă are și ce bine vorbește !» își spunea Angelica.

Sărutarea aprinsă a micuțului duce îi ardea vîrfurile degetelor. Acesta, ascultător, o lăsase în pace și se întorsese spre micuța văduvă cu fața îmbujorată, care acum se făcuse roșie ca focul de plă-

cerea cuvintelor dulci care-i picurau în auz. Angelica era singură şi privirile îi fugeau pe deasupra mesei lungi spre stăpînul casei. Oare el o vedea ? Îi arunca chemări dulci de sub masca sub care îşi ascunsese faţa ciopîrţită ? Sau poate că savura epicurean jocul delicat al cuvintelor, fără să se uite la ea ?

— Spun drept că nu prea înţeleg cum stau lucrurile aici ! strigă dintr-o dată, ridicîndu-se pe jumătate, ducele de Forba de Gange. Mă aflu pentru prima oară la curtea dragostei şi mă aşteptam, de ce să mint, la nişte libertăţi plăcute, nu la legi din astea severe. «Numai însuşirile tale te fac vrednic să fi iubit», sau cam aşa ceva. Asta înseamnă cumva că trebuie să fim nişte sfinţi ca să cîştigăm hatîrurile doamnelor ? Fiindcă eu cam asta am înţeles.

— Dumnezeu să vă apere de aşa ceva, domnule duce, chicoti veselă văduvioara cea îmbujorată.

— Nu rîdeţi ! Nu rîdeţi ! strigă marchizul d'Andijos, ce spune ducele e foarte important ! Întrebarea e din cale afară de serioasă ! Ia spune, scumpa mea, se întoarse el spre parizianca lui, ţi-ar place să mă vezi cu o aureolă pe cinste în jurul perucii ? Ia spune !

— Nici vorbă ! Ce sînt prostiile astea !

— Ce-are a face sfinţenia cu ce vorbim noi aici ? strigă contele de Peyrac cu voce puternică, acoperindu-i pe toţi. Nimeni nu ne pretinde să fim sfinţi, totul e să fii nebun de dragoste, voios, spadasin, călăreţ, să ştii să faci versuri şi — aici e aici, domnilor ! — să fii iscusit în mîngîieri şi gata oricînd să-ţi dezmierzi iubita ! Trebuie să iubim cu adevărat şi pînă la capăt, slăvind şi dragostea din inimă şi pe cea trupească !

Tăcu o clipă, apoi urmă, cu o voce înăbuşită :

— Să nu uităm deci nici înălţarea sufletească, acel cîntec al inimii care nu e străin de dorinţa firească, ci dimpotrivă, o înnobilează şi o face mai gingaşă. Asta e cauza pentru care cred că cel ce vrea să cunoască dragostea trebuie să-şi sacrifice uşurătatea de dragul acelei discipline a inimii şi a simţurilor pe care o porunceşte Le Chapelain : «Un îndrăgostit are o singură inimă şi n-o poate rupe în două închinînd-o către două doamne. Nici o preafrumoasă nu poate primi decît închinarea unei singure inimi.» Aşa că alegeţi, iubiţi, despărţiţi-vă cînd dragostea s-a stins, dar nu fiţi flecari şi nestatornici, nu sorbiţi dintr-o dată din mai multe cupe şi nu faceţi din curtea dragostei o ogradă oarecare, plină de găini şi alte orătănii de rînd !

— Pe Sfîntul Severin ! strigă cavalerul de Germontaz ridicînd nasul din farfurie, dacă unchiu-meu arhiepiscopul v-ar auzi, l-ar apuca năbădăile. Ce spuneţi dumneavoastră nu seamănă cu nimic din ce ştiu eu că e învăţătură. N-am mai auzit la nimeni aşa ceva, spun drept.

— Asta înseamnă că aţi auzit foarte puţine lucruri, domnule cavaler !... Ce anume din ce-am spus eu vă nedumereşte aşa tare ?

— Tot ! Propovăduiţi fidelitatea şi libertinajul, decenţa şi dragostea trupească. Şi după aia, parcă aţi fi la amvon, înfieraţi nestatornicia. Păi frumos vă şade ? Am să-l întreb şi pe unchiu-meu, arhiepiscopul, să vedem el ce părere are. Şi părerea asta are să şi-o spună duminică, în faţa credincioşilor, la catedrală.

— Cuvintele pe care le-aţi auzit, cavalere, vin din înţelepciunea oamenilor de odinioară, care ştiau mai multe decît bănuiţi dumneavoastră. Dragostea şi lipsa de măsură nu se împacă deloc una cu cea-

laltă. E ca atunci cînd mîncăm : mai bine cu cumpătare, dar numai feluri alese, decît să ne ghiftuim pîntecele la întîmplare, fără să simţim gustul şi fără să ne bucurăm de savoarea lui. Plăcerea adevărată se opreşte acolo unde începe efortul, fiindcă acesta înseamnă destrăbălare şi ne face să ne scîrbim repede. Dar cel care se îndoapă ca un porc şi toarnă în el băutură ca într-un butoi fără fund, fi-va el în stare să se simtă cuprins de fiori la dulceaţa unei sărutări ?

— E cumva cazul să mă recunosc în descrierea asta pe mine însumi ? grohăi furios cavalerul de Germontaz, cu gura plină.

Angelica se gîndi că rotofeiul cavaler nu era totuşi prea supărăcios. Dar nu înţelegea nici de ce Joffrey de Peyrac îl provoca într-una şi cu atîta insistenţă. Mai ales că nu-i ascunsese primejdia pe care o reprezenta prezenţa acestui oaspete nepoftit.

«Arhiepiscopul ni-l trimite pe nepotu-său să ne spioneze», îi spusese el în ajun, adăugînd cu oarecare nepăsare : «Ştii că între mine şi el e declarată starea de război ?» «Ce s-a întîmplat, Joffrey ?» «Nu s-a întîmplat nimic. Doar atît că arhiepiscopul s-a îndîrjit şi vrea cu orice preţ să pună mîna pe secretul averii mele, dacă nu cumva vrea chiar averea cu totul. N-are să-mi lase o clipă de răgaz». «Şi te vei apăra, Geoffrey ?» «Din răsputeri. Numai că, din păcate, nu s-a născut omul care să poată nimici prostia omenească.»

*

* *

Valeţii ridicaseră platourile şi talerele cu mîncăruri de pe masă. Îndată apărură opt paji micuţi, unii aducînd coşuri încărcate cu trandafiri, alţii tăvi cu piramide de fructe. În afară de asta, în

fața oaspeților se iviră farfurii cu tot felul de prăjituri și cu bomboane parfumate.

— Îmi place felul în care vorbiți despre dragostea trupească, zise tînărul baron de Cerbalaud. Numai că... Iată, mărturisesc că eu sînt îndrăgostit pînă peste cap și totuși iată-mă singur în această adunare. Nu cred că declarațiile mele au fost lipsite de înflăcărare. Ba chiar pot spune, fără să mă laud prostește, că în mai multe rînduri mi s-a părut că pasiunea mea era împărtășită de doamna inimii mele. Numai că, din nefericire, frumoasa căreia i-am închinat gîndurile și visurile mele e prea temătoare. De îndată ce îndrăznesc un gest mai direct, oricît de prudent și de gingaș mă port, răsplata mi-e privirea crudă și alături de ea răceala plină de înțelesuri. Și asta timp de zile întregi. Iată așadar că de luni de zile mă învîrtesc în acest cerc vițios : s-o cuceresc dovedindu-i înflăcărarea inimii mele, dar o pierd tocmai încercînd să-i dovedesc această înflăcărare !...

Necazul mărunțelului și aprigului baron iscă mare veselie printre toți cei de față. O doamnă de lîngă el îl luă de-a binelea în brațe și-l sărută apăsat pe gură. Cînd hărmălaia se mai potoli, Geoffrey de Peyrac zise prietenos :

— Fii răbdător, prietene Cerbalaud, și amintește-ți că iubitele care-ți par de neîmblînzit se dovedesc pînă la urmă cele mai pătimașe. Numai că cetatea trebuie asediată cu iscusință și migală, și mai ales cu nesfîrșită răbdare, fiindcă în orice femeie există gîndul că dragostea e totuna cu păcatul. Dar dacă e vorba de o domnișoară care pune dragostea și căsătoria la un loc, fugi de ea cît poți! Să-ți citez o învățătură care trebuie știută : «Lăsîndu-te în voia plăcerilor dragostei, nu uita că iubita ta e și ea stăpînită de dorințe pe care nu ai

voie să le ignori. Dăruind sau primind gingaşele bucurii ale iubirii, păstrează întotdeauna o anumită pudoare.» Şi mai ales asta : «Fii întotdeauna atent la ce anume o face fericită pe doamna inimii tale.»

— Cred că ţii prea mult partea doamnelor, prietene ! strigă un gentilom, stîrnind imediat prin cuvintele lui proteste vehemente şi alegîndu-se cu un potop de lovituri drăgălaşe de evantai. Da, aşa e, urmă el fără să se lase, cine te aude ar zice că toată ziua trebuie să murim de dragoste la picioarele lor !

— Ba aşa e şi firesc ! îl contrazise iubita marchizului d'Andijos. Ştii cum îi numim la Paris noi, preţioasele, pe cei care ne fac curte ? «Muritori», adică cei în stare să moară de dragoste, domnule !

— Ba eu unul spun drept că n-am nici un chef să mor ! răcni marchizul d'Andijos aruncînd priviri fioroase în jurul lui. Dar îi ajut cu dragă inimă pe rivalii mei să facă ei chestia asta !

— Prin urmare înseamnă că doamnele pot face tot ce le taie capul ?

— Fireşte !

— Ei, asta-i bună ! sări altul.

— Păi aşa ceva nu e-n regulă de loc ! tună un gentilom mustăcios. În felul ăsta au să ne dispreţuiască !

— Au să ne considere nişte cîrpe ! ţipă piţigăiat altul.

— Aşa, aşa, ba au să-şi mai bată şi joc de noi! Au să ne înşele !

— Şi te pomeneşti că noi trebuie să ne lăsăm înşelaţi ? Să ne facem a nu băga de seamă, ca nişte gentilomi cu educaţie ce sîntem ? Ce zice cartea, Peyrac ?

— Asta în nici un caz nu, domnilor, răspunse calm contele. Bateţi-vă în duel şi ucideţi-vă rivalii ! «Cine nu e gelos nu iubeşte !» aşa glăsuieşte cartea lui Le Chapelain. Şi tot el spune : «Cînd îmi tem iubita, atunci dragostea mea în şi mai mari vîlvătăi izbucneşte !»

— Ia te uită ! Diavolul ăsta de Le Chapelain la toate s-a gîndit !

Angelica simţea o stare din cele mai plăcute. Vinul făcea sîngele să-i circule mai iute şi mai fierbinte în artere. Rîdea veselă de ce se spunea în jurul ei şi toţi îi erau simpatici. Începeau să-i placă pètrecerile oamenilor acestora din sud, la care unul trăgea furios sabia din teacă în timp ce altul îşi acorda visător chitara.

— Cîntă ! Cîntă-ne ceva, Voce de Aur ! strigară mai multe glasuri.

În loja de deasupra galeriei, muzicanţii porniră să cînte în surdină. Angelica văzu cum văduvioara cea nurlie îşi lăsase capul pe umărul ducelui de Forbes, culegînd bomboane cu degeţelele ei roz şi strecurîndu-i-le printre buze.

Pe cerul mîngîietor luna strălucea, rotundă şi limpede. Geoffrey de Peyrac făcu un semn şi un valet începu să treacă grăbit de la un sfeşnic la altul, stingînd luminările. În galerie se făcu întuneric, dar ochii se obişnuiră treptat cu lumina blîndă a lunii. Vocile îşi scăzuseră tonul, preschimbîndu-se în şoapte, întrerupte de ici-colo de suspinele îndrăgostiţilor înlănţuiţi. Unii de altminteri se şi ridicaseră de la masă şi rătăceau prin grădină sau prin galeriile învecinate, pline de miresmele ademenitoare ale serii.

— Doamnelor, răsună vocea gravă a contelui de Peyrac, şi dumneavoastră, domnilor, fiţi bine-

veniți în această casă a bucuriei. În cele cîteva zile ale curții dragostei vom vorbi despre lucruri plăcute, după pilda celor de odinioară, și vom mînca la aceeași masă. Apartamentele vă sînt pregătite. Veți găsi vinuri alese, prăjituri și sucuri cu care să vă răcoriți. Și paturi confortabile. Dormiți singuri dacă sînteți fără chef, sau primiți pe prietenul sau prietena de o oră... ori de o viață, dacă inima așa vă spune să faceți. Mîncați, beți și bucurați-vă de dragoste, dar fiți discreți, căci «dragostea știută de mulți își pierde parfumul și tăria, ca vinul uitat neacoperit.» Și încă un sfat, acesta pentru dumneavoastră, doamnelor. Aflați că moleșeala e unul din dușmanii cei mai neînduplecați ai iubirii. În țările unde femeia încă mai e sclava bărbatului, în Orient sau în Africa, acolo ea e cea care trebuie să se silească spre a-și duce stăpînul spre culmile plăcerii. Sub cerul nostru mai blînd, dumneavoastră sînteți mai răsfățate de soartă. Dar cîteodată abuzați, răspunzînd înflăcărării noastre cu plictiseală parcă. Cu o indiferență apropiată de toropeală. Învățați-vă să fiți mai îndrăznețe, și voluptățile pe care le veți cunoaște vă vor răsplăti din plin pentru asta. «Bărbatul focos și femeia fără vlagă nu pot sorbi nici unul din cupa plăcerilor.» Și să vă fac o confidență de ordin gastronomic. În special dumneavoastră, domnilor, trebuie să vă amintiți că spumosul și ușorul vin de Champagne, din care veți găsi cîteva sticle puse la gheață lîngă fiecare pat, nu e atît constant cît plin de imaginație. Cu alte cuvinte, e bine să nu vă încredeți prea mult în el ca să vă pregătiți pentru dulcea luptă care vă așteaptă. Dar nici un alt vin nu e mai potrivit pentru a sărbători victoria, pentru a întări inima și trupul după o noapte fericită și

pentru a menține ardoarea și puterile. Doamnelor, mă plec în fața domniilor voastre !

Și se lăsă pe spătarul jilțului, urcîndu-și pe neașteptate picioarele pe masă și, luîndu-și chitara, începu să cînte, întorcîndu-și fața cu masca de catifea spre bătaia lunii.

Angelica se simți brusc parcă însingurată. O lume apusă renăștea din cenușă în umbra turnurilor străvechiului oraș. Fierbintele Toulouse, cel însetat de plăcerile vieții, își regăsea bătăile inimii de altădată. Voluptatea își reintra în drepturi și Angelica, plină de sevele tinereții și clocotind de viață, nu putea rămîne nepăsătoare. Nu poți vorbi într-una despre dragoste fără să fii pedepsit cu dorința din ce în ce mai mistuitoare de a sorbi din cupa ei plină de plăceri. Aproape toți convivii ieșiseră din galeria cea mare, risipîndu-se perechi-perechi prin preajmă. Cîte unii rămăseseră, refugiindu-se în umbra coloanelor, cu paharele în mîini. Doamna de Saujac îl săruta pierdută pe căpitanul ei. Adierea călduță a serii, alături de mîncărurile fine, savant condimentate, și de vinurile alese, aținta și îmbia la dragoste, iar cîntecul sublim care umplea bolțile și aleile grădinii desăvîrșea chemarea, cufundînd încet-încet întreg palatul și pe oaspeții săi într-o lume fremătînd de dorințe.

Contele continua să cînte, singuratic. «Ce mai așteaptă ? își spunea Angelica, cuprinsă de tulburare. Să mă arunc la picioarele lui, ca spaniola Carmencita, strigîndu-i : ia-mă ! iubește-mă ! Asta așteaptă ?»

La gîndul acesta, un fior fierbinte îi trecu prin tot trupul, ametind-o cu totul. Gîndurile porniră să i se învălmășească în minte. De unde în ajun fusese la un pas de a ceda, acum se revolta chiar numai la ideea că asta s-ar fi putut întîmpla. «A-

demenește femeile cu cîntece de-ale lui...» De departe, lucrul acesta era îngrozitor, privit însă de aproape, era sublim. Se ridică și ieși afară, spunîndu-și că în felul acesta scapă de ispită. Apoi, gîndindu-se că omul acesta era bărbatul ei în fața lui Dumnezeu, scuturâ din cap, deznădăjduită. Se simțea pierdută în vălmășagul acesta de gînduri. Fusese crescută în sălbăticie și nu se putea adapta la viața de acum. Orice slăbiciuni trebuiau plătite cu remușcări. Toate femeile care în seara asta se dăruiau pătimașe iubiților lor, mîine aveau să se ducă într-un suflet la confesionalele duhovnicilor sau se vor gîndi la gratiile unei mănăstiri și la vălul călugăriei, ca să-și ispășească păcatele. Angelica își dădea seama că Geoffrey de Peyrac voia să o domine nu prin legătura căsătoriei lor, căreia nici el nu părea să-i dea prea mare importanță, ci prin dragoste. Oare doica să fi avut dreptate cînd spunea că omul acesta se vînduse diavolului ?

Pradă acestor gînduri încîlcite și dezlînate, cobora scara cea mare, cînd dădu peste o pereche amoroasă care se strîngea în brațe. Femeia șoptea ceva, ca o rugăminte pătimașă. În palatul acesta plin de șoapte aprinse de dragoste, Angelica rătăcea albă și singură prin galerii și pe alei. Îl zări pe Cerbalaud plimbîndu-se, tot singur și el, prin grădină și cugetînd, fără îndoială, la ce avea să-i spună fățarnicei lui iubite. «Bietul Cerbalaud ! își zise ea cu un zîmbet stins, va rămîne oare credincios acelei mironosițe sau se va lăsa păgubaș, îndreptîndu-se spre altă zînă, mai puțin crudă ?...»

Cavalerul de Germontaz cobora scara cu pas cam nesigur. Ajuns în dreptul ei, se opri șovăitor, răsuflînd greu, și o privi cu ochi aprinși :

— La toți dracii cu sclifosesile și fandoselile lor nenorocite ! Mititica mea, de unde pînă acum

era exact cum îmi trebuie mie, în seara asta a început să-mi facă fiţe, ba mi-a mai ars şi una peste mutră, cică nu-s destul de fin în purtări pentru ea! Pfff ! Auzi, nenorocita ! Botoasa dracului !

— E drept, cavalere, că între calea petrecerilor şi calea bisericii încă mai aveţi timp să alegeţi! Şi cred că tocmai greutatea de a vă hotărî vă dă atîta bătaie de cap.

Roşu la faţă de cît se ghiftuise, de băutură şi de aţîţare, cavalerul se apropie de ea, duhnindu-i în faţă :

— Eu bătaie de cap am numai cu puicuţe de-astea care văd că mă cam tot luaţi într-una peste picior... Dar uite cum rezolv eu treburile astea...

Şi, înainte ca Angelica să apuce măcar să schiţeze vreun gest de apărare, o înşfăcă cu brutalitate şi îşi lipi cu lăcomie gura udă şi unsuroasă de buzele ei, făcînd-o să se zbată plină de scîrbă.

12

— Domnule de Germontaz ! strigă deodată cu putere o voce ameninţătoare.

Înnebunită, Angelica recunoscu în capul scării silueta în roşu a contelui de Peyrac, care îşi smulse masca şi o aruncă peste umăr. Faţa îi răsări în lumina slabă, cu cicatricele de data asta de-a dreptul înspăimîntătoare, exprimînd o furie stăpînită, care putea da fiori chiar şi celor mai curajoşi. Foarte încet, exagerîndu-şi iarăşi şchiopătatul, coborî treptele una cîte una, fără un cuvînt. La ultima treaptă îşi trase însă spada, cu o mişcare iute, făcînd tăişul să sclipească ameninţător. Germontaz se dăduse înapoi, clătinîndu-se puţin. În spatele lui Geoffrey de Peyrac apăruseră marchizul

d'Andijos și domnul de Castel-Jalon, în timp ce dintr-o latură se apropia baronul de Cerbalaud.

— E... e o cursă, bîlbîi cavalerul, vreți să mă asasinați mișelește !

— Cursa ți-ai întins-o singur, porc scîrbos ce ești ! se răsti marchizul. Cine te-a pus s-o necinstești pe soția gazdei tale ?

Cu mîini tremurătoare, Angelica se silea să-și aranjeze cît de cît dantelele de pe piept, rupte și mototolite. Nu, nu puteau să se bată, asta nu trebuia să se întîmple, era de datoria ei să intervină... Ce șanse putea avea Geoffrey cel uscățiv în fața găliganului ăstuia puternic ca un urs ?

Contele venea încet către cavalerul de Germontaz, dar cu fiecare pas trupul lui își schimba ținuta, părînd a căpăta văzînd cu ochii supleță și mlădieri de acrobat. Cînd ajunse în fața cavalerului, îi puse vîrful spadei pe pîntecele de om bine hrănit și, privindu-l adînc în ochi, rosti cu glas uscat :

— Trebuie să ne batem, stimate domn.

Reflexele educației militare primite timp de atîtea generații se treziră și cavalerul făcu un pas înapoi, trăgîndu-și cu un gest hotărît spada din teacă. Lamele scînteietoare se încrucișară. Cîteva minute, lupta fu strînsă, pînă într-atît încît cochiliile gărzilor se izbiră în două rînduri una de alta, iar fețele celor doi combatanți aproape că se atinseră. De fiecare dată însă, contele ieșea vioi și mlădios din încleștarea adversarului, nelăsîndu-l să strivească cu puterea lui. Iuțeala în mișcări compensa din plin șchiopătatul, care, de altfel, în loc să-l încurce, părea a nu-l stînjeni cîtuși de puțin. Cavalerului i se risipiseră aburii băuturii și, cu lovituri precise și puternice, în stare să spintece un mistreț, îl sili pe conte să se dea înapoi pînă la

scară și chiar să urce cîteva trepte. Dar acesta sări iute ca o pisică peste balustradă și cavalerul abia avu timp să se întoarcă, năpustindu-se îndată asupra lui cu un uragan de lovituri date cu sete. În ciuda staturii lui mătăhăloase, și a grăsimii care îi împăna trupul, cavalerul se mișca iute, stăpînea temeinic toate loviturile marilor maeștri ai sălilor de scrimă și avea reflexe excelente, iar loviturile lui, scurte și puternice, erau neînchipuit de primejdioase. Dar stilul acesta de luptă îl zăpăcea și mai ales îl făcea să obosească. Necontenitele schimbări de poziție ale contelui îl derutau, iar asalturile în valuri în care el însuși se arunca, orbit de furie și de ură, lovind din răsputeri, îl sleiră repede de vlagă. Vîrful spedei contelui îi sfîșie cu o vîjîitură ascuțită mîneca dreaptă și îi zgîrie puțin brațul. Era o rană superficială, dar care începu imediat să sîngereze din belșug. Brațul atins nu întîrzie să se moleșească. Cavalerul se lupta din ce în ce mai greu, gîfîia și în ochii lui mari apărură licăriri de frică, în timp ce ochii contelui aruncau flăcări întunecate și neîndurătoare, în care cavalerul își înțelese moartea.

Angelica înțelesese și ea același lucru și își mușca buzele, abia stăpînindu-se să nu țipe, dar nu făcu nici o mișcare ca să intervină. Deodată, închise ochii, iar în clipa următoare auzi un strigăt surd, asemeni icnetului unui tăietor de lemne.

Cînd avu în sfîrșit curajul să deschidă ochii, cavalerul de Germontaz zăcea întins cît era de lung pe dalele de mozaic, iar spada contelui, înfiptă în pieptul lui, încă se mai legăna, ca o trestie bătută de vînt.

— Fandoseli și sclifoseli, nu ? rosti încet contele, aplecat deasupra lui.

Apoi prinse mînerul spadei și o trase înapoi. Se auzi un gîlgîit moale și din rana cavalerului, acum liberă, țîșni un val de sînge, din care cîțiva stropi săriră pe rochia Angelicăi, pătîndu-i-o cu cîteva puncte de spumă roșie. Simți dintr-o dată că o lasă puterile și se sprijini de zid. Fața lui Geoffrey se apropie de a ei. Era lac de apă și, sub catifeaua stacojie, îi ghicea pieptul îngust ridicîndu-se și lăsîndu-se într-una, ca niște foale de fierărie. Dar ochii, atenți, păstrau lumina tăioasă și sfredelitoare de mai înainte. Un surîs palid i se așternu pe chip cînd întîlni ochii verzi și speriați ai Angelicăi.

Spuse poruncitor :

— Vino.

*

* *

Calul urca încet de-a lungul rîului, pășind greu prin nisipul drumului întortocheat. În spate veneau trei lachei înarmați, dar Angelica abia dacă-și dădea seama de prezența lor. Avea senzația că tot ce era în jurul ei și al lui Geoffrey de Peyrac pierise și mai rămăseseră numai ei doi sub cerul plin de stele, îndreptîndu-se spre pavilionul de pe malul Garonnei.

Pentru prima lor noapte de dragoste.

În pavilion, servitorii, umbre nevăzute, pregătiseră totul. Pe terasă, lîngă canapea, se afla o tavă cu o piramidă de fructe, iar alături, într-un vas de bronz, se răceau la gheață cîteva sticle de vin. Dar nu se simțea prezența nici unuia din oamenii din casă.

Angelica și soțul ei nu scoteau nici un cuvînt. Era ceasul tăcerii. Doar cînd el o strînse la piept cu o neașteptată nerăbdare, ea șopti :

— De ce nu zîmbeşti puţin ? Eşti mereu supărat ? Aş vrea să fii convins că n-am vrut să se întîmple nenorocirea asta. Şi încă din cauza mea !

— Ştiu asta, draga mea.

Respiră adînc şi urmă cu voce înăbuşită :

— Nu pot zîmbi fiindcă prea am aşteptat mult clipa asta, şi atîta aşteptare nu poată să nu doară! Niciodată n-am iubit o femeie cum te iubesc pe tine şi cred că te iubesc dinainte de a te fi văzut... Şi cînd ai ajuns aici... Atunci am înţeles că *pe tine* te aşteptasem atît! Dar tu mergeai la braţul meu, dispreţuitoare, ca o zînă a lacului, inaccesibilă. Iar eu îţi făceam mărturisiri glumeţe, de teamă să nu-ţi citesc pe faţă scîrba ori teama, sau să mă văd luat în bătaie de joc. Niciodată n-am aşteptat atît de mult o femeie şi niciodată n-am fost atît de răbdător. Şi totuşi erai soţia mea. De zeci de ori am fost gata să te iau cu forţa, dar nu trupul tău îmi trebuia, eu îţi voiam dragostea. La fel şi acum, cînd te văd aici, în sfîrşit a mea, văd în tine pricina atîtor suferinţe prin care m-ai făcut să trec!

Ea se ţinu tare sub privirea lui aprinsă, iar obrazul brăzdat n-o mai făcu să-şi aplece ochii.

— Atunci răzbună-te, rosti ea cu glas abia auzit.

Geoffrey tresări şi zîmbi.

— Eşti mai femeie decît aş fi crezut. Dar nu mă stîrni ! Teamă mi-e că vei cerşi în curînd îndurare, frumoasă adversară !...

Din clipa aceea, Angelica nu-şi mai aparţinu. Buzele care o făcuseră cîndva să fremete o găsiră din nou şi o prinseră iarăşi în vîrtejul acela ameţitor de senzaţii necunoscute, a căror amintire îi lăsase în toate fibrele un dor năvalnic şi mistuitor. Se simţea răscolită, iar presimţirea unei bucu-

rii adînci pe care nimic n-o mai putea împiedica o inundă cu un val de plăceri atît de copleşitoare încît aproape că se sperie. Gîfîind, încerca să se tragă înapoi, luptîndu-se moale să scape din braţele de oţel care o înlănţuiau, înfiorînd-o în mîngîieri pătimaşe.

Trup tînăr, viguros şi admirabil alcătuit, Angelica era născută pentru dragoste. Dar revelaţia bruscă pe care o avusese asupra propriului ei corp o ameţise şi se simţea acum ţinta unor atacuri furtunoase, nu atît dinafară cît din lăuntrul ei. Abia mai tîrziu avea să-şi poată da seama cîte eforturi trebuie să facă Geoffrey de Peyrac ca să-şi domolească pornirile imperioase şi să facă din cucerirea lui o blîndă luptă de îndrăgostiţi.

Aproape fără să-şi dea seama cînd, se trezi dezbrăcată de mîini uşoare şi îndemînatice şi întinsă pe canapea. Neobosit şi răbdător în acelaşi timp, atent la toate reacţiile ei, Geoffrey o aducea neîncetat spre el, de fiecare dată mai supusă, fierbinte, cu ochii aprinşi de febra aşteptării. Se zbătea şi se împotrivea la rîndul ei, dar cînd emoţia aceasta ascuţită scăpă puterii ei de stăpînire, simţi în tot trupul o destindere neaşteptată. O senzaţie binefăcătoare i se risipi în vine, amestecîndu-se cu zvîcnetul unei excitaţii cum nu mai simţise. Orice jenă pieri şi începu ea însăşi să se ofere mîngîierilor cele mai îndrăzneţe, căutîndu-le însetată. Cu ochii închişi, se lăsa dusă fără împotrivire de vîrtejul năvalnic al voluptăţilor. Fiecare ungher al trupului ei chema pătimaş să fie luat în stăpînire. Cînd el o pătrunse, nu scoase nici un strigăt, durerea n-o făcu să se revolte, numai ochii i se deschiseră larg, lăsînd să se oglindească în apele lor verzi stelele cerului de primăvară.

* * *

Întinsă pe canapea, se trezi încet-încet la viață! Un șal moale de cașmir îi apăra de răcoarea nopții trupul înfierbîntat. Îl privea pe Geoffrey de Peyrac, cu silueta lui profilîndu-se acum parcă mai întunecoasă, turna în cupe vinul rece. Văzînd-o cum se uita la el, începu să rîdă încet :

— Ușurel, draga mea ! Ești încă prea de curînd în starea asta ca să-mi pot îngădui să duc lecția mai departe. Timpul le va rezolva pe toate și va aduce alte și alte delicii. Pînă atunci, să bem ! Fiindcă noi doi, în seara asta, am făcut un lucru pentru care meritățm această răsplată !

Angelica își ridică fața spre el și îl privi cu un surîs al cărui farmec nici ea nu-l știa încă. În cîteva clipe se născuse o nouă Angelica, descătușată din toate opreliștile de pînă atunci. Geoffrey de Peyrac închise ochii, parcă orbit de strălucirea zîmbetului ei. Cînd îi deschise, o văzu adumbrită de o expresie de teamă.

— Cavalerul de Germontaz, șopti ea. Îl uitasem, Geoffrey ! L-ai omorît pe nepotul arhiepiscopului ?

Geoffrey o mîngîie liniștitor.

— Nu-ți face griji din cauza asta. Provocarea a fost făcută după toate regulile onoarei, de față cu martori. Ce a făcut el nu putea primi alt răspuns. Însuși arhiepiscopul, care e de sînge nobil, nu va putea decît să se încline. Doamne ! se înfioră el dintr-o dată, bănuiam că ești perfectă, dar realitatea întrece orice închipuire !...

Își plimba un deget pe pielea ei albă, urmînd linia fermă a pîntecelui. Ea surîse, scăpînd un suspin de plăcere. Auzise de multe ori că bărbații,

după ce fac dragoste, sînt unii brutali, alţii nepăsători...

Cu siguranţă, însă, Geoffrey de Peyrac nu semăna şi nu avea să semene vreodată nici cu unii, nici cu alţii. Cu nici un alt bărbat.

Veni să se întindă lîngă ea şi îl auzi dintr-o dată rîzînd.

— Cînd mă gîndesc, zise el, că arhiepiscopul s-ar putea să privească exact acum spre palatul nostru din turnul arhiepiscopiei, scrîşnind ameninţări cu focurile iadului la adresa *vieţii mele destrăbălate,* cum zice el ! Sînt tare curios să ştiu ce-ar zice aflînd că mă bucur, vorba lui, de «vinovatele dezmierdări» cu propria mea soţie, cu care el însuşi mi-a făcut cinstea să mă cunune în catedrală !...

— Dar eşti chiar de-a-ndoaselea faţă de toată lumea ! Şi lumea are dreptate să se uite la tine chiorîş, fiindcă dacă există două moduri de a face un lucru, tu îl găseşti cu siguranţă pe al treilea. Ai putea fie să comiţi un adulter, fie să-ţi împlineşei datoria de soţ. Tu nu, tu a trebuit să-ţi învăluieşti noaptea nunţii în asemenea întîmplări, încît mă simt aproape vinovată. Parcă aş fi păcătuit...

— Dar e un preadulce păcat, nu-i aşa ? rîse contele.

— Nu mai vorbi aşa ! Parcă ai fi întruchiparea diavolului! Mărturiseşte, Geoffrey, că dacă tu eşti în regulă, oaspeţii tăi nu stau prea bine ! Te-ai priceput de minune să-i arunci în ceea ce monseniorul numeşte *dezordine şi păcat.* Nu sînt chiar foarte sigură că nu eşti un om... primejdios.

— În schimb eu sînt foarte sigur că eşti o micuţă şi adorabilă călugăriţă, chiar aşa, goală puşcă, ba chiar cu atît mai mult ! Şi nu pot crede că sufletul meu, încăput pe mîna ta, nu merge de-a

dreptul spre mîntuire. Dar să nu ne batem joc de bucuriile vieții. Atîtea alte popoare trăiesc după alte tipicuri și nu sînt nici mai fericite, nici mai nefericite ca noi. Mă cutremur de atîta grosolănie a inimilor și a simțurilor care se ascunde sub minunatele noastre veșminte și de mult timp visez să văd femeile și bărbații cizelîndu-se și dînd numelui Franței mai multă grație. Îmi plac femeile așa cum îmi place tot ce e frumos. Nu, draga mea, nu am a-mi face reproșuri pentru viața mea de pînă acum și n-am să mă apuc de mărturisiri !...

*

* *

Angelica nu putuse fi ea însăși atîta timp cît nu devenise femeie. Pînă atunci nu fusese decît un trandafir abia îmbobocit, care acum începea să se deschidă, înflorind în întreaga lui splendoare.

În zilele următoare, petrecerile de la curtea dragostei continuară la fel de fastuoase, iar ei i se părea că era purtată într-o lume nouă, unde totul era plenitudine și farmec, necunoscute pînă atunci pentru ea. Avea într-una senzația că tot ce însemnase pentru ea viață acum fusese șters dintr-o dată sau rămăsese suspendat undeva, într-un spațiu nelămurit și uitat.

Era din ce în ce mai înlănțuită de dragoste! Fața îi era acum mai îmbujorată, rîsul avea sonorități noi, mai pline și mai cutezătoare. În fiecare noapte, Geoffrey o găsea tot mai pătimașă, mai însetată, întîmpinînd cu împotriviri neașteptate fanteziile lui, ca să cedeze îndată după aceea, mai clocotitoare și mai dornică de el ca înainte.

Oaspeții lor păreau să trăiască și ei la largul lor, în același climat de dulce intimitate. Iar asta

se datora, cel puțin în parte, tocmai contelui de Peyrac, care nu uita nici cel mai neînsemnat amănunt pentru ca toată lumea aflată în casa lui, la curtea dragostei, să aibă la îndemînă tot ce trebuie ca să se simtă bine. Era prezent peste tot, părîndu-le tuturor dezinvolt, în timp ce Angelica simțea că nu se gîndește decît la ea și că nu-i cînta decît ei. Cîteodată se simțea împunsă de gelozie văzîndu-l cum își ațintea privirile în ochii îndrăzneți ai cine știe cărei femeiuști fîșnețe care-i cerea, provocatoare, deslușiri asupra vreunei subtilități, a simbolurilor de pe Harta Iubirii. Ciulea atunci urechea ca să nu scape nici un cuvînt, dar se vedea silită să recunoască repede că soțul ei știa să scape de gingașele avansuri ale fîșneței în chestiune printr-unul din acele complimente evazive și totodată convingătoare, al căror secret îl cunoștea numai el.

Cînd, după o săptămînă de petreceri, caleștile grele împodobite cu blazoane porniră huruind, ducînd seniorii și doamnele spre castelele lor, rămase și dezamăgită, dar și ușurată. Din calești, mîini delicate fluturau batiste de dantelă, seniorii, călări, salutau cu pălăriile împodobite cu panașe bogate, iar Angelica, de la balcon, răspundea tuturor cu gesturi drăgălașe, deși era cuprinsă de o ușoară tristețe.

Nu avea, de fapt, nici un motiv să fie supărată, fiindcă imensul palat își găsise în sfîrșit liniștea dinainte, iar Geoffrey de Peyrac avea să fie acum numai al ei. Dar, în adîncul sufletului, era tristă să vadă sfîrșindu-se aceste petreceri încîntătoare. Asemenea clipe de fericire nu pot fi trăite de două ori în viață, își spunea ea. Avea presimțirea că aceste săptămîni strălucite nu aveau să se mai întoarcă niciodată...

Încă din prima seară după plecarea oaspeților, Geoffrey de Peyrac se închise în laborator, pe unde nu mai pusese piciorul cît ținuse curtea dragostei. Graba asta o supără pe Angelica și o făcu să se răsucească și să se foiască furioasă în toate părțile în patul cel larg, așteptîndu-l zadarnic.

«Deci e și el cum se spune că sînt toți bărbații, își spunea ea plină de obidă. Abia catadicsesc să-ți acorde puțin timp, în trecere, dar pentru nimic în lume n-ar renunța la micile lor manii personale. Unora le plac duelurile, altora războaiele. Lui Geoffrey îi plac eprubetele și retortele. Altădată îmi plăcea să-l aud vorbind despre ele, fiindcă simțeam că o face cu multă bunăvoință, cu prietenie, cu dragoste chiar, dar acum laboratorul ăsta mi-a ajuns de nesuferit !»

Adormi îmbufnată. Se trezi apoi, văzînd lumina palidă a unui sfeșnic. Lîngă pat, Geoffrey se dezbrăca, atent să nu facă zgomot. Angelica se așeză în capul oaselor, trecîndu-și brațele în jurul genunchilor.

— Mai era cazul să vii încoace, domnul meu ? Nu știu dacă trebuia să faci chiar atîta efort ! Se crapă deja de ziuă, auzi cum ciripesc păsărelele în grădină. Nu ești de părere că ar fi fost mai frumos din partea ta să-ți sfîrșești cum se cuvine o noapte începută așa de frumos ? Adică să te culci în camera ta de burlac, strîngînd în brațe o retortă rotunjoară ? Cum zice cartea lui Chapelain despre lucrurile astea ?

Contele rîse fără să se supere.

— Sînt de-a dreptul dezolat, scumpa mea, dar abia acum am terminat. Era vorba de o experiență pe care nu puteam s-o las așa. Știi că afurisitul de arhiepiscop și-a băgat din nou coada ? E drept că a acceptat cu multă demnitate moartea nepo-

ţului lui, nu pot să nu recunosc că asta îi face cinste. Dar atenţie : duelurile sînt interzise ! Aşa că un motiv în plus pentru el să se considere stăpîn pe situaţie. Am primit un adevărat ultimatum să-i dezvălui dobitocului ăluia de Bécher secretul fabricării aurului. O ţine una şi bună. Firește că nu-i pot spune nimic despre traficul cu aur spaniol, aşa că m-am hotărît să-l iau cu mine pe boul ăsta bătrîn la Salsigne, să vadă şi el cum se face extracţia de minereu şi cum transformăm roca în aur ; dar mai întîi să trimit pe cineva după Fritz Hauer, saxonul de la Argentières, şi să-l anunţ şi pe Bernali, la Geneva. De mult timp m-a rugat să-l las şi pe el să asiste la operaţiunile astea, aşa că nu se poate să nu vină.

— Toate lucrurile astea nu mă interesează, răspunse morocănoasă Angelica. Mie mi-e somn.

Vorbise foarte ferm, dar îşi dădea seama că părul blond care-i cădea în valuri pe umeri şi pe faţă şi cămăşuţa de noapte cu dantele, care-i dezvelea mereu un umăr, toate astea nu-i dădeau un aer la fel de hotărît cum îi erau cuvintele.

El îi mîngîie uşor umărul alb şi mătăsos, dar ea furioasă, îşi înfipse dintr-o dată dinţii ascuţiţi în mîna lui. Prompt, Geoffrey îi trase o palmă şi, prefăcîndu-se furios, o răsturnă pe pat. Urmă o luptă scurtă, în care Angelica se dădu bătută, surprinzîndu-şi iarăşi soţul cu reacţiile ei neaşteptate. Dar rămînea îmbufnată, zbătîndu-se mai departe în braţele lui.

Apoi sîngele porni să-i alerge mai iute şi mai încins prin vine. O scînteie de plăcere se aprinse undeva, în străfunduri necunoscute, iscînd o flacără ce-i cuprinse cu repeziciune tot trupul. Continua să se zbată gîfîind în strînsoarea lui, dar era surprinsă de această senzaţie nouă. Toate fibrele

î se încordau, fremătînd pline de așteptare. Valurile de plăcere o purtau amețită într-un delir pe care nu-l mai cunoscuse. Cu capul legănîndu-se pe marginea patului, cu buzele întredeschise, zărea parcă undeva, în depărtări ascunse, umbrele unui alcov, poleite de lumina slabă a unei lămpi de argint. În urechi îi răsunau gemetele de plăcere auzite cîndva, amestecîndu-se cu propriile ei gemete de acum, în timp ce deasupra ei în lumina palidă a zorilor, vedea chipul de faun al lui Geoffrey, care surîdea, cu ochii aprinși, ascultînd pătimaș cîntecul ființei ei, pe care știuse să-l facă să se nască.

— Oh, Geoffrey, suspină Angelica, simt că mă sfîrșesc de atîta plăcere ! De ce ești tu din ce în ce mai minunat ?

— Fiindcă dragostea e o artă în care trebuie să știm să ne desăvîrșim, draga mea, și fiindcă tu ești minunată...

Istovită se lipea de el, simțind cum o cuprinde somnul. Pieptul lui Geoffrey părea și mai negru în spuma albă a dantelelor cămășii... Și mirosul de tutun, care o amețea... Și toate în jurul ei...

13

Peste aproape două luni de la aceste întîmplări, o mică ceată de călăreți escortînd o caleașcă cu blazonul contelui de Peyrac urca drumul anevoios spre Salsigne, în ținutul Aude.

Angelica, pe care la început drumul o umpluse de încîntare, simțea că începe să-și piardă puterile. Era o căldură înăbușitoare și drumul era plin de praf. Pasul lin și monoton al calului o scutea de grija păstrării echilibrului, așa că toată atenția i se îndrepta spre cea ce era în jurul ei. Îl observa fără plăcere pe abatele Bécher, care, călare pe o catîrcă,

lăsa să-i atîrne picioarele lungi și slăbănoage, încălțate cu sandale. Apoi gîndul îi zbură la ranchiuna încăpățînată a arhiepiscopului, din cauza căruia porniseră această mică expediție spre Salsigne. Printr-o asociație de idei, numele acesta i-l aminti pe Fritz Hauer, saxonul, care sosise cu cîteva zile în urmă, aducîndu-i o scrisoare de la tatăl ei. Fritz venise de la Argentières cu toată familia lui îngrămădită într-o căruță, peste micul lui calabalîc. Nevastă-sa era o nemțoaică grasă și cu fața blîndă, iar copiii, trei la număr, cu părul ca de aur, deși trăiseră atîta timp în Poitou, nu vorbeau decît un dialect nemțesc bolovănos și stropoșit, din care Angelica abia înțelegea cîteva cuvinte.

Scrisoarea baronului o făcuse să plîngă amar, căci îi anunța moartea bătrînului Guillaume Lützen. La citirea veștii, se ascunsese într-un ungher ferit și lăcrimase acolo ore întregi. Nici măcar lui Joffrey nu-i putuse explica ce simțea și de ce inima îi era sfîșiată cînd își aducea aminte de fața bărboasă a bătrînului soldat și de ochii lui cenușii care căutau cu asprime și dispreț spre toată lumea, dar care pentru ea fuseseră totdeauna calzi și buni. Totuși, seara, Geoffrey o mîngîiase încet, cu un aer înțelegător, deși nu-i pusese nici o întrebare, și se simțise parcă mai ușurată. Trecutul însemna trecut. Dar scrisoarea baronului Armand înviase pentru cîtva timp fantoma castelului vechi și ruinat, cu umbre ciudate și cu povești care-i legănaseră copilăria.

Baronul se plîngea de multe altele. Viața la Monteloup era tot grea ,deși în ultimul timp ajunsese totuși să mai poată răsufla și el cît de cît, datorită negoțului cu catîri, care mergea mulțumitor, și afacerilor cu contele de Peyrac, ginerele său. Numai că tot ținutul fusese bîntuit de o foa-

mete cumplită, la care se adăugase şi vînătoarea, mai dîrză ca niciodată, a vameşilor împotriva contrabandiştilor. Şi, cum mai toţi oamenii din partea locului se ţineau niţeluş şi de asemenea lucruri, asta îi aruncase într-o mizerie de neînchipuit. Pînă la urmă bieţii oameni se răsculaseră, ieşind din mlaştini şi jefuind cîteva tîrguri mai înstărite, refuzînd să mai plătească vreun ban impozit şi omorînd pe agenţii fiscului care se mai încumetaseră să se arate prin cătunele lor, pomenind, imprudenţi, de sumele datorate tezaurului. Împotriva lor veniseră soldaţi care înecaseră satele în sînge, împodobind toţi copacii de pe la răspîntii cu ciorchini de spînzuraţi.

Atunci Angelica înţelese dintr-o dată ce însemna să fie contesă de Peyrac ,soţia unuia din oamenii cei mai bogaţi din Toulouse şi poate din toată Franţa. Uitase de lumea aceea săracă, hărţuită într-una de grija impozitelor. Oare în strălucirea luxului în care trăia nu devenise egoistă ? Îşi aminti dintr-o dată că de mult timp nu mai făcuse milostenii şi se gîndi că poate şi asta îl îndîrjise atît de rău pe arhiepiscop împotriva lor.

Îl auzi dintr-o dată pe bietul Bernalli suspinînd şi se întoarse spre el.

— Ce drum, Doamne Dumnezeule ! gemu el, strîmbîndu-se de durere. Numai hîrtoape ! Mai rău ca la noi în Abruzzi ! Şi caleaşca dumneavoastră, prin bolovanii ăştia, parcă văd că are să se facă ţăndări. Mai mare păcatul !

— V-am rugat să vă urcaţi în ea, domnule Bernalli. Măcar să folosească la ceva, decît să meargă aşa, goală.

Dar italianul protestă, galant, deşi îi înţepeniseră şalele de atîta mers călare :

— Vai de mine, *signora*, un adevărat bărbat nu se poate lăfăi în caleașcă în timp ce o doamnă tînără și fermecătoare ca dumneavoastră merge în șa!

— Scrupulele dumneavoastră n-au nici un rost, domnule Bernalli. Astăzi manierele astea sînt uitate de toată lumea, sau, în orice caz, nu mai sînt practicate. În sfîrșit, cum doriți. Sper că vă cunosc destul de bine ca să pot spera că vederea instalației care scoate și aruncă apa vă va lua cu mîna durerea de șale și veți umbla mai drept ca mine.

Fața savantului se luminâ dintr-o dată.

— Aveți dreptate, doamnă. Prin urmare, vă amintiți că marea mea pasiune este hidraulica. Soțul dumneavoastră știa că asta mă va hotărî să plec la drum. Cînd am primit scrisoarea despre mașinăria asta a lui, care soarbe apa dintr-un rîu de pe fundul unei rîpe adînci, n-am mai stat o clipă pe gînduri și am și pornit la drum. Abia aștept să ajungem și să mă încredințez cu ochii mei. Am impresia că soțul dumneavoastră a descoperit în sfîrșit un *perpetuum mobile*.

— Mă socotești mult mai presus decît sînt în realitate, prietene, se auzi din urmă vocea contelui de Peyrac. Nu e vorba decît de un model care imită berbecii hidraulici, cum am văzut în China, și care poate ridica apa la o sută cincizeci de stînjeni sau chiar mai mult. Uite, poți vedea de aici. Am ajuns.

În scurt timp, poposiră pe malul unui rîu mic, care spumega pe fundul unei văi adînci și văzură un fel de roată uriașă, care se învîrtea vertical, avînd fixate pe ea cuve mici, care se umpleau cu apă jos, vărsîndu-se, cînd ajungeau sus, într-un bazin cocoțat la înălțime, de unde, prin jgheaburi de lemn, apa curgea ușor la vale. Jocul acesta al apelor era înconjurat de un curcubeu permanent,

care o încîntă pe Angelica, făcînd-o să declare că berbecul hidraulic, cum îl numea contele, era o adevărată minune. Bernalli însă fu dezamăgit şi zise trist :

— Asta înseamnă o pierdere de apă de nouăsprezece părţi din douăzeci, cît ridică cuvele. N-are nici o legătură cu *perpetuum mobile !*

— Şi pierdere de apă şi pierdere de forţă îmi sînt absolut indiferente, zise contele. Am apă la înălţime, cu un debit suficient pentru spălarea rocii aurifere sparte, asta mă interesează pe mine, nu pierderile.

Vizitarea minei fu amînată pentru a doua zi. Primarul le pregătise locuinţe, modeste dar suficiente, aşa că avură unde să se instaleze mulţumitor. Un car uriaş sosise aducînd mobilier şi cufere cu tot ce trebuia. Contele lăsă însă camerele astfel pregătite la dispoziţia lui Bernalli, a abatelui Bécher şi a nelipsitului marchiz d'Andijos. Cît despre el, alese adăpostul unui cort mare arăbesc, cu pereţi dubli, pe care şi-l adusese din Siria.

— Cred că plăcerea de a dormi în corturi am moştenit-o de la cruciaţi, draga mea. Vei vedea că pe arşiţa asta şi în ţinutul ăsta, cel mai secetos din toată Franţa, poţi dormi de o mie de ori mai bine sub un cort decît între ziduri de piatră sau de pămînt bătătorit.

Şi într-adevăr, la căderea serii Angelica se bucură din plin de aerul proaspăt şi răcoros care se lăsa dinspre munţi. Pînzele care ţineau loc de uşă erau date în lături şi putea privi în voie cerul învăpăiat de razele amurgului, în timp ce dinspre malul apei se auzeau cîntecele triste şi monotone ale mincrilor saxoni.

Geoffrey de Peyrac, împotriva obiceiului său, era îngrijorat.

— Nu-mi place deloc călugărul ăsta ! izbucni el pe neașteptate, plin de furie. Nu numai că n-are să înțeleagă nimic, dar are să le interpreteze pe toate după mintea lui încîlcită. Aș fi preferat să vină arhiepiscopul, dar el vrea să aibă aici «un martor om de știință». Ah, ce tîmpenie ! Aș da orice să nu-l mai am pe cap pe călugărul ăsta neghiob !

— Totuși, dragul meu, îndrăzni Angelica, surprinsă, am auzit că o mulțime de savanți renumiți erau și călugări !

Contele își stăpîni cu greu un gest de om scos din sărite.

— Nu neg asta, știi bine, ba chiar le recunosc oamenilor bisericii merite mult mai mari. Timp de atîtea sute de ani ei au păstrat patrimoniul cultural al lumii. Dar acum s-au înfundat în scolastică. Știința a încăput pe mîinile fanaticilor ăstora, în stare să nege lucruri care sar în ochi. Dacă nu găsesc cutărui fapt o explicație teologică, atunci îl declară numaidecît lucru diavolesc și gata, nu mai discută !

Tăcu dintr-o dată, rămînînd cîteva clipe preocupat o trase la pieptul lui și-i șopti :

— Eu te-am ales ca martor pe tine.

Abia mai tîrziu avea să poată înțelege Angelica sensul acestor cuvinte.

*

* *

A doua zi de dimineață, Fritz Hauer se înfățișă ca să-i conducă pe oaspeți la mina de aur.

Aceasta era de fapt o carieră deschisă, lîngă care zăcea un morman uriaș de minereu extras, lung de cincizeci de stînjeni și lat de cincisprezece,

Blocurile cenușii erau sparte cu maiuri grele în bucățele mici, încărcate în căruțe și duse la moara care le fărămița, făcîndu-le nisip.

Atenția lui Bernalli fu atrasă de altă instalație hidraulică : niște saboți mari de lemn, îmbrăcați în tablă groasă de fier, legănîndu-se neîncetat și acționînd o cuvă mare de tablă, care se umplea cu apă și îndată după aceea se vărsa.

— Cîtă pierdere de putere și aici ! exclamă el. Dar și ce ușurare a muncii omului, cu mijloace atît de simple ! E o altă invenție de-a dumneavoastră, domnule conte ?

— Nu, e tot o instalație chinezească, n-am inventat-o eu. Din cît am aflat de la chinezi, ei folosesc asta de trei-patru mii de ani. E foarte utilă în special la decorticarea orezului, care la ei e hrana de bază.

— Dar aurul, zise pe neașteptate abatele Bécher unde e aurul în toată afacerea asta ? Nu văd decît un praf cenușiu și greu, și bolovanii ăștia pe care-i sfărîmă lucrătorii.

— Veți înțelege la topitoria saxonă cum stau lucrurile, părinte.

Și o luară la vale pe malul rîpos al apei, ajungînd la un șopron uriaș care adăpostea cîteva cuptoare acoperite. Doi vlăjgani cît toate zilele trăgeau într-una, din răsputeri, la niște foale uriașe, făcînd ca sub șopron căldura să fie aproape de nesuportat. Flăcări alburii, răspîndind un miros pătrunzător de usturoi, izbucneau din cînd în cînd pe gurile deschise ale cuptoarelor, înălțînd un fel de abur greu și unsuros care se așeza pe tot ce era în jur, sub forma unei zăpezi de un alb murdar. Angelica luă puțin din materia asta nemaivăzută și, intrigată de mirosul de usturoi, vru să guste, ca să-și dea seama mai bine despre ce era vorba. Dintr-o

dată, unul din saxonii bărboşi, cu şorţuri de piele, o lovi peste mînă, făcînd-o să scape praful jos, şi rosti pe un ton aspru :

— *Gift, gnädige Dame !* [1]

Dezorientată, se şterse pe mîini, fîstîcindu-se şi mai mult cînd băgă de seamă că abatele Bécher o privea ţintă.

— În breasla noastră, rosti el pe un ton dezaprobator, noi, alchimiştii, purtăm pe faţă mască de sticlă !

Geoffrey de Peyrac îl auzi şi se întoarse spre el:

— În breasla noastră nu e strop de alchimie la mijloc, deşi toate substanţele astea nu sînt bune de mîncat şi nici nu le atingem.

Apoi se întoarse spre Fritz Hauer :

— Le dai oamenilor porţia de lapte în fiecare zi ?

— Întocmai cum a poruncit Luminăţia voastră. Cele şase voci erau deja aici cînd am sosit noi.

— Foarte bine. Numai să nu vă apucaţi să-l vindeţi şi să vă luaţi rachiu sau alte porcării de-astea. E pentru voi, să-l beţi.

— Nici o grijă, înălţimea voastră, ne descurcăm destul de bine cu banii, n-avem nevoie să ne vindem laptele. Şi sîntem în meseria asta din tată-n fiu, aşa că ştim bine că avem nevoie de el dacă vrem să apucăm bătrîneţile.

Şi saxonul cel cocoşat aruncă, fără nici un motiv, o privire plină de dispreţ spre abatele Bécher, care nu-i făcuse nimic, e drept, dar a cărui prezenţă la cuptoarele lui i se părea probabil ciudată.

— Aş putea să ştiu, domnule conte, zise călugărul, ce e pasta aceea topită care se vede în cuptor?

Şi îşi făcu repede cruce.

---

[1] Otravă, nobilă doamnă ! (germ.) (n. aut.).

— Este exact acel praf greu pe care l-aţi văzut adineauri. Roca scoasă din carieră e sfărîmată mărunt de tot, spălată, uscată şi pe urmă topită aici. Secretul e temperatura foarte înaltă, altceva nu.

— Şi consideraţi că praful acesta conţine aur ? Vă întreb fiindcă n-am reuşit să observ nici măcar sclipirea unui fir, adăugă abatele, cuprins din nou de bănuiala că Geoffrey de Peyrac îşi bătea joc de el.

— Nu se vede nici o strălucire, părinte, aveţi dreptate, şi cu toate astea e rocă auriferă. Fritz, ia puţină pulbere pe o lopată şi arată-i-o părintelui să se încredinţeze.

Fritz luă o lopată şi o înfipse în mormanul de nisip cenuşiu cu reflexe verzui, care nu prea avea aspect metalic. Grijuliu, Bécher luă cîteva fire în podul palmei, examinîndu-le îndelung şi pipăindu-le între degete. Mirosi prudent, puse puţin şi pe vîrful limbii şi, scuipînd imediat, zise :

— Vitriol de arsenic. Otravă din cele mai violente. N-are nici o legătură cu aurul. De altfel, toată lumea ştie că aurul se găseşte în pietrişul mărunt, nu în rocă. Şi cariera pe care am văzut-o nu conţine nisip, numai roci.

— E absolut adevărat, distinse confrate, zise Geoffrey de Peyrac, cariera nu conţine nisip, nici pietriş, numai roci.

Apoi se întoarse spre Fritz Hauer :

— Dacă e gata, pune plumbul, să vadă şi părintele.

Numai că mai aveau de aşteptat. Pasta din cuptor se înroşea din ce în ce, devenea tot mai lichidă şi clocotea cu bolboroseli surde. Vaporii albi şi grei continuau să se ridice din cuptor depunîn-

du-se peste tot, chiar și pe hainele privitorilor, într-un strat alb, care acum părea gras și greu.

După o vreme, cînd aburul încetă să se mai ridice și cînd flăcările scăzură în intensitate, doi saxoni voinici, cu șorțuri groase de piele, aduseră o roabă încărcată cu lingouri de plumb, cărora le dădură drumul înăuntru. Pasta groasă își potoli îndată zbuciumul și deveni fluidă, în timp ce Fritz mesteca de zor cu un băț lung de lemn verde, pînă cînd la suprafață apăru un fel de spumă grea. Fritz continua acum să agite lichidul, cu o strecurătoare uriașă și cu cîngi de fier.

În sfîrșit, își lăsă uneltele și se plecă spre baza cuptorului, unde se afla un orificiu astupat cu un dop de gresie. Meșteri puțin cu o cange, pînă reuși să tragă dopul într-o parte, și atunci un fir alb sclipitor porni să se scurgă în formele pregătite dinainte.

Curios, călugărul se apropie și privi atent, apoi zise :

— Bine, dar materia asta e plumb ! Nimic altceva decît plumb !

— Întru totul de acord cu sfinția voastră, părinte, răspunse cu răceală contele.

Dar nu apucă bine să rostească aceste cuvinte, că abatele țipă cu glas ascuțit :

— Cele trei culori ! Văd cele trei culori !

Gîfîia și arăta cu degetul irizările lingourilor care se răceau. Tremura din toate mădularele și bîiguia în neștire :

— Dumnezeule sfinte ! Am văzut cu ochii mei *Desăvîrșita Lucrare !*

— Călugărul ăsta se țicnește de-a binelea sub ochii noștri, mîrîi marchizul d'Andijos, fără pic de respect față de omul de încredere al arhiepiscopului.

Contele zîmbi și se întoarse spre el, lămurindu-l:

— Alchimiștii țin foarte mult la apariția *celor trei culori,* pe care le consideră un semn sigur că se află aproape de găsirea pietrei filozofale și de transmutația metalelor. De fapt, aici e vorba de un fenomen lipsit de însemnătate, ceva cam în genul curcubeului de după ploaie.

Călugărul însă căzuse în genunchi înaintea lui, mormăind în neștire mulțumiri pentru că datorită lui putuse vedea *Desăvîrșita Lucrare.* Stînjenit de ridicolul situației, contele rosti cu glas uscat :

— Ridicați-vă, părinte. N-ați văzut mare lucru și vă veți putea convinge singur de asta. Nu e la mijloc nici o piatră filozofală și îmi pare rău pentru dumneavoastră.

Fritz Hauer urmărea scena cu o expresie de nepăsare pe fața lui pătată de praf de minereu.

— *Muss ich das Blei durchbrennen vor allen diesen Herrenschaft ?* [1] întrebă el cu un ton acru.

— Fă așa fel ca și cum n-aș fi de față decît eu.

Saxonul luă lingourile fierbinți cu ajutorul unor cîrpe ude și le puse în roabă, după care unul din vlăjganii care îl ajutau cără roaba pînă la un cuptor instalt deasupra unei vetre încinse la roșu. Cuptorul, mai curînd un creuzet deschis, era căptușit cu cărămizi mici, ușoare, albe și poroase, de forme neregulate. Erau de fapt cioplite din oase de animale, ale căror cadavre erau aruncate pe undeva pe aproape, fiindcă pe peste tot plutea o duhoare grea de hoit în descompunere, care se amesteca cu cea de usturoi și de pucioasă, făcînd aerul înecăcios și aproape de nerespirat. La vederea mormanului de oase de alături, călugărul, din roșu la

[1] **Trebuie să topesc plumbul de față cu toate aceste mărimi ?** (germ.) (n. aut.)

față cum era, se făcu dintr-o dată galben ca turta de ceară, și porni să-și facă într-una cruci peste cruci, mormăind rugăciuni pentru alungarea celui viclean.

Contele nu-și putu stăpîni un zîmbet și se întoarse către Bernalli, spunîndu-i cu voce scăzută :

— Poftim, prietene, vezi cu ochii dumitale ce efect au lucrurile astea asupra unui savant ca sfinția sa. Și cînd te gîndești că topirea plumbului pe cenușă de oase era cunoscută de greci și de romani !

Deși înspăimîntat la culme, Bécher se ținea tare în fața spectacolului, care îl îngrozea. Era palid ca un mort și-și mototolea într-una tichia în mîini, dar nu-și lua o clipă ochii de la ce lucrau bătrînul saxon și ajutoarele lui. Unul din aceștia arunca în vatra cuptorului cărbuni gata aprinși, iar celălalt trăgea de zor la foale, încingînd cuptorul atît de tare încît plumbul începu să se topească văzînd cu ochii, formînd o băltoacă în mijlocul concav al creuzetului, pe culcușul de cărămizi de oase. Cînd plumbul se topi de tot, ajutoarele întețiră focul pînă cînd lacul de metal topit începu să fumege. Fritz făcu un semn poruncitor și un alt ajutor veni cu niște foale mai mici, care aveau la cap un tub de pămînt ars. Puse tubul pe marginea creuzetului, iar primii doi începură să mînuiască foalele, suflînd astfel aer rece pe suprafața de un roșu întunecat a plumbului topit. Aerul de deasupra masei lichide se încinse dintr-o dată, strălucind și parcă dilatîndu-se. Pata strălucitoare deveni din ce în ce mai intensă, pînă la un alb orbitor, lățindu-se din ce în ce peste toată suprafața. Cu mișcări iuți și sigure, topitorii traseră tot jeraticul afară din cuptor, iar cei de la foale încetară să mai sufle aer. Reacția continua acum de la sine. Ames-

tecul cloctea, răspîndind aceeaşi lumină orbitoare. Pe alocuri, se acoperea cu o crustă întunecată, care se rupea imediat în coji mici de culoare închisă, ce dansau pe suprafaţa metalului topit, îndreptîndu-se spre marginea vasului, unde parcă erau înghiţite cu lăcomie de cărămizi, în vreme ce suprafaţa metalului rămînea din ce în ce mai limpede şi mai strălucitoare.

În timpul acesta, cantitatea de metal topit scădea văzînd cu ochii, rămînînd repede de dimensiunile unei clătite groase, se închise la culoare, apoi, pe neaşteptate, căpătă o strălucire puternică. În momentele acelea, Angelica văzu limpede cum metalul rămas în cuvă se zbuciumă puternic cîteva clipe, apoi se linişti şi se întunecă.

— Fenomenul acesta e exact cum l-a descris Berzelius, care a studiat mult separarea metalelor, zise Bernalli. Dar mărturisesc că sînt foarte fericit că am asistat la o operaţiune pe care n-o cunoşteam decît din cărţi. Pînă acum n-am mai văzut asta pe viu niciodată.

Abatele Bécher nu scotea nici o vorbă. Stătea nemişcat, privind ţintă în gol şi cufundat în gînduri.

Fritz luă un cleşte grosolan de fierărie şi scoase clătita galbenă, acum închegată, o cufundă cu un sfîrîit într-un hîrdău şi o prezentă celor de faţă, galbenă şi strălucitoare.

— Aur curat, murmură cu respect alchimistul.

— Nu, zise contele, chiar curat nu e, mai are şi ceva argint. Altfel nu se vedea strălucirea aceea de la urmă.

— Aş fi foarte curios să ştiu dacă aurul acesta rezistă la apa tare şi la acidul clorhidric.

— Fără îndoială, doar e aur adevărat.

Venidu-şi pe deplin în fire de pe urma emoţiilor prin care trecuse, abatele Bécher întrebă dacă putea avea şi el o fărîmă cît de mică din bucata aceea, spre a o arăta binefăcătorului său, monseniorul arhiepiscop.

— Părinte, vă rog să luaţi pentru înalt prea sfinţia sa toată bucata asta de aur brut scoasă din măruntaiele munţilor noştri şi explicaţi-i că aurul acesta e extras dintr-un minereu care deja îl conţinea şi că monseniorul poate găsi şi pe pămînturile sale zăcăminte care să-l îmbogăţească.

Fără un cuvînt, călugărul înfăşură cu grijă într-o batistă bucata de aur ce cîntărea mai bine de două livre.

*

* *

Drumul la înapoiere fu umbrit de un incident în aparenţă neînsemnat, dar care prin urmările lui avea să joace un anume rol în viaţa Angelicăi şi a soţului ei.

În cea de-a doua zi a călătoriei, la jumătatea drumului spre Toulouse, calul pe care urcase Angelica începu să şchioapete, rănit la un picior de un colţ ascuţit de pe drumul plin de pietre şi bolovani. Nu aveau nici un cal de schimb, aşa că singura soluţie ar fi fost să scoată unul de la caleaşcă, la care erau înhămaţi patru. Numai că Angelica socoti umilitor să încalece un cal greoi, de tracţiune, aşa că se hotărî să urce în caleaşcă, lîngă Bernalli, care se dăduse bătut şi nu mai încerca să facă pe călăreţul. Pentru el drumul acesta era departe de a însemna o plimbare şi Angelica se simţi din nou cuprinsă de milă faţă de el, admirîndu-l pentru pasiunea care îl făcuse să pornească într-o călătorie atît de lungă şi de anevoioasă nu-

mai ca să vadă un berbec hidraulic şi să discute despre greutatea corpurilor. Şi asta cu atît mai mult cu cît bietul Bernalli, surghiunit din mai toate ţările europene şi hăituit de Inchiziţie, era sărac şi călătorea fără servitori şi pe un cal de închiriat, o mîrţoagă costelivă şi cu pielea numai rosături. Drept care acum, în ciuda hurducăturilor caleştii pe drumul plin de bolovani şi făgaşe, se simţea fericit de moliciunea pernelor şi numea asta un confort nesperat.

Contele şi Bernard d'Andijos călăriră cîtva timp pe de lături, dar drumul deveni foarte strîmt şi atît de plin de praf încît se văzură repede nevoiţi să rămînă în urmă cu cîteva lungimi bune de cal, din cauza norului de pulbere stîrnit de copitele cailor şi de roţile caleştii. Mica avangardă era formată din doi valeţi înarmaţi care precedau caleaşca tot la o distanţă bunicică şi ei, tot din cauza prafului ridicat de copitele cailor lor.

În curînd drumul deveni periculos de îngust, mărginit într-o parte de muntele abrupt iar în cealaltă de prăpastie. Înaintau greu, vizitiul trebuia să fie cu ochii în patru, fiindcă răsturnarea caleştii tocmai acum ar fi însemnat curată nenorocire, iar făgaşele şi bolovanii o făceau să se încline mereu atît de tare deasupra prăpastiei încît Angelica se simţea străbătută de fiori reci.

La ieşirea dintr-o curbă, caleaşca se opri cu un scîrţîit şi cei dinăuntru văzură în faţa lor, la nu prea mare depărtare, o ceată de călăreţi ce păreau că vor să le bareze trecerea.

— Nu vă pierdeţi cu firea, doamnă, zise Bernalli după ce examină cu atenţie situaţia, nu sînt răufăcători, e vorba doar de altă caravană care vine din partea cealaltă. Să sperăm că vom avea

loc şi unii şi alţii. Drumul e aici cu cîteva palme mai lat.

— Dar tot n-avem cum trece unii pe lîngă alţii ! strigă speriată Angelica.

În timpul acesta, valeţii celor două tabere se ocărau şi se înjurau unii pe alţii cum le venea la gură. Adversarii, foarte siguri de ei, pretindeau ca echipajul contelui să se dea înapoi şi, pentru a dovedi că sînt în stare să-şi apere drepturile, unul începu să mînuiască un bici lung, atingînd din întîmplare pe unul din valeţii contelui şi plesnind boturile cailor din faţă de la caleaşcă. Aceştia se speriară, ridicîndu-se în două picioare şi zgîlţîind caleaşca atît de rău încît Angelica se şi văzu aruncată în prăpastie şi începu să ţipe îngrozită.

Atunci sosi din urmă şi Geoffrey de Peyrac. Dădu pinteni calului şi se năpusti asupra celui cu biciul, plesnindu-l zdravăn cu cravaşa peste faţă. Sosi şi caleaşca cealaltă, oprind în scîrţîit de osii neunse. Din ea se dădu jos un bărbat gras, împopoţonat cu panglici şi dantele, plin de praf din cap pînă-n picioare. Dantelele apretate, pline acum de năduşeală şi de pulbere, atîrnau jalnic pe el şi îl făceau să arate din cale afară de caraghios.

Nou-venitul agită furios un baston cu măciulie de fildeş şi zbieră ca turbat :

— Cine-i porcul şi măgarul care a îndrăznit să dea în oamenii mei ? Ştii tu, ţopîrlane, cine sînt eu ? Eu sînt baronul de Massenau, senior de Pouillac şi de tot ce vrei, preşedintele Parlamentului din Toulouse ! Dă-te înapoi imediat, cu tărăboanţa ta cu tot, şi lasă-mă să trec, că te ia mama dracului, marţafoi nenorocit !

Conele îl salută cu gesuri exagerate, a bătaie de joc :

— Foarte fericit de cunoştinţă ! Sînteţi cumva

rudă cu un domn de Massenau, ajutor de notar sau cam așa ceva, care zice-se că ar fi fost înnobilat zilele astea ?

— Domnul de Peyrac ! exclamă celălalt, puțin descumpănit.

Dar furia lui de om gras și apoplectic, încins și de dogoarea soarelui, nu se potoli numai dintr-atît, iar fața, din roșie cum fusese, prinse acum să bată în violet.

— O fi proaspătă noblețea mea, nu zic nu, dar e la fel de bună ca a dumitale. Dacă poftești, pot să-ți arăt acușica actul !

— Te cred pe cuvînt, jupîne, nu e nevoie să-mi mai și dovedești. Că doar urlă tîrgul că ai intrat în rîndurile nobilimii !

— Am impresia că mă cam iei peste picior și nu șade frumos. Între noi, nobilii, ar trebui să...

— Nu crezi că nu e momentul pentru o discuție de principiu ? întrebă Geoffrey de Peyrac, care abia își mai stăpînea calul, întărîtat de arșiță și speriat de grăsanul care tot fîțîia bastonul în toate părțile.

Dar baronul de Massenau n-avea de gînd să se dea bătut.

— Atunci ai să dai seamă organului ordinii publice, jupîne conte ! Să te văd dacă în fața Parlamentului ai să mi te ții tot așa țanțoș !

— Nu dau un ban pe Parlamentul dumitale fără pic de autoritate ! E plin numai de lichele și de hahalere de teapa dumitale, dornici să vă cumpărați titluri de noblețe de la Fouquet și Mazarin, hoții regatului ! Voi ați distrus libertățile locale !

— Jupîne conte ! Ia seama la ce-ți iese din gură ! Fii atent că ai în fața dumitale un înalt dregător de justiție. Ținutul Languedoc are statutul lui și e atașat la coroana Franței ! Păi tocmai

în faţa mea ţi se năzare dumitale să pomeneşti de libertăţile locale ? Îndrăzneşti ca să rosteşti asemenea necuviinţe jignitoare ? Ai ?

— E o jignire la adresa libertăţii să-i pomenesc numele în faţa unui butoi de slănină ca dumneata ! Un sclav nu poate înţelege ce înseamnă libertatea. Nu eşti bun decît să trăieşti din pomana regelui şi să zici că asta înseamnă să-l slujeşti !

— Ba uite că eu unul chiar că-l slujesc, în vreme ce alde dumneata...

— Eu nu-i cer regelui nimic ! răcni contele, ba îi plătesc impozite mari şi la timp, îi dau mormane de aur scos din pămîntul meu sau cîştigat cinstit, prin comerţ ! Nu ştii, jupîne, că din tot venitul pe care îl trage tezaurul din Languedoc eu plătesc un sfert ? Un sfert de milion de livre ! Iar patru mii cinci sute de gentilomi şi unsprezece mii de burghezi plătiţi celelalte trei sferturi !

Umflatul dregător reţinuse însă un singur lucru.

— Comerţ ai zis ? zbieră el scandalizat. Va să zică faci comerţ ? Şi mai şi spui ! Ptiu ! Ia te uită cine ne face de rîs pe noi, nobilii !

— Da, fac comerţ şi produc o grămadă de lucruri ! Şi nu mi-e deloc ruşine cu asta ! Fiindcă nu stau cu mîna întinsă la uşa regelui !

— Ehei, jupîne, văd că mi te fudulești colea, nevoie mare, dar bagă la cap un lucru : iaca noi, ăştia înnobilaţi acuma, şi cu burghezii, taman noi avem puterea ! Şi încă să vezi ce-o să fie de acuma-nainte !

— Chestia asta mă încîntă, domnule baron, rosti contele în bătaie de joc. Aşa că, fiindcă tot eşti dumneata nobil, ia arată-ţi manierele alese dîndu-te la o parte, fiindcă doamna contesă de Peyrac a început să-şi cam piardă răbdarea de atîta pălăvrăgeală !

Dar proaspătul baron nici gînd n-avea să cedeze. Tropăia furios în praful drumului, agitînd bastonul și zbierînd :

— Nu văd nici un motiv ca să mă dau eu la o parte din fața dumitale ! Sînt și eu tot nobil, e bine ? Și încă eu am și dregătorie, slăbănogule !

— Dar eu sînt mai bogat ca tine, maimuțoi umflat ! răcni contele. Și fiindcă în ochii unuia ca tine numai banii contează, dă-te la o parte și fă loc averii să treacă ! Păzea !

Dădu pinteni calului, năvălind peste valeții magistratului și trîntindu-i în praf. Vizitiul contelui, fericit că avea ocazia să-și arate știința, se înălță pe capră, pocnind năprasnic din bici și scoțînd un urlet atît de fioros, încît caii se speriară și țîșnind ca din pușcă, trăgînd după ei într-un vacarm îngrozitor caleașca grea, care izbi trăsura magistratului, gata s-o arunce în prăpasie, în timp ce acesta abia avu cînd să sară într-o parte, ca să nu fie făcut una cu pulberea drumului. Angelica îi văzu într-o strălucire fața schimonosită de frică și de ură, apoi caleașca se depărtă, în vreme ce din urmă se auzeau zbieretele turbate ale baronului :

— Îți fac raport ! Să mor eu dacă nu-ți fac ! Două îți fac ! Las'că te-aranjez eu ! Am să mă plîng monseniorului d'Orléans ! Consiliului regelui ! Nobil de trei parale ce ești ! Negustorule !

*
* *

Într-o dimineață, intrînd cu soțul ei în bibliotecă, Angelica îl descoperi pe Clément Tonel, majordomul, care își nota în mare viteză pe o tăbliță de ceară titlurile cărților din rafturi. Era a doua oară cînd era surprins în această postură și încercă

și de data asta să dosească la iuțeală tăblița de ceară și cuiul cu care scria.

— Șmechere, mi se pare că te-ai pus serios pe învățat limba latină ! strigă contele, care era mai curînd surprins decît contrariat.

— Am fost întotdeauna pasionat de studiu, domnule conte, răspunse cu ochii plecați majordomul. Visul meu a fost ca să ajung ajutor de notar, așa că pentru mine e o mare fericire să slujesc în casa unui înalt senior care e totodată și mare savant !

— Dar mi-e teamă că tomurile mele de alchimie nu prea au cum să te ajute în materie de drept, făcu Geoffrey de Peyrac înălțînd din sprîncene, fiindcă purtările unsuroase ale majordomului nu-i plăcuseră niciodată. Din toți oamenii din casă, numai pe Clément nu-i tutuia.

După ce acesta ieși, Angelica zise neliniștită :

— N-aș putea să mă plîng defel de serviciul acestui Clément, dar nu știu de ce, prezența lui îmi pare din ce în ce mai apăsătoare. Cînd mă uit la el, am senzația că îmi amintește de un lucru neplăcut. Și totuși, eu l-am adus aici cu mine, din Poitou.

— Eh, zise Geoffrey de Peyrac cu o ridicare din umeri, e cam băgăreț, e drept, dar atîta timp cît pasiunea lui de a ști nu-l împinge să-și vîre nasul în retortele mele...

Angelica rămase foarte descumpănită de această întîmplare, fără să-și poată da seama prea bine din ce motive. În mai multe rînduri, chipul ușor ciupit de vărsat al majordomului îi apăru în minte, făcînd-o să se simtă neliniștită.

La scurt timp după asta, Clément Tonnel ceru o învoire mai lungă, spunînd că trebuia să mear-

gă la Niort, pentru lămurirea unei moşteniri încîlcite. «Niciodată n-are să sfîrşească cu moştenitul», îşi spuse Angelica la auzul cererii lui. Îşi aducea aminte că acelaşi Clément îi povestise cum îşi pierduse slujba în care fusese mai înainte tot din cauza unei moşteniri încurcate, care îl silise să lipsească mai mult decît trebuia. Acum promitea să fie negreşit înapoi luna următoare, dar Angelica, privindu-l cu cîtă grijă îşi tot potrivea calabalîcul pe spinarea calului, avu dintr-o dată presimţirea că nu-l va mai vedea prea curînd şi că povestea cu moştenirea de la Niort era un pretext ca să poată pleca fără a stîrni bănuieli. Scrisese o scrisoare lungă către tatăl ei, cu gînd să i-o încredinţeze lui Clément, dar se gîndi în ultima clipă că ar fi mai bine să renunţe şi să o trimită printr-un curier, ca pe toate cele de pînă atunci. Tonnel nu i se mai părea acum un om de încredere.

După plecarea lui, o cuprinse o dorinţă mistuitoare de a revedea Monteloup, cu mlaştinile şi cu pădurea în care copilărise. Totuşi, de baronul Armand nu-i era prea mare dor. Deşi era fericită cu Geoffrey de Peyrac şi-l iubea cu patimă, amintirea condiţiilor în care se încheiase căsătoria asta o făcea să-i mai poarte încă o anume pică tatălui ei. Fraţii şi surorile se împrăştiaseră care încotro. Bătrînul Guillaume nu mai era, din scrisorile pe care le primise, ghicea că mătuşile deveniseră din cale afară de arţăgoase şi de gîlcevitoare şi că doica Fantine ţinea acum toată casa sub papuc. O clipă se gîndi, nu fără o anume tresărire, la Nicolas. Numai că acesta, după nunta ei, se făcuse nevăzut şi nimeni n-ar fi putut spune ce se întîmplase cu el.

Tot încercînd să-şi pună rînduială în gînduri, îşi dădu seama că dorinţa aceasta nestăvilită de a

se întoarce era legată mai curînd de gîndul de a revedea castelul du Plessis și de a se încredința că micuța casetă cu flaconul cu otravă era la locul ei. Nu avea, la drept vorbind, nici un motiv să creadă că cineva ar fi putut-o lua de acolo. Era ascunsă într-un loc atît de neumblat încît numai la demolarea castelului ar fi fost descoperită. Și atunci de ce întîmplările acestea vechi îi veneau mereu în minte ? Frămîntările politice de atunci erau acum lucruri uitate. Domnul Mazarin, regele și fratele lui mai tînăr erau mai departe în viață. Domnul Fouquet pusese pînă la urmă mîna pe putere fără să fie nevoie să facă o crimă. Cît despre domnul de Condé, nu vorbea toată lumea că era pe cale de a reintra în grațiile regelui ?

Angelica încercă să nu se mai gîndească la toate aceste lucruri și reuși pînă la urmă să-și găsească liniștea.

14

Veniră zile voioase, nu numai pentru casa contelui, ci și pentru toată Franța. Iar arhiepiscopul, prins de alte griji mai importante, încetă pentru un timp pînda cu care-și înconjura dușmanul, pe contele de Peyrac.

Fiindcă domnul baron de Fontenac, arhiepiscop de Toulouse, fusese chemat, împreună cu arhiepiscopul de Bayonne, să se alăture alaiului care-l urma pe cardinalul Mazarin în drumul acestuia spre Spania.

Vestea se răspîndise cu iuțeala fulgerului : cardinalul Mazarin, însoțit de o suită imensă, cu un fast și cu un lux menite să taie oricui răsuflarea, se îndrepta spre Țara Bascilor pentru a negocia cu

spaniolii pacea în care nimeni nu mai spera. Se punea astfel capăt războiului care nu se mai sfîrșea, însîngerînd Franța de atîta timp și sleind-o de puteri. Dar, mai mult chiar decît vestea asta care-i umpluse pe toți de bucurie, o alta, și mai de necrezut, umbla din gură în gură, încîntîndu-i pe francezi, pînă la cei mai umili lucrători sau rîndași de la grajduri : ca o chezășie a păcii, trufașa Spanie accepta să ofere mîna infantei tînărului rege Ludovic al Franței. Dintr-o dată, ura de pînă mai ieri dispăru cu desăvîrșire și de amîndouă părțile Pirineilor toți se umflau în pene pentru acest deznodămînt cavaleresc. Căci așa cum arăta Europa în acel moment, cu Anglia sfîșiată de răzmerițe, cu puzderia de principate nemțești și italienești pe pămînturile cărora nici măcar un cîine nu se putea întinde în voie fără să atingă cu coada teritoriul statului vecin, cu cele două țări de marinari neciopliți, Flandra și Olanda, unde bădărănia și mîrlănia erau la ele acasă, ei bine, în această Europă decăzută ca vai de capul ei, numai regele Franței și cel al Spaniei se puteau numi pe drept cuvînt regi și numai francezii și spaniolii rămîneau popoare cu adevărat nobile și vrednice de stimă. Așa că orice francez ar fi sărit în beregata celui care ar fi îndrăznit să pună la îndoială faptul că singurul prinț al creștinătății care putea rîvni la mîna infantei, unica fiică a mărețului rege Filip al IV-lea, icoană neprihănită crescută în umbra aspră și cucernică a Escorialului, era regele Franței, regele celei mai nobile țări. Iar nesăbuitul care s-ar fi apucat să spună de față cu vreun spaniol că regele Franței, os din osul Sfîntului Ludovic, s-ar fi putut găsi vreo mireasă de neam mai ales, mai virtuoasă și mai frumoasă decît infanta Spaniei, acela s-ar fi ales negreșit cu burta spin-

ţecată cît ai clipi din ochi, şi pe bună dreptate.

Firește, saloanele din provincie comentau şi ele cu aprindere strălucitul eveniment iar doamnele din Toulouse, bine informate ca totdeauna, ştiau foarte bine că tînărul rege vărsa pe ascuns şiroaie de lacrimi, căci era îndrăgostit nebunește de o prietenă din copilărie, frumoasa Maria Mancini, micuță, delicată şi plină de farmec, nepoata cardinalului Mazarin. Dar raţiunile de stat dictau altfel decît voia inima suveranului, care era nevoit să se plece. Cît despre Mazarin, acesta reuşise dintr-o singură lovitură totul. Iar cea mai de seamă din reuşitele lui era aceea că închisese gurile tuturor, buimăcindu-i şi lăsîndu-i fără replică pînă şi pe cei mai înverşunaţi duşmani ai lui : toţi fură siliţi să recunoască, fie că le plăcea, fie că nu, că pentru Mazarin gloria regelui şi interesele Franţei treceau înainte de orice şi că el sacrifica acestor înalte raţiuni meschinele avanaje pe care fusese acuzat că le urmărea.

Visase această pace ca pe reuşita supremă a intrigilor pe care le ţinuse atîta amar de ani şi cu atîta migală.

Pacea cu spaniolii trebuia să fie izbînda lui, opera vieţii lui.

Familia sa fu îndepărtată de la curte fără milă.

Regele trebuia să se însoare cu infanta.

*

* *

Cu opt caleşti luxoase pentru folosinţa lui personală, cu zece care imense încărcate cu bagaje, cu douăzeci şi patru de catîri, cu o sută cincizeci de valeţi în livrele somptuoase, cu o gardă de o sută de călăreţi şi două sute de infanteriști în ți-

nută de paradă, cardinalul Mazarin se îndrepta plin de fală spre Saint-Jean-de-Luz. Trimisese porunci arhiepiscopului de Bayonne și celui de Toulouse să vină să i se alăture cu suite cît mai impunătoare, pentru a ului pe spanioli cu strălucirea și bogăția soliei regelui Franței. Numai că, de partea cealaltă a Pirineilor, don Luis de Haro, împuternicitul Majestății Sale Catolice, răspunzînd acestei fudulii prosteşti cu o sobrietate plină de mîndrie, străbătea platourile Castiliei îndreptîndu-se spre frontieră cu o suită modestă și avînd drept bagaje doar cîteva cufere cu daruri pentru ambasadorii francezi. Niște daruri menite să le mai taie din nas domnilor de la Paris, anume o colecție de tapiserii înfățișînd scene din timpul gloriosasei domnii a lui Carol Quintul [1].

Nici una din solii nu se grăbea, ci mai curînd dimpotrivă. Nici Mazarin și nici don Luis de Haro nu voiau să ajungă mai întîi la locul întîlnirii, ca să nu fie puși în situația umilitoare de a aștepta sosirea celuilalt. Ajunseră să-și calculeze înaintarea metru cu metru și, printr-un adevărat miracol al etichetei, și italianul și spaniolul ajunseră în aceeași zi și la aceeași oră pe malurile rîului Bidassoa. După care rămaseră nehotărîți: cine va urca primul pe bac pentru a ajunge la Insula Fa-

[1] **Carol Quintul** — Carol de Habsburg, rege al Spaniei (din 1516) sub numele de Carol I și împărat al Germaniei (din 1519) sub numele de Carol al V-lea („Quintus"), pînă în 1556, cînd abdică. În timpul domniei sale Spania devine prima putere militară din Europa, iar imperiul colonial spaniol atinge maxima expansiune. Înfrînge în mai multe rînduri armatele franceze comandate de regele Francisc I (1515—1547), pe care l-a făcut prizonier în bătălia de la Pavia (1525). I se atribuie afirmația că „pe pămînturile lui soarele nu apune niciodată" (nota trad.)

zanilor, unde aveau să se desfășoare tratativele. Fiecare alese soluția cea mai convenabilă pentru orgoliul său : și Mazarin și don Luis de Haro anunțară în același timp că erau bolnavi. Capcana eșuă deci din cauza unei potriviri prea depline, așa că toți așteptară răbdători ca cei doi bolnavi să se facă bine, numai că vindecarea întîrzia.

Toată lumea stătea deci ca pe ghimpi. Se va semna pacea ? Se va încheia căsătoria ? Cel mai neînsemnat cuvînt, cel mai mărunt gest erau comentate în fel și chip, găsindu-li-se tot felul de semnificații, care mai de care mai năstrușnice.

La Toulouse, Angelica nu urmărea evenimentele decît de la depărtare. Era prea puțin impresionată de ce se petrecea, nu fiindcă ar fi considerat lucrurile acestea lipsite de însemnătate, ci pentru că ea însăși se afla într-o stare ce i se părea mai importantă decît căsătoria regelui.

Se simțea zi de zi mai legată de Geoffrey și începuse să-și dorească cu din ce în ce mai mare ardoare un copil. Simțea că abia atunci va fi cu adevărat soția lui. Degeaba îi spunea el că niciodată nu iubise o femeie atît de mult încît să-i arate laboratorul lui și să discute cu ea despre matematică, fiindcă Angelica rămînea neîncrezătoare și avea adevărate crize de gelozie retrospectivă, care pe el îl făceau să rîdă și, cu toate că nu arăta, îl umpleau de încîntare.

Învățase să cunoască sensibilitatea lui bolnăvicioasă și să înțeleagă curajul de care avusese nevoie ca să-și domine urîțenia și infirmitatea. Îl admira pentru că reușise să cîștige un fel de prinsoare cu el însuși. Își spunea că, dacă ar fi fost frumos și fără nici un beteșug, poate că nu l-ar fi iubit atît. Voia să-i dăruiască un copil, ca să-l facă pe deplin fericit. Dar zilele treceau și ea în-

cepea să se teamă că binecuvîntarea cerului nu va pogorî asupra ei, așa că la începutul iernii lui 1665, cînd avu primele semne că era însărcinată, plînse de fericire. Geoffrey, la rîndul lui, nu-și ascunse entuziasmul și mîndria. Iarna aceea, plină de agitație în legătură cu căsătoria regelui, încă nesigură în acel moment, dar dorită de toți seniorii și de toate doamnele, care sperau să se afle printre invitații cei mai de cinste, iarna aceea fu deci destul de liniștită pentru agitata casă a contelui de Peyrac. Împărțindu-și timpul între laborator și soția lui, contele se dedica acum mai puțin vieții mondene și petrecerile din palatul lui, care pînă atunci nu mai conteneau, acum se mai rărira. În fine, fără să sufle vreun cuvînt către Angelica în privința asta, profită de absența prelungită a arhiepiscopului ca să-și sporească greutatea în viața publică din Toulouse, spre marea mulțumire a celor mai mulți din dregătorii locali și a mulțimii.

Cînd se apropie sorocul nașterii, Angelica merse într-un mic castel pe care contele îl avea în Béarn, pe meterezele naturale ale Pirineilor, unde vremea era mai răcoroasă decît în oraș.

Cum se întîmplă totdeauna în astfel de împrejurări, se ciorovăiră mult în privința numelui pe care avea să-l primească pruncul ce urma să vină pe lume și care, fiindcă avea să fie urmașul contilor de Toulouse, se înțelege de la sine că nu putea fi decît băiat. Geoffrey ar fi vrut să-i pună numele de Cantor, în amintirea marelui Cantor de Marmont, cel mai strălucit din trubadurii din Languedoc, numai că tînărul conte îi încurcă toate socotelile, găsind de cuviință să sosească nici mai mult nici mai puțin decît în toiul Jocurilor Florale, drept care primi numele de Florimond.

Era un băiețel negricios, cu un păr negru și des

Timp de cîteva zile, Angelica nu se simți prea legată de el, găsindu-l răspunzător de chinurile îngrozitoare prin care trecuse. Moașa o asigura totuși că, pentru prima naștere, lucrurile decurseseră nemaipomenit de bine și că următoarele, mai ales de la a zecea, a douăsprezecea în sus, aveau să fie din cale afară de ușoare și aproape că nici nu le va mai băga în seamă.

Angelica fusese rareori bolnavă și își stăpînea foarte bine orice durere fizică. Însă în timpul nesfîrșitelor ore de așteptare se simțise umilită de această suferință. Se afla singură pe un drum unde nici dragostea și nici prietenia lui Joffrey nu-i puteau fi de vreun ajutor, chinuită de o făptură necunoscută, care încă de pe acum o revendica în întregime. Chipurile celor din jurul ei îi erau parcă străine. Clipele acestea prefigurau pentru ea singurătatea cumplită pe care avea să fie silită să o înfrunte într-o bună zi. Nu știa lucrul acesta, dar chinurile îi fură un avertisment înspăimîntător. Timp de o zi și o noapte Geoffrey fu neliniștit de paloarea ei, nefirească chiar și în aceste împrejurări, de mutenia ei și de surîsul ciudat care îi împietrise pe față, schimbîndu-i trăsăturile.

Apoi, în seara celei de-a treia zile, aplecîndu-se deasupra leagănului în care dormea pruncul, Angelica ghici trăsăturile pe care le ghicise și Geoffrey, încercînd să-și închipuie cum ar fi arătat fără urmele rănilor îngrozitoare de pe față. Văzu dintr-o dată, parcă aievea, o sabie neîndurătoare ridicîndu-se deasupra chipului drăgălaș și trupșorul plăpînd zvîrlit pe o fereastră, căzînd în curtea plină de zăpadă în care ploua cu flăcări.

Imaginea aceasta fu atît de limpede încît îi smulse un țipăt de groază. Luă copilul în brațe și-l strînse cu sălbăticie la piept. Sînii o dureau cum-

plit, căci erau plini de lapte şi moaşa îi legase strîns. Doamnele din lumea bună nu-şi alăptau singure copiii, ca să-şi păstreze pieptul frumos. O doică tînără şi zdravănă urma să-l ia pe Florimond, după obicei, în satul ei din munţi, unde micuţul urma să-şi petreacă primii ani ai existenţei lui.

Aşa că atunci cînd moaşa intră în cameră, peste scurt timp, se apucă îngrozită cu mîinile de cap, căci Florimond sugea de zor la sînul propriei sale mame, lucru neîngăduit pentru un vlăstar de viţă atît de veche şi atît de aleasă ca el.

— Doamnă, aţi înnebunit ? Cum o să vă mai oprim laptele acuma ? O să daţi în fierbinţeli şi-o să vi se întărească pieptul de-o să vedeţi ce-o să păţiţi !

— Am să-l hrănesc eu, răspunse Angelica, aruncîndu-i o privire cruntă. Nu vreau să văd cum mi-l aruncă cineva pe fereastră !

Firește că toată înalta societate fu indignată de faptul că doamna contesă de Peyrac îşi alăpta singură copilul, la fel cu ţărăncile de rînd. Toţi gîndeau, chiar dacă nu spuneau cu glas tare, că neamul prost tot neam prost rămîne. Pînă la urmă se găsi totuşi o soluţie de compromis : doica urma să ţină mai departe de casa contelui şi chiar să-l alăpteze din cînd în cînd pe tînărul Florimond, a cărui poftă de mîncare îi speria pe toţi cei din jurul lui.

În toiul zarvei stîrnite de arzătoarea chestiune a alăptatului, pică pe neaşteptate şi marchizul d'Andijos, pe care contele de Peyrac îl numise prim gentilom al casei sale şi îl trimisese la Paris ca să supravegheze pregătirea reşedinţei sale de acolo, fiindcă urma să facă în curînd o călătorie

în capitală. La întoarcere, d'Andijos se dusese direct la Toulouse, pentru a-l reprezenta pe conte la Jocurile Florale, așa că nimeni nu se aștepta să-l vadă sosind aici, în Béarn.

Părea foarte agitat. Cum pătrunse în curtea micului castel, sări de pe cal aruncînd frîul în mîna unui argat, urcă scara sărind treptele cîte patru o dată și năvăli în camera Angelicăi. Aceasta era întinsă pe pat, în timp ce Geoffrey de Peyrac, așezat pe marginea ferestrei, fredona un cîntecel, mîngîind ușor corzile chitarei.

Însă d'Andijos nu fu deloc impresionat de acest tablou înduioșător de familie și răcni de zbîrnîiră geamurile :

— Vine regele !

— Regele ? Unde vine ?

— La tine acasă, la Toulouse !

Și se lăsă să cadă într-un fotoliu, ștergîndu-și fața leoarcă de transpirație.

Joffrey nu zise nimic, ci începu să îngîne un alt cîntec, ca să-i lase nou-venitului timp să-și mai tragă răsuflarea. Cînd îl văzu că-și mai revenise, se opri din cîntat și rosti :

— Foarte bine, nu e cazul să ne pierdem capul din cauza asta. Știam că regele, cu regina-mamă și cu toată curtea, sunt în drum spre Saint-Jean-de-Luz, dar habar n-am avut că au să treacă și prin Toulouse.

— Aici e o poveste întreagă.

Și le povesti pe scurt despre ce era vorba.

Se spunea că Mazarin și don Luis de Haro își făceau într-una politeţuri și nu numai că nu căzuseră la nici o înțelegere în privința căsătoriei regelui, dar nici măcar nu ajunseseră cu negocierile la punctul acesta ! Din cîte se spunea, atmosfera la tratative nu era deloc promițătoare. Dis-

cuțiile se împotmoliseră din cauza domnului de Condé. Spaniolii voiau ca regele Franței să-l primească cu brațele deschise și cu toate onorurile, ștergînd cu buretele nu numai trădarea din timpul Frondei, fiindcă asta ar mai fi fost cum ar mai fi fost, ci și faptul că acest prinț de sînge francez fusese atîția ani general în solda Spaniei și luptase împotriva Franței. O doctorie cam amară, pe care Mazarin nu voia să o înghită.

— Și încă asta n-ar fi nimic, urmă marchizul gesticulînd cu aprindere, dar îți dai seama că regele a pornit din Paris spre Spania, contînd că pînă ajunge el toate sunt puse la punct de miniștrii lui și ai regelui Spaniei și el n-o să aibă altceva de făcut decît să-și ia mireasa și să se întoarcă acasă. Și cînd colo, tratativele s-au împotmolit. Să apară acum la Saint-Jean-de-Luz, s-ar face de rîs! Să se întoarcă la Paris, cînd toată lumea știe că a plecat să se însoare, ar fi și mai rău. Și atunci, prelungește călătoria asta cît poate, făcînd tot felul de ocoluri și oprindu-se la tot pasul, ca să-și fericească supușii cu prezența lui peste tot! Acum, de exemplu, e în drum spre Aix, unde augusta sa prezență va potoli, fără îndoială, răzmerița care stă gata să izbucnească. Numai că în drum toată curtea se oprește la Toulouse ! Și tu nu ești acolo ! Și arhiepiscopul nu e acolo ! Toți se dau de ceasul morții și nu știu ce să facă !...

— Dar nu e pentru prima oară cînd primesc un rege, de ce se omoară atîta cu firea ?

— Nu înțelegi că trebuie să fii acolo ? zise d'Andijos pe un ton rugător. Tocmai de asta am bătut atîta drum pînă aici !

Și, pentru că Geoffrey de Peyrac nu părea convins, adăugă :

— Se spune că regele abia aşteaptă să te cunoască, fiindcă prea i-au împuiat toţi urechile cu tine.

— Doamne Dumnezeule ! ţipă Angelica, sărind din pat, atunci nu mai rămîne o clipă de pierdut !

Dar se lăsă imediat să cadă înapoi, cu o strîmbătură de durere. Era prea slăbită pentru o călătorie lungă pe drumurile jalnice de munte, ca să mai suporte după aceea şi oboseala recepţiilor care cu siguranţă că aveau să se ţină lanţ. Ochii i se umplură de lacrimi de amărăciune.

— Oh ! Regele la Toulouse ! Regele la noi acasă şi eu n-am să fiu acolo !

— Nu plînge, draga mea, zise Geoffrey. Îţi promit că am să fac în aşa fel încît regele să se simtă minunat şi să ne invite la nunta lui. Ai să-l vezi în postura de mire strălucitor, nu ca pe un drumeţ plin de praf şi obosit de călătorie.

Şi contele ieşi îndată, să dea porunci în legătură cu pregătirile pentru plecarea sa, iar bravul d'Andijos încercă să o mai consoleze :

— Soţul dumitale are dreptate, prea frumoasă doamnă. Curtea ! Regele ! Mare scofală ! O singură recepţie în palatul vostru face din plin cît una de la Luvru, dacă nu mai mult ! Crede-mă că am fost la Luvru acum două ierni şi am dîrdîit de frig în anticamera Consiliului cum nici nu-ţi poţi închipui, mai rău ca afară ! Îţi vine a crede că regele Franţei nu mai are păduri din care să taie lemne de foc. Cît despre ofiţerii casei regale, i-am văzut cu ochii mei că aveau nădragii rupţi în fund, de le făceau pe domnişoarele de onoare ale reginei să-şi plece ochii. Care domnişoare se ştie că nu sunt nişte persoane care să se ruşineze cu una cu două.

— Să fie adevărat ce se vorbește, că domnul cardinal n-a vrut să-l obișnuiască pe rege cu un lux peste puterile țării ?

— Eu nu știu ce-a vrut și ce n-a vrut domnul cardinal, care a găsit mereu bani în tezaur ca să cumpere pentru el cu nemiluita diamante brute sau șlefuite, tablouri, cărți vechi, manuscrise, tapiserii și stampe de tot felul. Pentru asemenea mici plăceri ale jigodiei ăsteia de italian, Franța a avut mereu bani cîți au trebuit. Dar am impresia că regele, așa timid și mototol cum pare, abia așteaptă să scape de tutela asta. Cred că i s-a acrit de supa de linte și de cicălelile reginei. Și cred că nu-i mai convine nici să se facă atîtea hoții și jafuri ca la drumul mare în numele lui. Mulți zic că nu mai e mult și are să-și scuture coama de leu.

— Dar cum arată ? Poți să mi-l descrii ? zise Angelica, plină de nerăbdare.

— De arătat nu arată rău deloc. Dar deloc ! E plin de prestanță, majestuos, e un rege adevărat, nu mai încape vorbă ! Atîta doar că, dacă ani de zile, pe timpul Frondei, a tot fugit din oraș în oraș, a rămas mai lipsit de învățătură decît un servitor și, dacă n-ar fi rege, aș zice că mi se pare nițeluș cam prefăcut. De altfel, cînd era micuț a avut vărsat și a rămas cu fața cam ciupită.

— Oh ! Încerci să mă descurajezi ! strigă Angelica. Vorbești ca afurisiții ăștia de gasconi, de bearnezi și de albigenzi, care tot jelesc într-una că Aquitania lor n-a rămas regat independent de Franța. Pentru voi nu există decît Toulouse și soarele vostru din sud. Dar eu sunt moartă de curiozitate să cunosc Parisul și să-l văd pe rege !

— Nici o grijă, îl vei vedea la nunta lui, fără îndoială. Probabil acela va fi momentul majora-

ţului deplin al suveranului nostru. Numai că, frumoasă doamnă, dacă mergeţi la Paris, ar fi bine să vă opriţi şi la Vaux, ca să-l salutaţi pe domnul Fouquet, fiindcă el este omul zilei în Franţa. Ce Lux, Doamne sfînte ! Cîtă splendoare în palatul lui !

În clipa aceea intră contele şi auzi ultimele cuvinte.

— Înseamnă atunci că te-ai oprit şi tu la Vaux, ca să te dai pe lîngă financiarul ăsta hulpav şi fără educaţie ?

— Dar altfel nici n-aveam cum să fac, dragul meu ! Nu numai că fără asta n-aş fi fost primit nicăieri la Paris, unde toată lumea e la picioarele lui, dar spun drept că mă rodea şi curiozitatea să-l văd la el acasă pe marele financiar al Franţei, al doilea după Mazarin.

— Mai bine mergi la ţintă şi nu te teme să spui ce gîndeşti : înaintea lui Mazarin ! Toată lumea ştie că Mazarin nu găseşte credit la nici un bancher, chiar cînd e vorba de afaceri de stat, în vreme ce în Fouquet toţi au încredere şi-şi deschid larg pungile în faţa lui.

— Da, dar canalia de Mazarin nu e deloc invidios. Ba ştie să se şi folosească de talentele lui Fouquet, care aduce într-una bani în tezaurul regal, pentru războaie. Asta e tot ce-i cere... cel puţin pentru moment. Nu-şi bate capul să ştie dacă banii ăştia sunt împrumutaţi de la cămătari cu douăzeci şi cinci sau chiar cu cincizeci la sută dobîndă. Curtea, regele şi cardinalul, toţi trăiesc din matrapazlîcurile lui Fouquet. Mai ales cardinalul ! N-are să se oprească prea curînd. De altfel, veni-

tura asta, feciorul de tîrcovnic, şi-a luat şi un blazon, cu deviza *Quo non ascendam ?* [1]

Cei doi prieteni trecură apoi la fastul deplasat cu care se înconjura Fouquet, măruntul raportor ajuns consilier al Parlamentului din Paris şi apoi, în vîrtejul evenimentelor, adevăratul rege al Franţei, dar rămas, în purtări, tot feciorul unui obscur conţopist breton. Angelica nu-i mai urmărea, căzută pe gînduri, căci, de fiecare dată cînd auzea rostindu-se numele lui Fouquet, îşi amintea de caseta cu otravă şi asta o impresiona cît se poate de neplăcut.

Conversaţia fu întreruptă de un valet care aducea un platou cu gustări pentru oaspete.

— Ah, făcu acesta, frigîndu-se la degete cu o brioşă fierbinte în care, printr-o taină miraculoasă a artei culinare, era învelită o nucă înghe-ţată de pateu de gîscă, numai la tine se pot mînca asemenea minunăţii ! Sau la Vaux, adăugă el, fiindcă Fouquet are un bucătar cum nu mai există un al doilea pe lume, unul Vatel.

Şi se lovi cu palma peste frunte :

— Staţi puţin ! Bine că mi-am adus aminte ! E ceva destul de... de ciudat, ca să zic aşa. Cine crezi că stătea de vorbă între patru ochi cu jupîn Fouquet, senior de Belle-Isle şi de alte domenii, aproape vicerege al Bretaniei şi supraintendent general al finanţelor ? Ghici !

— Nu pot să ghicesc. Fouquet cunoaşte atîta lume !

— Nu-i nimic, încearcă totuşi ! E cineva legat de casa ta... dacă pot să mă exprim astfel.

Angelica se gîndi o clipă că putea fi vorba de cumnatul ei, bărbatul Hortensiei, care era magis-

[1] „Unde n-am să ajung eu ?" (lat.) (nota aut.).

trat la Paris, cum fusese cu ani în urmă și superintendentul Fouquet. Dar d'Andijos dădu din cap și zise :

— Zău că dacă nu mi-ar fi teamă de bărbatul dumitale nu ți-aș spune decît în schimbul unei sărutări, fiindcă n-ai să ghicești asta în vecii vecilor!

— Ei bine, atunci sărută-mă, cum de altfel se și cuvine cînd vii în vizită la o tînără mamă, și zi o dată despre cine e vorba, nu mă lăsa să mor de curiozitate !

— Persoana în cauză este nici mai mult nici mai puțin decît Clément Tonnel, fostul vostru majordom, care era acum în mare conciliabul cu supraintendentul Fouquet în persoană !

— Nu se poate, zise Angelica grăbită. Mai curînd cred că te-ai înșelat, fiindcă Clément plecase spre Poitou, nu spre Vaux. Ce era să caute el la domnul Fouquet ? Doar dacă vrea să intre în serviciul lui.

— Așa am crezut și eu la început, după cît discutau. Era vorba tocmai de Vatel, bucătarul lui Fouquet.

— Ei, vezi ? zise Angelica bucuroasă și parcă ușurată. Înseamnă că vrea să intre să slujească sub ordinele acestui Vatel. Numai că ar fi trebuit să ne spună și nouă că n-are de gînd să se mai întoarcă și că vrea să intre într-o altă casă. Dar parcă la ce te poți aștepta de la asemenea oameni cînd nu mai au nevoie de tine !

— Eu nu zic că nu se poate și asta, zise marchizul preocupat, dar mai e ceva care m-a pus pe gînduri. S-a întîmplat să intru pe neașteptate în galeria unde stăteau de vorbă Fouquet și Tonnel. Nu eram singur, eram într-un grup de cîțiva seniori cam... veseli, fiindcă la Vaux există niște vinuri nemaipomenite, cum nu te-ai aștepta... Cred

că eram singurul aproape treaz. Cînd am dat pesțe ei, Tonnel discuta cu Fouquet tocmai despre Vatel, n-am înțeles bine ce, dar am auzit clar numele ăsta. Însă lucrul cel mai de mirare era altul : Clément al vostru vorbea cu supraintendentul nemaipomenit de familiar, de la egal la egal ! Abia cînd am apărut noi și-a luat imediat un aer smerit, mai a slugă. M-a recunoscut. Cînd am plecat, am observat că-i șoptea ceva în grabă lui Fouquet și ăsta m-a aținttit cu privirea aceea a lui rece, de șarpe și a zis : «Nu cred să fie prea important»! A vorbit încet de tot, dar știți că am auzul foarte fin și nu-mi scapă nimic.

— Prin urmare, despre tine spunea Fouquet că nu ești important ? întrebă Peyrac, mîngîindu-și într-una gînditor corzile chitarei.

— Cam așa s-ar înțelege, nu ?...

15

«Trebuie cu orice preț să-mi aduc aminte de lucrul ăsta, își spunea Angelica. E undeva în mintea mea, ascuns printre alte amintiri, dar știu bine că e ceva foarte important. Trebuie neapărat să mi-l amintesc !»

Își cuprindea obrajii în mîini și închidea ochii, concentrîndu-se cît putea de adînc. Lucrul acela pe care trebuia să și-l amintească era undeva, departe. La castelul Plessis. Din cînd în cînd, timp de o fracțiune de secundă, avea senzația că l-a prins, apoi imediat gîndurile i se învălmășeau din nou și începea iarăși să caute febril.

Era noapte și afară se dezlănțuise o furtună cumplită. Furtună de primăvară, ca la munte, fă-

ră fulgere dar cu un vînt năprasnic care lua cu el tot ce găsea, vreascuri, nisip, izbindu-le de geamuri. Angelica nu putea să adoarmă și venise să se așeze în fața șemineului. O dureau puțin șalele și se temea că stînjeneala asta n-avea să-i treacă prea ușor. Moașa o bătea într-una la cap că i se trage de la încăpățînarea de a-și alăpta singură copilul, dar Angelica se făcea că n-o aude. Cînd îl lua pe Florimond în brațe și îl vedea cu cîtă poftă își lipește gurița de sînul ei, se simțea într-al nouălea cer. Se vedea ea însăși devenind pe zi ce trece mai liniștită și mai duioasă, întrevăzîndu-se în chip de matroană solemnă și impunătoare, mamă a unei mici oștiri de conțișori de Peyrac mișunînd, nesiguri pe picioare, în jurul ei, iar imaginea asta o făcea să pufnească în rîs. Dar îndată era năpădită de frînturi din propria ei copilărie, iar amintirea acelui lucru important, pe care nu reușea să-l vadă limpede, o copleșea.

În seara asta îl aștepta pe Joffrey să se întoarcă. Sosise cu puțin timp înainte un curier care-i anunțase sosirea, dar fără îndoială că întîrzia din cauza furtunii, așa că probabil n-avea să vină decît a doua zi de dimineață.

Era amarnic de dezamăgită și simțea că-i vine să plîngă. Așteptase cu atîta nerăbdare să audă cum decursese popasul regelui la Toulouse și iată că n-avea cine-i povesti ! Istorisirea lui Geoffrey ar fi încîntat-o. Auzise deja că mesele și serbările date de el în cinstea regelui fuseseră strălucite. Ce păcat că nu putuse fi de față și ea, în loc să rămînă aici și să-și stoarcă tot timpul creierii în căutarea acelei amintiri confuze, care pînă la urmă precis că avea să se dovedească a fi cine știe ce amănunt lipsit de importanță !

«Era la castelul Plessis. În camera prințului de Condé. Cînd mă uitam pe fereastră. Trebuie să revăd fiecare lucru, începînd cu clipa cînd am ajuns acolo. Punct cu punct...»

Se auzi zgomotul unei uși și voci vorbind tare în holul micului castel. Recunoscu glasul lui Joffrey.

— Oh, dragul meu, în sfîrșit, iată-te ! Dac-ai ști cît sînt de fericită că te văd !

Și coborî în goană scara, repezindu-se la pieptul lui.

Așezată pe o pernă la picioarele lui Geoffrey, se rezema de genunchii lui, ca altădată de poalele doicii care-i povestea tot felul de minunății. Cînd servitorii ieșiră, rosti pe un ton imperios :

— Hai, povestește !

— Pe legea mea, a fost cît se poate de bine, zise el, ciugulind cîteva boabe dintr-un ciorchine de strugure. Tot orașul s-a arătat la înălțimea momentului, dar cred că pot spune fără să mă laud că recepția de la noi le-a întrecut pe toate. Am chemat din timp de la Lyon un adevărat maestru în mașinării mecanice și nu m-a făcut de rîs. De exemplu...

— Dar regele ? Regele ! Lasă mașinăriile !...

— Regele, nu vreau să te mint, e un tînăr care arată într-adevăr a rege și se pare că-i plac la nebunie onorurile de care e înconjurat. Are obraji bucălați, ochi negri, mîngîietori, și e plin de măreție. Se vede că poartă o durere în suflet. Micuța Mancini pare-se că i-a lăsat o rană care n-are să se închidă prea curînd, dar e limpede că tînărul acesta are o idee foarte precisă asupra îndatoririlor lui de suveran, așa că se înclină în fața unor înalte rațiuni de stat. Am văzut-o și pe regina-mamă, frumoasă, tristă și cuprinsă de griji!

Am văzut-o pe domnişoara de Montpensier, fiica monseniorului Gaston d'Orléans, certîndu-se cu fratele mai mic al regelui pe chestiuni de etichetă şi de întîietate. În rest, ce-aş putea să-ţi mai spun? Am văzut multe nume mari şi mutre nedemne de numele astea... De fapt, mărturisesc că pentru mine lucrul cel mai plăcut a fost reîntîlnirea cu micuţul Péguilin, duce de Lauzun, cred că îţi mai aminteşti că ai dormit o noapte într-un castel al lui cînd veneai încoace din Poitou. E nepotul ducelui de Gramont, guvernatorul Béarnului şi a fost paj la mine cînd era micuţ, pînă să plece la curte. Parcă-l văd, cu mutrişoara lui de motănel ghiduş, pe vremea cînd îl dădusem în grija doamnei de Vérant, să-l instruiască în ale vieţii...

— Geoffrey !

— Dar şi-a ţinut promisiunea şi a pus în practică tot ce a învăţat aici la noi, la curţile dragostei. Căci, din cît am putut vedea, a ajuns răsfăţatul tuturor doamnelor de la curte. E un om plin de spirit şi însuşi regele ţine foarte mult la el, e foarte încîntat de glumele lui.

— Bine, dar regele ? Vorbeşte-mi despre rege ! A fost mulţumit de primirea pe care i-ai făcut-o ?

— Asta da, pe deplin. Şi şi-a exprimat şi regretul pentru absenţa ta. Da, regele a fost foarte satisfăcut. Ba chiar aş zice prea satisfăcut.

— Prea ? Cum adică *prea* ? Şi de ce rîzi aşa, în bătaie de joc ?

— Fiindcă, din cît am auzit, cînd Majestatea Sa se urca în caleaşcă, cineva a zis că recepţia de la mine le egalează pe cele ale lui Fouquet, la care Majestatea Sa a răspuns : «Da, aşa este, şi chiar mă întreb dacă nu va fi în curînd cazul să-i facem pe domnii aceştia să scoată înapoi ce au în-

ghițit». Regina-mamă era de față și a intervenit : «Ce gînduri poți avea, dragul meu fiu ! Tocmai la o recepție dată ca să-ți facă ție plăcere !» Dar regele, imediat, foarte hotărît : «M-am săturat să tot văd cum propriii mei supuși mă strivesc cu bogăția și cu fastul lor. Cam prea mulți regi pentru o singură Franță !»

— Așa ? Vai, ce băiat invidios ! exclamă dezamăgită Angelica. Parcă nici nu-mi vine să cred ! Ești chiar sigur că a pronunțat cuvintele astea ?

— Mi le-a redat credinciosul Alphonse, care ținea ușa trăsurii și a auzit tot, cuvînt cu cuvînt!

— Dumnezeule ! Dar parcă tot nu-mi vine a crede că regele poate avea o inimă atît de meschină. Mai curînd poate curtenii i-au băgat în cap cine știe ce lucruri și l-au stîrnit împotriva noastră. Cu atîția intriganți cîți roiesc la curte, nici n-ar fi de mirare ! Ești sigur că n-ai jignit pe nimeni din intimii lui ?

— Oh, asta în nici un caz, draga mea ! Fii sigură că am fost numai zahăr și miere față de toată lumea, le-am căutat la toți în coarne mai mult decît ar fi visat ! Am mers pînă acolo încît fiecare oaspete a găsit în camera lui cîte o pungă burdușită cu aur. Și îți jur pe ce am mai sfînt că nici unul din domnii aceștia n-a uitat să și-o ia !

— Atunci poate că au simțit că sub purtările tale măgulitoare se ascunde disprețul, zise gînditoare Angelica.

Se ridică și, așezîndu-se pe genunchii lui Geoffrey, se strînse la pieptul lui. Afară furtuna urla din răsputeri, iar ea se simțea și mai în siguranță aici.

— De fiecare dată cînd aud pronunțîndu-se numele acestui Fouquet, parcă mă cuprinde un tremur, șopti ea. Văd mereu caseta aceea cu otra-

vă, un timp uitasem de ea de-a binelea, dar acum a devenit pentru mine o idee fixă şi mă chinuie într-una.

— Cred că eşti cam nervoasă, scumpa mea! O să am de-acum înainte o nevestică fricoasă, care să ţipe la cel mai mic foşnet ?

— Trebuie să-mi aduc aminte de un lucru şi nu pot, gemu ea cu ochii închişi.

Şi îşi frecă fruntea de buclele lui negre şi bogate, cu parfum suav de violete.

— Dacă m-ai putea ajuta să-mi aduc aminte !... Dar e cu neputinţă. Simt că dacă aş putea să-mi amintesc lucrul ăsta, aş şti de unde vine pericolul. Fiindcă ne pîndeşte un pericol, simt asta !

— Nu ne pîndeşte nimic, scumpa mea. Mai curînd cred că eşti slăbită în urma naşterii, dar trebuie să fie ceva trecător.

— Văd camera aceea... zise ea cu ochii închişi. Prinţul de Condé sare din pat, supărat foc, fiindcă a bătut cineva la uşă... Dar eu n-am auzit nici o bătaie. Prinţul ia pe el un halat şi strigă : «Sunt cu ducesa de Beaufort !...» Dar valetul tot deschide uşa... şi-i spune că a sosit un călugăr, pe care trebuie să-l primească imediat... Intră şi călugărul... are faţa acoperită de glugă... Îl cheamă părintele Exili...

Aici Angelica tresări brusc şi rămase cu ochii pironiţi în gol în faţa ei, cu o expresie care îl sperie pe conte.

— Angelica ! strigă el, Angelica ! Ce s-a întîmplat ?

— Îmi aduc aminte ! ţipă ea înăbuşit. Geoffrey, acum ştiu ! Valetul prinţului de Condé... *Valetul era Clément Tonnel !*

Contele făcu ochii mari, apoi începu să rîdă:

— Prostii, draga mea ! Clément a fost în serviciul nostru atîta timp, ai vorbit cu el de atîtea ori şi abia acum să-ţi dai seama de lucrul ăsta ? Ţi se pare !

— Nu l-am văzut decît puţin timp, în semiîntuneric. Da faţa aceea ciupită de vărsat, vorba mieroasă, manierele parcă unsuroase... Da, Geoffrey, acum sînt sigură că nu mă înşel, el era ! Şi acum îmi explic şi de ce, cît timp a fost la noi, nu mă puteam uita la faţa lui fără să mă simt stînjenită... Îţi aduci aminte ce mi-ai spus chiar tu într-o zi : «Spionul cel mai periculos e cel care nu stîrneşte nimănui nici o bănuială». Şi adu-ţi aminte cum dădea el tîrcoale peste tot pe unde n-avea ce căuta. Spionul care nu dădea de bănuit ! El era, Geoffrey !

— Ei, ei, mi se pare că eşti prea plină de imaginaţie pentru o doamnă care pune atîta preţ pe ştiinţă.

Şi o mîngîie pe frunte, cu mişcări blînde, ca pe un copil.

— Nu cumva ai şi puţină febră ?

Ea scutură din cap.

— Nu rîde de mine. Mă înspăimîntă ideea că omul acesta m-a pîndit timp de ani de zile şi că tocmai eu l-am adus în casă. Pentru cine o fi lucrînd ? Pentru domnul de Condé ? Pentru Fouquet ?

— N-ai vorbit niciodată cu nimeni despre asta ?

— Ba am vorbit cu tine, mai demult... Şi cred că ne-a auzit. Îţi aduci aminte că pîndea cineva după draperie şi n-ai avut timp să-l surprinzi ? N-avea cine să fie altcineva decît el.

— Toate astea sînt lucruri vechi și îngropate de mult. Liniștește-te, draga mea, cred că te frămînți mai mult decît ar trebui.

Totuși, cîteva luni mai tîrziu, îndată ce Florimond fusese înțărcat, Geoffrey îi spuse într-o dimineață, cu aerul că era vorba de ceva lipsit de cine știe ce importanță :

— N-aș vrea să te fac să te gîndești la cine știe ce, dar mi-ai face o mare plăcere dacă ai vrea să iei cîte o bomboană din asta în fiecare dimineață, la masă.

Și deschise mîna, în care se afla o mică pastilă albă.

— Asta ce mai e ?

— Otravă. Însă într-o doză infimă.

Angelica îl privi drept în ochi.

— De cine ne temem, Geoffrey ?

— De nimeni și de nimic. E pur și simplu un obicei al meu, în urma căruia mă simt excelent! Corpul se obișnuiește treptat cu otrava.

— Deci crezi că cineva ar putea încerca să mă otrăvească ?

— Nu cred nimic, draga mea. Atîta doar că nu cred în puterea dintelui de licorn și în alte bazaconii din astea.

*

* * *

În luna mai a anului următor, contele Geoffrey de Peyrac și soția sa erau invitați la nunta regelui Franței cu infanta Spaniei. Serbările aveau să se țină la Saint-Jean-de-Luz, pe malurile rîului Bidassoa. Regele Filip al IV-lea al Spaniei avea să o conducă el însuși pe mireasă la altar, încredințînd-o tînărului Ludovic al XIV-lea, care avea să facă astfel din ea regina Franței. Pacea era sem-

natală sau aproape. Nobilimea franceză împînzea deja drumurile, îndreptîndu-se spre micul orășel basc.

Geoffrey și Angelica porniră din Toulouse cînd se crăpa de ziuă, ca să suporte cît mai puțin orele fierbinți ale amiezii. Firește, Florimond era și el printre călători, împreună cu doica și cu negrișorul care trebuia să-l distreze și să-l facă să rîdă! Era acum un prunc plesnind de sănătate, deși nu era prea gras, dar se vădea a fi plin de vînă.

Camerista Margot, nelipsită ca totdeauna din preajma stăpînilor, stătea cu ochii în patru asupra garderobei contesei, care ocupa ea singură o căruță cît toate zilele. Kouassi-Ba, căruia contele poruncise celui mai bun croitor din Toulouse să-i facă trei livrele, una mai strălucitoare decît alta, părea un adevărat mare vizir, cum călărea impozant, pe un armăsar negru, mai negru decît pielea lui. Mai era cu ei și Alphonse, credinciosul Alphonse, apoi patru muzicanți, dintre care Angelica îl simpatiza anume pe unul, numit Giovanni și François Binet, bărbier, peruchier și coafor, de care contele nu s-ar fi lipsit în ruptul capului și care, mai ales în împrejurările care urmau, era personajul cel mai prețios din tot micul lor alai, în care mai intrau valeții, lachei și cameriste. Cît despre Bernard d'Andijos și baronul de Cerbalaud, aceștia, cu servitorii lor, mergeau înainte.

Cuprinsă de fierberea începutului de călătorie, Angelica abia își dădu seama că ajunseseră la marginea orașului și că urma cîmpia. Cînd caleașca lor trecu un pod mic peste apa Garonnei, scoase un strigăt ușor și-și turti nasul de geam, să vadă mai bine.

— Ce s-a întîmplat, draga mea ? întrebă contele.

— Vreau să mă mai uit o dată spre Toulouse, răspunse ea.

Şi privi îndelung oraşul rumenit de răsăritul soarelui, întins pe malurile rîului, cu turlele ascuţite ale bisericilor şi cu bastioanele puternice ale palatelor.

Simţi dintr-o dată o împunsătură dureroasă în inimă.

— Oh, Toulouse ! murmură ea. Palatul nostru!

Avea presimţirea că nu le va mai vedea niciodată.

CORIDOARELE LUVRULUI

Mai 1660 — septembrie 1660

I

— Ce Dumnezeu ! După ce că sînt așa de zdrobiță de durere, îmi mai trebuia și să n-am parte decît de proști în jurul meu ! Numai conștiința rangului pe care-l port mă împiedică să mă arunc de la balconul ăsta ca să termin o dată cu o asemenea existență plină numai de necazuri și de tîmpiți !

Cuvintele acestea disperate, rostite cu glas sfîșietor, o făcură pe Angelica să iasă repede în balconul camerei ei. Văzu, aplecată peste o balustradă apropiată, o femeie corpolentă, în ținută de noapte și cu fața cufundată într-o batistă.

O altă doamnă se apropie de ea cu timiditate, dar cealaltă se agita, dîndu-se de ceasul morții.

— Proasto ! Tîmpito ! Lasă-mă-n pace, ți-am spus ! Din cauza tîmpeniilor voastre n-am să fiu gata niciodată ! Și de altfel, asta nici n-are vreo importanță ! Sînt în doliu și mai bine mă îngrop în durerile mele. Ce contează că sînt pieptănată ca o sperietoare !

Și doamna își scutură părul bogat, dînd la iveală o față strălucitoare de lacrimi. Arăta ca la vreo treizeci de ani, cu trăsături aristocratice, dar cam îngroșate și puhave.

— Prin urmare, dacă doamna de Valbon e bolnavă, cine are să mă coafeze pe mine ? urmă ea pe un ton dramatic. Toate cîte sînteţi aici habar n-aveţi nici una de asemenea treabă gingaşă, vă sînt mîinile grele ca nişte labe de urs din tîrgul Saint-Germain !

— Doamnă... interveni Angelica.

Cele două balcoane aproape că se atingeau în strada aceasta îngustă din Saint-Jean-de-Luz, cu hanurile şi cu toate clădirile gemînd de curteni adunaţi la nunta regelui Franţei. Nimeni nu putea rămîne străin de ce se întîmpla în locuinţa vecinului. Abia se crăpase de ziuă, dar orăşelul începuse de mult să trepideze.

— Doamnă, insistă Angelica, v-aş putea fi de folos ? Am înţeles fără să vreau că sînteţi în încurcătură din cauza coafurii. Am un peruchier foarte iscusit, cu toate sculele şi cu toate pudrele de care e nevoie. Vi-l pun cu plăcere la dispoziţie.

Doamna îşi tamponă nasul cu batista, un nas cam mare, ar fi putut zice gurile rele, şi scăpă un geamăt adînc.

— Eşti foarte drăguţă, scumpa mea. Ei bine, accept propunerea dumitale. Slugile mele nu sunt bune de nimic în dimineaţa asta. Sosirea spaniolilor i-a zăpăcit la cap pe toţi, parcă ne-am afla pe un cîmp de bătălie din Flandra. Totuşi, te întreb: ce-i aia regele Spaniei ?

— E regele Spaniei, răspunse Angelica, abia ţinîndu-se să nu rîdă.

— Scîrţ ! Mare scofală ! Oricum ai întoarce-o şi oricum ai suci-o, familia lui nu e nobilă cît a noastră. Mă rog, sînt plini de aur, asta recunosc, dar dumnealor rămîn tot nişte nenorociţi de mîncători de napi, mai dezgustători decît corbii !

— Vai, doamnă, de ce vreți să mă faceți să-mi pierd entuziasmul ? Eu abia aștept să văd cum arată toți prinții aceștia. Se spune că regele Filip al IV-lea și infanta vor sosi chiar azi pe malul spaniol al rîului. Așa să fie ?

— Tot ce se poate ! În orice caz, eu una n-am să-i pot saluta, fiindcă în ritmul ăsta n-am să fiu niciodată gata.

— Doamnă, numai o clipă, să iau ceva pe mine și vi-l aduc pe peruchierul meu.

Și se întoarse în grabă în camera ei, unde domnea o dezordine de nedescris. Camerista Margot și cîteva slujnice trebăluiau de zor, punînd la punct ultimele amănunte la rochia de mare ținută a săpînei lor. Toate cuferele erau deschise și răscolite, casetele cu bijuterii la fel, în timp ce Florimond, în patru labe, umbla în voie printre lucruri, punîndu-le în rînduială după o concepție proprie.

«Să nu uit să-l întreb pe Geoffrey ce bijuterii mi se potrivesc mai bine la rochia asta țesută cu aur», își zise Angelica, în timp ce-și trăgea în grabă o rochie obișnuită.

Îl găsi pe jupîn François Binet la parterul casei, unde toată noaptea își burdușise buzunarele frizînd, cîrlionțînd și dichisind coafurile doamnelor din Toulouse, prietene cu stăpîna sa, ba și pe ale cameristelor care voiau să arate cît mai frumoase. Auzind despre ce era vorba, își luă fără crîcnire castronelul de aramă, pentru cazul că se vor nimeri și domni pe care să-i bărbierească, și lădița plină de piepteni, de clești pentru încrețit părul, de alifii și creme, de cosițe false și de tot felul de scule ale meseriei lui și, urmat de un băiețan care ducea sobița mică de aramă pentru în-

călzit apa, se luă după Angelica și intrară toți în casa vecină.

Aceasta se vădi a fi și mai înțesată de oaspeți decît cea unde contele de Peyrac fusese găzduit de o mătușă mai îndepărtată, bătrînă dar foarte primitoare cu un nepot atît de drag și mai ales atît de bogat. Aici mișunau armate de valeți în livrele de casă mare și Angelica își făcu socoteala că doamna cea plîngăreață trebuie să fie dintr-o familie foarte înaltă, așa că-i făcu, pentru orice eventualitate, o reverență adîncă și plină de respect.

— Ești o dulceață, scumpa mea, spuse doamna, în timp ce meșterul François Binet își întindea la repezeală sculele, pregătindu-se să înceapă lucrul numaidecît. Dacă nu erai dumneata, aș fi fost nevoită să ies din casă într-un hal fără hal! Aș fi fost de plîns!

— Dar nu e o zi potrivită pentru lacrimi, doamnă, protestă Angelica.

— Ce vrei, draga mea, nu sînt în măsură să mă bucur de toate splendorile astea.

Și făcu dintr-o dată o figură jalnică.

— Nu mi-ai văzut rochia de doliu? L-am pierdut pe tata.

— Oh, sunt dezolată...

— Tata și cu mine atîta ne-am urît unul pe altul și atîta ne-am certat, încît îi simt acum lipsa mai mult decît ai crede. Dar ce tîmpenie să fii în doliu exact în timpul unor asemenea serbări! Cînd mă gîndesc cît de răutăcios putea fi uneori taică-meu, îmi vine să cred...

Se întrerupse, ca să-și vîre fața în cornetul de carton prezentat de peruchier, care porni să-i pre-

sare din bețișug părul cu o pudră parfumată. Angelica strănută.

— ...îmi vine a crede că a făcut-o intenționat, sfîrși doamna, scoțîndu-și fața din cornetul protector.

— Că a făcut-o intenționat ? Ce anume să facă, doamnă ?

— Să moară, lua-l-ar toți dracii ! A murit exact cînd știa că vor urma toate serbările astea, nemernicul ! Dar n-are importanță, nu sunt ranchiunoasă de felul meu. Am avut totdeauna inima generoasă și iertătoare, orice ar afirma despre mine unii și alții. Iar tata, ce e drept, a murit creștinește, așa cum se cuvine... Asta e pentru mine o consolare cum nici nu-ți poți închipui, draga mea. Ce nu mi-a plăcut mie a fost că l-au dus la Saint-Denis cu o gardă de cîțiva oameni și cu un cortegiu format din cerșetori, atît ! Fără pompă și fără pomeni ! Dumneata consideri asta un lucru admisibil ?

— Bineînțeles că nu, răspunse Angelica, adunîndu-și toate puterile ca să nu facă cine știe ce gafă. Acel senior, tatăl doamnei, din moment ce fusese înmormîntat la Saint-Denis, nu putea fi decît un prinț din familia regală. Sau poate că nu înțelesese ea bine ?

— Dacă eram eu acolo, poți fi convinsă că lucrurile ar fi stat cu totul altfel, urmă doamna, ridicînd capul cu un gest trufaș. Îmi place fastul și vreau ca fiecare să primească onorurile cuvenite rangului său !

Tăcu, examinîndu-se cu atenție în oglinda pe care i-o ținea în față jupîn François Binet, așezat respectuos în genunchi, și fața i se lumină dintr-o dată.

— Dar e nemaipomenit de bine! strigă ea în extaz. Uite, asta zic și eu pieptănătură făcută cu gust. Peruchierul dumitale e un adevărat artist, draga mea! Mai ales că știu bine că am un păr cam tîmpit, care se lasă al naibii de greu.

— Luminăția voastră are un păr subțire, dar mlădios și bogat, zise meșterul Binet cu aerul grav al unui savant care se pronunță într-o chestiune fundamentală. Este exact tipul de păr care se pretează cel mai bine unei pieptănături distinse și nobile.

— Să știi că așa și e! Dar văd că umbli să mă lingușești, pezevenghiule! Ai o sută de scuzi de la mine pentru asta. Doamnelor! Doamnelor! Trebuie neapărat ca omul acesta de treabă să se ocupe de coafurile micuțelor! Aduceți-le încoace!

Cu chiu, cu vai, dintr-o încăpere alăturată, plină ochi de doamne de onoare și de cameriste, fură aduse «micuțele», două domnișoare aflate la vîrsta ingrată, cu obrajii plini de coșuri și bubulițe.

— Sunt fiicele dumneavoastră, doamnă? întrebă Angelica, îngrozindu-se imediat de ce putuse să spună.

— Nu, de unde! Sînt surorile mele mai mici, răspunse doamna, fără să se supere. Surorile mele, dar amîndouă sînt niște toante cum nici nu-ți poți închipui. Uită-te la scîrba asta mică, atîta are și ea frumos, tenul, dar a găsit de cuviință să se lase ciupită de țînțari. Uite ce umflată e! Și mai și plînge, tîmpita!

— E îndurerată că și-a pierdut tatăl, fără îndoială...

— Ei ași! Nici vorbă! S-au găsit niște deștepți care i-au băgat în cap că regele are să se însoare cu ea, de asta de ani de zile toată lumea îi

zice «regina cea mică»? Şi acuma crapă de necaz că bubosul ei se însoară cu alta, asta-i tot.

În timp ce François Binet se ocupa cu buclatul părului celor două domnişoare, pe scară se iscă oarecare învălmăşeală şi în cîteva clipe în cadrul uşii se ivi un senior tînăr. Era micuţ de statură şi cu o faţă delicată ca de păpuşă, care ieşea dintr-un jabou spumos de dantele de preţ. Manşetele şi genunchii îi erau de asemenea pline de dantele şi panglicuţe.

— Scumpa mea verişoară, rosti el plin de afectare, am auzit că ai aici un peruchier care face adevărate minuni.

— Ah, Philippe, prinzi veştile din zbor mai rău ca o ţaţă clevetitoare! Măcar spune-mi că sunt frumoasă!

Seniorul cel mărunţel îşi ţuguie buzele roşii şi cărnoase, miji ochii şi o cîntări atent.

— Scumpă verişoară, trebuie să recunosc că acest adevărat artist, acest mare, inegalabil artist, te-a făcut mai frumoasă decît ai fi putut vreodată să speri, zise el cu obrăznicie.

Se întoarse în anticameră şi se aplecă deasupra balustradei.

— De Guiche, scumpul meu, poţi veni, e aici!

Sosi îndată un senior înalt şi bine clădit, cu părul negru ca pana corbului, în care Angelica îl recunoscu pe contele de Guiche, fiul mai mare al ducelui de Gramont, guvernatorul Béarnului. Numitul Philippe îl luă plin de tandreţe de braţ şi-şi lăsă capul pe umărul lui.

— Oh! Ce fericire! exclamă nou-venitul. Vom fi cu siguranţă seniorii cei mai fercheşi din toată curtea. Péguilin şi marchizul d'Humières au să plesnească de necaz. Afurisitul de Vardes le-a ademenit bărbierul cu o pungă plină ochi şi au ră-

mas cu buzele umflate amîndoi. Să-i fi văzut cum alergau ca nebunii în toate părţile ! Aceşti bravi gentilomi vor fi nevoiţi să se arate în faţa Majestăţii Sale cu bărbile exact în formă de bidinea jumulită.

Şi rîse fericit, trecîndu-şi palma pe bărbia proaspăt rasă, apoi, cu un gest graţios, mîngîie drăgăstos şi obrazul contelui de Guiche. Se rezema de acesta ca pierit şi ridica în sus spre el priviri de-a dreptul languroase, care pe Angelica o zăpăciră. Contele de Guiche, zîmbind cu infatuare, primea aceste omagii fără nici o jenă.

Angelica nu mai văzuse niciodată bărbaţi care să se dedea unor asemenea mîngîieri şi se simţea foarte încurcată. Stăpîna casei privea şi ea cu ochi răi aceste manevre, căci ţipă furioasă :

— Ah, Philippe, să nu te apuci de scîrboşeniile tale aici, sub acoperişul meu ! Maică-ta precis că m-ar acuza că încurajez pornirile tale perverse. De la serbarea aceea de la Lyon, cînd ne-am deghizat, tu, eu şi domnişoara de Villeroy, în ţărănci italiene, într-una îmi scoate ochii că numai eu te-am împins la lucruri de-astea. Şi să nu-mi spui că micul Péguilin are vreun amestec aici, fiindcă trimit imediat pe cineva după el să-l caute! E omul cel mai adorabil din lume !

Şi doamna, cu aceleaşi mişcări impulsive, se repezi într-un suflet în balcon, dar se dădu imediat înapoi, cu o mînă pe pieptul ei atît de îmbelşugat.

— Ce s-a întîmplat ? L-ai văzut pe Péguilin ?

— Doamne Dumnezeule, l-am văzut pe...

— Ei ! Pe Péguilin ?

— Nu ! L-am văzut pe gentilomul acela din Toulouse care mă îngrozeşte de fiecare dată cînd îl văd !

Angelica ieşi şi ea în balcon şi-l văzu pe soţul ei cum cobora strada, foarte înclinată, urmat de Kouassi-Ba.

— Dar e contele de Peyrac, şchiopul din Languedoc ! exclamă seniorul cel micuţ, care ieşise şi el să vadă. De ce te temi de el, verişoară ? Are ochii cei mai blînzi, o mînă mîngîietoare şi un spirit scînteietor !

— Termină ! Vorbeşti despre el ca o femeie ! se răsti doamna plină de scîrbă. S-ar zice că toate femeile, în frunte cu tine, aţi înnebunit după el !

— În afară de dumneata, scumpa mea !

— Eu nu mă pierd în sentimentalisme de două parale ! Văd destule tîmpenii în jurul meu. Ţie nu ţi se pare că seniorul acesta negricios şi şchiop, cu maurul acela negru ca iadul în urma lui, are ceva care te vîră în sperieţi ?

Contele de Guiche arunca în timpul acesta priviri înflăcărate spre Angelica şi în două rînduri deschise gura, gata să spună ceva, dar nu apucă, din cauza conversaţiei prea încinse. Ea îi făcu semn să tacă. Discuţia o amuza.

— De bună seamă că nu eşti în stare să priveşti bărbaţii cu ochii unei femei, draga mea verişoară, continuă tînărul Philippe. Mai ales că ştii bine că seniorul acesta a refuzat să îngenuncheze în faţa ducelui d'Orleans şi asta ţi-e de ajuns ca să te zbîrleşti, nu ?

— E drept că s-a arătat de o obrăznicie nemaipomenită...

În acel moment, Geoffrey de Peyrac trecea prin dreptul balconului. Văzînd înalta adunare de sus, îşi scoase pălăria şi salută în mai multe rînduri, plin de respect.

— Vezi bine că gura lumii mai şi minte, spuse Philippe. Se spune că omul acesta e un înfu-

murat cum nu s-a mai pomenit... Şi totuşi vezi ce respectuos a salutat! N-am dreptate, dragul meu de Guiche?

— Cu siguranţă, contele de Peyrac de Morens e un om de o bună creştere desăvîrşită, răspunse cel întrebat, care nu ştia cum să se ferească mai bine de şirul de gafe cărora le fusese martor. Aduceţi-vă aminte de recepţia grandioasă pe care a dat-o în palatul lui din Toulouse.

— Regele în persoană a rămas cu o impresie nu prea plăcută. Nu vă amintiţi că Majestatea Sa voia să ştie dacă soţia acestui conte de Peyrac e atît de frumoasă pe cît se spune? Zicea că e de neconceput ca o femeie, mai ales una frumoasă, să poată iubi un asemenea monstru.

Angelica se trase uşurel mai într-o parte şi, luîndu-l pe François Binet de braţ, îi şopti la ureche:

— Stăpînul tău s-a întors şi va avea îndată nevoie de tine. Treci la treabă şi nu te mai lăcomi la bacşişurile oamenilor ăstora, că altfel să ştii că pun să te cotonogească în bătăi!

— Nici o grijă, doamnă, şopti şi Binet cu un aer conspirativ, o termin pe tînăra domnişoară pe care am început-o şi am şters-o!

Angelica, atentă să n-o vadă cineva plecînd, coborî cu paşi de pisică scara şi se întoarse în casa unde trăseseră. Se gîndea că acest Binet îi era simpatic, nu numai pentru îndemînarea lui într-adevăr nemaipomenită, ci şi pentru viclenia lui înnăscută, dublată de o înţelepciune specifică tagmei lui. O amuza faptul că spunea oricărei persoane din nobilime «luminăţia voastră», ca să fie sigur că nu jigneşte pe nimeni, în baza principiului că e mai bine să prisosească decît să n-ajungă.

Ajunsă în cameră, unde dezordinea crescuse în timpul absenţei ei, Angelica îl găsi pe conte cu

şervetul înnodat deja sub bărbie, aşteptîndu-l pe Binet.

— Bravo, stimată doamnă, strigă el, văd că nu pierzi timpul degeaba ! Te las dormind şi mă duc să aflu veşti despre ordinea ceremoniei şi te găsesc stînd la taclale cu ducesa de Montpensier şi cu fratele regelui ! Bravo !

— Ducesa de Montpensier ! exclamă Angelica uluită. Dumnezeule ! Ar fi trebuit să-mi dau seama de asta cînd a pomenit că tatăl ei e îngropat la Saint-Denis !

Şi, dezbrăcîndu-se, îi povesti soţului ei în ce chip neobişnuit făcuse cunoştinţă cu celebra luptătoare din timpul Frondei, domnişoara bătrînă a Franţei, care, de cînd îi murise tatăl, Gaston d'Orléans, devenise cea mai bogată moştenitoare din tot regatul.

— Surorile ei înseamnă că nu-i sînt decît surori de tată, domnişoara de Valois şi domnişoara d'Alençon, care urmează să poarte trena reginei la cununie. Binet le-a aranjat pieptănăturile la amîndouă, fără să ştie cine sunt.

Bărbierul sosi într-un suflet şi porni imediat să săpunească barba contelui, umplîndu-i-o într-o clipă de clăbuc şi frecînd de zor. Angelica era numai în cămaşă, dar nimeni nu băga de seamă asta, nici măcar ea. Toată casa era în fierbere, căci regele poruncise ca toţi nobilii francezi să se adune imediat, fiindcă mai tîrziu, după sosirea spaniolilor, n-ar mai fi fost timp pentru întîlnirea cu francezii săi.

Marguerite, înarmată cu un pumn de ace pe care le ţinea între buze, o îmbrăcă pe Angelica mai întîi cu o fustă grea din stofă ţesută cu aur,

apoi cu o a doua fustă, de dantele țesute tot cu aur, fină ca o pînză de păianjen și cu desenul subliniat de șiruri de pietre scumpe.

— Deci tinerelul acela efeminat era fratele regelui ? întrebă Angelica. Se atîrna tot timpul, într-un mod foarte ciudat, de ducele de Guiche. Mai-mai să zici că erau doi îndrăgostiți. Oh, crede-mă, Geoffrey, că... că oamenii ăștia doi...

— Asta se numește dragoste în stil italian, zise contele rîzînd. Vecinii noștri de dincolo de Alpi sînt atît de rafinați încît nu se mai mulțumesc cu simplele plăceri pe care ni le-a lăsat Dumnezeu. Le datorăm, e drept, renașterea literelor și a artelor, plus o jigodie de ministru a cărui îndemînare n-a fost totuși chiar totdeauna fără folos... Dar tot de la ei ne-au venit și năravurile astea ciudate. Și păcat că și fratele regelui, unicul lui frate, a apucat-o pe calea asta !

Angelica încruntă sprîncenele.

— Prințul a zis despre tine că ai mîinile mîngîietoare. De unde știe el asta ?

— Pe legea mea, micul Monsenieur e atît de fîșneț și se lipește atîta de orice bărbat încît probabil m-o fi rugat vreodată să-l ajut să-și aranjeze jaboul sau manșetele. Nu pierde nici o ocazie să se lase mîngîiat și pipăit de bărbați.

— A vorbit despre tine în termeni care aproape că m-au făcut geloasă !

— O, draga mea, dacă începi să te miri de asemenea lucruri și să le dai importanță, te vei trezi imediat vîrîtă în tot soiul de intrigi. Curtea este o imensă pînză de păianjen lipicoasă. Dacă nu știi să te detașezi de lucrurile astea, te pierzi !

François Binet, care avea mîncărici la limbă ca toți cei din breasla lui, se amestecă în vorbă :

— Am auzit că domnul cardinal Mazarin chiar a încurajat apucăturile astea ale lui Monsieur, tocmai ca nu care cumva să-l umbrească pe rege. Dădea mereu poruncă să-l îmbrace în fetiță, și pe prietenii lui cu care se juca, la fel. Și măcar că frate de rege, cică mare mirare să nu se apuce și el să comploteze ca răposatul Gaston d'Orléans, care știe toată lumea că a fost o scîrbă și-o jigodie și un gunoi ce nu s-a mai pomenit de cînd e lumea lume...

— Îi judeci cam aspru pe prinți, bărbierule, zise contele.

— Atîta avere am pe lume, înălțimea voastră : limba mea și dreptul de a-i da drumul să-și facă meseria, așa cum și eu mi-o fac pe a mea.

— Minți ca un nerușinat : te-am făcut mai bogat decît peruchierul regelui !

— Așa e, domnule conte, dar nu mă laud, că nu e sănătos. M-aș putea trezi jefuit și cu beregata tăiată. Așa, dacă o lume mă știe sărac, nu mi-e teamă de jefuitori, păduchi au și ei.

Geoffrey de Peyrac își clăti fața într-un lighenaș mic cu apă de trandafiri, să mai îndulcească arsura rămasă în urma briciului. Cu obrazul brăzdat de cicatrice, operațiunea aceasta era întotdeauna lungă și anevoiasă și era nevoie aici de mîna ușoară a lui Binet, care porni imediat după aceea să-i aranjeze părul. Apoi contele începu să se îmbrace, cu ajutorul valetului lui de cameră și al lui Alphonse.

În vremea aceasta, Angelica își pusese un corsaj tot din pînză țesută cu aur și stătea acum nemișcată, în timp ce Margot îi fixa cu nesfîrșită grijă plastronul, o adevărată operă de artă, din aur filigranat și mătăsuri fine. O dantelă de aur cădea ca o spumă scînteietoare pe umerii ei albi și ro-

lunzi, dînd pielii o strălucire palidă şi adîncă, de porţelan. Cu obrajii uşor îmbujoraţi, cu genele şi sprîncenele înnegrite discret, cu părul buclat, care avea aceleaşi reflexe ca ale rochiei, Angelica se privea în oglindă, de unde îi răspundea imaginea unui idol ciudat, lucrat parcă numai din materiale de preţ : aur, marmură, diamant şi smaralde.

Margot scoase deodată un ţipăt îngrozit şi se repezi la Florimond, care tocmai ducea la guriţă un diamant de şase carate.

— Joffrey, ce bijuterii crezi că s-ar potrivi mai bine la rochia asta ?

— Smaralde, răspunse el. Se potrivesc cu ochii tăi. Tot aurul acesta pare cam obraznic şi e puţin cam greoi. Ochii tăi îl înviorează, îi dau viaţă. Trebuie cercei cu smaralde şi lanţul de la gît la fel. Poţi pune şi cîteva diamante, dar discrete, mai mult pentru armonie.

Aplecată deasupra casetelor, Angelica începu să aleagă bijuteriile. Nu se plictisise de ele şi această îndeletnicire o umplea totdeauna de încîntare.

Cînd isprăvi şi se întoarse, contele de Peyrac tocmai îşi punea sabia, prinsă într-o eşarfă bătută toată în diamante. Îl privi îndelung şi se simţi dintr-o dată cuprinsă de un fior neaşteptat.

— Cred că domnişoara de Montpensier n-a greşit prea mult cînd a spus că vederea ta stîrneşte groaza, zise ea.

— Ar fi zadarnic şi caraghios să încerc să-mi ascund dizgraţia, draga mea, răspunse el. Dacă aş încerca să mă îmbrac ca un filfizon, aş fi ridicol şi de plîns. Atunci mă limitez la a-mi îngriji cît de cît faţa.

Era îmbrăcat în negru şi purta numai podoabe de argint. Mantaua de moar negru era acoperită

pe umeri de o dantelă de argint, prinsă cu agrafe de diamante. Dedesubt se zărea pieptarul de brocart ţesut cu argint, împodobit cu dantele negre, într-o lucrătură foarte meşteşugită şi mai ales foarte scumpă. Dantele în trei rînduri de volane îi îmbrăcau genunchii, sub veşmîntul numit *rhingrave*, lucrat din catifea tot de culoare închisă. Pantofii negri aveau catarame cu diamante. Cravata, cu un nod mare, era şi ea brodată cu diamante. La degete, alte diamante şi un singur rubin uriaş.

Contele îşi puse pălăria mare de fetru cu pene albe şi întrebă dacă darurile pentru rege şi pentru mireasă erau gata. Kouassi-Ba era gata şi aştepta în faţa uşii cu o casetă de marochin roşu bătut în ţinte de aur.

*
* *

Două lectici erau pregătite pentru conte şi pentru soţia sa.

Ajunseră repede la palatul unde erau găzduiţi regele, regina-mamă şi cardinalul Mazarin. Ca toate palatele din Sint-Jean-de-Luz, era mai curînd o casă spaniolă, nu prea mare, înconjurată de balustrade şi de tot felul de rampe de lemn aurit. Locul forfotea de curteni, cu panaşe imense la pălării, scuturate într-una de vîntul puternic, care aducea gustul sărat al oceanului.

Urcînd treptele clădirii, Angelica simţea inima bătîndu-i nebuneşte.

«Am să-i văd pe rege şi pe regina-mamă ! Şi pe cardinal !»

Regele fusese totdeauna prezent în mintea ei, în poveştile doicii şi în istorisirile tuturor celor din

jur, fascinați de destinul acestui copil asaltat de mulțimile întărîtate din Paris, fugind hărțuit prin Franța răvășită de Frondă, dus ca un bagaj oarecare din oraș în oraș, din castel în castel, la cheremul tuturor facțiunilor de prinți, trădat, părăsit de toți și, în final, cînd nimeni nu se mai aștepta, victorios. Culegea acum roadele atîtor lupte. Și mai mult încă decît el, regina-mamă gusta din plin deliciile triumfului. Angelica o zări în fundul unei săli mari. Era îmbrăcată în negru, cu văluri dese, care îi puneau în valoare tenul mat, de spaniolă.

Angelica și contele străbătură sala pășind pe parchetul strălucitor. Doi negrișori îi duceau trena rochiei, din postav de aur frizat și cizelat, contrastînd cu lamé-ul strălucitor al corsajului. Uriașul Kouassi-Ba venea în urma lor. În încăpere nu se vedea bine și era un aer înăbușitor, din cauza înghesuielii și a tapiseriilor groase de pe pereți.

— Contele de Peyrac de Morens d'Irristru! anunță cu voce solemnă maestrul de ceremonii.

Angelica se lăsă într-o reverență grațioasă. Inima îi bătea cumplit, înăbușind-o de-a binelea. Vedea în fața ei ceva negru și, alături, o umbră roșie, care nu puteau fi decît regina și cardinalul.

Se gîndea, ametită :

«Geoffrey ar trebui să se încline mai adînc. Adineauri a salutat-o mult mai respectuos pe ducesa de Montpensier. Dar în fața stăpînilor, a atotputernicilor acestei țări, se preface mai șchiop decît e și abia lasă puțin capul în jos... Binet are dreptate... Binet are dreptate...»

Își dădu seama apoi că era stupid să se gîndească tocmai acum la Binet și să-și repete într-una că Binet are dreptate. De ce, la urma urmei, să aibă dreptate François Binet ?

Se auzi o voce zicînd :

— Suntem bucuroşi să vă revedem, conte, şi să vă felicităm pentru... s-o admirăm pe doamna, despre care ni s-au spus atîtea lucruri minunate. Şi constatăm că, împotriva regulii, elogiile pe care le-am auzit pînă acum la adresa ei nu egalează realitatea.

Pierită, Angelica ridică privirile şi întîlni scăpările unor ochi negri care o străpungeau : regele!

Bogat înveşmîntat, era de înălţime mijlocie, dar se ţinea atît de drept şi de semeţ încît părea mai impunător decît oricare din numeroşii curteni adunaţi acolo. Angelica observă într-o străfulgerare că avea faţa uşor ciupită, fiindcă avusese vărsat în copilărie. Avea nasul cam lung, dar gura apărea bine desenată şi plină de senzualitate sub linia brună, abia vizibilă, a mustăcioarei. Părul castaniu, bogat, căzînd într-o adevărată cascadă de bucle, era natural şi nu datora nimic din frumuseţea lui artificiilor peruchierilor. Avea picioare frumoase şi mîini fine, iar sub veşmintele bogate se ghicea un trup suplu şi viguros, mlădiat de exerciţii îndelungate în sălile de scrimă sau pe cîmpurile de vînătoare.

«Doica spunea : un bărbat frumos, o minunăţie, chiar trebuie însurat», gîndi Angelica.

Şi iarăşi se înspăimîntă de vulgaritatea ideilor care îi treceau prin minte în asemenea momente solemne ale existenţei ei.

Regina-mamă ceru să vadă cuprinsul casetei pe care Kouassi-Ba o prezenta în genunchi, cu fruntea de podele, amintind de magii biblici în faţa ieslei lui Isus. Cînd capacul cutiei fu ridicat, o exclamaţie generală de încîntare străbătu sala. Înăuntru se aflau daruri care le întreceau pe toate ce-

lelalte pînă atunci : piepteni, foarfeci, croşete, cutiuţe, toate din aur masiv şi din carapace de broască ţestoasă. Dar obiectul care înmărmuri cu adevărat pe toată lumea fu o biserică minusculă, lucrată de un miniaturist desăvîrşit şi împodobită şi pe dinăuntru aidoma unei biserici adevărate, pînă la cele mai neînsemnate detalii. Crucifixul şi cele două statui de sfinţi spanioli erau de aur şi de argint aurit, la fel cu lampa de veghe şi cu cădelniţa cît un bob de grîu. Regina-mamă, entuziasmată la vederea unei asemenea minuni, declară cu voce tare că infanta, care avea reputaţia unei desăvîrşite pioşenii, avea să fie fericită de un asemenea dar, mai potrivit decît oricare altul cu purtările ei cucernice.

Şi se întoarse spre cardinal, ca să-i atragă atenţia asupra perfecţiunii picturilor, dar acesta era adîncit în manevrarea micilor instrumente de toaletă, pe care le făcea să sclipească învîrtindu-le într-una între degetele lui lungi şi subţiri.

— E adevărat ce se spune, domnule conte, că aurul vă curge din cutele palmei ca izvorul dintr-o stîncă ? întrebă el cu o sclipire ciudată în priviri.

— Imaginea este exactă, Eminenţă, răspunse cu voce blîndă contele. Întocmai ca izvorul dintr-o stîncă... Numai că stînca aceasta e străpunsă pînă în adîncurile ei de cremene, sfărîmată, netezită, lucrată îndelung... Atunci abia, în sfîrşit, după nesfîrşită muncă, poate ţîşni izvorul de aur, şi încă destul de abundent. Altminteri nu.

— Iată o frumoasă parabolă despre muncă şi despre roadele ei. Nu prea sîntem obişnuiţi cu un asemenea limbaj şi cu asemenea concepţii la oamenii de rangul dumneavoastră, domnule conte, dar mărturisesc că mie unuia nu-mi displace felul cum gîndiţi.

Mazarin continua să surîdă. Luă o oglinjoară din trusa de toaletă deschisă și se privi iute. În ciuda fardurilor și a pudrei cu care încerca să-și ascundă tenul gălbejit, tîmplele trădau o culoare nesănătoasă, contrastînd cu buclele elegante care-i ieșeau de sub tichia roșie de cardinal.

Boala îl rodea de luni de zile. El cel puțin nu mințise atunci cînd anunțase că e bolnav și nu se putea prezenta pe Insula Fazanilor înaintea lui don Luis de Haro, la începerea tratativelor. Angelica surprinse fără voia ei privirea îngrijorată aruncată de regina-mamă cardinalului, o privire de femeie care-și pierde cumpătul. Fără îndoială că îi stăteau pe buze cuvinte de dojană : «Nu mai vorbi atîta, te obosești prea mult ! E timpul să-ți iei doctoria».

Era oare adevărat că-l iubea pe italianul acesta venit din toată lumea, ea, regina neglijată atîția ani de un soț prea cast ? Toată lumea susținea că așa stăteau lucrurile, dar sigur cu adevărat nu era nimeni. Scările secrete ale Luvrului nu dezvăluiau nimănui tainele pe care le cunoșteau. Poate o singură ființă cunoștea adevărul, iar aceasta era fiul apărat cu atîta sălbăticie, regele. În scrisorile schimbate între ei, regina și cardinalul îl numeau Confidentul. Confident în ce anume ?

— Cînd voi găsi o clipă de răgaz, mi-ar plăcea nespus să discutăm despre preocupările dumneavoastră științifice, domnule conte, mai spuse Mazarin.

Iar regele adăugă, cu o anumită vioiciune :

— Și mie la fel. Am auzit o mulțime de lucruri care mărturisesc că mi-au stîrnit curiozitatea.

— Sunt cu totul la dispoziția Majestății Voastre și a Eminenței Sale, răspunse contele.

Audiența se încheiase.

Angelica şi soţul ei merseră să-l salute pe monseniorul de Fontenac, pe care îl zăriseră în suita apropiată a cardinalului, apoi trecură să schimbe cîteva cuvinte amabile cu toate înaltele personalităţi care se găseau în sală. Angelica nu-şi mai simţea picioarele şi mijlocul de atîtea reverenţe, dar era într-o asemenea stare de euforie încît nici nu-şi dădea seama cît era de obosită. Complimentele care curgeau din toate părţile la adresa lor arătau că făcuseră asupra regelui o impresie dintre cele mai bune şi că acum toată lumea se silea să se arate cît mai prietenoasă faţă de contele de Peyrac şi de soţia sa.

În timp ce Geoffrey de Peyrac se înreţinea cu mareşalul de Gramont, un senior tînăr şi mărunt de statură, dar cu trăsături fine şi plăcute, veni lîngă Angelica :

— Mă mai recunoşti oare, o, zeiţă coborîtă din carul zeului Soare ?

— Desigur ! strigă ea încîntată. Marchizul de Péguilin ! Domnule de Lauzun, trebuie să vă mărturisesc că tot timpul nu aud decît de Péguilin în sus, Péguilin în jos, încît sînt convinsă că toată lumea vă iubeşte.

— Sunteţi adorabilă, scumpă doamnă, şi mă faceţi să am o părere din ce în ce mai bună despre mine însumi. Şi, nu ca o întoarcere a unei politeţi, dar ştiţi că sunteţi femeia cea mai extraordinară de aici ? Ştiu destule doamne care mai au puţin şi-şi rup de tot evantaiele şi-şi fac praf batistele tot mototolindu-le de necaz că toaleta dumneavoastră le-a pus în umbră. Toată lumea se întreabă cum veţi apărea în ziua nunţii regelui, dacă acum v-aţi îmbrăcat atît de minunat.

— O, în ziua aceea oricine va păli faţă de strălucirea cortegiului regal. Dar astăzi a trebuit să

fiu la înălțime, căci am fost prezentată regelui! Încă mai sunt moartă de emoție!

— Vi s-a părut amabil?

— Cum poate cineva să-l găsească pe rege altfel decît amabil? răspunse ea rîzînd.

— Văd că știți foarte bine ce trebuie rostit și ce nu aici la curte. Eu unul, prin nu știu ce miracol, încă mă mai aflu aici. Totuși, am fost numit căpitanul companiei care poartă un nume foarte fistichiu, «cavalerii coroiați». Nici nu mai știu ce să spun, și vă rog să țineți cont că eu totdeauna am ceva de spus. Acum n-am.

— V-am admirat uniformele. Sunt superbe!

— Da, mie cel puțin nu-mi șade rău... Da, da, regele e un prieten fermecător, dar fiți cu ochii în patru: nu trebuie zgîriat prea rău cînd ne jucăm cu el!

Și se aplecă spre urechea ei, șoptindu-i:

— Știți că n-a lipsit mult să mă văd închis la Bastilia?

— Dar ce-ați făcut?

— Spun drept că nici eu nu-mi mai aduc aminte. Cred că am strîns-o cam prea tare în brațe pe drăgălașa Maria Mancini, de care regele binevoise să se îndrăgostească așa rău. Ordinul de arest era deja semnat, dar niște prieteni binevoitori m-au prevenit.

— Și? Ați fugit?

— Să fug? Eu? Nici vorbă, doamna mea, am făcut ceva și mai și. M-am aruncat cu ochii în lacrimi la picioarele regelui și atîta l-am făcut să rîdă încît m-a iertat, ba încă, în loc să mă arunce în închisoarea aceea blestemată, m-a numit căpitan. Vedeți dar că e un minunat amic... cu condiția să nu-ți fie inamic!

— Şi de ce-mi povestiţi mie toate lucrurile astea ? întrebă dintr-o dată Angelica.

Péguilin de Lauzun făcu ochii mari.

— Dar pentru absolut nimic, scumpă doamnă!

Şi o luă cu prietenească familiaritate de braţ, luînd-o cu cîţiva paşi mai încolo.

— Veniţi puţin, trebuie să vă prezint unor prieteni care ard de nerăbdare să vă cunoască.

Prietenii aceştia se vădiră a fi cîţiva tineri seniori din suita regelui şi Angelica fu fericită să se afle în compania unora din cele mai strălucite nume ale Franţei. Saint-Thierry, Brienne, Cavois, Ondedeï, marchizul d'Humières, pe care Lauzun îl prezentă ca fiind duşmanul său cel mai apropiat, Louvigny, al doilea fiu al ducelui de Gramont, toţi păreau veseli şi plini de curtenie şi purtau veşminte sclipitoare. Angelica îl văzu şi pe de Guiche, de care stătea rezemat, în extaz, fratele regelui, micul Monsieur, care, cînd o zări, îi aruncă o privire ostilă.

— Oh ! O recunosc pe intriganta asta, făcu el.

Şi îi întoarse spatele.

— Nu trebuie să vă formalizaţi prea mult, doamnă, îi şopti Péguilin. Pentru micul Monsieur, orice femeie înseamnă o rivală, iar dumneavoastră aţi avut nenorocul să stîrniţi admiraţia lui de Guiche, asta-i tot.

— Nu ştiţi că nu-i mai place să i se spună micul Monsieur ? zise marchizul d'Humières. De cînd a murit Gaston d'Orléans, toată curtea trebuie să-i zică Monsieur pur şi simplu. El a rămas singurul frate de rege, după ce s-a dus fratele lui Ludovic al XIII-lea.

În mulţimea curtenilor se iscă un freamăt şi toată lumea trebui să se dea la o parte pentru a face loc cîtorva lachei, care duceau platouri şi cas-

troane de argint. Se şoptea că Majestatea Sa şi domnul cardinal aveau să se retragă cîteva minute pentru o gustare şi ca să se mai odihnească după oboseala pricinuită de ceremonie.

Lauzun şi prietenii lui se îndepărtară, chemaţi de îndatoririle lor.

Angelica privi în toate părţile, căutînd figuri cunoscute de acasă, de la Toulouse. Îi era teamă să nu se trezească nas în nas cu Carmencita de Mérecourt, deşi auzise că soţul acesteia, nenorocos de felul lui şi după ce băuse pînă la fund cupa amărăciunilor, se hotărîse din senin, cînd nimeni nu se mai aştepta, să o trimită la mănăstire. Acest acces brusc de demnitate era plătit acum de nefericitul duce de Mérecourt cu o dizgraţie totală şi, probabil, de lungă durată din partea curţii.

Angelica încercă să se strecoare printre grupurile dese. Mirosul de fripturi şi de sosuri, amestecat cu cel al parfumurilor de toate felurile, îi dădea dureri de cap. Căldura, mai ales, era înăbuşitoare.

Îi era foame. Îşi spuse că trebuia să fie destul de tîrziu şi că, dacă nu-l găsea repede pe Geoffrey, avea să fie nevoită să se întoarcă singură la locuinţa unde erau găzduiţi, ca să se întremeze cu puţină şuncă şi cu cîteva înghiţituri de vin.

Nobilii din provincie probabil că se strînseseră toţi la vreunul din ei, care stătea mai aproape, pentru o gustare. Nu vedea în jur decît feţe necunoscute. Vorbirea fără nici unul din accentele care îi erau familiare îi dădea o stare de nelinişte. În cursul anilor petrecuţi în Languedoc se învăţase şi ea să vorbească cu accentul acela cîntat şi acum, în mijlocul curtenilor şi al doamnelor cu pronunţie pariziană, se simţea umilită.

Nimeri pînă la urmă într-un ungher de sub scară şi se aşează pe o banchetă, să-şi mai tragă răsuflarea şi să-şi facă vînt cu evantaiul. Era greu să te orientezi în casele acestea spaniole, cu sumedenie de coridoare întortocheate şi cu uşi false, puse numai de ornament.

Neîndoielnic că, la cîţiva paşi de ea, peretele plin de tapiserii avea vreo uşă ascunsă. Şi într-adevăr, un cîine apăru de după o tapiserie, cu un os de găină în bot, lărgind deschizătura. Fără să vrea, Angelica îşi aruncă privirile înăuntru şi zări fmailia regală în jurul unei mese, în tovărăşia cardinalului Mazarin, a arhiepiscopilor de Bayonne şi de Toulouse şi a mareşalului de Gramont, lîngă care stătea domnul de Lionne. Ofiţerii care stăteau în preajma prinţilor, servindu-i, intrau şi ieşeau pe o altă uşă.

Regele îşi dădu părul pe spate şi-şi făcu vînt cu şervetul.

— Căldura din ţinutul ăsta strică cele mai frumoase serbări.

— Pe Insula Fazanilor e ceva mai răcoare, zise domnul de Lionne. Bate un vînt mai răcoros dinspre ocean.

— Voi putea profita destul de puţin, zise regele, fiindcă, după eticheta spaniolă, nu trebuie să-mi văd logodnica decît la cununie.

— Dar vei merge pe Insula Fazanilor ca să te întîlneşti cu regele Spaniei, la semnarea păcii, zise regina-mamă.

Şi se întoarse către doamna de Motteville, doamna sa de onoare.

— Sînt foarte emoţionată. Îl iubeam mult pe fratele meu, regele Spaniei, şi am fost mult timp în corespondenţă cu el. Dar gîndeşte-te că aveam

doisprezece ani cînd m-am despărțit de el, tot pe malul rîului acesta, și de atunci nu l-am mai văzut niciodată !

Se auziră cîteva exclamații de înduioșare. Nimeni nu părea să-și mai aducă aminte că acest Filip al IV-lea fusese cel mai cumplit dușman al Franței și că însăși corespondența cu sora lui Anna de Austria o făcuse pe aceasta să fie bănuită de cardinalul Richelieu de uneltire și trădare a statului. Evenimentele acestea erau acum rămase undeva în urmă și le luase locul speranța în noua alianță ce avea să fie semnată și care, cu cincizeci de ani mai înainte, se întrezărise în dubla căsătorie încheiată tot aici, pe malurile aceluiași rîu Bidassoa : Anna de Austria era căsătorită cu Ludovic al XIII-lea, regele Franței, iar Filip al IV-lea cu Elisabeth de France. Toți patru abia la vîrsta copilăriei, dar îmbrăcați ca oamenii mari și împodobiți cu veșminte grele peste puterile lor. Infanta Maria-Teresa, așteptată acum, era fiica micuței Elisabeth de odinioară.

Angelica sorbea cu o curiozitate lacomă priveliștea acestor zei în intimitatea lor. Regele mînca cu poftă, dar plin de demnitate. Bea puțin și ceru în mai multe rînduri să i se mai toarne apă în vin.

— Pe legea mea, strigă el pe neașteptate, ce am văzut mai neobișnuit în dimineața asta a fost perechea aceea extraordinară din Toulouse ! Ce femeie, dragii mei ! O splendoare ! Mi se spusese că e o frumusețe ametitoare, dar chiar la așa ceva nu mă așteptam, spun drept. Și pare îndrăgostită de bărbatu-său pînă peste cap. Șchiopul ăsta mă face să nu mai știu ce să cred !

— Nimeni din cei care au de-a face cu el nu mai știe ce să creadă, zise arhiepiscopul de Tou-

louse pe un ton plin de acreală. Eu îl cunosc de ani de zile, dar am renunţat de mult să mai încerc să-l înţeleg. E la mijloc ceva diabolic, nu mai încape îndoială.

«Ia uite cine vorbeşte !» îşi zise Angelica descurajată. Inima îi bătuse cu putere la cuvintele regelui, dar intervenţia arhiepiscopului o umplea de îngrijorare. Deci prelatul nu se dădea bătut !

Unul din gentilomii din suita regelui zise surîzînd :

— Îndrăgostită de bărbatul ei ! Asta e ceva curat caraghios ! Ar trebui ca această tînără persoană să fie invitată pentru o vreme la curte. Ar renunţa la prejudecăţile astea de gîsculiţă provincială.

— Auzindu-vă, domnule, s-ar crede că această curte este locul unde adulterul este adevărată lege, protestă cu severitate Anna de Austria. În realitate, e bine şi firesc ca soţii să se iubească. Nu văd aici nimic de rîs.

— Dar e ceva atît de rar ! suspină doamna de Motteville.

— Rare sînt căsătoriile încheiate din dragoste, zise regele, întunecat la faţă.

Se lăsă o tăcere stînjenitoare. Regina-mamă schimbă repede cu Mazarin o privire dezolată. Arhiepiscopul de Toulouse ridică mîna şi rosti mieros:

— Sire, nu trebuie să fiţi trist. Nepătrunse sînt căile Domnului, iar cele ale micului strengar Eros sînt încă şi mai nepătrunse. Şi fiindcă Majestatea Voastră a binevoit să se refere la ceva ce pare a-l interesa îndeaproape, aş putea să vă spun că acest gentilom şi soţia sa nu s-au văzut niciodată înainte de ziua cununiei lor, pe care am oficiat-o eu însumi în catedrala din Toulouse. Şi cu toate astea, după cîţiva ani buni de căsnicie, binecuvîn-

tată de Atotputernicul cu naşterea unui prunc de parte bărbătească, dragostea deplină care domneşte între aceşti doi soţi îi face pe mulţi să se mire, mai ales dintre cei care nu-i cunosc îndeaproape.

Regina-mamă îl privi cu o expresie de recunoştinţă, care îl făcu pe monseniorul de Fontenac să se umfle în pene pentru tactul şi pentru spiritul său diplomatic.

«Să fie prefăcut sau sincer cînd vorbeşte aşa despre noi ?» se întrebă Angelica.

Vocea uşurel peltică a cardinalului răsună pe neaşteptate :

— Am avut impresia în dimineaţa asta că asist la un spectacol. Omul acesta, l-aţi văzut, e infirm, urît, sluţit şi de rana aceea şi totuşi, cînd a apărut alături de femeia aceea superbă, urmaţi de maurul acela în mătase albă, mi-am spus : «Ce grup fermecător !»

— Cu atît mai de preţ e apariţia lor cu cît sîntem încurajaţi numai de feţe plictisitoare, zise regele. E adevărat ce se spune că are o voce divină ?

— Aşa se spune, mulţi pretind că l-au auzit şi că e inegalabil.

Gentilomul care vorbise mai înainte rînji cu răutate :

— Hotărît lucru, e o istorie de-a dreptul înduioşătoare, ai zice că e o poveste cu zîne şi pitici! Trebuia să venim aici în sud ca să auzim asemenea năzdrăvănii.

— Dar eşti insuportabil, domnule, cu persiflările dumitale, îl repezi regina-mamă. Cinismul dumitale îmi displace !

Gentilomul se înclină ceremonios şi, căutînd o retragere onorabilă, se prefăcu foarte absorbit de contemplarea cîinelui care îşi rodea liniştit osul în

cadrul uşii. Văzîndu-l că se îndreaptă spre locul ascunzişului ei, Angelica se ridică în grabă, cu gînd să se îndepărteze. Făcu cîţiva paşi spre anticameră, dar trena rochiei i se încurcă de ornamentele de la baza unei console.

În timp ce stătea aplecată, încercînd să-şi elibereze rochia, gentilomul împinse cîinele cu piciorul într-o parte, închise uşa şi trecu pe lîngă ea. Cum o nemulţumise pe regina-mamă, socotea desigur mai cu cap să se facă nevăzut, pînă cînd cuvintele lui aveau să fie uitate.

Înaintă fără grijă, apoi, întorcîndu-se spre Angelica, s-o privească, exclamă încîntat dintr-o dată, cu o undă de bătaie de joc în glas :

— Ia te uită ! Doamna în aur !

Angelica îi aruncă o privire dispreţuitoare şi vru să plece, dar tînărul i se aşeză în cale.

— O, nu aşa repede ! Lăsaţi-mă să contemplu acest fenomen ! Doamna îndrăgostită de soţul ei. Şi încă ce soţ ! Un Adonis, nici mai mult nici mai puţin decît un Adonis !

Ea îl măsură din cap pînă-n picioare cu o privire cît putea mai plină de dispreţ. Era foarte înalt şi bine legat. Figura lui nu era lipsită de armonie, dar gura, fin desenată, avea o expresie de răutate iar ochii, de un gălbui bătînd în brun, căutau cu viclenie în toate părţile. Culoarea lor nelămurită, aproape vulgară, îl urîţea. În schimb, era îmbrăcat cu gust şi căutare. Numai peruca lui, de un blond aproape alb, contrasta comic cu tenul fraged şi cu trăsăturile pline de tinereţe.

Angelica nu se putu împiedica să-i recunoască aspectul falnic, dar îi răspunse cu răceală :

— Într-adevăr, domnule, nu te poţi compara cu soţul meu. În ţinutul meu, culoarea ochilor du-

mitale se numește «măr viermănos». Cred că atîta lucru pricepi. Cît despre părul dumitale, e fals, în timp ce al bărbatului meu e natural !

— Minciună ! sări ca ars gentilomul. Poartă perucă !

— Încearcă să-l tragi de păr dacă ai curaj și ai să te poți convinge.

Îl atinsese la punctul sensibil și bănui că domnul acesta purta perucă fiindcă îl amenința chelirea prematură. Numai că îl văzu recăpătîndu-și sîngele rece. Ochii i se închiseră din ce în ce mai mult, pînă arătară ca două dungi scînteietoare.

— Prin urmare încercăm să muşcăm ? Iată cam mult talent într-o micuță provincială...

Aruncă la iuțeală o privire împrejur, apoi o înșfăcă de mîini, împingînd-o cu putere sub scară.

— Lasă-mă ! zise Angelica.

— Numaidecît, frumoaso ! Doar puțin, să lichidăm niște socoteli...

Și, înainte ca ea să-și dea seama ce voia să facă, îi dădu capul pe spate și îi muşcă lacom și cu cruzime buzele. Angelica scăpă un strigăt. Palma ei se strînse pumn și lovi cu putere obrazul agresorului. Anii sacrificați învățării bunelor maniere nu stinseseră în ea pornirile de sălbăticiune și nici vigoarea trupească. Se stîrnea în ea o furie turbată și înviau reflexele din timpul încăierărilor din copilărie. Repezi din nou o lovitură, de data asta o palmă care sună admirabil și îl făcu probabil pe aprigul cavaler să vadă stele verzi, căci se dădu înapoi, pipăindu-și obrazul cu mîna.

— Pe legea mea, ce labă de spălătoreasă !

— Lasă-mă să trec, șuieră Angelica, sau îți fac mutra terci, de n-ai să mai poți ieși în lume pînă la anul !

Gentilomul simţi că de la vorbe la fapte nu era mult şi mai dădu înapoi cu un pas.

— Ah, ce mi-ar plăcea să te am o noapte întreagă în puterea mea ! scrîşni el. Îţi promit că dimineaţa ai fi terminată, cîrpă şi mai multe nu !

— Aşa, bravo, rîse ea, gîndeşte-te la revanşă... Şi nu uita să te ţii bine de falcă, frumosule cavaler!

Şi plecă, găsind ca prin minune drumul spre ieşire. Forfota se mai potolise, căci mulţi din cei care se înghesuiau aici de dimineaţă plecaseră la masă.

Angelica, furioasă şi umilită, îşi tampona de zor cu batista buza sfîşiată. «Măcar de nu s-ar vedea prea tare... Ce-i spun lui Geoffrey dacă mă întreabă de unde am căpătat aşa ceva ? Nu trebuie să afle, altfel precis că-l trage în frigare pe dobitocul acela ! Numai să nu rîdă ! E ultimul care şi-ar face iluzii asupra manierelor seniorilor din nord ...Încep să înţeleg ce voia să spună cînd vorbea despre nevoia de a mai şlefui apucăturile curtenilor... Numai că nu simt nici o chemare pentru a mă dedica unei asemenea opere...»

Se uita în toate părţile prin piaţa aglomerată, după lectica şi după valeţii ei, cînd se simţi dintr-o dată apucată de braţ.

— Draga mea, te căutam, zise domnişoara de Montpensier, a cărei statură impunătoare îi răsări pe neaşteptate în faţa ochilor. Crede-mă că nu mai am linişte cînd mă gîndesc la toate prostiile pe care le-am putut spune în dimineaţa aşta de faţă cu dumneata, fără să ştiu cine eşti. Din nenorocire, într-o zi atît de agitată ca asta, cînd te trezeşti dintr-o dată că-ţi lipseşte exact ceea ce-ţi trebuie, te umpli de nervi şi gura te ia pe dinainte !

— Dar Alteța Voastră nu trebuie să-și facă griji ! N-ați spus nici un lucru care să nu fie adevărat, ba chiar m-ați făcut să mă simt de-a dreptul flatată ! Îmi amintesc de ultimele cuvinte ale Alteței Voastre.

— Scumpa mea, ești grația întruchipată. Sînt fericită să te am vecină... Mi-l vei mai împrumuta pe peruchierul dumitale, nu-i așa ? Ești liberă acum, sau te grăbești undeva ? Ce-ar fi să mergem să ciugulim cîțiva ciorchini, undeva la umbră ! Ia spune-mi, nu crezi că dobitocii aceștia de spanioli întrec orice măsură cu întîrzierea lor ?

— Sînt întrutotul la dispoziția Alteței Voastre, răspunse Angelica, făcîndu-i o reverență.

*

* *

A doua zi de dimineață, trebuiră să meargă să asiste la masa regelui Spaniei, pe Insula Fazanilor. Toată curtea se îngrămădi în bărci și doamnele și cavalerii își udară pantofii, dornici să prindă un loc cît mai bun.

Angelica, îmbrăcată într-o rochie de mătase albă cu verde, brodată cu argint, fu luată de Péguilin și așezată între o doamnă cu o figură plină de inteligență și marchizul d'Humières. Monsieur, care stătea mai într-o latură, făcea într-una mare haz de figura jalnică a fratelui său regele, care trebuise să rămînă pe malul francez. Ludovic al XIV-lea nu trebuia să vadă pe infantă decît atunci cînd căsătoria prin procură avea să fie încheiată, făcînd din infantă regina Franței. Abia atunci urma să vină el însuși pe Insula Fazanilor, să semneze pacea și să intre în stăpînirea cuceririi lui. Adevărata

căsătorie avea să fie oficiată în Saint-Jean-de-Luz de către arhiepiscopul de Bayonne.

Bărcile alunecau pe apa liniştită, sclipind de podoabele nobililor care le umpleau pînă la refuz. Ajunseră la ţărmul insulei. Angelica îşi aştepta rîndul ca să coboare pe uscat şi, cum stătea pe banchetă, cu mîinile pe scîndura de lemn, un senior mai grăbit o luă peste bănci şi o călcă apăsat cu tocul pe degete. Îşi reţinu un strigăt de durere şi privi în sus, recunoscîndu-l pe gentilomul din ajun, care încercase să o molesteze.

— E marchizul de Vardes, spuse doamna de lîngă ea. Fireşte, a făcut-o intenţionat.

— O adevărată brută ! se plînse Angelica. Cum se poate ca un personaj atît de grosolan să fie tolerat în preajma regelui ?

— Îl distrează pe rege cu obrăzniciile lui, dar e drept că în faţa Majestăţii Sale domnul acesta îşi trage ghearele înăuntru. Circulă şi un cîntecel pe socoteala lui :

N-ai nevoie să fii bivol
Ca să fii mîrlan sadea,
Ci numai marchiz de Vardes.
Haina mîndră, cai de preţ,
N-ascund rîtul de mistreţ.

— Taci, Henriette ! strigă fratele regelui. Dacă te aude doamna de Soissons, o apucă năbădăile şi se plînge imediat regelui că umbli să-i faci iubitul de rîs !

— Ei asta-i ! Doamna de Soissons nu mai are nici o trecere pe lîngă rege. Acum, că se însoară...!

— Ce crezi dumneata, doamnă, întrebă Lauzun, o femeie, fie ea şi infantă, ar putea avea asupra bărbatului ei mai multă influenţă decît o iubită veche ?

— Oh ! Domnilor ! Doamnelor ! scînci doamna de Motteville, fie-vă milă şi nu mai vorbiţi aşa, pentru numele lui Dumnezeu ! Chiar credeţi că e momentul cel mai potrivit pentru asemenea discuţii, tocmai acum, cînd granzii de Spania ies în întîmpinarea noastră ?

Negricioasă, uscată, cu faţa brăzdată de riduri, cu rochia ei sumbră, ca de văduvă, şi cu aerele de tinerică ruşinoasă, contrasta puternic cu adunarea aceasta strălucitoare şi era greu să-ţi dai seama ce căuta doamna de Motteville acolo. Sau poate nu se amestecase printre ei în mod cu totul întîmplător ? Era doamnă de onoare a reginei-mame şi nu era exclus ca aceasta s-o fi trimis să tragă cu urechea la ce vorbea acest tineret deşucheat în purtări, care nu-şi prea punea frîu la gură şi risca să rănească prin asta celebra susceptibilitate spaniolă.

Angelica începea să se satură de oamenii aceştia frivoli, care îşi făceau un punct de glorie din a dispreţui absolut orice, care nu aveau nimic sfînt şi ale căror vicii deveneau din ce în ce mai vizibile sub manierele lor complicate.

O auzi pe contesa de Soissons spunînd unei prietene :

— Draga mea, am găsit doi alergători de care sînt absolut încîntată ! Auzisem spunîndu-se despre basci că sînt oamenii cei mai iuţi de picior de pămînt, dar aceştia doi pot alerga în fiecare zi cel puţin douăzeci de leghe. Nu ţi se pare că modul acesta de a trimite înaintea trăsurii alergători care să te anunţe, cu cîini răi care să pună lumea pe fugă, e de o distincţie rară ?

Cuvintele acestea îi amintiră Angelicăi că Joffrey, atît de iubitor de fast, găsea obiceiul acesta de a umbla cu trăsura precedat de *alergători* cît se poate de stupid şi se ferea de aşa ceva.

Şi chiar, unde era Geoffrey ?

Nu-l mai văzuse din ajun. Trecuse pe acasă să-şi schimbe hainele şi să se dea din nou pe mîna lui François, să-i radă iar barba, dar ea era atunci reţinută de ducesa de Montpensier. Ea însăşi trebuise să se schimbe de cîteva ori, în mare grabă şi făcîndu-şi o grămadă de nervi. Abia reuşise să doarmă cîteva ore, dar nu se putuse odihni decît cu numele, din cauza chefurilor care se întinseseră în tot oraşelul şi care se manifestau la tot pasul prin închinări în sănătatea regelui, a infantei, a regelui Spaniei sau a unora şi a altora din meseni, traducîndu-se mereu în urlete şi chiote care o făceau să sară speriată din somn. Nu-şi mai făcea griji nici în privinţa lui Florimond ; avea să se informeze mai tîrziu dacă servitoarele îi dăduseră la timp să mănînce şi dacă avuseseră grijă de el sau dăduseră fuga să urmărească echipajele luxoase ori primiseră curtea valeţilor şi a pajilor, mai ales a celor din casa regală, care îi turteau pe toţi ceilalţi cu prestigiul lor în faţa acestor doamne. De altminteri Margot veghea. Temperamentul ei de hughenotă educată în spiritul celor mai severe principii religioase o făcea să privească cu ochi dezaprobatori toate serbările şi parăzile şi, foarte austeră în ce o privea, punea toată grija pentru podoabe şi pentru frumos în împodobirea stăpînei sale, ţinînd în acelaşi timp foarte din scurt tot personalul feminin din casă.

Angelica îl zări în sfîrşit pe Geoffrey în mulţimea care se înghesuia în casa din centrul insulei. Se strecură pînă la el şi îl atinse uşor cu evantaiul. El întoarse privirile spre ea, distrat.

— A ! Ai venit ! tresări el.

— Îmi lipseşte groaznic, Geoffrey. Dar nu pari prea încîntat că mă vezi. Ai ajuns la concluzia că

nu e cazul să te faci de rîs arătînd că-ţi iubeşti soţia ? Ai ajuns să-ţi fie ruşine cu mine ?

El zîmbi ca altădată şi o cuprinse de mijloc.

— Nu, dragostea mea, dar te-am văzut într-o companie atît de aleasă şi atît de plăcută...

— O, plăcută ! făcu Angelica, trecîndu-şi un deget peste mîna lovită. Risc să ajung făcută bucăţi din serbările astea. Tu ce-ai făcut ieri şi azi, de cînd nu ne-am mai văzut ?

— Mi-am întîlnit vechi prieteni, am vorbit de una, de alta... L-ai văzut pe regele Spaniei ?

— Nu, încă nu.

— Atunci rămîi aici, în sala asta, unde i se pune masa. După ceremonialul curţii spaniole, regele trebuie să mănînce singur, după o etichetă foarte complicată.

Încăperea era plină de sus pînă jos de tapiserii de mare fineţe, cu întîmplări din istoria Spaniei, în culori închise, sobre, în ciuda firului de aur care se vedea în toate părţile în ţesătura lor. Tapiseriile acestea, împreună cu mulţimea care se înghesuia în aşteptarea ceremoniei regelui Filip al IV-lea, făcea ca atmosfera să fie atît de fierbinte încît aproape că nu se mai putea respira.

Cele două curţi rivalizau în lux şi în măreţie. Spaniolii erau mai plini de aur şi de pietre preţioase, în timp ce francezii biruiau la capitolul eleganţă şi rafinament al veşmintelor. Ca să nu mai vorbim de haz şi de uşurinţa cu care luau în zeflemea orice, inclusiv mustăţile lungi, demodate, ale granzilor de Spania şi hainele încărcate de broderii de aur masive şi bătrîneşti.

— Aţi văzut pălăriile acelea turtite, cu cîte o pene mici ? întrebă Péguilin, cu un chicotit uşor

— Dar pe doamne să le vedeți ! rosti batjocoritor altă voce. Niște mîrțoage ciolănoase, de le ies oasele prin manteluțe, săracele !

— În țara asta de geloși, soțiile frumoase rămîn acasă, după gratii.

— Se spune că infanta poartă o turnură la rochie cu cercurile atît de largi încît trebuie să treacă prin uși curmeziș, altfel nu încape, săraca !

— Și așa au strîns-o în corset încît ai zice că nu are sîni, se plînse doamna de Motteville, înfoindu-și mai bine dantelele în jurul pieptului ei uscățiv.

După care adăugă, cu aerul că face o confidență :

— Se spune totuși că are sînii cei mai frumoși din lume.

Geoffrey de Peyrac îi aruncă privirea cea mai batjocoritoare de care era în stare, zicînd :

— Înseamnă că într-adevăr croitorii de la Madrid sînt foarte pricepuți în a ascunde frumusețea, în vreme ce croitorii noștri se pricep să pună în valoare ceea ce nu există.

Angelica îl ciupi prin mîneca de catifea, dar Geoffrey rîse și îi sărută mîna cu un aer complice. Ea se gîndi că poate era îngrijorat de ceva, apoi, furată de tot ce vedea în jur, nu se mai gîndi la asta.

Brusc, se făcu liniște. Trebula să intre regele Spaniei. Angelica, nu prea înaltă, reuși să se urce cu vîrfurile picioarelor pe un scăunel, ca să vadă mai bine.

Regele intrase deja.

— Ai zice că e o mumie, șopti Péguilin.

Într-adevăr, regele Filip avea fața de culoarea pergamentului. Un sînge epuizat, stors de puteri,

nu e cazul să te faci de rîs arătînd că-ţi iubeşti soţia ? Ai ajuns să-ţi fie ruşine cu mine ?

El zîmbi ca altădată şi o cuprinse de mijloc.

— Nu, dragostea mea, dar te-am văzut într-o companie atît de aleasă şi atît de plăcută...

— O, plăcută ! făcu Angelica, trecîndu-şi un deget peste mîna lovită. Risc să ajung făcută bucăţi din serbările astea. Tu ce-ai făcut ieri şi azi, de cînd nu ne-am mai văzut ?

— Mi-am întîlnit vechi prieteni, am vorbit de una, de alta... L-ai văzut pe regele Spaniei ?

— Nu, încă nu.

— Atunci rămîi aici, în sala asta, unde i se pune masa. După ceremonialul curţii spaniole, regele trebuie să mănînce singur, după o etichetă foarte complicată.

Încăperea era plină de sus pînă jos de tapiserii de mare fineţe, cu întîmplări din istoria Spaniei, în culori închise, sobre, în ciuda firului de aur care se vedea în toate părţile în ţesătura lor. Tapiseriile acestea, împreună cu mulţimea care se înghesuia în aşteptarea ceremoniei regelui Filip al IV-lea, făcea ca atmosfera să fie atît de fierbinte încît aproape că nu se mai putea respira.

Cele două curţi rivalizau în lux şi în măreţie. Spaniolii erau mai plini de aur şi de pietre preţioase, în timp ce francezii biruiau la capitolul eleganţă şi rafinament al veşmintelor. Ca să nu mai vorbim de haz şi de uşurinţa cu care luau în zeflemea orice, inclusiv mustăţile lungi, demodate, ale granzilor de Spania şi hainele încărcate de broderii de aur masive şi bătrîneşti.

— Aţi văzut pălăriile acelea turtite, cu cîteva pene mici ? întrebă Péguilin, cu un chicotit uşor,

— Dar pe doamne să le vedeți ! rosti batjocoritor altă voce. Niște mîrțoage ciolănoase, de le ies oasele prin manteluțe, săracele !

— În țara asta de geloși, soțiile frumoase rămîn acasă, după gratii.

— Se spune că infanta poartă o turnură la rochie cu cercurile atît de largi încît trebuie să treacă prin uși curmezișî, altfel nu încape, săraca !

— Și așa au strîns-o în corset încît ai zice că nu are sîni, se plînse doamna de Motteville, înfoindu-și mai bine dantelele în jurul pieptului ei uscățiv.

După care adăugă, cu aerul că face o confidență :

— Se spune totuși că are sînii cei mai frumoși din lume.

Geoffrey de Peyrac îi aruncă privirea cea mai batjocoritoare de care era în stare, zicînd :

— Înseamnă că într-adevăr croitorii de la Madrid sînt foarte pricepuți în a ascunde frumusețea, în vreme ce croitorii noștri se pricep să pună în valoare ceea ce nu există.

Angelica îl ciupi prin mîneca de catifea, dar Geoffrey rîse și îi sărută mîna cu un aer complice. Ea se gîndi că poate era îngrijorat de ceva, apoi, furată de tot ce vedea în jur, nu se mai gîndi la asta.

Brusc, se făcu liniște. Trebuia să intre regele Spaniei. Angelica, nu prea înaltă, reuși să se urce cu vîrfurile picioarelor pe un scăunel, ca să vadă mai bine.

Regele intrase deja.

— Ai zice că e o mumie, șopti Péguilin.

Într-adevăr, regele Filip avea fața de culoarea pergamentului. Un sînge epuizat, stors de puteri,

prea subțiat, abia reușea să-i coloreze puțin pometii obrajilor. Se îndreptă spre masă cu un pas sacadat, parcă de păpușă mecanică. Ochii lui întunecați nu clipeau niciodată. Bărbia foarte ieșită în afară, buzele roșii de alifii care trebuiau să le înviorеze culoarea, împreună cu părul rar, de un blond roșcat, fără strălucire, toate îi accentuau aspectul bolnăvicios.

Totuși, pătruns de grandoarea aproape divină a stării sale de suveran, făcea eforturi vizibile pentru a respecta pas cu pas eticheta. Legat prea strîns în cătușele propriei sale puteri, însingurat în fața mesei aceleia mici, regele Spaniei mînca trist și conștiincios, ca și cum ar fi oficiat o slujbă.

O tălăzuire bruscă a mulțimii de curteni care nu contenea să se mărească îi împinse pe cei din primele rînduri. Masa regelui aproape că fu răsturnată.

Aerul din încăpere, viciat de atîtea perechi de plămîni, nu se mai putea respira. Regele Filip al IV-lea se simțea vizibil rău. Pentru o clipă duse mîna la gît, ca un om care se sufocă și caută aer, încercînd să-și desfacă puțin dantelele care îl gîtuiau, dar aproape imediat își reluă ținuta hieratică, de actor conștiincios, care-și joacă rolul pînă la sfîrșitul tragic.

— Cine ar spune că mortăciunea asta e cel mai îndrăcit cocoș de pe lume ? zise același Péguilin cînd masa regelui luă sfîrșit și se văzură afară. A umplut coridoarele palatelor spaniole de bastarzi și nevastă-sa de-a doua toarnă într-una la stîrpituri ca și el, care e drept că n-apucă să se facă mari.

— Ultimul a murit exact în timpul soliei la Madrid a tatălui meu, cînd a fost trimis să ceară mîna infantei, spuse Louvigny, al doilea fiu al ducelui de Gramont. Pe urmă regina a mai născut

unul, dar se spune că mult nu mai trăiește nici acesta.

Marchizul d'Humières strigă entuziast :

— O să moară și ăsta, și-atunci cine va moșteni tronul lui Carol Quintul ? Infanta, regina noastră ! Phiii !

— Vedeți la scară mare și foarte departe, marchize, mormăi pesimist ducele de Bouillon.

— Dar cine vă spune că nu tot la asta s-au gîndit și Eminența Sa domnul cardinal și chiar Majestatea Sa regele ?

— Fără îndoială, fără îndoială, dar asemenea ambiții puse pe tapet exact acum nu cred că ar fi de natură să grăbească încheierea păcii.

Și, cu nasul lui lung și ascuțit îndreptat spre vînturile dinspre ocean, ca și cum adulmeca ceva suspect, ducele de Bouillon mormăi :

— Pacea ! Asta e important ! Pe urmă vedem noi. Deocamdată pacea ! Doar n-o să țină zece ani toată tărăgăneala asta !

Nu ținu nici două ore. Cu iuțeala fulgerului se răspîndi zvonul că totul era pierdut și căsătoria nu avea să se mai încheie.

Don Luis de Haro și cardinalul Mazarin așteptaseră prea mult ca să pună la punct ultimele amănunte ale păcii și să cadă de acord asupra a nenumărate puncte litigioase, orașe, sate, drumuri, frontiere, pe care și unul și celălalt trăgeau nădejde să le înhațe mai ușor în entuziasmul general al serbărilor. Dar nici unul nu voia să dea înapoi măcar cu un pas. Războiul mergea mai departe. Se scurse o jumătate de zi plină de încrîncenare. Disperați, curtenii francezi recurseră la serviciile zeului Amor. Ondedeï făcu să ajungă în mîinile infantei un mesaj din care aceasta înțelese cît de nerăbdător era logodnicul ei, regele Franței, să o

cunoască. O fiică are adeseori puteri nebănuite asupra tatălui ei. Oricît de cuminte şi de supusă ar fi fost, infanta nu se mai putea întoarce la Madrid după ce fusese atît de aproape de tronul Franţei. Îl făcu pe morocănosul Filip al IV-lea să înţeleagă că ei îi trebuia un soţ, şi anume cel pe care i-l promisese, aşa că acesta se plecă în faţa iubitei sale fiice şi tratativele reintrară în normal, iar ceremoniile îşi urmară cursul.

Căsătoria prin procură avu loc pe malul spaniol, la San Sebastian. Domnişoara de Montpensier o luă cu ea pe Angelica la această cununie ciudată. Ea însăşi, ca una ce se afla în mare doliu după părintele ei, nu se cuvenea să asiste, dar luase hotărîrea să participe totuşi incognito, drept care luă măsuri spre a nu fi recunoscută : nu-şi mai dădu cu nici o pudră şi cu nici o cremă pe faţă şi se legă la cap cu un fular. Deghizarea era perfectă !

Procesiunea pe străzile oraşului le păru francezilor o stranie bacanală. Dansatori în alb, cu clopoţei la picioare, jonglau cu săbii de o formă ciudată, sumedenie de băieţandri mascaţi băteau tot timpul tobele, apoi trei adevăraţi uriaşi îmbrăcaţi ca regii mauri, înalţi de atingeau caturile de sus ale caselor, un sfînt Cristofor la fel de înalt, un dragon făcut din cartoane şi pînză, mai mare decît şase balene şi, în sfîrşit, purtat sub un baldachin, un chivot de aur care cuprindea sfînta taină a căsătoriei, în faţa căreia mulţimea îngenuchea copleşită.

Toate aceste pantomime baroce, toate extravaganţele mistice, amestec de veselie şi de fanatism, îi lăsară pe francezi descumpăniţi şi aproape speriaţi. Parcă s-ar fi trezit pe alt tărîm, unde toate păreau a fi la fel cum le ştiau ei, dar, la o privire mai atentă, erau de fapt cu totul altceva.

În biserică, în spatele tabernacolului, o scară se înălța pînă la bolți plină de un număr nesfîrșit de lumînări. Angelica, uluită, privi acest arbore arzător. Mirosul puternic de tămîie făcea mai stranie atmosfera insolită a catedralei.

Așteptarea fu lungă. Preoții care nu aveau nimic de făcut pe moment tăifăsuiau amical cu francezii, dușmanii de ieri. Doamna de Motteville se arătă foarte scandalizată de ce auzea, mai ales că vedea în orice cuvînt al unui spaniol o propunere dezonorantă la adresa virtuții ei.

— *Perdone, dejeme pasar* [1], rosti deodată o voce răgușită lîngă Angelica.

Se întoarse și fu gata să scape un țipăt. O făptură ciudată cum nu mai văzuse se afla lîngă ea și se pregătea să treacă. Era o pitică, tot atît de înaltă cît era de largă în părți, cu fața de o urîțenie înspăimîntătoare. Mîna boantă i se sprijinea pe zgarda unui cîine negru, aproape mai înalt decît ea. În urma ei venea un pitic, la fel de fistichiu îmbrăcat, dar cu o expresie șmecherească pe față, care stîrnea rîsul.

— E pitica infantei și piticul e bufonul Tomasini, zise cineva. Se spune că-i va lua cu ea la Paris.

Toată lumea se dădu la o parte, să facă loc ciudatului grup.

— Ce nevoie are de arătările astea ? În Franța are să aibă de ce rîde, n-are nevoie să-și aducă-n traistă !

— Spune că numai pitica asta știe să-i pregătească ciocolata cu scorțișoară cum îi place ei.

---

[1] Perdone, dejeme pasar — „Faceți loc, vă rog" (span.) (n.aut.)

Sus, într-unul din balconaşele de lemn aurit, apăru o siluetă înaltă şi impunătoare. Era monseniorul de Fontenac, în mătase mov şi cu pelerină îmblănită cu zibelină. Se plecă deasupra balustradei balconului, vorbind cu cineva pe care Angelica nu-l vedea. În ochi îi lucea o lumină de furie distrugătoare.

Alarmată dintr-o dată, Angelica porni să-şi croiască drum într-acolo şi dădu peste soţul ei, la piciorul scării care ducea la balcon, privind batjocoritor în sus spre arhiepiscop.

— Adu-ţi aminte de *aurul de Toulouse*, spunea acesta cu voce scăzută şi plină de ură. Cînd Servilius Caepion a jefuit templul din Toulouse, a fost învins după aceea în bătălie drept pedeapsă pentru nelegiuirea lui. Pentru asta expresia *aurul de Toulouse* a rămas desemnînd nenorocirile pe care le aduce bogăţia dobîndită prin mijloace murdare!

Contele de Peyrac zîmbea mai departe.

— Îmi place cum vorbiţi, murmură el, vă admir ! Aveţi candoarea şi cruzimea celor puri. Văd scăpărînd în ochii dumneavoastră flacăra Inchiziţiei. Deci, nu mă cruţaţi !

— Adio, domnule, zise arhiepiscopul cu buzele strînse.

— Adio, Foulque de Neuilly.

Flăcările lumînărilor aruncau o lumină stranie pe obrazul lui Geoffrey de Peyrac. Privirea i se pierdea în depărtare, prin uşile deschise ale catedralei.

— Ce s-a întîmplat ? şopti Angelica.

— Nimic, draga mea. Aceleaşi nesfîrşite ciorovăieli ale noastre, pe care le ştii...

Se lăsă dintr-o dată o linişte adîncă. Regele Spaniei, de data asta fără nici un fel de suită, intra

în naosul catedralei ţinînd de mînă mireasa, pe care urma s-o conducă la altar.

Infanta avea o paloare nesănătoasă, a umbrei din întunecoasele palate spaniole, şi un aer supus şi paşnic. După trăsături părea mai curînd nordică decît spaniolă. Franţuzoaicele priveau contrariate rochia simplă de lînă albă, abia împodobită cu cîteva broderii austere şi îşi aruncau una alteia priviri dezamăgite.

Dusă de mînă de rege, infanta ajunse la altar, unde îngenunche. Don Luis de Haro, care se cununa cu ea în numele regelui Franţei — şi toţi se întrebau de ce tocmai el şi nu un prinţ francez — era alături de ea, ţinîndu-se însă la o distanţă respectuoasă.

Cînd veni clipa jurămîntului de credinţă dintre soţi, infanta şi don Luis întinseră mîinile unul spre celălalt, însă fără să se atingă. În clipa următoare, mireasa prinse mîna tatălui său, sărutînd-o. Pe obrajii ca de fildeş ai regelui curgeau lacrimi.

În liniştea aceea mormîntală, pătrunsă de emoţie, se auzi brusc un zgomot la care nimeni nu s-ar fi aşteptat.

Domnişoara ducesă de Montpensier, podidită de plîns, îşi sufla din răsputeri nasul.

2

— Veţi cînta pentru noi ? întrebă regele.

Geoffrey de Peyrac tresări. Întoarse spre Ludovic al XIV-lea o privire trufaşă şi îl măsură din cap pînă-n picioare ca pe un necunoscut care ar fi intrat în vorbă cu el fără să se prezinte. Angelica tremura de groază. Îl strînse de mînă şoptindu-i iute la ureche :

— Cîntă pentru mine !

Contele zîmbi și făcu un semn spre Bernard d'Andijos, care ieși grăbit.

Serata era pe sfîrșite. Alături de regina-mamă, de cardinal, de rege și de fratele acestuia, infanta stătea țeapănă în fotoliul ei, cu ochii plecați în fața soțului cu care urma să fie legată a doua zi prin sfînta taină a cununiei. Ruptura ei de Spania era fapt împlinit. Filip al IV-lea, cu inima sfîșiată, plecase înapoi spre Madrid însoțit de escortele lui de hidalgos, lăsînd-o francezilor pe infanta mîndră și neprihănită, chezășie a noii păci...

Micul violonist Giovanni își făcu loc printre curteni și prezentă stăpînului său chitara și masca de catifea.

— De ce vă puneți mască, întrebă regele.

— Vocea dragostei nu are chip, răspunse contele, iar atunci cînd frumoșii ochi ai doamnelor visează, nici o urmă de urîțenie nu trebuie să-i tulbure.

Mîngîie ușor corzile chitarei și începu să cînte, amestecînd cîntecele vechi în dialectul din Languedoc cu cele noi, cunoscute de toți.

Apoi, ridicîndu-se cît era de lung, veni și se așeză în fața infantei, începînd un înfocat cîntec spaniol, întretăiat de strigăte sălbatice în care ardea năvalnic toată patima și toată dezlănțuirea sufletului iberic.

Fața imobilă de nacru și de trandafir, păru în sfîrșit a se trezi la viață. Pleoapele infantei se zbătură de cîteva ori și ochii prinseră să-i strălucească. Poate că mai trăia pentru o ultimă oară existența înlănțuită de mică zeitate, între camera ei, femeile ei, piticii ei care o făceau să rîdă. Existența austeră și lentă, dar familiară. Jocuri cu-

minți de cărți, primiri de călugărițe care îi făceau profeții, gustări frugale însoțite de rugăciuni pioase.

Avu deodată o mișcare de teamă. Privise în jur și parcă se trezise speriată la vederea tuturor acestor chipuri străine.

— Ne fermecați, domnule conte, spuse regele cînd Geoffrey de Peyrac termină de cîntat. Nu vreau decît să am cît mai des ocazia de a vă mai auzi cîntînd.

Ochii contelui avură o lucire ciudată îndărătul măștii.

— Nimeni nu dorește lucrul acesta mai cu ardoare decît mine, sire. Numai că totul depinde de Majestatea Voastră, nu-i așa ?

Angelica avu impresia că sprîncenele suveranului se încruntară imperceptibil.

— Așa e. Și sînt fericit că dumneavoastră ați spus-o, domnule de Peyrac, spuse regele cu voce uscată.

* * *

Ajunseră la casa mătușii care îi găzduia la o oră foarte tîrzie din noapte. Angelica își smulse hainele de pe ea fără s-o mai scoale pe Margot s-o dezbrace și se aruncă pe pat cu un suspin de ușurare.

— Sînt frîntă de oboseală, Joffrey ! Cred că încă nu m-am obișnuit pe deplin cu viața de la curte. Cum or fi făcînd curtenii de meserie ca să simtă plăcere în asta și să se mai și păcălească unii pe alții ?

Contele se întinse lîngă ea fără să răspundă. Era atît de cald încît parcă și cearșafurile frigeau. Prin fereastra deschisă pătrundea din cînd în cînd

lumina torței vreunui trecător întîrziat, poleind într-un roșu palid încăperea în care se aflau. Orașul continua să trepideze în febra pregătirilor pentru ceremonia de a doua zi.

— Dacă nu dorm puțin, mîine dimineață cad jos în biserică, zise Angelica toropită de somn.

Și se cuibări în pat, lipindu-se de trupul negricios și uscățiv al bărbatului ei.

Acesta întinse mîna și mîngîie șoldul rotund și cărnos, care lucea cu reflexe de alabastru în întunericul odăii, apoi urmă curba flexibilă a taliei, urcînd pînă la sînul tare și elastic. Degetele fremătau, devenind din ce în ce mai grăbite, apoi se întoarseră spre pîntecele suplu. Presimțind că mîngîierea avea să devină din ce în ce mai îndrăzneață, Angelica protestă, pe jumătate adormită :

— Geoffrey ! Mi-e așa de somn !

El nu insistă și Angelica deschise cu greutate ochii, privindu-l printre gene, ca să vadă dacă nu se supărase. Stătea rezemat într-un cot și o privea zîmbind.

— Dormi, dragostea mea, șopti el.

Cînd se trezi, avu impresia că Geoffrey nu se mișcase din loc toată noaptea. Stătea în aceeași poziție, contemplînd-o gînditor.

Se făcuse răcoare. Noaptea încă nu se risipise cu totul și cerul începea să capete a nuanță verzuie, care prevestea aurora. O toropeală de moment părea a stăpîni orășelul, înaintea marii sărbători.

Încă moleșită de somn, Angelica se întinse spre el și brațele li se înlănțuiră. Geoffrey o învățase să prelungească plăcerile la nesfîrșit și îi cunoștea mișcările iuți și îndemînatice, împotrivirile jucăușe, îndrăznelile surprinzătoare, așteptarea trupurilor care se duc cu generozitate unul pe celălalt la ex-

fazul suprem. Fu o înlănțuire pătimașă, însetată, răscolitoare pentru amîndoi.

Cînd se liniștiră, frînți, istoviți, soarele strălucea cu putere.

— Cine ar zice că ne așteaptă o zi grea ? rîse Angelica.

Se auzi o bătaie în ușă.

—Doamnă ! Doamnă ! striga Margot. E timpul să vă treziți, doamnă ! Caleștile se îndreaptă deja spre catedrală și nu mai prindeți loc să vedeți cortegiul !

Cortegiul nu era deloc numeros. Șase persoane care pășeau pe drumul acoperit cu covoare scumpe.

În frunte venea cardinalul prinț de Conti, strălucitor și focos, vechi luptător al Frondei, a cărei prezență aici în aceste momente arăta că și de o parte și de cealaltă exista dorința ca aceste vechi întîmplări să fie date uitării.

Apoi cardinalul Mazarin, înotînd în valuri de purpură.

Puțin mai în urmă, venea regele, în haine de brocart de aur, a cărei strălucire era temperată de dantelele negre. Alături de el, marchizul d'Humiéres și Péguilin de Lauzun, căpitanii celor două companii ale gărzii sale de «gentilomi coroiați», cum li se spunea, purtau fiecare cîte un baston albastru, însemn al dregătoriei lor.

Pe urma pașilor lor venea infanta, care avea să devină peste cîteva clipe regina Franței, avînd în dreapta pe Monsieur, fratele regelui, și, la stînga, pe cavalerul ei de onoare, domnul de Bernonville. Infanta purta de data asta o rochie din brocart de argint iar mantaua violetă era presărată cu crini

de aur [1]. Trena îi era purtată de tinerele verişoare ale regelui, domnişoarele de Valois şi d'Alençon, şi de prinţesa de Carignan, în timp ce alte două doamne purtau deasupra capului infantei o coroană. Grupul acesta restrîns dar strălucitor nu înainta decît cu greutate pe străduţele înguste, înţesate de mulţime şi păzite de soldaţi elveţieni, de gărzile franceze şi de muşchetari.

Regina-mamă, în obişnuitele ei văluri negre brodate cu fir de argint, urma perechea mirilor, înconjurată de doamnele ei de onoare şi de gărzi.

Convoiul era încheiat de ducesa de Montpensier, «ţicnita domniei», cum i se spunea, îmbrăcată în negru dar purtînd, în compensaţie, nu mai puţin de douăzeci de şiraguri imense de perle.

De la casa unde era găzduit regele şi pînă la catedrală, distanţa era destul de mică, dar drumul nu fu parcurs fără unele mici neplăceri. La un moment dat toţi văzură că Péguilin se certa cu marchizul d'Humières. Nu era un semn bun.

În biserică, cei doi căpitani se aşezară ca şi pînă atunci de o parte şi de alta a regelui, întovărăşindu-l pe acesta la ofrandă, împreună cu contele de Charost, căpitanul uneia din companiile de gărzi franceze, şi cu marchizul de Vardes, locotenent-colonel al elveţienilor.

La un moment dat, regele luă din mîna lui Monsieur, marele maestru al ceremoniei, o lumînare împodobită cu douăzeci de ludovici de aur şi i-o dădu lui Jean d'Olce, episcopul de Bayonne.

Domnişoara de Montpensier făcea pe lîngă infantă aceleaşi oficii pe care le făcea Monsieur pe lîngă rege.

[1] Însemnele regalităţii franceze. (n. trad.).

— Nu-i așa că mi-am purtat ofranda și mi-am făcut reverențele la fel de bine ca oricare din adunarea asta ? o întrebă ea pe Angelica.

— Desigur ! Alteța Voastră are un aer foarte majestuos.

Ducesa se umflă în pene.

— Sînt făcută pentru ceremonii și cred că persoana mea arată la fel de bine în asemenea ocazii pe cît de prețios e numele meu.

Datorită protecției domnișoarei de Montpensier, Angelica putu să vadă de aproape toate festivitățile care urmară, apoi masa și balul. Seara, se numără și ea în șirul interminabil de nobili care veneau unul după altul să se încline în fața regelui și a noii regine. Îi văzu pe amîndoi țepeni, ca două păpuși neînsufletite, așezate între valuri de dantelă și expuse privirilor mulțimii.

Atîta etichetă răpeau viața și farmecul unui moment unic din destinele celor doi tineri. Cum oare acești doi proaspeți soți, care ieri dimineață încă nu se văzuseră la față, se vor putea întoarce unul spre celălalt pentru a se îmbrățișa după ce, conform etichetei, regina-mamă avea să lase să cadă peste ei perdelele grele ale uriașului pat nupțial ? Angelica se simți cuprinsă de milă pentru tînăra regină, care trebuia să ascundă de această mulțime de curioși temerile ei de fecioară. Și reușea să nu trădeze nici o emoție, învățată cum era din fragedă copilărie cu corvoada ceremoniilor.

Coborînd scara în urma prezentării în fața regelui și a reginei, seniorii și doamnele făceau, ca la orice nuntă, glume cu două înțelesuri. Și Angelica se gîndi la Geoffrey, care se purtase față de ea cu atîta blîndețe și cu atîta răbdare. Unde o fi fost Geoffrey ? Nu-l mai văzuse de dimineață...

Jos, în hol, Péguilin de Lazun îi tăie grăbit calea. Era agitat și gîfîia, ca după alergătură.

— Unde este contele, soțul dumneavoastră ?

— Zău că și eu tot pe el îl caut.

— Cînd l-ați văzut ultima oară ?

— Ne-am despărțit în dimineața asta. Eu am plecat la catedrală cu domnișoara ducesă de Montpensier. Geoffrey a plecat să-l întîlnească pe ducele de Gramont.

— Și de atunci nu l-ați mai văzut ? Nici măcar în treacăt ? Să-l zăriți ?

— Nu, v-am mai spus. Văd că sînteți foarte agitat. Pentru ce îl căutați ?

Péguilin o înhăță de mînă și o trase după el fără ceremonie.

— Să mergem la ducele de Gramont atunci, zise el.

— Dumnezeule, dar ce se petrece ? Făceți-mă să înțeleg !

Péguilin nu-i răspunse. Purta tot uniforma lui scînteietoare, dar, contrar obiceiului lui, fața îi era lipsită de orice urmă de veselie.

La ducele de Gramont, acesta, așezat la masă în mijlocul unei adunări de prieteni, le spuse că pe contele de Peyrac nu-l mai văzuse de dimineață, cînd acesta plecase imediat după liturghie.

— Era singur ? întrebă Lauzun.

— Singur ? Singur ? mormăi ducele. Ce vreți să spuneți cu vorba asta, domnule ? Poate cineva să spună că e singur în tîrgul ăsta afurisit ? Peyrac nu mi-a spus unde are de gînd să se ducă, dar tot ce-ți pot spune e că era întovărășit de maurul lui.

— Bun. Asta nu e chiar rău.

— Probabil că s-a întîlnit cu gentilomii gasconi. Banda acestor domni o duce tot într-o vese-

lie într-o tavernă din port. Numai să nu fi răspuns invitației prințesei Henriette d'Angleterre [1], care am auzit că avea de gînd să-l roage să cînte pentru ea și pentru doamnele ei de onoare.

— Vino, doamnă, zise Lauzun, trebuie să-l găsim pe prietenul nostru cu orice preț.

Prințesa Henriette era tocmai frumoasa doamnă lîngă care se așezase Angelica în barcă, în drum spre Insula Fazanilor. Numai că, la întrebarea lui Péguilin, dădu din cap a negație.

— Nu, nu e aici. Am trimis pe unul din gentilomii mei să-l invite, dar nu l-a putut găsi.

— Totuși, umblă mereu însoțit de un maur, Koassi-Ba, care nu e greu de remarcat în orice înghesuială.

— Gentilomul meu nu l-a văzut nici pe maurul contelui.

La taverna din port, *Balena de aur*, dădură peste Bernard d'Andijos, care stătea la masă în tovărășia celor mai aleși nobili din Gasconia și din Languedoc. Nu, nici aici nu-l văzuse cineva pe contele de Peyrac. Îl căutaseră și ei în toate părțile, dar nici urmă de el.

Lauzun se prinse de bărbie cu un aer gînditor.

— Să-l căutăm pe de Guiche. Mi-e teamă că Monsieur îi face ochi dulci bărbatului dumitale și mă gîndesc că se poate să fie invitat acolo. Să vedem.

Angelica mergea în urma ducelui prin străduțele strîmte, luminate de făclii și felinare colorate. Intrau, întrebau, ieșeau înapoi fără nici un rezultat. Peste tot găseau oameni în jurul meselor încărcate,

[1] Henriette d'Angleterre — fiica regelui Carol I al Angliei, refugiată în Franța. (n. trad.).

în mirosuri de mîncăruri și de vin, mai mult sau mai puțin amețiți. Dar pe Geoffrey de Peyrac nu-l mai văzuse nimeni încă de dimineață.

Parcă ar fi intrat în pămînt.

Angelica îl prinse dintr-o dată pe ducele de Lauzun de braț și îl întoarse cu putere spre ea.

— Ajunge, Péguilin, spune-mi și mie despre ce e vorba. De ce te-ai interesat atîta de bărbatul meu ? Știi ceva ?

Micul duce suspină ușor și își ridică cu multă discreție peruca, ștergîndu-se de transpirație.

— Nu știu nimic. Un gentilom din suita regelui nu știe niciodată absolut nimic, nici să-l pici cu ceară. Dar uite că am impresia că împotriva bărbatului dumitale s-a țesut un complot. Bănuiam asta de cîtva timp, dar acum încep s-o cred de-a binelea.

Apoi se aplecă spre urechea ei, șoptind

— Mi-e teamă să nu fi fost arestat !

— Arestat ? ! întrebă uluită Angelica, dîndu-se înapoi. Pentru ce ?

Lauzun ridică din umeri.

— Trebuie să fii nebun ! Cine trebuie să semneze un ordin de arestare pentru contele de Peyrac?

— Numai regele ! Semnat de altcineva nu e valabil.

— Ei, vezi ? Crezi că regele exact grija asta o are, într-o asemenea zi ? Nu cred o iotă din ce-mi spui.

— Sper să nu fie așa. Aseară i-am transmis un mic avertisment. Încă ar mai fi avut timp s-o dreagă. Doamna mea, ești sigur că a petrecut noaptea lîngă dumneata ?

— Absolut sigură, făcu ea roșind ușor.

— Înseamnă că n-a înțeles avertismentul meu sau nu i-a dat atenție, ceea ce ar fi și mai grav! S-a jucat mai departe cu focul și uite!

— Péguilin, încetează sau îmi pierd mințile! strigă Angelica. Am impresia că glumești, dar ar fi o glumă de-a dreptul odioasă...

— Ssșst!

O trase la pieptul lui, într-un gest ocrotitor, căutînd s-o liniștească.

— E adevărat că îmi place la nebunie să mă țin de tot felul de șotii, micuță doamnă, dar să fac asemenea farse monstruoase nu-mi stă în obicei, fii sigură de asta! Și, de altfel, cu excepția regelui, nu e om la care să țin mai mult decît la contele de Peyrac. Să nu ne pierdem capul, dragă prietenă, poate că a mai avut timp s-o șteargă și să sperăm că a și făcut-o!

— Dar, la urma urmei... exclamă Angelica.

Péguilin de Lauzun făcu un gest imperios.

— Bine, șopti ea, nu mai strig... La urma urmei, regele pentru ce ar vrea să-l aresteze? Majestatea Sa i-a vorbit aseară cu multă prietenie și mi-am dat seama că Joffrey îi este foarte simpatic.

— Oh! Ce cuvinte spui acolo? Simpatie, ai zis?... Rațiuni de stat... influențe de tot felul... Astea primează, draga mea! Nu sîntem în stare noi, niște mărunți curteni, să dozăm sentimentele regelui. Adu-ți aminte că a crescut la școala lui Mazarin și acesta a spus despre el de nenumărate ori: «Va porni la drum mai tîrziu și mai greu decît alții, dar va ajunge mai departe decît toți».

— Nu crezi că ar putea fi la mijloc niște intrigi ale monseniorului de Fontenac, arhiepiscopul de Toulouse?

— Nu știu nimic... nu știu nimic...

O întovărăşi înapoi la locuinţa lor provizorie şi o asigură că va continua să-l caute pe Joffrey şi că dimineaţa va veni să-i spună tot ce a aflat.

Pe drum, Angelica sperase cu disperare să-l găsească pe Geoffrey aşteptînd-o, dar o găsi numai pe Margot, veghindu-l pe Florimond, şi pe bătrîna mătuşă, stăpîna casei, care picotea şi ea cuprinsă de somn. Toţi ceilalţi din casă erau, firește, plecaţi la petrecerile din oraş.

Angelica se trînti îmbrăcată pe pat, mulţumindu-se să-şi scoată numai pantofii şi ciorapii. Avea picioarele umflate de alergătură şi capul îi era o învălmăşeală de nedescris.

«Am să mă mai gîndesc mîine, cu mintea limpede», îşi spuse ea şi adormi aproape imediat.

Se trezi însă repede, auzindu-se chemată de o voce cunoscută :

— Doamna ! Doamna !

Sări din pat, buimăcită de somn, şi se repezi la balcon, văzîndu-l jos în stradă pe Kouassi-Ba, uriaş în lumina puternică a lunii.

— Doamna !

— Sşşşt ! Aşteaptă puţin, vin să-ţi deschid !

Tot oraşul dormea, rupt de oboseala petrecerilor. Angelica nu-şi mai luă nici ciorapi, nici pantofi, ci o luă în goană în jos pe scări, aşa desculţă, aprinse o lumînare şi trase zăvoarele.

Negrul se strecură înăuntru cu o mişcare mlădioasă de animal sălbatic. Ochii îi scăpărau în lumina slabă şi tremura de parcă ar fi fost în transă.

— De unde vii ? Spune repede !

— De acolo, răspunse el făcînd un gest nelămurit spre oraş. Trebuie un cal. Dar repede de tot, un cal !

Dinţii îi străluciră cu o sălbăticie care pe Angelica o sperie.

— L-au atacat pe stăpîn, gîfîi el, şi eu nu aveam iataganul la mine ! De ce n-am luat eu iataganul la mine azi !

— Cum vine asta că l-au atacat ? Cine l-a atacat ?

— Nu ştiu, stăpînă. De unde să cunoască un biet sclav prost ca mine pe oamenii aceia ? A venit un paj la stăpînul cu o hîrtie mică. Stăpînul a citit şi am pornit acolo unde chema hîrtia. Nu era multă lume în curtea aceea. Doar o caleaşcă mare cu perdele negre. Îndată au ieşit mulţi oameni şi l-au înconjurat. Stăpînul a scos sabia, dar au mai venit şi alţii, mulţi de tot, mulţi. L-au lovit şi l-au urcat în trăsura aia. Eu m-am agăţat şi m-a dus tîrîş un timp. Erau pe osia din spate doi valeţi şi dădeau mereu în mine şi a trebuit să mă desfac; dar pe unul l-am tras jos şi l-am gîtuit.

— L-ai gîtuit ? Tu ? Cu ce ?

— Cu mîinile, uite-aşa, răspunse Kouassi-Ba arătîndu-şi palmele roz mari cît nişte lopeţi. Am alergat pe urmă pe drum, dar nu i-am prins şi am venit încoace cît am putut de repede. Dar m-am încins şi nu mai pot de sete.

— Vino şi bea, şi povesteşti pe urmă.

În şură, unde-şi avea sălaşul, Kouassi-Ba dădu pe gît o găleată întreagă de apă.

— Acum, zise el ştergîndu-se la gură, îmi trebuie un cal şi iataganul meu. Să mă iau după ei şi să-i omor pe toţi.

Scotoci în paie, unde îşi pitise lucrurile, şi îşi scoase cîteva haine mai simple, în locul costumului de mătase albă, murdar şi rupt. În timp ce maurul se schimba, Angelica intră în boxă şi dezlegă calul lui Kouassi-Ba. Paiele o înţepau la tălpi dar nu simţea nimic. Era aici şi totuşi parcă trăia în paralel o altă scenă, un coşmar îngrozitor. Alerga spre

Geoffrey întinzînd disperată brațele spre el, dar fără să-l ajungă și știind că nu-l va putea ajunge, în timp ce el se îndepărta, privind-o adînc cu ochii lui negri.

Kouassi-Ba încălecă și țîșni afară. Potcoavele scoteau scîntei din pietrele străzii. Zgomotul galopului turbat fu repede acoperit de dangănetele clopotelor, care chemau pe credincioși la slujba de dimineață pentru a implora mila cerului. Noaptea nunții regelui se sfîrșise. Infanta Maria-Teresa era acum pe deplin regină Franței.

Curtea se întorcea la Paris, străbătînd cîmpiile cu grîu nou. Lunga caravană cuprindea nenumărate care cu cîte șase cai, pline ochi cu mobile, cufere și tapiserii, în afară de catîrii încărcați cu tot felul de bagaje.

În dreptul fiecărui oraș regele și regina erau întîmpinați de pîrgari care aduceau pînă la scara caleștii perne de catifea cu cheile orașelor. Trecură astfel prin Bordeaux, Saintes și pe lîngă Poitiers, pe care Angelica, zăpăcită de hărmălaia asta, abia îl recunoscu.

Mergea și ea la Paris urmînd curtea.

— Cum nimeni nu spune nimic, poartă-te ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, o sfătuise Péguilin de Lauzun.

Curajosul Péguilin era acum cu ochii în patru și tresărea la cel mai mic zgomot, foarte atent să nu tragă cineva cu urechea la ce vorbeau.

— Bărbatul dumitale oricum avea de gînd să mergeți la Paris. Hai la Paris atunci. Vedem acolo cum stau lucrurile. S-ar putea foarte bine să fie

vorba doar de cine știe ce neînțelegere, care trebuie descurcată.

— Știi ceva precis, Péguilin ?

— Nimic, nimic... Nu știu absolut nimic !

Și o ștergea îndată, cu ochi bănuitori spre toată lumea, ducîndu-se să-l distreze pe rege.

Pînă la urmă Angelica, rugîndu-i pe d'Andijos și Cerbalaud s-o însoțească, trimise înapoi la Toulouse cea mai mare parte din servitori. Nu păstră decît o caleașcă și o trăsură mai mică, iar dintre cameriste pe credincioasa Margot, pe dădaca lui Florimond, în afară de trei lachei și cei doi vizitii! În ultima clipă, peruchierul François Binet și micul violonist Giovanni o rugară cu lacrimi în ochi să-i ia cu ea la Paris.

— Dacă domnul conte ne așteptă cumva la Paris, atunci are să aibă nevoie de mine și n-are să-i placă deloc că am plecat la Toulouse, zicea François Binet.

— Ah, doamnă contesă, să cunosc Parisul! Să văd și eu Parsul, vă rog din suflet! Poate reușesc să-l întîlnesc pe marele Jean-Baptiste Lulli, de care vorbește toată lumea, sunt sigur că va fi așa de bun să-mi dea lecții, doamnă, ca să devin un mare artist! Vă implor...

— Ei bine, urcă, mare artist, se dădu bătută Angelica.

Și rămînea tot timpul surîzătoare, ca să salveze aparențele, punîndu-și toată speranța în cuvintele lui Péguilin :

— Nu poate fi decît o neînțelegere.

Și într-adevăr, afară de faptul că Geoffrey de Peyrac parcă intrase în pămînt, nimic nu părea să se fi întîmplat, nu se auzea nici o șoaptă despre o cădere în dizgrație a soțului Angelicăi.

Ducesa de Montpensier nu pierdea nici o ocazie pentru a se arăta plină de prietenie față de Angelica. Și cu siguranță că nu era vorba de nici un fel de tactică, fiindcă această domnișoară era o persoană nemaipomenit de naivă și nu era în stare de ipocrizii, cel mult să cadă ea în asemenea curse întinse de alții.

Diferiți oameni din anturajul regelui se interesau amical despre contele de Peyrac. Pînă la urmă Angelica găsi un răspuns mulțumitor pentru toată lumea: contele o luase înainte pentru a pregăti casa din Paris în vederea sosirii ei și a micuțului Florimond.

Înainte de plecarea din Saint-Jean-de-Luz încercase zadarnic să stea de vorbă cu arhiepiscopul. Acesta plecase apoi spre Toulouse, așa că era greu de spus cînd avea să-l mai vadă. I se părea tot timpul că trăiește un vis urît și se mulțumea să-și facă tot felul de visuri pline de speranțe. Poate Joffrey plecase pur și simplu la Toulouse?

În apropiere de Dax, pe cînd traversau landele nisipoase și încinse, un incident macabru o aduse la realitate. O mică deputație de locuitori ai unui sat se prezentă, cerînd cu umilință protecția regelui, de la care sperau să primească ajutoare în soldați care să-i scape de un monstru negru și fioros care însîngera de un timp regiunea și căruia se hotărîseră să-i vină de hac. La auzul unor asemenea lucruri, marchizul d'Andijos veni în galop pînă la caleașca Angelicăi și-i spuse că era vorba, fără îndoială, de Kouassi-Ba.

Angelica vru să stea și ea de vorbă cu oamenii aceștia. Erau niște bieți ciobani, mergînd pe catalige, ca să nu fie înghițiți de nisipurile mișcătoare din partea locului.

Şi bănuielile ei fură confirmate. Cu două zile în urmă, ciobanii auziseră strigăte şi focuri de armă pe drum. Sosiseră tocmai la timp ca să vadă o caleaşcă atacată de un uriaş călăreţ negru, cu mască tot neagră, care învîrtea o sabie uriaşă şi curbată, cum aveau de obicei turcii. Din fericire, se pare că oamenii din caleaşcă aveau un pistol, aşa că uriaşul negru, rănit, se făcuse nevăzut.

— Şi oamenii din caleaşcă cine erau? întrebă Angelica.

— Nu ştim, luminată doamnă, răspunseră ciobanii, caleaşca avea perdelele trase şi n-am văzut mare lucru. Escorta era doar din doi oameni. Ne-au dat un ban de aur ca să-l îngropăm pe camaradul lor care se alesese cu capul tăiat de monstrul acela negru, dar cine erau nu ne-au spus.

— Oh! Cu capul tăiat! îngînă d'Andijos buimăcit.

— Da, prealuminate domn, tăiat iac-aşa, retezat dintr-o dată, de-a trebuit să-l căutăm prin buruienile din şanţurile drumului pînă am dat de el!

În noaptea următoare, în timp ce cea mai mare parte a curtenilor trăseseră prin casele din jurul oraşului Bordeaux, Angelica auzi din nou, în vis, sinistra chemare : «Doamna ! Doamna !»

Începu să se frămînte şi în scurtă vreme se trezi. Patul ei se afla în unica încăpere a fermei unde era găzduită, în timp ce ai casei se culcaseră în grajd. Leagănul lui Florimond era lîngă vatră. Margot şi camerista se culcaseră pe jos, pe o saltea de paie.

Angelica se ridică în capul oaselor şi o văzu pe Margot trăgîndu-şi în graba mare o fustă pe ea.

— Ce faci, Margot? Unde te duci?

— E Kouassi-Ba, l-am auzit limpede, şopti femeia.

Angelica țîșni din așternut cu iuțeala unei pisici. Cu grijă nesfîrșită, deschiseră ușa, atente să n-o facă să scîrție. Din fericire, luna era acoperită de nori și afară era o noapte neagră cca smoala.

— Kouassi-Ba, vino-ncoace! șoptiră ele.

În întuneric se mișcă ceva și un trup uriaș veni clătinîndu-se pînă în pragul ușii. Cu mare greutate reușiră să-l întindă pe o canapea îngustă din scîndură. La lumina slabă a lumînării, pielea lui Kouassi-Ba bătea în cenușiu. Hainele îi erau tot una de sînge. Rătăcea așa rănit prin lande de trei zile încheiate.

Margot scotoci prin cufere și scoase la iveală o sticlă de rachiu, din care reușiră cu mare greutate să-l facă pe bietul maur să înghită o dușcă! Asta îi mai dădu puteri și izbuti să vorbească.

— Doar un cap, bîigui el, n-am reușit să tai decît un cap, stăpînă.

— Ajunge, e încă prea mult, fii sigur, răspunse Angelica zîmbind.

— Am rămas fără iatagan și fără cal.

— Îți dăm noi cal și altă sabie, chiar dacă nu e iatagan. Nu vorbi. Ești slăbit. Ne-ai găsit, asta e cel mai important. Cînd stăpînul are să te vadă, are să fie foarte mulțumit de tine, te asigur eu.

— O să-l vedem pe stăpînul?

— Da, îți promit!

În timp ce vorbea, rupea fîșii o cămașă ca să-i lege rana. Se temea ca glonțul pistolului să nu fi rămas înăuntru, dar descoperi și urma ieșirii, în josul claviculei. Turnă rachiu pe amîndouă rănile și le legă cît putu mai strîns.

— Și-acuma ce facem cu el, doamnă? întrebă Margot.

— Ce facem cu el ? Îl luăm cu noi şi cu asta basta ! Îl urcăm frumos în căruţă, cu ceilalţi servitori.

— Şi ce-or să zică ceilalţi?

— Care ceilalţi? Tu crezi că toată lumea asta n-are altă treabă decît să se intereseze ce face şi ce spune negrul contelui de Peyrac ? Să-şi umfle burdihanele, să aibă cai buni şi odihniţi la staţiile de poştă şi să găsească gazde confortabile pe drum, la asta le e lor gîndul, nu la Kouassi-Ba. Îl ţinem pitit sub coviltir pînă ajungem la Paris şi acolo n-o să-şi mai bată nimeni capul cum stau lucrurile cu el.

Şi repetă plină de energie, parcă spre a se convinge pe ea însăşi:

— Pricepi, Margot? E vorba pur şi simplu de o neînţelegere !

*

Caleaşca mergea în trap uşor prin pădurea Rambouillet. Angelica moţăia din cauza căldurii copleşitoare. Florimond adormise în braţele lui Margot. Deodată, un pocnet scurt şi puternic trezi pe toată lumea. Caleaşca parcă se izbise de ceva. Angelica văzu într-o străfulgerare o prăpastie adîncă. Un val de praf şi caleaşca se răsturnă, cu un pîrîit îngrozitor. Florimond ţipa din răsputeri, aproape strivit de trupul zdravăn al lui Margot. Răsunau nechezături de cai, răcnetele vizitiului şi pocnituri asurzitoare de bici.

Acelaşi pocnet sec mai răsună o dată şi Angelica văzu geamul trăsurii acoperindu-se într-o clipă cu o dantelărie bizară, ca florile de gheaţă din timpul iernii, avînd în mijloc o mică gaură. Încer-

că să se îndrepte cît de cît în caleașca răsturnată și să-l ia în brațe pe Florimond.

În clipa următoare, ușa se deschise trasă de o mînă puternică și chipul ducelui de Lauzun apăru în cadrul ei.

— Cel puțin ați scăpat nevătămați?

Din cauza emoției, pronunțase «cel pucin» ca în sud.

— Toată lumea țipă, deci toată lumea e în viață, răspunse Angelica.

Avea o zgîrietură la braț, din cauza unui ciob de sticlă, dar era ceva lipsit de importanță.

Ducele îl luă pe Florimond în brațe și în aceeași clipă apăru și Louvigny, în galopul calului. Îi întinse Angelicăi mîna și o ajută să iasă din caleașca răsturanată pe o parte. Cum se văzu afară, îl luă în grabă pe Florimond în brațe și se sili să-l potolească, dar țipetele lui ascuțite acopereau toată hărmălaia și nu se mai putea nimeni înțelege.

Echipajul ducelui de Lauzun se oprise în spatele caleștii ei, iar mai în urmă cel al contesei Charlotte de Nogent, sora lui Lauzun. Se apropiau și cele două trăsuri mari ale ducelui de Gramont, cu doamne, prieteni, valeți, toți alergînd spre locul întîmplării.

— Dar de fapt ce s-a întîmplat? reuși într-un tîrziu Angelica să întrebe, cînd Florimond se mai potoli și-i lăsă o clipă de răgaz.

Vizitiul era cu totul buimăcit de întîmplare. Era și așa de felul lui palavragiu și gata cu răspunsul la toate, fredonînd într-una cîtecele deșucheate și umbla mereu afumat, așa că mare bază pe el nu se putea pune.

— Te-ai îmbătat, ticălosule, și ai adormit și ai lăsat caii să răstoarne trăsura! izbucni cineva din cei de față.

— Eeeuuu?, Eu să mă-mbăt? Ferească sfîntul de așa ceva! Doar atîta că-mi era și mie, cald, dar altfel țineam hățurile cît se putea de bine! Cum să beau eu cînd o duc pe doamna contesă și pe domnul conte cel mititel! Se poate? Mînam caii cum știu eu, dar au apărut deodată doi inși dintre copaci și unul a tras un foc în aer și caii s-au speriat, n-ai ce le face, cai, ce știu ei! S-au ridicat în două picioare și au dat înapoi, na! Și au dat trăsura în groapa asta de colea, cine-a săpat-o taman aici dar-ar Dumnezeu pentru el să și-o fi săpat, că m-a făcut pe mine de rîs! Unul din ăia doi s-a repezit și a înșfăcat caii de zăbale, ce-o fi fost în mintea lui eu nu știu, că și-așa caleașca era răsturnată... Ei îi trăgeam bice cît puteam, că mă știți că toate păcatele le am, da'fricos nu-s, îi trăgeam peste față de l-am zăpăcit, dar ticălosul ălalaltul și-a încărcat iar pistolul și a mai tras o dată, de aproape, în lumea dinăuntru. Atunci a sosit domnul duce și cu ceilalți domni și ticăloșii ăia doi au spălat putina...

Și continuă la fel de însuflețit, prezentînd în special eroismul lui, fără de care nu se știe dacă lucrurile s-ar fi terminat chiar așa de bine. Lauzun nu-l mai ascultă și o trase pe Angelica deoparte.

— O poveste cam curioasă, nu ți se pare ? Pădurea e apărată, păzită de gărzi înarmate, înaintea caravanei noastre au trecut gărzi peste gărzi. Toți tîlharii de drumul mare s-au vîrît în gaură de șarpe de frică, și ăștia atunci de unde-au mai apărut? I-ai văzut cumva cum arătau?

— Prea puțin, și nici nu știu dacă i-am văzut cu adevărat sau am visat... Dar nu arătau a tîlhari ca toți tîlharii. Erau îmbrăcați binișor, bărbieriți..: Păreau a ține de o casă mare.

— Doi lachei daţi afară din slujbă, în căutarea unei lovituri prăpădite? zise şi de Guiche. E cam cusută cu aţă albă, totuşi...

O caleaşcă grea ajunse în dreptul lor şi se opri. La geam apăru chipul domnişoarei ducese de Montpensier.

— Numai voi, gasconii, faceţi atîta tămbălău! Vreţi să speriaţi toate păsărelele din Ile-de-France cu zarva asta afurisită?

Lauzun merse în grabă la scara trăsurii, făcînd plecăciuni peste plecăciuni. O lămuri că accidentul doamnei de Peyrac era cauza acelei învălmăşeli şi că era nevoie de puţin timp ca să ridice caleaşca şi să vadă dacă putea pleca îndată la drum mai departe.

— Dar să urce, să urce în caleaşca mea, strigă fericită ducesa. Péguilin, dragul meu, du-te şi-o caută... Uite-o ! Draga mea, vino cu noi, avem o banchetă întreagă liberă, e păcat, zău... Vei putea sta la largul dumitale, cu micuţul... Oh, bietul îngeraş, ce speriat trebuie să fie, dragul de el!

O ajută ea însăşi pe Angelica să urce şi să se aşeze pe banchetă.

— Vai, dar eşti rănită, scumpă prietenă! Cum ajungem la primul popas, îl chem pe doctorul meu să te vadă!

Angelica rămase înmărmurită : în fundul caleştii, lîngă ducesa de Montpensier, stătea o doamnă în negru, slabă, frumoasă... distinsă...

— Rog respectuos pe Majestatea Voastră să mă ierte, bîigui ea, recunoscînd-o pe regina-mamă.

— Nu ai nici un motiv să te simţi vinovată cu ceva, draga mea, răspunse Anna de Austria cu infinită distincţie. Domnişoara de Montpensier a

avut perfectă dreptate invitîndu-te să mergi în trăsura noastră. Loc este destul şi îţi vei putea reveni de pe urma emoţiilor prin care ai trecut. Mărturisesc că sînt şi eu îngrijorată din cauza oamenilor acelora care v-au atacat.

— Doamne Dumnezeule, ţipă deodată domnişoara de Montpensier, te pomeneşti că nemernicii au luat caleaşca dumitale drept cea a regelui şi a reginei!

Şi îşi ridică disperată mîinile spre cer.

— Nu-ţi face griji, draga mea, răspunse regina-mamă, trăsurile lor sînt înconjurate de oameni înarmaţi pînă-n dinţi, aşa că un există nici o primejdie. Dar firește, voi vorbi despre asta cu locotenentul poliţiei.

Angelica începu să se resimtă abia acum de pe urma şocului suferit. Simţi că faţa îi pălea şi, închizînt ochii, îşi rezemă capul de spătarul bine tapisat al banchetei. Omul acela ochise cu bună ştiinţă geamul caleştii şi nimerise în plin. Numai prin minune nici unul din ocupanţi nu fusese atins. Îl strînse la piept pe Florimond. Sub hăinuţele subţiri, de vară, îi simţi trupşorul slăbit şi-şi reproşă că în ultimul timp nu prea se mai ocupase nimeni de el. Se săturase şi el, micuţul, de drumurile acestea care nu se mai sfîrşeau. De cînd îl despărţiseră de doică şi de negrişorul cu care era învăţat, plîngea tot timpul şi nu voia să ştie de laptele pe care i-l cumpăra Margot de pe la ţărani. Suspina şi gemea în somn, cu lacrimi între genele lui negre şi bogate. Avea o guriţă mică şi roşie ca o cireaşă. Cu mişcări abia simţite, Angelica îi tamponă cu batista fruntea albă şi bombată, acoperită de broboane de transpiraţie.

Domnişoara ducesă de Montpensier gemu tare.

— E o căldură de-ţi fierbe sîngele-n vine!

— Îndată ce o să ajungem sub arbori o să fie mai bine, răspunse Anna de Austria agitîndu-şi evantaiul, dar deocamdată traversăm o porţiune unde copacii sînt rari de tot.

Urmă o clipă de linişte, apoi ducesa îşi suflă zgomotos nasul şi se şterse la ochi. Buzele îi tremurau.

— E o cruzime din partea Majestăţii Voastre să-mi amintească un lucru care îmi sfîşie inima. Pădurea asta e a mea, dar răposatul meu tată a tăiat-o pentru cheltuielile lui tîmpite, pînă n-a mai rămas din ea mai nimic. O sută de mii de scuzi duşi pe apa sîmbetei, şi cînd mă gîndesc ce perle şi ce diamante puteam cumpăra cu banii ăştia...

— Tatăl dumitale n-a dat niciodată dovezi de prea mare discernămînt în actele lui, draga mea, răspunse regina pe un ton de mîngîiere, sub care răsuna însă multă răutate.

— Nu-i aşa? tresări încîntată ducesa, plină de naivitate de felul ei. Nu-i adevărată tîmpenie să vezi toţi copacii ăştia rămaşi numai cioturi? Îmi vine a crede că taică-meu a comis cine ştie ce crimă de lezmajestate, fiindcă aşa se pedepseau pe vremuri nobilii trădători, li se tăiau pădurile pînă la rasul pămîntului.

— E drept că nici mult n-a lipsit, zise regina pe acelaşi ton.

Ducesa roşi pînă în albul ochilor.

— Majestatea Voastră mi-a dat de atîtea ori asigurări că totul e uitat, încît spun drept că nici nu îndrăznesc să mă gîndesc la ce anume face Majestatea Voastră aluzie.

— Recunosc că n-am făcut bine spunînd asta. Ce vrei, sentimentul se manifestă prompt, chiar dacă raţiunea spune imediat că trebuie să fim înţelegători. Dar am ţinut întotdeauna la dumneata,

deşi a fost un timp cînd ştii bine că m-ai supărat! Chestiunea de la Orléans a fost un nimic, dar pentru întîmplarea de la poarta Saint-Antoine şi pentru cea cu tunurile de la Bastilia, dacă le-aş fi pus la inimă ar fi însemnat să pun să te sugrume.

— Şi chiar aş merita asta, rosti plîngăreaţă ducesa, fiindcă i-am displăcut Majestăţii Voastre! A fost pentru mine o nefericire să am de-a face cu oameni care au profitat de simţul onoarei, atît de puternic la mine, ca să mă facă să procedez cum s-a întîmplat!

— Este întotdeauna greu să aflăm unde sfîrşeşte onoarea şi unde începe datoria, zise regina.

Şi suspinară amîndouă în aceeaşi clipă.

Ascultîndu-le, Angelica îşi spuse că gîlcevile celor mari şi puternici seamănă destul de bine cu ale oamenilor de rînd. Numai că în lumea aceasta, în loc de lovituri de pumn se schimbau lovituri de tun. Locul zîzaniei dintre cei mici era luat, în lumea celor puternici, de trecutul încărcat de uri grele şi de intrigi primejdioase. În lumea mărimilor se dau asigurări că totul e uitat, se aruncă în dreapta şi-n stînga cu zîmbete prietenoase, care să impresioneze mulţimea, e primit înapoi domnul de Condé, pentru a face pe placul spaniolilor, e mîngîiat domnul Fouquet, care trebuie să mai facă rost de nişte bani, dar amintirea nu se poate şterge, zace pe fundul inimilor ca drojdia unei otrăvi vechi şi la fel de puternice...

Oare dacă scrisorile pitite în caseta de la castelul Plessis ar ieşi acum la lumină, n-ar dezlăn-

ţui din nou tumultul domolit numai pentru o clipă ? Angelica avea senzaţia că acea micuţă casetă era acum ascunsă în propria ei fiinţă şi că o apăsa ca plumbul. Ţinea mai departe ochii închişi. Se temea însă să nu-i apară iar în faţa ochilor imaginile acelea care o asaltau mereu : prinţul de Condé aplecat cu ochi lacomi asupra casetei cu flaconul de otravă sau citind scrisoarea pe care abia o semnase : «Pentru domnul Fouquet... Mă oblig să nu slujesc niciodată pe nimeni altcineva...»

Se simţea singură. Nu putea avea încredere în nimeni căruia să-i mărturisească gîndurile care o apăsau. Aceste relaţii de la curte, oricît de agreabile ar fi fost, n-o ajutau la urma urmei cu nimic! Fiecare era lacom să obţină o protecţie cît mai sigură şi avantaje cît mai mari şi şi-ar întoarce imediat faţa de la ea la cel mai mic semn de dizgraţie. Bernard d'Andijos îi era devotat, dar era atît de uşuratic ! Cu siguranţă că abia ajuns la Paris avea să se facă nevăzut, la braţul iubitei lui, domnişoara de Montmort, cutreierînd balurile de la curte sau chefuind prin taverne şi jucîndu-şi banii în tripouri, în tovărăşia prietenilor lui gasconi!

De fapt, asta n-avea prea mare importanţă! Trebuia mai întîi să se vadă ajunsă la Paris. Acolo se va simţi în siguranţă şi va vedea ce era de făcut. Avea să se instaleze în palatul pe care contele îl avea în cartierul Saint-Paul. Apoi, urma să înceapă demersurile şi cercetările, pentru a afla ce se întîmplase cu soţul ei.

*

* *

— Ajungem în Paris înainte de prînz, îi spuse d'Andijos a doua zi de dimineaţă, cînd se urca în trăsură cu Florimond în braţe.

O trăsură împrumutată, căci caleașca ei era hîrbuită și nu mai era bună de nimic.

— S-ar putea să-l găsesc pe soțul meu așteptîndu-ne și atunci toate vor fi lămurite, zise Angelica. De ce te uiți așa, într-o parte, marchize ? Spune-mi și mie !

— Fiindcă ieri puțin a lipsit să nu fiți omorîtă, doamnă, răspunse acesta, stînjenit. Dacă nu se răsturna caleașca, atunci al doilea glonț al nenorocitului ăluia precis că vă nimerea. Glonțul a pătruns prin ferestruica ușii și l-am găsit în perna de care precis că ar fi stat rezemat capul dumitale.

— Vezi deci că norocul ne surîde ! Poate că asta prevestește ceva bun.

Angelica se credea deja în Paris, dar abia pătrunseseră în faubourguri. De cum trecură de poarta Saint-Honoré, fu dezamăgită de ulicioarele înguste și gloduroase. Zgomotele orașului sunau altfel decît cele din Toulouse și i se părură mai ascuțite și mai aspre. Strigătele negustorilor și mai ales răcnetele vizitiilor și ale lacheilor care mergeau înaintea caleștilor sau țipetele purtătorilor de lectici țîșneau ascuțit și amenințător din larma surdă care o făceau să se gîndească la freamătul dinaintea furtunii. Era groaznic de cald și mirosea urît în toate părțile.

Trăsura Angelicăi, escortată de marchizul d'Andijos, care călărea aproape și urmată de căruța cu bagaje, cu servitorii deasupra, avu nevoie de cîteva ore bune ca să ajungă în cartierul Saint-Paul. Într-un tîrziu, pătrunseră în strada Beautreillis și încetiniră.

*
* *

Trăsura se oprise în faţa unui portal înalt de lemn deschis la culoare, cu ciocane şi broaşte de bronz cizelat. În spatele zidului de piatră albă se ghicea curtea de intrare, aranjată după gustul vremii, cu pavaj de piatră cioplită. Se vedeau ferestrele înalte cu geamuri strălucitoare şi acoperişul cu lucarne, acoperit de plăci noi de ardezie care luceau în lumina amurgului.

Un lacheu veni şi deschise uşa trăsurii.

— Am ajuns, doamnă, zise marchizul d'Andijos.

Rămase călare pe cal, privind poarta cu un aer nedumerit.

Angelica sări jos şi dădu fuga în căsuţa care ar fi trebuit să fie, după toate aparenţele, cabina portarului şi trase cu putere clopotul, clocotind de mînie. Era inadmisibil să nu-i deschidă poarta cea mare. Clopotul părea să sune în pustiu. Geamurile cabinei erau murdare şi pline de pînze de păianjen. Totul părea fără viaţă.

Abia atunci Angelica îşi dădu şi ea seama că poarta avea ceva ciudat şi-l văzu pe d'Andijos privind mai departe cu ochii holbaţi, nerevenindu-şi din uimire.

Se apropie şi ea.

O încîlceală de sfori roşii, întărite cu sigilii de ceară arăta că poarta era închisă pentru ei. Una din peceţi ţinea şi o bucată de hîrtie albă :

Camera de justiţie a regelui
Paris
1 iulie 1660

Cu gura căscată de uimire, privea și nu înțelegea nimic. În acel moment, o ușă a cabinei se întredeschise și apăru chipul îngrijorat al unui servitor într-o livrea zdrențuită. La vederea nouveniților se retrase speriat și trînti ușa, apoi, după cîteva clipe, luîndu-și probabil seama, deschise din nou și ieși cu pas nesigur.

— Dumneata ești portarul palatului ? întrebă Angelica.

— Da, doamnă... eu sunt, Baptiste... și recunosc caleașca... domnului conte, stăpînul meu...

— Termină cu bîlbîielile, caraghiosule, țipă ea bătînd din picior. Spune repede unde e contele de Peyrac !

Servitorul privi cu teamă în jur. Strada pustie păru să-l mai liniștească. Se apropie, ridică ochii spre Angelica și îngenunche înaintea ei, nu fără a arunca priviri furișe de teamă în toate părțile.

— Oh ! Sărmana mea stăpînă ! gemu el. Sărmanul meu stăpîn... Ce nenorocire pe noi, Doamne sfinte !

— Dar vorbește o dată, pentru numele lui Dumnezeu ! Ce s-a întîmplat ?

Și porni să-l scuture de umăr, plină de furie.

— Ridică-te de-acolo, nătărăule ! Nu înțeleg ce tot bolborosești acolo ! Spune o dată unde e bărbatul meu ! E mort ? Vorbește, n-auzi ?

Omul se ridică cu greutate și zise cu glas tremurat :

— Zice-se că l-ar fi întemnițat la Bastilia, stăpînă ! Palatul e sigilat, n-am voie să las pe nimeni înăuntru. Răspund cu capul, vai de păcatele mele ! Și dumneavoastră, încercați să fugiți de-aici cît mai e timp ! Să nu vină și să vă înhațe și pe dumneavoastră !...

La auzul numelui celebrei fortărețe-închisoare, Angelica, în loc să se sperie, se simți dintr-o dată liniștită. După groaza prin care trecuse, știrea că soțul ei era măcar în viață venea ca o rază de speranță care o aducea la viață. Abia atunci își dădu seama cît fusese de îngrozită în ultimele zile.

Oamenii intră la închisoare, dar de acolo se poate și ieși. Știa din auzite că cea mai groaznică închisoare de la Paris era cea de la arhiepiscopie, aflată sub nivelul apelor Senei, unde deținuții puteau muri oricînd înecați ca niște șobolani. Apoi închisoarea de la Châtelet și celebrul Spital General, unde erau duși oamenii de rînd. Bastilia era rezervată nobililor. În ciuda unor povești de groază care circulau pe seama celulelor din cele opt donjoane, nimeni nu considera că un popas în această fortăreață putea dezonora pe cineva.

Angelica suspină și încercă să privească situația cît mai clar.

— Cred că ar fi bine să nu mai rămînem în locul acesta... zise ea, întorcîndu-se spre d'Andijos.

— Da, doamnă, da, mai bine plecați, întări și servitorul.

— Numai că ar trebui să știu și unde. E drept că am o soră care s-a stabilit la Paris de ani de zile. Nu știu unde șade, dar bărbatul ei, maestrul Fallot, e procuror al regelui. După căsătorie își spune Fallot de Sancé.

— Mergem la Palatul de Justiție și acolo aflăm cu siguranță.

Și trăsura Angelicăi, cu mica ei suită, porni din nou să străbată Parisul. Angelica nu avea nici un chef să privească în jurul ei. Orașul acesta care o întîmpina cu atîta ostilitate n-o atrăgea deloc.

Florimond plîngea și degeaba îi tot freca Margot gingiile cu o alifie făcută din miere cu mărar, chinurile nu-l lăsau o clipă.

Găsiră pînă la urmă adresa procurorului regelui, care locuia, ca cei mai mulți dintre magistrați, în apropierea Palatului de Justiție, în Île de la Cité, în parohia Saint-Landry. Strada pe care stătea se numea strada Infernului și asta îi păru Angelicăi o prevestire sinistră. Casele din partea asta a orașului erau încă cenușii, cu un aspect medieval, cu acoperișuri țuguiate și deschizături puține și înguste, cu sculpturi și zorzoane greoaie și grosolane.

Cea în fața căreia se opriră nu părea deloc mai veselă decît celelalte, deși avea cîte trei ferestre destul de înalte la fiecare etaj. La parter se afla biroul lui jupîn Fallot, pe ușa căruia se găsea o placă pe care scria : «Maestrul Fallot de Sancé. Procuror al regelui».

Doi secretari care căscau de urît pe scări se repeziră la Angelica de îndată ce puse piciorul pe pămînt și tăbărîră asupra ei cu un vălmășag de vorbe într-o limbă pe care aproape că n-o înțelegea. Reuși cu chiu cu vai să priceapă că îi lăudau pe întrecute meritele biroului maestrului Fallot de Sancé, singurul din Paris unde cineva care era încurcat într-un proces putea căpăta certitudinea că-l va cîștiga.

— Nu vin pentru nici un proces, zise Angelica. Vreau s-o văd pe doamna Fallot.

Dezamăgiți, cei doi îi arătară o ușă mai în stînga, care ducea la locuința privată a procurorului.

Angelica ridică ciocanul de bronz, lovi și așteptă. Era aproape emoționată la gîndul că-și va revedea sora după atîția ani.

O slujnică grasă, cu bonetă albă și foarte curat îmbrăcată o introduse în vestibul și aproape în aceeași clipă apăru și Hortensia în capul scării. O văzuse pe fereastră.

Angelica avu impresia că primul gest al surorii sale fusese să i se arunce de gît, dar că imediat, stăpînindu-se, luase un aer distant. Dar e drept că în anticamera aceea era atît de întuneric încît abia se vedeau una pe cealaltă. Se îmbrățișară cu răceală.

Hortensia părea acum și mai slabă și mai înaltă decît altădată.

— Biata mea soră ! zise ea.

— De ce-mi spui «biata» ? întrebă Angelica.

Doamna Fallot de Sancé făcu un gest scurt din cap spre slujnică și o luă pe Angelica în camera sa. Era o încăpere mare ce servea și de salon, căci era plină de fotolii și scăunele mici, frumos tapisate și banchete elegante așezate în jurul patului cu baldachin și perdele de damasc galben. Angelica se întrebă dacă sora ei avea obiceiul să-și primească prietenele stînd întinsă în pat, cum făceau prețioasele. Mai ales că, la Monteloup, Hortensia trecea drept o domnișoară plină de spirit și avea un limbaj foarte căutat.

Era și aici tot întuneric, din cauza geamurilor colorate, dar, pe căldura copleșitoare a verii, nu era deloc neplăcut. Pardoseala era răcorită de ghivece mari cu verdeață, risipite prin toate unghierele.

— Ce plăcut e aici la tine, zise Angelica, respirînd cu nesaț mirosul curat al florilor din ghivece.

Hortensia rămase rece.

— Nu încerca să mă păcălești prefăcîndu-te voioasă de revedere, zise ea. Știu tot.

— Înseamnă că eşti norocoasă, fiindcă mărturisesc că eu habar n-am de cele întîmplate.

— Dumnezeule, ce nesocotinţă să apari aşa, în mijlocul Parisului ! exclamă Hortensia, ridicînd ochii spre tavan.

— Uite ce e, scumpa mea surioară, nu începe să-ţi dai iar ochii peste cap, fiindcă nu ştiu dacă bărbatului tău îi place figura asta, dar eu îmi aduc aminte că niciodată nu puteam să te văd făcînd aşa fără să-ţi ard o palmă. Acuma să-ţi spun ce ştiu eu şi tu ai să-mi spui ce ştii tu.

Şi îi povesti cum, aflîndu-se la Saint-Jean-de-Luz, la nunta regelui, contele de Peyrac dispăruse dintr-o dată. Bănuielile unora şi ale altora din prieteni o îndreptăţeau să creadă că fusese arestat şi adus la Paris, aşa că venise şi ea încoace. Aici, găsise palatul sigilat şi aflase că bărbatul ei era închis cu siguranţă la Bastilia.

Hortensia zise cu asprime :

— Deci puteai să te gîndeşti în ce măsură apariţia ta, în plină zi, în casa unui înalt funcţionar al regelui, e compromiţătoare pentru acesta şi totuşi ai venit aici !

— Da, e ciudat, într-adevăr, răspunse Angelica, dar primul gînd a fost că n-am de la cine să cer ajutor decît de la cineva din familia mea.

— Singura ocazie în care ţi-ai putut aminti de familia asta, cred. Sunt convinsă că nu te-ai fi grăbit să mă vizitezi tocmai pe mine dacă te-ai fi putut instala cu mare fast în palatul vostru din cartierul Saint-Paul. De ce nu te-ai dus să ceri ospitalitate strălucitilor prieteni ai bogatului şi frumosului tău soţ, numai duci, prinţi şi marchizi, în loc să ne dai nouă dureri de cap prin simpla ta prezenţă ?

Angelica fu pe punctul de a se ridica şi de a ieşi trîntind uşa, dar avu impresia că aude din stradă plînsul lui Florimond şi se stăpîni.

— Hortensia, să nu crezi că-mi fac iluzii. Ca o soră iubitoare şi devotată ce-mi eşti, mă dai afară. Dar am cu mine un copil de paisprezece luni, care trebuie îmbăiat, schimbat şi hrănit. Se face tîrziu. Dacă plec acum în căutarea unui adăpost, s-ar putea să ajung să dorm pe pavajul străzii. Primeşte-mă cel puţin pentru noaptea asta. Atît.

— O singură noapte ajunge ca să pună în pericol siguranţa casei mele.

— Dumnezeule, doar n-am o reputaţie chiar aşa de scandaloasă, sper !

Doamna Fallot îşi strînse buzele subţiri, iar ochii negri şi vioi avură o scurtă sclipire.

— Să ştii că reputaţia ta nu e chiar nepătată. Cît despre a bărbatului tău, e îngrozitoare !

Angelica nu se putu împiedica să surîdă văzîndu-i expresia de teamă zugrăvită pe faţă.

— Fii încredinţată că soţul meu e omul cel mai blînd din lume. Ai înţelege asta cu uşurinţă dacă l-ai cunoaşte.

— Ferească-mă Dumnezeu de aşa ceva ! Aş muri de frică ! Dacă tot ce am auzit vorbindu-se despre căpcăunul acesta e adevărat, zău că nu înţeleg cum ai putut trăi atîţia ani în casa lui. Sau te-o fi vrăjit !

Rămase o clipă pe gînduri, apoi adăugă :

— Dacă stau să mă gîndesc, e drept că tu, încă de mică, aveai o înclinaţie deosebită pentru tot felul de vicii.

— Draga mea surioară, văd că eşti de o drăgălăşenie... Îmi duc şi eu aminte de tine că în copilărie aveai o înclinaţie deosebită pentru clevetealâ şi răutate.

— Din ce în ce mai bine ! Văd că vii să mă insulți sub acoperișul propriei mele case !

— De ce nu vrei să mă crezi ? Îți spun limpede că bărbatul meu e închis la Bastilia doar dintr-o neînțelegere !

— Dacă e închis la Bastilia, asta înseamnă că tot mai e o dreptate pe pământ !

— Atunci, dacă dreptatea asta există, va fi eliberat repede de tot !

— Permiteți-mi vă rog să intervin, doamnelor, fiindcă văd că vorbiți atît de bine despre dreptate, zise o voce joasă din spatele lor.

În încăpere tocmai intrase un bărbat cam la treizeci de ani, dar care se străduia să dea în orice clipă impresia că e foarte măsurat în tot ce face. Sub peruca neagră, fața dolofană, rasă cu grijă, afișa o expresie în același timp gravă și atentă, amintind ceva din fățărnicia călugărească. Ținea capul ușor aplecat într-o parte, ca cineva care e obișnuit, în virtutea profesiunii sale, să i se facă tot felul de confidențe.

După hainele largi și comode, de postav negru de bună calitate, cu nasturi de os, cu gulerul simplu dar de un alb sclipitor, Angelica ghici că trebuia să fie cumnatul său, procurorul. Deși nu-și făcea prea mari iluzii, îi făcu totuși o reverență, dar procurorul veni la ea și o sărută pe amîndoi obrajii, așa cum se cuvine între rubedenii.

— Nu vorbi în felul ăsta, doamnă. *Există* cu siguranță o dreptate. Și tocmai în numele ei și în baza existenței ei te primesc în casa mea.

Hortensia sări ca arsă.

— Dar bine, Gaston, trebuie să fii nebun de legat ! De cînd ne-am căsătorit îmi spui într-una că pui înainte de absolut orice cariera ta în ma-

gistratură și că asta depinde numai și numai de rege...

— Și de dreptate, draga mea, o întrerupse magistratul, cu o voce blîndă dar hotărîtă.

— Bine, dar de atîtea zile te tot aud spunînd că ți-e frică să nu ne trezim cu soră-mea pe capul nostru că ne cere adăpost! Avînd în vedere tot ce știi despre arestarea bărbatului ei, ziceai, asta ar însemna nenorocire curată, sfîrșitul carierei tale!

— Taci, draga mea, nu mă face să-mi pară rău că ți-am dezvăluit niște lucruri care țin de secretul profesional și pe care le-am aflat și eu în mod cu totul întîmplător...

Angelica se hotărî să-i gîdile cît putea mai mult amorul propriu.

— Ai putut afla ceva? Oh, domnule, fie-ți milă, spune-mi ce știi despre bărbatul meu! De atîtea zile mă frămînt, neștiind ce s-a întîmplat cu el!

— Vai, doamnă, n-am să încerc să-mi dau aere de falsă discreție, nici să te liniștesc cu cuvinte fără rost. Mărturisesc însă că nu știu prea multe lucruri în legătură cu soțul dumitale. Am aflat doar dintr-o notiță oficială a palatului, care m-a umplut de uimire, mărturisesc, că domnul de Peyrac a fost arestat. Așa că îți recomand, în propriul dumitale interes, ca și în interesul soțului dumitale, să nu faci caz de lucrul acesta pînă nu vom ști ceva precis, iar eu unul promit să te înștiințez de îndată ce aflu ceva. De altfel, repet, informația mea nu e decît mediocră. Tot ce știu e că soțul dumitale a fost dus la Bastilla în baza unei scrisori zise de categoria a treia. Adică o hîrtie semnată de rege, prin care cel în chestiune este *invitat* de însuși regele să meargă în secret, dar în deplină libertate, la locul menționat în scrisoare;

întovărăşit de un comisar regal. Despre soţul dumitale ştim că a fost convocat întîi la Fort-Léveque iar de acolo a fost transferat la Bastilia, printr-un ordin semnat de ministrul Séguier.

— Îţi mulţumesc din inimă pentru veştile astea, care, oricum, sunt liniştitoare. Mulţi nobili au fost duşi la Bastilia şi au ieşit de acolo cu cinstea neştirbită, de îndată ce s-a făcut lumină în cazul lor şi s-a văzut că nu era vorba decît de niște calomnii.

— Văd că eşti o persoană cu mult sînge rece, zise maestrul Fallot cu o mişcare aprobatoare din bărbia lui puternică, dar nu vreau nici să-ţi faci iluzii că lucrurile astea se aranjează aşa, cît ai bate din palme. Şi spun asta fiindcă am auzit că ordinul de arestare, semnat de rege, specifica să nu se înscrie în registrele închisorii nici numele, nici acuzaţia care se aduce celui arestat.

— Asta fără îndoială din cauză că regele nu vrea să aducă o jignire adîncă unuia din cei mai credincioşi supuşi ai săi înainte de a cerceta el însuşi fapta de care e învinovăţit. Vrea să-l poată scoate pe urmă nevinovat fără prea mare scandal...

— Sau să-l facă să i se piardă orice urmă.

— Cum asta, să i se piardă orice urmă ? repetă Angelica, scuturată de un fior rău prevestitor.

— Mulţi oameni au fost uitaţi în felul acesta în închisori, zise maestrul Fallot, închizînd ochii pe jumătate şi privind în depărtări prin geamul îngust. Uitaţi la fel de sigur şi de complet ca într-un mormînt. Bineînţeles că a fi închis la Bastilia nu e în sine un fapt dezonorant, fiindcă Bastilia e închisoarea oamenilor de neam şi o mulţime de nobili înalţi, ba chiar şi prinţi de sînge, au trecut pe acolo fără ca asta să le ştirbească vreun pic onoarea. Aş vrea însă să înţelegi că un arestat

anonim, ținut acolo în secret, fără nici un fel de forme de internare, asta înseamnă că e vorba de o chestiune extrem de gravă.

Angelica rămase pentru o clipă tăcută. Brusc, se simțea obosită, truda și neodihna atîtor zile își spuneau dintr-o dată cuvîntul și foamea îi răscolea pe neașteptate stomacul cu cîngi nemiloase. Poate era la mijloc și frica bruscă ce o cuprinsese. Ridică ochii spre magistratul în care spera să aibă un aliat.

— Fiindcă ai bunătatea de a-mi da atîtea lămuriri, n-ai putea să mă îndrumi în privința a ceea ce aș avea de făcut de acum înainte ?

— Încă o dată, doamnă, nu e vorba aici de bunătate, ci de dreptate. Tocmai spiritul de dreptate mă face să te primesc sub acoperișul meu și, fiindcă îmi ceri sfatul, am să te îndrept către un alt om de legi. Fiindcă mă tem ca intervenția mea în această privință să nu fie considerată părtinitoare și interesată, cu toate că relațiile noastre de familie n-au fost, pînă acum, prea frecvente.

Hortensia, care abia se mai putea stăpîni, izbucni dintr-o dată, cu vocea rea pe care o avea uneori în copilărie :

— Asta chiar că așa e ! Cît timp s-a lăfăit în palatele și în aurul și-n diamantele șchiopului ei nici nu s-a gîndit vreodată la noi ! Nu crezi că domnul conte de Peyrac, mare grangur în Parlamentul din Toulouse, ar fi putut pune o vorbă pentru tine aici, să fii avansat mai repede ?

— Geoffrey nu prea avea relații printre oamenii de la curte.

— Eeee ! Nu prea avea relații ! o imită Hortense, maimuțărind-o. Doar ceva relații neînsemnate cu guvernatorul Languedocului și al Béarnului, cu cardinalul Mazarin, cu regina-mamă și cu

regele, atît, în rest nici un fel de relații, sărmanul de el !

-- Exagerezi...

-- Ce tot umbli cu cioara vopsită ? sări Hortensia, spumegînd de furie, ai fost invitată la nunta regelui sau n-ai fost ? Ai ? Spune !

Angelica nu răspunse nimic și ieși din salon. N-avea nici un rost să continue sau să caute să încheie discuția cu o concluzie sau cu alta. Stăpînul casei era de acord să o găzduiască, așa că ieși să-l aducă pe Florimond. În timp ce cobora scara își dădu seama cu surprindere că zîmbea. Își dădu seama că asta era pentru că o reîntîlnise pe Hortensia exact așa cum o știa și reînnodaseră imediat viața lor de la Monteloup. Mai bine să se ia de păr decît să fie străine una de cealaltă. Simțea în felul acesta că are și ea o soră...

Afară, în stradă, îl găsi pe Florimond în brațele lui François o lămuri că, văzînd cum bietul copilaș se chinuia, mort de foame și de sete, îl adormise cu cîteva picături dintr-un leac din care avea mereu asupra lui o mică provizie, ca unul ce era, asemeni tuturor bărbierilor, și nițeluș chirurg și farmacist : opiu amestecat cu izmă pisată. Angelica îi mulțumi pentru fapta lui bună și îl întrebă unde era Margot. Află că Margot, auzind chemarea unui băiat de la baie, care cînta pe stradă un cîntecel nostim ce le îndemna pe femei să fie curate, dăduse fuga să se curețe de praful și transpirația călătoriei, la baia Sfînta Ioana.

Ca toți hughenoții, Margot ținea în mare cinste curățenia, mai ales a propriului ei trup, lucru cu care Angelica era cu totul de acord. Ea însăși învățase de la bătrînul Guillaume să nu umble murdară și cu rufăria de pe ea nespălată, iar acum

simțea nevoia să facă și ea o baie și o pizmuia pe Margot pentru spiritul ei întreprinzător. «O să trebuiască să dau și eu o fugă la baia asta a Sfintei Ioana, unde-o fi...» suspină ea amărîtă.

Lacheii și cei doi vizitii, așezați în umbra căruțelor, beau un fel de poșircă numită aici vin alb și mîncau pește sărat, căci era într-o vineri. Toți erau prăfuiți și năclăiți de sudoare. Angelica îl privi pe Florimond, murdar pe față și cu hăinuțele de pe el pline de jeg, apoi pe ea însăși, care nu arăta mult mai bine și se scuturâ : «Bine mai arătăm toți !» își zise ea deznădăjduită.

Numai că, chiar așa cum arăta, Hortense o vedea teribil de luxoasă, căci venise lîngă ea și îi spuse rînjind :

— Vai, draga mea, pentru o femeie care se plînge că a ajuns să doarmă pe pietrele pavajului stai totuși destul de bine. O caleașcă de-a dreptul regească, un furgon cît toate zilele, șase cai, patru-cinci lachei, plus două slujnice care au și dat fuga la baie !

— Am și un pat, zise Angelica, pot să pun să-l instaleze la tine în casă ?

— Nu, nu-i nevoie. Avem paturi destule ca să avem unde te culca. Numai că ne e cu neputință să găzduim toată armata asta de slugi.

— N-ai o mansardă pentru Margot și fata cealaltă ? Pe bărbați îi trimit să doarmă la vreun han, dar de ele am nevoie să fie lîngă mine.

Cu gura strînsă pungă, Hortensia se uita la oamenii aceștia din sud, care, ca niște slugi de casă mare ce erau, nici nu catadicsiseră să se ridice în picioare în fața nevestei unui nenorocit de conțopist, ci își mestecau alene dumicații, măsurînd-o cu priviri pline de obrăznicie.

— Oamenii ăştia au aerul unor adevăraţi tîlhari de drumul mare, zise ea cu o voce înăbuşită de furie.

— Le atribui însuşiri pe care nu le au. Tot ce pot spune rău despre ei e că le place să doarmă la soare în loc să muncească.

*

* *

În încăperea largă care era acum camera ei, la al doilea etaj, Angelica reuşi să găsească o clipă de răgaz şi se vîrî într-un hîrdău cu apă, spălîndu-se cu chiu, cu vai şi îndepărtînd urmele călătoriei prin praf şi căldură, care o chinuiseră atîta. Se spălă şi pe cap, după care, într-o oglindă de oţel lustruit atîrnată deasupra şemineului, îşi aranjă părul cît putu mai bine. Camera era întunecoasă, mobilele greoaie şi urîte, dar suficiente şi confortabile. Florimond dormea mai departe într-un pătuţ mic, adus aici special pentru el. Doctoria lui François Binet îşi făcea din plin efectul.

După ce se fardă, dar foarte puţin, fiindcă bănuia că cumnatul ei nu privea cu ochi buni asemenea lucruri, Angelica se văzu în faţa unei probleme la care nu se aşteptase : alegerea unei rochii. Cea mai simplă dintre ele ar fi părut o culme a luxului şi a sfidării pe lîngă toaletele sobre, de-a dreptul sărăcăcioase, ale bietei Hortensia, care abia dacă avea cîteva fireturi de velur şi o panglică sau două la corsajul rochiei ei austere de postav cenuşiu.

Se hotărî pînă la urmă pentru o rochie de culoarea boabei de cafea, cu broderii de aur ceva mai discrete, dar renunţă la gulerul de dantelă şi îl înlocui cu o eşarfă de mătase neagră. Tocmai

sfîrşea cu îmbrăcatul, cînd Margot apăru într-un suflet, scuzîndu-se pentru întîrziere şi trecînd imediat la treabă. Cu o mînă pricepută, îi desfăcu părul aşezat cam alandala şi, în cîteva clipe, îl aranjă la loc, cu împletituri iscusite. Unde nu se mai înţeleseseră fu problema parfumului : Margot ţinea morţiş s-o înmoaie de-a binelea, în vreme ce Angelica se împotrivea.

— Înţelege că nu trebuie să arăt prea elegantă. Am nevoie să inspir încredere cumnatului meu, procurorul.

— Ei, asta-i bună ! ţîfni Margot. Adică după ce aţi avut la picioare atîţia seniori tot unul şi unul, floarea nobilimii, acuma să vă apucaţi să vă ploconiţi dumneavoastră pe lîngă un guşat de procuror ! Mai bine-ar fi să...

Un urlet de groază se ridică în clipa aceea de undeva, de jos, făcînd-o să se oprească. Angelica se năpusti pe scări şi ajunse în vestibulul de la parter, unde servitorii ei stăteau pe prag, foarte stînjeniţi de primire, în timp ce de undeva răsunau mai departe ţipetele pe care le auzise de sus, dar care păreau a veni acum dintr-un lădoi cît toate zilele, aşezat într-un colţ al vestibulului. Hortensia apăru şi ea şi, ridicînd capacul cufărului, reuşi să scoată afară pe camerista voinică şi curată care o întîmpinase pe Angelica la venire şi doi copii care i se ţineau îngroziţi de fuste. Hortensia trase la iuţeală unuia din ei o palmă răsunătoare şi întrebă furioasă de ce ţipau ca din gură de şarpe.

— A... aco... colo, doamnă... bîigui îngrozită nefericita slujnică, arătînd cu degetul spre uşă.

Angelica privi într-acolo şi îl zări pe Kouassi-Ba, care se ţinea, mai modest, în spatele slugilor ei.

Hortensia tresări și ea, făcînd ochii mari, dar reuși să se stăpînească și zise cu asprime :

— Și ce-i cu asta ? Un negru, un maur, n-ai motive să zbieri în halul ăsta, toanto ! N-ai mai văzut pînă acum așa ceva ?

— N... nu, n-am mai văzut, doamnă, m-a ajutat Dumnezeu pînă acum...

— Cred că ești singura femeie din tot Parisul care n-a mai văzut pînă acuma un negru. Parcă ai fi ieșit din cine știe ce văgăună, proasto ! Taci din gură, că mă faci de rușine !

Apoi se apropie de Angelica, șoptindu-i cu răutate :

— Felicitări, scumpa mea ! Mi-ai băgat imediat zîzanie în casă ! Te-ai apucat să-mi aduci și pe căpcăunul ăsta, să-mi bage slugile în sperieți ! Femeia asta cu siguranță că are să-și ia tălpășița numaidecît și cînd mă gîndesc ce greu am găsit-o și cît sînt de mulțumită de ea...

— Kouassi-Ba, strigă Anglica, femeia asta de treabă și copilașii s-au speriat de tine. Ce-ar fi să le arăți cîteva din giumbușlucurile tale, să le mai vină inimile la loc ?

Negrul își făcu imediat loc pînă în față. Slujnica începu din nou să țipe, înnebunită de groază, lipindu-se de cufărul salvator ca și cum cineva ar fi vrut s-o smulgă de acolo. Dar Kouassi-Ba, zîmbind netulburat, făcu imediat cîteva tumbe, cît era de mare, apoi scoase din buzunare cîteva bile colorate și porni să jongleze cu ele cu o rapiditate și cu o îndemînare care-i lăsară imediat pe toți cu gura căscată. Părea să nu mai fie deloc stînjenit de rana pe care abia o căpătase cu cîteva zile înainte. Văzînd, în sfîrșit, cum copiii îl priveau zîmbind cu gurile pînă la urechi, luă chitara mi-

culuĭ Giovanni şi, aşezîndu-se jos, cu picioarele strînse sub el, începu să cînte cu vocea lui blîndă şi catifelată.

Angelica se apropie de ceilalţi servitori.

— Aici nu aveţi loc de dormit, le spuse ea. Vă dau bani să mergeţi la un han, să mîncaţi şi să dormiţi acolo.

Vizitiul trăsurii făcu un pas înainte, cu aerul unui delegat al întregului grup şi, mototolind între degete pălăria cu pană roşie, zise :

— Nu vă fie cu supărare, stăpînă, noi am vrea să vă rugăm să ne plătiţi tot restul de simbrie. Că doar acuma, vorba aia, sîntem la Paris şi-am vrea şi noi să pricepem ceva din boieria asta. Şi toate-s scumpe foc, să iertaţi dumneavoastră...

După o clipă de gîndire, Angelica se gîndi că aveau dreptate. O rugă pe Margot să-i aducă jos caseta unde ţinea banii şi îi plăti fiecăruia simbria pînă la ultimul gologan. Oamenii mulţumiră şi plecară grăbiţi. Micul Giovanni adăugă că el va veni a doua zi de dimineaţă, la porunca doamnei contese, dar ceilalţi nu ziseră nimic. Atunci Margot, care tocmai urca scara, se întoarse şi strigă ceva către ei în dialectul sudic, dar ei grăbiră pasul şi se făcură nevăzuţi.

— Ce le-ai spus ? întrebă Angelica.

— Că dacă îndrăznesc să nu vină încoace mîine dimineaţă, stăpînul are să le facă farmece, să se umple de bube toţi.

— De ce ? Ai impresia că n-au de gînd să mai vină ?

— Cine ? Haimanalele astea ? Acuma, că au buzunarele burduşite de bani ? Aida-de ! Acuma viaţă pe ei !

Angelica făcu un gest a lehamite.

— Ducă-se ! Nu-i ţine nimeni cu sila. Numai că nu trebuia să le spui că Geoffrey are să le facă farmece. Cuvintele astea îi pot dăuna mai mult decît crezi şi nici nu-i dau cine ştie ce putere. Poftim, du caseta la loc şi vezi de mîncarea lui Florimond, să fie gata cînd se scoală.

— Doamnă, se auzi o voce dulce, tata m-a trimis să vă anunţ că masa e gata şi că vă aşteptăm în sufragerie, ca să spunem toţi rugăciunea.

Era băieţelul care se pitise în cufăr. Părea să aibă cam opt ani şi avea o figură foarte blajină.

— Ia spune-mi, întrebă ea mîngîindu-l, îţi mai e frică de Kouassi-Ba ?

— Oho, nici vorbă, doamnă, sînt chiar fericit să văd cu ochii mei un om negru. Toţi prietenii mei au să mă invidieze pentru asta !

— Cum te cheamă ?

— Martin.

În sufragerie fuseseră deschise ferestrele, ca să se vadă mai bine şi să nu se aprindă de acum lumînările. Lumina amurgului tîrziu se prelingea, în nuanţe de un roşcat stins, pe deasupra acoperişurilor de ţiglă. Începuseră să bată clopotele pentru slujba de vecernie şi vibraţiile lor grave răsunau puternic şi impunător.

— Aveţi clopote foarte puternice în parohia voastră, zise Angelica, simţind nevoia să zică ceva ca să mai risipească stînjeneala.

— Astea sînt clopotele de la Notre-Dame, zise maestrul Fallot. Noi ţinem de parohia Saint-Landry, dar sîntem la doi paşi de catedrală. Dacă te apleci puţin pe fereastră, poţi vedea cele două turnuri şi săgeata absidei.

La celălalt capăt al mesei, un bătrînel, unchiul maestrului Fallot, vechi magistrat și el, mînca solemn și fără să spună un cuvînt.

La începutul mesei și el și nepotul lui își puseseră în pahare, cu nesfîrșită religiozitate, cîte o fărîmă de dinte de licorn. Asta îl aminti Angelicăi că uitase să ia, de dimineață, pilula otrăvită cu care Geoffrey ținea să se obișnuiască.

Slujnica servi ciorba. Fața de masă era curată, albă ca zăpada și mai păstra urmele fierului de călcat, în pătrate destul de regulate. Tacîmurile erau din argint și destul de frumos lucrate, dar lipseau furculițele, cu care pasămite familia Fallot nu era obișnuită, fie că nu auziseră de ele, fie că le considerau un moft. Angelica își aduse aminte cum ea însăși văzuse așa ceva abia la ospățul ei de nuntă și că manevrase atunci foarte stîngaci obiectul acesta ciudat.

Pe masă apărură pe rînd mai multe feluri de mîncare, pește, ouă și brînzeturi preparate în diferite chipuri, ceea ce o făcu pe Angelica să bănuiască faptul că ai casei trimiseseră în grabă la vreo ospătărie bună să se cumpere cîte ceva care să dea mai multă strălucire mesei.

— Nu trebuie să vă schimbați obiceiurile de fiecare zi din cauza prezenței mele, zise ea.

— Adică asta cum vine ? ripostă Hortensia plină de acreală. Îți închipui cumva că la masa unui procuror se mănîncă numai terci de ovăz și fiertură de varză ?

Masa se sfîrși fără alte incidente și Angelica ajunse în camera ei fără să fi apucat să mai discute cu procurorul ceva în legătură cu lucrurile care o frămîntau. Se culcă, dar, deși era ruptă de oboseală, adormi cu mare greutate. În special o țineau trează zgomotele străzii, altele decît la Tou-

louse, sunînd aici mai amenințător, vestind parcă o primejdie de care trebuia să se ferească.

Un mic negustor de plăcinte trecu lăudîndu-și marfa și scuturîndu-și zarurile în cornet. În casele unde oamenii încă nu se culcaseră trecerea lui era prilej de veselie : îl pofteau înăuntru și dădeau cu zarurile, jucînd cu el pe plăcintele pe care le ducea ca momeală.

Puțin mai tîrziu trecu un pristav care rostea alene, cu glas puternic, un îndemn macabru pentru cei vii să se gîndească la cei morți și să se roage pentru odihna sufletelor lor. Angelica se înfioră și își ascunse fața în pernă. Căuta parcă alături de ea trupul uscățiv și fierbinte al lui Geoffrey.

4

Deschise oblonul de scînduri groase, apoi se căzni mult timp să deschidă fereastra cu geamuri colorate prinse în cercevele de plumb. Abia reuși să le desfacă, înțepenite de neîntrebuințare cum erau. Trebuia să fie cineva parizian ca să doarmă cu geamurile închise pe un asemenea zăduf. Respiră adînc aerul proaspăt al dimineții, apoi, cînd văzu priveliștea care i se desfășura înaintea ochilor, rămase încremenită de uimire.

Fereastra odăii ei nu dădea în strada Infernului, ci în cealaltă parte a casei. Vedea aici întinderea unui rîu, liniștit și lucitor ca o sabie, răsfrîngînd lumina aurie a răsăritului de soare, plin de bărci și de șlepuri grele. Pe malul celălalt, o plută mare pentru spălat rufe, cu un acoperiș de pînză albă strălucitoare, care ținea loc de firmă și de reclamă, atrăgea privirile prin contrastul cu peisajul multicolor. Strigătele spălătoreselor, bufniturile

maiurilor cu care băteau ruſele ude, rîsete vesele ajungeau pînă la urechile Angelicăi, amestecate cu înjurăturile barcagiilor şi cu nechezatul cailor aduşi la apă de valeţi sau de grăjdari.

Totuşi plutea un miros iute, acrişor şi dulceag în acelaşi timp, care devenea sîcîitor. Angelica se plecă în afara ferestrei şi văzu că stîlpii groşi de stejar care susţineau dinspre partea asta casa se pierdeau într-un prundiş amestecat cu mîl, fructe putrezite în jurul cărora începuseră deja să roiască sumedenie de viespi.

Spre dreapta, la cotul rîului, se afla un mic port înţesat de şlepuri. Un furnicar de oameni descărca într-un du-te-vino grăbit lăzi de portocale, de cireşe, de struguri şi de pere. Cîţiva vlăjgani zdrenţăroşi, stînd în bărcile lor, muşcau cu poftă din portocale ca din mere, aruncau cojile în apă, care le purta spre casele de mai la vale, apoi, ştergîndu-se la gură cu dosul mîinii, puneau mîna pe vîsle şi începeau să tragă voinicește. Mai jos, puţin înainte de pluta spălătoreselor, începea o plajă lungă, la malul căreia se găseau de asemenea sumedenie de vaporaşe. Se descărcau şi se încărcau butoaie, saci, se aranjau pe mal căpiţe de fîn, în aşteptarea, probabil, a căruţelor care să vină să le ia. Barcagiii cu cîrlige mari agăţau bucăţile de lemn fără stăpîn care veneau pe apă din sus, le trăgeau pînă la mal şi acolo alţi flămînzi le aşezau în grămezi, cîştigînd astfel pîinea lor amărîtă pe ziua aceea.

Şi peste toată această animaţie plutea lumina curată a primăverii, limpede şi strălucitoare, transformînd fiecare scenă într-un tablou delicat, ca de vis.

— Sena ! murmură Angelica.

Sena însemna Parisul.

* * *

Se auzi o bătaie în uşă şi slujnica Hortensiei intră în odaie cu un ulcior de lapte.

— Micul dejun pentru micuţul dumneavoastră, doamnă. M-am dus chiar eu să-l iau din piaţă de la Piatra cu Lapte, cînd se crăpa de ziuă. Puteţi fi fără grijă, e proaspăt, femeile de la ţară abia începeau să sosească. Era călduţ cînd l-am adus şi l-am pus imediat la fiert.

— Mulţumesc, draga mea, că ai avut atîta grijă. Trebuia să o trimiţi pe slujnica mea cea tînără.

— Voiam să văd dacă mititelul s-a sculat. Îmi plac grozav copiii, doamnă şi nici nu ştiţi cît de rău îmi pare că doamna Hortensia îşi dă copiii la doică. Pe cel mai mic, născut acum şase săptămîni, l-am dus chiar eu în sat, la Chaillot. Ei bine, în fiecare zi aştept cu inima cît un purice să vină cineva să anunţe că a murit. Fiindcă doica nu prea avea lapte şi mi-e grijă să nu-i dea pîine muiată în vin cu apă.

Femeia era aproape rotundă, cu obraji strălucitori şi cu ochi albaştri şi blînzi, plini de nevinovăţie. Angelica simţi dintr-o dată pentru ea un fior instinctiv de simpatie.

— Cum te cheamă, draga mea ?

— Mi se spune Barbe, doamnă, la poruncile dumneavoastră.

— Ei bine, draga mea Barbe, eu mi-am alăptat singură copilul, de cînd l-am născut. Sper să crească zdravăn.

— Nimic nu se potriveşte cu grija unei mame, zise Barbe sentenţioasă.

Florimond dădea semne că se trezeşte. Se agită puţin, apoi se prinse cu mînuţele de marginea

patului și se ridică în fund, privind cu ochișorii lui negri interiorul necunoscut și figura nouă a femeii.

— Tiii ! Odorul mic, mînca-l-ar mama pe el de pui scump, ia uite-l că a făcut ochișori ! se entuziasmă femela și se repezi să-l ia în brațe, așa, pe jumătate adormit cum era.

Îl duse la fereastră să-i arate bărcile și pescărușii, încercînd să-l facă atent.

— Cum se numește portul acela din sus ? întrebă Angelica.

— Îi zice portul Saint-Landry, doamnă, portul de fructe, iar mai încolo e Podul Roșu, care duce în insula Saint-Louis. Și colo în față trag multe bărci și vaporașe, e portul de fîn, așa-i zice, mai încolo vedeți portul de lemne, altul de grîu și mai e și unul de vinuri.

— Și piața aceea mare care se vede ?

— Aceea e Place de Grève.

Și Barbe își strînse ochii ca să vadă mai bine.

— Văd că se adună o grămadă de lume. Se vede treaba că e spînzurat careva.

— Spînzurat ? se îngrozi Angelica.

— Păi da, că doar acolo se execută răufăcătorii. Lucarna mea e nițeluș mai sus și de acolo se vede tot. Nu-mi scapă una, măcar că e cam departe. Și e mai bine așa, fiindcă am inima slabă și Dumnezeu știe ce-aș mai putea să pățesc dacă aș vedea de aproape. Cel mai adesea e vorba de spînzurări, dar am văzut și cum le-a tăiat capetele la doi nemernici, cu securile pe butuc. Doi ticăloși de vrăjitori...

Angelica se simți din nou scuturată de fiori și se întoarse. Perspectiva ferestrei i se păru dintr-o dată mai puțin veselă.

* *

Se îmbrăcă elegant, căci voia să se ducă la Tuileries, şi o invită pe Margot să-şi ia mantia şi s-o întovărăşească. Mica slujnică urma să aibă grijă de Florimond, supravegheată de Barbe. Angelica era foarte încîntată de Barbe şi de prietenia pe care i-o arăta aceasta, mai ales că înţelegea că Hortensia nu era iubită de servitoarele ei. De fapt, în afară de Barbe nu avea decît o slujnicuţă pentru treburile mai grosolane şi un rîndaş care căra apă sau lemne pentru foc, aprindea sfeşnicele şi freca pe jos.

— O s-o duceţi cam rău o vreme, doamnă, zise Margot strîngînd din buze. Lepădăturile de valeţi şi de vizitii au spălat putina, v-am spus eu, şi acum n-are cine să vă mai mîne trăsura şi nici cine să aibă grijă de cai, bietele animale !

Angelica rămase o clipă descumpănită, dar îşi veni repede în fire.

— Nu e chiar aşa mare nenorocire, zise ea! N-am luat la mine decît patru mii de livre, dar îl trimit pe marchizul d'Andijos la Toulouse să-mi mai aducă. Pînă atunci, cum nu ştim ce ne rezervă viitorul, bine măcar că nu mai trebuie să-i plătesc şi pe oamenii aceia. Vînd caii la grajdul public şi mergem foarte frumos pe jos. Abia aştept să văd prăvăliile din Paris !

— Doamna nu ţine socoteală de noroiul de pe străzi. În unele locuri te înfunzi pînă la gleznă în tot felul de scîrboşenii...

— Sora mea mi-a spus că dacă-ţi pui la picioare tălpici de lemn mergi foarte bine. Hai, Margot, draga mea, nu mai face atîtea nazuri, doar o să vedem Parisul, nu e minunat ? Zi şi tu !

Coborînd, Angelica dădu în vestibul peste François Binet şi peste Giovanni, muzicantul.

— Vă mulţumesc că mi-aţi rămas credincioşi, le spuse ea mişcată, dar cred că va trebui să ne despărţim, fiindcă nu mai pot să vă ţin de acum înainte în serviciul meu. Binet, vrei să te recomand domnişoarei de Montpensier ? Cum ai avut atîta succes pe lîngă ea la Saint-Jean-de-Luz, sînt sigură că te va lua în serviciul ei sau cel puţin te va recomanda altcuiva.

Spre uimirea ei, bărbierul refuză.

— Vă mulţumesc din suflet, doamnă, pentru bunătatea dumneavoastră, dar mă bate gîndul să intru la un patron cu prăvălie.

— Cum, François, tu ? Tu, cel mai mare bărbier şi peruchier din Toulouse ? Ce te-a apucat ?

— O fi, doamnă, dar din păcate n-am cum găsi o pîine ca lumea în oraşul ăsta unde breslele te strîng de gît.

— Bine, dar la curte...

— Să stai la mila mărimilor, e o treabă anevoioasă şi nu mă ţin pe mine balamalele pentru aşa ceva, vă spun drept. Nu e bine să te cocoţi prea repede în ochii lumii, că numai păduchele, cînd se satură, iese în frunte. Un biet om umil ca mine trebuie să-şi cunoască lungul nasului, că oricît ar fi de cuminte şi de credincios, ajunge un nimica, un moft, o vorbă, o aluzie mai ştiu eu cum, ca să mă trezesc că adineauri stăteam şi eu într-un palat ca lumea şi iaca m-am văzut în noroi pe stradă, ba şi ciomăgit şi să zic bogdaproste c-am scăpat măcar cu pielea pe mine. Mai bine liniştit şi la locul meu, să nu mă-nfig în fruntea bucatelor şi să-mi văd de treaba mea. Mila mărimilor e aşa de schimbătoare că te poţi trezi oricînd dus pe copcă din mila asta.

Angelica îl privi ţintă.

— Vrei să lași să treacă timp ca să se uite că ai fost bărbierul contelui de Peyrac ?

François Binet își pierdu imediat limbuția și lăsă ochii în jos, încurcat.

— Păi... eu n-am să uit, doamnă... Să dea Dumnezeu să iasă stăpînul la liman cu bine și-am să-l servesc iar... Dar eu... ce pot eu să fac ? Ziceți și luminăția voastră dacă nu-i așa... Ce-s eu decît un biet bărbier, și eu, acolo... Păi nu ?

— Ai dreptate, Binet, zise Angelica zîmbind. Îmi place că ești sincer. Nu-i nici o nevoie să te tragem și pe tine în necazurile noastre. Ține o sută de scuzi și mergi cu Dumnezeu.

François Binet salută respectuos și merse cu spatele pînă la ușă, făcînd mereu plecăciuni peste plecăciuni.

— Și tu, Giovanni, vrei să încerc să te pun în legătură cu domnul Lulli ?

— Oh, da, stăpînă, aș vrea nespus de mult !

— Și tu, Kouassi-Ba, ce ai de gînd să faci ?

— Eu vreau să plimb cu doamna.

Angelica izbucni în rîs.

— Foarte bine, zise ea. Veniți amîndoi cu mine! Mergem la Tuileries.

În clipa aceasta, o ușă se întredeschise și jupân Fallot își strecură înăuntru capul cu frumoasa lui perucă neagră.

— Ți-am auzit glasul, doamnă, și chiar te căutam pentru cîteva clipe. Avem ceva de discutat.

Angelica făcu semn celor trei servitori s-o aștepte.

— La dispoziția dumitale, domnule.

Și îl urmă în biroul lui, unde mișunau secretarii și grefierii. Mirosul fad de cerneală, scîrțîitul penelor de gîscă pe hîrtie, lumina tulbure, hainele

de postav negru ale oamenilor aceştia care munceau atîta pentru o bucată de pîine, toate o făceau pe Angelica să nu se simtă deloc la largul ei.

Maestrul Fallot o invită într-un birou alăturat, unde aştepta un bărbat, care se ridică la intrarea ei. Procurorul făcu prezentările.

— Domnul Desgrez, avocat. Domnul Desgrez va fi la dispoziţia dumitale ca să te îndrume în afacerea atît de neplăcută a contelui.

Consternată, Angelica se uita la Desgrez. Dumnezeule, avocatul contelui de Peyrac ! Oricît ai fi căutat, greu ai fi găsit surtuc mai tocit, rufărie mai prăpădită şi pălărie mai răpănoasă decît a avocatului contelui de Peyrac ! Procurorul, care îi vorbea totuşi cu multă consideraţie, părea îmbrăcat de-a dreptul luxos dacă îl comparai cu acest Desgrez. Acesta nu purta nici măcar perucă şi părul lui părea făcut din aceeaşi lînă închisă şi aspră din care îi erau ţesute hainele. Dar se vădi imediat că, în ciuda sărăciei lui cu lustru, ştia să treacă rapid la fapte.

— Doamnă, zise el, să nu vorbim la viitor, ca domnul procuror, ci la prezent. Sînt întru totul la dispoziţia dumneavoastră. Vă rog să-mi spuneţi fără absolut nici o reţinere şi fără nici o teamă tot ce ştiţi în chestiunea care v-a adus aici.

— Pe legea mea, maestre, răspunse cu răceală Angelica, nu ştiu nimic sau aproape nimic.

— Cu atît mai bine, abia nu riscăm să pornim de la premize false.

— Există totuşi un lucru sigur, interveni maestrul Fallot. Scrisoarea de arest semnată de rege cu mîna lui.

— Foarte just, maestre. Regele. E vorba despre rege, deci să vorbim plecînd de la rege.

Şi avocatul îşi prinse bărbia cu degetele, ridicînd sprîncenele.

— Nu e deloc uşor. Ca punct de plecare pe o pistă, nu se putea alege ceva mai sus de asta.

— Am de gînd să mă duc s-o văd pe domnişoara ducesă de Montpensier, verişoara regelui, zise Angelica. Cred că prin mijlocirea ei aş putea avea informaţii mai sigure, mai ales dacă e vorba de o cabală de curte, după cum bănuiesc. Şi sper ca prin ea să pot ajunge pînă la Majestatea Sa.

— Domnişoara de Montpensier, pfff ! făcu avocatul plin de dispreţ. Prăjina asta e o toantă, habar n-are de ce e în jurul ei. Nu uitaţi, doamnă, că a fost în fruntea Frondei şi că a pus tunurile să tragă în soldaţii Majestăţii Sale ! Cu tinicheaua asta de coadă, va fi suspectă la curte cît va trăi, nici vorbă să vă poată ajuta cu ceva ! Are să se lepede de dumneavoastră imediat ce va auzi că e vorba de un senior căzut în dizgraţie. Nu e în interesul ei să se amestece.

— Am auzit totdeauna spunîndu-se că domnişoara de Montpensier are o inimă extraordinară şi cred că e şi în realitate.

— Să dea Dumnezeu să se arate aşa faţă de dumneavoastră, doamnă ! Sînt născut-crescut în Paris şi am văzut multe, aşa că n-am deloc încredere în inimile şi în bunătatea mărimilor. Dar mă rog, nimeni nu vă opreşte să întreprindeţi demersuri de genul acesta, dacă dumneavoastră consideraţi că ajută la ceva. Îmi îngădui totuşi să vă recomand să nu vorbiţi cu domnişoara de Montpensier şi nici cu alte persoane suspuse decît cu mare grijă şi mai ales fără să insistaţi asupra nedreptăţii care s-a făcut soţului dumneavoastră.

«Oare un nespălat de avocățel trebuie să mă învețe cum trebuie să vorbesc cu nobilii de la curte ?» se întrebă Angelica cu amărăciune.

Scoase din pungă cîțiva scuzi.

— Iată un avans din cheltuielile pe care s-ar putea să le aveți cu cercetările dumneavoastră.

— Vă mulțumesc, doamnă, răspunse avocatul, privind cu multă satisfacție strălucirea monedelor și dîndu-le drumul într-o pungă de piele pe care o ținea la brîu și care părea destul de plată.

După care salută plin de politețe și se făcu nevăzut. Angelica remarcă mirată că un cîine danez uriaș, cu blana albă presărată cu pete brune, care așteptase răbdător într-un colț al încăperii, se ridicase dintr-o dată și țîșnise pe ușă o dată cu avocatul.

— Omul ăsta nu-mi inspiră nici un pic de încredere, spuse ea întorcîndu-se spre cumnatul ei. Îmi pare mai curînd un farsor și un înfumurat care-și dă aere de om de legi, dar nu e bun de nimic.

— E un tînăr cu calități strălucite, zise procurorul, dar e foarte sărac... ca mulți de aceeași speță, de altfel. E la Paris o pletoră întreagă de avocați fără procese... iar unii din ei sînt adevărate valori. Băiatul ăsta a moștenit slujba de avocat de la taicăsău, altfel n-ar fi avut cu ce să și-o cumpere. Ți l-am recomandat din două motive. Mai întîi fiindcă e o valoare indiscutabilă și în al doilea rînd fiindcă n-are să te coste scump. Cu mica sumă pe care i-ai dat-o, fii sigură că are să facă adevărate minuni.

— Nu e vorba de bani. Nu mă uit la ei, am destui și cheltuiesc oricît pentru bărbatul meu. Dacă e nevoie, angajez pe cei mai mari și mai scumpi avocați.

Jupîn Fallot aruncă spre ea o privire invidioasă şi vicleană.

— Dispui chiar de o avere inepuizabilă ?

— Nu asupra mea. Dar îl trimit pe marchizul d'Andijos la Toulouse să stea de vorbă cu bancherul nostru. Dacă e vorba de sume mari de bani lichizi, îl va însărcina să vîndă din terenuri.

— Te-ai gîndit că s-ar putea ca şi bunurile voastre din Toulouse să fie sechestrate şi sigilate, ca şi palatul din Paris ?

Angelica încremeni, fără să mai poată scoate o vorbă.

— Eu nu spun că aşa şi e, urmă procurorul, zic numai că s-ar putea. Şi chiar n-ar fi deloc de mirare.

— Nu se poate ! reuşi ea să îngîne. Dumnezeule ! De ce ne-ar fi făcut şi asta ? Cine s-o fi întorsunînd aşa împotriva noastră ? Doar n-am făcut nici un rău nimănui, nici Geoffrey şi nici eu !

Omul legii făcu un gest a neputinţă.

— Din nefericire, mulţi oameni care ajung între pereţii aceştia pronunţă aceleaşi cuvinte. Ascultîndu-i, nimeni n-ar crede nimic rău despre nimeni. Şi, cu toate astea, au loc atîtea procese...

«Şi e atîta de lucru şi izvor de cîştiguri pentru procurori», îşi zise Angelica.

Era cuprinsă de această nouă pricină de îngrijorare, aşa că nu dădu prea mare atenţie drumului pînă la Palatul de Justiţie. Trecînd pe Quai de l'Horloge, ajunse repede la Pont-Neuf, unde animaţia le umplu de încîntare pe slujnice. Dughenele care se îngrămădeau în jurul statuii de bronz a lui Henric al IV-lea le furau ochii şi strigătele negustorilor care-şi lăudau de zor marfa le ameţeau.

Aici se vindeau leacuri miraculoase, dincolo se scoteau dinți și măsele fără urmă de durere, alături se vindea un fel de alifie care servea la orice pofteai, alții vindeau cărți, jucării sau coliere de carapace de broască țestoasă care-ți luau cu mîna durerile de pîntece. Sunau trîmbițe și din toate părțile se auzeau cîntece de flașnete. Pe o estradă băteau de zor tobele, anunțînd onoratului public începerea unei reprezentații cu minuni care nu mai fuseseră văzute niciodată și nicăieri. Acrobați jonglau cu bile colorate, alții buzunăreau de zor mulțimea de gură-cască. Un individ numai piele și os îi vîrî Angelicăi o hîrtie în mînă și-i ceru răstit zece gologani. Îi dădu mașinal banii și băgă hîrtia în buzunar, apoi le spuse celor două femei, care priveau cu gurile căscate la toate minunățiile astea, că era cazul să se cam grăbească.

Nu-i ardea deloc de hoinăreală și de holbat la asemenea prostii. În afară de asta, la fiecare pas era asaltată de cerșetori, care i se năpusteau în drum arătîndu-i ba o rană deschisă, ba un ciot înfășurat într-o cîrpă murdară și plină de sînge. Nu lipseau nici femeile în zdrențe, ducînd copii cu fețele pline de bube și bîzîite de muște. Făpturile acestea îngrozioare răsăreau din umbra porților, din colțul unei prăvălii sau cine știe știe ce șanț, începînd cu milogeli tînguitoare care începeau repede să răsune amenințător.

Într-un tîrziu, chinuită de priveliștea asta și rămasă fără nici un ban mărunt, Angelica îi porunci lui Kouassi-Ba să-i dea la o parte din drumul ei. Un olog tocmai se tîra la picioarele ei, plîngăreț, cerîndu-i măcar un gologan pentru un vechi soldat paralizat în urma rănilor căpătate pe cîmpurile de luptă. Kouassi-Ba rînji dintr-o dată fioros

la el cu toţi dinţii şi făcu gestul de a-l înşfăca de beregată, la care ologul, cu un urlet de groază, ţîşni în picioare şi o luă la goană cu o sprinteneală care arăta că învăţase totuşi măcar asta în glorioasele lui bătălii.

— Uite ce înseamnă să mergem pe jos, la un loc cu mitocanii, pufnea într-una Margot, din ce în ce mai nemulţumită.

*

* *

Cînd văzu, în sfîrşit, Turnul de Lemn, ultim vestigiu al vechii incinte a Parisului medieval, Angelica scăpă un geamăt de uşurare. Puţin după asta, ajunseră la Pavilionul Florei, care se afla în colţul palatului Tuileries.

Timpul se răcorea. Un vînt uşor venea dinspre Sena şi mai împrăştia cît de cît miasmele grele ale oraşului.

Ajunseră în sfîrşit la Tuileries, vechiul palat împodobit cu mii de ornamente, mărginit de lanternouri şi acoperit de cupola rotundă şi bondoacă ce te făcea să te gîndeşti la o femeie durdulie. Fusese construit pentru Caterina de Medicis, italianca atît de însetată de fast şi de pompă, care făcuse din această bijuterie reşedinţa ei de vară.

La Tuileries li se spuse să aştepte. Domnişoara ducesă de Montpensier era plecată la palatul Luxemburg în legătură cu mutarea ei acolo. Monsieur, fratele regelui, avea pretenţia să-i elibereze palatul Tuileries, ocupat timp de decenii de Gaston d'Orléans, care purtase şi el toată viaţa titlul de Monsieur. Acum, după moartea lui, noul Monsieur ridica pretenţii asupra acestui palat, în timp ce ducesa de Montpensier ţinea morţiş că aici se

născuse şi aici voia să moară. Litigiul era în toi; ducesa, revenind de la Saint-Jean-de-Luz, se instalase cu toată suita într-una din aripile palatului şi îl făcea în toate părţile pe Monsieur cîrcotaş şi lichea, plîngîndu-se cui voia să o asculte. Acum se pregătea să cedeze, cum cedase întotdeauna, în toate împrejurările. Era într-adevăr prea bună la inimă.

*
* *

Rămasă singură într-o anticameră, Angelica se aşeză în apropierea unei ferestre şi începu să privească afară, spre grădina care era într-adevăr o operă de artă cum rar se putea vedea. Respira cu nesaţ aerul curat şi privea paletele imense ale morilor de vînt care se învîrteau leneşe în depărtare. Îşi făcu socoteala că trebuiau să fie undeva spre Caillot, spre Passy şi spre Roule.

În sfîrşit, aproape de ora prînzului, se iscă o oarecare forfotă şi apăru domnişoara de Montpensier, încinsă de căldură şi făcîndu-şi de zor vînt cu evantaiul.

— Scumpa mea prietenă ! exclamă ea fericită cînd o văzu pe Angelica, apari întotdeauna exact la timpul potrivit. Tocmai simţeam că înnebunesc văzînd în jurul meu numai mutre tîmpite, bune de luat la palme, şi iată că apari dumneata, cu altă înfăţişare decît a tîmpiţilor ăstora printre care m-a pedepsit Dumnezeu să trăiesc ! Parcă simt că încep iar să revin la viaţă cînd mă uit la dumneata ! Chiar aşa : revin la viaţă ! Asta e vorba care se potriveşte aici ! Ah, dar văd că nimeni dintre tîmpiţii ăştia nu se gîndeşte să ne aducă limonadă sau ceva rece, să ne mai înviorăm puţin !

Şi se lăsă moale într-un fotoliu, să-şi mai tragă sufletul.

— Să-ţi povestesc ce mi s-a întîmplat, draga mea ! N-a lipsit mul să-l gîtuiesc cu mîinile mele pe cîrcotaşul acela de micul Monsieur, chiar în dimineaţa asta, şi zău că n-ar fi fost mare greutate, cu un prăpădit ca el. Auzi, licheaua, vrea să mă alunge din palatul ăsta, în care stau de cînd am venit pe lume ! Ba mai mult, chiar am domnit asupra palatului ăstuia. Şi acum poftim... Exact de aici, din încăperea asta, mi-am trimis oamenii contra tîmpitului de Mazarin. Voia s-o şteargă în faţa mulţimii furioase, dar nu l-am lăsat să iasă din Paris. N-a lipsit mult să-l prindă şi să-l gîtuiască, cum s-ar fi şi cuvenit pentru o canalie ca el, şi să-l dea la cîini. Atunci am zis şi eu : să te ferească Dumnezeu de furia poporului !

Angelica stătea ca pe ghimpi, întrebîndu-se cum va reuşi ca, în acest potop de vorbe, să poată aduce vorba de lucrul care o adusese aici. Scepticismul avocatului în legătură cu bunătatea celor mari nu i se mai părea acum chiar vorbă în vînt. În sfîrşit, fie ce-o fi, îşi adună tot curajul şi zise :

— Cer iertare Alteţei Voastre, dar ştiu că e informată asupra tuturor lucrurilor care se petrec la curte. A aflat cumva Alteţa Voastră de faptul că soţul meu este închis la Bastilia ?

Prinţesa păru sincer surprinsă şi impresionată.

— La Bastilia ? Dar ce nelegiuiri a săvîrşit, Dumnezeule sfinte ?

— Tocmai asta nu ştiu nici eu şi îmi îngădui să-mi pun toată nădejdea în Alteţa Voastră că mă va ajuta să lămuresc taina asta !

Îi povesti evenimentele de la Saint-Jean-de-Luz şi dispariţia misterioasă a contelui de Peyrac. Sigiliile puse pe porţile palatului de la Saint-Paul

dovedeau că ridicarea lui era legată de aparatul justiției, dar secretul era foarte bine păstrat.

— Să vedem, zise ducesa, să căutăm puțin! Soțul dumitale trebuie să fi avut și el dușmani, ca orice om. Cine, după părerea dumitale, ar fi cel mai înverșunat dintre ei ?

— Soțul meu nu era în cele mai bune raporturi cu arhiepiscopul de Toulouse, baronul de Fontenac. Dar nu cred că acesta ar fi în stare de demersuri care să îndreptățească o asemenea hotărîre a regelui.

— Contele de Peyrac a jignit cumva persoane foarte apropiate de anturajul Majestății Sale ? Întreb fiindcă îmi aduc aminte, draga mea, că soțul dumitale a fost cîndva de o insolență nemaipomenită la adresa tatălui meu. Nici o grijă, tatăl meu nu i-a purtat nici un fel de pică, de altfel e mort. Nu era răzbunător din fire, deși își pierdea atîta timp cu comploturile. Pasiunea asta mărturisesc că am moștenit-o și eu și tocmai din cauza asta nu sînt chiar bine văzută de Majestatea Sa. E un om foarte bănuitor, de altfel. Ah ! Bine că mi-am adus aminte : nu cumva soțul dumitale l-a jignit chiar pe rege ?

— Soțul meu nu are obiceiul să facă risipă de cuvinte măgulitoare... zise Angelica încurcată. Dar știu bine că pe rege îl respectă. Din cît știu, la Toulouse și-a dat toată silința ca regele să se simtă bine la noi.

— Ah ! Ce serbare magnifică ! se extazie ducesa, împreunîndu-și mîinile. Cu păsărelele acelea care ieșeau dintr-o plăcintă cît toate zilele și așa de bine rumenită... Dar ia stai puțin, îmi aduc aminte că regele chiar s-a simțit cam... cam iritat de toate astea. Și acel domn Fouquet, de la Vaux-le-Vicomte... Toți acești mari seniori nu-și dau seama că

dacă regele surîde, de fapt își dezvelește dinții. Nu-i place cînd proprii lui supuși îl zdrobesc cu luxul lor !

— Nu pot crede că Majestatea Sa poate fi atît de mărunt la suflet, doamnă !

— Regele pare blînd și cinstit, de acord. Numai că, fie că vrea, fie că nu, își aduce mereu aminte de timpul cînd prinții de sînge i se împotriveau... Eram și eu printre ei, deși să mă bată Dumnezeu dacă știu ce căutam acolo... Pe scurt, Majestatea Sa nu vede cu ochi buni pe cei care ridică fruntea, oricît de puțin.

— Soțul meu n-a încercat niciodată să complo-teze împotriva regelui. A fost întotdeauna un supus credincios și numai el singur plătea un sfert din toate impozitele care se ridicau din Languedoc!

— Cu cît foc îl aperi, draga mea ! Mărturisesc că înfățișarea lui mă cam sperie, de ce să mint, dar după ce am stat puțin de vorbă cu el la Saint-Jean-de-Luz am început să-mi dau seama de unde-i vine succesul acela nebun la femei. Nu plînge, draga mea prietenă, au să trebuiască să ți-l dea înapoi pe șchiopul dumitale cel atît de seducător, am să-l sîcîi pe cardinal pînă are să se satur, chiar dacă am să calc în strachini, după obiceiul meu...

5

Angelica plecă parcă puțin mai liniștită în urma întrevederii cu ducesa de Monpensier. Rămăsese că aceasta o va căuta de îndată ce va avea informații concrete. Dornică să-i mai îndulcească Angelicăi amărăciunea, ducesa se oferise să-l primească pe tînărul Giovanni printre violoniștii ei,

ba chiar să-l prezinte lui Jean-Baptiste Lulli, dirijorul şi compozitorul regelui.

— În orice caz, nu putem rezolva nimic înainte de întoarcerea regelui la Paris, încheiase ea. Toate sînt suspendate în vederea serbărilor. Regina-mamă e la Luvru, e adevărat, dar regele şi regina mai rămîn la Vincennes. Asta nu ne e de folos, dar nu trebuie să-ţi pierzi răbdarea. N-am să te uit şi promit să te chem îndată ce aflu ceva.

*
* *

După ce ieşi de la ducesă, Angelica mai rătăci un timp pe coridoarele nesfîrşite ale palatului, cu speranţa că-l va găsi pe Péguilin de Lauzun, pe care-l ştia nelipsit de lîngă domnişoara de Monpensier. Nu-l văzu, dar dădu nas în nas cu Cerbalaud, care se plimba posomorît, cu mîinile la spate. Nici el nu mai ştia ce să creadă în legătură cu arestarea bunului prieten contele de Peyrac, tot ce putea spune era că nimeni nu vorbea de asta şi nici măcar nu părea să bănuiască ceva.

— Nu-i nimic, vor şti sigur în curînd toţi, spuse cu tărie Angelica, încrezătoare în calităţile de gură-spartă ale domnişoarei de Montpensier.

Nimic nu i se părea acum mai îngrozitor decît zidul de tăcere care înconjura dispariţia dragului ei Joffrey. Dacă vorbele începeau să umble, afacerea trebuia atunci scoasă la lumina zilei.

Îl întrebă pe Cerbalud despre marchizul d'Andijos şi primi răspuns că acesta era plecat la Pré-aux-Clercs, pentru un duel.

— Cu cine se bate ? întrebă Angelica speriată.

— El nu, e martor. Lauzun şi d'Humières au de rezolvat o chestiune de onoare.

= Hai cu mine, vreau să văd şi eu.

În timp ce cobora scara de marmură, o doamnă frumoasă, cu ochi mari şi negri, o opri cu un zîmbet prietenos. O recunoscu pe dată, era ducesa Olimpia de Soissons, născută Mancini, una din nepoatele cardinalului Mazarin.

— Doamnă de Peyrac, sînt fericită să vă revăd, spuse ducesa de Soissons. Trebuie să vă mărturisesc că paznicul dumneavoastră, negrul acela uriaş cu pielea ca abanosul, mă încîntă în mod deosebit. Încă de la Saint-Jean-de-Luz aveam de gînd să vi-l cer. Aveţi bunăvoinţa să mi-l cedaţi ? Bineînţeles, contra unui preţ care să vă mulţumească.

— Kouassi-Ba nu e de vînzare, doamnă ducesă, răspunse Angelica. E adevărat că soţul meu l-a cumpărat de mic, din tîrgul de la Narbonne, dar nu l-a considerat niciodată sclav şi îi plăteşte simbrie ca oricărui servitor.

— Am să-l plătesc şi eu o simbrie cît se poate de bună !

— Îmi pare rău, doamnă, dar nu vă pot îndeplini dorinţa. Kouassi-Ba îmi este de mare folos şi soţul meu ar fi îndurerat să nu-l mai găsească în casa noastră la întoarcere.

— Păcat ! rosti ducesa de Soissons cu un mic gest de dezamăgire.

Aruncă încă o privire plină de admiraţie spre uriaşul maur care rămînea neclintit în spatele stăpînei sale.

— E de neînchipuit cît de mult un asemenea însoţitor poate să scoată în evidenţă frumuseţea, delicateţea şi albeaţa pielii unei femei. Nu eşti de aceeaşi părere, dragul meu ?

Angelica îl văzu atunci pe marchizul de Vardes care se apropiase de ele. N-avea nici o poftă să se vadă faţă în faţă cu acest domn atît de bădăran,

care se purtase cu ea mai mitocăneşte decît un marţafoi oarecare şi simţea încă pe buze arsura muşcăturii lui pline de răutate. Aşa că se grăbi să o salute pe ducesa de Soissons şi să-şi continue drumul spre grădină.

— Am impresia că frumoasa Olimpia de Soissons se uită cam cu jind la negrul dumitale, şopti Cerbalaud la urechea ei. Se vede treaba că Vardes, care e amantul ei oficial, ştiut de toată lumea, nu-i ajunge. Probabil că e moartă de curiozitate să afle cum fac dragoste maurii.

— Oh ! Mai bine te-ai grăbi puţin, în loc să vorbeşti asemenea orori, se impacientă Angelica. Pe mine mă interesează mai mult să ştiu dacă nu cumva Lauzun şi d'Humières sînt pe cale să se spintece unul pe celălalt.

Era sătulă de oamenii aceştia uşuratici, cu vînt sub ţeste şi cu inimile pline de egoism. Avea senzaţia că fuge într-una, ca într-un vis, căutînd să ajungă din urmă o ţintă nelămurită, care mai tare se îndepărta la apropierea ei. Totul fugea, se risipea, nu mai rămînea nici măcar fum...

Angelica şi Cerbalaud ajunseseră pe cheiul Senei, cînd o voce puternică strigă în urma lor. Se opriră şi văzură un senior înalt şi voinic, pe care Angelica nu-l cunoştea nici măcar din vedere. Plin de curtenie, o rugă să-i acorde cîteva clipe.

— Bine, răspunse ea, dar numai cîteva clipe, fiindcă sînt foarte grăbită.

Gentilomul o trase mai la o parte, spunîndu-i :

— Doamnă, sînt trimis de Alteţa Sa Regală monseniorul Philippe d'Orléans, fratele regelui. Monsieur ar vrea să stea de vorbă cu dumneavoastră în legătură cu domnul de Peyrac.

— Dumnezeule ! exclamă Angelica, a cărei inimă începuse să bată nebuneşte.

Avea să afle în sfîrșit ceva sigur ? Nu-i plăcea deloc fratele regelui, cu ochii lui reci și batjocoritori, dar își amintea de cuvintele pline de admirație, deși o admirație cam neclară, pe care le rostise la adresa contelui. Ce știa oare Monsieur în legătură cu prizonierul de la Bastilia ? Și cît din ce știa era dispus să-i spună și ei ?

— Alteța Sa vă așteaptă azi după-amiază la orele cinci, continuă cu voce scăzută gentilomul. Intrați pe la Tuileries și ajungeți în Pavilionul Florei, unde se află apartamentele monseniorului. Și, foarte important, absolut nimeni nu trebuie să știe de lucrul acesta !

— Am să vin împreună cu camerista mea.

— Cum doriți.

Gentilomul se înclină scurt și plecă în zăngănit de pinteni.

— Îl cunoști ? întrebă Angelica pe Cerbalaud.

— Firește, e omul zilei, cavalerul de Lorraine, noul favorit al lui Monsieur. Da, bietul de Guiche a căzut în dizgrație, nu avea suficientă înflăcărare pentru soiul ăsta de dragoste și îi cam lunecau ochii spre femei, mai ales spre femeile frumoase. Totuși, Monsieur nu e chiar așa cum s-ar crede... Se aude că după întoarcerea regelui urmează să-l însoare. Și știți cu cine ? Cu prințesa Henriette d'Angleterre, fiica bietului Carol I, pe care l-au decapitat credincioșii lui supuși, englezii... Biata de ea...

Angelica nu mai era atentă la cuvintele lui. Începea să-i fie foame. La ea, foamea nu decădea niciodată din drepturile ei, orice s-ar fi întîmplat. Acum chiar se rușina de asta, gîndindu-se la împrejurări, se gîndea la bietul Geoffrey, dacă el avea ce să mănînce în temnița lui... Aruncă o privire în jur, în speranța că va găsi vreun negustor de

plăcinte sau alte gustări, cu care să se mai întremeze.

Ajunseseră fără să-şi dea seama pe malul celălalt al Senei, aproape de poarta cea veche a Turnului Nesle. Trecuse mult timp de cînd nu mai exista adevăratul Pré-aux-Clercs, locul unde studenţii de odinioară se zbenguiau şi făceau tot felul de petreceri deşucheate cărora li se dusese buhul; dar numele rămăsese şi desemna acum un maidan întins, între abaţia Saint-Germain-des-Prés şi vechile şanţuri cu apă, acum secate, un loc plin de tufişuri şi buruieni, folosit de nobilii cărora le sărea ţandăra ca să spele în sînge orice insultă sau privire care nu le plăcea. Locul era cît se poate de potrivit pentru asemenea eroice fapte, departe de străji şi de orice priviri indiscrete.

Apropiindu-se, Angelica şi Cerbalaud auziră strigăte şi sosiră la timp ca să-i vadă pe Lauzun şi pe d'Humières năpustindu-se din răsputeri asupra lui d'Andijos. Îi despărţiră şi, după multe insistenţe, reuşiră să-i facă să vorbească.

Lucrurile stăteau cam aşa. Ducele de Lauzun şi marchizul d'Humières avuseseră o mică discuţie care, conform legilor onoarei, nu putea să se încheie decît cu spadele în mînă. Stabiliseră să se întîlnească aici, dar, chestiunea fiind totuşi minoră, iar ei doi prieteni prea buni pentru a ajunge la asemenea deznodăminte, aranjaseră cu marchizul d'Andijos ca acesta să apară ca din întîmplare tocmai cînd ei urmau să fie gata a încrucişa spadele şi să-i despartă în numele prieteniei. Numai că trădătorul d'Andijos venise la timp, ce e drept, dar se pitise după un tufiş, asistînd voios la chinurile celor doi vajnici duelişti, care se sileau să tărăgăneze cît mai mult începerea duelului în aşteptarea lui, găsind ba că o sabie era mai scurtă decît cea-

laltă, ba că pe unul îl strîngea un pantof, sau altuia îi bătea soarele prea în ochi. Pînă la urmă, cînd Bernard d'Andijos își făcuse în sfîrșit apariția, amîndoi tăbărîseră pe el, turbați de furie, gata să-l facă mii fărîme pentru farsa pe care le-o jucase.

— Dacă nu eram oameni buni la inimă, acum am fi fost cu beregatele ferfeniță ! zbieră micul duce de Lauzun.

Angelica se repezi să-l scoată pe d'Andijos din mîinile lor.

— Cincisprezece ani de prietenie pentru bărbatul meu s-au dus ca pleava, tocmai acum, cînd putrezește în închisoare ? strigă ea. Oh, oamenii aceștia din sud, ce pacoste, Doamne sfinte !...

Îl împinse pe unul, îl trase într-o parte pe altul, își înfipse unghiile într-un braț prea năvalnic și reuși pînă la urmă să-i despartă, poruncindu-i lui d'Andijos să se pregătească neîntîrziat pentru plecarea la Toulouse, ca să aducă bani pentru cheltuielile cele mai urgente. La auzul unei asemenea porunci, d'Andijos lăsă ochii în jos și îi mărturisi, cam plouat, că rămăsese fără un sfanț : seara trecută fusese invitat la prințesa Henriette și pierduse la cărți tot ce avea în buzunare. Angelica îi dădu cinci sute de livre și pe Kouassi-Ba, ca să-l însoțească, dar insistă să plece numaidecît.

Cînd îi văzu plecați, Angelica se întoarse spre ceilalți, dar și Lauzun și d'Humières o șterseseră pe furiș. Își trecu mîna peste frunte, plină de năduf, și-i spuse lui Margot :

— Trebuie să ne întoarcem la Tuileries la ora cinci. N-are rost să mai mergem acum pînă la soră-mea, numai așa, ca să avem de unde veni! Mai bine ne mai învîrtim pe aici, intrăm într-o ospătărie, să mîncăm și să bem ceva, pînă mai trece timpul.

— Într-o ospătărie ? strigă Margot îngrozită. Doamnă, vă dați seama ce vă iese din gură ? Contesa de Peyrac într-o ospătărie, la un loc cu toți mitocanii și cu toți pungașii ? Asta nici în ruptul capului !

— Dar pușcăria e un loc potrivit pentru contele de Peyrac ? Mi-e foame și mi-e sete ! Și ție la fel, precis ! Nu mai face atîtea nazuri și hai să mîncăm, gata cu vorbăria !

O luă de braț și se sprijini de ea. Era mai mică de statură decît Margot și cu siguranță că asta fusese cauza pentru care atîta timp se simțise stînjenită în fața ei. Acum însă ajunsese să o cunoască bine. Vioaie, aprigă, gură mare și inimă bună, Margareta era legată de familia contelui de Peyrac de o credință plină de dragoste.

— Vrei cumva să pleci și tu, Margot ? întrebă Angelica. Nu știu cum au să se sfîrșească toate astea și ai văzut că valeții și vizitiii, plus François, au șters-o imediat ce au înțeles că stăpînul lor e în primejdie. Și-au temut pieile, așa că dacă vrei să pleci...

— Nu mă iau eu după niște nenorociți ca ei și după clăbucarul ăla prăpădit de François, răspunse Margot plină de dispreț. Eu sînt soră de lapte cu domnul conte și-i sînt credincioasă pînă la moarte, lui și familiei lui. Pe amîndoi ne-a adus la Toulouse în același coș omul acela bun la suflet care ne-a găsit vii în prăpădul în care era să murim. Numai noi doi am scăpat. Aveam nici patru ani, dar mi-aduc aminte tot, tot, pînă la cel mai mic amănunt. Bietul de el, zăcea în zăpadă cu fața plină de sînge și eu îl ștergeam cum mă pricepeam și eu... Plîngeam de sete și făceam cocoloașe de zăpadă și i le băgam în gură... Pe urmă, toată viața

am fost lîngă el şi nimeni nu i-a fost mai cu credinţă decît mine şi în nimeni n-a avut mai multă încredere... Şi acum să-l părăsesc, cînd a ajuns la ananghie ? Să nu mai ziceţi asta, doamnă contesă, că mă doare sufletul cînd vă aud spunînd aşa !

Angelica nu răspunse nimic, dar o strînse mai tare de braţ şi îşi lăsă uşor obrazul pe umărul voinicei Margot.

Găsiră o locantă liniştită în apropiere de poarta Turnului Nesle şi intrară. Birtăşiţa, o femeie curată şi prietenoasă, le pofti la o masă şi le încropi la iuţeală o tocană pe marginea vetrei.

În sală nu erau prea mulţi clienţi, în afară de cîţiva soldaţi, care-şi beau liniştiţi cănile de vin şi trăgeau cu coada ochiului, cam miraţi, la doamna asta care părea din lumea bună, aşezată la o masă de lemn grosolan cu slujnica ei şi mîncînd cu poftă din mîncarea de rînd. În sală era o răcoare plăcută, adevărată uşurare pentru Angelica şi Margot după arşiţa turbată de afară. Prin uşa deschisă se vedea Turnul Nesle, cu înfăţişarea lui sinistră. Din înălţimile lui fuseseră aruncaţi cîndva în apele Senei amanţii de o noapte ai desfrînatei regine Margareta de Burgundia, care ieşea mascată seara şi se întorcea însoţită de cîte un băieţandru prostănac, cu obrajii fragezi... Acum, turnul dărăpănat fusese scos la mezat şi închiriat de nişte spălătorese, care-şi întindeau rufele pe creneluri şi pe pervazele ferestrelor.

Locul era liniştit şi nu prea umblat, ca la orice margine de oraş, cu cîmpul aproape. Se vedeau barcagii vîslind spre malurile noroioase, copii care pescuiau cu undiţele lor sărăcăcioase în apa tulbure...

*
* *

Cînd puterea arşiţei de afară începu să mai scadă, Angelica şi Margot trecură din nou fluviul ca să ajungă la Tuileries. Pe aleile palatului se afla acum o mulţime de lume, căci răcoarea după-amiezii atrăgea aici nu numai seniori veniţi cu treburi, ci şi familii de tîrgoveţi înstăriţi care se bucurau de favoarea de a li se permite cîte o plimbare prin parc.

În pavilionul Florei, cavalerul de Lorraine veni el însuşi în întîmpinarea lor şi le instală pe o canapea din anticameră. Alteţa Sa urma să sosească din clipă în clipă le asigură el, apoi se îndepărtă.

Culoarele păreau foarte însufleţite. Pasajul în care se aflau servea drept cale de comunicaţie mai scurtă între Tuileries şi Luvru. Angelica remarcă în mai multe rînduri figuri pe care le cunoştea de la Saint-Jean-de-Luz. Cum stătea în ungherul ei pe canapea, nu-i era teamă că o va recunoaşte careva. De altfel, părea că nimeni n-o băga în seamă; cei mai mulţi din seniorii şi doamnele de vază se pregăteau să meargă la supeul ducesei de Montpensier, alţii îşi dădeau întîlnire la prinţesa Henriette, la o partidă de treizeci şi unu. Cîţiva se plîngeau că erau nevoiţi să se întoarcă la castelul Vincennes, atît de incomod şi de lipsit de confort; dar nu aveau încotro, regele însuşi rămînea acolo pînă cînd totul avea să fie pregătit pentru intrarea în Paris, cu noua regină Maria Teresa, care trebuia să fie primită aşa cum se cuvenea.

Încet, încet, coridoarele începură să fie cufundate în umbră. Şiruri de lachei apărură cu făclii pe care le aşezau la locurile lor pe console, între ferestrele înalte.

— Doamnă, zise dintr-o dată Margot, mai bine am pleca. S-a întunecat de tot. Dacă nu plecăm cît mai repede, parcă văd că nu mai nimerim drumul, sau cine știe ce nenorocire pățim cu borfașii care mișună noaptea pe uliţe în toate părţile.

— Nu mă mișc de aici pînă nu stau de vorbă cu Monsieur, zise Angelica dîrză, să știu bine că stau toată noaptea pe canapeaua asta !

Margot nu mai insistă. Dar, după cîteva momente, zise din nou, cu voce scăzută :

— Doamnă, mi-e teamă că aici vă poartă cineva sîmbetele ! Mi-e să nu vă fi chemat ca să vă omoare !

Angelica tresări.

— Nu ești zdravănă ! De unde îţi vin în cap trăznăile astea ?

— Prea de departe nu-mi vin. Acum patru zile, bunăoară, în pădure, era limpede că umblau să vă omoare !

— Și ? Ce legătură are una cu alta ?

— Vedeţi ? Că doar nu pe rege și pe regină i-au luat ei la ochi ! Pe dumneavoastră ! Dacă nu se răsturna trăsura, vă nimerea la sigur !

— Asta e curată închipuire ! Atunci a fost vorba de doi prostănaci care au atacat și ei o trăsură, la nimereală...

— Ei ași ! Atunci de ce individul care a tras s-a nimerit să fie tocmai Clément Tonnel, fostul nostru majordom ?

Angelica rămase uluită. Privi în jurul ei, în anticamera acum goală, luminată de făcliile de ceară, în care nu părea a se ascunde nici o primejdie.

— Ești sigură de ce spui, Margot ?

— Îmi pun capul că așa e ! L-am cunoscut, nemernicul, măcar că-și lăsase pălăria pe ochi !

Şi precis că l-au ales pe el pentru treaba asta tocmai fiindcă vă cunoaşte bine şi erau siguri că n-are să împuşte din greşeală pe altcineva.

— De cine tot vorbeşti, că l-au ales, că erau siguri, că... Cine anume ?

— Păi aici e-aici ! Cine poate şti cine-or fi ? făcu Margot ridicînd din umeri. Dar de un lucru bag mîna-n foc : alde Clément Tonnel e o iscoadă, niciodată n-am avut încredere în el. La început, nu zic, parcă m-a păcălit şi pe mine cînd l-am văzut aşa stilat, dar pe urmă repede mi-am dat seama că nu era lucru curat cu el. Mai întîi că nu era de pe la noi. Dar asta să zic, mai treacă-meargă, numai că mai era ceva : nu rîdea niciodată. Ca să nu mai spun că tot timpul parcă ar fi stat la pîndă, era mereu cu urechile ciulite să ştie tot, să audă tot... Acuma, să zic drept, n-aş putea fi în stare să spun ce-a avut el cu dumneavoastră de-a vrut să vă omoare, dar pun capul că e în legătură cu motivele pentru care stăpînul e în închisoare. Dar ar însemna să fiu chioară şi surdă, ba şi toantă pe deasupra ca să nu-mi dau seama că aveţi duşmani care v-au jurat pieirea.

Angelica fu scuturată de un tremur şi-şi strînse în jurul trupului mantia largă de mătase închisă.

— Eu nu văd nici un motiv pentru o asemenea încrîncenare. De ce să vrea să mă omoare ?

Dar în aceeaşi clipă îi străfulgeră prin faţa ochilor imaginea casetei cu flaconul cu otravă, de la castelul Plessis. Secretul acesta nu i-l împărtăşise decît lui Geoffrey. Era oare cu putinţă ca această afacere veche să mai intereseze pe cineva ? Şi încă în asemenea măsură ?

— Gata, doamnă, haideti să mergem, zise Margot cu hotărîre.

În clipa aceea, în galerie răsună zgomotul unor paşi. Angelica nu se putu abţine şi avu o tresărire nervoasă. Se apropia cineva. Îl recunoscu pe cavalerul de Lorraine, care purta un sfeşnic cu trei lumînări. Flăcările îi luminau faţa cu trăsături frumoase şi distinse, a cărei expresie ce se voia prietenoasă nu reuşea să ascundă aerul de ipocrizie şi chiar de răutate care o domina.

— Alteţa Sa regală vă cere mii de scuze, spuse el înclinîndu-se, dar au intervenit numeroase obligaţii şi n-a putut să fie punctuală. Vă invită să veniţi mîine la aceeaşi oră. Sînteţi dispusă ?

Angelica se simţi groaznic de dezamăgită. Sperase atît de mult de la întrevederea asta şi acum iată că totul era amînat pînă a doua zi ! Acceptă cu inima strînsă, fără să-i spună cavalerului de Lorraine că spera ca măcar a doua zi Monsieur să fie punctual, sau cel puţin s-o primească, oricît de tîrziu s-ar fi făcut !

Cavalerul îi spuse că porţile palatului se închiseră, dar că avea să o conducă pînă la capătul celălalt al galeriei celei mari. Acolo nu mai avea decît de trecut printr-o mică grădină, numită Grădina Infantei, şi ieşea la cîţiva paşi de Pont-Neuf.

O luă înaintea lor, ţinînd sus sfeşnicul, ca să facă lumină. Tocurile lui de lemn sunau sinistru pe dalele de mozaic. Angelica vedea oglindindu-se în vitraliile întunecate micul lor cortegiu şi nu se putea împiedica să se gîndească la un convoi de înmormîntare. Se mai întîlneau cu cîte un soldat din gardă, se mai deschidea cîte o uşă prin care ieşea, rîzînd cîte o pereche voioasă. Printr-una din uşile deschise se zări un salon luminat strălucitor, unde societatea se distra jucînd cărţi, în strălucirea mormanelor de aur de pe mese. Undeva cînta

o mică orchestră de viori, ale cărei sunete dulci nu reușeau să-i înlăture Angelicăi îngrijorarea din inimă și mai ales presimțirea că o aștepta ceva înfrozitor.

În sfîrșit, drumul lor se încheie. Cavalerul de Lorraine se opri și spuse :

— Asta e scara pe care coborîți în grădină. Imediat în dreapta se află o portiță și cîteva trepte, și ieșiți din palat.

Angelica nici nu mai îndrăzni să spună că era fără trăsură, iar cavalerul nici gînd s-o întrebe, ci se mulțumi să se încline corect, ca unul care se simțea cu datoria îndeplinită, și se îndepărtă.

Angelica o prinse din nou pe Margot de braț.

— Să ne grăbim, draga mea. Nu sînt fricoasă de felul meu, dar plimbarea asta prin noapte spun drept că nu-mi inspiră prea mare încredere.

Și începură să coboare în grabă scara de piatră.

*

* *

Scăparea Angelicăi veni de la unul din pantofi. Atît mersese toată ziua pe jos încît șiretul subțire de piele se rupse tocmai atunci, pe una din trepte, așa că se opri o clipă să lege măcar căpătîiele, în timp ce Margot o luă înainte, coborînd spre grădină.

Deodată, Angelica auzi din josul scării un țipăt îngrozitor, de femeie lovită de moarte :

— Ajutooor ! Mă omoară, doamnă !... Fugiți !... Fugiți !

Apoi vocea tăcu brusc. Un geamăt lung, a moarte, apoi un suspin și nu se mai auzi nimic. Înghețată de groază, Angelica își chinuia ochii să poată deslușì ceva în întunericul de jos, dar nu reuși să vadă nimic.

— Margot ! strigă ea. Margot !

Vocea îi răsună sinistru în tăcerea adîncă. Simţea aerul proaspăt, îmbălsămat de aroma cunoscută ei de grădina de portocali, dar nu se auzea nici un zgomot.

Înnebunită, Angelica urcă în goană scările înapoi, spre galeria cea mare, unde era lumină. Văzu trecînd un ofiţer şi se repezi la el.

— Domnule ! Domnule, ajutaţi-mă ! Mi-au omorit camerista !

Ofiţerul se întoarse. Era marchizul de Vardes, ultimul om pe care ar fi vrut să-l vadă, dar, în groaza ei nebunească, apariţia lui îi păru de-a dreptul providenţială.

— Hopa ! Doamnă în aur ! rînji el încîntat. Doamna cea frumoasă cu mîna grea ! Ia te uită ce mică e lumea !

— Domnule, nu e timp pentru glume ! Repet că mi-au omorît camerista !

— Şi ? Vrei să ţi-o bocesc eu ? Cine ţi-a spus că mă pricep la lucruri din astea, ia spune ?

Angelica îşi frîngea mîinile cu disperare.

— Domnule, fie-ţi milă, trebuie făcut ceva, dumneata poţi să-i pui pe goană pe tîlharii care s-au ascuns sub scara asta !

Marchizul o privea cu un surîs perfid.

— Cu siguranţă, doamna mea, nu mai eşti deloc aşa ţîfnoasă ca la întîlnirea noastră din urmă... Dar să ştii că emoţia îţi şade bine...

Angelica fu pe punctul de a-i sări în faţă, zgîriindu-l şi scuipîndu-l ca o pisică, şi să-i trîntească cele mai jignitoare cuvinte, dar exact în clipa aceea îl văzu trăgîndu-şi spada.

— Nu-i nimic, hai să vedem despre ce e vorba!

Îl urmă, silindu-se să nu tremure prea rău, şi coborî alături de el cîteva trepte. Marchizul se aplecă peste balustradă.

— Nu se vede nimic, dar miroase, zise el după cîteva clipe. Pute a mîrlan, e un amestec care nu înşeală niciodată, duhoarea de ceapă, de tutun şi de vin negru din cel mai prost. Trebuie să fie patru sau cinci.

Apoi o apucă de braţ.

— Ascultă !

Se auzi zgomotul unei căderi în apă a unui corp, urmat de clipocitul stropilor. Apoi nimic.

— E clar. I-au aruncat trupul în Sena.

Se întoarse spre ea, cu ochii mijiţi a pîndă, ca un şarpe, urmînd :

— Loc mai potrivit ca ăsta nu se poate. E acolo o portiţă care rămîne mereu uitată descuiată. Cîteodată intenţionat. Cineva care vrea să scape de un duşman trimite ucigaşii tocmiţi să-l aştepte acolo şi treaba e ca şi făcută. Sena e la doi paşi. Dacă ciuleşti puţin urechea, îi auzi şuşotind. Probabil că şi-au dat seama că n-au omorît pe cine trebuia şi acuma ţin sfat. Văd că ai duşmani de seamă, frumoasă doamnă !

Angelica ţinea dinţii strînşi ca să nu clănţăne de frică. Cu mare efort reuşi într-un tîrziu să spună:

— Ce faceţi acum ?

— Eu ? Nimic. Cel puţin pentru moment. Nu mă trage inima să mă duc să încrucişez spada cu domnii aceia, care trebuie că au ceva frigări ruginite botezate pentru ocazia asta săbii. Dar într-o oră intră în post aici gărzile elveţiene. Marţafoii de jos precis că au să spele putina, aşa că ai să poţi trece fără grijă. Numai că pîn ă atunci...

Ţinînd-o strîns de mînă, o trase înapoi după el în galerie. Îl urma mai curînd maşinal, cu capul

vîjîindu-i de gînduri care i se învălmășeau în fel și chip.

— Magot a murit... Au vrut să mă omoare și pe mine... E pentru a doua oară... Și nu știu nimic, nimic... Margot a murit...

Vardes o împinse într-un fel de buzunar al coridorului, unde se aflau o consolă și mai multe scăunele tapisate, servind probabil drept anticameră unui apartament învecinat. Își scoase grijuliu sabia din teacă, apoi centurionul, punîndu-le pe amîndouă pe consolă, apoi se apropie de Angelica.

Înțelese dintr-o dată ce urmărea și îl respinse cu scîrbă.

— Cum, domnule, mi-a fost omorîtă aproape sub ochii mei camerista la care țineam atît de mult și-ți închipui că am să consimt să...

— Nu mă interesează ce consimți dumneata și ce nu. Nu-mi pasă de ce gîndește o femeie. Important nu e ce are în cap, ci ce are de la brîu în jos! Dragostea e pur și simplu o formalitate. Sau vrei să spui că nu știi cum își plătesc femeile trecerea prin coridoarele astea ?

Angelica încercă să se prefacă aiurită.

— Așa e, zise ea, uitasem : «Cine zice Vardes zice porc».

Marchizul o ciupi de braț pînă la sînge.

— Tîrfă ! Dacă n-ai fi așa de frumoasă, te-aș da pe mîna vlăjganilor care te așteaptă în josul scării. Dar ar fi păcat de o puicuță așa fragedă, să-i sucească gîtul niște marțafoi... Așa că ia fii cuminte...

Nu-i vedea prea limpede trăsăturile feței dar îi ghicea zîmbetul îngîmfat și crud fluturîndu-i pe față.

— N-ai să te atingi de mine, gîfîi ea. Lasă-mă în pace sau strig !

— Strigă, n-ai decît ! Nu prea umblă multă lume prin ungherul ăsta. N-are cine să te audă decît domnii de jos, cu săbiile lor ruginite. Așa că nu e cazul să faci tămbălău, frumoaso. Te vreau și o să te am, pe toți dracii ! De mult timp m-am hotărît să ți-o fac și uite că norocul nu m-a uitat ! Sau poate preferi să te las singură ? Spune !

— Am să cer ajutor în altă parte.

— Nu zău ! Și cine crezi că are să-ți sară în ajutor în palatul ăsta, unde vezi bine că ți s-a pregătit moartea ! Ia spune, cine te-a condus pînă la scara asta și te-a învățat să ieși pe aici ?

— Cavalerul de Lorraine.

— Oho ! se holbă marchizul. Va să zică e la mijloc mîna lui Monsieur ! Hm ! N-ar fi pentru prima oară că scapă de o *rivală* incomodă. Așa că vezi că ai tot interesul să nu faci gălăgie...

Angelica nu răspunse și, cînd marchizul se apropie din nou de ea, nu făcu nici o mișcare.

Fără grabă, cu o încetineală obraznică și umilitoare, îi ridică poalele lungi de catifea și mîinile lui începură să-i mîngîie încet șoldurile.

— Ah, ce minunăție... zise el răgușit, cu voce slabă.

Angelica era pierdută de frică și de umilință. O bîntuiau imagini absurde : cavalerul de Lorraine și sfeșnicul lui, Bastilia, țipătul nefericitei Margot, caseta cu flaconul cu otravă... Apoi toate pieriră și o cuprinse o groază cum nu mai simțea niciodată, panica fizică a femeii care n-a cunoscut decît un bărbat. Ceea ce era acum inevitabil o revolta și o umplea de repulsie. Se zvîrcoli, încercînd să scape din strînsoare. Voia să strige, dar din gît nu-i ieșea nici un sunet. Paralizată, tremurătoare, se lăsă fără să vrea în voia marchizului, abia dîndu-și seama ce i se întîmpla...

Un val de lumină veni deodată și un gentilom cu un sfeșnic apăru, dar se retrase iute, cu un chicotit vesel, zicînd : «N-am văzut nimic ! Spor la treabă, porumbeilor !» Priveliștea asta pare că nu era ceva neobișnuit pe aceste culoare...

Marchizul de Vardes nu se întrerupse numai pentru atîta lucru. În umbra grea a încăperiii, Angelica se întreba înnebunită cînd avea să se sfîrșească îmbrățișarea asta monstruoasă. Pierdută, ameţită, nemaiștiind de ea, se lăsă frămîntată, împotriva dorinței ei, de mîinile lacome ale bărbatului. Apoi, încetul cu încetul, noutatea îmbrățișării, gesturile pătimașe ale celuilalt îi stîrniră o tulburare împotriva căreia nu mai putu să lupte. Cînd înțelese, era prea tîrziu. Scînteia plăcerii aprinse iute în ea o vîlvătaie pe care o cunoștea foarte bine, și care i se răspîndea pătimașă și devastatoare în tot trupul, făcînd-o să nu mai știe nimic din ce era în jurul ei.

Bărbatul simți ce se petrecea. Rîse înnăbușit și mișcările lui deveniră mai atente și mai provocatoare. Atunci, ea se revoltă împotriva ei însăși, refuzînd să-și recunoască înfrîngerea și șoptind cu furie : «Nu ! Nu !» Dar lupta nu făcea decît să-i grăbească umilința finală și în curînd se lăsă învinsă, trăind valul de plăcere cu conștiința unei vinovății îngrozitoare.

Îndată ce se despărțiră, se simți copleșită de o rușine cumplită. Își ascunse fața în mîini. Ar fi vrut să moară, să nu mai vadă niciodată lumina soarelui...

Tăcut, încă gîfîind greu după efort, de Vardes își punea centurionul.

— Trebuie să sosească gărzile elvețiene. Vino!

Cum ea nu se mișca, o apucă de braț și o trase la lumină în galerie. Angelica se trase din mîna

lui, dar îl urmă supusă. Nu scotea un cuvînt. Rușinea îi ardea obrajii ca un fier încins. Niciodată n-avea să-l mai poată privi în față pe Geoffrey, niciodată nu va mai îndrăzni să se atingă de Florimond... Dumnezeule Doamne, Florimond, copilul ei ! Cum să mai îndrăznească să se apropie de el, așa pîngărită !... Bărbatul acesta distrusese tot, Pierduse ultimul lucru care-i mai rămăsese neatins : dragostea ei pentru Geoffrey și pentru Florimond !...

La capătul scării, un elveţian cît un munte, cu guler alb și cu pieptar în dungi galbene și roșii, șuiera un cîntecel, sprijinindu-se în halebardă. Avea lîngă el un felinar care abia împrăștia puțin întunericul. La vederea comandantului lui, se îndreptă și luă o poziție bățoasă.

— Ai văzut pe cineva pe aici ? întrebă marchizul.

— Pe nimeni, domnule. Dar pînă să vin eu cred că s-au întîmplat niște lucruri pe aici.

Și ridică felinarul, arătînd pe jos o pată de sînge încă neînchegat.

— Poarta de la Grădina Infantei era deschisă. M-am luat după urma de sînge și duce pînă la Sena. Cred că i-au dat drumul în apă, că pe aici nici urmă de cadavru.

— Bine, soldat. Fii cu ochii în patru.

Noaptea era ca de smoală, fără pic de lună. Dinspre mîlul de pe țărm venea aceeași miasmă de putreziciune. Se auzea țiuit de țînțari pe la urechi, acoperind murmurul apelor Senei. Angelica se opri pe mal și zise :

— Margot !

Abia se stăpînea să nu se arunce în apă și să-și găsească sfîrșitul în noaptea lichidă de la picioarele ei.

Vocea marchizului de Vardes răsună sec :

— Ar fi frumos din partea ta să-mi spui unde stai, frumoaso !

— Îţi interzic să mă tutuieşti ! ţipă Angelica, simţind că îi vine să-l omoare.

— Aşa le tutuiesc eu pe femeile pe care le-am cunoscut mai bine !

— Mă doare-n cot de obiceiurile dumitale ! Lasă-mă-n pace !

— Oh ! Oh ! Adineauri parcă nu erai chiar aşa cu nasul pe sus ! Ba chiar cred că pot zice că ţi-a făcut plăcere să ne cunoaştem...

Şi rînji cu răutate, scoţînd-o cu totul din sărite.

— Ce-a fost s-a dus, şuieră ea cu o voce încărcată de ură. Acum e altceva, gata ! Şi să ştii că te urăsc !

Şi repetă de mai multe ori «te urăsc !» cu dinţii strînşi, apoi, turbată de furie, scuipă spre el, dar nu reuşi să-l atingă.

O luă pe chei, prin praf, clătinîndu-se şi neştiind unde o duceau paşii. Întunericul era de nepătruns. Felinarele aprinse din loc în loc abia dacă luminau slab firma cîte unei prăvălii sau poarta vreunei case de burghez înstărit.

Angelica ştia că Pont-Neuf se afla undeva în dreapta. Zări parapetul alb şi porni într-acolo, dar abia păşi pe pod şi o făptură îngrozitoare, aducînd a fiinţă omenească, se ridică ameninţătoare în faţa ei. Duhoarea greţoasă pe care o răspîndea o făcu să ghicească înspăimîntată că avea de-a face cu unul din acei cerşetori care o sîcîiseră atîta toată ziua. Se dădu înapoi, scoţînd un ţipăt îngrozit. O mînă ca un cleşte de fier o prinse de braţ, făcînd-o aproape să leşine, dar în aceeaşi clipă din spate se auziră paşi grăbiţi şi vocea marchizului de Vardes răsună ameninţător :

— Înapoi, nenorocitule, sau te spintec !

Cerşetorul îi dădu numaidecît drumul, rămînînd nemişcat, dar într-o poziţie care nu mai avea nimic ameninţător.

— Fie-vă milă, nobile senior, miorlăi el jalnic, faceţi-vă pomană cu un nefericit orb !

— Eşti orb cum sînt şi eu, mîrîi marchizul, ai ochi al naibii de buni cînd e vorba să şterpeleşti o pungă !

Şi mînuind spada cu o mişcare scurtă, i-o înfipse uşor în pîntece. Orbul sări ca ars şi o luă la goană urlînd.

— De data asta nu crezi că ar fi cazul să-mi spui unde stai ? zise marchizul spre Angelica, pe un ton plin de asprime.

Cu gura încleştată, Angelica îi dădu adresa cumnatului ei procurorul. Parisul acesta, aşa cum arăta noaptea, o umplea de groază. Se simţea pretutindeni o forfotă nevăzută, o viaţă subterană ca de şobolani mişunînd peste tot, ameninţători şi cruzi. Dintre ziduri ieşeau voci care o umpleau de spaimă, şoapte şi chicote scurte, repede înăbuşite. Din cînd în cînd, uşa deschisă a vreunei taverne arunca pe caldarîm o lumină chioară şi lăsa să răzbată afară larma dinăuntru, cîntece şi urlete de oameni beţi, pe care îi vedea în cîte o străfulgerare scurtă, aşezaţi la mesele lungi, cu lulele în gură şi cu cîte o fată pe jumătate goală pe genunchi. Apoi întunericul începea iar, şi străzile urmau una după alta, într-un labirint de întunecime şi de teroare.

De Vardes se întorcea înapoi la tot pasul. Dintr-un grup adunat în jurul unei fîntîni se desprinsese un individ zdrenţăros, care începu să-i urmărească pe aproape, cu un pas neauzit şi furişat, ca de pisică.

— Mai avem mult ? întrebă marchizul cu glas scăzut.

— Ajungem îndată, zise Angelica, recunoscînd casa procurorului ceva mai încolo.

— Era și timpul, fiindcă am impresia că o să trebuiască să scot mațele din cîteva burți. Ascultă-mă bine, fetițo : să nu mai calci în viața ta pe la Luvru sau pe la Tuileries. Ascunde-te, intră în pămînt, fă-te uitată de toată lumea ! Eu știu ce vorbesc !

— Și dacă mă ascund, atunci cum am să-mi scot bărbatul din temniță ?

— Cum vrei, o, fidelă și virtuoasă soție, rînji disprețuitor marchizul.

Din umbră apăru o a doua siluetă, care se alătură fără o vorbă celei dintîi. Marchizul o împinse pe Angelica lîngă perete și se postă în fața ei, trăgînd spada cu o mișcare amenințătoare. Se aflau în fața casei maestrului Fallot și felinarul de deasupra porții împrăștia cît de cît întunericul, așa că Angelica putu să vadă, cu ochii măriți de spaimă, fețele supte și amenințătoare ale celor doi zdrențăroși. Unul avea în mînă un ciomag lung, gros și noduros, iar celălalt un cuțit grosolan de bucătărie, lung cît toate zilele și strălucind sinistru în lumina chioară a felinarului.

— Vă vrem numai pungile, zise răgușit cel dintîi. Atît ! Să ne alegem și noi cu ceva.

— Cu ceva vă veți alege, domnilor, fără îndoială, răspunse marchizul, dar ce am să vă dau eu nu știu dacă are să vă placă !

Angelica, agățîndu-se cu disperare de ciocanul greu de bronz de pe poartă, reuși să izbească o dată, mai puternic. Poarta se deschise, în sfîrșit, atît cît să-i lase loc să se strecoare. Intră înăuntru, mai mult moartă decît vie, rămînînd în ochi cu imagi-

nea marchizului de Vardes care o apăra, ţinîndu-i la respect cu vîrful spadei pe cei doi atacatori, ai căror ochi luceau cu lăcomie de lup.

Hortensia însăşi îi deschisese poarta. Cu o lumînare în mînă cu gîtul slab ieşindu-i jalnic din cămaşa de pînză groasă, îşi urma sora pe scări în sus, bodogănind plină de răutate. Sigur că da, ştiuse întotdeauna cum stau lucrurile, dar nimeni nu vrusese să creadă ! O tîrîtură, asta fusese Angelica de la cea mai fragedă vîrstă ! O intrigantă ! O ambiţioasă care se ţinea acum cu dinţii de averea lui bărbatu-său şi se mai şi miorlăia că-l iubeşte de nu mai poate de dragul lui ! Şi prostul o credea, că de-aia a lăsat Dumnezeu lumea plină de proşti, să pună dezmăţatele gheara pe ei şi pe urmă să se tăvălească cu hăndrălăii prin cine ştie ce taverne nenorocite din Paris, unde o femeie cinstită şi cu frica lui Dumnezeu n-ar călca nici s-o pici cu ceară!

Angelica n-o asculta. Ţinea urechea aţintită la zgomotele de afară, de unde se auzi zăngănit de fier, apoi horcăitul unui om înjunghiat, urmat de paşi care o luau la goană.

— Ai auzit ? şopti ea, strîngînd-o agitată de braţ pe sora ei.

— Ce s-aud ?

— Afară ! A strigat cineva ! E cineva rănit, cu siguranţă !

Şi ? Eu ce să-i fac ? Noaptea, Parisul e în stăpînirea hoţilor şi a ucigaşilor ! Nici o femeie respectabilă nu se apucă să umble prin oraş după apu-

sul soarelui, doar o nebună ca tine e în stare de așa ceva !

Și ridică lumînarea ca să-i vadă fața mai bine.

— Bhîîîh ! Dacă te-ai vedea cum arăți ! Ai exact o mutră de curvă abia scăpată de sub bărbat ! Puahhh !

Angelica îi smulse lumînarea din mînă.

— Daaa ? Atunci află că tu ai o mutră de mironosiță cum eu n-am fost niciodată ! Hai, șterge-o, du-te de te culcă lîngă procurorul ăla de bărbatu-tău, că e păcat să-l lași să sforăie fără să poată hotărî să se întindă pe pat. Nu plîngea. Trăia cu ochii minții toate momentele acestei zile îngrozitoare. I se părea că de dimineață, de cînd Barbe intrase în odaie cu laptele lui Florimond, și pînă acum, se scursese un veac întreg. Iar în decursul veacului acesta, Margot murise și ea îl înșelase pe Geoffrey.

«Măcar dacă n-aș fi simțit atîta plăcere !» își spunea ea într-una.

Setea de dragoste a trupului ei o umplea de scîrbă. Cît timp fusese lîngă Joffrey, nebună după el, nu se gîndise niciodată cît adevăr cuprindeau cuvintele lui : «Ești făcută pentru dragoste». Cel mult dacă le luase drept niște cuvinte curtenitoare și atîta tot.

Copleșită de trivialitatea crudă a unor întîmplări din copilărie, se crezuse rece din cauza repulsiei pe care o simțea în fața dragostei fizice. Geoffrey fusese cel ce știuse să o elibereze de cătușele acestea, dar trezise în același timp în ea gustul pentru plăcerea dezlănțuită, spre care o împingea natura ei sănătoasă, de femeie care copilărise în codri și pe cîmpiile din jurul castelului părintesc. Își aduse aminte de o după-amiază de vară, cînd se topea de plăcere sub mîngîierile înfocate și meșteșugite ale lui Geoffrey. Iar el se oprise dintr-o

dată şi o întrebase cu glas uscat : «Ai să mă înşeli ?» «Nu. Niciodată. Nu te iubesc decît pe tine !» «Dacă mă înşeli, te ucid !»

«Bine, să mă ucidă», îşi spuse ea ridicîndu-se deodată în faţa ferestrei deschise. Trebuia să fie plăcut să moară de mîna lui Geoffrey. Îl iubea. Şi acum trebuia să moară, fiindcă fusese a altui bărbat.

În odaie se auzea răsuflarea uşoară a lui Florimond. Reuşi să aţipească puţin, dar la primele semne ale răsăritului tresări şi într-o clipă fu în picioare. Îşi puse o eşarfă pe cap, coborî scara cu paşi de pisică şi ieşi în stradă. Se amestecă în mulţimea de slujnice care mergeau la tîrguieli, de neveste de meşteşugari şi de negustori, şi se îndreptă, nebăgată în seamă de nimeni, spre catedrala Notre-Dame, care se înălţa trufaşă în apropiere, în dangătul clopotelor care chemau pe credincioşi la prima liturghie.

*
* *

Urcă traveele umbroase ale catedralei. Paracliserii umblau cu paşi neauziţi în papucii moi de pîslă, pregătind grijulii potirele şi sticluţele pentru sfîntul mir, lustruind agheasmatarele şi sfeşnicele.

Intră în primul confesional pe care îl zări. Cu tîmplele vîjîindu-i, se spovedi, acuzîndu-se de păcatul adulterului. Preotul nevăzut de dincolo de peretele de scîndură o ascultă, apoi îi dădu iertarea păcatelor. Ieşi ca ameţită, prea puţin uşurată, cu inima neagră de amărăciune. Stătu la liturghie, apoi merse şi plăti trei slujbe pentru odihna sufletului bietei Margot.

Ajungînd în piaţa din fata catedralei îşi dădu seama că începuse să se mai liniştească. Ceasul căin-

ţelor amarnice începea să rămînă undeva în urmă! Acum trebuia să-şi adune toate puterile şi tot curajul ca să-l scoată pe Geoffrey din temniţă.

Cumpără cîteva plăcinţele, calde încă, abia scoase din cuptor, de la un băiat mai curăţel, şi privi în jurul ei. Piaţa era însufleţită de o mulţime de lume şi de trăsurile care aduceau într-una doamne din înalta societate la catedrală, la slujbele mai tîrzii!

În faţa unei clădiri impunătoare, despre care avea să afle mai tîrziu că se cheamă Hôtel-Dieu, călugăriţele scoteau afară morţii de peste noapte, cusuţi în linţoliile lor, rînduindu-i pe caldarîm. Un furgon uriaş trăsese într-o parte, iar doi hamali zdrenţăroşi încărcau morţii, care urmau să fie duşi la cimitirul Inocenţilor, să fie îngropaţi.

Mai încolo, brutarii vindeau la preţ de nimic, pentru locuitorii mahalalei, pîine de cîte o săptămînă, tare ca piatra, dar bună pentru burţile sărăcimii. O mulţime de gură-cască se înghesuia în faţa unei statui de ghips îmbrăcat în plumb, înfăţişînd pe Preacucernicul, o statuie pe care acolo o apucaseră parizienii de sute de ani. Nu se ştia ce sfînt anume era acesta, statuia reprezenta un bărbat ţinînd într-o mînă o carte iar în cealaltă un băţ pe care se încolăceau doi şerpi. Era personajul cel mai vestit din Paris. Toată lumea ştia că Preacucernicul avea darul de a vorbi în zilele de răzmeriţă, exprimînd sentimentele poporului şi prin Paris circulau cu sutele nişte cărţulii semnate «Preacucernicul de la Notre-Dame», teribil de neplăcute pentru cei mari, care ar fi fost fericiţi să se vadă scăpaţi de atîta cucernicie, fiindcă e lucru ştiut că ce e prea mult strică.

Pe caldarîmul din faţa catedralei veniseră, de-a lungul veacurilor, toţi criminalii, în cămaşa morţii şi cu lumînări groase în mîini, cerşind mila Prea-

curaței înainte de a fi arși pe rug sau spînzurați! Angelica avu pentru o clipă viziunea convoaielor sinistre de condamnați și se cutremură. Cîți oameni vor fi venit să îngenuncheze acolo, terifiați de moartea care îi aștepta, copleșiți de huiduielile și de strigătele amenințătoare ale mulțimii pline de cruzime, sub ochii orbi ai sfîntului de ghips! Scutură capul ca să alunge gîndurile astea sinistre și se hotărî să se întoarcă la casa cumnatului ei, cînd un călugăr se apropie pe neașteptate de ea.

— Doamnă de Peyrac, omagiile mele! Tocmai mă pregăteam să merg acasă la maestrul Fallot, ca să stau de vorbă cu dumneavoastră.

— Sînt la dispoziția dumneavoastră, domnule abate, dar... nu-mi amintesc bine numele dumneavoastră...

— Chiar așa?

Și călugărul își dezvălui chipul, scoțîndu-și și peruca scurtă, și Angelica îl recunoscu, uluită, pe avocatul Desgrez.

— Dumneavoastră! Dar pentru ce v-ați deghizat așa?

Tînărul își puse peruca și spuse cu voce scăzută:

— Fiindcă ieri a fost nevoie la Bastilia de un preot.

Scoase dintr-un buzunar, între degete, cîteva fire de tutun, priză, strănută, se șterse la nas și zise:

— Ce credeți despre asta? Nu e ceva strigător la cer?

— Ba da. Mi-ați luat vorba din gură. Dar... ați aflat ceva? Cum ați putut pătrunde acolo?

— Șșșșt! Să mergem la maestrul Fallot, acolo putem discuta la largul nostru, fără să ne incomodeze nimeni.

Pe drum, Angelica abia reuși să-și stăpînească nerăbdarea. Avocatul aflase în sfîrșit ceva ? Stătuse de vorbă cu Geoffrey ?

Desgrez mergea liniștit alături de ea, cu aerul smerit al unu vicar plin de cucernicie.

— Vi se întîmplă des, în meseria dumneavoastră, să vă deghizați așa ?

— În meseria mea, nu. Demnitatea mea de avocat chiar ar fi grav ofensată de asemenea bîlci. Numai că ce vreți, trebuie să trăiesc și eu ! Cînd mi se acrește de vînat clienți pe scările Palatului de Justiție, ca să pescuiesc cine știe ce amărît de proces plătit cu trei livre nenorocite, atunci îmi ofer serviciile poliției și, pe perioada respectivă, nu mai sînt avocat, așa că am conștiința împăcată. Dacă s-ar ști asta, aș avea mari necazuri, așa că mă bizui pe discreția dumneavoastră. Și, în orice caz, aș putea pretinde că fac cercetări pe cont propriu în folosul clienților mei...

— Dar nu e cam riscant să vă deghizați chiar în fața bisericească ?

— Nu merg niciodată pînă la a umbla cu sfintele taine, mă limitez la rolul de confident. Haina preoțească inspiră o încredere extraordinară. Nimic nu pare mai naiv decît un preot acum ieșit din găoace și oricine îi încredințează tainele lui. Bineînțeles, îmi dau seama că nu e o postură din cele mai alese. Bunăoară cumnatul dumneavoastră, maestrul Fallot, colegul meu de la Sorbona. E un om care va ajunge departe, fără nici o îndoială ! Pe cînd eu mă fîțîi făcînd pe abatele pe lîngă cine știe ce gîsculiță de domnișoară, el stă toată dimineața în genunchi, la Palatul de Justiție, ascultînd pledoaria maestrului Talon, de exemplu, într-un proces de moștenire. Și nu pe degeaba, fiți sigură !

— În genunchi ? Dar de ce în genunchi ?

— Așa a rămas regula din timpul lui Henric al IV-lea. Procurorul pregătește dovezile, avocatul pledează pe baza lor. Și are mare avantaj asupra procurorului. Procurorul trebuie să stea în genunchi cît timp pledează avocatul. Dar asta-i tot, avocatului îi ghiorăie burta de foame în timp ce procurorul își umple frumușel buzunarele. Păi nu ? Și-a cîștigat partea pe douăsprezece grade din procedură ! Merită !

— Mărturisesc că nu prea înțeleg, e cam complicat pentru mine...

— Este într-adevăr cam încurcat pentru cineva care nu se pricepe, și nici n-aveți cine știe ce nevoie să înțelegeți toate chichițele astea. Dar e bine să rețineți măcar în linii generale cum stau lucrurile, fiindcă s-ar putea să aibă oarecare importanță în procesul soțului dumneavoastră.

— Deci credeți că vom ajunge la un proces ? strigă fericită Angelica.

— Va trebui neapărat să ajungem la așa ceva, răspunse cu gravitate avocatul, fiindcă e singura lui șansă de scăpare. Alta nu există.

În micul birou al procurorului, avocatul Desgrez își scoase peruca și își netezi în grabă părul aspru. Figura lui, de obicei veselă și însuflețită, căpătase deodată o expresie plină de îngrijorare. Angelica se așeză în apropierea mesei și începu să se joace mașinal cu o pană de gîscă de-a procurorului. Nu îndrăznea să-l întrebe pe Desgrez. Pînă la urmă însă, văzînd că acesta nu începea, încercă :

— L-ați văzut ?

— Pe cine să văd ?

— Pe soțul meu !

— O, nu, nici vorbă nu poate fi de așa ceva ! E ținut acolo în secret absolut, guvernatorul Bastiliei răspunde cu capul de asta ! N-are voie să co-

munice cu nimeni, nici să scrie şi nici să primească scrisori !

— E bine tratat, măcar ?

— Asta da. Cel puţin deocamdată. Are chiar şi pat în cameră, şi două scaune pe deasupra. Masa e foarte bună, mănîncă ce mănîncă şi guvernatorul. Am uitat să vă spun că din cînd în cînd cîntă. Şi-a acoperit pereţii celulei cu formule matematice, cu o bucăţică de ghips, şi s-a apucat să îmblînzească doi păianjeni.

— Oh, Geoffrey ! murmură Angelica surîzînd. Dar ochii îi înotau în lacrimi.

Deci trăia, nu devenise un strigoi orb şi surd, iar zidurile Bastiliei încă nu erau atît de tari încît să înăbuşe toată puterea din el !

Ridică privirile spre Desgrez.

— Vă mulţumesc, maestre, rosti ea cu voce întretăiată de emoţie.

Avocatul o privi mohorît.

— Nu e cazul să-mi mulţumiţi, răspunse el. Afacerea este extrem de delicată, ca să nu zic mai rău. Pentru cele cîteva informaţii obţinute am cheltuit tot avansul pe care mi l-aţi dat.

— Nu contează banii ! Spuneţi-mi cît credeţi că vă mai trebuie ca să vă puteţi continua cercetările.

Dar avocatul privea în altă parte, ca şi cum, cu toată limbuţia lui profesională, s-ar fi văzut în încurcătură.

— Ca să fiu cinstit, spuse el brusc, mă întreb dacă n-ar trebui să vă dau banii înapoi. Cred că m-am cam repezit cînd am preluat cazul acesta, care îmi pare... prea complex. Mai exact, peste puterile mele.

— Renunţaţi la a-l mai apăra pe soţul meu ? strigă Angelica speriată.

Nu mai departe decît ieri simţise numai dispreţ pentru un om de legi care, în ciuda diplomelor lui strălucite, nu era decît un biet sărăntoc care nu se ştie cînd mînca pe săturate, dar acum, cînd el vorbea de renunţare la apărarea lui Geoffrey, intrase în panică.

Avocatul zise clătinînd din cap :

— Ca să-l pot apăra, doamnă, ar trebui mai întîi să fie atacat !

— Şi de ce este acuzat ?

— Tocmai asta e ! Oficial, nu e acuzat de nimic. Soţul dumneavoastră, din punct de vedere oficial, *nu există !*

— Atunci asta nu înseamnă că nimeni nu-i poate face nimic ?

— Poate fi *uitat pentru totdeauna, doamnă !* În temniţele Bastiliei există oameni care stau acolo de treizeci sau patruzeci de ani şi care nici măcar nu-şi mai aduc aminte cum îi cheamă ! Şi cu atît mai puţin să-şi amintească pentru ce au fost închişi ! La asta m-am gîndit cînd v-am spus că singura lui şansă de salvare e un proces. Dar chiar şi în cazul acesta, chestiunea rămîne extrem de problematică, fiindcă procesul se va desfăşura fără îndoială în şedinţă secretă şi nu se va permite prezenţa avocatului. Aşa că banii pe care socotiţi să-i cheltuiţi nu pot avea absolut nici o putere.

Angelica îl privi ţintă.

— Vă e frică, maestre ?

— Nu, frică nu-mi este, dar îmi pun şi eu nişte întrebări. Pentru mine, de exemplu, nu e de o mie de ori mai bine să rămîn un avocat fără procese decît să risc să mă văd amestecat într-un scandal în care îmi pot pierde capul ? Iar pentru dumneavoastră n-ar fi mi bine să mergeţi să vă înfundaţi într-o provincie depărtată, cu copilul dumneavoastră şi cu

banii care vă mai rămîn, decît să vă pierdeţi viaţa ? Pentru soţul dumneavoastră n-ar fi, de asemenea, mult mai bine să rămînă acolo, în temniţă, unde de bine de rău trăieşte, decît să se vadă acuzat într-un proces de vrăjitorie şi de sacrilegiu ?

Auzindu-l, Angelica scoase un suspin de nesfîrşită uşurare.

— Vrăjitorie şi sacrilegiu !... Astea sînt acuzaţiile ?

— Cel puţin sub pretextul acesta a fost arestat.

— Dar e ceva lipsit de importanţă ! Nu e decît urmarea unei măgării a arhiepiscopului de Toulouse !

Şi-i povesti amănunţit tînărului avocat cioroväiala dintre arhiepiscop şi contele de Peyrac, cum acesta din urmă, după ce pusese la punct un procedeu de extragere a aurului din rocile aurifere, stîrnise invidia arhiepiscopului, care se hotărîse să pună mîna pe secret, deşi nu era vorba decît de o formulă industrială pe care contele i-o punea bucuros la dispoziţie, în timp ce prelatul se încăpăţîna să creadă că la mijloc erau vrăji şi licori care veneau de la diavolul.

— Nu e vorba de nici o magie, maestre, ci numai de formule ştiinţifice, asta-i tot !

Avocatul strîmbă din nas.

— Doamnă, nu mă pot pronunţa, fiindcă sînt cu totul incompetent în materie. Dacă aceste formule ştiinţifice formează baza acuzării, vom avea nevoie de martori, vom fi nevoiţi să facem demonstraţii în faţa judecătorilor şi să le dovedim că nu e vorba de magie sau de alte asemenea lucruri.

— Dar nici vorbă ! Soţul meu nu e un credincios prea fervent, dar merge duminica la liturghie, posteşte, iar la sărbătorile mari se spovedeşte şi se împărtăşeşte. E şi foarte generos faţă de biserică,

dăruieşte sume mari de bani pentru ajutorarea săracilor. Numai că arhiepiscopul e invidios pentru prestigiul pe care îl are şi care, crede el, i l-ar şterbi pe al lui. Tocmai asta îi face să fie de atîţia ani în nişte raporturi atît de... de neprietenoase.

— Da ,numai că, din păcate, titlul de arhiepiscop de Toulouse valorează foarte mult, doamnă, şi înseamnă o putere pe care n-o au mulţi în Franţa! Din unele puncte de vedere, monseniorul de Fontenac e mai puternic decît arhiepiscopul Parisului, dacă nu cumva chiar şi decît cardinalul Mazarin! Gîndiţi-vă că a rămas singurul care reprezintă în Franţa puterea Inchiziţiei ! Dacă încercăm să gîndim ca nişte oameni mai luminaţi, toată chestiunea asta, cu vrăjitorii şi cu alte asemenea lucruri nu stă în picioare, e curată bazaconie. Inchiziţia însăşi e pe punctul de a cădea în uitare, îşi mai păstrează autoritatea doar în anumite zone din sud, pline de protestanţi. Bunăoară la Toulouse şi la Lyon. Nu cred că aici mai poate duce pe cineva la o condamnare şi, totuşi, vă rog să citiţi asta...

Scoase din buzunar un petic de hîrtie, care avea în colţ, scris apăsat, *copie.*

Angelica citi :

Sentinţă :

Philibert Vénot, procuror general al cauzelor Sfîntului Oficiu de la scaunul arhiepiscopal din Toulouse, acuzînd şi trăgînd în judecată pentru crima de vrăjitorie şi farmece nelegiuite pe seniorul Geoffrey de Peyrac, conte de Morens, prevenitul;

Considerînd că numitul Geoffrey de Peyrac este cu totul lepădat de Dumnezeu şi s-a dăruit diavolului, de asemenea că a invocat în repetate rînduri tot felul de demoni cu care a stat de vorbă, folosind

de pe urma acestor fapte, de asemenea făcînd în nenumărate rînduri tot felul de farmece și vrăjitorii.

Pentru care caz și altele pe potrivă este trimis în judecata bisericească, pentru a da seamă de nelegiuirile sale.

Fiind ridicat în ziua de 26 iunie 1660 de către noi, Philibert Vénot, prevenitul nu a tăgăduit acuzațiile, ci a recunoscut că se lasă la voia Domnului.

Desgrez lămuri :

— În limbaj mai puțin sibilin, asta înseamnă că tribunalul religios, după ce l-a judecat în lipsă pe soțul dumneavoastră și a hotărît că e vinovat, l-a dat pe mîna justiției regelui.

— Și dumneata crezi că regele va pune preț pe asemenea scorneli ? Astea toate au ieșit din capul înfierbîntat al arhiepiscopului, care e invidios și ar vrea să domnească asupra provinciei întregi, și care se ia după un călugăr scrîntit ca Bécher, știut de toată lumea că nu mai e în toate mințile de cînd umblă după piatra filosofală !

— Eu nu pot să cîntăresc decît faptele, reteză avocatul. Iar faptele arată limpede că arhiepiscopul ține cu dinții să nu iasă la lumină în afacerea asta! Ați văzut că numele lui nu apare în actul acesta și totuși nu mai încape îndoială că e amestecat în prima fază, a procesului religios cu ușile închise! Fără încuviințarea lui, nimeni n-ar fi îndrăznit să facă una ca asta, e limpede ca lumina zilei. Dar scrisoarea de arest e semnată de rege și de Séguier, președintele tribunalului. Séguier e un om integru, dar slab. Tot ce știe el e că toate trebuie să decurgă după formele legiuite. Așa că dacă regele a spus un lucru, el nu-l mai discută. E din cei pentru care cuvîntul regelui este legea.

— Totuşi, dacă va avea loc un proces, părerea juraţilor nu va fi luată în seamă ?

— Ba da, încuviinţă Desgrez, dar nu vă întrebaţi cine anume îi va desemna pe juraţi ? Şi după ce criterii ?

— Şi ce riscă soţul meu, după părerea dumneavoastră, într-un asemenea proces ?

— Mai nimic. La început tortura, apoi butucul călăului. Asta-i tot.

Angelica simţi că păleşte şi o năpădi o senzaţie violentă de greaţă.

— Dar bine, mai încercă ea, nu poate fi condamnat un om cu rangul lui numai pe baza unor poveşti de adormit copiii !

— Astea nu sînt decît pretexte, doamnă, nu înţelegeţi ? Vreţi să vă spun chiar de-a dreptul, de la cap la coadă ? Arhiepiscopul de Toulouse nici nu avea de gînd să-l dea pe soţul dumneavoastră pe mîna justiţiei regelui. Asta era numai o manevră, ca să-l sperie şi să-l facă să se supună puterii lui. Dar a scăpat lucrurile din mînă, şi ştiţi de ce ?

— Nu.

— Fiindcă a intervenit *altceva,* zise François Desgrez ridicînd un deget în semn de luare aminte. Cu siguranţă că soţul dumneavoastră a reuşit să stîrnească uri crîncene în locuri mult mai înalte, aşa că duşmani foarte suspuşi i-au jurat pieirea. Şi acestor duşmani, intriga arhiepiscopului le-a picat din senin, ca o mană cerească. Odinioară duşmanii erau îndepărtaţi pe tăcute, cu ajutorul otrăvii. Acum, oamenii de seamă au descoperit gustul eliminării cuiva cu forme legale : îl acuză, îl judecă şi îl condamnă. Şi au pe deasupra şi conştiinţa curată. Dacă procesul soţului dumneavoastră va avea loc, va porni de la acuzaţiile pe care le ştim, aiu-

relile acelea cu vrăjitorii și scamatorii, dar *adevăratul* motiv nu-l vom ști, probabil, niciodată. Cel mult îl vom putea bănui.

Angelica văzu într-o străfulgerare flaconul cu otravă de la castelul Plessis. Să-i spună oare lui Desgrez despre asta ? Șovăi. Dacă îi spunea, s-ar fi putut să-l îndrepte pe o pistă greșită, dînd temei unor lucruri care poate că nu aveau nici o legătură cu cauzele reale.

Întrebă nehotărîtă :

— De ce natură bănuiți că ar putea fi acele adevărate cauze ?

— N-aș putea să vă spun. Tot ce știu este că, vîrîndu-mi nasul în afacerea asta, m-am îngroziț văzînd ce oameni iluștri sînt amestecați aici. Pe scurt, am să vă repet un lucru pe care vi l-am spus ieri : toate firele încep de la rege. Dacă a semnat ordinul de arestare, înseamnă că a fost de acord! Regele nu semnează nimic fără să știe despre ce e vorba.

— Și cînd mă gîndesc, murmură Angelica, cînd mă gîndesc că regele l-a rugat să-i cînte, și a fost atît de amabil... Și știa că Geoffrey va fi arestat ! Poate chiar semnase scrisoarea !

— Fără îndoială, dar nu trebuie să vă mire. Regele nostru a avut de la cine să deprindă tacticile de genul ăsta ! Și partea proastă e că numai el poate revoca un ordin semnat de el. Nici Tellier, nici măcar Séguier nu pot semna. Singura semnătură valabilă ar fi a regelui. Tot ce putem încerca este să ne apropiem de regina-mamă, care încă mai are destulă influență asupra lui, sau de duhovnicul regelui. Poate chiar de cardinal, deși...

— Am văzut-o pe domnișoara de Montpensier, zise Angelica vioaie. Mi-a promis să se intereseze

şi să mă pună la curent imediat ce află ceva. Dar, din cîte am înţeles de la ea, nu putem spera mare lucru înainte de întoarcerea regelui... la Paris...

Reuşi cu greutate să-şi termine fraza. De cîteva momente, de cînd avocatul vorbise de butucul călăului, se simţea rău. Tîmplele începuseră să-i transpire şi îi era teamă să nu-şi piardă cunoştinţa. Îl auzi ca prin pîslă pe Desgrez încuviinţînd spusele ei :

— Asta e foarte adevărat. Înainte de întoarcerea regelui nu se poate face nimic. Cel mai înţelept lucru din partea dumneavoastră ar fi să aveţi răbdare. Lăsaţi pe seama mea continuarea cercetărilor.

Ca într-o ceaţă, Angelica se ridică, întinzînd mîinile în faţă, să se apuce de ceva ca să nu cadă. Faţa îi dogorea.

— Deci nu renunţaţi la apărarea soţului meu, nu-i aşa ?

Tînărul rămase tăcut o clipă, apoi zise ursuz :

— Vă spun drept, doamnă, că nu prea mi-am cruţat pielea pînă acum. De nu ştiu cîte ori mi-am pus-o în joc în încăierări de tavernă. Mai pot să mi-o pun încă o dată la bătaie pentru o cauză dreaptă. Numai că... Hm ! Mai trebuiesc bani, doamnă. Sînt sărac ca ultimul cerşetor, vă rog să mă credeţi, şi licheaua de la care închiriez haine e un adevărat hoţ de drumul mare, mă jecmăneşte cum nici nu vă puteţi închipui !

Cuvintele lui o însufleţiră. Băiatul acesta era mai serios şi mai sincer decît îl crezuse la început. Sub aparenţa de om rapid şi dezinvolt se ascundeau o cunoaştere profundă a chichiţelor avocăţeşti şi obiceiul de a se înhăma conştiincios la munca pentru care era plătit. Se gîndi că nu toţi avocaţii

de curînd ieşiţi de pe băncile universităţii erau la fel. Cei mai mulţi erau feciori de bani gata, care nu se omorau cu munca dacă cineva făcea prostia să se dea pe mîna lor.

Recăpătîndu-şi sîngele rece, îi numără o sută de livre. Salutînd-o scurt şi fără ceremonie, Desgrez ieşi, nu fără a arunca o privire scrutătoare spre ea. Faţa palidă, ochii scăpărători ca pietrele preţioase în lumina slabă a încăperii îl intrigau.

Angelica ajunse în camera ei ţinîndu-se de balustradă. Îşi făcu socoteala că starea asta nenorocită i se trăgea de la emoţiile din noaptea trecută. Trebuia neapărat să se întindă şi să se odihnească puţin, orice ar fi zis Hortensia. Dar abia pătrunse în odaie că fu din nou cuprinsă de o greaţă cumplită şi abia avu timp să se repeadă la ligheanul aşezat pe un scaun în colţ.

«Ce-o fi asta ?» se întrebă ea speriată.

Poate că Margot spusese adevărul. Poate că încercaseră cu adevărat să o omoare. Poate că unul din tîlharii din pădure fusese într-adevăr Clément Tonnel, fostul lor majordom de la Toulouse. La Luvru cu siguranţă că pe ea vruseseră s-o omoare, nu pe biata Margot. Şi acum... Nu cumva fusese otrăvită ?

Imediat însă, chipul i se lumină şi un zîmbet liniştit i se aşternu pe faţă.

«Ce prostie ! Sînt însărcinată, asta-i tot ! Cum de nu mi-am dat seama pînă acum ?»

Îşi aminti că şi la plecarea din Toulouse mai avusese bănuiala că s-ar putea să fie în această fericită stare. Acum era lucru sigur.

«Ce-are să se mai bucure Geoffrey cînd are să iasă din temniţă !» îşi spuse ea.

În zilele următoare, Angelica se sili să-şi păstreze răbdarea. Trebuia să aştepte intrarea triumfală a regelui şi a reginei în Paris. Se spunea că asta va avea loc pe la sfîrşitul lui iulie. Numai că pregătirile mergeau greu şi totul fu amînat. Mulţimea de provinciali veniţi la Paris special pentru serbările astea începea să-şi piardă răbdarea.

Angelica îşi vîndu caleaşca, apoi caii şi cîteva bijuterii. Începu să ducă existenţa obişnuită a oamenilor din cartierul acesta burghez, cu obiceiurile lui sobre şi sănătoase. Punea mîna la treburile bucătăriei, se juca mereu cu Florimond, care nu stătea o clipă locului, cutreierînd ca o vijelie toată casa. Verişorii lui, copiii Hortensiei, îl adorau şi-l răsfăţau în toate felurile, iar Barbe nu mai ştia cum să-l mai alinte şi să-i facă toate chefurile. Părea fericit şi căpătase din nou bujori în obraji. Angelica îi brodă o mică tichie roşie, sub care chipul lui drăgălaş, încadrat de buclele negre, arăta o adevărată minune, extaziindu-i pe toţi din casă. Pînă şi Hortensia încetă să-l mai privească chiorîş, ca la început, ba chiar spuse că pentru un copil de vîrsta lui era destul de drăgălaş. Ehei, să fi avut şi ea mijloacele de a-şi plăti o doică pe care s-o ţină în casă ! Dar de, nu avusese parte de asemenea răsfăţuri ale soartei, îşi dădea copiii la doici de la ţară şi şi-i vedea acasă abia cînd împlineau patru ani ! Dar mă rog, nu oricine era în stre să pună mîna pe un senior putred de bogat, chiar aşa, şchiop şi slut cum era şi chiar dacă banii lui veneau din afacerile pe care le învîrtea cu necuratul ! Nu-i nimic, ea nu era invidioasă şi lăsa altora noroacele de soiul ăsta, ea era mulţumită cu ce-i dăduse Dumnezeu. Mai bine ne-

vasta unui magistrat cinstit decît să-şi piardă sufletul!

Angelica se făcea că n-aude toate bodogănelile astea. Se silea să-i scoată din cap ideile aiurite, ducîndu-se în fiecare dimineaţă la liturghie împreună cu ei, deşi tovărăşia lor nu-i făcea nici o plăcere. Începea să se familiarizeze cu aspectul cartierului, din ce în ce mai preferat de nobilimea de robă, care începea să se instaleze aici în număr tot mai mare, datorită, poate, şi apropierii de Palatul de Justiţie. În tot locul nu întîlneai decît portărei, procurori, judecători şi consilieri de tot felul. Îmbrăcaţi mereu în negru, cu pălăriile sobre, cu mantalele tot negre şi cîteodată chiar cu robele profesionale pe ei, se agitau într-un du-te-vino necontenit, cu traistele pline de hîrţoage privitoare la procesele lor. Umpleau scările Palatului de Justiţie şi străduţele învecinate. Locanta Capul Negru devenise locul lor preferat de întîlnire, unde îi puteai vedea, în faţa farfuriilor aburinde şi a sticlelor care se goleau într-una, parcă singure.

La celălalt cap al cartierului, spre Pont-Neuf, înflorea un alt Paris, care îi scotea din sărite pe domnii aceştia. Nu puteau trimite un lacheu cu vreo treabă oarecare într-acolo, că se întorcea cu cine ştie ce mîzgălitură nemernică, scornită de ticăloşii care nu mai ştiau nici de lege, nici de respect, nici de nimic, şi tipărită în nu se ştie ce tiparniţă clandestină. De acolo porneau spre tot Parisul sumedenie de cîntecele nerușinate, poezii scîrboase sau chiar şi pamflete, niște porcării pe care oamenii cinstiţi şi cu frica lui Dumnezeu nici nu se cuvenea să le citească. Pe Pont-Neuf se ştia tot şi pînă şi mărimile regatului cam ştiau de frica acestor nelegiuiţi care n-aveau nimic sfînt pe lume.

Într-o seară, la sfîrșitul mesei, Angelica se ridicase și, mașinal, dusese mîna la buzunar, găsind o hîrtiuță. O privise cu mirare, amintindu-și într-un tîrziu că o primise de la un individ pe Pont-Neuf. Și se mai apucase și să citească cu voce tare ce scria acolo !

Ia intrați în ăst palat
Și o să vedeți îndat'
Că Rabelais cel deșucheat
Nu mințea, ci spunea bine
Că nu vezi decît jivine,
Hoțomani și curvițtine,
Zbiară, rîd și chefuiesc
Straşnic ne mai jumulesc !

Din toate părțile izbucniră strigăte de indignare. Cel puțin bătrînul unchi al maestrului Fallot era cît pe-aci să se înece tocmai cînd ducea paharul la gură. Cît despre stăpînul casei, acesta, cu o iuțeală în mișcări pe care Angelica nu i-o bănuise niciodată, se ridică de la locul lui, îi smulse hîrtiuța infamă din mînă, o mototoli și o aruncă pe geam.

— Ce rușine, cumnată dragă ! țipă el sufocîndu-se de indignare. Cum poți aduce în casa mea asemenea mîrșăvii ! Bag mîna-n foc că ai cumpărat-o de la vreunul din gazetarii aceia nemîncați de pe Pont-Neuf !

— Chiar așa. Mi-a vîrît-o în mînă și mi-a cerut zece gologani. Nu mi-a venit să-l refuz.

— Poftim ! tună procurorul. Nerușinarea lichelelor ăstora depășește orice închipuire ! Își îngăduie să mînjească cu noroiul lor scîrnav pînă și integritatea oamenilor legii ! Și să mai zici că de ce sînt vîrîți la Bastilia, la un loc cu oamenii de condiție bună, cum nici n-ar merita, nenorociții ! Cea mai

neagră carceră de la Châtelet ar fi prea bună pentru asemenea lepre !

Bărbatul Hortensei gîfîia ca un taur furios. Niciodată nu-l crezuse nimeni în stare să se înfurie în asemenea hal.

— Pamflete nerușinate, cărticele scîrboase, cîntece porcoase, poftim cu ce ne împroașcă dumnealor într-una ! Nu mai știu de nici o rușine, se leagă și de rege, și de curte, orice le-ai zice îi doare-n cot!

— Pe vremea mea, zise și unchiul, nația asta spurcată a gazetarilor abia se ivise, n-avea unul curaj să ridice capul ! Acuma unde te-ntorci, nu mai ai loc de ei, mișună în toate părțile, au ajuns rușinea Parisului ! Nu mai sînt vremurile bune de altădată, s-a stricat lumea de tot ! Altfel, dacă ar mai fi puțină rușine, i-ar lua lumea la pietre pe toți !

Bătrînul unchi rar se întîmpla să deschidă gura, cel mult să ceară sarea sau un pahar de vin. Stătea tăcut în colțul lui, mîncînd plin de demnitate, așa că dacă se apucase el să vorbească atîta, însemna că era în culmea indignării.

— Nici o femeie respectabilă nu calcă pe Pont-Neuf, reteză Hortensia.

Maestrul Fallot se dusese la fereastră, aplecîndu-se să vadă bine jos, în stradă.

— Acuma-mi pare rău c-am aruncat-o, zise el, trebuia să văd dacă nu cumva era și asta semnată tot Poetul Noroaielor.

— Fără îndoială, atîta nerușinare nu poate ieși decît de sub pana lepădăturii aceleia.

— Mda, făcu posomorît maestrul Fallot, cine-o fi nu se știe, dar semnează Poetul Noroaielor și critică pe toată lumea de sus și pînă jos, e revoltatul prin naștere, parazit prin profesie ! L-am zărit o dată de departe, vorbea unei adunări de gură-cască,

niște nenorociți ca și el, că niște oameni onorabili n-ar fi ascultat la nemerniciile lui ! Se zice că ar fi unul, Claude Petit, dar precis nu se știe... Cînd mă gîndesc că un coate-goale ca ăsta a găsit mijlocul să-i facă pe cei mai de seamă oameni din Franța să nu mai doarmă și să scrîșnească din dinți de furie, parcă aș zice că nu merită să trăiești în zilele astea decăzute. Parcă n-am avea o poliție care să ne scape de măscăricii ăștia !

Rămaseră toți pe gînduri, suspinînd din cînd în cînd, apoi incidentul fu uitat.

* * *

Intrarea regelui și a reginei în Paris devenise evenimentul cel mai aprig dezbătut de toată lumea. Toți așteptau fremătînd de nerăbdare, duceau și aduceau vești, comentau, se contraziceau, se certau, cădeau de acord. Cu ocazia unor asemenea frămîntări, între Angelica și soru ei se produse o oarecare apropiere. Într-o zi, Hortensia intră, arborînd un surîs cît putea ea mai suav.

— Închipuiește-ți ce s-a întîmplat ! strigă ea radioasă. Îți mai aduci aminte de vechea mea prietenă din școală, de la maici, Athénaïs de Tonnay-Charente, cu care eram în raporturi atît de bune ?

— Nu, nu-mi amintesc. Chiar deloc. Cum arăta?

— N-are importanță. Vorba e că a venit la Paris și, cum e foarte băgăreață de felul ei, a făcut ce-a făcut și s-a pus bine cu o mulțime de persoane importante. S-a învîrtit să fie primită în ziua intrării regelui la palatul Beauvais, în strada Saint-Antoine, exact acolo unde are să-nceapă defilarea cortegiului. Bineînțeles, vom privi de la ferestrele

de sus, dar asta n-are să ne împiedice să vedem, ba dimpotrivă.

— De ce zici «noi» ?

— Fiindcă a fost de acord să împartă cu noi norocul ăsta. Va fi cu soră-sa şi cu frate-său şi cu o altă prietenă, tot de la Poitiers. Vom fi un mic grup din Poitou în aceeaşi trăsură. Nu-i aşa că e minunat ?

— Dacă te referi la trăsura mea, îmi pare rău că te dezamăgesc, dar am vîndut-o.

— Ştiu, ştiu. Nici nu e important, Athénaïs o aduce pe a ei. E drept că e cam hodorogită, fiindcă Athénaïs e foarte risipitoare. Maică-sa a expediat-o la Paris cu trăsura asta, cu o cameristă şi cu un lacheu, poruncindu-i să facă ce-o ştii, dar să-şi facă rost de un soţ în cel mai scurt timp, că ea s-a săturat. Are să vină încoace şi ai s-o vezi... Dar... ştii... pentru intrarea regelui... mi-a dat a înţelege că stă cam rău cu toaletele... Înţelegi, această doamnă de Beauvais, care a acceptat să ne cedeze o fereastră, nu e o fitecine. Chiar se spune că regina-mamă, cu cardinalul şi cu o mulţime de persoane înalte vor veni să ia masa la ea în timpul defilării cortegiului, aşa că... Îţi dai seama, o să ne arătăm în faţa unor persoane, nu-i aşa, cum nu se poate mai... Şi nu se cade să ne ia drept cameriste sau cine ştie ce sărăntoace şi să pună lacheii să ne ia la goană, nu ? Îţi dai seama !...

Tăcută, Angelica merse şi deschise unul din cufărele ei.

— Vezi dacă găseşti aici ceva care să-i fie pe plac. Şi ţie la fel. Eşti mai înaltă ca mine, e drept, dar nu e mare greutate să lungim puţin poalele cu o dantelă sau cu un volănaş.

Hortensia se apropie cu ochi scînteietori de lăcomie, urmărind-o pe Angelica în timp ce întindea

pe pat rochiile scumpe. Cînd o văzu pe cea de aur, scăpă un țipăt de admirație.

— Cred că asta ar fi totuși cam deplasată pentru fereastra de sus, zise Angelica.

— Sigur că da, tu ai fost la nunta regelui, îți dă mîna să umbli cu nasul pe sus, țîfni Hortensia!

— Te asigur că nimeni nu așteaptă cu mai mare nerăbdare ca mine reîntoarcerea regelui la Paris, răspunse Angelica. Dar rochia asta, spun drept, mă gîndesc s-o păstrez ca s-o vînd, dacă d'Andijos nu se întoarce cu banii pe care-i aștept. Și mă tem că așa se va și întîmpla. Pe celelalte le poți folosi după pofta inimii. E drept să te despăgubești și tu pentru cheltuiala pe care o faci cu prezența mea în casă la tine.

În final, după multe ezitări și probe nesfîrșite, Hortensia se hotărî pentru o rochie de satin albastru deschis, care avea să-i vină bine prietenei ei. Pentru ea alese una verde, care se potrivea cu fața ei, închisă la culoare. Cel puțin așa considera ea.

În dimineața de douăzeci și șase august, privind-o pe Hortensia îmbrăcată în rochia de un verde scînteietor, care-i înviora neașteptat de mult trăsăturile, Angelica nu se putu stăpîni și zise :

— Cred cu toată sinceritatea că dacă n-ai fi așa rea, ai fi cît se poate de drăguță.

Spre marea ei surprindere, Hortensia nu se supără. Se privi mai departe în oglinda de oțel lustruit și suspină :

— Așa cred și eu. Dar ce vrei, nu suport mediocritatea și tocmai de așa ceva am avut parte. Îmi place să discut, să văd lume inteligentă și bine îmbrăcată, ador comedia, dar mi-e peste putință să evadez din mizeria vieții cotidiene. În iarna asta am putut merge de cîteva ori la recepțiile date de un

scriitor satiric, poetul Scarron [1]. Un omuleț îngrozitor, paralitic, plin de răutate, dar ce spirit scînteietor, draga mea ! Toată viața am să-mi aduc aminte de serile acelea ca de niște momente extraordinare. Din nenorocire, a murit de curînd, așa că iată-mă redusă la aceeași mediocritate a vieții de toate zilele, fără nici o oază de lumină. Păcat !

— Deocamdată poți fi sigură că nu arăți deloc jalnic. Dimpotrivă, ai o ținută pe care și-ar dori-o multe doamne de neam.

— Da, dar dacă ai pune rochia asta pe cine știe ce țoapă, adevărată nevastă de procuror, tot țoapă ar arăta. Eu sînt născută baroană de Sancé și asta nu pot ele cumpăra cu bani.

Aplecate deasupra casetei ca să aleagă bijuteriile, regăseau pe neașteptate căldura căminului părintesc al amîndurora și orgoliul clasei lor. Uitau camera întunecoasă, cu mobile fără gust, tapiseriile ieftine de pe pereți, țesute cu nemiluita în Normandia pentru casele de burghezi.

Încă din zori, procurorul plecase spre Vincennes, unde trebuiau să se adune dregătorii de toate stările desemnați să-l salute și să-l felicite pe rege! Tot Parisul era în picioare. Tunurile bubuiau, răspunzînd dangătului dezlănțuit al clopotelor, milițiile burgheze, în ținută de paradă, cu lănci, halebarde și muschete, luau în stăpînire străzile pe unde urma să treacă mai tîrziu cortegiul regal, împînzite deja de tot felul de lume și dominate de răcnetele vînzătorilor de cărțulii care cuprindeau în amănunt programul festivităților, itinerariul cortegiului re-

[1] **Paul Scarron** (1610—1660) — autor dramatic, poet și romancier, unul din clasicii literaturii franceze. Opera sa cea mai de seamă, **Romanul comic**, este o capodoperă a genului. n. trad.).

gal, cu lista completă a personajelor care îl însoțeau pe rege și cu descrierea Arcului de Triumf ridicat special pentru această ocazie.

Către ora opt, caleașca, destul de jerpelită, a domnișoarei Athenaïs de Tonnay-Charente se opri în fața casei procurorului. Domnișoara în chestiune era o persoană cît se poate de arătoasă : păr auriu, obraji roșii, plesnind de sănătate, frunte de marmură, pusă în valoare de o aluniță falsă. Rochia albastră scînteia de minune și se potrivea cum nu se putea mai bine cu ochii ei de safir, poate nițeluș cam prea bulbucați, dar altfel vioi și plini de inteligență.

Trebuie spus că domnișoarei de Tonnay-Charente de Mortemart toate i se cuveneau, iar dacă cineva avea posibilitatea să-i fie de folos cu ceva, asta însemna o nespusă onoare. Deși familia ei o ducea destul de zgîriat cu banii, domnișoara în cauză era convinsă că numele ei străvechi valora mai mult decît orice avere, așa că latura materială nu mai prezenta pentru ea nici o importanță. Sora și fratele ei păreau a se afla în aceeași fericită stare! Toți trei erau de o vitalitate debordantă, aveau o vervă caustică, un entuziasm și o veselie care îi făceau cît se poate de plăcuți.

Prin urmare, atmosfera din trăsura lor era plină de veselie și, cînd porniră, nu se sinchisiră de scîrțîiturile jalnice de osii neunse și nici de zdrăngăniturile diferitelor părți ale numitei trăsuri, care se pare că nu se mai simțeau bine împreună și încercau să se desparte unele de altele. Trăsura străbătu totuși străzile înțesate de lume, cu casele pavoazate sărbătorește cu flori și cu covoare scumpe! În mijlocul mulțimii, care devenea din ce în ce mai deasă, se vedeu călăreți care-și croiau cu greu cale,

șiruri de trăsuri care cereau să li se facă loc ca să ajungă la poarta Saint-Antoine, unde se închega cortegiul.

— Va trebui să facem un ocol ca s-o luăm și pe biata Françoise, zise domnișoara de Tonnay-Charente. Și am impresia că n-are să fie prea ușor.

— Oho ! Ferească-ne Dumnezeu de doamna Scarron ! exclamă frate-său.

Tînărul era așezat alături de Angelica și o strîngea fără fasoane. Îl rugă să se dea puțin mai încolo, fiindcă o înăbușea, lucru pe care tînărul îl făcu fără să se supere și să rîdă de ea.

— I-am promis bietei Françoise că o luăm cu noi, zise domnișoara de Tonnay-Charente. E o fată plină de viață și de cînd a murit ologul de bărbatu-său n-are nici o distracție și firește că moare de urît. Mă gîndesc dacă nu începe să-i pară rău după el.

— Păi, așa paralitic cum era răposatul Scarron, aducea bani gîrlă. Regina-mamă îi făcuse o pensie zdravănă de tot.

— Era deja infirm cînd s-a măritat cu el ? întrebă Hortensia. Întreb fiindcă spun drept că soții Scarron m-au intrigat întotdeauna.

— Firește că era olog. La început a luat-o în slujba lui să-l îngrijească. Era orfană, săraca, și a acceptat, avea numai cincisprezece ani.

— Și cine o fi avut inițiativa ? întrebă sora mai mică a lui Athénaïs. El sau ea ?

— Ea, firește, sări fratele.

— Ei ! Ei ! N-auzi că n-avea decît cincisprezece ani ?

— Ei și ? Broasca mică face gura mare !

— Nu se știe, continuă Athénaïs fără să-i dea atenție. Scarron se plîngea mereu că boala îl paralizase aproape în întregime, cruțîndu-i numi limba

și alt loc, pe care cred că-l ghiciți. Fără nici o îndoială că Françoise a avut o mulțime de mici năzdrăvănii de învățat de la el. Rămăsese îngrozitor de vicios ! Și unde mai pui că atîta lume venea pe la ei încît s-a găsit și un senior tînăr și frumos care s-o distreze. Mi se pare că domnul de Villarceaux.

— Trebuie să recunoaștem, zise Hortensia, că doamna Scarron e de-a dreptul frumoasă, dar s-a complăcut totdeauna într-o modestie fără rost. Stătea tot timpul lîngă scaunul cu rotile al lui bărbatusău, îl ajuta să se așeze, îi făcea ceaiuri. În orice caz, asta nu i-a fost fără folos, e foarte învățată și știe să vorbească !

Văduva lui Scarron îi aștepta pe trotoar, în fața unei case care arăta destul de rău.

— Dumnezeule, ce rochie ! exclamă speriată Athénaïs, ducîndu-și mîna la gură. I se vede urzeala !

— De ce nu mi-ați spus ? șopti Angelica. Găseam ceva pentru ea...

— Uite că nu m-am gîndit, răspunse Athénaïs. Urcă, Françoise.

Tînăra văduvă se așeză într-un colț al trăsurii, după ce salutase grațios pe toți. Avea ochi negri, frumoși și calzi, cu gene lungi, ușor pudrate. Era născută la Niort și plecase de mică cu părinții ei în America, dar rămăsese orfană și se întorsese în Franța.

Ajunseră, nu fără peripeții, la poarta Saint-Antoine, unde nu era, cum se așteptau, prea mare înghesuială. Caleștile erau trase pe străduțele învecinate. Palatul Beauvais părea centrul agitației. Balconul central era acoperit de un baldachin imens, de catifea stacojie, împodobit cu fireturi și cu franjuri aurite, iar fațada era acoperită de sus pînă jos cu covoare persane.

În pragul uşii somptuoase, o femeie bătrînă şi chioară de un ochi, împodobită pînă peste poate dar cu mîinile în şolduri, ca precupeţele, zbiera de mama focului, înjurîndu-i pe cei care aranjau ultimele covoare care mai rămîneau de pus.

— Cine mai e şi cotoroanţa asta afurisită ? întrebă cineva dintre ei în timp ce trăsura se apropia de palat.

Hortense tuşi cu înţeles, iar Athénaïs pufni în rîs în spatele evantaiului.

— E stăpîna casei, draga mea. Catherine de Beauvais, zisă Caterina Chioara. E o fostă cameristă a Annei de Austria, care a primit din partea reginei sarcina de a-l dezgheţa pe rege la primele semne ale bărbăţiei... E drept că pe atunci n-arăta în halul ăsta... Aici e taina averii ei şi a titlului cu care a răsplătit-o regina.

Angelica nu-şi putu stăpîni rîsul.

— Probabil că iscusinţa i-a ţinut loc de farmec...

— Un vechi proverb spune că nu există femeie urîtă pentru adolescenţi şi pentru călugări, preciză tînărul Montemart.

Deşi erau foarte amuzaţi, se înclinară toţi foarte respectuos în faţa doamnei de Beauvais, care îi străpunseră aprig cu singurul ei ochi.

— Aha ! Cei din Poitou. Mieluşeilor, nu opriţi aci-n faţa casei mele, trageţi şi voi trăsura mai încolo, şi pe urmă treceţi şi vă ocupaţi locurile, pînă nu vi le ocupă cameristele astea îndrăcite. Cine-i frumoasa asta ? făcu ea arătînd-o cu degetul pe Angelica.

— E o prietenă, contesa de Peyrac, răspunse domnişoara de Tonnay-Charente.

— Ehehehe ! Na poftim, va să zică porumbiţa asta dulce e...

Rînji încîntată, rotindu-şi ochiul în toate părţile, şi se opri.

Pe scară, Hortensia şopti :

— Precis că ştie ceva în legătură cu tine. Ar însemna să fim naivi dacă am crede că nu iese scandal din chestia asta. Nu trebuia să te aduc încoace, mai bine te-ai întoarce acasă.

— Bine, mă întorc. Dă-mi rochia.

Şi întinse mîna spre corsajul Hortensiei.

— Stai la un loc, proasto, ai înnebunit ? se burzului aceasta zbătîndu-se furioasă.

Ajunseră sus, unde Athénaïs, autoritară, le luă la goană pe cameristele care se şi instalaseră, şi îşi invită trupa să le ia locurile.

— Se vede de minune ! strigă ea fericită uitîndu-se pe fereastră. Uite colo poarta Saint-Antoine, pe acolo are să intre regele !

Angelica se plecă şi ea şi, în clipa aceea, simţi din nou că păleşte. N-o impresionase nici strada plină de mulţime, nici poarta Saint-Antoine cu arcul de triumf zidit din piatră albă, ci silueta imensă a unei cetăţui care se ridica ameninţătoare puţin mai departe, în dreapta.

Se întoarse spre Hortensia şi o întrebă cu voce scăzută :

— Ce clădire e aceea ?

— Bastilia, răspunse Hortensia de după evantai.

Angelica nu putea să-şi mai ia ochii de la silueta întunecată. Opt donjoane, fiecare împodobit cu cîte un turn de pază, faţade oarbe, ziduri, porţi grele de fier forjat, poduri mobile, şanţuri de apărare, o insulă a durerii pierdută într-un ocean de indiferenţă, o lume închisă nepăsătoare la tot ce era viaţă şi pe care nici măcar într-o zi ca asta n-o atingeau cîtuşi de puţin strigătele de veselie ale mulţimii : Bastilia !...

Regele avea să treacă, strălucitor, pe la picioarele sălbaticei puteri a autorității sale și nici un sunet n-avea să străbată pînă în noaptea adîncă a temnițelor, unde se aflau deznădăjduiți ferecați acolo de ani. De o viață. Fără speranță, fără nume, fără să mai știe nimic. Ziduri reci și atît. Nimic din bucuria care se revărsa aici.

Așteptarea se prelungea. În sfîrșit, începură să se audă uralele mulțimii, semn că defilarea începea.

Din umbra porții Saint-Antoine apărură primele grupuri, alcătuite din călugări. Cordelieri, iacobiți, augustini și carmeliți, precedați de cruci imense și de purtătorii de lumînări. Rasele de țesătură aspră, negre, brune sau albe, arătau ca niște pete în lumina soarelui, stricîndu-i toată voioșia, drept care și el se răzbuna făcînd să le strălucească măcar cheliile, care chiar că luau ochii privitorilor.

Urmau apoi preoții de mir, cu cruci și prapuri, îmbrăcați în stihare albe și cu tichii pătrate.

Apoi corpul de pază al Parisului, în sunet de trompete care răsunau voios, mai aducîndu-le parizienilor inimile la loc după imnurile triste ale cucernicilor părinți. În urma celor trei sute de arcași venea domnul de Burnonville, guvernatorul Parisului, cu garda sa.

În urma lor venea starostele negustorilor, cam nesigur pe picioare în mijlocul unei mulțimi de lachei îmbrăcați în livrele de catifea verde, care deschideau drum consilierilor, magistraților municipali, ipistaților, starostilor breslelor de tot felul, în robe de catifea de toate culorile. Erau reprezentate aici breasla postăvarilor, a pînzarilor, a băcanilor, a cofetarilor, a cîrciumarilor, și toți acești vrednici breslași erau aclamați de mulțimea înfierbîntată.

Uralele se răciră brusc la apariția corpului paznicilor de noapte și mai ales a gardienilor de la

Châtelet, închisoare cu care mulți din privitori făcuseră cunoștință îndeaproape, așa că priveliștea sergenților cu nuielele profesionale, a portăreilor și a celor doi locotenenți, unul pentru cazurile civile și altul pentru cele penale, făcu ca entuziasmul de mai înainte să lase loc unei tăceri ostile, întrerupte doar, ici și colo, de cîte o înjurătură sau chiar de huiduieli izolate. Situația nu se schimbă nici la trecerea agenților curții de conturi, a căror priveliște le aduse aminte parizienilor, pe nepusă masă, de altă pacoste, birurile grele pe care le aveau de plătit. Asta le strică de-a binelea cheful și multora începu să le pară rău că pierduseră atîta timp ca să-i vadă pe domnii aceștia, pe care oricum îi vedeau destul de des, în timp ce alții se întrebau cine o fi fost deșteptul care nici la o așa zi mare nu s-a gîndit să-i lase să se bucure și ei de intrarea regelui, și mai ales a reginei, în Paris.

Către orele două, entuziasmul ajunsese totuși din nou la culme. Soarele vărsa valuri de foc, mulțimea asuda, fumega de-a binelea, dar nimeni nu se gîndea să plece, toți stăteau cu gîturile lungite spre orizont, către foburguri, unde se simțea ceva neobișnuit. Într-adevăr, un val de urale anunță că de data asta era vorba de unul din punctele tari ale cortegiului și apariția reginei-mame în balconul acoperit cu baldachin al palatului doamnei de Beauvais însemna că regele și regina se apropiau.

Angelica stătea cu brațele petrecute în jurul umerilor doamnei Scarron și ai frumoasei Athénaïs de Tonnay-Charente. Toate trei ședeau aplecate în afară și nu pierdeau o fărîmă din spectacolul care începea în sfîrșit să se apropie de punctul culminant. Hortensia, tînărul Montemart și sora lui mai mică găsiseră loc alături, la altă fereastră.

Recunoscură de departe grupul strălucitor în care seafla cardinalul Mazarin. Primul ministru al Franței își etala magnificența cu șaptezeci și doi de paji călări pe catîri cu valtrapuri de catifea și aur, cu o suită de gentilomi în haine care de-a dreptul orbeau cu strălucirea lor în bătaia soarelui și cu caleașca nemaivăzut de bogată, adevărată capodoperă la care munciseră îndelung cei mai mari argintari și aurari din Paris, făcînd din ea mai mult decît o bijuterie.

Caleașca opri în fața palatului și cardinalul coborî, întîmpinat de Caterina Chioara, pe care o salută cu o plecăciune adîncă, apoi intră înăuntru și peste puțin timp își făcu apariția în balconul cu baldachin, alături de regina-mamă și de cumnata acesteia, văduva nefericitului rege al Angliei Carol I, decapitat pe eșafod.

Mulțimea îl aplauda pe Mazarin nesilită de nimeni. E drept că nimeni nu se dădea în vînt după el și parizienii încă mai făceau haz de *mazarinadele* de odinioară, dar nu-i mai purtau pică și, pe lîngă asta, se gîndeau că lui îi datora Franța pacea cu spaniolii. Mai mult decît atît, îi erau aproape recunoscători că îi împiedicase, prin dîrzenia lui, să facă lucrurile necugetate la care porniseră pe timpul Frondei, cînd fuseseră la un pas de a-l surghiuni pe rege, detronîndu-l și înlocuindu-l cu neputinciosul Gaston d'Orléans, care ar fi fost jucărie în mîna prinților. Mazarin, viclean și lacom, se ținuse cu dinții de putere și o păstrase pentru el și pentru rege. Pentru regele pe care îl așteptau acum, gata să se arunce în foc pentru el, într-un adevărat delir de admirație și de adorație.

Apărură în sfîrșit gentilomii casei regale, toți cu suitele lor, Angelica îi cunoștea acum aproape pe toți după nume. Li-l arătă celor cu care stătea

la fereastră pe marchizul d'Humières, pe ducele de Lauzun, micul și vioiul Péguilin, care, în fruntea companiei lui, fără să ia în seamă împrejurările solemne, trimitea cu vîrfurile degetelor sărutări drăgăstoase frumoaselor de pe margine, la care mulțimea răspundea cu hohote de rîs pline de simpatie pentru seniorul acesta atît de glumeț și mai ales atît de lipsit de ifose.

De altfel, frumoșii seniori, pe caii lor scumpi și cu armele care costau averi, le erau dragi acum tuturor și primeau aclamațiile înflăcărate ale gloatei. Ale gloatei care, în fața strălucirii și a măreției lor, uita chinurile și foamea, jafurile și sărăcia, iertînd pentru o clipă destrăbălarea și luxul nebunesc al celor ce treceau trufași prin fața ochilor lor. Din mulțime se auzeau voci de oameni bine informați, care nu lipseau nici aici, cum nu lipsesc de obicei nicăieri și care strigau, spre știința celor din jur, numele seniorilor care se perindau : Saint-Aignan cel poleit în aur, frumos la chip și cu mijlocul tras ca prin inel, de Guiche, cu fața gingașă ca o floare din sud, călărind un armăsar focos care fremăta în frîu, lovind caldarîmul să-l fărîme, Brienne, cu cele trei rînduri de pene la pălărie, care îl înconjurau ca niște bătăi de aripi ale unei păsări măiestre, numai alb și roz.

Angelica se dădu puțin înapoi și-și mușcă buzele cînd îl văzu trecînd pe marchizul de Vardes, cu figura lui distinsă și obraznică sub peruca blondă, călărind trufaș în fruntea a o sută de halebardieri elveției, în haine strălucitoare de paradă, gîtuiți de gulerele scrobite.

Izbucni dintr-o dată sunetul ascuțit al alămurilor trompetelor, acoperind ropotul cadenței defilării. Uralele și ovațiile răsunară ca un tunet uriaș, care făcea să se cutremure zidurile. Purtat de va-

lul acesta imens care tălăzuia mulțimile se apropia regele !

Era acolo ! Sosise ! Era regele ! Frumos ca soarele ! Dumnezeule sfinte, regele, regele nostru, regele în carne și oase, uite-l ! Ce mare e, sfinte Christoase ! Ce falnic e regele nostru, ce măreție ! Doamne Dumnezeule, avem în sfîrșit un rege ! Nici terchea-berchea cum era prăpăditul de Carol al IX-lea sau frate-său, muierea aia de Henric al III-lea, care n-au fost în stare nici unul să se prăsească, să lase urmași la tron, nici prea simplu ca Henric al IV-lea, bunică-său, Dumnezeu să-l odihnească în pace, că mare a mai fost, așa simplu cum era ! Și nici posac ca taică-său, Ludovic al XIII-lea, care, să ne ierte Cel de Sus, nu călca a rege deloc, nu-i plăceau petrecerile, nici femeile nici nimic... Dar ăsta da, măiculiță, uite, așa trebuie să fie un rege. Phiii !... Și uite că nu se lasă să-i țină nenorociții ăia baldachinul peste el, să-l apere de soare, umblă așa, să-l vedem noi ! Și avem ce vedea ! Trăiască regele !

Și strigătul acesta, amplificat de un ocean de piepturi, izbucnea cutremurînd și măturînd totul în calea lui, ca un uragan dezlănțuit.

Regele Franței, Ludovic al XIV-lea, trecu prin fața palatului Beauvais fără să bănuiască ce rol aveau să joace în viața lui cele trei femei pe care hazardul le adunase la aceeași fereastră, privindu-l cu ochi lacomi.

Athénaïs de Tonnay-Charente de Montemart.

Angelica de Peyrac.

Françoise Scarron, născută d'Aubigné.

Angelica o simți pe Françoise fremătînd.

— Frumos mai e, Doamne sfinte ! șopti văduva în extaz.

În fața priveliștii omului zeificat, care se îndepărta încet în talazurile aclamațiilor mulțimii înnebunite de entuziasm, Angelica se gîndi dacă nu cumva biata văduvă Scarron și-l amintea pe micul năpîrstoc libidinos căruia îi fusese timp de atîția ani servitoare și jucărie.

Athénaïs, cu ochii ei albaștri măriți de emoție, murmură :

— Firește, e frumos și fiindcă poartă veșminte strălucite, dar cred că e frumos și fără nimic pe el, chiar fără cămașă. Ferice de regină să aibă în pat asemenea minunăție !...

Angelica nu zicea nimic.

«El e cel care ține în mînă soarta noastră, își spunea ea. Dumnezeu să ne ocrotească ! E prea mare și prea puternic regele, e prea înalt pentru niște oameni mici ca noi !»

Un răcnet de entuzism general se ridică din nou din mulțime.

— Prințul ! Trăiască prințul ! Trăiască monseniorul prinț !

Angelica tresări.

Înalt și slab, aproape costeliv, ținînd sus fruntea sub care ardeau ochii scormonitori, cu nasul lung și coroiat ca de pasăre de pradă, prințul de Condé intra și el în Paris, după atîta amar de ani. Venea din Flandra, unde îl dusese apriga sa împotrivire față de puterea regală. Nici urmă de scrupule, de regrete, ci numai o nespusă trufie. Iar poporul îl aclama. Nu pe trădător, ci pe învingătorul de la Rocroi și Lens [1], care făcuse din Franța o putere

[1] Bătălii decisive cîștigate de armata franceză, sub conducerea prințului de Condé, în finalul războiului de 30 de ani, în 1648, asupra armatei imperiale germane. (n. trad.).

în fața căreia tremura toată Europa. Alături de el, Monsieur, fratele regelui, înfășurat tot în dantele, părea mai curînd o codană deghizată.

Apăru în sfîrșit și tînăra regină, într-un car roman de argint aurit, tras de șase cai cu valtrapuri aurite, brodate cu flori de crin lucrate în aur și pietre scumpe. Spaniola, fiica cruntului Filip al IV-lea, care însîngerase Franța ani de zile, era acum regina francezilor. Nu se zgîrciră totuși cu uralele, deși nici pe departe nu mai era vorba de delirul care însoțise trecerea regelui și mai apoi a prințului de Condé. Regina Maria-Teresa trecea rece și parcă neînsuflețită prin fața parizienilor. Poporul ei.

Parada se încheie curînd. Mai urmau acum ceva trupe care nu mai interesau pe nimeni, umplutură pe care nici una din cele trei femei nu ținea s-o vadă, așa că tot grupul porni pe scări în jos, cu emoția spectacolului abia terminat.

Caterina Chioara aștepta la piciorul scării, cu aerul că pîndea pe cineva. Cînd micul lor grup apăru pe palier, strigă cu voce ruginită :

— Ei ! Cum a fost ? V-ați desfătat după pofta inimii, porumbițelor ?

Izbucniră toate în strigăte de aprobare, fericite, mulțumindu-i chioarei pentru nemaipomenita bunătate.

— Atunci e-n regulă. Ia luați-o pe-aici, să înfulecați cîte ceva, o gustărică pentru niște fete frumoase și pentru mîndrețea asta de flăcău, mînca-l-ar mama de băiat frumos ! adăugă ea, aruncînd o ochează pofticioasă spre tînărul Montemart, care nu mai știu ce să zică.

Noroc că chioara îl lăsă în pace, atingînd-o ușor pe Angelica pe umăr cu evantaiul.

— Fată frumoasă, ia vino-ncoa la mama să stăm o ţîră de vorbă... că avem ceva de pus la cale amîndouă...

Surprinsă, Angelica o urmă pe doamna asta de Beauvais de-a lungul salonului ticsit de oaspeţi, pînă într-un mic budoar de la capătul celălalt al clădirii, unde nu era nimeni.

— Uf ! gîfîi amfitrioana, lăsîndu-se sleită de puteri într-un fotoliu. Greu al dracului să mai găseşti un colţişor liber într-o zi ca asta, să poată să şadă liniştite de vorbă două doamne...

Îşi făcea vînt cu evantaiul, trăgînd cu coada ochiului spre Angelica şi observînd-o cît se poate de amănunţit, în ciuda singurului ei ochi, mai pătrunzător decît multe priviri ale oamenilor întregi. Pleoapa pe jumătate lăsată peste orbita goală dădea întregii ei feţe o expresie de lichelism, întărită de straturile groase de fard de pe obraji şi de gura fără dinţi.

— Eheheheee ! Va să zică aşa, porumbiţo ! Dumneata eşti persoana ! Păi... eu zic că o să ne-nţelegem, nu ? Ia zi, păpuşică frumoasă, ce părere ai avea de un palat pe-aci, pe-aproape, pe lîngă Paris, cu majordom, valeţi, lachei, cameriste, tot ce trebuie, şase trăsuri, dar trăsuri, nu troşcalete nenorocite ca aia de-aţi venit voi cu ea încoace, plus o sută de mii de livre pe an rentă ? Ai ? Nu-i aşa că nu-i de colea ?

— Mie îmi propuneţi toate astea ? răspunse Angelica abia stăpînindu-şi rîsul.

— Păi dar ! Lui tata mare, crezi ?

— Şi din partea cui ?

— Din partea cuiva care nu-ţi vrea decît binele.

— Mă îndoiesc. Mai departe ?

— Mai departe ce ? Nu-ţi ajunge ?

Şi chioara se aplecă spre ea cu un aer complice:

— Un senior putred de bogat nu mai poate de dragul ochilor dumitale, frumoaso ! Băftoaso !

— Ascultați, doamnă, zise Angelica, ținîndu-și firea ca să n-o jignească pe distinsa stăpînă a casei, sînt foarte recunoscătoare acestui senior, indiferent cine ar fi, dar mi-e teamă că vrea să abuzeze de naivitatea mea de provincială făcîndu-mi asemenea propuneri de-a dreptul princiare. Acest domn mă cunoaște destul de puțin dacă își închipuie că numai pomenirea acestor bogății m-ar putea face să-i aparțin !

— Nu zău ! se minună chioara batjocoritoare. Care va să zică ești în bani de faci mutrele astea ! Iaca-na ! Și eu, care auzisem că toată averea voastră e sub sigiliu și că ai ajuns să-ți vinzi caii ! Să te mai iei după lume, poftim !

Ochiul aprig o scormonea pînă în străfundurile ființei ei.

— Văd că sînteți bine informată, doamnă, dar vă asigur că sînt foarte departe de a-mi vinde trupul.

— Să-ți vinzi trupul ? Dar cine a zis așa ceva, prostuță mică ? șuieră prietenoasă doamna de Beauvais printre gingiile știrbe.

Fu rîndul Angelicăi să o privească uluită.

— Păi... așa am înțeles din spusele dumneavoastră...

— Ei asta-i acuma ! Dacă o să-ți iei un amant sau zece sau n-o să-ți iei nici unul, asta-i treaba dumitale, draga mea. Poți să-ți pui și cenușă-n cap, dacă așa ți se năzare ! Te privește. Ce-ți cer eu este să accepți propunerea asta. Ei ? Ia zi, facem tîrgul ?

— Dar... în schimbul a ce anume ? întrebă Angelica, simțind că nu mai înțelege nimic.

Cealaltă se apropie mai mult şi o apucă familiar de amîndouă mîinile, zicînd :

— Uite, e cît se poate de simplu, făcu ea pe un ton înţelept de bunicuţă. Te instalezi frumos în castelul ăsta de care vorbim. Unde-o fi, eu nu ştiu, nici cum arată, dar te pot asigura că e ceva pe cinste. Buuun ! Te instalezi, care va să zică, vii la curte, la Sain-Germain, la Fontainebleau. Ia zi, nu-i plăcut să iei parte la serbări, să roiască craii în jurul tău, să se bată pentru tine, ai ? Bineînţeles, dacă ţii cu dinţii poate să te cheme mai departe doamna de Peyrac... Dar poate că preferi să-ţi schimbi numele. Bunăoară doamna de Sancé, să zicem... Sună drăguţ... Treci pe stradă şi lumea zice : «Ia uite-o pe frumoasa doamnă de Sancé !» Sau la curte la fel. Ia zi, te-nvăţ eu de rău ?

— Dar... în sfîrşit, sper că nu mă credeţi atît de neroadă încît să-mi închipui că un gentilom mă acoperă cu toate bogăţiile astea fără să-mi ceară nimic în schimb ,nu ?

— Heheheheee ! behăi Caterina Chioara, iaca, fată frumoasă, că nu eşti departe de adevăr ! Tot ce trebuie să faci e să nu te mai gîndeşti decît la Ia zi, e ceva aşa de greu pentru o mîndreţe de fată ca dumneata ? Ei ? Şi o scutură de braţ, clipind cu înţeles din singurul ochi teafăr.

Şi o scutură de braţ, clipind cu înţeles din singurul ochi teafăr.

— Trebuie să uiţi. Doar atîta, să uiţi. Nimic mai mult.

«Mi se cere să-l uit pe Geoffrey, îşi spunea Angelica, să uit că sînt soţia lui, să renunţ la a-l mai apăra, să şterg amintirea lui din viaţa mea, să şterg tot, tot, tot... Mi se cere să tac, să uit...»

Şi într-o clipă avu din nou în faţa ochilor imaginea casetei cu flaconul de otravă. Acum începea

să fie sigură că de acolo veneau toate nenorocirile care se abătuseră pe capul lor. Cine putea avea interes s-o facă să tacă ? Cu siguranță, o mulțime de oameni mari ai Franței, domnul Fouquet, prințul de Condé, toți nobilii a căror trădare, frumos împăturită, aștepta în liniște în caseta de santal ascunsă la castelul Plessis. Mulți și puternici dușmani!

Scuturâ din cap cu hotărîre.

— Sînt dezolată că nu vă pot face pe plac, doamnă, dar fără îndoială că mintea mea e prea puțin obișnuită cu asemenea rafinamente... Findcă mărturisesc că tot nu înțeleg ce-mi propuneți.

— Nu-i nimic, mititico, ai să te mai gîndești și-mi dai răspunsul mai tîrziu. Nici eu nu ziceam să-mi zici acuma, pe loc, dacă-ți convine sau nu. Dar nici prea mult să nu stai să te socotești, da ? Așa, vreo două-trei zile, e bine ? Eu tot zic că ai să fii fată deșteaptă și n-ai să te apuci să dai cu piciorul norocului, cînd te așteaptă atîtea bogății ! Astea fac mai mult decît...

Se aplecă spre Angelica și rosti tainic :

— ... decît să te trezești moartă, nu ?

8

— După părerea dumitale, domnule Desgrez, cam în ce scop acel senior misterios îmi propune un castel și o sută de mii rentă ?

— Pe legea mea, răspunse avocatul, cred că în același scop în care v-aș oferi și eu un castel și o sută de mii de livre rentă, dacă i-aș avea, firește.

Angelica îl privi fără să înțeleagă, apoi, sub săgețile pătrunzătoare ale ochilor lui aprinși, simți că roșește și lăsă capul în jos. Nu-l privise niciodată prea atentă pe avocat pînă acum și fu foarte tul-

burată să ghicească, sub hainele tocite, un trup elastic și frumos proporționat. Nu era frumos, nici vorbă, cu nasul lui mare și cu dinții lați și inegali, dar avea o fizionomie expresivă. Maestrul Fallot spunea despre el că, în afară de talent și erudiție nu mai avea nici una din calitățile ce se cer cuiva spre a deveni un magistrat onorabil. Își frecventa destul de puțin colegii, era neglijent în a-și cultiva relațiile și a-și face altele noi și folositoare, pierzînd în schimb vremea prin taverne, ca în anii studenției. E drept că asta nu era chiar cu totul nefolositor, fiindcă era avocatul cel mai potrivit pentru cercetări prin locuri unde onorabilii avocați din strada Saint-Landry nu prea îndrăzneau să se aventureze, dar unde jerpelitul Desgrez se mișca în largul lui, ca peștele în apă.

— Totuși, zise Angelica, e vorba de altceva decît lucrul pe care îl bănuiești dumneata. Mă întorc deci la întrebare : de ce au încercat în două rînduri să mă omoare ? Și de ce acum încearcă într-un mod atît de costisitor să se asigure de tăcerea mea ?

Figura avocatului se întunecă dintr-o dată.

— Mda. Cam asta așteptam, să mă întrebați care e cauza.

Părăsi atitudinea dezinvoltă de pînă atunci și, ridicîndu-se de la biroul maestrului Fallot, veni și se așeză în fața Angelicăi.

— Doamnă, zise el, s-ar putea să nu fiu eu omul de legi care să vă inspire cea mai mare încredere. Totuși aș îndrăzni să afirm că onorabilul dumneavoastră cumnat n-a nimerit-o prea rău cînd v-a îndreptat spre mine, căci cazul soțului dumnevoastră cere mai curînd calitățile unui polițist privat, adică exact ceea ce am cam devenit eu prin forța împrejurărilor. Asta e mai necesar acum decît

cunoașterea amănunțită a legilor și a procedurii. Numai că adevărul este că nici eu nu pot descîlci această țesătură complicată decît dacă dumneavoastră consimțiți să-mi dați toate elementele, ca să pot vedea limpede cum stau lucrurile. Pe scurt, ard de nerăbdare să vă întreb un lucru...

Se ridică, merse să vadă dacă nu cumva asculta cineva la ușă, ridică perdeaua rafturilor cu dosare, apoi se întoarse la locul de mai înainte, rostind cu voce scăzută :

— Ce lucru anume cunoașteți, dumneavoastră și soțul dumneavoastră, care îl sperie pe unul din cei mai puternici oameni din regat ? Mă refer la domnul Fouquet.

Angelica se făcu albă ca varul și îl privi rătăcită.

— Bun, prin urmare ceva există, pe cît văd eu, zise Desgrez. Pentru moment, aștept date de la un spion care se află în coasta lui Mazarin. Dar altul m-a pus pe urmele unui servitor numit Clément Tonnel, care a fost pe vremuri omul de încredere al prințului de Condé...

— Și majordomul nostru, la Toulouse.

— Deci asta era ! Se leagă. Individul ăsta, Tonnel, e în raporturi foarte strînse cu domnul Fouquet. În realitate, se pare că numai pentru el lucrează, primind din timp în timp sume mari de bani și de la fostul lui stăpîn, prințul de Condé, pe care probabil că-l șantajează. Acum, o altă întrebare : prin intermediul cui vi s-a făcut propunerea de a accepta un palat și o sută de mii de livre rentă pe an ?

— Prin doamna de Beauvais.

— Aha ! Caterina Chioara, care va să zică !... De data asta chiar că încep să se clarifice niște lucruri ! E mîna lui Fouquet, precis. Plătește gras ca să afle toate secretele curții și cel mai bine îl

servește nenorocita asta de precupeață, și firește că ea încasează și onorariile mai mari. Altădată cotoroanța asta era în solda lui Mazarin, numai că italianul ăsta zgîrcit n-a știut să-i recompenseze cum se cuvine serviciile... și Fouquet i-a suflat-o. Să mai adaug că am mai dat și de alt înalt personaj care a jurat pieirea soțului dumneavoastră și pe a dumneavoastră chiar.

— Cine ?

— Monsieur, fratele regelui.

— Ești nebun ! țipă Angelica.

Avocatul se strîmbă răutăcios :

— Credeți că v-am escrocat de cele o mie cinci sute de livre ? E drept că am aerul unui om care se ține de glume, dar informațiile pe care le-am obținut costă atît de mult tocmai fiindcă sînt absolut exacte. Fratele regelui v-a întins o capcană la Luvru și a vrut să vă asasineze. Știu asta chiar de la golanul care a înjunghiat-o pe camerista dumneavoastră, Margot, și m-a costat prețul a zece ulcioare mari de vin din cel mai scump la Cocoșul Roșu ca să-i dezleg limba.

Angelica își trecu mîna pe frunte. Încet, încet, porni să-i povestească lui Desgrez curiosul incident căruia îi fusese fără să vrea martoră la Castelul Plessis, cu ani în urmă.

— Ce s-a întîmplat cu ruda dumneavoastră, marchizul du Plessis ?

— Nu știu. Dar s-ar putea să fie la Paris sau în armată. Nu-i plăcea să stea la castel, să se înfunde în provincie, era om de curte.

— Fronda a rămas departe, în urmă, murmură visător avocatul, dar nu e nevoie de prea mult ca să aprindem un fitil care încă mai fumegă. Evident, există o mulțime de înalte personaje care tremură

de frică să nu iasă la lumină dovada trădării lor de atunci. Şi încă ce dovadă !

Cu un gest nervos, dădu la o parte vrafurile de dosare şi de hîrtii de tot felul din faţa lui şi lăsă masa liberă, ca un cîmp de bătălie pe care trebuia să vadă bine dispozitivul.

— Deci, ca să recapitulăm : domnişoara Angelica de Sancé, adică dumneavoastră înşivă, e bănuită că s-ar afla în posesia unui secret din cele mai redutabile. Prinţul sau Fouquet îl însărcinează pe Clément Tonnel să vă spioneze, iar Tonnel vă pîndeşte ani de zile în propria dumneavoastră casă, fără să stîrnească nici o bănuială. În sfîrşit, obţine certitudinea faptelor care pînă atunci erau doar bănuieli : dumneavoastră sînteţi persoana care a şterpelit caseta şi numai dumneavoastră şi contele cunoaşteţi ascunzătoarea. Deci Tonnel merge să-i raporteze lui Fouquet şi, firesc, primeşte răsplata în bani sunători. E o informaţie care valorează enorm, fiindcă afacerea îl poate duce pe Fouquet la butuc. Aşa că, începînd din momentul respectiv, pieirea dumneavoastră e lucru hotărît. Toţi cei care trăiesc de pe urma supraintendentului, toţi cei care se tem că prin căderea lui ar pierde pensiile şi favorurile de care se bucură, toţi se unesc ca să vă piardă. Pe dumneavoastră şi pe seniorul din Toulouse care ar putea să apară într-o zi în faţa regelui spunînd : «Iată cum stau lucrurile !» Dacă ne-am afla în Italia, domnii aceştia s-ar folosi de pumnal sau de otravă... Dar se ştie că domnul conte de Peyrac e imun la otravă şi, de altfel, în Franţa a ieşit de destul timp moda de a da lucrurilor o aparenţă de legalitate. Şi uite cum caraghioasa înscenare a arhiepiscopului de Toulouse pică la ţanc. Le oferă pe tavă un motiv ca să-l facă pe contele de Peyrac să dispară : un proces pentru vrăjitorie. Re-

gele e și el de acord, deși din alte motive : au știut să-l facă invidios pe acest senior atît de bogat și de mîndru, care nu se ploconește în fața lui, milogindu-se pentru bani sau favoruri. Drept care regele e și el bucuros că-i pică așa un motiv minunat și semnează pe loc ordinul de arestare: la Bastilia cu contele ! Toată lumea poate răsufla ușurată.

— Ba nu ! șuieră Angelica, pradă unei furii sălbatice. Eu n-am să-i las să răsufle ușurați ! Am să răscolesc cerul și pămîntul, pînă cînd se va face dreptate ! Am să ajung pînă la rege, ca să-i spun *de ce* avem, soțul meu și cu mine, atîția dușmani !

— Șșșșt ! făcu Desgrez. Nu vă înfierbîntați așa, doamnă ! Băgați de seamă, aveți în mînă o bombă plină ochi cu pulbere, dar să nu fiți tocmai dumneavoastră prima făcută bucățele de explozia ei ! Cine vă poate garanta că Mazarin sau poate însuși regele nu sînt la curent cu toată afacerea asta ?...

— Dar bine, protestă Angelica, tocmai ei erau victimele avute în vedere de complotiști ! Trebuiau să-l asasineze pe cardinal și, dacă se putea, pe rege și pe fratele lui, pe Monsieur !

— Înțeleg, frumoasă doamnă, înțeleg, zise avocatul cu un aer gînditor. Admit logica argumentelor dumneavoastră, numai că intrigile oamenilor mari formează un adevărat nod de vipere. Cine încearcă să-l desfacă se poate trezi mușcat și atunci gata, s-a zis cu el ! E foarte cu putință ca Mazarin însuși să fie de mult timp la curent cu toată afacerea, datorită pînzei lui de spioni, e o artă în care nu-l întrece nimeni. Dar ce-l interesează pe el un trecut din care a ieșit învingător cu atîta strălucire ! A tratat cu spaniolii întoarcerea și iertarea prințului de Condé. Mai era cazul să pună încă o pată neagră pe masa pe care oricum tot urma să treacă cu buretele ? Așa că s-a făcut că nu bagă de seamă. Vor să-l a-

resteze pe seniorul din Toulouse ? Să-l aresteze, foarte bine, lui îi este total indiferent. Ba chiar e o idee bună. Regele e încîntat să facă așa cum îl sfătuiește cardinalul, fiindcă are și el polițe de plătit, și averea uriașă a contelui de Peyrac îi lasă gura apă. Așa că semnează fără mofturi ordinul de arestare. Acum înțelegeți ?

— Dar Monsieur, fratele regelui ?

— Monsieur ? Nici lui nu-i pasă că Fouquet s-a gîndit o dată să-l omoare, cînd era copil. Prezentul contează, nu trecutul, iar în prezent tocmai domnul Fouquet e sprijinul lui cel mai de seamă. Îl umple de aur și-i caută bărbați. Monsieur n-a fost un copil prea răsfățat nici de mamă-sa, nici de frate-său, să-mi fie iertată exprimarea... Așa că acum tremură ca protectorul lui să nu pățească ceva. Pe scurt, toată afacerea ar fi fost dusă la sfîrșitul cel mai convenabil pentru toți dacă nu se amesteca tocmai soția contelui, adică dumneavoastră, încurcîndu-le toate socotelile. S-au gîndit că, fără sprijinul soțului dumneavoastră, veți dispărea, speriată să nu vi se întîmple cine știe ce, nici nu s-au așteptat la vreo primejdie dinspre partea asta. Nimeni nu se gîndește vreodată ce s-a întîmplat cu soția cutărui sau cutărui senior căzut în dizgrație. Toate au grijă să se facă nevăzute. Unele se închid în vreo mănăstire. Altele își schimbă numele și-și pierd urma. Numai dumneavoastră v-ați încăpățînat să nu faceți așa. Ba mai aveți și pretenția să se facă dreptate !... Asta chiar că e culmea obrăzniciei, nu ? Atunci au încercat să scape frumușel de dumneavoastră. Prima dată cînd vi l-au trimis pe Clément Tonnel, tocmai ca să fie siguri că nu va fi împușcată din greșeală altă femeie, și a doua oară la Luvru, cînd v-au atras spre ieșirea aceea, nemaipomenit de potrivită ca să faci cuiva

de petrecanie ! Probabil că s-au speriat de atîta ghinion și și-au spus că sînteți apărată de cine știe ce puteri... Așa că Fouquet, în disperare de cauză, recurge și la demonul ispitei. Un palat, o sută de mii de livre rentă... Ce femeie rezistă la așa ceva ?

Angelica scăpă un geamăt adînc.

— E îngrozitor, șopti ea. Unde întorc privirile, nu dau decît de dușmani, de priviri încărcate de ură, de invidie, dispreț, amenințare...

— Ascultați, nu e încă totul pierdut, zise calm avocatul. Fouquet vă oferă o retragere onorabilă și avantajoasă. Nu vă oferă averea soțului dumneavoastră, e adevărat, fiindcă aceea trebuie să fie a regelui, dar orișicît ! Vă oferă o viață lipsită de griji. Ce mai vreți ?

— Îl vreau pe bărbatul meu ! țipă Angelica ridicîndu-se furioasă.

Avocatul o privi ironic.

— Sînteți într-adevăr o persoană foarte ciudată...

— Iar dumneata ești un laș ! Un iepure fricos, care tremură la fel ca toți ceilalți !

— E drept, doamnă, că viața unui nenorocit de contopist nu face prea mult în ochi acestor înalte personaje, suspină el.

— Ei bine, atunci păstrează-ți viața dumitale de doi bani, păstreaz-o pentru procesele dumitale cu băcani care-și dau slugile hoațe în judecată și cu moștenitori care se ceartă pe trei farfurii și două scaune ! Nu mai am nevoie de dumneata !

Avocatul se ridică tăcut, despăturind cu gesturi încete o foaie de hîrtie.

— Aveți însemnate aici toate cheltuielile pe care le-am făcut, doamnă, zise el cu răceală. Veți vedea că n-am oprit nimic pentru mine.

— Nu mă interesează dacă ești cinstit sau hoț!

— Un sfat dacă vreţi să ascultaţi.

— Nu-mi trebuie sfaturile dumitale. Cumnatul meu cunoaşte şi el legile, aşa că am la cine să cer sfaturi !

— Cumnatul dumneavoastră nu ţine cîtuşi de puţin să iasă în faţă în afacerea asta. V-a primit în casă şi v-a pus în legătură cu mine tocmai pentru ca, dacă totul se termină cu bine, să culeagă laurii celui care a aranjat lucrurile. Dacă nu, n-a văzut şi n-a auzit nimic, se spală frumuşel pe mîini şi rămîne cel mai credincios magistrat al regelui. Şi tocmai pentru asta vă spun : încercaţi să-l vedeţi pe rege !

Îşi luă pălăria pleoştită şi salută cu un gest corect dar rece, adăugînd :

— Dacă doamna contesă are nevoie de mine, în fiecare seară pot fi găsit la taverna Trei Ciocane.

*

*

Îndată ce avocatul ieşi pe uşă Angelica simţi dintr-o dată nevoia de a izbucni în plîns. Acum rămăsese cu adevărat singură. Se simţea apăsată de un cer de furtună, un vălmăşag de nori grei îngrămădindu-se din toate părţile : ambiţia arhiepiscopului de Toulouse, teama lui Fouquet şi a prinţului de Condé, viclenia şi lipsa de vlagă a cardinalului, pînda cumnatului şi a surorii ei, care abia aşteptau s-o gonească din casă la cel mai mic semn că bătălia era pierdută...

În vestibul o întîlni pe Hortensia, încinsă cu un şorţ alb în jurul mijlocului slăbănog. Toată casa mirosea a căpşuni şi a portocale. Era în septembrie, cînd bunele gospodine fac dulceţuri pentru iarnă, operaţie complicată, care necesita tot felul de manevre, cu tingiri mari de aramă şi cu căpăţîni de

zahăr. Toată casa era cu fundul în sus de trei zile și încă mai era de lucru.

Hortensia, care abia ducea în brațe o căpățînă de zahăr cît toate zilele, care costa o mică avere, se împiedică de Florimond, în timp ce acesta ieșea în goană din bucătărie, scuturînd de zor o jucărie cu trei clopoței de argint și două boabe de cristal.

Nici nu era nevoie de mai mult ca să dezlănțuie furtuna.

— Ei, asta-i bună, țipă Hortensia furioasă, după ce că ne facem de rîsul vecinilor și ne compromitem cu tine-n casă, nici nu mă mai pot mișca să-mi văd de treabă fără să mă văd trîntită și cu urechile sparte de derbedeul ăsta mic ! Mă doare capul de hărmălaia lui ! Și în timp ce eu nu-mi mai văd capul de treburi, doamna își primește avocatul în audiență particulară sau bate ulițele sub cuvînt că vrea să-și scoată șchiopul din pușcărie, ca să nu rămînă fără bunătate de avere !

— Nu mai țipa atîta, zise Angelica. Ți-am spus că vreau să te ajut și eu la făcutul dulcețurilor, cunosc o grămadă de rețete bune, din sud.

Dar Hortensia, cu căpățîna de zahăr în mînă, se ridică pe vîrfuri și se îndepărtă, rostind cavernos, cum văzuse în tragediile antice :

— Să nu cumva să te atingi de hrana pe care o pregătesc eu pentru bărbatul meu și pentru copiii mei ! Nu uit că ești măritată cu un vrăjitor vîndut diavolului, un făcător de farmece, un fabricant de otrăvuri ! Și nu m-aș mira să fii și tu amestecată în meșteșugurile lui diavolești și să umbli și tu cu cine știe ce farmece ! Bărbatu-meu e foarte schimbat de cînd ai venit tu în casa noastră și abia-l mai recunosc !

— Bărbatu-tău ? Dar nici măcar nu mă uit la el, să nu cumva să ți-l deochi !

— Nu-i nimic, se uită el la tine... mai mult decît s-ar cuveni. Nu crezi că ar cam fi cazul să pricepi că prezența ta se prelungește prea din cale-afară ? Cînd ai venit, ziceai că doar o noapte...

— Fii sigură că mă zbat cît pot ca să lămuresc lucrurile !

— Zbate-te, zbate-te, să te ia și pe tine la ochi și să te trezești și tu la pîrnaie !

— În situația în care sînt, zău că de multe ori mă gîndesc dacă nu mi-ar fi mai bine în pușcărie ! Acolo cel puțin m-ar găzdui gratis și nu m-ar cicăli nimeni !

— Gratis ? Vezi că ești proastă ? rînji Hortensia. Nu știi ce vorbești dacă poți spune așa ceva ! Acolo trebuie să plătești zece parale pe zi, deștept-o, și parcă văd că au să-mi ceară mie, singura ta rudă !

— Nu-i cine știe ce scumpete ! Ție-ți dau ceva mai mult, mi se pare. Ca să nu mai punem la socoteală rochiile și bijuteriile care ți-au rămas ție!

— Cu doi copii, asta face treizeci de parale pe zi urmă Hortensia, făcîndu-se că n-o aude.

Angelica oftă și făcu un gest de lehamite.

— Bine, bine ! Ai dreptate, așa e !

— Păi da bineînțeles că așa e ! se fuduli Hortensia.

— Ai dreptate, hai, Florimond, vezi că o obosești pe mătușica Hortensia, și are treabă, ea cînd să le mai facă pe toate ? Și i s-au mai urcat și aburii de dulceață la cap și bate cîmpii ca o netoată !

Florimond se repezi înainte pe scări, scuturînd iar din răsputeri clopoțeii, ceea ce o făcu pe Hortensia să-și iasă de tot din sărite.

— Păi sigur ! zbieră ea roșie la față de furie, îi mai lei ăstuia micul și jucării de argint ! Copiii

mei nici n-au pus mîna vreodată pe aşa ceva te plîngi că n-ai bani, dar îi cumperi lui fiu-tu porcării de-astea care costă averi !

— Ce era să fac ? se dezvinovăţii Angelica. I-a plăcut atît de mult ! Şi nici prea scumpă nu e, are şi copilul cîrpaciului din colţ una la fel.

— Toată lumea ştie că mitocănimea nu ştie să economisească banii ! ţipă Hortensia, sufocîndu-se de indignare. Îşi răsfaţă plozii şi nu le dau nici un fel de educaţie ! În loc să te repezi să-i cumperi jucării scumpe, mai bine te-ai gîndi că eşti în mizerie, nenorocito, şi că eu n-am chef să stai pe capul meu !

— Nici n-am de gînd,răspunse calmă Angelica, îmediat ce vine d'Andijos mă mut la han şi scapi de noi.

Hortensia ridică din umeri cu un surîs compătimitor.

— Vezi să nu ! Trebuie să fii tîmpită de-a binelea ca să-ţi închipui că te cred. Habar n-ai de ce înseamnă legile şijustiţia ! Să vedem ce mare brînză are să-ţi aducă marchizul tău !

Trista prezicere a Hortensiei se îndeplini aproape cu totul. Marchizul se înapoie în cîteva zile, urmat de Kouassi-Ba, şi-i spuse Angelicăi că la Toulouse găsise toate bunurile contelui sigilate. Abia îi făcuse rost, cu mare greutate, de o mie de livre, împrumutate în taină de doi arendaşi credincioşi de-ai contelui, care îl rugaseră să nu care cumva să scape vreo vorbă despre asta, fiindcă se temeau să nu-şi piardă capul.

Aşa că cea mai mare parte a bijuteriilor Angelicăi, vesela de aur şi argint şi toate obiectele de preţ din palatul din Toulouse, inclusiv munţii de lingouri de aur şi de argint din pivniţe, fuseseră

toate ridicate și duse fie la locotenența generală din Toulouse, fie la Monpellier.

Marchizul părea foarte încurcat. Toată voioșia și bonomia de altădată i se risipiseră și arunca în jur priviri temătoare. Îi mai povesti că tot orașul și împrejurimile intraseră în fierbere la auzul veștii despre arestarea contelui de Peyrac. Se răspîndise știrea că la mijloc era mîna arhiepiscopului și palatul acestuia fusese pe punctul de a fi luat cu asalt de mulțimea înfierbîntată, iar cîțiva fruntași veniseră în taină la d'Andijos, spunîndu-i că era momentul cel mai bun pentru o ridicare a întregului ținut împotriva regelui și cerîndu-i nici mai mult nici mai puțin decît să se pună în fruntea răscoalei, care nu avea nevoie decît de un conducător, așa că marchizul cu chiu cu vai reușise să plece din Toulouse, mai curînd evadînd, ca să ajungă la Paris.

— Și acum ce ai de gînd să faci ? îl întrebă Angelica.

Deocamdată să mai rămîn cîtva timp la Paris. Ca și dumneavoastră, stau și eu cît se poate de prost cu banii. Am vîndut o fermă mai părăginită și crescătoria de porumbei. Poate fac rost de o slujbă la curte, dar cam slabă nădejde...

Vorbirea lui, atît de spumoasă și de plină de voioșie altădată, avea acum un ton jalnic ca de drapel în bernă.

«Oh, oamenii aceștia din sud ! gîndea Angelica. Jurăminte, cuvinte frumoase... Și cînd vine o nenorocire, gata, focul de paie s-a stins !»

— Nu vreau să te compromit, zise ea cu voce tare. Îți mulțumesc pentru servicii, domnule d'Andijos, și îți urez succes la curte !

Marchizul îi sărută mîna și plecă, parcă rușinat. Angelica rămase în vestibul, privind în urma lui

ușa grea și gîndindu-se cîți credincioși de-ai lui Geoffrey și de-ai ei nu plecaseră tot așa pe ușa aceea, cu ochii plecați, dar cu inimile ușurate că scapă de o stăpînă căzută în dizgrație.

Kouassi-Ba ședea chircit pe vine la picioarele ei. Îl mîngîie cu un surîs slab, gîdilîndu-l cu degetele prin părul creț, și uriașul zîmbi ca un copil.

O mie de livre. Cumplit de puțin, dar totuși ceva mai mult decît nimic. În noaptea următoare, Angelica se gîndi să plece din casa surorii ei, unde atmosfera devenise de nesuportat .Avea să-i ia cu ea pe Kouassi-Ba și pe micuța servitoare bearneză. Nu se putea să nu găsească în tot Parisul un han modest și curat. Și ieftin mai ales. Îi mai rămîneau cîteva bijuterii și rochia de aur. Cît putea obține pe ele ?

Copilul pe care îl aștepta începea să miște, dar abia se gîndea la el și nu mai avea aceleași emoții ca atunci cînd urma să-l aibă pe Florimond. Prima bucurie trecuse repede și fusese urmată de gînduri sumbre. Înțelegea că venirea pe lume a unui al doilea copil era, în asemenea împrejurări, adevărată nenorocire. În sfîrșit, nu trebuia să privească prea departe în viitor și să-și adune tot curajul! Fiindcă mai cu seamă de curaj avea nevoie acum.

Ziua următoare aduse o rază de speranță cu venirea unui paj al ducesei de Montpensier, cu o livrea de preț care adună imediat în jurul lui copiii cartierului și o grămadă de gură-cască. Însăși Hortensia fu impresionată și, auzind de casa cui ține pajul, se înmuie toată față de soră-sa, gîndindu-se dacă nu cumva o bruftuluise prea tare pe o atît de bună prietenă a verișoarei regelui.

Domnișoara de Montpensier o ruga pe Angelica să treacă pe la ea, la Luvru, în după-amiaza

aceea. Pajul insistă, repetînd de cîteva ori că nu mai era vorba de Tuileries, ci de Luvru.

Ceasurile se scurseră îngrozitor de greu pentru Angelica, așa că la ora cuvenită, tremurînd de nerăbdare, traversă podul Notre-Dame, spre marea decepție a lui Kouassi-Ba, care abia aștepta să mai vadă Pont-Neuf, dar Angelica nu mai voia să aibă de-a face cu negustorii ambulanți și cu cerșetorii care îi dăduseră atîta bătaie de cap data trecută.

Ajunse într-un suflet la imensa clădire a palatului și intră fără șovăire în curtea interioară dinspre catedrală, pornind să urce scara de marmură. Găsi repede drumul spre apartamentul pe care îl ocupa aici ducesa de Montpensier, dar tot timpul tremura la vederea coridoarelor sinistre, care o umpleau de spaimă, în ciuda luxului debordant, a plafoanelor de lemn aurit, a lambriurilor sculptate și a tapiseriilor de preț. Prea multe tenebre zăceau amenințătoare în ungherele astea parcă anume făcute pentru pîndă și ucidere. O istorie încărcată de sînge și de spaime țîșnea la fiecare pas prin palatul acesta vechi al regilor Franței, unde curtea unui rege tînăr încerca în van să trezească puțină voioșie.

Un anume domn de Préfontaines se apropie de Angelica, anunțînd-o că domnișoara de Montpensier se afla în atelierul pictorului ei, în marea galerie a palatului, și adăugă că are poruncă s-o conducă acolo pe doamna contesă de Peyrac.

Mergea lîngă ea cu un aer recules. Era un om între două vîrste, prudent și părînd a fi cu picioarele pe pămînt. Sfaturile pe care le dădea ducesei se pare că erau atît de prețioase și atît de strîns urmate, încît regina-mamă ceruse în două rînduri exilarea bietului om, numai ca să o lipsească pe

ducesă de un sfetnic înțelept și s-o facă să calce în strâchini, ca să stîrnească noi uri la curte. Deși era cuprinsă de tot felul de gînduri, Angelica se sili să afle de la el ce proiecte avea domnișoara de Montpensier. Avea să se instaleze în curînd la palatul Luxemburg, cum se auzea ?

Domnul de Préfontaines suspină adînc. Domnișoara se apucase să renoveze apartamentele din palatul Luxemburg care-i fuseseră destinate, deși erau foarte frumoase și aproape noi-nouțe. Pînă să se mute, se adăpostea la Luvru, neputînd să suporte să stea sub același acoperiș cu Monsieur, fratele regelui. Pe de altă parte, se vorbea insistent de apropiata căsătorie a lui Monsieur cu tînăra prințesă Henriette d'Angleterre și de instalarea tinerilor căsătoriți la Palais-Royal, ceea ce-i dădea ducesei speranțe în legătură cu întoarcerea la Tuileries.

— Personal, doamnă contesă, conchise domnul de Préfontaines, sînt de părere că Luxemburg sau Tuileries, n-are nici o importanță unde va sta domnișoara ducesă, numai să nu fie la Luvru.

Și se apropie de ea cu un aer tainic.

— Ce vreți, și tata și bunicul erau de religie reformată. Eu însumi am fost crescut pînă la vîrsta de zece ani în religia asta. Ei bine, vrînd-nevrînd, nu e hughenot care să se simtă la largul lui cînd trece pe culoarele Luvrului. Bineînțeles, a trecut aproape o sută de ani de la noaptea aceea îngrozitoare, dar parcă văd pe peste tot, pe dalele de pe jos, sîngele curs atunci, în Noaptea Sfîntului Bartolomeu. Bunicul meu mi-a povestit totul amănunțit. Avea pe vremea aceea douăzeci și patru de ani și numai printr-un miracol a scăpat din masacrul acela îngrozitor. Uitați-vă... de la fereastra aceea

trăgea regele Carol al IX-lea cu archebuza în seniorii protestanți care încercau să scape trecînd Sena ca să ajungă la Pré-aux-Clercs. Bunicu-meu îmi spunea că parcă-l vedea aievea pe rege, bărbos, bestial, strigînd : «Omoară ! Omoară ! Unul să nu scape !» Toată noaptea aceea la Luvru a fost măcelărie, nu alta ! De la toate ferestrele se aruncau cadavre, în toate alcovurile se înjunghiau oameni nevinovați... Nu sînteți hughenotă ?

— Nu, domnule.

— În cazul acesta vă spun drept că nu știu nici eu de ce vă povestesc toate astea, zise visător domnul Préfontaines. Eu însumi sînt catolic, dar educația din primii ani de viață își spune cuvîntul. Mai ales de cînd locuiesc la Luvru, mărturisesc că dorm foarte puțin. Sar mereu din somn și mi se pare că aud strigîndu-se pe culoare : «Omoară ! Omoară !» Și zgomotul pașilor seniorilor protestanți fugăriți de ucigași mă îngrozește... Dacă vreți să știți părerea mea, doamnă, vă spun drept că de multe ori mă gîndesc dacă nu cumva ori fi fantome pe aici, pe coridoarele Luvrului... fantome sîngerînde... și însetate de sînge la rîndul lor...

— Cred că v-ar prinde bine să beți seara cîte o fiertură de ierburi de somn, domnule de Préfontaines, îl sfătui Angelica, stînjenită de aceste evocări lugubre.

Cursa din care scăpase ca prin minune și care o costase viața pe biata Margot era prea proaspătă în mintea ei ca să vadă în cuvintele domnului de Préfontaines niște elucubrații de om obsedat de trecut.

Crima, violul și trădarea parcă erau impregnate în țesătura tapiseriilor scumpe de pe pereți și în zidurile străvechiului palat al regilor Franței.

Angelica ajunse curînd într-un soi de beci, sub galeria cea mare. Aici, încă din timpul lui Henric al IV-lea, erau apartamentele rezervate artiștilor și ajutoarelor lor.

Sculptori, pictori, ceasornicari, parfumieri, gravori în pietre prețioase, armurieri care știau să facă cele mai bune săbii, aurarii cei mai iscusiți, lutieri, mecanici care lucrau cu migală de bijutieri instrumente științifice, alții care cizelau arme, țesători de covoare și de stofe de preț, tipografi care scoteau de sub teascuri adevărate minuni ale meseriei lor, toți oamenii aceștia, cu familii cu tot, locuiau aici pe cheltuiala regelui, lucrînd de zor în folosul, firește, tot al regelui. În spatele ușilor groase de lemn lustruit se auzea zgomot de ciocane, pufăielile foalelor de la cuptoare, bufniturile surde ale preselor tipografilor și sumedenie de alte zgomote nedefinite, pe care nimeni nu s-ar fi priceput să le deslușească.

Pictorul care făcea portretul domnișoarei ducese de Montpensier era un olandez cu barbă aurie, înalt, și voinic, cu ochi albaștri nespus de blînzi, care contrastau puternic cu fața lui de culoarea cărnii crude. Artist modest și cuminte, altfel om de mare talent. Van Ossel opunea capriciilor doamnelor de la curte tăria caracterului lui pașnic dar hotărît, știind să se refugieze adeseori în spatele stîngăciei cu care vorbea franțuzește. Toată lumea îl tutuia, firește, ca pe valeți sau pe lachei, dar asta nu însemna că pînă la urmă nu rămînea tot el stăpîn pe situație. Dimpotrivă, reușea întotdeauna să convingă pe oricine de justețea părerilor lui.

Bunăoară acum ținuse morțiș să o picteze pe ducesă cu un sîn dezgolit și, la urma urmei, nu era deloc o idee rea, fiindcă tocmai aici era punctul

forte al numitei domnișoare. Iar dacă acest tablou era cumva destinat vreunui posibil pretendent la mîna ei, cum fuseseră atîtea altele, atunci era de crezut că elocvența sînului rotund, alb și ispititor, urma să completeze în chipul cel mai fericit cifra imensă a dotei și strălucirea numelui.

La intrarea Angelicăi, ducesa o recunoscu imediat și, din mijlocul valurilor bogate de catifea în care era învești mîntată, îi aruncă un surîs cald, la fel de luminos ca strălucirea perlelor și a bijuteriilor cu care era acoperită aproape de sus pînă jos.

— Într-o clipă sînt a dumitale, scumpa mea! Van Ossel, n-ai să te hotărăști o dată să pui capăt chinurilor astea tîmpite ?

Pictorul mormăi ceva nedeslușit în barbă și, de formă mai adăugă cîteva pete de lumină pe sînul căruia îi acordase toată atenția și declară că, din moment ce domnișoara ducesă dorea să încheie ședința, el accepta, deși mai era încă mult de lucrat la portretul acela. Apoi, în timp ce cameristele o ajutau pe ducesă să se îmbrace, dădu pensulele și paleta în grija unui băiat care probabil că era fiul lui și care pare-se că era acolo pe post de ucenic. O privi apoi cu multă atenție pe Angelica, își mută privirile asupra lui Kouassi-Ba și, în sfîrșit, ridicîndu-și pălăria, făcu o plecăciune adîncă.

— Dumneavoastră, doamna, dorește să facă portretul dumneavoastră. O, foarte, foarte frumos portret. Femeie luminoasă și maur tot negru, tot, tot ! Iese minune ! Soarele și cu noaptea...

Angelica declină cu un surîs oferta. Nu era timp pentru asemenea răsfățuri, dar poate că într-o zi...

Și își închipui cum ar fi arătat tabloul ei, atîrnat în holul cel mare al palatului din cartierul Saint-Paul, cînd, victorioasă, avea să se instaleze

acolo cu Geoffrey. Iar gîndul acesta o umplu de curaj şi de încredere.

În timp ce parcurgeau marea galerie, îndreptîndu-se spre apartamentele ducesei, aceasta o luă de braţ şi intră în subiect cu bruscheţea cu care Angelica de acum se obişnuise.

— Draga mea, speram, după ce m-am informat cît de cît, să-ţi pot da veşti bune, spunîndu-ţi că e într-adevăr vorba de o încurcătură provocată de cine ştie ce tîmpit de curtean care umblă să se afirme şi el în ochii regelui sau de calomniile cine ştie cărui nemernic pe care soţul dumitale l-o fi refuzat vreodată cu te miri ce şi i-a păstrat pică... Dar am făcut şi eu cercetări mai amănunţite şi mi-e teamă ca afacerea asta să nu fie încurcată din cale afară.

— Fie-vă milă, Alteţa Voastră, spuneţi-mi ce aţi aflat !

— Stai puţin, să intrăm la mine, departe de urechi indiscrete.

Cînd se văzură aşezate alături pe o canapea confortabilă, ducesa spuse :

— Adevărul e că n-am aflat decît destul de puţin, dacă lăsăm la o parte flecărelile tîmpite care circulă de colo colo în împrejurări din astea. Numai că tocmai faptul că am aflat atît de puţin mă îngrijorează cel mai mult. Lumea nu ştie nimic sau, mai bine zis, preferă să nu ştie. Asta e cel mai grav.

Apoi adăugă, după o scurtă şovăială, coborînd vocea :

— Soţul dumitale e acuzat de vrăjitorie !

Angelica nu-i spuse că ştia deja asta. Nu voia s-o jignească, aşa că o privi în continuare cu un aer întrebător.

— Asta nu e nici o nenorocire, urmă ducesa, şi s-ar fi putut aranja lesne dacă soţul dumitale ar

fi fost deferit unui tribunal ecleziastic, cum ar fi fost de aşteptat, dat fiind obiectul acuzării. Nu vreau să mă ascund faţă de dumneata : oamenii bisericii sînt cicălitori, nu te lăsa nici să răsufli, e drept, dar trebuie să recunoaştem că aparatul justiţiei lor, cînd e vorba să judece chestiuni din astea, e bine condus şi nu se compară cu tîmpitele de tribunale civile sau penale mirene. Şi tocmai aici e buba : soţul dumitale a fost dat pe mîna justiţiei laice. Nu-mi fac nici o iluzie : dacă va avea loc un proces, ceea ce nu e deloc sigur, totul va depinde numai şi numai de juraţi.

— Vreţi să spuneţi, Alteţă, că judecătorii laici s-ar putea să se arate părtinitori ?

— Da. Depinde de cine îi va numi.

— Şi cine îi numeşte.

— Regele.

Văzînd faţa înspăimîntată a tinerei sale prietene, ducesa se ridică, punîndu-i mîinile pe umeri şi încercînd să o liniştească. Toate se vor sfîrşi cu bine, asta era sigur. Dar trebuia limpezită o chestiune. Nu e vîrît la secret un om cu poziţia şi cu rangul contelui de Peyrac pentru orice bagatelă. Se interesase pe lîngă arhiepiscopul Parisului, cardinalul de Gondi, vechi luptător al Frondei şi prieten devotat, care nu-l putea vedea în ochi pe baronul de Fontenac, arhiepiscopul de Toulouse. Aflase de la acesta, şi trebuia ţinut cont că monseniorul de Gondi nu putea fi bănuit de complezenţă în legătură cu rivalul lui din Languedoc, aflase, deci, că arhiepiscopul de Toulouse iniţiase într-adevăr un proces de vrăjitorie împotriva contelui de Peyrac, dar că, înainte ca acest proces să-şi fi găsit o încheiere sau alta, o putere căreia numitul Pontenac nu i se putuse împotrivi îi smulsese procesul, care ajunsese, de la un tribunal ecleziastic, la unul laic;

— E lucru sigur că tîmpitul de arhiepiscop de Toulouse nici nu se gîndea să împingă lucrurile atît de departe, mai ales că nici el însuşi nu crede în aiurelile astea, cu vrăjitorii şi cu alte basme de adormit copiii. Ce voia el era să-i mai taie din nas soţului dumitale, fie cu ajutorul tribunalului ecleziastic, fie în faţa Parlamentului din Toulouse. Dar s-a trezit că i se smulge acuzatul de sub nas, şi n-a avut cum să crîcnească : era vorba de un ordin semnat de rege.

După care ducesa lămuri că, făcînd cercetări discrete, se convinsese că Geoffrey de Peyrac fusese luat din mîna tribunalului ecleziastic cu totul împotriva dorinţei clerului, probabil prin mijlocirea tribunalului parlamentar din Toulouse.

— Asta mi-a spus-o domnul de Masseneau cu gura lui. E un vrednic parlamentar din Languedoc care a fost chemat de curînd la Paris pentru nişte chestiuni misterioase şi care se gîndeşte dacă nu cumva e vorba chiar de afacerea soţului dumitale.

— Masseneau ? făcu Angelica pe gînduri.

Şi, într-o clipă, parcă văzu în faţa ochilor drumul prăfos dinspre Salsigne şi un grăsan care se zvîrcolea amarnic, roşu de furie şi ameninţînd : «Am să mă plîng guvernatorului... te aranjez eu... regelui...»

— Dumnezeule sfinte ! gemu ea, omul acesta e un duşman aprig al soţului meu !

— Am vorbit chiar eu cu el şi te asigur că n-ai dreptate, zise liniştită ducesa. Acest domn de Masseneau e într-adevăr neam de mojici, înnobilat de curînd, dar mi s-a părut un om surprinzător de deschis şi de demn pentru unul de teapa asta. Pe scurt, el chiar se teme să nu fi fost desemnat ca jurat în procesul bărbatului dumitale tocmai pentru că se ştie că au avut de curînd un diferend

amîndoi. Mi-a spus clar că el nu poate amesteca sentimentele lui personale faţă de contele de Peyrac, care l-a jignit şi l-a umilit de moarte, cu treburile justiţiei. Că el se simte obligat să-şi lase la uşă simpatiile şi antipatiile personale cînd intră în sala de judecată şi că acum nu i-ar plăcea deloc să se vadă judecător într-un simulacru de proces.

Angelica nu reţinu din toate astea decît un cuvînt : proces !

— Deci va exista un proces ? exclamă ea fericită. Un avocat pe care l-am consultat mi-a spus că asta ar însemna deja un succes, mai ales dacă s-ar obţine formarea unui tribunal în sînul Parlamentului din Paris. Prezenţa aici a lui Masseneau, care e şi el parlamentar, la Toulouse, e drept, dar tot parlamentar, pare a fi un indiciu că aşa stau lucrurile.

Dar ducesa se încruntă adînc, ceea ce n-o făcea cîtuşi de puţin să arate mai frumoasă.

— Cred că ştii, draga mea, că sînt trecută prin multe lucruri din astea şi mă pricep, slavă Domnului, la chichiţele avocăţeşti ! Şi am avut prea mult de-a face cu oamenii de robă ca să nu-i cunosc cum îmi cunosc buzunarele. Ei bine, dacă vrei să-ţi spun părerea mea, află că un juriu alcătuit din parlamentari nu va însemna cine ştie ce noroc pe bărbatul dumitale, pentru simplul motiv că toţi parlamentarii îi datorează cîte ceva lui Fouquet, actualul supraintendent al finanţelor. Aşa că au să-i execute ordinele fără să crîcnească, mai ales că însuşi Fouquet e un fost preşedinte al Parlamentului din Paris.

Angelica tresări. Fouquet ! Deci iarăşi Fouquet!

— De ce-mi spuneţi despre domnul Fouquet ? întrebă ea cu o voce nehotărîtă. Vă jur că bărbatul

meu n-a făcut nimic ca să-şi atragă ura acestui domn. Dimpotrivă, nu l-a văzut niciodată !

Domnişoara de Montpensier clătină din cap a îndoială.

— Personal n-am spioni în preajma lui Fouquet. De altfel, nici nu-mi stă în obicei să fac lucruri din astea, mai curînd el se ţine de... Şi tot aşa şi răposatul taică-meu, care zicea că în regatul ăsta nici nu se poate proceda altfel. Aşa că n-am nici bărbat nici femeie în anturajul tîmpitului de Fouquet, şi uite că ar fi prins acum de minune ! Dar am înţeles un lucru de la fratele regelui, care cred că e mai în solda lui Fouquet decît oricine. S-a scăpat şi mi-a spus că dumneata şi soţul dumitale cunoaşteţi un secret de maximă importanţă în legătură cu Fouquet.

Angelica simţi că i se opreşte inima. Trebuia să-i mărturisească totul, acum, înaltei ei protectoare ? Fu gata să înceapă, dar îşi aminti la timp ce gură spartă era ducesa şi ce talent avea de a vorbi de funie în casa spînzuratului. Mai bine să mai aştepte puţin, să ceară şi părerea lui Desgrez.

Aşa că suspină şi zise, ferindu-şi privirile :

— Ce aş putea eu şti despre acest puternic senior de care nici măcar nu m-am apropiat vreodată ? Firește, îmi aduc aminte că, pe cînd eram copil, auzeam vorbindu-se în Poitou de o conspiraţie a seniorilor, în care erau amestecaţi monseniorul de Condé domnul Fouquet şi multe persoane de seamă. Puţin după aceea, a izbucnit Fronda.

Era deja o mare îndrăzneală să rostească asemenea cuvinte nedelicate în faţa domnişoarei de Montpensier... Noroc însă că aceasta, nu luă în seamă cele auzite, sau cel puţin nu le interpretă ca pe o răutate la adresa ei, şi confirmă că însuşi tatăl ei

își petrecuse toată viața conspirînd. Era un fel de boală, pe care o moștenise și ea.

— Dar soțul meu s-a îmbogățit fără să conspire, zise Angelica surîzînd trist. Poate tocmai de asta le pare tuturor atît de suspect.

Domnișoara încuviință, adăugînd că lipsa oricărui spirit de slugărnicie înseamnă un cusur din cele mai dăunătoare la curtea Franței. Deși, oricît de grav ar fi fost, tot nu se pedepsea cu trimiterea la Bastilia !

— De altceva e vorba aici, spuse ea. Oricum am întoarce noi lucrurile, numai regele poate interveni. Oh, nu e deloc ușor să obții ceva de la el dacă îi intră în cap cine știe ce tîmpe... ce lucru, hm ! A învățat de la Mazarin diplomația florentină, școala lui Machiavelli. Acum îl vezi surîzînd sau chiar cu lacrimi în ochi, căci e un sentimental... în timp ce el de fapt și-a și pregătit pumnalul cu care să te înjunghie, oricît de bun prieten ți-ar fi !

Văzînd că Angelica se făcuse albă ca ceara, simți cum i se umezesc ochii. O îmbrățișă și în cîteva clipe izbucniră amîndouă în plîns.

— Am glumit, draga mea, așa am eu obiceiul... Nu trebuie să mă iei în serios. Nimeni nu mă ia în serios în regatul ăsta tîmpit. Așadar, spune-mi deschis : vrei să-l vezi pe rege ?

Angelica împietri, apoi, fără să poată rosti un cuvînt, îi căzu la picioare. Ducesa o îmbrățișă și lacrimile le făceau pe amîndouă să se simtă parcă mai ușurate.

— Primirea la Majestatea Sa e deja hotărîtă, zise ducesa. Te așteaptă peste două ore.

În loc să o tulbure, știrea o făcu să se simtă dintr-o dată ciudat de liniștită, cuprinsă de o ușu-

rare la care nu s-ar fi așteptat. Așadar, aceasta avea să fie ziua decisivă !

Nu mai avea cînd să se întoarcă acasă la Hortensia, așa că o rugă pe ducesă să-i îngăduie să se servească de fardurile ei, fiindcă voia să arate cît de cît prezentabilă în fața regelui. Ducesa fu foarte bucuroasă să o ajute și o dădu pe mîinile cameristei ei, fiindcă făcuse rost în sfîrșit de una care se pricepea de minune să aranjeze părul unei femei și s-o dichisească așa cum se cuvine.

În fața oglinzii, în timp ce camerista domnișoarei de Montpensier îi aranja coafura, Angelica se întrebă cu îngrijorare dacă mai era destul de frumoasă încît să-i facă regelui o impresie plăcută. Talia i se cam îngroșase, e drept, în schimb fața, altădată de o rotunjime copilăroasă, slăbise și se alungise, căpătînd o notă de infinită distincție. Avea ochii ușor încercănați și tenul palid. După un examen amănunțit, ajunse la concluzia că linia prelungă a obrazului și ochii mari, subliniați de ușoara umbră a cearcănelor, nu-i stăteau deloc rău, ba dimpotrivă, îi dădeau o expresie patetică, mișcătoare, plină de farmec.

Se fardă ușor, își puse o aluniță pe tîmplă și se lăsă mai departe în grija cameristei, care îi aranja cu degete pricepute valurile de bucle mătăsoase.

Cînd se privi din nou în oglindă și își examină expresia ochilor verzi, care scînteiau în lumina ca ochii de pisică, murmură:

— Nu sînt eu. Cea din oglindă e într-adevăr o femeie frumoasă ! Cum ar putea rămîne regele nepăsător ? Dar vai ! Nu știu dacă am să pot arăta destulă umilință... Ajută-mă, Doamne, să mă pot umili în fața lui !

Se ridică din reverența adîncă, simțind că inima îi bătea să-i spargă pieptul. Regele stătea în fața ei. Tocurile înalte de lemn lustruit nu făceau nici un zgomot în covorul greu de lînă.

Văzu că ușa micului cabinet se închise și că era singură cu suveranul. O cuprinse un sentiment ascuțit de jenă, aproape de frică. Îl mai văzuse pe rege, dar numai în mijlocul unei mulțimi de oameni. I se păruse ireal, asemeni unui actor pe o scenă. Acum simțea în fața ei, vie, prezența acestui bărbat robust, tînăr și plin de putere, răspîndind un parfum subtil de pudră de iris, cu care-și dădea, după moda timpului, pe pletele negre și bogate, deschizîndu-le culoarea. Iar bărbatul acesta era regele.

Se sili să ridice ochii spre el. Ludovic al XIV-lea nu moștenise nimic din înclinarea pentru simplitate a tatălui său Ludovic al XIII-lea, în schimb îi moștenise din plin timiditatea. Însetat de fast și de onoruri, își ascundea cum putea acest sentiment de inferioritate, cîtuși de puțin potrivit cu măreția titlului său. Deși era plin de viață, cunoscîndu-i-se deja destule aventuri, se pierdea în fața unei femei, iar dacă aceasta era tînără și frumoasă, cum se întîmpla acum cu contesa de Peyrac, se simțea cu totul pierit.

Iar Angelica era într-adevăr frumoasă și-l făcea să-și piardă răsuflarea. Avea mai ales o ținută trufașă a capului și o privire plină de mîndrie stăpînită, care putea ajunge uneori pînă la insolență sau la dispreț strivitor, în ciuda luminii de sinceritate și de nevinovăție care îi însuflețea ochii. Surîsul ei, mai ales, o schimba cu totul atunci cînd vederea cuiva îl făcea plăcere.

Numai că de data asta Angelica nu surîdea deloc. Eticheta cerea ca regele să-i adreseze primul cuvîntul şi, văzînd că regele întîrzia să deschidă gura, simţea că îşi pierde cunoştinţa.

În sfîrşit, regele se hotărî şi începu cu o mică minciună :

— Să nu vă mai recunosc, doamnă. Nu mai aveţi rochia aceea minunată de la Saint-Jean-de-Luz?

— Sire, îndrăzni ea să rostească, mi-e ruşine pentru faptul că mă înfăţişez înaintea Majestăţii Voastre într-o ţinută atît de simplă şi de sărăcăcioasă. Nu e dovada unei lipse de respect faţă de Majestatea Voastră, ci se datorează faptului că altceva mai bun nu mai am. Majestatea Voastră ştie că toate bunurile mele au fost sigilate.

Fizionomia regelui se schimbă. Privirea i se întunecă şi întreaga figură trăda acum o expresie de nemulţumire.

— Văd că intraţi repede în subiect, doamnă. Şi aveţi dreptate. Îmi amintiţi prin asta că timpul unui rege e măsurat cu zgîrcenie şi că nu trebuie să-l piardă cu fleacuri. Sunteţi cam aspră cu mine, doamnă.

O roşeaţă delicată se răspîndi pe faţa Angelicăi şi faţa i se destinse într-un surîs vniovat şi confuz.

— Departe de mine gîndul de a vă aminti numeroasele şi grelele treburi de stat care vă aşteaptă, sire, dar m-am silit să răspund la întrebarea pe care mi-aţi făcut cinstea de a mi-o adresa. N-aş vrea ca Majestatea Voastră să mă creadă atît de neglijentă încît să mă prezint cu bună ştiinţă înaintea sa atît de sărăcăcios îmbrăcată.

— Dar nu-mi amintesc să fi dat vreun ordin privitor la sigilarea bunurilor dumneavoastră, doamnă. Chiar am cerut ca doamna de Peyrac să

fie lăsată în libertate şi să n-o deranjeze nimeni în nici un fel.

— Sunt nesfîrşit de recunoscătoare Majestăţii Voastre pentru bunătatea pe care mi-a arătat-o, răspunse Angelica, făcînd o reverenţă adîncă. Numai că nu am nimic care să-mi aparţină în posesiune proprie şi, în graba de a afla ce s-a întîmplat cu soţul meu, am venit în mare pripă la Paris, fără altă avere decît lucruri de trebuinţă imediată şi cîteva bijuterii. Dar n-am venit să mă plîng de sărăcie, sire. Singurul lucru care mă preocupă e soarta bărbatului meu.

Tăcu. Pe buze îi stătea un val de întrebări. De ce l-aţi arestat ? Ce aveţi să-i reproşaţi ? Cînd mi-l veţi da înapoi ? Şi îşi încleştă gura ca să nu vorbească.

Ludovic al XIV-lea o privea cu o curiozitate nedisimulată.

— Trebuie să înţeleg de aici, doamnă, că dumneavoastră, atît de frumoasă, sînteţi cu adevărat îndrăgostită de acel soţ şchiop şi urît ?

Tonul disprețuitor o lovi pe Angelica asemenea unui pumnal. Se simţi cuprinsă de o frică îngrozitoare şi ochii i se aprinseră de o lumină de furie.

— Cum puteţi spune asemenea lucruri ? strigă ea pătimaşă. Doar l-aţi auzit şi l-aţi văzut, sire ! Aţi vorbit cu el şi v-aţi putut încredinţa de farmecul şi de inteligenţa lui ! L-aţi auzit cîntînd !

— Da, e adevărat că vocea lui are un farmec căruia e greu să i se împotrivească cineva.

Se apropie de ea şi spuse cu o voce insinuantă:

— Prin urmare e adevărat că soţul dumneavoastră cunoaşte taina subjugării oricărei femei, chiar şi a celor mai refractare. Mi s-a raportat chiar că acest senior era foarte mîndru de puterea

asta a lui şi că a înfiinţat şi un fel de şcoală, numită **curtea dragostei,** nişte serbări la care domnea destrăbălarea cea mai nerușinată.

«Mai puţin nerușinată decît ce se petrece aici, la Luvru», fu gata să-i trîntească Angelica, dar reuşi să se stăpînească.

— Cei care au adus aceste lucruri la cunoştinţa Majestăţii Voastre le-au denaturat, sire. Soţului meu îi plăcea să reînvie în palatul lui tradiţiile medievale ale trubadurilor din sud, care ridicau slăvirea doamnelor la înălţimea unui adevărat cult. Cu siguranţă că domnea şi o oarecare lejeritate, fiind vorba mereu despre dragoste, dar în toate astea exista o decenţă de netăgăduit.

— Şi nu eraţi geloasă, doamnă, văzînd că soţul dumneavoastră, pe care îl iubeaţi atîta, se deda la asemenea desfrîu ?

— Niciodată nu s-a dedat vreunui soi de desfrîu în sensul cunoscut al acestui cuvînt, sire. Tradiţiile ridicate în slăvi de soţul meu şi de prietenii noştri îndemnau la fidelitatea pentru o singură femeie, fie soţie legiuită, fie iubită. Iar femeia aleasă de el eram eu.

— Aţi aşteptat mult pînă să onoraţi această alegere. De ce repulsia dumneavoastră iniţială s-a transformat mai apoi într-o pasiune mistuitoare ? Nu vi se pare ciudat ?

— Văd că Majestatea Voastră se interesează de amănuntele cele mai intime din viaţa supuşilor săi, zise Angelica, nemaiputîndu-şi stăpîni de data asta o undă batjocoritoare în glas.

Simţea că fierbe de furie. Îi stăteau pe buze sumedenie de replici nesăbuite, pe care abia dacă se mai abţinea să nu i le trîntească în obraz. Bunăoară : «Rapoartele spionilor dumneavoastră vă

informează şi de cîte ori pe noapte fac dragoste nobilii regatului Franţei ?»

Abia se mai stăpînea şi îşi plecă fruntea, de teamă ca sentimentele să nu i se citească pe faţă.

— Nu mi-aţi răspuns la întrebare, doamnă, zise regele pe un ton îngheţat.

Angelica îşi trecu mîna pe frunte, ca să-şi adune gîndurile.

— De ce am început să-l iubesc ? Fiindcă are toate calităţile care fac o femeie să se simtă fericită de a fi sclava unui asemenea bărbat !

— Aha ! Recunoaşteţi deci că v-a vrăjit !

— Am trăit alături de el cinci ani, sire şi sînt gata să jur pe Evanghelie că nu e nici vrăjitor şi nici de farmece nu se ţine !

— Ştiţi că acuzaţia care i se aduce e tocmai vrăjitoria ?

Lăsă tăcută fruntea în jos.

— Şi nu e vorba numai de puterea cudată pe care o are asupra femeilor, ci şi de originea suspectă a averii lui uriaşe. Se spune că a aflat secretul transmutaţiei aurului, în urma unui tîrg cu Satana !

— Sire, îngăduiţi ca soţul meu să fie judecat de un tribunal şi va demonstra cu uşurinţă că e victima închipuirii bolnave a unor alchimişti zăpăciţi de întunericul medieval, de alchimie, care în zilele noastre a ajuns mai curînd dăunătoare decît să fie de vreun folos !

Regele păru parcă ceva mai îmbunat.

— Trebuie să recunoaşteţi, doamnă, că nici dumneavoastră şi nici eu nu pricepem mare lucru din ştiinţa aceasta a alchimiei. Dar mărturisesc că explicaţiile care mi-au fost date cu privire la practicile diavoleşti ale contelui de Peyrac rămîn des-

tul de vagi şi au nevoie de precizări din partea unor oameni competenţi în materie.

Angelica abia îşi stăpîni un geamăt de uşurare.

— Ce fericită sînt, sire, auzind din gura Majestăţii Voastre asemenea cuvinte pline de clemenţă şi de dreptate !

Regele o privi intrigat.

— Să nu anticipăm, doamnă ! Vreau să fiu bine înţeles. Am spus numai că e nevoie de limpezirea acestei chestiuni a transmutaţiei aurului şi nimic altceva.

— Puteţi fi convins, sire, că **nu e vorba de nici un fel de transmutaţie.** Tot ce a făcut soţul meu a fost să pună la punct un procedeu de scoatere a aurului din roci aurifere, cu ajutorul plumbului topit. Aici stă toată taina averii lui, nu e nimic suspect sau vrăjitoresc.

— Dacă într-adevăr metodele lui ar fi fost corecte şi fără ascunzişuri, n-ar fi fost atunci normal să pună acest sistem la dispoziţia regelui său ? Numai că n-a suflat o vorbă nimănui şi a ţinut secretul pentru sine !

— Sire, eu însămi sînt martoră că soţul meu a făcut demonstraţia completă în faţa mai multor seniori, iar de faţă se afla şi un om de încredere al arhiepiscopului de Toulouse, un călugăr alchimist trimis de înalt prea sfinţia sa special ca să urmărească tot procedeul ! Dar metoda asta nu se aplica decît rocilor aurifere din Pirinei şi e cunoscută doar de nişte meşteri saxoni, aduşi de soţul meu special pentru aşa ceva. Nu e vorba de nici o formulă cabalistică pe care să o cedeze sau s-o ascundă de cineva, ci de ştiinţă pur şi simplu, de cercetări geologice şi... de mulţi bani investiţi. Altceva nu, fiţi sigur !

Regele o privi cu răceală și zise sec :

— Soțul dumneavoastră găsea fără îndoială că e mai convenabil să păstreze în continuare acest sistem care îl îmbogățea văzînd cu ochii și îi oferea un pretext foarte bun ca să întrețină relații cu tot felul de străini dubioși, spanioli, nemți, englezi, sau chiar eretici veniți din Elveția. Asta îi ușura mult pregătirea în secret a revoltei în întregul Languedoc.

— Sire ! Soțul meu n-a complotat niciodată împotriva Majestății Voastre ! V-o jur !

Regele o privi cu un zîmbet disprețuitor și zise, avînd aerul că era mai bine informat decît ar fi crezut ea :

— Arăta tot timpul o anumită nepăsare... se purta arogant și cu aere de independență care sunt revelatoare, doamnă ! Veți recunoaște, desigur, că nu e deloc firesc ca un gentilom să nu ceară nimic regelui său ! Iar dacă se mai și laudă că n-are nevoie de nici un ajutor din partea suveranului, atunci asta depășește orice măsură !

Angelica se simți năpădită de un val de fierbințeală. Se sili să fie umilă, admise că Geoffrey era un original care, izolat de curte prin beteșugul lui fizic, se silise să recîștige teren pe tărîmul filozofiei și al științelor, în care găsea o alinare.

— Soțul dumneavoastră voia să înființeze un stat în stat, zise cu duritate regele. Lăsăm la o parte chestiunea religiei, fiindcă soțul dumneavoastră pretindea să domnească prin bani și prin fast. De cînd a fost arestat, orașul Toulouse e în fierbere și întregul Languedoc se agită. Să nu credeți, doamnă, că am semnat ordinul de arestare pur și simplu pentru acuzația de vrăjitorie. Era și asta ceva îngrijorător, e adevărat, dar fapta cea

mai gravă a soţului dumneavoastră e semănarea dezordinii în regatul Franţei, printre supuşii mei. Am avut dovezi limpezi ale trădării sale !

— Trădătorii văd pretutindeni numai trădare, rosti rar Angelica, privindu-l ţintă pe rege cu ochii verzi. Dacă Majestatea Voastră ar vrea să mi-i numească pe cei care l-au calomniat în faţa sa pe contele de Peyrac, sînt sigură că aş găsi printre ei personaje care, nu prea cu mult timp în urmă, au complotat cu adevărat împotriva puterii şi chiar a vieţii Majestăţii Voastre.

Ludovic al XIV-lea rămase impasibil, dar faţa i se întunecă uşor.

— Sînteţi foarte îndrăzneaţă, doamnă, judecînd în cine trebuie să am încredere şi în cine nu. Animalele de povară, bine strunite, îmi sînt mult mai folositoare decît cutare vasal, aflat departe, pe pămînturile lui, mîndru şi liber, care oricînd se poate semeţi împotriva puterii regale. Ar trebui ca păţania contelui de Peyrac să servească de învăţătură altor seniori cărora le-ar putea da prin gînd să ridice capul. Vor vedea că, în ciuda aurului lui, nu-i poate cumpăra pe judecători şi nici Satana nu-i poate veni în ajutor. E de datoria mea să-mi apăr poporul de asemenea influenţe periculoase din partea marilor nobili care se vor stăpîni pe trupuri şi pe suflete, ba chiar şi pe fiinţa regelui !

«Acum ar fi momentul să-i cad la picioare şi să vărs şiroaie de lacrimi», îşi spunea Angelica.

Dar îi era cu neputinţă. Personalitatea regelui se dizolvase şi nu mai rămăsese din el decît un tinerel de douăzeci şi doi de ani, pe care tare ar fi avut poftă să-l înşface de jaboul de dantele scrobite şi să-l scuture ca pe un prun pînă l-ar fi lăsat ameţit, să-i mai scadă puţin aroganţa.

— Deci asta e, justiția regelui, zise ea cu o voce întretăiată, pe care abia și-o mai recunoștea. Sînteți înconjurat de asasini pudrați, de bandiți cu panașe scumpe la pălării, de cerșetori în stare de cele mai josnice lingușiri! Un Fouquet, un Condé, Conti, Longueville, Beaufort... Bărbatul pe care îl iubesc eu n-a fost niciodată un trădător. A suportat dizgrațiile, a umplut tezaurul regal cu aur cîștigat prin inteligența lui și cu prețul unor eforturi necontenite, n-a cerut niciodată nimic nimănui! Și tocmai asta nu i-o iertați!

— Într-adevăr, tocmai asta nu i-o pot ierta, răspunse regele ca un ecou.

Și se apropie de Angelica, apucînd-o de braț cu o violență care trăda cît era de furios, în ciuda calmului vocii.

— Doamnă, veți ieși liberă din această încăpere, deși ar trebui să pun să vă aresteze. Să vă amintiți de asta atunci cînd veți mai fi tentată să vă îndoiți de generozitatea regelui! Dar atenție! Nu vreau să mai aud de dumneavoastră, căci atunci voi fi fără milă! Soțul dumneavoastră este vasalul meu și am asupra lui drept de viață și de moarte. Lăsați să se împlinească justiția statului! Adio, doamnă!

13

«Totul e pierdut!... Și numai din vina mea! L-am distrus pe Geoffrey!» își spunea într-una Angelica, umblînd buimăcită pe culoarele Luvrului. Trebuia să-l găsească pe Kouassi-Ba. Și să stea de vorbă cu ducesa de Montpensier... Tot pămîntul se învîrtea cu ea și nu avea cine să-i dea un strop de

curaj. Siluetele cu care se întîlnea ca într-un vis pe coridoarele acestea erau surde şi oarbe, păpuşi trase de sfori ale căror capete se aflau în altă lume şi erau manevrate de mîini nevăzute...

Se făcuse noapte şi începuse o furtună de toamnă, cîinoasă, zgîlţîind vitraliile, aplecînd flăcările lumînărilor din sfeşnicele aplicate pe pereţi, trîntind uşile şi unduind tapiseriile.

În toate părţile numai colonade, capiteluri împodobite cu feţe de fauni sau de nimfe, umbra scărilor uriaşe ,tîmplărie aurită, treceri suspendate şi galerii, dale de mozaic, arcade şi simeze treceau prin faţa ochilor ei care nu vedeau... Angelica rătăcea prin Luvru ca printr-o pădure întunecoasă, plină de primejdii cumplite, adevărat labirint al morţii.

Tot sperînd să-l găsească măcar pe Koussi-Ba, coborî la întîmplare o scară şi se trezi într-una din din curţile interioare, dar trebui să se dea înapoi în faţa ploii torenţiale care se revărsa de sus cu un zgomot ameninţător.

Sub scară se refugiase o trupă de comedianţi italieni care în seara asta urma să danseze în faţa regelui şi îşi aşteptau răbdători rîndul să fie chemaţi. Lumina roşie a unui foc încins într-o sobiţă mică de tuci se răsfrîngea fantastic pe costumele lor ciudate, pe măşti, pe îmbrăcămintea caraghioasă a clovnilor. Se întoarse la etaj şi dădu în sfîrşit peste o faţă cunoscută. Era domnul de Brienne. Da, domnul de Brienne îl văzuse pe domnul de Préfontaines intrînd la tînăra prinţesă Henriette d'Angleterre. Da, firesţe, domnul de Préfontaines trebuia să ştie precis unde anume se afla domnişoara de Monpensier.

* * *

La prinţesa Henriette d'Angleterre se juca zdravăn în jurul meselor, în lumina vie a unei păduri de lumînări de ceară care înveseleau salonul. Angelica îi zări printre jucători pe d'Andijos, pe Péguilin de Lauzun, pe marchizul d'Humières şi pe de Guiche. Fie că erau absorbiţi de joc, fie că se prefăceau mai absorbiţi decît erau, nici unul din ei nu remarcă intrarea ei în salon.

Domnul de Préfontaines, care îşi sorbea liniştit păhărelul de lichior lîngă şemineu, îi spuse că ducesa de Montpensier era la regina-mamă, unde juca o partidă de cărţi cu regina Maria-Teresa. Regina cea tînără, obosită de atîtea festivităţi, timidă, vorbind prost franţuzeşte, nu voia să se amestece la un loc cu tineretul de la curte, de a cărui ironie plină de cruzime se temea, preferînd societatea mai liniştitoare a cîtorva doamne. Domnişoara ducesă era chemată în fiecare seară la Majestatea Sa. Dar, întrucît Majestatea Sa regina avea obiceiul să se culce foarte devreme, ca să fie la utrenie cînd abia se crăpa de ziuă, nu mai era mult şi domnişoara ducesă de Montpensier trebuia să apară, fiindcă obişnuia să vină în fiecare seară pe la verişoara sa, prinţesa Henriette. Sau, chiar dacă nu va trece pe aici, va trimite în orice caz pe cineva după el, după domnul de Préfontaines, fiindcă niciodată nu se culca seara înainte de a verifica în tovărăşia lui socotelile de peste zi.

Angelica, hotărîtă să o aştepte pe ducesă, se apropie de o masă pe care majordomul poruncise să se aşeze tot felul de gustări. Era iarăşi umilită la gîndul că-i mai ardea de mîncare tocmai în asemenea clipe, dar constituţia ei robustă îşi cerea

drepturile. Încurajată de domnul de Préfontaines, se așeză și mîncă o aripă de pui, două ouă în aspic, cîteva plăcinte calde și niște dulceață. Apoi, cerînd unui paj castronul de argint cu apă caldă, se spălă pe mîini, se șterse și, ridicîndu-se, se amestecă printre jucători și ceru să joace și ea. Avea bani foarte puțini, dar norocul îi surîse și de la primele mîini cîștigă mult. Asta o făcu să-i mai vină inima la loc! Dacă putea să-și umple punga, ziua avea totuși un final mai puțin nefericit. Se adînci în joc cu toate simțurile încordate, atentă la ce făcea, și în curînd grămăjoara de aur din fața ei începu să arate din ce în ce mai bine. Unul din jucători, care pierdea într-una, zise, jumătate în glumă, jumătate în serios :

— Să nu ne mirăm : doar avem de-a face cu o mică vrăjitoare !

Angelica nu răspunse, mulțumindu-se să tragă spre ea miza, dar imediat înțelese sensul aluziei. Deci dizgrația lui Geoffrey era pe cale de a deveni lucru public. Se șoptea pasămite pe la colțuri că era acuzat de vrăjitorie. Rămase însă la locul ei, prefăcîndu-se a nu fi auzit nimic.

«Nu mă mișc de aici cît timp norocul e de partea mea. Ah, Doamne, dacă aș putea să le iau toate averile și să-i cumpăr pe judecători !...»

Bătu de trei ori la rînd cu cei trei ași pe care-i avea în mînă, apoi trase mohorîtă grămăjoara de aur spre ea, fără să spună un cuvînt. În clipa aceea, simți cum un braț o cuprindea de după mijloc.

— De ce ai venit înapoi la Luvru ? îi răsună în urechi vocea marchizului de Vardes.

— Fiți sigur că nu de dorul dumneavoastră, domnule, răspunse ea disprețuitoare, fără să se uite la el.

Şi făcu o mişcare bruscă, degajîndu-se din strînsoarea lui.

Marchizul luă cărţi, intrînd astfel în joc, şi le aranjă în faţă, atent însă la ea, rostind cu glas scăzut :

— Eşti nebună ! Chiar vrei să te trezeşti cu un pumnal în beregată ?

— Ce vreau eu să fac nu are nici o legătură cu dumneata !

Marchizul jucă, pierdu, puse încă o miză pe masă.

— Ascultă, doamnă, încă mai e timp ! şuieră el! Vino cu mine. Îţi dau o escortă de cîţiva elveţieni să te conducă acasă !

Angelica se întoarse spre el, măsurîndu-l dispreţuitoare :

— Nu am pic de încredere în protecţia dumitale, domnule marchiz de Vardes, şi ştii de ce anume !

Marchizul trînti cărţile pe masă, plin de obidă.

— Aşa-mi trebuie, dacă-mi bat capul cu cine nu merită !...

Stătu o clipă concentrat, apoi mormăi furios :

— Mă constrîngeţi la un rol ridicol. Dar, în sfîrşit, fiind că nu văd alt mijloc de a vă aduce pe calea raţiunii, vă spun : gîndiţi-vă, doamnă, la copilul dumneavoastră ! Plecaţi imediat de la Luvru şi mai ales feriţi-vă să daţi ochii cu fratele regelui!

— Nu mă mişc din locul ăsta cît timp eşti dumneata pe aproape ! răspunse Angelica plină de dispreţ.

Marchizul strînse cărţile în mînă din răsputeri, dar, după o clipă de gîndire, se ridică şi plecă. Angelica îl văzu îndepărtîndu-se, salutînd în dreapta şi-n stînga şi ieşind.

Rămase tulburată. Nu putea scăpa de sentimentul apăsător că Vardes îi întindea o nouă capcană. Omul ăsta era în stare de orice mîrşăvie. Şi totuşi vocea lui avusese un accent ciudat. Amintindu-şi de Florimond se simţi răscolită. Îl văzu parcă aievea, cu tichia roşie pe cap, cu jucărioara în mînă, scuturînd-o înverşunat, împleticindu-se în halatul prea lung pentru el. Ce se va întîmpla cu el dacă şi ea va dispărea ?...

Lăsă dintr-o dată cărţile jos şi-şi strecură aurul în pungă. Cîştigase de cincisprezece ori la rînd cîte o sută de livre. Îşi luă de pe spătarul unui fotoliu mantia, făcu o reverenţă prinţesei Henriette, care îi răspunse cu o înclinare reţinută din cap, apoi ieşi, simţind un regret că părăsea salonul acela tihnit şi sigur, bine încălzit şi plin de lumină. Curentul trînti uşa în urma ei. Vîntul care bătea în lege pe coridoare apleca flăcările lumînărilor, care păreau şi ele cuprinse de panică. Umbre şi flăcări se zbăteau, căzute parcă în transă. Apoi o scurtă clipă de răgaz, în timp ce vîntul se auzea mai departe miorlăind sinistru pe sub alte uşi, iar culoarele întunecoase rămîneau într-o pustietate suspectă.

După cîţiva paşi, Angelica se întoarse la uşa apartamentului prinţesei Henriette, întrebîndu-l pe elveţianul de gardă pe unde trebuia s-o apuce ca să ajungă la domnişoara ducesă de Montpensier, apoi o luă pe coridorul arătat de soldat, grăbind paşii şi strîngîndu-şi mantia în jurul trupului. Se silea din răsputeri să-şi învingă frica, dar fiecare colţ, fiecare coloană îi părea că ascunde o umbră suspectă. Se apropia de capătul coridorului şi încetini instinctiv paşii. O groază de neînvins urca în ea, paralizînd-o.

«Mă aşteaptă acolo», îşi zise ea.

Nu se vedea nimeni, dar pe jos se prelingea o umbră care-l dădea de gol pe cel de după colţ. Nu mai încăpea nici o îndoială : cineva stătea la pîndă...

Se opri, încordată ca un arc. Într-un colţ se mişcă ceva şi o siluetă înaltă, învăluită într-o manta întunecată, cu pălăria trasă adînc pe ochi, apăru cu paşi înceţi şi-i tăie calea. Angelica îşi muşcă buzele ca să nu ţipe. Se întoarse înapoi şi o luă la fugă, căutînd îngrozită din ochi drumul spre apartamentul prinţesei Henriette, unde ar fi fost în siguranţă. Ce prostie că plecase, luîndu-se după marchizul de Vardes ! El trebuie să fi fost cel care-i ieşise în cale...

Privi în urmă, peste umăr. Nu, nu era de Vardes. *Erau trei şi o urmăreau !*

Grăbi pasul, începînd să alerge cît putea, iute ca o căprioară speriată. N-avea nevoie să se mai întoarcă spre a-şi da seama că pe ea o urmăreau. Auzea paşii lor iuţi, pe vîrfuri, ca să nu facă zgomot. Aşa nu puteau alerga prea repede, dar tot primejdioşi rămîneau. Era o goană tăcută, ireală, o fugă ca într-un coşmar străbătînd imensul palat al groazei...

Pe neaşteptate, Angelica văzu în dreapta ei o uşă întredeschisă. Tocmai dăduse colţul unui coridor, fără să mai ştie unde se afla. Urmăritorii n-o mai vedeau, era un moment neaşteptat de bun să le scape ! Se năpusti înăuntru, închise uşa, trase zăvorul şi se abţinu să nu scape un imens suspin de uşurare. Se întoarse şi se lipi de uşă, cu inima cît un purice, trăgînd cu urechea. Auzi paşii urmăritorilor trecînd în goană, tot pe vîrfuri, prin faţa uşii, şi îndepărtîndu-se. Le auzea gîfîiala grăbită. Apoi totul se cufundă din nou în tăcere.

Simţind că i se taie picioarele, reuşi să ajungă pînă la pat şi să se apuce cu mîinile de una din co-

loane. Nu era nimeni în încăpere, dar fără îndoială că din clipă în clipă trebuia să vină cineva. Patul era desfăcut pentru noapte. Focul zdravăn din cămin lumina încăperea, adăugîndu-se la lumina blîndă a lămpii mici, cu ulei, de pe măsuța de la capul patului.

Angelica, ținîndu-și cu o mînă pieptul agitat, încerca să-și mai vină în fire.

«Trebuia cu orice preț să ies din viesparul ăsta îngrozitor !» își zicea ea într-una.

Înțelegea acum că fusese adevărată inconștiență din partea ei să-și închipuie că, scăpînd din primul atentat, căruia îi căzuse victimă nefericita Margot, avea să scape la nesfîrșit, din toate cursele care aveau să-i fie întinse.

Firește, domnișoara de Montpensier fusese de bună credință chemînd-o încoace. Nu-și dăduse seama de primejdiile îngrozitoare care o pîndeau pe protejata sa. Regele însuși, cu siguranță, n-avea cum să bănuiască adevărul asupra pînzelor de păianjen țesute în interiorul palatului său. Numai că la Luvru domnea prezența nevăzută a lui Fouquet. Tremurînd ca secretul aflat în stăpînirea Angelicăi să nu-i aducă ruina sau poate și butucul călăului, supraintendentul alertase pe Philippe d'Orléans, fratele regelui, și pe cei care depindeau de el. Arestarea contelui de Peyrac fusese o primă etapă. Dispariția Angelicăi urma să completeze prudenta manevră a îngropării secretului. Numai morții știu să tacă cu adevărat.

Angelica strînse dinții cu furie. O sete sălbatică de viață îi poruncea să lupte din răsputeri și se simțea în stare de lupta aceasta. Știa că va scăpa.

Cercetă din ochi încăperea, căutînd o altă ieșire, pe unde să poată scăpa fără să atragă atenția. Dintr-o dată, ochii i se măriră de groază.

Tapiseria din faţa ei se mişca. Auzi scîrţîitul unei broaşte şi o uşă secretă se deschise încet, chinuitor de încet, lăsînd într-un sfîrşit să apară în deschizătura ei cele trei siluete... Oamenii care o urmăriseră !

Nu-i fu greu să recunoască în cel ce intră primul pe Monsieu, Philippe d'Orléans, fratele regelui. Acesta îşi scoase de pe umeri mantaua neagră, care-i dădea un aer de conspirator, îşi aranjă cu un bobîrnac elegant dantelele bogate ale jaboului şi, fără s-o slăbească o clipă din ochi, zise cu voce subţire, aproape în falset :

— Perfect ! Căprioara a căzut în capcană ! Dar ce alergătură pe noi ! Vă puteţi lăuda cu nişte picioare foarte iuţi, doamnă !

Angelica se sili să nu-şi piardă sîngele rece şi, deşi îşi simţea picioarele moi de frică, încercă să facă o reverenţă.

— Deci dumneavoastră m-aţi speriat aşa tare, monseniore ! Am crezut că e vorba de niscaiva cuţitari sau hoţi de buzunare de pe Pont-Neuf, care au reuşit cine ştie cum să intre şi ei în Luvru şi nu vor să plece cu mîna goală, bieţii oameni !

— Oh, făcu Monsieur fără să ia în seamă batjocura ei, mi s-a întîmplat deja de multe ori să mă joc de-a buzunăreala pe Pont-Neuf şi nimeni nu-mi poate da lecţii în materie de tăiat o pungă sau de spintecat burdihanul unui burghez îmbuibat. Aşa e, scumpe prietene ?

Văzîndu-se recunoscut, Clément făcu o plecăciune adîncă, arătînd cu ochii spre prinţ.

— Mă aflu aici la ordinele monseniorului, zise el.

Şi adăugă, în virtutea obişnuinţei :

— Să mă ierte doamna contesă...

— Te iert, nu-ţi face griji pentru aşa ceva, zise Angelica, simţind o poftă irezistibilă să rîdă. Dar tot nu înţeleg din ce cauză te tot joci cu pistolul acela pe care-l ţii în mînă. Nu te gîndeşti că poţi împuşca pe cineva, Doamne fereşte ?

Fostul majordom aruncă spre pistol o privire încurcată şi surprinsă, ca şi cum abia în clipa aceea şi-ar fi dat seama că are aşa ceva şi nu-şi explica el de unde pînă unde.

Între timp, Philippe d'Orléans trăsese sertarul măsuţei de la capul patului şi scosese un pahar pe jumătate plin cu un lichid negricios.

— Doamnă, zise el solemn, veţi muri.

— Adevărat ? făcu Angelica.

Îi privea pe toţi trei, cum stăteau ameninţători în picioare în faţa ei. Avu impresia că propria ei fiinţă se dedubla. Undeva, în străfunduri, o femeie înnebunită îşi frîngea mîinile şi ţipa : «Îndurare ! Nu vreau să mor !» Alta, lucidă, gîndea : «Ce mutre caraghioase au ! Glumă mai proastă ca asta greu de găsit !»

— Doamnă, ne-aţi sfidat ! reluă micuţul prinţ, fremătînd de nerăbdare. Veţi muri, dar sîntem generoşi, vă lăsăm să vă alegeţi dumneavoastră înşivă moartea : otravă, fier sau foc.

Curentul care vîjîia cumplit pe coridoare şi pe sub uşi scutură violent uşa încăperii şi îndată se simţi înăuntru un miros acru de fum. Fără să ştie ce putea însemna asta, Angelica înălţă plină de speranţă fruntea.

— Oh, nu e cazul să vă agitaţi, rînji fratele regelui, nimeni nu va veni încoace să vă salveze ! Patul acesta a fost pregătit special pentru dumneavoastră. E patul dumneavoastră de moarte, doamnă. Hotărîţi-vă !

— Dar ce v-am făcut ? strigă Angelica, începînd să simtă cum o transpirație rece îi acoperea tîmplele. Vorbiți de moartea mea ca de un lucru natural, indispensabil. Permiteți-mi să fiu de altă părere. Cel mai mare criminal are dreptul să afle de ce anume e acuzat și să se apere.

— Nici cea mai abilă apărare nu mai poate schimba verdictul, doamnă !

— Ei bine, dacă tot urmează să mor, spuneți-mi măcar pentru ce ! insistă ea cu hotărîre.

Trebuie să cîștige timp cu orice preț.

Tînărul prinț aruncă o privire întrebătoare spre tovarășul lui. Nu se putea hotărî singur.

— Doamnă, rosti el după puțin timp, fiindcă, oricum, tot urmează să muriți în cîteva clipe, cred că nu are nici un rost să ne arătăm excesiv de inumani, mai ales că nu sînteți chiar în necunoștință de cauză, așa cum vreți să ne dați a înțelege. Nu știți din ordinul cui sîntem aici ?

— Din ordinul regelui ? strigă Angelica, prefăcîndu-se plină de respect.

Philippe d'Orléans ridică din umerii lui slabi.

— Regele e bun numai să semneze ordine de arestare contra celor care au fost atît de nerozi încît să-l facă gelos pe averea lor. Așa că, doamnă, nu e vorba de Majestatea Sa.

— Și atunci de la cine poate primi ordine fratele regelui ?

Monsieur tresări și-și mușcă buzele cu furie.

— Sînteți re-a dreptul obraznică, doamnă, ca să-mi vorbiți în felul acesta. Mă... mă ofensați !

— Iar mie mi se pare că în familia dumneavoastră sînteți numai oameni foarte bănuitori ! ripostă cu răutate Angelica, simțind că furia îi devenea mai tare decît frica. Oricît de bine v-ar primi cineva și oricîtă cinste v-ar arăta, vă simțiți ofen-

şaţi fiindcă vi se pare că e mai bogat. Vă face daruri ? E o obrăznicie sfruntată din partea lui ! Nu vă salută destul de adînc ? Asta e şi mai şi ! Dacă nu trăieşte ca un cerşetor la uşa Luvrului, să ţină mîna întinsă după bani şi beneficii care ruinează ţara, atunci îl declaraţi arogant ! Dacă plăteşte impozite cu care să îndopaţi gloate de trîntori hulpavi, obraznici şi de lichele, asta sînteţi, dumneavoastră şi fratele dumneavoastră şi toate lipitorile şi ploşniţele care vă stau în preajmă... Vampiri care sug sîngele poporului, trădători ca Soissons, Condé, Guise, Porraine, Vendôme...

Se opri, să-şi mai tragă sufletul, în timp ce Monsieur, înălţîndu-se pe tocuri ca un cocoş cu pinteni, îşi privea stupefiat favoritul, parcă cerîndu-i sfat.

— Ai mai auzit vreodată pe cineva vorbind despre familia regală cu o asemenea insolenţă, dragul meu ?

Cavalerul de Lorraine avu un surîs plin de cruzime.

— Injuriile nu omoară, monseniore. Să încheiem, doamnă.

— Vreau să ştiu pentru ce urmează să mor, se încăpăţînă Angelica, hotărîtă să tragă de timp cu orice preţ.

Monsieur avu un surîs de satisfacţie.

— Din cauza domnului Fouquet ? mai întrebă Angelica.

— Văd, scumpă doamnă, că începe să vă revină memoria. Poate ştiţi şi din ce cauză domnul Fouquet ţine atît de mult să fie sigur că veţi rămîne discretă... de o discreţie absolută !

— Ştiu un singur lucru, anume că în urmă cu ani de zile am dejucat un complot al unor seniori care urmăreau să vă otrăvească, pe dumneavoas-

tră, Monsieur, pe rege și pe cardinal ! Iar acum regret amarnic că m-am amestecat și fapta nu s-a mai produs, așa cum voiau numitul Fouquet și prințul de Condé !

— Aaaa ! Prin urmare, recunoașteți !

— N-am ce să recunosc ! țipă furioasă Angelica. Trădarea valetului pe care-l aveți alături v-a informat cu privire la ce știm, soțul meu și cu mine ! Cîndva v-am salvat viața, monseniore, și iată cum mă răsplătiți acum !

O emoție fugară licări pe fața efeminată a prințului. Egoismul îl făcea foarte sensibil la tot ce-l privea direct sau indirect.

— Trecutul rămîne trecut, zise el, dar vocea îi era nesigură și Angelica simți asta plină de speranță. Pe urmă domnul Fouquet m-a copleșit de binefaceri. E drept ca acum să-l ajut și eu, îndepărtînd amenințarea care planează asupra lui, nu ? Într-adevăr, doamnă, mă vedeți dezolat, și așa și este, numai că e prea tîrziu ! De ce n-ați vrut să acceptați propunerea atît de rezonabilă pe care v-a transmis-o domnul Fouquet prin intermediul doamnei de Beauvais ?

— Am înțeles din cuvintele doamnei de Beauvais că mi se cerea să-l părăsesc pe soțul meu.

— Firește. Un conte de Peyrac nu poate fi convins să tacă decît zidindu-l într-o temniță. Dar o femeie copleșită de lux și de plăceri uită repede ceea ce trebuie să uite, mai ales dacă e o femeie înțeleaptă ! În orice caz, acum e prea tîrziu să mai discutăm. Haideți, doamnă, pierdem vremea !

Angelica făcu doi pași înainte, luîndu-l de umeri și scuturîndu-l, ca pentru a-l face să înțeleagă mai bine și zise :

— Dar dacă v-aș spune unde se află caseta aceea, monseniore, atunci dumneavoastră singur

ați avea în mînă atîta putere... I-ați face să tremure în fața dumneavoastră pe Fouquet, pe prințul de Condé și pe toți ceilalți ! Ați avea în mînă dovada trădării lor, a acestor seniori care vă privesc de sus, care nu vă iau în serios...

În ochii prințului sclipi o luminiță ciudată. Vru să zică ceva, dar rămase mai departe cu ochii ațintiți în gol, ispitit de propunerea pe care o auzise. Își umezi buzele cu vîrful limbii, dar cînd să vorbească, sfătuitorul său, cavalerul de Lorraine, îl cuprinse de după umeri și-l trase cu putere la pieptul lui, vrînd parcă să-l smulgă de sub influența nefastă a Angelicăi.

— Fiți cu ochii în patru, monseniore ! Nu vă lăsați amăgit de femeia asta ! N-o vedeți cum caută, prin promisiuni mincinoase, să scape sau măcar să cîștige timp ? Mai bine să ducă cu ea în mormînt secretul casetei aceleia nenorocite decît să vi-l încredințeze Alteței voastre. Dacă ați fi în posesia unui asemenea secret, zilele v-ar fi numărate!

Lăsîndu-se ocrotit la pieptul puternic al cavalerului, fericit de forța bărbătească a acestuia, Philippe d'Orléans gîndea cu fruntea încrețită, apoi oftă.

— Ai dreptate ca întotdeauna, scumpul meu, gînguri el fericit. Ei bine, trebuie să ne facem datoria. Haideți, doamnă, alegeți : otravă, sabie sau pistol. Dar repede !

— Da, doamnă, cît mai repede, adăugă amenințător cavalerul de Lorraine. Dacă nu, alegem noi pentru dumneavoastră !

Clipa de nădejde se terminase. Nu mai exista scăpare. Angelica se văzu din nou într-o situație îngrozitoare, fără ieșire.

Cei trei bărbați stăteau în fața ei. N-ar fi putut face un pas fără să fie doborîtă de sabia cavaleru-

lui de Lorraine sau de pistolul lui Clément Tonnel. Nu avea la îndemînă nici un cordon de sonerie de care să tragă, în speranța că poate va veni totuși cineva. Nici un zgomot nu se auzea dindărătul ușii, de afară. Numai ctîe o pocnitură a butucilor din cămin, sunînd ciudat de pașnic și de odihnitor tocmai acum, și țîrîitul necurmat al ploii care bătea în geamuri. În rest, nimic altceva. Tăcerea era înăbușitoare și prevestitoare de moarte. În cîteva clipe, ucigașii aveau să se năpustească asupra ei. Ochii Angelicăi rămăseseră pironiți pe armele lor. Sabia cavalerului sau pistolul lui Clément i-ar fi făcut de petrecanie fără discuție. Mai rămînea otrava. Ar fi avut șanse să scape ? De mai bine de un an lua în fiecare zi o doză infimă de otravă, mai exact o combinație de otrăvuri preparate de Joffrey în laborator. Cam toate otrăvurile cunoscute și folosite...

Întinse mîna, pe care încerca zadarnic să o împiedice să tremure.

— Dați-mi ! zise ea cu voce slabă.

Își apropie paharul de buze, observînd că pe fund se formase o depunere cu strălucire metalice. Avu grijă să nu scuture paharul prea tare și bău peste jumătate. Era acru și ustura.

— Acum vă rog să mă lăsați singură, șopti ea lăsînd paharul pe măsuță.

Nu simțea nici o durere. Fără îndoială că mîncarea de la prințesa Henriette încă mai protejează pereții stomacului împotriva efectelor corosive ale otrăvii... Încă mai exista o umbră de speranță să scape din mîinile ucigașilor și să evite o moarte înspăimîntătoare.

Se lăsă moale în genunchi dinaintea prințului.

— Monseniore, gemu ea, aveți milă de sufletul meu. Trimiteți-mi un preot ! Am să mor. Deja nu mai pot nici măcar să mă tîrăsc. Acum sînteți sigur

că nu mai pot scăpa răzbunării dumneavoastră. Nu mă lăsați să mor fără spovedanie ! Dumnezeu n-are să vă ierte ticăloșia de a mă fi lăsat să mor fără ajutorul religiei !

Și porni să strige cu o voce sfîșietoare :

— Un preot ! Pentru numele lui Dumnezeu, un preot ! Nu veți fi iertat pentru asta, monseniore ! Chemați un preot !

Îl văzu pe Clément Tonnel, alb ca varul, întorcîndu-se cu spatele și făcîndu-și cruce speriat.

— Are dreptate, zise prințul tulburat. Nu cîștigăm nimic lipsind-o de ultima mîngîiere, a religiei. Liniștiți-vă, doamnă, prevăzusem cererea dumneavoastră. Vă trimit imediat un călugăr care așteaptă într-o încăpere alăturată.

— Plecați, domnilor, zise Angelica, exagerîndu-și slăbiciunea vocii și apăsîndu-se cu amîndouă mîinile pe stomac. Nu vreau să mă gîndesc la altceva decît la sufletul meu... și să-mi pun rînduială în gînduri... Simt că dacă numai unul din dumneavoastră rămîne în preajma mea, n-am să-mi pot ierta dușmanii, și am să vă blestem... cu limbă de moarte ! Ah ! Ce dureri ! Dumnezeule milostiv ! Îndură-te, Doamne sfinte ! Ah !

Și se lăsă să cadă cu un țipăt lung, a agonie.

Tremurînd, Philippe d'Orléans îl trase pe cavalerul de Lorraine pe ușa secretă.

— Hai, repede ! Nu mai are decît cîteva clipe !

Clément Tonnel se făcuse deja nevăzut.

De îndată ce-i văzu ieșiți, Angelica se ridică iute ca fulgerul și, dintr-un salt, fu la fereastră. Trase din răsputeri de zăvor și reuși s-o deschidă, aplecîndu-se afară, deasupra hăului întunecos care se căsca sub ochii ei.

Nu se vedea absolut nimic și nici nu putea calcula la ce distanță de sol se afla, dar se săltă pe per-

vazul ferestrei și își dădu fără șovăire drumul în gol.

Căderea i se păru nesfîrșită. Simți cum se izbea brutal de ceva moale, mîlos, în care se înfunda și care o salvă, fără îndoială, de lovituri sau de fracturi ale oaselor. Simți o durere ascuțită într-una din glezne și-și făcu socoteala că și-o frînsese, dar nu era decît o scrîntitură ușoară.

Ținîndu-se în apropierea pereților, făcu cîțiva pași, apoi, vîrîndu-și o buclă pînă în fundul gîtului, reuși să vomite de mai multe ori.

Nu reuși să-și dea seama în ce loc se afla, dar, umblînd tot pe lîngă ziduri, înțelese că nimerise într-o curte interioară plină de gunoaie și lături, unde se afla prinsă ca într-o capcană. Speranța din primele clipe i se risipi.

Tot bîjbîind, dădu pînă la urmă de o ușă întredeschisă și intră. Înăuntru era întuneric și umed, un miros greu și fetid, amestecat cu o duhoare de vin stătut. Probabil că se afla undeva pe lîngă bucătării, sau aproape de beciuri. Se hotărî să caute o scară și să urce la etaj. Să ceară ajutor primilor paznici întîlniți. Da, dar regele avea să poruncească, fără îndoială, să fie zvîrlită în temniță. Ah, cum să scape din cursa asta de șoareci ?

Nimeri pînă la urmă o scară și urcă încet, atentă să nu facă zgomot, și ajunse într-o galerie de sus, unde se simțea mișcare. Răsuflă puțin mai ușurată. Mai merse cîțiva pași și nu-i veni să-și creadă ochilor : ajunsese din nou la ușa apartamentului prințesei Henriette, în fața căreia stătea același elvețian pe care îl întrebase adineauri unde e apartamentul ducesei de Montpensier. În aceeași clipă, însă, își înăbuși un țipăt de groază : la capătul celălalt al coridorului îi zărise venind în goană, cu săbiile în mînă. Știau, desigur, care era singura ieșire din

curtea interioară în care se aruncase ea și acum se repezeau să-i taie retragerea. Disperată, îl îmbrînci pe elveţianul de pază și se năpusti în apartamentul prinţesei Henriette, căzîndu-i la picioare :

— Fie-vă milă, doamnă, vor să mă omoare !

Nici dacă ar fi tras cineva cu tunul n-ar fi zgîlţîit mai tare strălucitoarea societate din salon. Toţi jucătorii se ridicară alarmaţi de la mesele lor, holbîndu-se la femeia asta udă leoarcă, cu părul despletit, cu rochia plină de mocirlă, care picase din senin în mijlocul lor.

Sfîrșită de puteri, Angelica privi feţele stupefiate ale celor din jur, recunoscîndu-i pe ducele de Lauzun și pe marchizul d'Andijos.

— Domnilor, ajutaţi-mă ! imploră ea. Au vrut să mă otrăvească și acum mă urmăresc ca să mă omoare !

— Dar despre cine vorbiţi, doamnă ? Cine vrea să vă omoare ? întrebă cu voce blîndă prinţesa Henriette.

— Ei ! Uitaţi-i ! ţipă Angelica arătînd spre ușă.

Toţi se întoarseră în direcţia arătată, nevenindu-și în fire. Pe prag se aflau Philippe d'Orléans și favoritul său, cavalerul de Lorraine. Aveau de data asta spadele în teacă și-și luaseră un aer nedumerit.

— Biata Henriette ! suspină mieros prinţul, venind cu paşi mărunţi spre verișoara sa, sînt dezolat, draga mea, de incidentul acesta nedorit ! Această biată femeie e nebună !

— Nu sînt nebună ! ţipă Angelica. Vă spun că au vrut să mă omoare !

— Draga mea, liniștește-te ! rosti cu aceeași blîndeţe prinţesa. Cel despre care vorbiţi nu e altul decît monseniorul prinţ d'Orléans, fratele regelui ! Priviţi-l bine !

— L-am privit bine detot ! strigă pătimașă Angelica. N-am să-i uit fața cît am să trăiesc ! Vă spun că m-a silit să înghit otravă ! Domnule de Préfontaines, dumneavoastră, care sînteți un om cinstit, aduceți-mi un leac, ceva, niște lapte, ce-o fi, să pot scăpa de efectele otrăvii ! Vă rog, vă implor, domnule de Préfontaines !

Zăpăcit, bietul om se repezi spre un dulăpior cu medicamente, aducîndu-i cîteva pastile alese la întîmplare, pe care Angelica se repezi să le înghită, bînd multă apă.

Dezordinea era la culme. Nimeni nu mai știa unde-i e capul.

Monsieur, cu gura lui mică și fragedă, ca de femeie, țuguiată a supărare, încerca să se facă ascultat.

— Vă spun, prieteni, că această femeie nu e în toate mințile ! strigă el. Toată lumea știe că bărbatul ei e închis la Bastilia sub o acuzație îngrozitoare : vrăjitorie ! Biata nefericită, victimă și ea a vrăjilor acestui monstru, încearcă să invoce o nevinovăție greu de dovedit ! În zadar Majestatea Sa a încercat astăzi s-o convingă, în cursul unei audiențe pline de bunătate...

— Oh ! Bunătatea regelui ! Bunătatea regelui ! țipă exasperată Angelica, apucîndu-se cu mîinile de tîmple.

Se stăpînea din răsputeri să nu spună ceva care să întreacă măsura, fiindcă își dădea seama că atunci s-a zis cu ea !

Își ascunse fața în palme, încercînd să se potolească, și îl auzi pe Monsieur rostind cu vocea lui zgîriată de adolescent :

— A fost cuprinsă pe neașteptate de o criză diavolească. E posedată de demoni. Regele a poruncit să fie chemat superiorul mănăstirii augustinilor, ca s-o potolească cu rugăciunile care se spun în asemenea cazuri nefericite, dar doamna a reușit să fugă. Majestatea Sa dorește să nu iasă de aici un scandal și mi-a ordonat să mă ocup în persoană de ea, ca să nu fie oprită de gărzi. S-o reținpînă la sosirea părintelui. Sînt dezolat, Henriette, că ți-am tulburat seara. Cred că cel mai înțelept lucru, în împrejurările acestea speciale, ar fi să vă retrageți toți, cu jocul dumneavoastră cu tot, în alt salon și să vă vedeți în continuare de treabă, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, iar eu să-mi văd la rîndul meu de treburile cu care m-a însărcinat fratele meu.

Angelica văzu ca prin ceață cum doamnele și seniorii adunați în jurul ei începeau să se îndepărteze. Ridică mîna și dădu de stofa unei rochii, încercînd să se încleștezede ea, dar degetele slăbite n-o mai ascultară.

— Doamnă, gemu ea cu o voce fără nici un timbru, veți lăsa să fiu ucisă ?

Curtenii din jur, nevrînd să-l supere pe fratele regelui, se îndepărtau acum cu toții și începuseră să iasă.

Prințesa ezită. Aruncă o privire îngrijorată spre vărul ei și vru să zică ceva, dar acesta i-o luă înainte și rosti cu o voce îndurerată :

— Henriette, draga mea, te poți oare îndoi de mine ? Tocmai de mine, de care urmează să te lege în curînd veriga sacră a căsătoriei ?

Nehotărîtă, prințesa lăsă în jos capul cu bucle aurii.

— Draga mea... rosti ea cu greutate, trebuie să ai încredere în monseniorul d'Orleans. Sînt convinsă că nu-ţi vrea decît binele !

Şi se depărtă şi ea, ieşind pe una din uşile salonului.

Într-un delir care o amuţise de spaimă, Angelica se răsuci şi ea spre uşa pe care ieşiseră curtenii atît de grăbiţi şi îi zări pe Bernard d'Andijos şi pe Lauzun, palizi ca ceara, rămaşi nehotărîţi în prag, neîndurîndu-se să iasă şi ei.

— Ei bine, domnilor, făcu semeţ prinţul, ordinele mele vi se adresează şi dumneavoastră. Va trebui să-i spun Majestăţii Sale că dumneavoastră puneţi mai mult preţ pe nălucirile unei nebune decît pe cuvintele propriului său frate ?

Cei doi lăsară încet capetele în jos şi ieşiră.

Angelica se văzu astfel părăsită de ultimii prieteni, ultima ei speranţă. Simţi un val de furie inundînd-o şi îşi adună puterile ca să ţipe, plină de ură :

— Laşilor ! Fricoşi nemernici ! Iepuri ticăloşi ce sunteţi !

Se ridică dintr-o săritură şi se adăposti în spatele unui fotoliu.

Era şi timpul : mişcarea iute o feri de lovitura năprasnică de sabie a cavalerului de Lorraine. Dar în clipa următoare, cavalerul, încruntat, lovi din nou. Se feri cît putu, dar vîrful sabiei îi sfîşie umărul, făcînd să ţîşnească un val de sînge.

— D'Andijos ! Péguilin ! ţipă ea înnebunită, ajutor ! Gasconi, ajutaţi-mă ! Scăpaţi-mă de oamenii din nord ! Ajutor !

Uşa salonului alăturat se deschide cu violenţă şi Lauzun şi marchizul d'Andijos se năpustiră îna-

untru, cu săbiile în mînă. Lăsaseră uşa uşor întredeschisă şi trăseseră cu urechea, aşa că nu mai aveau nici o îndoială cu privire la intenţiile prinţului şi ale favoritului său.

Dintr-o lovitură, marchizul d'Andijos făcu să zboare sabia din mîna prinţului, rănindu-l uşor la încheietură, în timp ce Lauzun încrucişa spada cu cavalerul de Lorraine.

D'Andijos o înşfăcă pe Angelica de braţ şi o trase cu putere după el.

— Repede ! Să fugim !

Cînd ieşiră în coridor, se ciocniră de Clément Tonnel, care dădu să scoată pistolul pitit sub manta, dar d'Andijos fu mai iute, înfigîndu-i cu sete spada în gît şi făcîndu-l să se prăbuşească horcăind, într-un lac de sînge. O luară apoi la goană într-o cursă nebunească, urmăriţi de vocea piţigăiată a prinţului, care ţipa isteric :

— Gardă ! Gardă ! Pune mîna pe ei ! Prindeţi-i, vii sau morţi !

Se dezlănţui un zgomot greu de paşi şi zăngănit de arme, semn că garda elveţiană se şi luase după ei.

— Spre galerie !... gîfîi d'Andijos în şoaptă, să ajungem... la Tuileries... La grajduri... la cai... Şi pe urmă acasă, în... Languedoc, la noi... Salvaţi...

Cu toată statura lui uriaşă, marchizul alerga cu o sprinteneală pe care Angelica nu i-ar fi bănuit-o în ruptul capului. Dar ea nu mai putea, era sleită de vlagă şi glezna scrîntită o durea îngrozitor iar umărul începea să-i înţepenească.

— Nu mai pot !... gîfîi ea. Nu mai pot, cad !

Tocmai treceau prin dreptul uneia din scările cele mari care duceau în curte.

— Pe aici ! rosti șuierător d'Andijos, ascundeți-vă cum puteți... Eu încerc să-i trag după mine cît pot... Să-i pun pe... urme false...

Aproape de-a berbeleacul, Angelica ajunse jos, unde văzu ca prin vis lumina unei sobițe mici, în jurul căreia erau adunați oameni în haine ciudate... măști...

Ceata comedianților italieni se desfăcu și o cuprinse primitoare la sînul ei, strîngîndu-se apoi la loc și acoperind-o, ocrotitoare, în jocul acela de culori și de umbre, care jucară mult timp sub pleoapele închise ale Angelicăi, în timp ce pașii grei ai gărzilor se depărtau... se depărtau...

11

...apoi răsări de undeva o lumină blîndă, bătînd într-un verde liniștit și scăldînd-o în razele ei curate. Reușite să deschidă ochii. Era la Monteloup, desigur, verdele acesta drag și uitat al copilăriei ei, umbra deasă și odihnitoare a malurilor pline de verdeață, unde și razele soarelui băteau tot în verde cînd ajungeau jos, printre atîtea ramuri dese... Auzi o voce și știu că era vocea lui Gontran...

— Verdele plantelor, mormăia acesta supărat, verdele plantelor, precis că n-am să-l reușesc niciodată ! Calamină și sare de cobalt adusă din Persia, asta-i tot ce se poate face, dar tot degeaba... Iese un verde închis, opac... Nimic din smaraldul suav al frunzișului aplecat deasupra apei... reflexe limpezi și deschise... N-am să le nimeresc niciodată !

Ciudat lucru, de ce-o fi vorbind Gontran cu vocea asta răgușită, dar cu aceleași intonații dintotdeauna, cu inflexiunile pe care le găsește de fiecare dată cînd vorbește de tablourile și de culorile lui... Vopselele pe care le combină într-una, tot căutînd tonuri noi... Întotdeauna spune, privind-o în ochi : «Verdele plantelor... ca ochii tăi... verdele acesta nu se poate scoate din nici o paletă...»

O arsură cumplită în străfundurile măruntaielor o făcu să tresară și își dădu seama dintr-o dată că se întîmplase ceva îngrozitor. Dumnezeule ! Copilul ! E mort ! A murit înainte de a vedea lumina zilei !...

Cu siguranță că murise ! Otravă... Apoi sărise pe o fereastră... În noroi, da, atunci murise cu siguranță viața nenăscută pe care o purta în ea... Fugise pe niște coridoare... Luvrul, da, Luvrul... Doamne Dumnezeule, ce vis îngrozitor ! Ce-o fi căutat ea acolo... Amețeala fugii deznădăjduite o cuprinse din nou și o greață cumplită se ridică din adîncuri... Își adună puterile și-și puse mîinile pe pîntece. Simți o mișcare înceată sub apăsarea palmelor ei... Nu, copilul trăia ! Ce curaj pe el ! Cîtă sete de viață ! Dumnezeule !

Se trezi brusc, speriată. Nu, nu era la Monteloup. Nici nu visase, toate se petrecuseră aievea. Se afla într-un pat uriaș, cu coloane răsucite și cu perdele verzui care filtrau lumina aceea ciudată, ca pe malurile apei, de la Monteloup... Deci îl visase și pe Gontran...

Dar nu era nici la Hortensia, în strada Infernului. Atunci unde ? Amintirile rămîneau confuze. Le tîra după ea ca pe o masă imensă, informă și întunecată, din care răzbăteau frînturi răzlețe,

pahare de otravă, lame de săbii sclipind undeva, departe, dar amintindu-i de moartea care o pîndea și acum... Niște lumini blînde și ocrotitoare... Da, un salon, cu grămezi de aur pe mese... Nu, e lucirea unor săbii... Și apoi o mocirlă rece și urît mirositoare... Doamne, ce se întîmplă ?

Vocea lui Gontran răsună din nou, de data asta fără putință de îndoială :

— Parcă-s blestemat ! Niciodată n-am să pot prinde verdele ăsta curat al frunzelor de deasupra apei. Niciodată frunzișul nu are nuanța asta, doar în preajma apei, atît ! Și nu știu dacă e cineva în stare...

Angelica scăpă un strigăt. Era nebună ? Sau groaznic de bolnavă ?

Se ridică și dădu perdelele patului la o parte. Și ce văzu o convinse că-și pierduse mințile de-a binelea.

În fața ei, întinsă pe un soi de estradă, ședea o zeiță blondă, cu o carnație pură, bătînd în trandafiriu. Era pe jumătate goală și ținea, plină de grație, un coș mare de nuiele împletite plin cu struguri aurii, ale căror reflexe se răspîndeau pe pernele ei de catifea. Zeița părea vie, dar nu mișca deloc, cu un zîmbet fermecător împietrit pe față, în timp ce un mic Cupidon, gol pușcă, numai cu o coroniță de flori pe buclele aurii, ciugulea cu poftă din ciorchinii cu boabe uriașe. Deodată, micul zeu strănută puternic, iar zeița păru că se însuflețește. Ochii ei se îndreptară spre el, îngrijorați, apoi Angelica o auzi rostind cîteva cuvinte într-o limbă neînțeleasă, care nu putea fi alta decît limba celor ce sălășuiau aici, în Olimp.

În alt ungher al odăii se mișcă ceva și un uriaș bărbos, cu fața de un roșu aprins, dar îmbrăcat în

haine cît se poate de pămîntene, se apropie de Cupidon, îl luă în brațe și îl înfășură într-o manta de lînă, rostind cîteva cuvinte în aceeași limbă, care însă de data asta îi păru Angelicăi vag cunoscută, deși nu reușise să înțeleagă nici un cuvînt.

Reuși apoi să descopere cu privirea un șevalet și în clipa următoare își dădu seama că se afla în atelierul pictorului Vas Ossel.

Un bărbat cu un șorț încins în jurul brîului ședea cu capul aplecat într-o parte, privind atent tabloul de pe șevalet. Lumina tulbure a zilei mohorîte de toamnă îi lumina obrazul bărbos, cu o expresie de hamal sau de alt soi de lucrător cum pot fi văzuți cu miile pe străzile Parisului. Era un ins nu prea înalt dar bine legat, cu o cămașă de pînză groasă, cam murdară, din care ieșea un gît de taur, cu mușchi puternici, cu părul tăiat țărănește, la rasul umerilor, ciufulit și căzîndu-i în ochi. Dar era destul atît : Angelica ar fi cunoscut dintre mii de chipuri buza posacă, nasul avîntat obraznic în sus și bărbia grea și încăpățînată care i-l aducea mereu aminte pe tatăl ei, baronul Armand.

— Gontran ! strigă ea.

— Doamna s-a trezit ! exclamă zeița în franțuzește, dar cu un accent străin foarte pronunțat.

În clipa următoare tot grupul din atelier, la care se adăugase, nu se știe de unde, o spuză de copii, înconjură patul.

Insul cu aspect de lucrător privea cu ochii holbați la Angelica, fără să poată spune un cuvînt. Apoi, roșu tot la față, se ridică și veni lîngă ea, luîndu-i mîinile în palmele lui late, pline de vopsele și reuși să îngaime răgușit :

— Surîoară !

Zeița cu carnație trandafirie, care se vădi a fi soția pictorului Van Ossel, Mariedje, strigă la cineva să aducă din bucătărie laptele de pasăre pregătit pentru doamna.

— Sunt fericit, foarte fericit, rosti pictorul, că am putut ajutor la o doamna în mare necaz, plus sora pentru bunul prieten al meu. Forte, forte fericit.

— Dar cum am ajuns aici ? reuși să întrebe Angelica.

Cu vocea lui groasă, stîlcind cuvintele, olandezul îi povesti că seara trecută, cînd el și familia lui abia se culcaseră, se pomeniseră cu niște bătăi puternice în ușă. Aprinsese iute o lumînare și deschisese ușa, trezindu-se cu o grămadă de comedianți italieni care îi aduceau o femeie leșinată, plină de sînge, pe jumătate moartă, sporovăind cu înflăcărare într-un amestec jumătate italienesc, jumătate franțuzesc, că îl imploră s-o ajute pe biata femeie, fiindcă ei n-au cum, trebuia să plece de acolo și n-o puteau lua cu ei în halul în care era. La care el nu reușise să zică decît atît : «Să fie binevenită !»

Gontran și Angelica se priveau cam încurcați. Se despărțiseră cu opt ani în urmă, la Poitiers, la marginea orașului. Angelica parcă îi vedea, pe el și pe Raymond, îndepărtîndu-se călări pe străduțele în pantă. Poate că și Gontran se gîndea la vechea droșcă a familiei, în care trei fetițe vinete de frig se strîngeau tremurînd una în alta.

— Ultima oară cînd te-am văzut, zise el, erai cu Madelon și cu Hortensia și mergeați toate trei

la mănăstirea ursulinelor din Poitiers. Îți mai aduci aminte ?

— Da. Madelon a murit, știai ?

— Da. Știu.

— Îți mai aduci aminte, Gontran ? La Monteloup făceai portretul bătrînului Guillaume.

— Bătrînul Guillaume e mort și el.

— Știu.

— Am și acuma portretul lui. L-am pictat iar, din memorie. A ieșit mai frumos decît celălalt. Am să ți-l arăt, să-l vezi și tu cum a ieșit.

Stătea așezat pe marginea patului, ținîndu-și țărănește mîinile mari și puternice pe șorțul de piele. Pielea mîinilor era plină de pete de vopsea, intrată adînc în țesuturi, roasă de chimicalele pe care le folosea la prepararea culorilor, aspră de terciul de argile pe care le frămînta mereu, căutînd tot felul de nuanțe noi.

— Cum ai ajuns să practici meseria asta ? îl întrebă ea, cu o undă de compătimire în glas.

Nasul bănuitor al lui Gontran, nasul familiei de Sancé, se ridică disprețuitor și fruntea se umplu de cute.

— Ești proastă ! făcu el fără menajamente. Dacă mă țin de așa ceva e fiindcă așa vreau eu. Așa-mi place. Bagajul meu de limbă latină e complet, iar părinții iezuiți n-au cruțat nici un efort să facă din mine un tînăr nobil în stare să ducă mai departe numele familiei, fiindcă Josselin aplecat în America, Raymond s-a călugărit... Așa că mai rămîneam eu. Numai că eu am altele în cap. M-am certat rău cu tata, el voia să mă vadă intrînd în armată, să-l slujesc pe rege. Mi-a spus că dacă nu fac așa cum zice el nu-mi mai dă un ban. Așa că am

luat-o pe jos, ca cerşetorii, şi am ajuns uite-aşa la Paris. Acum sînt pe terminate cu ucenicia şi trebuie să fac călătoria de studii prin ţară, ca să pot fi artist adevărat, după lege. Trebuie să umblu din oraş în oraş şi să învăţ tot ce se poate învăţa în meseria de pictor şi de gravor. E drept că asta înseamnă ceva cheltuială, dar văd eu cum mă descurc, mai lucrez pe la pictori, mai fac portrete de oameni cu parale şi cu ambiţii, în sfîrşit, de foame n-am să mor eu. Pe urmă am să cumpăr un brevet de pictor şi ai să vezi că am să fiu un mare artist! Mă gîndesc cîteodată, ce-ar fi să mă pună pe mine să pictez plafoanele Luvrului! Phiii!

— Şi ai să pictezi şi infernul? Cu draci care rînjesc şi cu flăcări sub cazanele cu smoală?

— Ei aşi! Numai cer albastru, cu norişori strălucind în lumina soarelui!... Şi regele apărînd printre ei, ca un zeu, în culmea gloriei!

— Regele, în culmea gloriei! îl îngînă Angelica surprinsă, simţind că-i vine rău la amintirea celor abia întîmplate în ajun.

Închise ochii. Se simţea dintr-o dată mai bătrînă decît tînărul acesta robust, care era totuşi fratele ei mai mare. Dar el păstrase neatinse pasiunile lui copilăreşti, care răbufneau, puternice şi pline de strălucirea curată a ignoranţei. Se gîndi dintr-o dată că-i fusese frig şi foame, că fusese umilit, că trăise momente de disperare, dar nu se oprise nici o clipă din drumul spre visul lui...

— Şi pe mine nu mă întrebi cum am ajuns aici?

— Hm! Nu prea îndrăznesc să-ţi pun asemenea întrebări, făcu el încurcat. Ştiu atîta, că tata te-a măritat, împotriva voinţei tale, cu un bărbat urît şi rău. Tata nu mai putea de bucurie, dar noi

te-am plîns, biata de tine ! Va să zică eşti nefericită, aşa e ?

— Nu. Abia acum am ajuns nefericită, dar nu din cauza pe care o bănuieşti tu.

Şovăia. Nu ştia dacă trebuia să-i mărturisească tot ce i se întîmplase. De ce să-l tulbure pe băiatul acesta, nepăsător la tot ce nu era legat de pictura lui şi de lumea lui de vise, cu ceruri albastre, cu norişori albi şi cu regele plutind printre ei, pe aripile gloriei lui ? De cîte ori s-o fi gîndit la ea în toţi aceşti ani ? Rareori, fără nici o îndoială, şi numai cînd îl apuca disperarea pentru că nu putea prinde verdele crengilor aplecate deasupra apei. Nu avusese niciodată nevoie de nimeni, nici din familia lor şi nici dintre străini.

— Aici, la Paris, stau la Hortensia, zise ea pe un ton neutru.

— La Hortensia ? Vai de capul tău ! O muiere mai rea şi mai cicălitoare nu ştiu dacă puteai găsi pe lume. Cînd am ajuns la Paris m-am dus pe la ea s-o văd, dar mai bine stăteam la un loc ! Mi-a făcut o muzică de m-a săturat să mai calc pe la ea. Cică îi plesneşte obrazul de ruşine să mă vadă cu încălţările mele grosolane în casa ei ! Că ce, că am ajuns în rînd cu salahorii, că arăt a lucrător cu ziua, că..! Spune şi tu, cum să port eu sabie peste şorţul ăsta de piele ! S-a tîmpit de tot ! Nu poate înţelege în ruptul capului că dacă eu, nobil de viţă veche, am chef să pictez, atunci pictez şi gata, n-o să mă iau după prejudecăţile ei de fandosită şi să mă las păgubaş. Nu dau doi bani pe tot ce spune ea !

— Cred că sîntem făcuţi pentru revoltă, răspunse Angelica.

Îl luă afectuoasă de mînă, simţind asprimea pielii tăbăcite.

— Ai îndurat multe chinuri, sărmanul de tine, nu-i așa ?

— Nu chiar. În orice caz, nu mai multe decît dacă mă făceam ofițer, cu sabia pe umăr, cu datorii grămadă pe capul meu și cu cămătarii cu ghearele în beregata mea. Nu zic că sînt bogat, dar măcar știu că am un ban al meu, așa mic și prăpădit cum e. Nu stau să aștept o pensie de la rege, să binevoiască să fie milostiv cu mine. Meșterul la care lucrez e cinstit cu mine și, de altfel, chiar să vrea să mă păcălească, tot n-ar putea, fiindcă sînt apărat de corupție. Cînd se îngroașă gluma și încep să-mi ghiorăie mațele prea tare, mai dau fuga la Templu, la fratele nostru Raymond, iezuitul, și nu mă întorc niciodată cu mîna goală. Din puținul lui, tot îmi dă și mie cîte ceva. Așa că vezi și tu !

— Raymond e și el la Paris ? exclamă surprinsă Angelica.

— Este. Șade la Templu, dar e canonic la nu mai știu care mănăstire și spun drept că nu m-aș mira să aud că a ajuns duhovnicul cine știe cărui personaj important de la curte.

Angelica rămase pe gînduri. Tocmai de ajutorul lui Raymond avea nevoie acum, în situația în care se găsea. Un om al bisericii, care pe deasupra poate că ar fi pus și mult suflet, fiind vorba de familia lui...

În ciuda amintirii încă proaspete a întîmplărilor prin care trecuse, în ciuda cuvintelor pline de cruzime ale regelui, Angelica nici măcar nu se gîndea să se dea bătută. Înțelegea că trebuia să fie cît mai precaută, dar să renunțe, asta în nici un caz !

— Gontran, zise ea cu hotărîre, hai cu mine la taverna Trei Ciocane.

Gontran nu se mira. Nu fusese Angelica totdeauna o originală ? De cîte ori nu se întorsese acasă cu picioarele goale şi pline de zgîrieturi, cu hainele sfîşiate din expediţiile ei prin cîmpii şi prin mlaştini, fără să spună o vorbă nimănui ! De ce să nu meargă cu ea ?

Pictorul Van Ossel îi sfătui să aştepte pînă la căderea nopţii, sau măcar pînă se mai întunecă puţin, pentru ca doamna să nu poată fi recunoscută. Vorbea în numele unei îndelungate experienţe cu privire la atîtea nenorociri şi intrigi care se petreceau neîncetat în palatul acesta blestemat, unde mereu se întîmpla cîte ceva, iar el auzea tot, din gurile seniorilor şi mai ales ale doamnelor care pozau în faţa şevaletului său şi sporovăiau ca să le mai treacă vremea.

Mariedje îi împrumută Angelicăi o fustă de-a ei, din stofă groasă, ţărănească, o bluză de pînză simplă şi o broboadă groasă şi călduroasă, cum purtau femeile din mahalalele Parisului şi din împrejurimi. Angelica se înveseli simţind fusta grea, mai scurtă decît purtau doamnele din nobilime, dar mai sigură pentru ea, cel puţin aşa cum stăteau lucrurile.

Cînd ieşi, împreună cu Gontran, pe poarta mică a spălătoreselor, fiindcă tot timpul intrau şi ieşeau femei cu maldăre de rufărie pentru apartamentele înaltelor doamne de la curte, părea întrutotul femeia unui meşter ce mergea supusă la braţul omului ei şi nimănui nu i-ar fi dat prin cap că tîrgoveaţa asta, frumuşică, e drept, era de fapt o contesă care abia în ajun fusese primită în audienţă de rege.

EXECUȚIA DE LA NOTRE-DAME

Septembrie 1660 — Februarie 1661

I

O hărmălaie nemaipomenită domnea în toată taverna, zgîlțîind firma cu cele trei ciocane pictate grosolan pe o scîndură atîrnată deasupra intrării. Răcnete de oameni beți, cîntece deșucheate și chiote vesele care însemnau pentru Angelica un tablou sonor cu totul nou.

Coborî împreună cu Gontran scările și nimeri în atmosfera încărcată de fum și aburi groși, mirosind a sosuri grase și gustoase, ce dădeau totuși un aer desutul de pașnic încăperii lungi, cu mese de de scîndură la care stăteau tot felul de oameni. În fund, printr-o ușă care se deschidea într-una, se zărea bucătăria, cu soba în care dogorea un foc zdravăn și cu frigările pline de păsări și de hălci de friptură care se rumeneau încet și temeinic.

Se așezară la o masă mai retrasă, în apropierea ferestrei, unde se prezentă imediat un flăcău curat îmbrăcat, căruia Gontran îi comandă o sticlă de vin. Deocamdată.

— Să fie un vin bun, surîse Angelica, plătesc eu.

Și îi arătă lui Gontran, după plecarea băiatului, punga burdușită cu aur, cele o mie cinci sute de livre cîștigate în ajun la joc.

Gontran răspunse că el unul nu se dădea în vînt după delicatese. În general, se mulţumea cu un vinişor ieftin, din podgoriile din jurul Parisului. Duminica, vrînd şi el să se răsfeţe puţin, se ducea în foburguri, unde vinul era mai ieftin, fiindcă nu mai plăteau taxele mari pentru intrarea în Parisul propriu-zis, aşa că-şi îngăduia o sticlă de vin de soi, de Bordeaux sau de Burgundia. Vinurile astea erau numite în glumă «cîrciumărele», fiindcă se puteau bea în nişte cîrciumioare mici şi nemaipomenit de curate, o frumuseţe, merita să baţi drumul pînă acolo numai ca să vezi tabloul acela încîntător. De fapt asta era singura distracţie pe care şi-o îngăduia Gontran, plimbarea duminicală pînă acolo şi sticla de vin bun.

Angelica îl întrebă dacă mergea cu prietenii şi Gontran îi răspunse negativ. Nu avea prieteni cu care să meargă la băutură, îi plăcea mai mult să stea liniştit, singur la masa lui, şi să se uite în jur, studiind chipurile lucrătorilor care mergeau acolo cu familiile lor. Se străduia să le descifreze expresiile feţelor şi găsea că toată lumea asta era plină de bunătate şi simpatie.

— Eşti un om norocos, rosti Angelica, simţind dintr-o dată cum îi venea pe limbă gustul înţepător al otrăvii din ajun.

Nu se simţea bolnavă, ci obosită şi agitată. Cu ochi aprinşi, strîngînd în jurul umerilor broboada groasă a Mariedjei, privea spectacolul, nou pentru ea, al unei taverne pariziene.

Era adevărat ce auzise, că aici, în ciuda aerului îmbîcsit, respirai mai multă libertate. Gentilomul venea să fumeze nesupărat de nimeni, uitînd eticheta strictă a anticamerelor regale, burghezul îşi umplea burdihanul cu un vinişor ca lumea, departe de ochiul ager al nevestei rele şi gîlcevitoare, sol-

datul juca la zaruri gologanii pe care-i mai avea în buzunar, lucrătorul își bea și el ultimii bănuți și, pentru cîteva ore, mai uita de necazuri și se simțea și el cineva pe lumea asta.

*

* *

Taverna „Trei Ciocane", aflată nu departe de Palais Royal, era locul de întîlnire al multor comedieni, care, cu fețe încă pline de fard și cu nasuri false lipite peste cele adevărate, veneau aici să-și mai ude gîtlejurile obosite de patima meseriei. Mimi italieni cu zdrențe țipătoare, comedianți de tot soiul și cîteodată și țigani suspecți, cu mutrele lor sinistre, de ucigași, veneau aici amestecîndu-se cu obișnuiții tavernei, recrutați de obicei dintre locuitorii mahalalei.

În seara asta, un bătrîn italian, cu fața ascunsă de o mască roșie de catifea și cu o barbă albă coborînd pînă la brîu, prezenta onoratului public un fenomen destul de rar pe atunci la Paris : o maimuță. Vietatea asta afurisită, după ce era puțin atentă la cei de față, începea să-i imite într-un chip nemaipomenit de hazliu, pe unii cum trăgeau din pipă, pe alții cum își țineau tichiile sau pălăriile ori chiar ducînd plină de gravitate cana cu vin la gură, stîrnind hohote de rîs.

Gontran cu ochii scăpărători, observa scena fără să-i scape un singur amănunt.

— Privește, șopti el plin de entuziasm spre Angelica, ce tablou splendid, bătrînul acela cu barba albă și cu masca roșie ! Barba lui, cel puțin, zici că e de zăpadă, aproape că strălucește la fel !...

Dar Angelica, prea puțin sensibilă la asemenea subtilități coloristice, începea să-și piardă răbda-

rea, întrebîndu-se cît trebuia să mai aştepte aici pînă cînd Desgrez avea să-şi facă apariţia.

In sfîrşit, uşa se mai deschise încă o dată şi uriaşul cîine danez al avocatului îşi făcu apariţia. Îndată apăru şi stăpînul, întovărăşit de un bărbat înfăşurat într-o manta cenuşie, largă cît toate zilele. Angelica îl recunoscu uluită pe baronul de Cerbalaud, care-şi ascundea faţa palidă sub borurile lăsate adînc pe ochi şi în gulerul ridicat.

Îl rugă pe Gontran să se ducă la cei doi să-i cheme la masa lor.

— Pentru numele lui Dumnezeu, doamnă, zise uşurat avocatul lăsîndu-se pe scaun cu un gest de om trudit, de azi-dimineaţă pînă acum v-am văzut de zece ori îngropată !

— Una singură din toate astea ar fi ajuns, maestre, zise ea rîzînd.

Dar îi făcea mare plăcere să constate emoţia avocatului în legătură cu persoana ei.

— Deci ţi-a fost teamă, maestre, să nu rămîi fără o clientă care te plăteşte atît de prost şi te mai şi compromite pe deasupra !

Avocatul făcu o figură jalnică.

— Sentimentalismul e o boală de care nu te vindeci cu una, cu două. Şi cînd mai e vorba şi de gustul aventurii, înseamnă că cel în cauză e ursit s-o sfîrşească urît de tot. Pe scurt, cu cît afacerea dumneavoastră devine mai încurcată, cu atît mă pasionează mai mult. Cum vă mai merge rana ?

— A, deci eşti la curent şi cu asta ?

— Doar e de datoria unui avocat poliţist ca mine să le ştie pe toate ! Dar trebuie să mărturisesc că domnul aci de faţă mi-a fost de mare folos.

Cerbalaud, cu ochii încercănaţi de nesomn şi cu faţa ca ceara, povesti cu voce scăzută cum se sfîr-

şise tragedia de la Luvru, în care, printr-o întîmplare, se văzuse şi el amestecat.

Era de gardă la grajdurile de la Tuileries seara trecută şi se cam plictisea... Cînd, pe neaşteptate, un senior năvlise într-un suflet, cu hainele sfîşiate, fără perucă, venind dinspre grădini. Era Bernard d'Andijos. Traversase în goana mare Luvrul, străbătînd marea galerie, umplînd şi Luvrul şi Tuileries de zgomotul asurzitor al tocurilor lui, făcînd să iasă la uşi feţe speriate, curioase sau indignate, dînd peste cap gărzile care încercau să-l oprească. Cum ajunsese jos la grajd, se repezise să înşeueze jos la grajd, se repezise să înşeueze un cal, explicîndu-i printre picături lui Cerbalaud, cu voce întretăiată, că doamna de Peyrac fusese pe punctul de a fi asasinată şi că el, d'Andijos, se bătuse cu monseniorul d'Orléans. Că pleca acum spre Toulouse, să ridice întreg ţinutul, cum ar fi trebuit să facă de la început dacă ar fi fost deştept şi nu s-ar fi încurcat în nişte mofturi aiurite, fidelitate faţă de rege, şi alte asemenea bazaconii care-l făceau acum să-şi dea cu pumnii-n cap. După care marchizul încălecase şi dăduse pinteni calului, făcîndu-se nevăzut în direcţia porţii Saint-Honoré.

— O, bietul marchiz d'Andijos ! suspină Angelica. El să ridice Languedocul împotriva regelui ?...

— Adică cum ? întrebă semeţ baronul de Cerbalaud. Credeţi că nu e-n stare ?

Se ridică prevenitor un deget, adăugînd :

— Doamnă, văd că n-aţi înţeles nimic din sufletul gascon : rîsul şi mînia pot să alterneze, şi încă destul de repede, dar niciodată nu se ştie care din ele biruie pînă la urmă. Iar acum a rămas stăpînă mînia, aşa că păzea !

— E adevărat că dacă nu erau gasconii, eu nu mai eram acum în viață. Știți cumva ce s-a întîmplat cu ducele de Lauzun ?

— E la Bastilia, firește. Altceva nici nu i se putea întîmpla, nu ?

— Dumnezeule ! exclamă Angelica, măcar să nu-l uite acolo patruzeci de ani încheiați !

— Nu se lasă el uitat, nici o grijă ! A, să nu uit : am văzut și doi lachei care cărau cadavrul fostului dumneavoastră majordom de la Toulouse, am uitat cum îl cheamă...

— Clément Tonnel. Ducă-se la dracu, să-i stăpînească sufletul pe veci !

— În sfîrșit, fiindcă nici nu-mi trecea prin cap că ați putut scăpa cu viață din așa ceva, m-am dus la cumnatul dumneavoastră, procurorul, domnul Fallot de Sancé. Am mers cu el la Châtelet, să ne uităm la toate cadavrele înecaților și ale înjunghiaților găsiți în dimineața asta în Paris. Urîtă treabă, mă doare și-acuma stomacul de ce-am văzut acolo ! Și uite-mă aici ! Deci, doamnă, ce aveți de gînd să faceți ? Vă întreb așa, de formă, fiindcă părerea mea e că trebuie să spălați putina urgent !

Angelica își privi mîinile, cum stăteau așezate pe masă, înconjurînd paharul cu picior în care vinul roșu rămăsese neatins. Îi părură neînchipuit de mici și de o albeață care o descuraja. Fără să vrea, le compară cu mîinile mari și puternice ale bărbaților și se simți slabă.

Desgrez, ca unul ce era de-ai casei, își pusese în față o cutie cu frunze de tutun și își toca acum mărunt, ca să-și umple pipa. Fără să-și poată da seama de ce, Angelica se simți singură.

Gontran zise pe neașteptate :

— Dacă am înțeles bine, ești amestecată într-o afacere foarte încurcată, în care ai putea să-ți lași

pielea. Asta, de fapt, nici nu mă miră, la urma urmei toată viaţa nu te-ai ţinut decît de lucruri de astea !

— Domnul de Peyrac e la Bastilia, acuzat de vrăjitorie, lămuri Desgrez.

— Şi eu ce-am spus ? Am spus că nu mă miră, zise Gontran. Dar cred că încă mai poţi ieşi din încurcătura asta. Dacă n-ai bani, îţi dau eu. Nu zic că aş avea cine ştie ce, dar am făcut economii pentru călătoria de studii şi ţi-aş putea da şi ţie. Pe urmă, mai e şi Raymond, fratele nostru, care mai are şi el ceva pus deoparte, deşi nu e nici el bogat. Aşa că cel mai bun lucru ar fi să-ţi iei catrafusele şi să te urci frumos în diligenţă pînă la Poitiers. De acolo, ajungi tu într-un fel la Monteloup. Acolo eşti între ai noştri, oameni de nădejde toţi, săracii !

O clipă, Angelica se lăsă furată de gîndul acesta ademenitor. Adăpostul cald şi primitor al bătrînului castel de la Monteloup... liniştea pădurilor şi a mlaştinilor... Florimond va avea cu ce să se joace...

— Şi Geoffrey ? tresări ea. Cine are să se mai zbată să i se facă dreptate ? Nu te gîndeşti că rămîne singur, părăsit de toţi ?

Se lăsă o clipă de linişte, întreruptă repede de gălăgia beţivanilor de la o masă de alături, care cereau să li se aducă mai repede bucatele şi băteau de zor cu cuţitele în castroanele de cositor. Cînd Jupîn Corbasson, bucătarul, îşi făcu apariţia cu o gîscă uriaşă, bine rumenită, lucind de grăsimea care încă mai sfîrîia pe ea, toţi izbucniră în urale de entuziasm, apoi, dintr-o dată, se lăsă o linişte întreruptă numai de clefăituri şi de pîrîituri de oase între fălci zdravene.

Desgrez îşi îndesa netulburat pipa lungă, după moda olandeză, fără să se amestece deocamdată în discuţie.

— Va să zică îl iubești așa mult pe bărbatu-tău ? întrebă Gontran.

Angelica strînse dinții și rosti șuierat :

— Mai mult face o uncie din creierul lui decît creierele voastre toate trei la un loc. Știu că e caraghios ce spun eu, dar deși e bărbatul meu, deși e șchiop și desfigurat în halul în care e, îl iubesc !

Și suspină, gata să izbucnească în plîns.

— Mai ales că tocmai eu am fost cauza nenorocirii lui. Din pricina poveștii aceleia blestemate cu otrava. Și ieri, cînd i-am vorbit regelui, l-am semnat cu mîna mea condamnarea, m-am apucat ca o proastă să...

Dintr-o dată, tresări și ochii i se lipiră de geamul din fața ei : văzu o figură de coșmar, pierdută sub șuvițe lungi de păr unsuros. Fața, vînătă ca de mort, avea o tumoare uriașă, bătînd în violet. Un ochi era ascuns sub o panglică neagră, celălalt lucea ca la lupi și, ce era mai îngrozitor, era că monstruoasa făptură o privea pe Angelica *rîzînd!*

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Gontran, care stătea cu spatele și nu văzuse nimic.

Desgrez privi și el în direcția în care se uita îngrozită Angelica și, într-o clipă, țîșni în picioare și se năpusti pe ușă, fluierîndu-și cîinele.

Figura cea îngrozitoare se făcu nevăzută. Peste cîteva clipe, se întoarse și Desgrez, cam plouat, ca unul care nu reușise nimic.

— Parcă s-ar fi băgat în gaură de șoarece !

— Îl cunoști pe nenorocitul acela ? întrebă Angelica.

— Îi cunosc pe toți. Asta era Calambredaine, cel mai mare borfaș, regele hoților de buzunare de pe Pont-Neuf. E unul din căpitanii banditilor din Paris.

— Înseamnă că nu e lipsit de curaj dacă vine pînă aici să caşte gura la oamenii cumsecade care stau la masă !

— Poate că are un complice în sală şi voia să-i facă semn...

— La mine se uita, zise Angelica, cu dinţii clănţănindu-i de frică.

Desgrez o scrută cu privirea.

— Nu vă fie teamă, doamnă. Aici nu sîntem departe de strada Truanderie şi de faubourgul Saint-Denis. Aici e cartierul general al cerşetorilor şi al lui Coesre, regele lor.

În timp ce vorbea, îşi strecurase pe nesimţite mîna în jurul taliei Angelicăi şi acum o trăgea, uşurel dar constant, spre el. Angelica simţi căldura şi vigoarea trupului puternic, de bărbat. Agitaţia i se linişti. Fără să se simtă deloc ruşinată, se lipi de Desgrez. Nici nu se mai gîndea că e doar un avocat de neam prost şi sărac lipit. Doar şi ea era pe punctul de a deveni o parla, o prigonită din toate părţile, fără acoperiş deasupra capului, fără apărare, poate şi fără nume.

— La naiba ! zise voios Desgrez. Nimeni nu vine la un stabiliment aşa vesel ca să discute numai treburi de-astea nenorocite ! Ia să mai prindem ceva puteri, domnilor, şi pe urmă mai vedem noi ce e de făcut. Hei ! Corbasson, bucătar al diavolului, vrei să ne laşi să murim cu burţile goale ?

Cel interpelat se grăbi spre masa lor, cu tichia în mînă şi făcînd plecăciuni peste plecăciuni.

— Ia spune, ticălosule, ce poţi propune mai bun pentru trei seniori, care de ieri nu s-au mai hrănit decît cu emoţii, şi pentru o doamnă gingaşă şi tînără, care nici ea nu şade mult mai bine ? S-auzim !

Numitul Corbasson își frecă bărbia, concentrat, apoi rosti :

— Pentru dumneavoastră, domnilor, aș spune că lucrul cel mai potrivit în clipa de față e un mușchi zdravăn de vițel în sînge, cu niște castraveciori, o minune ! Apoi trei pui dolofani în spuză, fragezi de se topesc în gură. Pentru doamna, mă gîndesc la ceva mai delicat și mai ușor. Bunăoară un rasol și niște salată, pe urmă niște măduvioare, o peltea de mere, o pară murată și ceva plăcințele. Iar dacă doamna binevoiește, niște bomboane de mentă și bag mîna-n foc că are să-și recapete la moment bujorii din obraji !

— Carbasson, ești omul cel mai folositor și mai vrednic de stimă de pe pămînt ! Prima dată cînd am să mă duc la biserică am să mă rog la Sfîntul Honoré pentru tine, numai că o să cam trebuiască să aștepți pînă atunci. Și zău că ești și un artist nemaipomenit, nu numai pentru sosurile tale strașnice, dar și pentru cum știi să vorbești !

Numai că, pentru prima oară de cînd se știa, Angelica nu simțea nici urmă de foame, deși nu pusese nimic în gură toată ziua. Abia se atinse de bunătățile pe care i le puse în față jupîn Corbasson. Trupul ei încă mai lupta cu puterea otrăvii pe care o înghițise cu o zi înainte. I se părea că de atunci se scurseseră veacuri întregi. Moleșită de tulburările prin care trecuse, sleită de puteri, amețită poate și de fumul gros de tutun în care parcă plutea, abia își mai putea ține pleoapele deschise. Încet-încet, toate începură să i se învălmășească în minte... își spunea că Angelica de Peyrac era moartă... și atunci ea cine era ?...

*
* *

Cînd deschise ochii, în încăperea largă plutea lumina tulbure a unei dimineți mohorîte. Încercă să se miște și-și dădu seama că obrazul ei se odihnea pe o pernă tare și aspră, care nu era altceva decît genunchiul avocatului Desgrez. Adormise întinsă pe bancă, cu obrazul pe genunchiul lui. Văzu undeva, în sus, chipul avocatului, cu ochii întredeschiși, cu pipa lungă în gură, pufăind visător.

Angelica se ridică iute, ceea ce o făcu să se strîmbe de durere.

— Scuză-mă... am... cred că te-am încurcat groaznic, bîlbîi ea.

— Ai dormit bine ? întrebă el cu o voce răgușită de oboseală și de vin.

Ulciorul din fața lui era aproape gol. Cît despre Cerbalaud și Gontran, aceștia depuseseră cu totul armele, sforăind din răsputeri, cu capetele pe masă.

În sala mai mică de alături, se auzea vocea supărată a lui jupîn Corbasson, care-și mustruluia slugile, pe un fond sonor obișnuit aici, zgomotul de butoaie rostogolite pe lespezile de piatră.

Tocmai atunci intră cu pas sigur un bărbat care trînti ușa ca unul care are temeiurile lui să se poarte ca un stăpîn. Avea în mînă un clopoțel și peste haine îmbrăcase un soi de cămașă de un albastru spălăcit, pe care se mai deslușeau niște flori de crin și emblema Sfîntului Cristofor.

— Sînt Picard, crainic de vinuri, se recomandă el, cu siguranța omului care știe că va face impresie. Ai nevoie de mine, cîrciumarule ?

— Oho, și încă cum, prietene ! La țanc ai picat! Tocmai mi-au sosit de la Grève șase butoaie cu un

vinișor de Loire, să-ți lingi buzele, nu altceva ! Trei cu vin alb, trei cu roșu. Am de gînd să dau cep la două pe zi, cîte unul din fiecare, dacă m-o ajuta Dumnezeu !

Trezit brusc, Cerbalaud sări în picioare și scoase sabia iute ca fulgerul, strigînd :

— La naiba, domnilor, fiți atenți la mine : plec la luptă împotriva regelui !

— Taci, Cerbalaud ! îl imploră Angelica, îngrozită de cuvintele lui.

Războinicul gentilom îi aruncă o privire bănuitoare, de om care mai are puțin și se trezește cu totul.

— De ce, mă rog ? Arăt eu ca unul care vorbește și nu face ? Nu-i cunoașteți pe gasconi, doamnă ! Jos regele ! Haideți toți ! Jos regele ! Hai, revoltați din Languedoc !

Fluturîndu-și plin de avînt sabia, se mai învîrti puțin prin încăpere, apoi se îndreptă spre ieșire și se făcu nevăzut.

Fără să ia seama la răcnetele lui, cei care dormeau cu frunțile pe mese sau de-a dreptul pe jos sforăiau mai departe, în timp ce crainicul de vinuri, în genunchi în fața unui butoi, gusta cu ochii mijiți conținutul, ca să știe ce să strige mai tîrziu pe stradă pentru oamenii însetați, și-și dădea cu părerea asupra prețului. Pe ușa deschisă venea de afară un aer rece și proaspăt, împrăștiind duhoarea de pipă stinsă, de vin și de sosuri sleite.

Gontran ridică deodată capul, frecîndu-se la ochi.

— Dumnezeule ! exclamă el, de mult n-am mîncat și n-am băut atîta ! Taman de la ultimul banchet al confreriei artiștilor, de Sfîntul Luca, numai că, din păcate, asta nu se întîmplă decît o dată pe an ! Ce se aude ? Parcă bat niște clopote...

Bat de utrenie ?

— Se prea poate, zise Desgrez, cu vocea cam încleiată.

Gontran se ridică iute și porni să-și aranjeze cît de cît hainele.

— Trebuie să plec, zise el, altfel patronul o să-mi facă mutre că am întîrziat. Uite ce e, du-te cu maestrul Desgrez la Templu și caută-l pe Raymond. Trec în seara asta pe la Hortensia, chit că are să mă facă albie de porci, dar n-am încotro. Și îți mai spun o dată, pleacă din Paris. Deși știu că tot degeaba îți spun, ești cea mai încăpățînată catîrcă din cîte a crescut tata...

— Și tu ești cel mai nătărău catîr, dacă-ți poți închipui că am să fac una ca asta !

Ieșiră împreună toți trei, urmați de cîinele avocatului, care răspundea la numele de Sorbonne. Afară plouase toată noaptea și șuvoaiele de apă căraseră pe mijlocul străzii un noroi gros. Aerul era încărcat de umezeală și vîntul făcea să scîrțîie firmele de tablă de deasupra prăvăliilor.

— Poftiți la barcă ! Luați scoici bune și gustoase ! răcneau barcagiii, dornici de mușterii.

— Ia luați o dușcă, să vă treziți ca lumea ! zbiera din răsputeri negustorul ambulant de rachiuri. Ziua bună se cunoaște dimineață ! Începe-o bine ca s-o termini și mai bine ! Ia dușca ! Ia dușca!

Gontran îl opri și dădu imediat pe gît un păhărel, icnind de plăcere. Apoi se șterse la gură cu dosul palmei, puse pe scîndura negustorului cei cîțiva bănuți și, ridicîndu-și pălăria în semn de salut spre sora sa și spre avocat, plecă în graba mare, amestecîndu-se în mulțime, aidoma cîrdurilor de lucrători care porneau forfota la munca lor.

«Uite că am ajuns al naibii de bine amîndoi ! își spunea Angelica privindu-l cum se îndepărta. Stras-

nic mai arată moştenitorii numelui de Ridoué de Sancé de Monteloup ! Eu, hai să zic, am ajuns în situaţia asta silită de nişte împrejurări nenorocite, dar el ? Pentru ce a ales el drumul acesta care nu înseamnă decît înjosire ?»

Cam încurcată, se uită spre Desgrez, să vadă dacă îi observase nemulţumirea.

— Întotdeauna a fost cam ciudat, zise ea arătînd cu capul spre direcţia în care o luase Gontran. Ar fi putut fi ofiţer, ca orice fiu de nobil, dar, de cînd era mic, altceva nu făcea decît să amestece culori. Mama avea obiceiul să spună că pe vremea cînd îl aştepta să vină pe lume petrecuse opt zile vopsind în negru toate hainele familiei, fiindcă muriseră părinţii el. Poate asta să fie cauza ?

Desgrez zîmbi.

— Hai să mergem să vorbim cu fratele iezuit, zise el, să vedem cum arată al patrulea specimen al acestei familii ciudate.

— Oh ! Raymond e şi el un... un om deosebit, ca să zic aşa.

— Sper, pentru binele dumneavoastră... sper să fie un om într-adevăr deosebit, doamnă.

— Uite ce e, nu-mi mai spune într-una doamnă, zise Angelica. Ia uită-te puţin încoace, maestre Desgrez...

Şi îşi ridică spre el faţa albă ca ceara. Oboseala dădea limpezimi noi ochilor ei verzi şi o culoare greu de închipuit, cea a frunzelor din primăvară.

— Regele a spus aşa : «Nu vreau să mai aud vorbindu-se de dumneavoastră». Ştii ce înseamnă asta ? Că doamna de Peyrac nu mai există. Nu trebuie să mai exist, deci nu mai exist. Înţelegi ?

— Ce înţeleg eu bine e că sînteţi bolnavă. Vă mai menţineţi cuvintele pe care le-aţi spus ieri ?

— Care anume ? Că toată ziua am tot spus cuvinte !

— Că nu mai aveţi nici o încredere în mine.

— În clipa asta nici nu pot avea încredere în altcineva.

— Atunci să mergem. Vă duc într-un loc unde să primiţi oarecare îngrijiri. Nu puteţi sta de vorbă cu un iezuit fără să fiţi în depline puteri.

O luă de braţ şi o trase după el prin învălmăşeala Parisului cuprins de forfota dimineţii. Tămbălăul din jurul lor era de-a dreptul asurzitor. Toţi negustorii îşi lăudau marfa pe întrecute, ba unii dintre ei, cu afaceri pe picior mai mare, aveau şi oameni anume tocmiţi pentru treaba asta şi îi îmboldeau într-una, nevrînd să-i plătească degeaba.

Angelica mergea ferit, cu grijă să n-o lovească cineva la umăr în învălmăşeală, şi strîngea din dinţi ca să nu scape nici un geamăt de durere. Fiindcă umărul o ardea îngrozitor.

2

În strada Saint-Nicolas, Desgrez se opri în faţa unei firme cît toate zilele, pe care se putea vedea un castron de aramă pe fond albastru. De la geamurile de sus ieşea un abur gros, semn că prăvălia era a unui bărbier care ţinea şi baie. Angelica se învioră, fericită la gîndul unei căzi cu apă fierbinte, în care să se cufunde cu voluptate, refăcîndu-şi puterile şi mai ales curăţindu-se de jegul adunat pe ea în ultimele zile de cînd nu se mai spălase ca lumea.

Jupînul Georges, patronul firmei, îi primi fără să le dea prea mare atenţie, ca orice patron ocupat pînă peste cap, şi le spuse să-şi aştepte rîndul pe o

canapea. Bărbiera cu gesturi de nesfîrșită eleganță un mușchetar falnic și, după obiceiul breslei sale, își întreținea mușteriul, care tocmai tuna și fulgera împotriva păcii, una din cele mai mari belele care pot pica pe capetele oamenilor.

Terminînd, jupîn Georges îl lăsă pe mîinile ucenicului, să-l spele pe cap, ceea ce nu era deloc lucru ușor, avînd în vedere pletele lungi și stufoase, și se întoarse spre noii clienți, ștergîndu-și cu grijă briciul de șorțul alb ca zăpada. O cîntări la iuțeală din ochi pe Angelica și rosti voios :

— Eheheee ! Va să zică încă o victimă a craiului ăsta afurisit ! Și vrei să ți-o aranjez și să ți-o ferchezuiesc cum scrie la carte înainte de a te înfrupta din ea, nu ? Bată-te să te bată de fustangiu ce-mi ești !

— Ușurel, jupîne, zise avocatul din vîrful buzelor. Nu e vorba de ce binevoiești dumneata să-ți închipui. Această tînără persoană e rănită și aș vrea să te uiți puțin să vezi cum stau lucrurile. Abia pe urmă îi faci baie, rana e mai importantă.

Angelica, pe care cuvintele bărbierului o făcuseră să roșească, în ciuda palorii ei, se simți îngrozitor de încurcată la gîndul că trebuia să se dezbrace de față cu cei doi bărbați. Totdeauna fusese dădăcită numai de femei și, cum nu fusese niciodată bolnavă, nu mai avusese pînă atunci de-a face cu examenele medicale și cu atît mai puțin cu bărbieri-chirurgi care s-o consulte. Numai că, înainte de a apuca ea să schițeze cel mai mic gest de protest, Desgrez, cu aerul cel mai firesc din lume și cu îndemînarea omului pentru care veșmintele femeiești nu au secrete, îi desfăcu la repezeală corsajul, apoi, dezlegînd și nodul de la gît, îi trase frumușel cămașa în jos pînă la mijloc.

Jupîn Georges se aplecă și examină atent obloiul ticluită de Mariedje, așa cum se pricepuse ea, și mormăi nemulțumit :

— Hm ! Hm ! Cam văd eu ce s-a întîmplat! Mda ! Un marțafoi care a crezut că prețul e prea mare și a plătit cu «monedă de fier», cum se zice! N-ai învățat, mititico, că trebuie să le pitești săbiile sau cuțitele sub pat și să nu li le dai decît după ce au scos gologanii din pungă ? Că altfel, uite ce pățești !

— Eu te întreb ce părere ai de rană, zise Desgrez pe un ton batjocoritor, lasă sfaturile !

Angelica simțea că se învîrtește pămîntul cu ea și s-ar fi vîrît în gaură de șarpe de rușine.

— Hm ! Nu e nici prea-prea, nici foarte-foarte! Văd că a umblat aici cineva care nu se pricepe! Nu-i nimic, o dregem și-o facem ca nouă ! Nici n-o să se mai cunoască ! Am o alifie ce nu s-a mai pomenit...

Și se îndreptă spre un ungher unde, pe o policioară, se înghesuiau tot felul de borcănele și sticluțe.

Angelica abia putea să rabde să mai stea așa, despuiată, în prăvălia asta cu mirosuri necunoscute și ciudate, de doctorii amestecate cu izul de săpun adus de aburii groși care pătrundeau de la etajul de deasupra.

Ușa se deschise și intră un bărbat cu fața plină de o barbă țepoasă, care rămase cu ochii holbați la ea, scărpinîndu-și barba cu gesturi de automat.

— Aoleu, ce țîțe, măiculiță sfinte ! Phiii ! Să am și eu așa ceva în palmă, s-o mîngîi și s-o strîng, colo, cînd răsare luna, ah !

Și individul, înghițind în sec, întinse o mînă spre pieptul ei, în timp ce ochii parcă mai mult i se măreau, nevenindu-i probabil a crede. Desgrez însă

făcu un semn imperceptibil spre Sorbonne, care se ridică și dintr-un salt îl și înșfăcă de picior pe îndrăzneț, amorez, înfigînd zdravăn colții și ținînd cu nădejde.

— Oh ! Au ! Ai ! țipa gîfîind bietul om, care în ruptul capului nu s-ar fi așteptat la una ca asta. Vai de mine ! Auuu ! De unde a ieșit jigodia asta ? Tu erai, Desgrez, nenorocitule, să-mi... aoleuuu ! Dă drumul, javra dracului, că te... aaah ! Singurii pantaloni ai familiei !... Va să zică tu, ticălosule, ești posesorul minunăției ăsteia de... Au ! Spune-i să dea drumul, te-ai țîmpit de tot ?

— Nu vă fie cu supărare, înălțimea voastră, făcu impasibil Desgrez.

— Bine, gata, ho, n-am văzut, n-am auzit, numai spune-i să-mi dea drumul, că altminteri... Au ! Gata, îmi cer scuze, n-ai auzit ?

Desgrez scoase un fluierat ușor, chemînd cîinele, care lăsă prada și se întoarse la locul lui.

— Plec de aici, nu mai stau, făcu Angelica, încercînd cu neîndemînare să se îmbrace.

Îi tremurau buzele de obidă și de rușine și în colțurile ochilor îi apăruseră lacrimi.

Desgrez însă o prinse cu putere de braț și o sili să se așeze la loc, spunîndu-i cu grosolănie, deși cu voce scăzută :

— Nu umbla cu figuri de-astea, proastă mică ! Știi vorba soldaților : «La război ca la război !» Te-ai angajat într-o luptă unde sînt în joc și viața bărbatului dumitale și a dumitale proprie. O să trebuiască să te zbați mult ca să cîștigi și nu e tocmai acum momentul să faci mutre.

Jupîn Georges se apropie, ținînd într-o mînă un borcănel și într-alta un cuțit cu lama sclipitoare.

— O să cam trebuiască să tai în carne vie, mititico, zise el. Văd că ai sub piele o umflătură care nu-mi place deloc, e plină ochi de puroi, ba încă de unul urît rău de tot, din cît pot eu vedea așa, pe deasupra. Ei, nu-ți fie frică, adăugă el repede, nimeni n-are mîna ușoară ca a lui nen'tu Georges, ia să vezi ! Nici cît să zici că te-a ciupit un purice !

Și Angelica fu imediat silită să constate că nen'su Georges chiar că nu se lăudase, fiindcă degetele lui boante dar pricepute porniră să alerge cu vioiciune în toate părțile pe umărul ei, apăsînd, storcînd, gîdilînd, fără s-o doară decît, vorba lui, cît ar fi ciupit-o un purice. Apoi vărsă pe rană un lichid care o făcu să sară în sus de usturime și care se vădi a fi rachiu și îi spuse să meargă la baie, fiindcă pansamentul definitiv i-l va face abia după aceea.

Baia de aburi a jupînului Georges era unul din ultimele stabilimente de acest fel, așa cum Parisul le apucase din Evul Mediu, cînd cruciații se întorceau din Orient nu numai învățați să se spele, ci și cu deprinderea băilor turcești la care se dedaseră acolo. Așa că, repede de tot, Parisul se umpluse de băi de aburi, unde doritorii mergeau nu numai pentru baie și masaje care le înmuiau oasele, ci și, lucru nemaivăzut și de neînchipuit, adevărată culme a desfrîului, «se despăroșau», cum se spunea, adică erau depilați total, lucru care încînta mai ales pe doamne, care erau fericite să scape de adaosul nedorit. În scurt timp însă, stabilimentele acestea căpătară o reputație dubioasă, fiindcă multe din ele deveniră adevărate filiale ale caselor cu fete din cartierul Val d'Amour. Preoți îngrijorați pentru mîntuirea sufletelor credincioșilor, hughenoți care nu știau de glumă în materie de moravuri și de ni-

mic în general, medici care vedeau aici cauza răspîndirii cu repeziciune a bolilor de piele, toți se uniră într-un glas pentru a determina stăpînirea să le interzică. Unirea face puterea, așa că în scurt timp, în afara cîtorva prăvălii mai ferite de bărbieri-chirurgi, care mai aveau și ceva instalații în scopul amintit, în tot Parisul nu mai aveai unde face o baie, iar apărătorii bunelor moravuri și ai sănătății răsuflaseră ușurați. Mai bine jegos la trup, dar curat la suflet, decît viceversa. Mai bine să pută omul a sudoare dospită decît să fie bolnav! Înțelepciunea și bunul simț triumfaseră.

Baia lui jupîn Georges era o palidă umbră a unei adevărate băi de aburi de pe timpuri : cuprindea două încăperi mari și late, e drept că destul de încăpătoare, una pentru femei și alta pentru bărbați, fiindcă toate au o limită. Amîndouă sălile acestea aveau un fel de cabine din scînduri, unde fiecare mușteriu, indiferent de sex, se putea îmbăia în voie, nestingherit de nimeni. În fundul fiecărei săli, cineva din personalul casei încingea în cuptor niște bolovani, aproape pînă la roșu.

Angelica se trezi dusă în sala pentru femei, unde o slujnică o dezbrăcă, îndemînatică, la piele, închizînd-o apoi în una din cabine, unde se aflau o canapea îngustă și un mic bazin plin de apă, în care două femei dădură drumul cîtorva bolovani încinși! Imediat, mica încăpere se umplu de aburi fierbinți, care o înăbușeau. Se așeză pe bancă, gîfîind, și crezu că pîn-aci îi fusese. Cînd aproape că începea să-și piardă cunoștința, ușa de lemn se deschise și slujnica o trase afară, mai mult moartă decît vie, șiroind de transpirație. Pînă să apuce să zică ceva, aceeași slujnică îi dădu brînci, fără multe formalități, într-un bazin cu apă rece, apoi o scoase afară și o înfășură strîns în prosoape calde, ducînd-o într-o

încăpere alăturată, unde se aflau deja cîteva clientе în costumele cu care veniseră pe lume. Cîteva slujnice, toate bătrîne și urîte, le rădeau pe corp sau le pieptănau, sporovăind tot timpul sumedenie de fleacuri. După timbrul vocilor și după subiectul conversațiilor, Angelica ghici că cele mai multe din cliente erau mahalagioaice din vecinătate, care veniseră încoace de la liturghie ca să se mai informeze cum stăteau lucrurile în Paris, înainte de a alerga la treburile lor de fiecare zi.

Femeia care se ocupa de ea îi spuse să se întindă pe cealaltă canapea. După o clipă apăru și jupîn Georges, fără să se sinchisească de aspectul clientelor lui și mai ales fără să sperie pe vreuna. Prezența lui aici era un lucru obișnuit.

Jupînul avea în mînă o lanțetă iar în urma lui venea o fetișcană ce ducea un coș cu ventuze și o tulpină de iască.

Cînd înțelese că pentru ea erau toate astea, Angelica nici nu vru să audă.

— Doar n-ai de gînd să-mi iei sînge, jupîne! Destul am pierdut, cred că bine-ar fi să te străduiești dumneata să-mi mai pui la loc din el, nu să-mi iei și cît mi-a mai rămas! Dumneata nu vezi că sînt însărcinată? Vrei să-mi omori copilul?

Fără să-i dea mare importanță, bărbierul îi făcu semn să se întoarcă cu spatele în sus.

— Lasă gălăgia, sau îl chem pe hăndrălăul tău să-ți tragă cîteva peste buci, să-ți fugă mintea la cap!

Aici eu comand, gata! Treci!

Speriată de ideea că Desgrez putea veni să-i aplice amintita corecție, Angelica tăcu mîlc și se supuse. Bărbierul îi făcu iute crestături în trei locuri pe spate și-i aplică imediat ventuzele, încălzite de fata care venise cu el.

— Ei, vezi ? făcu el radios. Ia uite ce sînge negru şi stricat iese din tine ! Şi mai făceai şi mutre! Un sînge aşa urît într-o fată aşa frumoasă, păi spune şi tu dacă nu-i păcat !

— Ai milă, jupîne, mai lasă-mi măcar cîteva picături !

— Ba fii tu sigură că te golesc de tot ! făcu bărbierul rostogolind nişte ochi fioroşi. Şi pe urmă să-ţi spun eu ce trebuie ca să te umpli la loc cu altul roşu şi sănătos. Un pahar zdravăn de vin, dar unul gros, colo, ţeapăn, nu orice poşircă, şi pe urmă un bărbat care să ştie cum se scot dracii dintr-o femeie frumoasă. Şi gata, nici nu se mai cunoaşte. Dacă n-o fi aşa, să-mi zici cum ţi-o plăcea !

Îi făcu un bandaj strîns şi în sfîrşit o lăsă în pace, ameţită şi moartă de ruşine. Două femei o luară apoi în primire, pieptănînd-o şi ajutînd-o să se îmbrace, drept care se simţi obligată să le dea cîte un mic bacşiş.

— Aoleu, împărăteaso ! se holbă una din ele, te pomeneşti că frumosul ăla al tău, prinţul avocaţilor, cu hainele alea ale lui jerpelite, el te ţine aşa ca-n palme şi te umple de bani !

Alta se repezi la cea guralivă şi, în timp ce Angelica se silea, cu paşi şovăitori, să coboare scara, îi spuse tare, ca să fie auzită :

— Taci, toanto ! Tu nu vezi că e o doamnă din lumea bună care s-a săturat de domnişorii ăia neputincioşi şi miorlăiţi şi vrea să ştie şi ea ce-i aia un bărbat ca lumea ? Vorbeşti ca mojica !

— Apăi eu de un'să ştiu ? se dezvinovăţi cea dintîi. Că nu le-am văzut pînă acuma să se bage-n ţoale de-astea de-ale noastre. Cînd vin încoace îşi pun o mască şi jupînul le bagă pe uşa din spate!

— Este că s-a mai schimbat lumea, na ! Mai învață și tu !...

Jos, în prăvălie, Angelica dădu peste Desgrez, care o aștepta, ras proaspăt și cu fața roșie ca focul în urma briciului.

— Gata, făcu jupîn Georges cînd o văzu, e nouă-nouță, dar vezi fii atent să n-o iei prea tare de la-nceput, cum ai obiceiul, mai las-o să se întremeze.

Și făcu cu ochiul spre avocat.

De data asta, Angelica pufni și ea în rîs. Era cu totul neputincioasă și nici vorbă să se revolte în fața vorbelor fără perdea ale jupînului.

— Ei ? Cum se simte doamna acum ? întrebă Desgrez cînd ajunseră afară, în stradă.

— Slabă ca un pisoi bolnav, răspunse ea, dar nu e neplăcut. Cred că am început să privesc viața mai cu filozofie. Nu știu dacă tratamentul bărbierului ăstuia o fi bun, dar cel puțin mi-a liniștit nervii. Poți fi liniștit în privința asta, fratele meu Raymond mă va găsi umilă și supusă cum nu m-a văzut vreodată.

— Perfect. Drept să spun, mă temeam de gura dumneavoastră cam mare, scuzați-mi expresia. Cred că data viitoare cînd mai mergeți în audiență la rege ar fi mai bine să mai treceți pe aici, pe la jupînul Georges.

— Mă gîndesc că mi-ar fi prins bine dacă aș fi știut de asta la timp, suspină Angelica. Dar nu va mai exista o altă audiență. N-am să mai apar niciodată în fața regelui.

— Nu spuneți cuvîntul ăsta, *niciodată*. Nu se știe ce se poate întîmpla, roata vieții se învîrtește mereu !

O rafală de vînt îi desfăcu fularul pe care şi-l pusese pe cap şi Desgrez i-l înnodă la loc, cu degete uşoare şi îndemînatice.

Fără să-şi dea seama prea bine ce face, Angelica îi prinse mîinile, mari şi puternice în mîinile ei micuţe şi ridică privirile spre el :

— Eşti un om foarte bun la suflet, Desgrez !

— Vă înşelaţi amarnic, doamnă. Uitaţi-vă numai la dulăul ăsta.

Şi i-l arătă pe Sorbonne, care mergea pe lîngă ei adulmecînd într-una pe jos. Îl opri şi, trăgîndu-l spre el, îi ridică buzele scoţîndu-i la iveală colţii puternici.

— Ce ziecţi de aceste drăguţe instrumente de sfărîmat oase ?

— E un spectacol înspăimîntător ! Scuteşte-mă de privelişti din astea !

— Ştiţi ce ştie el să facă ? De exemplu, cînd se face seară, pornim amîndoi la vînătoare, îi dau să miroasă o cîrpă, ceva, un obiect al celui pe care vreau să-l găsesc. Şi pornim la drum. Coborîm pînă la noroaiele de pe malul Senei, ne învîrtim pe la poduri, pe lîngă stîlpii de susţinere în special, rătăcim prin foburguri şi printre cocioabe, intrăm prin curţi şi scotocim prin fundăturile pline de hoţi şi de bandiţi. Şi cînd mă aştept mai puţin, atunci îl văd că se repede. Îl înşfacă de beregată pe respectivul, dar fin de tot, nu-l muşcă deloc, doar îl ţine să nu se mişte pînă vin eu. Atunci îi spun : *Warte !* adică «aşteaptă», pe nemţeşte, fiindcă l-am cumpărat de la un mercenar neamţ şi nu mi-am mai bătut capul să-l învăţ şi franţuzeşte, am învăţat eu nemţeşte, cît ştie el. Mă aplec deasupra individului, care rămîne neclintit, vă rog să mă credeţi, n-are curaj să mişte nici atîtica. Uneori îl iert şi-l las să plece, alteori îl dau pe mîna poliţiei, să-l ducă

la Châtelet, sau chiar îmi fac socoteala că nu mai e cazul să deranjăm lumea pentru un nemernic, așa că-i spun lui Sorbonne *Zang !* adică «strînge-l !» Și imediat Parisul numără un bandit mai puțin.

— Și... asta se întîmplă des ? întrebă Angelica speriată.

— Destul de des. Așa că nu vă mai grăbiți să spuneți că am suflet bun, fiindcă lucrurile nu stau chiar așa.

După ce merseră cîtva timp în tăcere, Angelica rosti încet :

— Există într-un singur om atîtea lucruri diferite ! Oricine poate fi și bun și rău. Dumneata de ce faci meseria asta groaznică ?

— V-am mai spus : ca să nu mor de foame! Tata nu mi-a lăsat drept moștenire decît brevetul de avocat și o grămadă de datorii.

* * *

Ajunseseră în strada Templului și mergeau printre hîrtoapele pline de apă murdară, peste care cineva aruncase căpătîie de scînduri, care însă nu prezentau cine știe ce încredere, căci te puteai scufunda foarte bine cu ele cu tot, așa că toți trecătorii le evitau. Cu numai cîțiva ani în urmă, cartierul acesta nu cuprindea decît grădini de legume, numite de toată lumea legumăria Templului, care se mai vedeau și acum printre case.

Pereții cetății, dominați de donjonul întunecat, îi făcură Angelicăi impresia unei închisori sinistre. Înainte de a pătrunde înăuntru, Desgrez îi spuse să-l aștepte o clipă și intră într-o prăvălie de mărunțișuri, de unde se întoarse într-adevăr foarte repede, cu un guler alb, fără dantele dar sclipind de

curățenie, și cu un șnur violet înnodat la gît, după cum ieșise moda de curînd. La mîneci avea manșete albe, la fel de curate, iar buzunarul vestei îi stătea suspect de umflat. Cînd își scoase batista, fu gata să scape o pălărie cam veche, probabil și pleoștită, dar curată și ea. Angelica se minună văzîndu-l : fără să-și schimbe hainele roase, găsise mijlocul de a se arăta sub cu totul alt aspect, cît se poate de cuviincios, ba încă și expresia feței avea acum un aer neașteptat de cucernicie, care o intimida.

— Aveți acum aerul unui magistrat din rîndurile oamenilor bisericii, maestre, spuse ea sfioasă.

— Un avocat care-și însoțește clienta la o întrevedere cu fratele ei iezuit nici nu se cuvine să arate altfel, răspunse smerit Desgrez.

3

Pătrunzînd între zidurile groase ale Templului, înțesate de turnuri și turnulețe gotice, dominate de sinistrul donjon al templierilor, Angelica se întreba dacă acesta era într-adevăr singurul loc din Paris despre care toată lumea spunea că îți asigură libertatea și siguranța deplină. Fiindcă această cumplită fortăreață, care fusese cîndva a ordinului călugărilor războinici ai Sfîntului Templu de la Ierusalim și ajunsese mai apoi în stăpînirea cavalerilor de la Malta, se bucura de un privilegiu străvechi în fața căruia pînă și puterea regelui și a oricărui tribunal rămînea neputincioasă : aici nimeni nu plătea impozite, nimeni nu se trezea pe cap cu portărei, vătășei sau alți agenți ai autorității, iar debitorii insolvabili găseau aici adăpost sigur împotriva creditorilor, oricît ar fi fost aceștia de turbați,

şi împotriva oamenilor legii, care nu puteau să-i ia şi să-i vîre în închisoare pentru datorii. De multe generaţii Templul era apanajul marilor bastarzi. Acum, de exemplu, marele prior, ducele de Vendôme, se trăgea în linie dreaptă din regele Henric al IV-lea şi cea mai iubită dintre metresele acestuia, frumoasa Gabrielle d'Estrées.

Angelica însă habar n-avea de aceste uşurări pe care le făcea Templul oamenilor loviţi de nenorocire, aşa că intră pe poartă cu o frică adîncă în suflet. Spre surprinderea ei însă, găsi dincolo de ziduri un peisaj la care nu s-ar fi aşteptat în ruptul capului. Cetatea îşi pierduse de mult timp tradiţiile ei militare şi nu mai rămăsese decît un adăpost paşnic şi tihnit, care oferea fericiţilor acceptaţi aici tot soiul de înlesniri pentru a duce o viaţă în acelaşi timp retrasă şi mondenă. În partea unde se aflau locuinţele aristocratice, Angelica zări cîteva caleşti pe care le recunoscu îndată, fiindcă le mai văzuse aşteptînd şi în faţa unor palate somptuoase din Paris, aparţinînd unor familii ca de Guise, de Bouffflers sau de Boisboudran.

Călugării iezuiţi aveau o casă confortabilă şi cu aspect îmbelşugat, la poalele turnului numit al lui Cezar. Aici trăiau sau veneau doar ca să se reculeagă mai adînc fraţii ataşaţi ca duhovnici pe lîngă tot felul de personaje simandicoase de la curte.

În holul larg, dădură peste un călugăr care tocmai ieşea şi care îi păru Angelicăi foarte cunoscut. Îşi dădu seama apoi că îl mai văzuse la Bidassoa; era duhovnicul reginei Maria Teresa, care îl adusese încoace împreună cu cei doi pitici de care nu se putea lipsi, cu camerista Molina şi cu subreta Philippa.

Desgrez îl rugă pe seminaristul care îi întîmpinase să-l anunțe pe părintele reverend de Sancé că un avocat voia să-l vadă în legătură cu contele de Peyrac.

— Dacă fratele dumneavoastră nu e deja la curent cu toată afacerea, atunci înseamnă că iezuiții nu mai sînt buni de nimic, zise avocatul spre Angelica, în timp ce așteptau într-o încăpere mică, pe post de vorbitor. De multe ori m-am gîndit că, dacă ar fi vorba, prin cine știe ce întîmplare, să reorganizez eu poliția, cu siguranță că m-aș inspira din metodele lor. Sînt mai bine informați ca oricine.

Părintele de Sancé sosi repede, cu un pas sprinten și nerăbdător, și o recunoscu imediat pe Angelica.

— Surioară dragă ! exclamă el îmbrățișînd-o cu căldură.

— Oh ! Raymond, dac-ai ști... murmură ea, îmbărbătată de primirea aceasta.

Părintele le făcu semn să se așeze.

— Ia spune-mi, care e situația ta în această chestiune nefericită ?

Angelica era însă prea emoționată ca să-și poată aduna gîndurile, așa că Desgrez se apucă să rezume situația cît mai limpede : contele de Peyrac era închis la Bastilia, la secret, sub acuzația de vrăjitorie. Asta însă se conjuga cu anumite fapte care veneau să-i agraveze situația : displăcuse regelui și își mai atrăsese și ura cîtorva personaje influente.

— Știu, știu, mormăi iezuitul.

Nu spuse și de unde știa, dar îl scrută atent pe Desgrez, ca și cum ar fi vrut să privească în adîncul lui, apoi zise pe neașteptate :

— Ce credeți dumneavoastră, maestre, că ar trebui făcut acum pentru a-l salva din nenorocire pe bietul meu cumnat ?

— Cred că mai binele e dușmanul binelui. Contele de Peyrac este cu siguranță victima unei cabale de curte, pe care poate că regele nu o cunoaște, dar care e dirijată din umbră de cineva influent. Nu dau nume.

— Faceți foarte bine, încuviință călugărul, cu aerul unuia care știa despre cine e vorba și fără să-i mai spună avocatul.

— Dar cred că ar fi o tactică greșită să încercăm să dejucăm manevrele persoanelor care au de partea lor banii și puterea. Și asta pentru motivul că doamna de Peyrac a fost în trei rînduri gata să-și piardă viața. Experiența celor trei atentate e suficientă, zic eu, ca să nu ne mai îndoim și să mai așteptăm alte dovezi de aceeași natură. Să vorbim deci numai ce se poate vorbi cu voce tare. Contele de Peyrac este acuzat de vrăjitorie. Ei bine, atunci trebuie deferit unui tribunal ecleziastic. Aici, părinte, e nevoie de ajutorul dumneavoastră, care s-ar putea să fie decisiv, fiindcă nu vă ascund că influența mea, ca avocat, este absolut nulă. Ca să fiu acceptat ca avocat al contelui de Peyrac trebuie ca mai întîi să se declanșeze un proces și pe urmă contele, ca acuzat, să aibă dreptul la asistența unui avocat. Numai că pînă acolo mai e mult, diferitele intervenții la curte ale doamnei contese l-au impresionat cît de cît pe rege și sperăm ca procesul să fie deschis. Dar cînd, asta nu știm. Sperăm mai ales ca dumneavoastră, părinte, să obțineți singura formă acceptabilă și care să evite aranjamentele și falsurile de care se țin de obicei domnii din justiția laică.

— Văd, maestre, că nu aveți iluzii cu privire la tagma căreia îi aparțineți.

— Nu-mi fac iluzii cu privire la absolut nimic, părinte.

— Şi faceţi foarte bine, încuviinţă părintele Raymond de Sancé înclinînd din cap.

După care spuse că va sta de vorbă cu cîteva persoane, ale căror nume nu le pronunţă, şi să-i ţină la curent, pe sora sa şi pe avocat, cu privire la rezultatele demersurilor sale.

— Stai la Hortensia, bănuiesc.

— Da, făcu Angelica amărîtă.

— A, chiar ! interveni Desgrez. Mi-a venit o idee, părinte. Nu s-ar putea face rost, aici, în incinta Templului, de o locuinţă modestă pentru doamna, sora dumneavoastră şi clienta mea ? Mă gîndesc că viaţa îi rămîne în continuare ameninţată, în timp ce aici, la Templu, nimeni n-ar îndrăzni să comită o crimă. Se ştie că monseniorul de Vendôme nu admite aici hoţi şi cuţitari şi că pune tot sufletul pentru cei care îi cer azil. Un atentat aici, pe un teren aflat sub jurisdicţia sa, ar fi o publicitate pe care nimeni nu şi-ar asuma-o. În sfîrşit, ca o măsură suplimentară de siguranţă, doamna contesă s-ar putea înregistra aici sub alt nume, ca să-i încurce pe cei care ar vrea să-i dea de urmă. Aş mai adăuga că asta ar mai însemna şi oarecare odihnă pentru doamna, ceea ce, mai ales în împrejurările de faţă, e foarte important pentru sănătatea sa.

— Cred că e un plan foarte înţelept, rosti Raymond după o scurtă clipă de gîndire, apoi ieşi.

Se întoarse în curînd cu un petic de hîrtie pe care scria : «Văduva Cordeau, locuind în casele Templului».

— Casa asta, a văduvei Cordeau, e destul de modestă, ba aş zice chiar sărăcăcioasă. Dar o să ai acolo o cameră încăpătoare şi ai să poţi lua şi masa la femeia asta, care tocmai rostul ăsta îl are, să vadă de casă şi de locatari. Ştiu că eşti învăţată cu un anumit lux, dar cred că cel mai important lucru

în momentul de față este tocmai să facem să ți se piardă urma, cum spunea foarte bine maestrul Desgrez.

— Bine, Raymond, încuviință Angelica, îți mulțumesc și pentru asta și pentru faptul că ai încredere în mine și nu-l consideri pe soțul meu vinovat de vrăjitorie. Cînd știu că ești alături de mine și mă ajuți să lupt cu nedreptatea care i se face, mă simt mai puternică.

Figura iezuitului căpătă dintr-o dată trăsături de o asprime neașteptată și ochii își pierdură căldura de pînă atunci.

— Angelica, uite ce e, trebuie să lămurim bine lucrurile. N-am vrut să-ți spun asta, fiindcă prea arăți amărîtă și bolnavă ca să mai vin și eu cu asemenea lucruri, dar cred că nici să tac nu e bine. Să nu crezi cumva că privesc cu indulgență viața destrăbălată a bărbatului tău, în care te-a tras și pe tine și pentru care vezi limpede în ce hal ai ajuns să ispășești. Sîngele apă nu se face, așa că te ajut cît pot, ești sora mea, el e bărbatul tău, dar nu sînt de acord cu el.

Biata femeie deschise gura să răspundă ceva, dar în clipa următoare se răzgîndi și nu mai zise nimic. Era înfrîntă și nu mai avea nici un rost să protesteze sau să demonstreze ceva. Și nici nu avea ce demonstra, la urma urmei, și nici cui...

Dar nici să tacă din gură chiar cu totul nu fu în stare. Căci, cînd se îndreptau spre ieșire, Raymond îi spuse că sora lor mai mică, Marie-Agnès, fusese primită de curînd, datorită intervențiilor lui, în rîndul domnișoarelor de onoare ale reginei.

— Să fie într-un ceas bun ! exclamă Angelica. Marie-Agnès la Luvru ! Sînt sigură că se va forma repede și complet !

— Doamna de Navailles se ocupă în mod special de domnișoarele de onoare. E o persoană foarte drăguță, dar înțeleaptă și prudentă. Tocmai stăteam de vorbă cu duhovnicul reginei, a fost adineauri pe aici, și mi-a spus ce mult ține Majestatea Sa regina la comportarea fără cusur a domnișoarelor ei de onoare.

— Și chiar crezi ?...

— Firește !

— Măcar nu fi ipocrit !

Raymond surîse afabil.

— Văd cu bucurie, zise el, că rămîi aceeași Angelica pe care o știu. Îți urez să-ți găsești liniștea în casa aceea în care vei sta. Am să mă rog pentru tine.

* *
* *

— Iezuiții ăștia sînt oameni absolut remarcabili, zise Desgrez puțin mai tîrziu. De ce nu m-oi fi făcut eu iezuit, zău că nu știu !

Și pînă în strada Saint-Landry medită la chestiunea asta, iar cînd ajunseră la Hortensia încă mai era preocupat.

Cît despre Hortensia, aceasta îi întîmpină pe amîndoi cu o ostilitate fățișă.

— Așa ! Bravo ! Nu, că-mi place ! izbucni ea, prefăcîndu-se că-și stăpînește o furie mult mai mare. Constat că doamna contesă, ori de cîte ori o șterge, se întoarce, adică binevoiește să se întoarcă într-un hal mai fără hal ! Și bineînțeles că însoțită, nu orișicum ! Halal !

— Hortensia, dar e maestrul Desgrez, avocatul! Chiar bărbatul tău mi l-a recomandat !

Stăpîna casei răspunse întorcînd spatele avocatului, pe care nu-l putea suferi, din cauza aspectului lui de sărăntoc și a reputației de destrăbălat:

— Gaston ! strigă ea, vino s-o vezi pe cumnată-ta cum arată ! Sper să te lecuiască numai vederea ei ! Hai, curaj, curaj !

Maestrul Fallot de Sancé apăru într-un tîrziu, destul de nemulțumit de tonul pe care îl chemase Hortensia, dar, la vederea Angelicăi, holbă ochii și rămase cu gura căscată de uimire.

— Biata copilă, suspină el, în ce stare e...

Tocmai cînd Hortensia se pregătea să-i dea un răspuns usturător, se auzi ciocănelul de la ușă și Barbe deschise nou-venitului.

Era Gontran.

Vederea lui chiar că o scoase cu totul din sărite pe Hortensia, care izbucni fără să mai țină seama la ce-i ieșea din gură :

— Ce-am făcut, Dumnezeule, de-am fost pedepsită cu un frate și cu o soră în halul ăsta ? Cine-ar mai zice acum că familia mea e cu adevărat din vechea nobilime, dacă-i vede pe nenorociții ăștia doi de frați ai mei, o soră cu mutră de tîrfă de la colț de stradă și un frate care a ajuns mai rău ca ultimul calic ! Ptiu ! Bată-te Dumnezeu de nenorocit, că muncești în rînd cu lepădăturile de țeapa ta și toată lumea te tutuiește, prăpădiule ! Orice vizitiu se simte-n drept să-ți ardă un șfichi pe spinare, boule ! Bine-ar fi să vă închidă la Bastilia pe toți, nu numai pe șchiopul ăla nenorocit, vrăjitorul ăla spurcat, să vă bage pe toți la beci, să scap de-așa neamuri, că m-am săturat !

Angelica, fără s-o ia în seamă, își chemă mica slujnică bearneză, s-o ajute la făcutul bagajelor.

— Așa, cheam-o, cheam-o ! Vezi să nu vină ! sări Hortensia, cu priviri lucind de satisfacție. Și-a luat tălpășița !

— Cum așa ?

— Uite-așa bine, la așa stăpînă, așa slujnică ! A șters-o ieri cu un hăndrălău cît toate zilele care-a venit după ea, unul cu un accent să te ferească Dumnezeu cum vorbea !

Angelica stătea împietrită, căci se simțea răspunzătoare de soarta fetei pe care ea o adusese încoace, smulgînd-o din lumea ei.

— Barbe, se întoarse ea, nu trebuia s-o lași să plece !

— Vai, doamnă, de unde să știu eu ? scînci aceasta. Fata aia avea draci în ea. S-a jurat pe cruce că omul ăla e fratele ei !

— Ei, asta-i bună ! Frate ! Asta e o vorbă din sud, *frate de casă,* adică din aceeași regiune cu ea ! În sfîrșit, treaba ei ! Abia nu mai am de cheltuit și pentru ea, dar orișicît...

* * *

În aceeași seară, Angelica și Florimond erau deja instalați în modesta casă a văduvei Cordeau, în locuințele Templului.

Așa se numea partea unde forfoteau negustorii de păsări, de pește, de carne proaspătă sau sărată, de usturoi, de miere sau de ierburi de leac, plătind oarecare vagi taxe către vătaful pieței, care în schimb le îngăduia să se instaleze la tarabe și să-și vîndă marfa la prețul zilei, fără alte dări sau cine știe ce controale din partea vreunei autorități care să le facă necazuri.

Locul era plin de viață, dar pașnic și tihnit. Însăși văduva Cordeau era o bătrînică potolită, tăcută, mai curînd țărancă decît pariziancă, torcînd tot timpul din furcă în fața focului slab din vatră, ale cărui străluciri îi dădeau un aspect ciudat, de vrăjitoare. Altminteri se dovedise a fi femeie de înțeles, îl pusese pe fiu-său, un băietan ursuz, să bată într-o bîrnă un piron gros, de care să stea atîrnat leagănul lui Florimond, și să care în odaie lemne de foc, iar ea însăși venise cu un castron mare plin cu supă aburindă.

După ce Desgrez și Gontrann plecaseră, Angelica se apucă să îl îngrijească pe Florimond, îi dădu să mănînce, îl schimbă și-l culcă. Numai că tînărul conte de Peyrac făcea scandal, se învățase cu Barbe și cu pernițele din casa Hortensiei și nu-i plăcea deloc aici. Ca să-l mai potolească, Angelica începu să-i cînte un cîntecel care-i plăcea lui mult, *La moara verde*. Rana aproape că n-o mai durea deloc iar faptul că era împreună cu Florimond și avea grijă de el o ușura mult și aproape că o bine-dispunea. Deși fusese învățată, mai ales în ultimii ani, să aibă în jur mulți servitori, trăise o copilărie destul de aspră pentru ca dispariția ultimei slujnice să nu fie chiar o catastrofă.

De altminteri, la călugărițe fusese învățată să facă și muncile cele mai grele și mai umile, fiindcă «nu se știe care ne va fi la fiecare soarta hărăzită de Cel de Sus».

Așa că de îndată ce Florimond adormi, Angelica se. întinse și ea pe cearșafurile aspre dar curate. Paznicul de noapte trecu pe sub ferestrele caselor strigînd : «E ora zece. S-au închis porțile! E liniște deplină. Locuitori ai Templului, dormiți în pace !»

Asta îi dădu, pentru prima oară după atîta timp, un sentiment de mulţumire şi de siguranţă.

* * *

Porţile erau încuiate şi păzite de garda ducelui de Vendôme, marele prior. În timp ce giganticul furnicar al oraşului tresărea în spaimele nopţii, cu tavernele unde la tot ceasul se iscau încăierări sîngeroase, cu tîlharii stînd la pîndă, cu asasini plătiţi şi cu tot felul de nenorociri, mica populaţie a Templului, la adăpostul zidurilor groase şi crenelate, dormea liniştită, fără să aibă habar de groaza celorlalţi locuitori ai Parisului. Fabricanţii de bijuterii de tinichea aurită, datornicii insolvabili şi tipografii clandestini puteau lăsa pleoapă pe pleoapă, siguri că a doua zi vor trăi tot liniştiţi ca pînă atunci. Dinspre casa mare, aproape un palat, a marelui prior, se auzea prin grădini o muzică de clavecin, iar dinspre capelă şi dinspre mănăstirea iezuiţilor răzbăteau frînturi de rugăciuni latineşti, în timp ce cîţiva cavaleri de Malta, rămaşi aici, se îndreptau spre chiliile lor.

Ploua mărunt şi liniştit. Angelica se răsuci în aşternut cu sentimentul că ajunsese în sfîrşit la un liman şi adormi.

Se înscrisese sub numele de doamna Martin, pe care-l considera şters şi nebătător la ochi din nici un punct de vedere. Nimeni n-o întrebase nimic, recomandarea părintelui Raymond de Sancé era suficientă. În zilele următoare i se întări din ce în ce impresia nouă, dar foarte plăcută, că arăta exact ca o tînără mamă din clasa mijlocie, prietenoasă cu vecinii şi stăpînită numai de

grija copilului ei. Lua masa la bătrîna Cordeau, împreună cu aceasta, cu feciorul ei, un băiat tăcut, de vreo cincisprezece ani, care era ucenic undeva în oraș, și cu un bătrîn negustor ajuns în sapă de lemn, care se ascundea aici, la Templu, de creditorii lui, care altminteri l-ar fi vîrît imediat la închisoare din cauza datoriilor neplătite.

— Nenorocirea vieții mele, spunea el uneori, fără să-l întrebe nimeni, nenorocirea vieții mele a fost că părinții mei nu m-au învățat ce trebuia. Da, doamnă, m-au învățat să fiu cinstit și să trăiesc numai din munca mea, fără să înșel pe nimeni cu un gologan. Asta e cel mai mare cusur pentru cineva care se apucă să facă negoț. Dacă e cinstit, se ruinează. Cine-o face ca mine, ca mine să pățească.

Florimond atrăgea atenția tuturor și Angelica se simțea foarte mîndră. Îndată ce ieșea cea mai mică rază de soare, îl îmbrăca la iuțeală și pornea cu el de-a lungul streșinilor din piață, unde toată lumea îl asemăna cu pruncul Isus în iesle și scuipa să nu-l deoache.

Un giuvaergiu, care își avea prăvălioara în fața casei unde stătea Angelica, îi oferi lui Florimond o cruce împodobită cu pietricele roșii care imitau rubinele. Angelica îi puse bijuteria asta sărăcăcioasă la gît și simți că-i dau lacrimile. Unde era diamantul de șase carate pe care jupîn Florimond fusese cît pe-aci să-l înghită în ziua nunții regelui, la Saint-Jean-de-Luz ?

Fabricanții aceștia de bijuterii false erau numai o parte din meșterii care se adăposteau la Templu pentru a ocoli tiranicele pretenții ale corporațiilor. Și, cum producerea de imitații era pedepsită drastic, numai aici se puteau găsi zdrăngănelele ieftine care făceau fericirea fetelor săra-

ce, care nu aveau bani pentru bijuterii veritabile. Le vedeai venind aici puhoi, din toate colţurile Parisului, pline de prospeţimea vîrstei lor, în ciuda hainelor închise şi urîte, cel mai adesea din ţesături gri, din care cauză începuse să li se spună *grizete*.

În plimbările ei, Angelica se ferea să ajungă în dreptul palatelor bogate din incinta uriaşei cetăţi, unde nobili avuţi sau scăpătaţi veniseră, dintr-un motiv sau altul, să-şi petreacă mai tot timpul. Îi era mereu teamă să nu fie recunoscută de cineva din vizitatorii care soseau în caleşti bogate, ce huruiau falnic pe sub bolţi. Încerca să-şi înăbuşe regretele. Ruptura totală de viaţa ei de pînă atunci îi părea a fi singura soluţie înţeleaptă. Doar era soţia unui biet om uitat de toată lumea...

4

Totuşi, în timp ce cobora scara într-una din zilele următoare cu Florimond în braţe, avu impresia că zăreşte o figură cunoscută. Era vecina ei, pe care pînă atunci n-o mai zărise niciodată şi despre care ştia de la bătrîna Cordeau că era o văduvă săracă dar foarte distantă, care prefera să plătească o mică sumă în plus pentru ca masa să-i fie servită în cameră şi astfel să nu mai fie nevoită să dea ochi cu ceilalţi din casă. Angelica reuşise să zărească timp de o secundă un obraz încîntător, cu un ten închis, nişte ochi languroşi, care se lăsaseră iute în jos şi o figură cu trăsături fine care o încredinţă că persoana respectivă nu-i era necunoscută.

Cînd se întoarse de la plimbare cu Florimond, văduva părea că o aşteaptă.

— Iertați-mă, doamnă, sînteți cumva contesa de Peyrac ? întrebă ea.

Contrariată, ba chiar puțin îngrijorată, Angelica îi făcu semn să intre în camera ei.

— Am mers împreună în trăsura prietenei mele Athénaïs de Tonnay-Charente, în ziua intrării regelui în Paris. Sînt doamna Scarron.

Angelica o recunoscu în sfîrșit pe femeia asta atît de frumoasă și de ștearsă în același timp care le întovărășise atunci, în rochia ei sărăcăcioasă care le făcuse să se simtă cam rușinate din cauza ei. Era «văduva ologului de Scarron», cum spunea fratele Athénaïsei.

Nu se schimbase deloc, doar rochia îi era parcă ceva mai uzată și mai jalnică. Dar avea gulerașul alb bine spălat și călcat și din toată ființa ei se răspîndea un aer de decență.

Angelica era fericită să poată sta de vorbă cu cineva originar tot din Poitou și o invită lîngă sobă, bucuroasă să își împartă cu ea cina, niște plăcinte și puțin fagure.

Françoise d'Aubigné, văduvă Scarron, îi povesti că se hotărîse să se mute la Templu fiindcă aici putea sta trei luni fără să i se ceară vreun ban chirie. Iar ea era cu totul sărăcită, nu mai avea absolut nimic și în vechea locuință nu mai putuse rămîne, fiindcă proprietarul voia s-o dea afară din cauza chiriei neplătite. Spera ca în aceste trei luni să poată obține de la rege sau de la regina-mamă reînnoirea, de data asta pe numele ei, a pensiei de două mii de livre pe an pe care Majestatea Sa i-o acordase bărbatului ei pe cînd acesta trăia.

— Aproape în fiecare săptămînă mă duc la Luvru și mă postez pe drumul care duce la capelă. Știi că Majestatea Sa, cînd iese din apartamentele sale ca să meargă la liturghie, trece pritr-o galerie

unde au voie să se adune cei care vor să-i solicite cîte ceva. Vezi acolo tot felul de călugări, o mulțime de orfani de război sau militari rămași fără pensie. Cîteodată așteptăm pînă ni se urăște. În sfîrșit, apare regele. E atît de falnic, de măreț, de... nu știu cum să spun, dar vorba e că de fiecare dată cînd depun jalba în regeștile lui mîini, simt că inima-mi bate așa tare încît mi-e teamă că regele mi-o aude...

— Deocamdată nu v-a auzit nici măcar plîngerea, așa că e greu de crezut că are auzul chiar așa de fin.

— Da, așa e, dar eu tot am nădejdea că o dată și-o dată tot are să citească și ce-i scriu eu...

Frumoasa văduvă Scarron era la curent cu toate bîrfelile de la curte. Vorbea cu multă voie bună și cu un haz nemaipomenit despre intrigile despre care auzise și, cînd uita de-a binelea de grijile și necazurile care o frămîntau, avea un farmec care pe Angelica o încînta peste măsură. Văduvei nu i se părea deloc ciudat să o reîntîlnească pe luxoasa contesă de Peyrac de acum cîteva luni ajunsă într-o asemenea sărăcie cu lustru și vorbea ca și cum s-ar fi aflat amîndouă într-un salon cochet din cine știe ce palat.

Angelica o pusese la curent cu situația ei și cu motivele care o aduseseră aici, la Templu. Aștepta, sub un nume de împrumut, ca bărbatul ei să fie judecat și declarat nevinovat, ca să poată ieși apoi în lume împreună cu el. Nu-i spuse de ce anume era acuzat Geoffrey, fiindcă Françoise Scarron, în ciuda anecdotelor picante pe care-i plăcea să le povestească cu hazul ei îndrăcit, părea a fi foarte credincioasă. Era o protestantă convertită la cato-

licism şi căuta în credinţă un sprijin în lupta ei cu atîtea necazuri.

Angelica spuse :

— Vedeţi, doamnă, situaţia mea e mult mai precară decît a dumneavoastră. Şi nu vă ascund, nu numai că nu vă pot fi de nici un folos în demersurile pe care le întreprindeţi pe lîngă oameni influenţi de la curte, dar chiar persoane care îmi erau net inferioare cu puţin timp în urmă, acum se consideră îndreptăţite să mă privească de sus.

— Aveţi dreptate, oamenii trebuiesc împărţiţi în două categorii : cei care-ţi sînt de folos şi cei care nu-ţi pot fi. Pe primii îi cauţi pentru protecţie sau pentru alte aranjamente, deci din interes, pe ceilalţi îi cauţi numai din plăcere.

Rîseră amîndouă cu multă veselie.

— De ce sînteţi aşa de retrasă ? întrebă Angelica. Aţi putea lua masa împreună cu noi, ar fi mult mai plăcut.

— Oh, asta e peste puterile mele ! făcu văduva scuturîndu-se cu teamă. Mărturisesc că numai vederea cumetrei Cordeau şi a băiatului ei mă umplu de groază...

*

* *

În clipa aceea se auzi pe scară un zgomot ciudat, un fel de mormăit de animal necunoscut. Doamna Scarron merse să deschidă uşa, ca să vadă ce se întîmplă, dar într-o clipă o trînti la loc înspăimîntată.

— Dumnezeule, e un demon pe scară !

— Ce vreţi să spuneţi ? Ce fel de demon ?

— Nu ştiu, dar e o dihanie care aduce a om, numai că e neagră toată...

Angelica scăpă un țipăt fericit și se repezi afară pe palier.

— Kouassi-Ba ! strigă ea.

— Da, eu eram, doamna ! răspunse cel chemat.

Și răsări, ca un spectru întunecat, din obscuritatea de pe scară. Arăta într-un hal de mizerie de nedescris. Era îmbrăcat în zdrențe care abia se mai țineau unele de altele, legate pe alocuri cu căpătîie de sfoară. Pielea lui, neagră și lustruită, bătea acum într-un fel de cenușiu murdar și lipsit de viață. Dar cînd îl zări pe Florimond, rîse fericit și se repezi spre el, în pași de dans vioi, care-l umplură pe băiețel de entuziasm.

Văduva Scarron, tremurînd de groază, țîșnise ca fulgerul din cameră și se refugiase la ea, trîntind cu zgomot zăvorul.

Angelica își cuprinsese capul în mîini și se silea să-și adune gîndurile. Cînd anume... da, cînd dispăruse Kouassi-Ba de lîngă ea ? Nu mai știa. Totul i se învălmășea în minte. Își aminti în sfîrșit că fusese cu ea la Luvru în ziua aceea cumplită cînd fusese primită la rege iar mai apoi puțin lipsise să fie ucisă chiar de mîna ducelui d'Orléans. Din clipa aceea era silită să mărturisească limpede că îl uitase cu totul pe sărmanul Kouassi-Ba. Aruncă o buturugă pe foc, ca bietul om să-și poată zbici cît de cît hainele ude leoarcă și îi puse în față tot puținul pe care îl mai găsi de mîncare prin odaie, ascultînd întîmplările prin care trecuse credinciosul Kouassi-Ba de cînd fuseseră siliți să se despartă.

O așteptase mult pe doamna în castelul acela mare unde ședea regele Franței. Mult de tot. Și cameristele care treceau își băteau joc de el cum

puteau. Pe urmă se făcuse noapte. Pe urmă, încasase o grămadă de ciomege. Pe urmă se trezise în apă, da, în apa care înconjoară castelul acela mare...

«L-au bătut pînă au crezut că l-au omorît şi pe urmă l-au aruncat în Sena, bietul de el», îşi făcu Angelica socoteala.

Kouassi-Ba înotase pe urmă pînă dăduse de o plajă. Fusese fericit, fiindcă avea impresia că ajunsese la el acasă, în Africa, mai ales că, cum stătea el culcat pe nisip, sfîrşit de puteri şi încă ameţit, văzuse trei feţe de negri aplecîndu-se deasupra lui.

— Eşti sigur că n-ai avut vedenii ? întrebă Angelica surprinsă. De unde să fi apărut mauri la Paris ?

Kouassi-Ba o încredinţă însă că erau negri ca şi el, oameni în toată firea, nu băieţi în serviciul domnilor şi al doamnelor de la curte, ci negri arătaţi prin bîlciuri ca nişte fenomene, lăsînd oamenii cu gura căscată. Tot ei mai erau şi dresori de urşi foarte învăţaţi, care ştiau să danseze şi să facă tumbe şi tot felul de minunăţii. Dar el voise să rămînă cu oamenii aceştia, cu toate că-i era frică de urşi.

Cum îşi termină povestirea, Kouassi-Ba scoase de sub zdrenţele lui un coşuleţ mic şi, îngenunchind în faţa lui Florimond, îi prezentă solemn conţinutul : două franzeluţe cu lapte numite «oiţe», cu coaja aurie, unsă cu gălbenuş de ou şi pudrată pe urmă cu boabe de grîu, rumenite frumos la cuptor şi răspîndind o mireasmă ameţitoare.

— Dar de unde ai avut bani să cumperi aşa ceva ?

— O, nu am cumpărat, doamna ! Am intrat la brutar la prăvălie şi cînd am făcut o dată aşa...

Aici făcu o strîmbătură groaznică și scoase un urlet fioros.

— Cînd am făcut așa, și cucoana și fetița au băgat amîndouă jos, sub masa de tejghea și eu am luat astea să aduc în dar la mic stăpîn.

— Dumnezeule ! făcu Angelica îngrozită.

— Ei, dacă aveam iatagan, alta situația...

— L-am vîndut negustorului de vechituri, răspunse ea în grabă.

Se gîndea dacă nu cumva arcașii de gardă erau pe urmele lui. I se păru chiar că aude afară oarecare gălăgie. Se duse la fereastră și văzu un mic grup adunat în fața casei. Un personaj plin de importanță, îmbrăcat în negru, discuta cu văduva Cordeau, urmărit cu un aer de încuviințare de ceilalți. Angelica întredeschise fereastra, ca să poată auzi despre ce vorbeau.

Văzînd-o, văduva strigă spre ea :

— E adevărat ce zic dumnealor că e un om negru de tot acolo sus !

Angelica închise fereastra și coborî în grabă.

— E adevărat, e un maur, un... un fost servitor. E un om de ispravă...

Personajul cel respectabil interveni atunci, prezentîndu-se drept vătaful Templului, însărcinat să facă dreptate între cei adăpostiți aici, în numele marelui prior. Hotărîrea lui era una și nu se mai discuta : nici un negru nu putea rămîne într-un asemenea loc sfințit mai ales că, din cîte spuneau pîrîșii, respectivul arăta ca un bandit fioros de la care nimeni nu se putea aștepta decît la blestemății.

Angelica încercă să-l facă să-și schimbe părerea, dar toate parlamentările fură zadarnice. Vătaful avea drepturi absolute la acest capitol, cuvîntul lui era, în asemenea situații, la fel de greu

ca al marelui prior, aşa că pînă la urmă fu nevoită să garanteze că maurul nu va rămîne decît pînă la căderea serii. Ceva tot obţinuse deci.

Se întoarse în casă plină de amărăciune.

— Ce să-ţi fac eu, sărmane Kouassi-Ba ? Prezenţa ta a stîrnit o adevărată răscoală ! Şi eu n-am bani să te hrănesc, să te îmbrac... Tu eşti învăţat cu luxul, nu ţi-a lipsit niciodată nimic...

— Vinde-mă, doamna !

Văzînd că îl privea surprinsă, adăugă :

— Stăpînul m-a cumpărat foarte scump, şi eram copil la acel timp. Acum costă cel puţin mia de livre. Asta face bani mulţi pentru scos stăpîn de la beci...

Îşi spuse dintr-o dată că negrul avea dreptate. La urma urmei, Kouassi-Ba era tot ce-i mai rămăsese din averea de altădată. Gîndul de a-l vinde i se părea nedemn, dar era singurul mod de a-l aşeza şi pe el într-un loc liniştit, în noianul de nenorociri care i se puteau întîmpla aici. Aşa ar fi avut măcar o bucată de pîine asigurată şi un adăpost deasupra capului.

— Vino mîine, Kouassi-Ba. Pînă atunci am să mă gîndesc la o soluţie. Şi fii atent să nu te prindă paza !

— Oho ! Eu ştiu bine cum să mă ascund ! Am prieteni aici, în Paris. Fac degetele uite aşa şi atunci ei văd şi zic «Gata, eşti de-ai noştri» şi mă iau cu ei acasă.

Angelica îi dădu o pătură să şi-o pună pe spinare, fiindcă nu apucase să-şi usuce zdrenţele de tot şi afară încă mai ploua şi se lăsase frigul. Privindu-l cum se îndepărta sub burniţa rece, simţi cum i se strîngea inima. Se hotărî să nu facă pasul hotărîtor înainte de a se sfătui cu Raymond.

Se întorcea preocupată, cînd un tînăr cu o cutie de vioară sub braț trecu pe lîngă ea și i-o luă înainte, țopăind sprinten și sigur din piatră în piatră, ca să nu se ude.

— Giovanni ! strigă ea surprinsă.

Chiar că era ziua reîntîlnirilor ! Îl trase pe micul muzicant la adăpostul zidului vechii biserici și îl întrebă ce i se mai întîmplase.

— Încă nu cînt în orchestra maestrului Lulli, spuse el cuviincios, dar domnișoara ducesă de Montpensier, cînd a plecat la Saint-Fargeau, m-a cedat doamnei de Soissons, care a fost numită intendentă a casei reginei. Așa că am relații foarte importante, datorită cărora îmi mai rotunjesc puțin veniturile dînd lecții de muzică și de dans domnișoarelor de familie bună. Acum tocmai mă întorceam de la domnișoara de Sévigné, care locuiește în palatul Boufflers, adăugă el plin de importanță.

Se uita nedumerit la ținuta sărăcăcioasă în care o vedea pe fosta lui stăpînă și pînă la urmă îndrăzni să întrebe :

— Dar dumneavoastră, doamnă, aș putea să vă întreb cum o mai duceți ? Cînd îl vom revedea pe domnul conte ?

— Cît de curînd. E o chestiune de zile, răspunse Angelica gîndindu-se la altceva. Giovanni, urmă ea, vreau să te rog un lucru. M-am hotărît să-l vînd pe Kouassi-Ba. Îmi amintesc că mai demult contesa de Soissons voia să-l cumpere, dar eu nu pot ieși din Templu și cu atît mai puțin mă pot aventura la Tuileries ca să vorbesc cu ea. Ai vrea să mijlocești tu afacerea asta ?

— Oricînd la dispoziția dumneavoastră, doamnă, răspunse plin de drăgălășenie micul muzicant.

Şi probabil că fusese foarte iute, fiindcă nici nu trecuseră două ore şi Angelica auzi bătăi în uşă. Tocmai îi pregătea mîncarea lui Florimond şi trebui să ia vasul de pe foc ca să meargă să deschidă. În faţa ei se afla o femeie înaltă şi roşcovană, cu un aer foarte arogant, însoţită de un lacheu în livreaua roşie, de nuanţa cireşei coapte a casei de Soissons.

— Venim din partea lui Giovanni, zise femeia fără să salute descheindu-şi puţin pelerina prin care se vedea o rochie cochetă de cameristă de casă mare.

De altfel şi trăsăturile feţei trădau pe slujnica vicleană şi obraznică a unei doamne înalte, pe care o cam are la mînă şi care nu suflă în faţa ei.

— Sîntem gata să discutăm afacerea, zise ea intrînd şi cîntărind într-o clipă din ochi interiorul sărăcăcios. Dar vorba e : ce ne iese nouă la afacerea asta ! Ia zi !

— Ar fi bine să vorbeşti mai puţin, cucoană, o repezi Angelica, iritată şi dornică să pună lucrurile la punct de la început.

Se aşeză şi-i lăsă pe cei doi în picioare în faţa ei.

— Pe tine cum te cheamă ? întrebă ea spre lacheu.

— Mi se spune La Jacinthe, doamnă contesă, se înclină acesta.

— Bun. Tu măcar ai ochi buni şi memorie ageră. Ia spune, pentru ce e nevoie să plătesc două persoane ?

— Păi cum ! În afacerile de soiul ăsta lucrăm tot împreună mereu.

— Aha, deci voi doi formaţi o asociaţie. Bine măcar că nu fac parte din ea toţi servitorii casei

de Soissons ! Voi doi uite ce aveţi de făcut : spuneţi doamnei ducese că vreau să i-l vînd pe maurul Kouassi-Ba. Îl ştie, l-a mai văzut. Dar nu pot veni pînă la Tuileries, aşa că, dacă vrea să stăm de vorbă, va trebui să vină încoace, la Templu. Numai că insist în mod cu totul deosebit ca totul să se facă în modul cel mai discret cu putinţă şi numele meu nici măcar să nu fie pronunţat.

— Nu mi se pare cine ştie ce mare greutate, zise femeia după ce-şi consultă asociatul din ochi.

— Cît despre voi, veţi primi două livre din zece, amîndoi, adică douăzeci la sută. Deci, cu cît preţul va fi mai mare cu atît vă va reveni şi vouă mai mult. Trebuie ca doamna de Soissons să fie cuprinsă de o dorinţă atît de mare să încheie afacerea asta încît să nu dea înapoi din faţa nici unei cifre.

— De asta mă ocup eu, zise camerista. De altfel, doamna ducesă chiar ieri se plîngea, cînd o pieptănam, că n-a putut să-l cumpere pe dracul acela negru ca să-l aibă în suita ei. Să-i fie de bine ! adăugă ea ridicînd ochii spre tavan.

Angelica şi Kouassi-Ba aşteptau într-o mică încăpere din dependinţele palatului Boufflers. Străbăteau pînă aici frînturi de rîsete vesele şi de exclamaţii de încîntare din salonul unde doamna de Sévigné îşi primea musafirii, destul de mulţi la număr în ziua aceea. Treceau necontenit lachei cu platouri încărcate cu gustări şi cu pateuri.

Deşi n-ar fi recunoscut în ruptul capului, Angelica suferea văzîndu-se silită să aştepte în încăperile slugilor, în timp ce celelalte femei de aceeaşi condiţie cu ea îşi duceau, la numai cîţiva paşi, viaţa uşoară şi plăcută a clasei lor. Şi atît de mult îşi dorise să cunoască Parisul şi faimoasele saloa-

ne și alcovuri unde cele mai scînteietoare spirite ale veacului își dădeau întîlnire !...

Lîngă ea, Kuoassi-Ba rostogolea ochii lui mari, plini de înțelegere. Împrumutase pe mai nimic pentru el, de la un negustor de la Templu, o livrea veche cu aurituri spălăcite de timp, în care bietul maur nu arăta prea falnic.

În sfîrșit, ușa se deschise și apăru camerista ducesei, apoi ducesa însăși, agitîndu-și evantaiul, plină de însuflețire și de curiozitate.

— Deci, Bertille, ea e femeia de care spuneai... zise ea.

Dar în clipa următoare făcu ochii mari, uitîndu-se cu atenție la Angelica.

— Dumnezeule sfinte ! Dumneavoastră erați, doamnă ?

— Da eu, răspunse Angelica rîzînd, dar vă rog să nu vă mirați. Știți că soțul meu se află închis la Bastilia și vedeți deci că nici eu nu am motive s-o duc mai bine.

— Da, aveți dreptate, aprobă frumoasa Olimpia de Soissons. N-am trecut toți prin asta ? Pe vremea cînd unchiul meu, cardinalul Mazarin, a fost nevoit să fugă din Franța, și eu și surorile mele purtam fuste găurite și lumea pe stradă arunca după noi cu pietre și ne huiduia, «tîrfele de Mancini», așa strigau în urma noastră. Iar acum, cînd bietul unchi e cu un picior în groapă, aceiași oameni de atunci umblă mai abătuți decît noi, fiindcă își dau seama ce a însemnat Mazarin pentru Franța și cît bine le-a făcut, chiar împotriva voinței lor. Așa că vedeți, doamnă, roata se învîrtește ! Dar acela e maurul dumneavoastră ? Altădată parcă era mai frumos. Mai gras, mai negru...!

Arăta de-a dreptul decepționată la vederea negrului, care într-adevăr trecuse prin multe. Dar acesta se ridică încet, cu o mișcare de felină.

— Eu sînt încă puternic, am forță destulă, făcu el. Privește !

Își scoase într-o clipă livreaua și pielea îi ieși la iveală, plină de tot felul de tatuaje în relief. Își umflă umerii și, jucîndu-și mușchii puternici, își ridică brațele, unduindu-l ca luptătorii din bîlciuri, făcînd să joace valuri de reflexe pe pielea lui neagră.

Așa cum stătea, drept și nemișcat, păru deodată să crească. Aerul lui sălbatic, în ciuda imobilității trupului masiv, parcă invada mica încăpere umplînd-o de mistere stranii. Un soare palid străbătea prin vitralii și așternea străluciri aurii pe pielea acestui fiu al Africii. Pleoapele lui lungi se lăsară peste ochii de fildeș și din privirea ageră nu mai rămaseră decît două raze înguste și blînde care o ațintiră pe ducesa de Soissons. Buzele cărnoase se lărgiră ușor într-un zîmbet obraznic și galeș.

Niciodată Angelica nu-l mai văzuse pe Kouassi-Ba așa de frumos și de cuceritor. Rămăsese uluită văzîndu-l cum își cîntărea din ochi viitoarea pradă. Instinctul îi spunea ce voia de la el femeia asta albă care ținea atîta să-l cumpere, să fie al ei.

Cu buzele întredeschise, Olimpia de Soissons părea subjugată. Ochii ei întunecați aruncau văpăi pe care nu încerca să le ascundă. Înghiți în sec. Zbaterea gîtului lung și subțire și fremătarea aprinsă a buzelor trădau cu atîta violență dorința încît însăși camerista, în ciuda îndrăznelii ei de femeie care știe multe, lăsă ochii în jos, iar Angelica simțea că-i vine să plece trîntind ușa din răsputeri.

În sfîrșit, ducesa reveni la realitate și începu să-și închidă și să-și deschidă evantaiul cu gesturi mașinale.

— Și... cît cereți pe el, doamnă ?

— Două mii cinci sute de livre.

Ochii cameristei scînteiară.

Ducesa tresări, revenind de-a binelea pe pămînt.

— Sînteți nebună !

— Două mii cinci sute de livre sau îl opresc pentru mine, zise cu răceală Angelica.

— Draga mea...

— Ah, doamnă, se amestecă și camerista, care pusese timidă un deget pe brațul lui Kouassi-Ba, dacă ați ști ce piele catifelată are ! În viața mea nu mi-am închipuit că un bărbat poate avea așa o piele, zici că e o petală de floare uscată ! Ia încercați și Alteța voastră !

Ducesa își trecu și ea degetele de-a lungul brațului lucios și se simți străbătută de un fior de plăcere. Prinse curaj și atinse și tatuajele de pe piept, apoi rîse ușor, fremătînd de nerăbdare.

— Bine, doamnă, l-am cumpărat. Știu că e o nebunie, dar nu mă pot lipsi de el în suita mea. Bertille, spune-i lui La Jacinthe să-mi aducă încoace caseta.

La Jacinthe aștepta însă în spatele ușii, cu caseta pregătită, rugîndu-se la toți sfinții ca tîrgul să se facă, așa că intră grăbit, străduindu-se să-și ascundă bucuria sub un aer de smerenie. Începu să numere banii, în timp ce camerista, la un semn al ducesei, îl luă pe Kouassi-Ba, de mînă și-l trase spre ușă.

— La revedere, doamnă, la revedere, rosti maurul cu glas întretăiat, spune lui mic stăpîn Florimond că eu...

— Bine, acum du-te, răspunse ea cu asprime.

Abia își stăpînea lacrimile, de durere și de rușine. Primise ca pe o lovitură de pumnal în inimă privirea de cîine bătut pe care i-o aruncase sclavul îndreptîndu-se spre ușă.

Nervoasă, numără piesele de aur și le lăsă să cadă în pungă. Nu mai avea decît o dorință : să plece cît mai repede.

— Oh, draga mea, e penibil, îmi dau seama, suspină ducesa de Soissons făcîndu-și într-una vînt cu evantaiul. Totuși, nu disperați, roata se învîrtește într-una, v-am mai spus. Oamenii intră la Bastillia, e adevărat, dar de acolo se mai și iese. De exemplu știți că Péguilin de Lauzun a și ieșit ? E din nou în grațiile regelui.

— Péguilin ! exclamă Angelica, înviorată brusc la auzul unei asemenea vești. Doamne, ce bine-mi pare ! Cum s-a întîmplat ?

— Majestatea Sa se dă în vînt după hazul lui, chiar așa obraznic cum e, așa că s-a folosit de primul pretext ca să ordone să fie pus în libertate. Se spune că Lauzun a fost închis la Bastilia fiindcă a îndrăznit să ridice sabia asupra lui Philippe d'Orléans, muierea tuturor bărbaților de la curte. Unii șoptesc că tocmai dumneavoastră ați fost cauza...

Angelica se simți zguduită la amintirea acelei scene îngrozitoare. O rugă încă o dată pe ducesă să rămînă discretă, cît mai discretă cu privire la persoana ei și să nu dezvăluie nimănui locul unde se retrăsese. Doamna de Soissons, pe care o îndelungată experiență o învățase să nu întoarcă spatele celor căzuți în dizgrație atîta timp cît zarul hotărîtor n-a fost jucat, îi promise că-i va respecta dorința iar la despărțire o îmbrățișă.

Vînzarea lui Kouassi-Ba o îndepărtase pe Angelica de la preocupările imediate legate de eliberarea lui Joffrey de Peyrac. Acum, cînd devenise limpede că soarta lui nu mai depindea decît de eforturile ei, se simţea copleşită de un soi de fatalism, la care contribuia şi starea ei atît de specială. Totuşi, sarcina decurgea normal, cu toate temerile ei. Copilul pe care îl purta era viu şi dădea toate semnele că totul mergea bine.

Gontran veni să o vadă, înainte de a pleca în călătoria de studii în jurul Franţei, obligatorie pentru el dacă voia să devină pictor. Îşi cumpărase un catîr, «o mîrţoagă nenorocită dacă-l compari cu ce creşte tata». Prin oraşele pe unde avea să ajungă urma să fie ajutat de confreriile pe care conta. Suferea oare pentru această ruptură de lumea lui ? Nu prea s-ar fi zis.

Cînd plecă, Angelica îl privi plină de melancolie cum se depărta.

Într-o dimineaţă se întorcea cu Florimond dintr-o mică plimbare prin preajma uriaşului donjon, care acum i se părea familiar, ba chiar de-a dreptul prietenos. Văzuseră un cîrd de capre, pe care un cioban din Belleville le aducea adesea la Templu, să pască pe maidanele pline de iarbă grasă şi fragedă, mulgînd cîte una pe loc, la comanda clienţilor. După părerea lui de om care se pricepea, că doar din asta trăia, laptele de capră era cel mai bun pentru femeile care alăptau, iar cel de măgăriţă pentru persoanele slăbănoage de destrăbălări de tot felul. Deşi nu se afla în nici una din cele două situaţii, Angelica obişnuia să cumpere

Iar acum, ţinîndu-l de mînă pe Florimond, care tropăia nerăbdător să se înfrupte mai repede, grăbea spre casa bătrînei Cordeau. Aproape de casă auzi însă gălăgie mare şi-l văzu pe feciorul văduvei fugind cît îl ţineau picioarele, apărîndu-şi capul cu mîinile, în timp ce copiii din vecinătate aruncau în el cu pietre, ba unii din ei, cu prăştii, nimereau chiar destul de bine ţinta.

— Cordeau ! Nenorocitule ! Scoate limba, jigodia dracului ! ţipau ei.

Băiatul însă, fără să caute să li se împotrivească, ajunse acasă şi intră în goana mare, trîntind uşa după el, ceea ce pe urmăritori îi potoli numaidecît.

Puţin mai tîrziu Angelica îl văzu în bucătărie, înghiţindu-şi netulburat mîncarea din blid. Băiatul acesta nu-i atrăsese niciodată atenţia prin nimic. Era îndesat şi voinic, tăcut, cu o frunte îngustă care nu trăda cine ştie ce inteligenţă deosebită. Nici antipatic însă n-ar fi putut spune că-i era, mai ales fiindcă nu ieşea din cuvîntul bătrînei. Cît despre locatari, se purta la fel de morocănos cu toţi, dar niciodată nu refuzase pe nimeni şi nici nu fusese auzit vorbind urît sau răspunzînd obraznic, ca atîţia băieţi de vîrsta lui. Singura lui plăcere părea a fi să se joace duminica cu Florimond, căruia îi făcea toate poftele.

— Ce s-a întîmplat adineauri, sărmanul de tine ? zise Angelica aşezîndu-se lîngă el la masă, în timp ce bătrîna se pregătea să-i pună şi ei mîncare într-o strachină grosolană de lut. De ce i-ai lăsat pe puştii ăia să dea cu pietre în tine ? Mă uit la pumnii tăi cît baroasele, numai dacă te făceai că te repezi puţin spre ei şi nu mai nimereau pe unde să fugă !

Mestecîndu-şi încruntat dumicaţii, băiatul ridică din umeri şi mormăi ceva neînţeles, aşa că maică-sa răspunse ea în locul lui :

— Aşa s-a învăţat, doamnă, de cînd era mai mic. Nici nu-l mai doare. Important e să ajungă el să cunoască bine meserie, aia e ! Mai tîrziu toţi au să-l respecte, ia să vedeţi ! Aşa că eu una nu-mi fac griji.

Şi bătrîna rînji mulţumită, ceea ce-i dădea şi mai mult aerul de vrăjitoare.

Angelica îşi aduse aminte de repulsia pe care văduva Scarron mărturisea că o simte şi faţă de mamă şi faţă de fiu şi îi privi pe amîndoi cu atenţie.

— Care va să zică e adevărat că dumneavoastră nu ştiţi ? rosti bătrîna Cordeau punînd la loc oala pe plită. Păi eu n-am de ce să mă ascund, zic drept că băiatul meu lucrează cu meşterul Aubin.

Şi, cum Angelica privea tot nedumerită, adăugă :

— Meşterul Aubin, călăul, iaca !

Angelica simţi un tremurici mărunt scuturînd-o din creştet pînă în călcîie, furnicînd-o mai ales pe şira spinării. Fără un cuvînt, începu să mănînce din terciul gros din faţa ei. Era în postul Crăciunului şi asta era mîncarea de fiecare zi.

— Da, fecioru-meu e ucenic de călău, urmă văduva aşezîndu-se şi ea la masă şi băgînd lingura în strachină. Ce vreţi, doamnă, e nevoie de multe ca să faci o lume. Meşterul Aubin e frate cu răposatul bărbatu-meu şi n-are decît fete, n-are cui lăsa meseria. Cînd a murit bărbatu-meu, mi-a scris la noi în tîrg, unde şedeam pe-atunci, cică vrea să îl ia pe ăsta micu la ucenicie şi mai tîrziu, dacă o fi vrednic şi supus, să-l lase pe el în locul lui. Şi vedeţi dumneavoastră, că nu-i de colea să

fii călăul Parisului și să-ți treacă prin mînă sumedenie de oameni, mai ales la cercetare, cu caznele ale mari și ale mici, că e și aici treabă delicată, trebuie să știi cum s-o faci. Poate m-o ajuta Dumnezeu sfîntul să trăiesc s-apuc să-mi văd și eu băiatul cu cămașă roșie și cu tichia aia tot roșie și ea... Să pot să închid și eu ochii liniștită, că l-am văzut la rostul lui...

Și aruncă o privire aproape drăgăstoasă pe căpățîna rotundă și greoaie a cumplitei sale odrasle, care continua să înfulece nepăsător.

«Și cînd te gîndești că poate chiar în dimineața asta a trecut lațul în jurul gîtului cine știe cărui condamnat la spînzurătoare!» gîndea Angelica simțind cum se învîrtește pămîntul cu ea.

Văduva, care lua tăcerea ei drept o încuviințare firească, urmă pe același ton :

— Bărbatu-meu era și el tot călău. Dar la noi acasă, nu ca aici, la Paris. Acolo n-avea mare lucru de făcut, fiindcă de spînzurat sau de tăiat capete, asta se face numai la Paris. Acolo rar dacă îi pica cine știe ce prăpădit la cercetare, să-l facă să mărturisească, încolo mai mult jupuia hoiturile de animale sau îl punea să arunce stîrvurile, să nu împută locul. Aia nu mai era meserie, vai de capul lui!

Se vede că bătrîna era fericită că găsise în sfîrșit pe cineva care s-o asculte cu luare-aminte în loc să fugă la auzul unor asemenea lucruri, cum pare-se că i se întîmpla mereu. Era o prostie, zicea ea, să creadă cineva că meseria de călău era lucru simplu. E drept, la prima vedere așa părea, dar asta putea s-o spună numai cine nu se pricepea. Existau atîtea procedee ca să-l faci pe cineva să mărturisească ce făcuse încît nu era deloc ușor să

le știi ca lumea pe toate. Și băiatul ei, slavă Domnului, n-avea o clipă de răgaz, era de lucru berechet ! Trebuia să învețe și cum să taie un cap dintr-o singură lovitură de sabie sau de secure, fiindcă nu era tot una, securea tăia mai tare dar era mai puțin precisă, numaidecît puteai nimeri pe alături. Pe urmă mai erau sumedenie de dichisuri ale meseriei, să știi bunăoară să mînuiești un fier încins, să găurești o limbă, să faci un nod cum trebuie la funie, să știi cum să-l bagi pe *ăla* cu capul sub apă și cît să-l ții ca să spună tot, dar nici să nu moară, că pe urmă nu mai spune chiar nimica, să știi să sfărîmi un os taman atîta cît trebuie ca să-și dezlege omul limba, și apoi cîte și mai cîte, sfîrtecarea, umflarea burții cu apa turnată pe pîlnie în fundul beregății, gheata de lemn, cu pene pentru sfărîmat oscioarele...

În ziua aceea, Angelica își lăsă strachina aproape plină și urcă în mare viteză la ea în cameră, fără să mai aibă nici un chef de nimic.

Raymond știa oare ce meserie învață feciorul femeii la care o trimisese să stea ? Nu, fără îndoială că nu știa. Totuși, în mintea ei nu-și făcuse niciodată loc gîndul că Geoffrey, chiar așa prizonier și acuzat de vrăjitorie cum era, ar fi putut avea de-a face vreodată cu călăul ! Geoffrey de Peyrac era un gentilom, și încă unul de viță străveche, neamul lui era mai nobil decît al Bourbonilor care se lăfăiau pe tronul Franței ! Cu siguranță că exista o lege, o datină, ceva, care să interzică torturarea nobililor ! Nu se putea altfel ! Trebuia neapărat să-l întrebe pe Desgrez cum stăteau lucrurile... Călăul, torturile, astea erau pentru oamenii de rînd, pentru cei atîrnați prin stîlpi în piața halelor sau biciuiți pe la răspîntii ori spînzurați în

Place de Grève, spre distracţia norodului. Pentru ăştia, nu pentru contele Geoffrey de Peyrac, coborîtor din conţii de Toulouse...

*
* *

Din ziua aceea, Angelica apăru mai rar în bucătăria cumetrei Cordeau şi se apropie mai mult de Françoise Scarron. Cum era acum ceva mai înlesnită cu banii, în urma vînzării lui Kouassi-Ba, cumpăra cîte un braţ mai zdravăn de lemne, făcea focul şi o invita pe Françoise la ea în odaie. Aceasta trăia mereu cu speranţa că într-o zi regele avea să-i citească totuşi jalba. Plină de speranţă, pleca din cînd în cînd, în dimineţile geroase de iarnă, la Luvru, întorcîndu-se acasă deznădăjduită dar plină de anecdote proaspete despre viaţa de la curte, ceea ce le făcea pe amîndouă să-şi petreacă restul zilei într-un chip destul de plăcut.

Într-un rînd, părăsi Templul pentru o vreme, dar se întoarse înapoi după nici două săptămîni. Găsise un loc de guvernantă într-o casă din lumea mare, dar la întoarcere nu dădu nici un fel de explicaţii cu privire la motivele pentru care nu mai rămăsese.

Primea uneori vizite din partea unor personaje simandicoase, care o frecventau pe vremea cînd scriitorul Scarron era regele neîncoronat al spiritului francez. Într-o zi, pe neaşteptate, Angelica auzi prin peretele subţire, vocea răsunătoare a frumoasei Athénaïs de Tonnay-Charente. Ştia că aceasta urma un drum destul de sinuos în înalta societate pariziană, fără să-şi fi găsit totuşi soţul cu titluri impunătoare şi cu venituri mănoase în căutarea căruia venise din provincia ei.

Altă dată sosi o doamnă blondă și vioaie, răpitor de frumoasă, în ciuda vîrstei care părea a bate spre patruzeci de ani. Cînd doamna pleca, Angelica o auzi spunînd :

— Ce vrei, draga mea, viața trebuie trăită cît mai din plin. Cel puțin asta e convingerea mea. Spun drept că mi se face milă văzîndu-te în ce hal trăiești aici, în odăița asta nenorocită, fără foc, cu rochia asta tocită pînă la urzeală. O asemenea sărăcie e adevărată prostie cînd ai ochi așa de frumoși !

Françoise răspunse ceva, dar încet, așa că Angeica nu reuși să deslușească nimic.

— Bine, răspunse vocea melodioasă și veselă, dar să știi că depinde numai de noi ca postura asta, care nu e prin nimic mai umilitoare decît aceea de solicitantă a unei pensii, să nu devină sclavie. Așa că *plătitorul*, ca să spun lucrurilor pe nume, adică omul datorită căruia am trăsură și trăiesc la largul meu ,trebuie să se mulțumească cu două scurte vizite pe lună. «Pentru cinci sute de livre ale dumitale, i-am spus, nu-ți pot acorda mai mult». N-are ce face, fiindcă știe că dacă nu se arată înțelegător pierde și puținul pe care i-l dau. Dar e un om de toată isprava, în special are un merit cu totul excepțional, se pricepe de minune la orice soi de carne, fiindcă bunică-său era măcelar. Îmi dă sfaturi cît se poate de competente! În rest, l-am avertizat că n-ar avea nici un rost să facă pe gelosul, fiindcă țin și eu la micile mele capricii. Văd că ai rămas uluită, draga mea, se cunoaște după cum s-au strîns frumoasele dumitale buze. Ascultă, să știi că nimic nu e atît de variat

în viață ca bucuriile dragostei, chiar dacă sînt mereu aceleași.

* * *

Cînd își întîlni din nou prietena, Angelica nu se putu abține și o întrebă cine fusese doamna.

— Să nu credeți că-mi face plăcere să primesc persoane de genul acesta, răspunse încurcată Françoise. Dar trebuie să recunosc că Ninon de Lenclos e cea mai fermecătoare și mai spirituală prietenă care se poate închipui. M-a ajutat mult pînă acum și se silește și mai departe să-mi fie de folos în aflarea unor protectori puternici. Deși mă gîndesc de multe ori dacă recomandarea ei nu cumva mai mult îmi face rău decît să-mi folosească.

— Aș fi vrut să vin să stau de vorbă cu ea, zise Angelica. Ninon de Lenclos... repetă ea visătoare, căci numele celebrei curtezane nu-i era necunoscut. Cînd am știut că mă îndrept spre Paris, m-am gîndit că cel mai minunat lucru ar fi fost să ajung să fiu primită în salonul ei...

— Să mă ia toți dracii dacă mint ! strigă văduva, cu ochi scînteind de entuziasm. Nu e loc în tot Parisul unde să se poată simți cineva mai la largul lui ! Conversația e divină, totul e plin de decență și nu s-a întîmplat vreodată să se plictisească cineva. Salonul ei cred că e o adevărată capcană a diavolului, fiindcă nimeni nu și-ar închipui că gazda și sufletul reuniunilor de acolo e o persoană atît de ușuratică ! Știi ce se spune despre ea : «Ninon de Lenclos s-a culcat cu epoca lui Ludovic al XIII-lea și acum se pregătește să se culce cu cea a lui Ludovic al XIV-lea». Și zău dacă asta m-ar mira, fiindcă tinerețea ei pare nesfîrșită.

*

*

In ziua aceea intră pentru a doua oară în viaţa ei în micul vorbitor al iezuiţilor. Se aştepta să-l găsească acolo pe Raymond, care o chemase, şi pe Desgrez, pe care nu-l mai văzuse de mult timp.

Numai că în locul lor dădu peste un omuleţ între două vîrste, îmbrăcat în negru şi purtînd una din acele peruci numite «peruci de conţopist», făcute din păr de coadă de cal şi cu o calotă de piele neagră în creştet.

Omul se ridică şi o salută cu stîngăcie, cu gesturi demodate, prezentîndu-se drept grefier la tribunal, reţinut de maestrul Desgrez în mod special ca să lucreze la dosarul afacerii Peyrac.

— Mă ocup de cazul acesta doar de trei zile, făcu el, dar am avut deja ocazia să discut de nenumărate ori cu maestrul Desgrez şi cu maestrul Fallot de Sancé, care mi-au dat instrucţiuni precise privitoare la cazul în chestiune şi m-au însărcinat cu redactarea cererilor ordinare şi cu introducerea procesului dumneavoastră.

Angelica scăpă un imens oftat de uşurare.

— În sfîrşit ! S-a rezolvat ! Mulţumescu-ţi ţie, Doamne !

Omuleţul o privi cu un aer vizibil contrariat. Clienta asta nu pricepea nimic din dedesubturile nobilei arte a avocaturii...

— Dacă maestrul Desgrez mi-a făcut deosebita onoare de a mă solicita să-l asist în acest proces, asta este neîndoielnic tocmai pentru motivul, nu-i aşa, că acest tînăr dar atît de talentat om de legi şi-a dat seama, cu clarviziunea care, nu-i aşa, îl caracterizează, că în ciuda tuturor piedicilor pe care inteligenţa şi pregătirea lui l-au ajutat să le

ocolească pînă acum, tot are nevoie de un om care să cunoască cu adevărat meserie şi să se descurce în procedură cu ochii, nu-i aşa, închişi. Iar omul acela, doamnă, sînt eu.

Şi omuleţul se lăsă încîntat pe un picior, închise ochii, înghiţind în sec, apoi deschise pleoapele şi începu să privească foarte atent firele de praf care se jucau într-o rază de lumină. Angelica fu puţin nelămurită cu privire la rolul lui.

— Dar adineauri aţi spus că procesul a fost... declanşat ? Aşa se spune ? Declanşat ?

— Introdus, doamnă, introdus, o corectă extaziat omuleţul. Dar uşurel, uşurel, de ce vă grăbiţi? N-a fost introdus, am zis numai că lucrez la introducerea, nu-i aşa, a susnumitului proces şi că, din moment ce...

În clipa aceea intrară avocatul şi Raymond.

— Ce e cu pasărea asta pe care mi-ai trimis-o pe cap ? şopti Angelica spre Desgrez.

— Nu vă fie teamă, e cu totul inofensiv. O minusculă insectă care se hrăneşte cu hîrţoage, dar un mic zeu în felul lui.

— Auzindu-l îţi vine-a crede că bărbatul meu va putrezi în temniţă douăzeci de ani.

— Domnule Clopet, zise cu severitate avocatul, ai limba cam lungă şi ai supărat-o pe doamna!

Omuleţul se făcu încă şi mai mic şi se refugie într-un colţ, rezemîndu-se de zid şi parcă se turti, lipindu-se de pietre.

Angelica simţi că-i vine să rîdă.

— Eşti cam aspru cu micuţul zeu al hîrţoagelor.

— E singurul capitol la care îi sînt superior. Realitatea e că năpîrstocul ăsta e de o sută de ori mai bogat decît mine. Şi acum ia să stăm jos şi să examinăm situaţia.

— Deci procesul e hotărît ?

— Da.

Angelica, în culmea bucuriei, privi spre fratele ei şi spre avocat, dar aceştia nu-i părură deloc la fel de bucuroşi şi asta îi mai tăie din avînt.

— Prezenţa domnului Clopet ar fi trebuit să te facă să înţelegi asta şi să mai înţelegi şi că, din nefericire, n-am reuşit să facem în aşa fel încît procesul bărbatului tău să fie dat în seama unui tribunal bisericesc.

— Totuşi... nu e vorba de acuzaţia de vrăjitorie ?

— Da, numai că degeaba am invocat toate argumentele posibile şi am uzat de tot felul de influenţe. Poţi să mă crezi că am pus tot sufletul şi m-am zbătut din răsputeri. Dar se pare că regele vrea să se arate mai catolic decît papa. Fapt e că, de cînd Mazarin e din ce în ce mai bolnav şi mai pe terminate, regele pretinde să ia el în mînă toate treburile regatului, inclusiv chestiunile religioase. Nu e destul că numirea episcopilor depinde acum de el şi nu de forurile ecleziastice ? În sfîrşit, fapt e că n-am reuşit decît declanşarea unui proces civil.

— Dar decizia asta e preferabilă uitării în temniţă, nu ? întrebă Angelica nesigură, privind în ochii lui Desgrèz.

Dar figura acestuia rămînea ca împietrită.

— Preferabil este, cel puţin, ca omul să-şi cunoască soarta, aşa sau aşa, decît să stea cu anii să aştepte un deznodămînt, zise el într-un tîrziu.

— Să nu ne lăsăm bătuţi de la primul pas, spuse Raymond. Acum trebuie să stabilim cum trebuie acţionat în privinţa procesului, chiar aşa civil cum e. Juraţii vor fi numiţi de rege în persoană. Rolul nostru va fi acela de a-l face să înţe-

leagă că trebuie lucrat cu nepărtinire şi cu dreptate. Şi e un lucru foarte greu să trezeşti conştiinţa unui rege atotputernic ca al nostru, suspină el.

Cuvintele acestea îi amintiră Angelicăi o expresie pronunţată cîndva, demult, de marchizul du Plessis-Bellière cînd vorbise despre părintele Vincent de Paul. Atunci îl numise «conştiinţa regatului».

— Dar de ce să nu ne gîndim ceva mai departe ? exclamă ea. Dacă părintele Vincent de Paul ar vrea să vorbească reginei sau chiar regelui despre Geoffrey, sînt sigură că ar reuşi să-i convingă !

— Vai ! suspină din nou Raymond, părintele Vincent a murit luna trecută în casa lui din Saint-Lazare...

— Doamne ! gemu Angelica, simţind cum ochii i se umpleau de lacrimi de dezamăgire. De ce nu m-am gîndit la el cînd era încă în viaţă ! El ar fi ştiut să vorbească, ar fi obţinut un proces ecleziastic...

— Şi tu crezi cumva că noi nu ne-am zbătut pe toate căile să ajungem la rezultatul ăsta ? întrebă cam cu acreală în glas Raymond.

— Nu, răspunse Angelica, dar părintele Vincent era un sfînt !

Se lăsă o clipă de tăcere, apoi iezuitul oftă adînc.

— Ai dreptate. Numai un sfînt ar fi în stare să înduplece mîndria regelui. Nici măcar prietenii lui cei mai intimi nu-şi dau seama de ce e sufletul tînărului ăstuia. Pare rezervat şi tăcut, dar e mistuit de o sete de putere înspăimîntătoare. Nu mă îndoiesc că e un mare rege, numai că...

Se opri, gîndindu-se probabil că spusese şi aşa cam mult.

— Am aflat, schimbă el vorba, că anumiți savanți care s-au stabilit la Roma și din care doi fac parte chiar din ordinul nostru sînt foarte îngrijorați de arestarea contelui de Peyrac și au protestat. Discret, firește, fiindcă pînă acum arestarea a fost ținută secretă. Sperăm să putem aduna la un loc opiniile lor și să solicităm papei o scrisoare către regele nostru. Cuvîntul Sanctității Sale l-ar putea pune pe rege în fața răspunderii care-i revine și să-l convingă să examineze temeinic cazul unui acuzat pe care cele mai luminate minți îl consideră străin de vrăjitorie. S-ar putea ca asta să-l convingă.

— Și crezi că s-ar putea obține o asemenea scrisoare din partea papei ? făcu Angelica neîncrezătoare. Biserica nu-i privește cu ochi buni pe oamenii de știință.

— Aș zice mai curînd că nu e cazul ca tocmai o femeie cu purtările tale să stabilească lipsurile și greșelile bisericii noastre, răspunse cu blîndețe Raymond.

Angelica înțelese că sub tonul lui atît de părintesc se ascundea altă intenție, așa că tăcu.

— Aș zice că ceva nu e în regulă între Raymond și mine, zise ea către Desgrez puțin mai tîrziu, cînd îl întovărășea spre poarta mare a Templului. De ce-o fi vorbit de purtările mele pe un ton atît de insinuant ? Mi se pare că duc o viață exemplară, cel puțin la fel de austeră ca a văduvei de călău la care locuiesc în gazdă.

Desgrez zîmbi cu maliție.

— Bănuiesc că fratele dumneavoastră a dat peste cine știe ce fițuică din acelea din care circulă... Ați auzit de Claude Le Petit, care de atîta timp strică cheful de viață al mărimilor din Paris, poetul de pe Pont-Neuf. Se pare că i-au ajuns la

urechi ştiri despre procesul soţului dumneavoastră şi n-a scăpat ocazia să-şi moaie iar pana în otravă şi să dea drumul unor... mici răutăţi, ca să zic aşa...

— Ce mici răutăţi ? Ai văzut vreuna din fiţuicile astea ?

Avocatul se întoarse către jupîn Clopet, care venea umil în urma lor, şi îi făcu semn să se apropie şi să-i dea servieta pe care o ducea în mînă. Scotoci puţin în ea şi scoase o foaie de hîrtie tipărită grosolan.

Era un mic cîntecel în versuri. Poetul, cu o vervă care părea că ţîşneşte cu furie dintr-un izvor nesecat, se avînta în înjurăturile cele mai grosolane şi căuta cuvintele cele mai grele. Geoffrey era «Marele Schiop, Părosul, Marele Încornorat din Languedoc...»

Plăcerea autorului de a-şi bate joc de beteşugurile fizice ale acuzatului părea neistovită şi murdăriile curgeau una după alta. Dar ceea ce o scoase cu totul pe Angelica din minţi fură ctîeva versuri dinspre sfîrşit :

Iar nemîngîiata cumătră Peyrac
Ar vrea ca Bastilia-nchisă să fie,
Cu şchiopul cel slut priponit pe vecie,
Ca dînsa la Luvru să-şi facă de cap,
Voios colindînd din proţap în proţap.

Angelica se gîndi că asta o va face să roşească, dar obrazul îi deveni alb ca hîrtia din mîna ei.

— Oh ! Blestematul !... Adevărat poet din noroaie ! gemu ea aruncînd în noroi hîrtia făcută mototol. E adevărat că noroiul e prea curat pentru a scîrbă ca el !

— Şşşşt ! Nu vorbiţi aşa urît, doamnă ! făcu el. Domnule Clopet, fiţi vă rog aşa de amabil şi puneţi la loc în servietă gunoaiele alea...

— Tare aş vrea să ştiu de ce nu-i vîră nimeni la închisoare pe gazetăraşii ăştia blestemaţi şi îi închide în schimb pe oamenii care n-au făcut nimic rău, zise ea cu o voce mustind de ură. Cineva spunea de un nemernic din ăştia care a fost totuşi închis, dar la Bastilia, ca şi cum ar fi fost vrednic de o anumită stimă. De ce nu la Châtelet, la un loc cu borfaşii şi cu nenorociţii ceilalţi de teapa lui ?

— E cam greu, doamnă, să pună ei mîna pe un gazetar. E rasa de oameni cea mai mişcătoare de pe lume, vă spun eu. Sînt peste tot şi nicăieri! Claude Le Petit de şase ori a fost condamnat la spînzurătoare şi cu toate astea îşi aruncă mereu săgeţile exact cînd te-ai aştepta mai puţin. El e ochiul Parisului. Vede tot, aude tot, ştie tot şi cu toate astea nimeni nu-l poate vedea la faţă. Nici eu nu l-am văzut vreodată, dar bănuiesc că trebuie să aibă nişte urechi mai mari decît castroanele bărbierilor, căci prinde cu ele cea mai mică şoaptă! Cred că omul ăsta n-ar trebui hăituit, mai bine poliţia l-ar angaja ca spion şi l-ar plăti gras de tot! Ar merita, ascultaţi-mă pe mine.

— În loc să-l condamne de şase ori, mai bine l-ar spînzura o singură dată şi gata ! rosti Angelica aproape plîngînd de obidă.

— E drept că scumpa şi neputincioasa noastră poliţie îi clasează pe indivizii ăştia printre cei *rău intenţionaţi.* Dar pe Claude Le Petit de pe Pont-Neuf nu cred să poată pune mîna vreodată dacă nu punem umărul eu şi prietenul meu Sorbonne!

— Fă asta, te rog din suflet ! strigă Angelica apucîndu-l de amîndouă mîinile de gulerul gros de pînză. Te implor, spune-i lui Sorbonne să mi-l aducă pe nemernicul ăsta, viu sau mort !

— Credeți-mă că l-aș oferi mai curînd domnului Mazarin, care era mai demult dușmanul lui de moarte și plătește ceva mai bine.

— Cum se poate să fie răbdat un asemenea ticălos, care minte atît de nerușinat și rămîne mereu nepedepsit ?

— Vai, doamnă, răspunse avocatul, nenorocirea e alta, anume că nemernicul ăsta de Claude Le Petit nu minte niciodată și rar de tot se înșeală. E mereu de bună credință.

Angelica deschise gura să protesteze, dar în clipa aceea își aminti de marchizul de Vardes și tăcu, mestecîndu-și în ea ura și rușinea.

6

Cu cîteva zile înainte de Crăciun începu să ningă. Orașul se îmbrăcă în podoabe sărbătorești. Prin biserici apăruseră iesle de hîrtie groasă și statuete de lut, închipuind scena Nașterii, cu pruncul Isus între bou și măgar.

Steagurile breslelor erau purtate prin străduțele înguste, acoperite de zăpadă și de noroi, iar procesiunile nu mai sfîrșeau.

După obiceiul apucat din vechime, călugării augustini de la Hôtel-Dieu scoteau la vînzare munți de gogoși. Numai gogoșile astea erau îngăduite acum, cu dezlegare, adică fără să se considere că cine le mînca spurca postul, așa că vînzarea mergea strună iar banii adunați urmau să fie folosiți la ajutorarea săracilor în sărbători.

Evenimentele începură să se grăbească și pentru Angelica. Prinsă în întortocherile întunecoase ale procesului lui Geoffrey, abia își dădea seama că în jurul ei lumea e prinsă de febra sărbătorilor.

Mai întîi, Desgrez veni într-o dimineață să-i aducă vești despre jurații ale căror nume reușise să le afle.

— Numirea juraților s-a făcut abia după o anchetă amănunțită și lungă din cale afară, zise el. Așa că nu trebuie să ne facem cine știe ce iluzii, fiindcă e sigur că au fost aleși nu în baza simțului lor de dreptate, ci după gradul lor de supunere în fața puterii regelui. Și nu numai atît, dar de pe listă au fost tăiați magistrați care sînt cunoscuți pentru atașamentul lor față de tron, dar și pentru curajul lor, așa că era primejdia să se împotrivească unor eventuale presiuni de sus. Așa au stat lucrurile cu maestrul Gallemand, unul din cei mai tari avocați ai timpului nostru și care nu prea are motive să se teamă de cineva, fiindcă în timpul Frondei s-a pronunțat sus și tare pentru rege, de n-a lipsit mult să-și piardă capul. Dar e un om care nu știe de glumă și nu se teme de nimeni, trîntește adevărul în față oricui și toți îl știu de frică. Speram să fie printre jurați, dar regele precis că vrea acolo oameni siguri care să nu-i facă surprize.

— Era de așteptat, după ctîe am înțeles în vremea din urmă, zise amărîtă Angelica. Dar tot nu trebuie să ne pierdem curajul, nu ? Știi numele cuiva din cei care au fost desemnați ?

— Maestrul Séguier, primul președinte, va conduce personal interogatoriul, și cred că a fost numit tocmai pentru a da mai multă greutate și mai multă publicitate procesului.

— Președintele Séguier ! Nici nu speram !

— Să nu ne bucurăm prea devreme, zise avocatul. Mi s-a spus că l-a vizitat pe prizonier și că întrevederea n-a decurs deloc bine... ca să nu spun

mai rău ! Contele a refuzat să presteze jurămîntul, susținînd că tribunalul nu e îndreptățit să judece un membru al Parlamentului din Toulouse și că un raportor al unui parlament provincial nu poate fi judecat decît de camera superioară a Parlamentului.

— Dar nu spuneai că n-ar fi bine să se instituie un tribunal de parlamentari, fiindcă domnii aceștia sînt cu totul dependenți de domnul Fouquet ?

— Ba da, doamnă, și chiar am încercat să-l dau de știre soțului dumneavoastră să nu mai cearră cu atîta insistență un tribunal de parlamentari. S-ar arunca singur în gura lupului. Dar nu știu ce s-a întîmplat, ori că mesajul meu n-a ajuns la el, ori că a ajuns și el nu l-a luat în seamă, din mîndrie, vorba e că așa a ținut-o într-una.

— Și ? Ce-a urmat ?

— Bănuiesc că regele s-a hotărît să se procedeze altfel decît era de așteptat și să ordone ca soțul dumneavoastră să fie judecat *pe mutește*, cum se spune în jargonul tribunalelor.

— Adică ?

Avocatul o lămuri că asta însemna judecata în lipsă, în contumacie adică, deci ca și cum acuzatul nu se prezentase. Situația lui era în cazul acesta mult mai gravă, fiindcă după legile Franței, acuzatul era considerat de la bun început vinovat și trebuia să-și demonstreze nevinovăția, în timp ce în Anglia, bunăoară, lucrurile stăteau cu totul invers, acuzarea trebuia să dovedească vina prevenitului, care altminteri era pus în libertate în douăzeci și patru de ore.

— Și procurorul acuzării se știe cine va fi ?

— Sînt doi. Mai întîi Denis Talon, avocatul general al regelui, și al doilea, cum ne așteptam,

cumnatul dumneavoastră, maestrul Fallot de Sancé, care e desemnat şi el. Din cît am auzit, a încercat să se ferească de numirea asta, invocînd rudenia lui cu acuzatul, dar se pare că ori Talon ori altcineva a reuşit să-l convingă, fiindcă se şopteşte prin culise că maestrul Fallot a fost mare şmecher, sacrificîndu-şi rubedenia supunerii faţă de rege. Şi e drept că soarta lui e în mîna regelui.

Angelica înghiţi în sec şi simţi cum faţa i se crispa. Dar se stăpîni şi vru să ştie pînă la cap cum stăteau lucrurile.

— Mai e unul, Masseneau, un parlamentar de la Toulouse.

— A, fără îndoială că ascultă şi ăsta de cine ştie ce porunci ale regelui, mai ales că are să vrea şi să se răzbune pe Joffrey...

— Nu ştiu, doamnă, deşi e foarte posibil, mai ales că acest Masseneau a fost ales de însuşi regele. Mi s-a spus că ar fi afirmat că nu poate ţine seamă, ca judecător, de sentimentele lui personale şi că ar fi cel mai fericit om să se vadă scăpat de corvoada asta.

Angelica se sili să-şi amintească exact.

— Da, ducesa de Montpensier mi-a spus acelaşi lucru. Deşi, dacă stau să mă gîndesc, nu prea mi se pare de crezut, fiindcă l-am auzit înjurîndu-l pe soţul meu, care la rîndul lui îi răspundea la fel.

— Cu siguranţă că tocmai pentru asta a şi fost desemnat. Fiindcă el şi Talon sînt singurii desemnaţi de rege personal, ceilalţi au fost aleşi de Séguier sau de însuşi Talon, după ochi.

— Şi mai sînt şi alţi juraţi ?

— Să vedem cine va prezida. Unii spun că însuşi preşedintele Mesmon, dar nu-mi vine a crede!

E bătrîn din cale afară și abia se mai tîrăște. Nu-l văd prezidînd o ședință care se anunță furtunoasă. Deși, pe de altă parte, poate că regelui i-a prins bine starea lui de slăbiciune, ca să nu-l numească, fiindcă e un om foarte drept. Nu cred că ar fi luat de bune capetele de acuzare.

Aici, Desgrez își drese vocea, trase puțin cu urechea ca să se convingă că nu era nimeni care să-l audă, și continuă :

— Ar mai fi o lepră, Bourié, secretarul Consiliului de Justiție,, falsificatorul oficial, cum i se spune, și un alt ticălos, unul Delmas, un tercheaberchea de care n-a auzit nimeni, dar probabil că e omul de încredere al stăpînirii, unchiul lui Colbert, care nu iese din cuvîntul lui Mazarin. Individul ăsta e protestant și probabil că regele vrea să demonstreze că justiția e imparțială, că participă la împlinirea ei și protestanții, mă rog, baliverne de-astea...

— Bănuiesc, zise Angelica întrerupîndu-l că hughenotul acesta va fi foarte încurcat văzîndu-se judecător într-un proces de vrăjitorie, unde va veni vorba și de exorcism. Dar, la urma urmei, nu cumva e mai bine pentru noi să avem printre jurați un spirit poate mai clarvăzător, care nu se ia după superstițiile celorlalți ?

— Mda, făcu avocatul cu o expresie de îngrijorare, s-ar putea să fie și așa. A, fiindcă ați vorbit de exorcism, cunoașteți cumva numele de Conan Bécher ? Dar de o călugăriță, Carmencita de Mérecourt, ați auzit ?

— Dacă am auzit ! se îngrozi Angelica. Dumnezeule, am auzit, și încă cum ! Acest Bécher e un călugăr pe jumătate nebun, care o ține una și bună să afle de la soțul meu secretul fabricării aurului, piatra filozofală ! Iar Carmencita de Mérecourt e

o... o... individă înfierbîntată care a fost... a fost iubita lui Joffrey și nu-l poate ierta că nu-i mai este și acum. Dar ce rol au ei în toată istoria asta ?

— Ar cam avea !... Se pare că s-a ținut o ședință de exorcism, prezidată de acest Bécher, la care a participat și doamna... Precis nu se știe nimic, probele s-au pus la dosar și se crede că vor fi de cea mai mare importanță.

— Le-ați citit ?

— Oh ! Credeți că mă lasă cineva să mă ating de dosarul acela ? E un morman uriaș de hîrtii de care se ocupă consilierul Bourié... Hm ! Înțelegeți? Ticălosul ăsta e-n stare să falsifice orice, nu se dă în lături de la nimic...

— Nu înțeleg !... Ca avocat al acuzatului, nu trebuie să cunoști amănunțit toate probele din dosar ?

— Ehei, uite că nu-i așa. Ba încă nici nu se știe dacă voi fi avocatul lui, mi-au spus de nu știu cîte ori că nu are dreptul la apărător. Așa că acum mă zbat să obțin un refuz *scris*, fiindcă altminteri au să nege. Legea spune că acuzatul e lipsit de dreptul la apărător numai în cazul de lezmaiestate. Și cum în cazul nostru nici vorbă să se poată ajunge pînă acolo, îmi trebuie *scris* că tribunalul nu-i acordă acuzatului dreptul la apărare, ca să pot ataca procedura. Asta mi-ar da un cîștig moral nesperat, mai ales că i-ar sili imediat să mă accepte pe mine ca apărător, nu să pună pe vreunul de-ai lor.

* *
*

Cînd Desgrez se întoarse a doua zi, avea în sfîrșit o expresie de satisfacție care o umplu pe Angelica de nădejde.

— Gata, doamnă, s-a făcut ! Primul președinte al Camerei de justiție domnul Séguier, mi-a semnat hîrtia prin care mă acceptă ca avocat al seniorului Joffrey de Peyrac, acuzat de vrăjitorie. E o victorie cîștigată numai datorită sforăriilor procedurii. Deși nu mai știu ce să facă, numai să-i cînte în strună regelui, slugoii ăștia ai justiției s-au văzut în situația de a-și contrazice propriile lor principii. Pe scurt, s-au văzut siliți să recunoască dreptul acuzatului la un apărător. Totuși, doamnă, vreau să vă atrag atenția că încă mai aveți timp ca să angajați pentru soțul dumneavoastră un avocat mai tare, unul celebru, dacă considerați că e necesar.

Angelica privea pe fereastră. Incinta Templului era aproape pustie, s-ar fi zis că adormise sub plapuma grea de zăpadă. O văzu pe Françoise Scarron trecînd spre capela marelui prior. Undeva bătea un clopot, ale cărui unde erau înăbușite de norii grei și de zăpada albă. Jos, în fața casei, Sorbonne căsca de plictiseală, așteptîndu-și stăpînul.

Se întoarse și aruncă o privire piezișă avocatului, care aștepta cu gravitate un răspuns.

— Nu văd cui i-aș putea încredința cauza asta atît de spinoasă decît dumitale. Îndeplinești toate condițiile. Cînd mi te-a recomandat, cumnatul meu mi-a spus : «E un om de o valoare indiscutabilă și n-are să te coste scump».

— Vă mulțumesc pentru frumoasa părere pe care o aveți despre mine, doamnă, răspunse Desgrez fără să pară deloc contrariat de întîrzierea răspunsului ei.

Angelica desena ceva mașinal pe geamul aburit. «Cînd am să mă întorc la Toulouse, cu Geoffrey, am să-mi mai aduc aminte de avocatul Desgrez ? Din cînd în cînd am să-mi amintesc că am fost

împreună la baia de aburi și asta are să mi se pară de necrezut !...»

Se întoarse brusc, transfigurată.

— Dacă înțeleg bine, îl vei putea vedea pe Joffrey în fiecare zi. N-ai putea să mă iei cu dumneata ?

Desgrez făcu ochii mari. Doamna înseamnă că n-avea idee de ceea ce însemna arestul secret. El însuși se îndoia că va fi lăsat să intre acolo, dar era hotărît să obțină dreptul acesta prin intervenția ordinului avocaților, din care făceau parte șaizeci și patru de membri, în afară de el, plus sprijinul avocaților parlamentari, al avocaților camerei de justiție și ai curții de conturi, unde iarăși era înscris. Îi mai spuse că dacă ar fi făcut parte numai din organismul acesta hulit de toată lumea, poate ar fi avut mai mult noroc decît avocații celebri, de care se temeau toți. Adăugă că acum trebuia lucrat repede, fiindcă exista primejdia ca dosarul să-i fie ascuns pînă în ajunul procesului și poate că și atunci nu-l vor lăsa să-l vadă decît în parte.

— În procesele de genul ăsta se întîmplă de multe ori ca probele cele mai importante să se afle pe foi volante, pe care păstrătorul sigiliilor, sau cardinalul Mazarn și cîteodată chiar regele însuși le cer mereu ca să le examineze... și se mai pot rătăci... Hm !... Nu zic că se întîmplă prea des, dar, avînd în vedere că e un caz care se bucură de atîta atenție...

În ciuda cuvintelor descurajatoare, Angelica fu veselă toată seara și, pe cînd îi făcea lui Florimond supa, începu să îngîne un cîntecel. Trecuseră băieții care vindeau gogoși de la Hôtel-Dieu

şi cumpărase cîteva. Vedea acum viitorul în culori parcă mai puţin întunecate decît pînă atunci.

Şi presimţirile n-o înşelaseră : a doua zi, pe seară, Desgrez veni cu două veşti care o umplură de speranţe. Avusese voie să vadă o parte a dosarului şi obţinuse şi autorizaţia de a-l vedea pe arestat.

La auzul unor asemenea lucruri, Angelica se repezi la el, îl prinse de gît şi-l sărută cu foc. În clipa următoare însă, se simţi cuprinsă de braţele lui puternice şi o străbătu un val de fierbinţeală care o făcu să se dea iute înapoi, tulburată şi vinovată.

Desgrez se făcu a nu da atenţie incidentului şi îi spuse, fără să se tulbure, că urma să meargă la Bastilia a doua zi, în jurul prînzului. Avea să stea de vorbă cu arestatul, dar numai în prezenţa guvernatorului, dar spera că mai tîrziu avea să poată discuta cu contele şi între patru ochi.

— Merg şi eu ! hotărî Angelica dintr-o dată. Aştept în faţa închisorii. Simt că n-am să pot fi în stare să rămîn închisă aici cînd dumneata ai să-i vorbeşti...

Avocatul începu apoi să-i vorbească despre piesele de la dosar pe care i se îngăduise să le vadă. Scoase dintr-o pungă jerpelită cîteva petice de hîrtie pe care îşi notase principalele capete de acuzare.

— În principal e acuzat de vrăjitorie şi sortilegiu. Este declarat ca făcător de otrăvuri şi de substanţe care ameţesc pe cei cărora le sînt administrate. De fapte de magie, cum ar fi ghicirea viitorului şi anihilarea efectului otrăvii. Arta necurată de a fascina oameni întregi la minte şi «trimiterea de farmece diavoleşti», adică un fel de fermecare a altora, pe care să-i facă să-l simpatizeze,

apoi folosirea florilor și a pudrelor parfumate ca să le vrăjească pe femei și să se facă iubit. Acuzarea invocă faptul că o fostă iubită de-a lui, moartă fiind, a fost găsită avînd în gură un medalion cu chipul lui. Un talisman ! Hm !

— Ce porcării ! exclamă Angelica stupefiată. Și vrei să spui că judecătorii, oameni în toată firea, au de gînd să ia în considerare bazaconiile astea ?

— E de crezut că da. Și în ce mă privește, chiar sînt bucuros că avem de-a face cu niște lucruri pe care le putem demola, sper eu, destul de ușor. Actul de acuzare mai cuprinde crima de alchimie, căutarea de comori, transmutația aurului și, n-o să vă vină să credeți, «pretenția eretică de a fi în stare să creeze viața». Spun drept că nu înțeleg ce vrea să spună chestia asta. Dumneavoastră aveți idee ?

Uluită, Angelica rămase concentrată, apoi, simțind mișcînd copilul pe care-l aștepta, izbucni în rîs.

— Poate la așa ceva se referă domnii ? zise ea privindu-și pîntecele.

Avocatul avu un gest a îndoială și resemnare și continuă să citească de pe foile lui.

— «...s-a îmbogățit de pe urma acestor vrăji și a tîrgului încheiat cu diavolul, mai ales prin transmutația aurului». Dar vine ceva care cred că e mai important ca toate : «Își aroga merite care nu i se cuveneau. Se lăuda pe față că este independent de rege și de puterea prinților. Primea scrisori eretice și suspecte și citea cărți interzise aduse din alte țări». Și iată piesa care mi s-a părut a fi cea mai îngrijorătoare din tot dosarul. E vorba de un proces-verbal de exorcism practicat asupra persoanei soțului dumneavoastră de trei ecle-

zlaști care au ajuns la concluzia absolut sigură, zic ei, că acuzatul e stăpînit de demoni și și-a vîndut sufletul necuratului.

— Asta nu se poate ! strigă Angelica, simțind o sudoare rece inundîndu-i tîmplele. Cine sînt oamenii aceia care spun așa ceva ?

— Unul din ei este călugărul Bécher, despre care am discutat ieri. Nu știu cum a făcut el ca să intre la Bastilia ca reprezentant al autorității. Dar ce e sigur e că ședința asta a avut loc într-adevăr și că martorii susțin că toată comportarea contelui demonstrează fără putință de tăgadă că e în stăpînirea lui Satana și a altora de aceeași teapă.

— Nu se poate ! țipă din nou Angelica. Dumneata, cel puțin, crezi ?

— Eu sînt un desfrînat, doamnă, nu cred nici în Dumnezeu nici în Satana. Părerea mea n-are importanță.

Cu siguranță că oamenii aceia au înnebunit !

— Taci, bîigui ea făcîndu-și cruce în grabă.

Și alergă spre Florimond, strîngîndu-l cu patimă la piept.

— Ai auzit, îngerașule mic, ce-a spus nenea ? Cu siguranță că oamenii aceia au înnebunit !

După o clipă de tăcere, Desgrez se apropie de ea.

— Nu vă pierdeți cu firea, doamnă, zise el, e cu siguranță aici ceva dubios și tocmai asta trebuie să descopăr cît se poate de repede. Dar repet că tocmai asta mi se pare chestiunea cea mai gravă, fiindcă s-ar putea să-i impresioneze cel mai tare pe juranți. Exorcismul a fost executat după ritualurile oficiale ale Romei, iar reacțiile acuzatului au fost îngrozitoare, mai ales în privința *atingerilor diavolului.*

— Asta ce e exact ?

— Demonologii consideră că Satana sălășluiește în tot corpul, dar unele zone sînt mai sensibile la atingerea cu crucea. O cruce de argint, cititǎ, slujită, sfințită, mă rog, nu orice gătej legat cruciș cu altul. Iar cînd i-au aplicat acest tratament soțului dumneavoastră, martorii au constatat că scotea strigăte îngrozitoare la fiecare atingere, ceea ce, spun demonologii, e dovadă limpede că diavolul sălășluiește într-însul. Cît despre *trimiterea de demoni*, o persoană a fost adusă în preajma lui și a dat toate semnele că demonii o invadaseră pe loc.

— Dacă e vorba de Carmencita, e sigur că știe să joace de minune orice rol, mai ceva ca o comediantă de bîlci, zise Angelica plină de răutate.

— Se prea poate să fie ea, numai că nu apare nicăieri nici un nume, așa că nu putem ști precis. În orice caz, vă repet, e aici ceva care nu se potrivește. Totuși, fiindcă e de crezut că juraţii vor lua în discuție toate lucrurile astea, amănunțit, e nevoie să demonstrez cu orice preț chichița asta. Din păcate însă, cel puțin pe moment, nu prea văd cum aș putea demonstra ceva clar.

— Poate chiar soțul meu vă va putea lămuri.

— Să sperăm! oftă avocatul.

7

Îmbrăcată în albul neprihănit al zăpezii, sumbra fortăreață a Bastiliei părea și mai sinistră și mai amenințătoare. Sub cerul întunecos de iarnă se vedeau ridicîndu-se, din hornurile donjonului, firicele subțiri de fum. Fără îndoială că guvernatorul și soldaţii din gardă aveau parte de căldură, dar Angelica se gîndi cu o strîngere de inimă că în temnițele adînci și întunecoase nu se gîndea ni-

menî să aprindă vreun foc. Prizonierii *uitați* putrezeau în umezeală rece a pietrei...

Desgrez o lăsase să-l aștepte, pînă avea să se întoarcă, într-o tavernă mică și curată din foburgul Saint-Antoine, al cărui patron părea a-i fi prieten. De la locul ei de pîndă de lîngă fereastră, Angelica putea privi în voie fără să o vadă cineva. Vedea deslușit soldații de pe bastionul mai apropiat, cum își suflau în mîini și tropăiau ca să se mai încălzească. Din cînd în cînd, căprarul striga de sus ca să verifice dacă erau la locurile lor și răspunsurile răsunau în aerul înghețat și greu.

*
* *

În sfîrșit îl zări pe Desgrez ieșind, trecînd preocupat podul mobil și îndreptîndu-se spre taverna unde îl aștepta. Simți dintr-o dată cum îi bate inima și privi spre el plină de simpatie. I se părea că avocatul are un mers ciudat și o expresie a feței pe care nu i-o mai văzuse niciodată. Cînd intră, încercă să zîmbească, apoi începu să vorbească foarte repede, dar pe un ton care suna fals. Spuse că reușise fără prea mare greutate să vorbească cu domnul conte de Peyrac și guvernatorul chiar îi lăsase singuri cîteva clipe. Domnul conte era de acord ca el, Desgrez, să-i fie apărător în proces. La început se împotrivise, spunînd că nu are nevoie de avocat, întrucît a-l accepta însemna implicit să accepte să fie judecat de un tribunal ordinar și nu, cum s-ar fi cuvenit, de o curte parlamentară. Avea de gînd să se apere singur, dar după ce stătuseră de vorbă acceptase oferta lui Desgrez.

— Mă surprinde că un om atît de neîncrezător ca el a cedat așa lesne, se miră Angelica. Mă aș-

teptam să ai de dat cu el o adevărată bătălie. Fiindcă nu e deloc un om lipsit de argumente logice.

Avocatul își încreți fruntea ca și cum ar fi suferit de dureri de cap și ceru fetei tavernierului să-i aducă o cană de bere.

Trase o înghițitură, apoi zise :

— Soțul dumneavoastră a cedat cînd a văzut biletul dumneavoastră. Altfel cred că rămînea pe poziție.

— Deci l-a citit ? I-a părut bine ?

— I l-am citit eu.

— De ce ? El nu ?...

Se întrerupse și rămase cu privirile pironite asupra lui. Într-un tîrziu reuși cu mare greutate să articuleze :

— Vrei să spui că el nu era în stare să-l citească ? De ce ? E... e bolnav ? Vorbește ! Trebuie să știu !

Fără să-și dea seama, îl apucase pe Desgrez de mînă și-și înfigea unghiile în pielea lui. Aștepta un răspuns, dar avocatul nu vorbi decît după ce fata care servea la mese se depărtă.

— Trebuie să fiți tare, doamnă, zise el cu o milă neprefăcută. Și mai trebuie, firește, să știți totul. Guvernatorul mi-a spus fără ascunzișuri că soțul dumneavoastră a fost supus interogatoriului prealabil.

— Dumnezeule ! gemu Angelica, lividă. Și ce i-au făcut ? I-au sfărîmat oasele ?

— Nu chiar. Dar fapt e că e foarte slăbit în urma torturilor și nu poate sta decît întins. Dar asta încă nu e tot. Cît a lipsit guvernatorul, a avut timp să-mi spună cum a fost cu ședința de exorcism condusă de nemernicul acela de Bécher. Mi-a spus că crucea cu care-l atingea lepra aia bătrînă era măsluită și avea un ac lung, acționat de un arc,

pe care i-l înfigea din cînd în cînd în carne, adînc de tot, așa că nu se putea stăpîni și răcnea de durere la înțepăturile astea, ceea ce pe martori firește că i-a îngrozit. Toți își făceau cruce, convinși că dracul din el urlă la atingerea crucii, cum spun demonologii. Cît despre călugărița posedată, n-a fost în stare s-o recunoască, era pe jumătate leșinat de durere.

— Suferă ? E disperat ?

— Are mult curaj, deși fizic e epuizat. A fost interogat de aproape treizeci de ori, făcu avocatul posomorît.

Angelica stătea ca împietrită. Treizeci de interogatorii, Dumnezeule sfinte ! Ce voiau să facă din bietul Geoffrey !

— Nu știu dacă e bine să vă spun, dar felul cum arată mi-a sărit în ochi din prima clipă. Nici acum nu pot crede că dumneavoastră puteți fi soția acelui om. Pe urmă... de cum a început să vorbească, cînd m-a privit în ochi... atunci am înțeles... A, uitam ! Contele de Peyrac m-a însărcinat cu un mesaj pentru fiul său Florimond. Să îi transmit că atunci cînd va veni din temniță are să-i aducă ceva grozav ca să se joace, doi păienjeni pe care a reușit să-i dreseze. Zice că amîndoi dansează grozav.

— Brrrh ! făcu Angelica, sper ca Florimond să nu-i atingă.

Își aduna toate puterile ca să nu țipe.

*
* *

— Ei, acum lucrurile încep să se mai limpezească, rosti părintele de Sancé după ce Desgrez termină de istorisit. Deci, maestre, dacă înțeleg eu

bine, sînteţi de părere că acuzarea va insista pe vrăjitorie, bazîndu-se pe procesul-verbal întocmit de Bécher, nu ?

— Asta e sigur, ba chiar s-ar putea ca celelalte capete de acuzare să cadă, fiindcă se şopteşte că acuzaţia de trădare faţă de rege nu s-a putut dovedi. În disperare de cauză, au revenit la acuzaţia iniţială. Deci, un vrăjitor judecat de un tribunal civil.

— Perfect. Deci e vorba să-i putem convinge pe juraţi mai întîi că nu e vorba de nimic supranatural în lucrările de metalurgie şi de chimie ale cumnatului meu, iar pentru asta vom aduce ca martori pe lucrătorii lui. Pe de altă parte, trebuie să desfiinţăm acuzaţia bazată pe procesul acela verbal de la şedinţa de exorcism, fiindcă probabil că acuzarea are de gînd să lovească tare aici.

— Partida e cîştigată, părinte, dacă juraţii, toţi oameni foarte credincioşi, pot fi puşi în faţa dovezii că e vorba de un fals exorcism.

— Da. Ne vom strădui să dovedim asta.

Şi iezuitul îşi puse palmele pe masă, mijind ochii. Angelica tresări : semăna aidoma cu bunicul de Ridoué de Sancé, care murise. De fiecare dată cînd observa asemănarea asta inima îi bătea mai tare şi parcă simţea umbra protectoare a bătrînului Monteloup.

— Fiindcă e la mijloc ceva foarte important, maestre, continuă Raymond cu o voce sigură, un lucru pe care bănuiesc că nu-l cunoşti, aşa cum cu siguranţă nu-l cunosc nici mulţi prinţi ai bisericii din Franţa, a căror cultură religioasă e, din păcate, cam la nivelul unor bieţi preoţi de ţară. Ei bine, în toată Franţa există un singur om autorizat de papă să cerceteze cazurile de însoţire cu diavolul

şi să facă şedinţe de exorcism. Omul acesta face parte din ordinul nostru şi sînt convins că îi veţi convinge pe judecători cînd vor vedea un proces-verbal semnat de părintele reverend Kircher, marele exorcist al Franţei, singurul om a cărei semnătură e valabilă pe un asemenea act.

— Desigur, răspunse agitat Desgrez, mărturisesc că mi se părea şi mie că nu e lucru curat aici, dar lepădătura de Bécher a făcut ce a făcut şi a obţinut o împuternicire semnată de cardinalul de Gondi, arhiepiscopul Parisului. Gata, am să denunţ acest viciu de procedură şi Doamne-ajută ! strigă el fericit, văzîndu-se deja la bară, făcîndu-şi mototol adversarii. Da, chiar aşa am să fac, să demasc pe preoţii uzurpatori de calităţi oficiale şi care se dedau la blasfemii ce dezonorează biserica şi pe adevăraţii ei slujitori ! Phiii !

— Aveţi răbdare cîteva clipe, maestre, zise zîmbind Raymond.

Se ridică şi ieşi, revenind după cîteva clipe împreună cu un alt iezuit. Părintele reverend Kircher, marele exorcist al Franţei.

Angelica fu foarte impresionată să se vadă în faţa unui om atît de important şi care arăta atît de modest. Sutana lui neagră era parcă mai mohorîtă decît a altor călugări, iar crucea de pe piept era de aramă, nu din aur sau măcar argint, cum obişnuiau feţele bisericeşti să poarte. Fără haina preoţească l-ai fi luat drept un ţăran simplu şi modest şi nimănui nu i-ar fi dat prin minte că omul acesta era obişnuit să stea de vorbă cu diavolul.

Însuşi Desgrez, în ciuda felului lui de a fi, neserios şi guraliv, de om care nu are nimic sfînt, devenise acum sfios şi îşi dregea glasul, emoţionat.

— Părintele Kircher e la curent cu toată afacerea, zise Raymond.

Marele exorcist asculta cu o privire blîndă.

— Da, știu, zise el. Lucrurile nu mi se par prea complicate. Trebuie să fac și eu o ședință de exorcism, după regulile stabilite de Sanctitatea Sa papa. Dumneavoastră n-o să aveți de făcut decît să citiți procesul-verbal în fața tribunalului iar eu voi întări asta cu mărturie sub prestare de jurămînt, dacă va fi nevoie. Cred că acești domni vor fi siliți de conștiințele lor să privească lucrurile altfel.

— Iertați-mă, părinte, zise Desgrez scărpinîndu-se cu putere în cap, dar nu e chiar așa de simplu. La Bastilia se intră greu de tot, chiar în calitate de duhovnic, iar clientul meu e păzit cu o străşnicie cum nici nu vă puteți închipui.

— Mai ales că va trebui să fim trei.

— Trei ? De ce trei ?

— Pentru că demonul e atît de viclean încît un singur om, chiar apărat de rugăciunile cele mai fierbinți, nu-l poate provoca fără primejdie. Ca să examinez un om care face tîrguri cu diavolul trebuie neapărat să fiu asistat de cel puțin două ajutoare ale mele care mă însoțesc totdeauna în asemenea împrejurări.

— Dar soțul meu nu face tîrguri cu diavolul ! protestă Angelica.

Și își lăsă dintr-o dată fața în palme ca să-și înăbușe rîsul. Tot auzind mereu de înțelegeri și tîrguri cu diavolul, începuse să și-l închipuie pe Joffrey în fața tejghelei unei prăvălii și tocmindu-se cu un drac negru, cu coarne și cu un rînjet cumplit pe figură. Ah ! Cînd vor fi, în sfîrșit, împreună, la ei la Toulouse, vor avea de ce rîde cînd își vor aminti de toate tîmpeniile astea ! Se vedea așezată pe genunchii lui, înfundîndu-și fața în

pletele bogate şi negre, mirosind suav a parfum de violeţe, în timp ce mîinile fierbinţi ale lui Joffrey îi mîngîiau încet, ameţitor trupul...

Şi rîsul nepotolit se încheie într-un suspin adînc.

— Curaj, surioară dragă, spuse cu blîndeţe Raymond, naşterea Mîntuitorului aduce întotdeauna nădejdi în sufletele oamenilor...

Dar nădejdea era urmată în sufletul ei totdeauna de deznădejdea cea mai cumplită şi asta o sleia de puteri. Cînd îşi amintea de Crăciunul trecut, de sărbătorile de la Toulouse, se simţea copleşită de cîte i se întîmplaseră de atunci.

Cu un an în urmă nu şi-ar fi putut închipui că-şi va petrece această noapte de Ajun în sunetul clopotelor bisericilor din Paris, adăpostită în biata casă a bătrînei Cordeau, alături de bătrîna care-şi torcea liniştită fuiorul şi de feciorul ei, ucenicul de călău, care se juca copilăros cu Florimond. Nu avea nici măcar curajul să întindă palmele spre foc, ca să se mai încălzească. Aşezată lîngă ea pe canapea, Françoise Scarron, la fel de tînără, la fel de frumoasă, la fel de năpăstuită şi de vitregită de soartă ca şi ea, o cuprindea din cînd în cînd de mijloc şi se strîngea în ea, frămîntată parcă de teama pustietăţii din sufletele lor. Bătrînul negustor ruinat, venit şi el să se încălzească, măcar în noaptea asta sfîntă, lîngă singurul foc din toată casa, picotea în jilţul vechi şi desfundat pe care şi-l cărase din odaie de la el. Mormăia prin somn şi făcea adunări şi scăderi, căutînd cu încăpăţînare cauzele ruinei lui. Cînd vreo buturugă trosnea mai tare în cămin, tresărea speriat şi striga slab :

— Nu uitați că Isus are să se nască ! Toată lumea e-n sărbătoare ! Ce-ar fi să cîntăm un cîntecel ?

Și, spre marea încîntare a lui Florimond, behăia fericit :

Eram și noi trei ciobănițe,
Ședeam pe malul rîului
Cu turma noastră de oițe
Păscînd în umbra crîngului.

După care cădea iar în amorțeala lui, tresărind din cînd în cînd.

Într-un tîrziu se auzi un ciocănit în ușă. Tînărul Cordeau se duse să deschidă și schimbă cîteva cuvinte cu cineva, apoi se întoarse :

— O caută cineva pe doamna Angelica, zise el.

Angelica se ridică, sigură că nu putea fi decît Desgrez. Dar afară, în fața ușii, stătea un bărbat călare, cu cizme mari, înfășurat într-o manta neagră și cu pălăria lăsată pe ochi.

— Am venit să-mi iau la revedere, surioară.

Era Raymond.

— Unde pleci ? zise ea, mirată și speriată.

— La Roma. Nu pot să-ți dau amănunte despre misiunea cu care am fost însărcinat, dar oricum, mîine toată lumea va ști că relațiile între ambasada Franței și Vatican sînt deteriorate Ambasadorul a refuzat să se supună hotărîrii papei ca în incinta ambasadei să locuiască numai personalul diplomatic. Regele a amenințat că dacă soldații papei îndrăznesc să intre acolo, va răspunde forței prin forță. Mi-e teamă că ne aflăm în fața unei rupturi între biserica Franței și Roma și trebuie evitată cu orice preț catastrofa asta. Trebuie să alerg într-un suflet la Roma și să încerc să negociez o soluție convenabilă și să potolesc spiritele, atît cît se poate.

— Deci pleci ! exclamă ea dărîmată de vestea asta. Mă părăseşti ! Şi scrisoarea pentru Joffrey?

— Din nenorocire, surioară dragă, tare mă tem că o scrisoare a suveranului pontif are toate şansele să fie rău primită de regele nostru. Dar promit să încerc să fac tot ce se poate face, acolo, la Roma. Uite, îţi las nişte bani. Şi mai e ceva : a trecut Desgrez pe la mine, în grabă mare, şi mi-a spus că bărbatu-tău a fost mutat de la Bastilia în beciul palatului de justiţie.

— Şi asta ce înseamnă ?

— Înseamnă că trebuie să fie judecat curînd. Din zi în zi. Şi asta nu e tot. La palatul de justiţie Desgrez are prieteni care i-au promis să-l lase să între pe părintele Kircher şi pe asistenţii lui. Poate chiar în noaptea asta, fiindcă acolo e mare vînzoleală... şi trebuie lucrat repede, procesul poate începe oricînd, chiar mîine. Nu mă îndoiesc că mărturia părintelui Kircher poate întoarce orice tribunal. Ai încredere şi Dumnezeu să te aibă în pază !

* * *

Avocatul Desgrez locuia în apropiere de Universitate, într-una din acele case răpănoase, cu acoperiş ţuguiat şi cu temeliile scăldate în apele Senei şi care ţineau aşa de sute de ani, fără să se dărîme, în ciuda inundaţiilor pe care le înfruntaseră de nenumărate ori.

Angelica venise aici cuprinsă de nerăbdare! Patronul de la Trei Ciocane îi dăduse adresa şi acum stătea în faţa casei, neputînd să se hotărască să intre. Casa semăna pe deplin cu Desgrez : sărăcăcioasă, dărăpănată, dar plină de semeţie.

Urcă șovăitoare scara în spirală, cu balustrada de lemn putrezit plină de tot felul de zgîrieturi, cele mai multe din ele desene și cuvinte porcoase. La ultimul etaj se afla o singură ușă, în fața căreia stătea întins cuminte Sorbonne. Bătu.

Ușa se deschise și în prag apăru o fetișcană voinică, sulemenită din belșug pe obraz și cu o basma ieftină înfășurată cam în dezordine pe gît, lăsînd să i se vadă pieptul zdravăn.

Angelica se dădu puțin înapoi. La așa ceva nu se așteptase.

— Ce vrei ? întrebă fata încruntîndu-se.

— Aici locuiește maestrul Desgrez ?

În odaie se auzi atunci ceva mișcare și avocatul se ivi și el, cu o pană de gîscă în mînă.

— Poftiți, doamnă, intrați, zise el pe un ton cît se poate de firesc.

Apoi, fără multe formalități, o împinse pe fată afară și închise ușa în urma ei.

— Văd că nu puteți avea măcar un grăunte de răbdare, zise el apoi pe un ton de reproș. Trebuia să veniți încoace, în cloaca asta nenorocită, riscîndu-vă viața...

— Nu mai aveam nici un fel de vești de la dumneata de...

— Știu. De șase zile mari și late.

— Care e rezultatul ședinței de exorcism ?

— Luați loc întîi, zise Desgrez fără nici o milă, și lăsați-mă să termin ce-am început să lucrez. Pe urmă stăm de vorbă.

Angelica se așeză pe locul indicat, care nu era altceva decît un cufăr de lemn lucrat grosolan, în care cu siguranță că avocatul își păstra garderoba, atîta cîtă avea. Privi apoi în jurul ei, spunîndu-și că fără îndoială, niciodată în viața ei nu mai văzuse un interior atît de mizer. Lumina zilei nu pă-

trundea aici decît prin cîteva pătrățele de sticlă verzuie, prinse în rame de plumb. În cămin pîlpîia un foc timid, care nu reușea să risipească umiditatea venită din apele Senei. Într-un colț, un pat și o policioară de lemn cu niște cărți și cam atît. Masă nu era, Desgrez scria de zor pe o scîndură pe care o ținea pe genunchi, în vreme ce penele de rezervă și călimara le avea jos, lîngă el.

Singura mobilă din încăpere rămînea deci patul, dar învelitoarea de serj albastru era o adevărată colecție de găuri. Totuși, se vedeau și cearșafuri, rupte și ele, firește, dar curate. Fără să vrea, Angelica își arunca mereu privirile spre patul acesta aflat cam în neorînduială, lucru care o făcea să-și închipuie cam ce se întîmplase cu cîteva clipe înainte de sosirea ei. Cînd se gîndi că Desgrez își va da și el seama că așternutul răvășit îl trădează, simți cum sîngele i se urcă în obraji.

Încercă să se uite în altă parte, dar privirile îi reveneau mereu într-acolo. Îndelunngata abstinență la care fusese silită, trăită în alternanța stărilor de speranță și de disperare care îi distruseseră nervii, o făceau să fie deosebit de sensibilă la asemenea amănunte.

Simți dintr-o dată nevoia intensă să se rezeme de un umăr de bărbat și să uite de toate într-o îmbrățișare aspră, brutală chiar, cum probabil că trebuie să fi fost cea a tînărului care scria de zor în fața ei, scîrțîind cu pana lui de gîscă pe hîrtie.

Îl privi. Absorbit, Desgrez își încreți fruntea și ridica sprîncenele negre în efortul de gîndire pe care-l făcea.

Se simți puțin rușinată de gîndurile care-i umblau prin cap și, ca să-și ascundă tulburarea, mîngîie ușor capul cîinelui, care intrase după ea în odaie și se așezase la picioarele ei.

— Uf ! făcu Desgrez ridicîndu-se şi întinzîndu-se ca să-şi mai dezmorţească oasele. Niciodată în viaţa mea n-am vorbit şi n-am scris atîta despre Dumnezeu şi despre biserică. Ştiţi ce reprezintă foile astea de hîrtie pe care le vedeţi pe jos ?

— Nu.

— Pledoaria maestrului Desgrez, avocat, care urmează a fi pronunţată în procesul numitului senior de Peyrac, acuzat de vrăjitorie, proces care-şi va ţine şedinţa la palatul de justiţie în douăzeci ianuarie anul una mie şase sute şasezeci şi unu de la Christos.

— Deci data s-a fixat ! strigă Angelica simţind cum sîngele îi năvăleşte în inimă. Vreau să asist şi eu, cu orice preţ ! Deghizează-mă în secretar sau călugăr, ce-o fi, numai să pot intra înăuntru. E drept că sînt însărcinată, adăugă ea, dar abia se vede. Mătuşa Cordeau susţine că o să am o fată, căci port sarcina foarte sus. Aşa că aş putea trece drept un secretar mai mîncăcios...

Desgrez porni să rîdă.

— Nu ştiu dacă stratagema asta n-are să fie cam prea vizibilă, zise el. Am găsit ceva mai bun. La proces vor fi admise şi cîteva călugăriţe. Vă deghizaţi şi s-a făcut.

— Dar... dacă mi se vede sarcina ? Reputaţia călugăriţelor ar fi...

— Ei, cu o manta mai largă n-are să se vadă nimic. Altceva e important : se va putea conta pe sîngele dumneavoastră rece ?

— Promit să fiu cea mai discretă din întreaga asistenţă !

— Nu vă pripiţi cu garanţiile, doamnă ! Va fi o încercare grea, fiţi convinsă de asta ! Nimeni nu poate prevedea cum au să se întoarcă lucrurile. Orice tribunal are o anumită trăsătură, anume că

se lasă influențat de o dezvăluire senzațională, așa că țin în rezervă demonstrația artizanală a extragerii aurului, ca să zdruncin acuzația de alchimie și mai ales mă bazez pe procesul-verbal semnat de părintele Kircher, *singurul împuternicit de biserică* și care îl declară pe soțul dumneavoastră ca neprezentînd nici unul din semnele specifice celor posedați.

— Mulțumesc, Dumnezeule mare ! suspină Angelica.

Simțea că se apropie de capătul încercărilor.

— Cîștigăm, nu-i așa ?

Desgrez făcu un gest de îndoială.

— Am stat de vorbă cu Fritz Hauer, pe care l-ați chemat, zise el după o clipă de gîndire. A venit, bietul om, cu o grămadă de cratițe și alambicuri și cuptoare... Spun drept că atîta suflet m-a impresionat. Păcat ! În sfîrșit... L-am ascuns într-o mănăstire din foburgul Saint-Jacques. Am reușit să stau de vorbă și cu maurul dumneavoastră, a trebuit să mă strecor la Tuileries făcînd pe negustorul de oțet, dar am reușit. Mi-a promis că vine și sînt sigur că pot conta pe el. Dar, atenție, doamnă, nu scăpați cumva vreo vorbă despre planul meu, față de nimeni ! Nu se știe ! S-ar putea să fie vorba de viața acestor sărmani care au sărit fără șovăială să-și ajute stăpînul și ar fi păcat să le-o punem în pericol. Ca să nu mai spun că reușita noastră în proces depinde în cea mai mare măsură de demonstrațiile astea.

Recomandarea nu avea însă nici un rost, fiindcă Angelica, ametită de pe acum de emoție, nici nu se gîndea să dea cuiva de gol stratagemele lui Desgrez.

— Acum trebuie să plecați. Merg cu dumneavoastră, nu puteți umbla neînsoțită, Parisul vedeți

bine că nu vă priește. Nu mai ieșiți de la Templu înainte de proces. Vă dau eu de știre, trimit o călugăriță cu haine în care să vă îmbrăcați și veniți numai cu ea la palatul de justiție. Vă spun de la început că e o persoană foarte puțin amabilă, ca să nu zic mai rău. E soră-mea mai mare și putem conta pe ea. M-a crescut chinuindu-se cu mine și s-a călugărit cînd a văzut că toate ostenelile ei fuseseră în zadar. Acum se roagă pentru păcatele mele. Pe scurt, repet că e demnă de încredere și face orice pentru mine.

Afară, în stradă, Desgrez o prinse de braț și Angelica fu fericită să simtă un sprijin puternic. Mergea parcă mai ușor cu cineva alături.

Cînd să ajungă la podul cel mic de peste Sena, cîinele se opri, cu urechile ciulite. În fața lor, înțepenit cu obrăznicie pe picioare, un vlăjgan zdrențăros părea să-i aștepte. Sub pălăria pleoștită i se zărea fața pocită, cu o tumoare urîtă, de un violet sinistru, și cu o panglică neagră trecută peste un ochi. Omul zîmbea viclean.

Sorbonne țîșni înainte de semnalul lui Desgrez, dar omul sări într-o parte cu suplețea unui acrobat și se mistui pe o poartă. Cîinele se luă după el mîrîind.

Se auzi aproape imediat un plescăit sonor.

— Ah, dumnezzzeii și candela !... izbucni Desgrez. A sărit în Sena, nemernicul, așa, cu sloiuri, cum e ! Precis că în clipa asta e pe sub pod, n-are cine-l mai prinde. Toate podurile din Paris sînt pline de găuri de-ale șobolanilor ăstora. Și nemernicul ăsta e cel mai periculos din toți banditii din Paris !

Sorbonne venea înapoi pleoștit. Angelica încerca să-și domine teama, dar nu reușea să se ape-

re de o senzație de apăsare. I se părea că ființa cumplită care răsărise din senin în drumul ei purta simbolul unui destin la fel de cumplit.

5

Abia se crăpa de ziuă cînd Angelica, însoțită de sora lui Desgrez, călugărița, se îndrepta spre palatul de justiție. Gerul mușca nările și tăia respirația iar Sena venea plină de sloiuri care făceau să pîrîie sinistru podurile vechi de lemn.

Zăpada acoperea casele, tivea cornișele clădirilor și înflorea ornamentele. Angelica suferea cumplit de frig, dacă n-ar fi fost pioasele veșminte cu care era îmbrăcată ar fi cerut un păhărel de rachiu la vreunul din negustorii ambulanți, cărora gerul le făcea vînzare serioasă, în ciuda orei matinale. Unul din ei, mai ales, avea o figură care i se păru hazlie, cu nasul roșu și borcănat și cu un zîmbet mucalit în colțul gurii.

Ajunseră în fața palatului exact cînd orologiul din turn bătea ora șase. Cadranul orologiului, pe fond azuriu brodat cu flori de crin, fusese o noutate la vremea lui, pe timpul domniei lui Henric al IV-lea. Însuși orologiul devenise de mult timp o emblemă a clădirii acesteia care inspira atîta teamă. Figurinele de argilă colorată, porumbița care înfățișa Sfîntul Duh, cu Pietatea și Dreptatea adăpostite sub aripile ei, sclipeau diminețile în culorile lor puternnice, dar amenințarea pe care o împrăștia în jur clădirea nu putea fi atenuată prea ușor.

Angelica și călugărița traversară curtea largă și urcară niște scări de piatră, în capătul cărora le întîmpină un magistrat solemn, în care Angelica a-

bia reuşi să-l recunoască, uimită, pe Desgrez. Nu-l mai văzuse niciodată cu roba neagră, cu gulerul de un alb sclipitor şi cu peruca cu rulouri albe, aranjate cu grijă sub boneta în colţuri, aşa că înfăţişarea lui o intimidă. Ţinea în mînă o servietă nouă, care părea burduşită cu acte şi o anunţă, plin de gravitate, că tocmai venea de la închisoarea palatului, unde stătuse de vorbă cu acuzatul.

— Ştie că am să fiu şi eu în sală ? întrebă ea cu vocea tremurînd.

— Nu. Asta ar risca să-l impresioneze. Dumneavoastră ? Îmi promiteţi să nu vă pierdeţi cumpătul ?

— Promit. Puteţi fi sigur, maestre !

— E foarte mare nevoie să vă ţineţi de cuvînt, doamnă. Soţul dumneavoastră este... este foarte slăbit. L-au torturat groaznic. Dar în felul acesta abuzul flagrant al celor care au montat procesul i-ar putea impresiona pe juraţi, iar noi contăm şi pe asta. Deci veţi fi tare orice s-ar întîmpla, da ?

Cu un nod în gît, Angelica încuviinţă din cap.

La intrarea în sală paznicii cereau biletele semnate. Angelica nici nu avu timp să se îngrijoreze, că sora lui Desgrez întinse unul şi rosti cu voce înăbuşită :

— Serviciul Eminenţei Sale cardinalul Mazarin !

Un uşier sări imediat şi le luă în primire, conducîndu-le pe amîndouă în sala deja plină, în care robele negre ale oamenilor legii se amestecau cu sutanele călugărilor şi ale preoţilor. Al doilea rînd al hemiciclului era înţesat de seniori în costumele lor sclipitoare, dar Angelica nu reuşi să recunoască pe nici unul din cunoscuţii ei. Poate nu fuseseră admişi aici. Poate nu auziseră de procesul acesta,

care se desfășura cu ușile închise. Sau poate nu voiau să se compromită...

Angelica și sora lui Desgrez fură instalate puțin mai într-o parte, dar într-un loc de unde puteau vedea și auzi tot. Angelica fu surprinsă să se vadă alături de un grup de călugărițe din diferite ordine, în preajma cărora se afla un ecleziast cu rang înalt, desigur, care părea să le supravegheze cu atenție. Angelica se întreba ce rost puteau avea călugărițele acestea la un proces de alchimie și de vrăjitorie. Îi păru rău că nu-l întrebase pe Desgrez dacă reușise să-l aducă pe Kouassi-Ba și dacă se putuse înțelege cu bătrînul Fritz Hauer, care vorbea foarte prost franțuzește. Se uita în jur și nu vedea nici o figură cunoscută. Nici avocatul, nici prizonierul și nici jurații nu-și făcuseră încă apariția. Totuși sala era plină și mulți oameni, în ciuda orei matinale, umpleau holul din fața sălii. Unii păreau a fi venit aici ca la un spectacol, alții, cei mai numeroși, la un fel de curs de drept cu demonstrații practice, fiindcă aveau toți aerul unor secretari sau practicanți de avocatură.

În fața Angelicăi se afla un mic grup care părea foarte însuflețit, contrastînd puternic cu restul sălii. Tineri în cea mai mare parte, comentau tot timpul cu voce scăzută, dar care putea fi auzită de cei din apropierea lor. Și tocmai pentru aceștia vorbeau.

— Eu nu știu ce-or mai fi așteptînd, zise nervos un tînăr cu peruca pudrată din belșug.

Vecinul lui, cu fața durdulie răsărind dintr-un guler de blană, îi răspunse alene, abia înăbușindu-și un căscat :

— Așteaptă să se facă timpul pentru închiderea ușilor, ca să-l poată introduce pe acuzat și să-l poftească pe banca acuzaților.

— Care ? Banca aia de colo, izolată, care nici măcar spătar n-are ?

Un conţopist jegos, cu hainele pline de grăsime, se întoarse rînjind spre ei :

— Dumneata ai pofti să-i aducă slujbaşului lui Satana un fotoliu în lege, te pomeneşti ! Eşti deştept, n-am ce spune !

— Nici nu e nevoie de bancă, zise tînărul cu peruca pudrată, dacă e vrăjitor cu adevărat poate şedea şi pe un ac, şi pe o flacără, dacă vrea ! Aşa că vezi !...

Grăsanul de lîngă el zise cu gravitate :

— Nu cred să-i pretindă cineva asemenea demonstraţii, dar va trebui să stea în genunchi pe canapeaua aia, sub crucifix.

— E şi-aşa prea mare lux pentru o bestie ca nemernicul ăla, pufni dispreţuitor conţopistul cu hainele unse.

Angelica se scutură de groază. Dacă aşa gîndeau oamenii din sală, atunci la ce se putea aştepta de la juraţii aleşi după voia regelui şi a preaplecaţilor săi ?

Dar vocea gravă a celui cu guler de blană reluă :

— Din punctul meu de vedere toate chestiile astea sînt pure invenţii. Omul ăsta nu e mai vrăjitor ca voi sau ca mine, dar se vede treaba că a deranjat cine ştie ce mărimi care umblă să găsească acum forma legală ca să-l şteargă de pe faţa pămîntului. Asta-i tot.

Angelica se aplecă puţin ca să vadă mai bine figura omului acestuia, care îndrăznea să vorbească atît de deschis despre un lucru periculos. Ardea să-l întrebe cum îl cheamă şi să-i mulţumească, dar însoţitoarea ei îi atinse braţul ca să-i amintească promisiunea făcută lui Desgrez.

Vecinul celui cu guler de blană aruncă o privire în jur și zise :

— Dacă niște oameni importanți voiau într-adevăr să-l suprime, cred că nobilii, de obicei, n-au nevoie de procese ca să scape de cineva care-i incomodează.

— Ei, mai trebuie mulțumită și gloata. Și din cînd în cînd mai e nevoie de cîte o dovadă că regele e drept și că justiția lui nu-i ocolește nici pe nobili.

— Maestre Gallemand, zise un tinerel, dacă ar fi adevărată ipoteza dumneavoastră cu satisfacția dată mulțimii, cum făcea Nero pe timpuri, atunci nu credeți că procesul acesta s-ar fi desfășurat în fața unei mulțimi cît frunza și iarba ? Așa, cu ușile închise...

— Drăguțule, se vede de la o poștă că ești pufos în meseria asta afurisită, răspunse celebrul avocat, despre care Angelica auzise de la Desgrez că lansa butade de care tremura tot Parisul. Orice ședință publică prezintă riscul unei răscoale, fiindcă gloata e sentimentală și nu e chiar atît de tîmpită pe cît se spune. Iar regele nu e nici el... vreau să zic, Majestatea Sa, în înalta înțelepciune pe care i-o cunoaștem, are mare grijă ca lucrurile să nu ajungă să se întoarcă și la noi ca în Anglia, unde știm că ticăloșii ăia s-au apucat să-l pună pe regele lor cu capul pe butuc. La noi, vezi bine, se înăbușe din față orice chestie de genul ăsta care ar putea duce la așa ceva și sînt lichidați cei care îndrăznesc să aibă ceva idei jenante. Pe urmă, iată satisfacția dată norodului. Dreptatea s-a făcut. Îi acuzăm pe mîrlani de bestialitate. Preoții vorbesc despre nevoia de a le domoli înclinațiile cele mai grosolane, așa că firește, se slujește o liturghie înainte și una după. Și gata ! Și-a avut și biserica rolul ei.

— Dimpotrivă, domnilor, protestă călugărul, biserica nu încurajează cîtuşi de puţin asemenea excese. Ba chiar v-aş ruga să observaţi că prea se întîmplă des ca nişte mireni care nu cunosc legea canonică să se erijeze în judecători ai unor chestiuni care ţin de dreptul divin. Cred că nu greşesc dacă afirm că cea mai mare parte din feţele bisericeşti pe care le vedeţi aici sînt îngrijorate de impietatea pe care o comit tribunalele civile în detrimentul celor religioase. În mod cu totul întîmplător vin de la Roma, unde am văzut sediul ambasadei noastre la Vatican transformîndu-se puţin cîte puţin într-un adevărat refugiu al lichelelor de cea mai tristă speţă. Aşa că Sfîntul Părinte nu mai e stăpîn în Roma, fiindcă regele nostru s-a apucat să rezolve acest diferend prin trimiterea de trupe de întărire, ca efective militare ale ambasadei sale, cu ordin de a trage asupra trupelor papei dacă acestea îndrăznesc să treacă la acţiune. Aşa că o armată de bandiţi italieni şi elveţieni s-au refugiat la ambasada franceză, contînd pe sprijinul trupelor regelui.

— Dar ambasada nu era şi aşa inviolabilă, ca teritoriu francez ? interveni cu prudenţă un tîrgoveţ vîrstnic.

— Firește, numai că nu trebuie să devină nici adăpost pentru atîţia tîlhari care scapă în felul ăsta justiţiei papei. Şi să ne mai gîndim că în felul ăsta şi unitatea bisericii are de suferit, nu ?

— Da, dar nici unitatea statului francez nu trebuie să aibă de suferit, nu ? Şi, cum regele e garantul statului... Ei ? făcu triumfător burghezul cel încăpăţînat.

Toţi se uitară la el, părînd a se întreba ce căuta acolo. Cei mai mulţi aveau pe faţă o expresie bănuitoare şi se întoarseră repede cu spatele la el,

regretînd că fuseseră de față la pronunțarea unor cuvinte periculoase în prezența individului, care putea fi spion al Consiliului regelui.

Numai maestrul Gallemand îl măsură provocator și spuse răspicat :

— Ei bine, jupîne, uită-te bine la procesul ăsta de azi și ai să vezi limpede un mic aspect al marelui conflict care există cu siguranță deja între rege și papă.

Angelica fu deznădăjduită la auzul unor asemenea cuvinte. Înțelegea acum mai bine șovăielile iezuiților și eșecul sigur al scrisorii papei, în care își pusese atîtea speranțe. Regele deci nu mai recunoștea nici un stăpîn, așa că pentru Geoffrey de Peyrac nu mai exista decît o șansă : conștiințele juraților să fie mai puternice decît slugărnicia lor.

Dintr-o dată sala fu cuprinsă de o liniște mormîntală, trezind-o la realitate. Inima aproape că i se opri.

Îl zărise pe Geoffrey.

Intrase în sală mergînd cu dificultate, sprijinindu-se pe două bastoane. Șchiopătatul său era mai accentuat ca oricînd și părea că la fiecare pas era amenințat să-și piardă echilibrul, prăbușindu-se pe podele.

I se păru dintr-o dată foarte înalt și foarte încovoiat, înspăimîntător de slab. Pentru ea fu un șoc cumplit. După atîtea luni de despărțire, care îi estompaseră în minte contururile siluetei dragi, îl revedea acum cu ochii publicului și, terifiată, descoperea ceea ce pentru ea era nou și îngrijorător. Părul negru și bogat al lui Geoffrey încadra o față răvășită, de o nuanță cadaverică, pe care cicatricele brăzdau dîre adînci, roșii, care făceau pe toată lumea să se cutremure. Hainele uzate, slăbiciunea de nedescris umerii cocîrjați, toate impre-

sionau în chipul cel mai neplăcut și mai dăunător! Iar mulțimea nu rămînea indiferentă la asemenea impresii și tocmai asta era cel mai grav.

Cînd Geoffrey ridică fruntea și ochii lui negri și scînteietori făcură înconjurul hemiciclului, mila care îi cuprinsese pe cîte unii se risipi și în sală se auzi un ușor freamăt de ostilitate. Ceea ce vedeau oamenii acum depășea cea ce li se povestise. Asta era cu adevărat un vrăjitor, era destul să te uiți la el ca să vezi !

Străjuit de soldați, contele de Peyrac rămînea în picioare în fața băncii acuzaților, pe care nu era în stare să îngenuncheze.

*

* *

În clipa următoare, douăzeci de soldați din garda regală, înarmați pînă-n dinți, pătrunseră prin ușile laterale și-și ocupară locurile de pază în sala imensă.

Procesul avea să înceapă.

O voce solemnă și puternică, de trîmbiță, anunță :

— Domnilor, curtea !

Toată lumea din sală se ridică și pe ușa din spatele estradei intrară ușierii purtători de halebarde, în costume din secolul al XVI-lea, cu colerete întărite și cu toci cu pene. În urma lor venea procesiunea judecătorilor, în toge cu gulere de hermină și cu bonetele pătrate, semn al demnității lor.

Cel ce venea în frunte era destul de vîrstnic și de greoi și Angelica recunoscu în el cu mare greutate pe cancelarul Séguier, pe care îl văzuse atît de plin de măreție la intrarea regelui în Paris. În

urma lui venea un bărbat înalt şi uscat, îmbrăcat în roşu din cap pînă-n picioare. Apoi şase bărbaţi în negru, din care unul făcea notă discordantă prin măntăluţa roşie pe care o purta pe umeri. Era domnul Masseneau, preşedintele Parlamentului din Toulouse, mult mai auster în ţinută decît atunci cînd Angelica îl văzuse pe drumul spre Salsigne.

Maestrul Gallemand comenta cu voce scăzută:

— Individul în negru care merge în frunte e Séguier, primul preşedinte al curţii. Măgarul ăla în roşu e Denis Talon, avocatul general al Consiliului regelui şi acuzator principal în procesul ăsta. Cel cu mantaua roşie pe umeri e unul, Masseneau, un parlamentar din Toulouse, a fost numit, special pentru ocazia asta, preşedintele juraţilor. A fost înnobilat de curînd, l-a costat bani grei, şi se umflă-n pene ca un curcan. Dar ce-i al lui e-al lui, se zice că nici prost nu e şi nici nu se lasă influenţat. Uite-l pe mocofanul ăla mai tînăr din toţi, e o canalie ce nu s-a mai pomenit, e unul, Fallot, care-şi zice de Sancé, după nevastă-sa, care e într-adevăr de neam foarte vechi. Şi fii atent, că nevastă-sa e soră cu nevasta acuzatului, deci el acum îl judecă nici mai mult nici mai puţin decît pe cumnatu-său. Toţi vorbesc că regele îl va avea în vedere pe porcul ăsta, care-şi vinde rubedeniile ca să intre în graţiile tronului. Un porc. Şi aşa a fost mereu.

— Un caz cornelian, cum s-ar spune, observă individul cu părul plin de pudră.

— Dragul meu, văd că şi dumneata, ca toţi tinerii din generaţia dumitale, te dedai unor uşurinţe cum ar fi aceste spectacole de teatru la care un om serios, un magistrat mai ales, n-are ce căuta fără să-şi facă lui însuşi un mare rău, acela de a-şi cîştiga faima de un om uşuratic şi pervers. Dar crede-mă că nici un teatru nu va fi în stare vreodată

să reprezinte o comedie mai hazlie decît cea pe care o vei vedea azi aici. Ai răbdare, fiindcă știi că...

Larma din jur o împiedică pe Angelica să audă urmarea. Ar fi vrut mai cu seamă să știe cine erau ceilalți judecători juraţi. Desgrez nu-i spusese că vor fi atît de numeroși. Deși asta nu avea prea mare importanță, fiindcă nu-i cunoștea personal decît pe Fallot și oarecum pe Masseneau.

Și unde era avocatul ? Îl căuta din priviri peste tot, fără să-l poată vedea. Îl văzu însă în curînd intrînd pe aceeași ușă pe care intraseră juraţii. Îndată după el intrară mai multe călugărițe cu fețele ascunse sub bonetele lor, care se așezară în primul rînd din sală, la un loc cu persoanele oficiale. Era limpede că locurile le fuseseră reținute.

Angelica privi în toate părțile să-l vadă pe părintele Kircher, dar acesta nu sosise și asta o făcu să se simtă îngrijorată. Singura mîngîiere îi fu faptul că nu se zărea nici călugărul Bécher.

Acum tăcerea era deplină. Una din călugărițe rosti cu glas limpede o rugăciune, apoi apropie crucifixul de buzele acuzatului, care îl sărută închinîndu-se. În fața acestui gest de supunere și de credință în cele sfinte, sala fu străbătută de un fior de decepție. Nu cumva, în locul judecării unui vrăjitor adevărat, li se oferea spectacolul unei răfuieli între nobili ?

Se auzi o voce ascuțită strigînd :

— Arătați-ne că e sluga lui Lucifer !

Imediat se iscă frămîntare printre rînduri : soldaţii înșfăcau pe vorbăreții care se raliaseră necuviinciosului și îi tîrau afară fără multe formalități. Apoi se făcu din nou tăcere.

— Acuzat, prestează jurămîntul, rosti cancelarul Séguier, despăturind o foaie de hîrtie pe care i-o întindea un secretar aflat în genunchi înaintea lui.

Angelica închise ochii. Geoffrey avea să vorbească şi ea urma să-i audă vocea. Se gîndea că va vorbi slab, abia auzit, sleit de puteri în urma torturilor la care fusese supus şi fără îndoială că la fel se aştepta şi toată lumea din sală, fiindcă atunci cînd Geoffrey vorbi, se iscă un freamăt de surprindere.

Răscolită pînă în adîncurile fiinţei ei, Angelica auzea vocea aceea unică, seducătoare, care în nopţile fierbinţi de la Toulouse îi murmurase de atîtea ori la ureche pătimaşe şoapte de dragoste.

— Jur să spun adevărul. Cu toate astea, domnilor, ştiu că legea mă autorizează să recuz acest tribunal, căci în calitate de raportor al unui parlament, şi de parlamentar eu însumi, am dreptul de a fi judecat de Înalta Curte a Parlamentului...

Preşedintele păru că şovăie o clipă, apoi rosti cu oarecare grabă :

— Legea nu autorizează jurămintele restrictive. Depuneţi jurămîntul simplu şi atunci tribunalul e autorizat să vă judece. Dacă refuzaţi să depuneţi jurămîntul, veţi fi judecat în contumacie, deci ca şi cum nu a-ţi fi de faţă.

— Văd, domnule preşedinte, că jocurile sînt făcute. Aşa că, spre a vă uşura sarcina, renunţ la ansamblul de argumente care mi-ar îngădui să recuz tribunalul, fie în întregul său, fie pe anumiţi membri. Mă încred dar în spiritul dumneavoastră de dreptate şi confirm jurămîntul depus.

Pe faţa preşedintelui Séguier se citi o satisfacţie plină de uşurare.

— Curtea va aprecia fără îndoială onoarea restrictivă pe care am impresia că i-ați făcut-o acceptîndu-i competența. Înaintea dumneavoastră însuși regele a dispus că acest tribunal al său este demn de încredere și ne-a încredințat acest proces și acesta e singurul lucru important. Cît despre *dumneavoastră*, domnilor, rosti el întorcîndu-se spre jurați, nu trebuie să pierdeți o clipă din vedere înalta încredere cu care Majestatea Sa v-a onorat numindu-vă judecători în această cauză. Amintiți-vă, domnilor, că dumneavoastră reprezentați aici acel paloș al justiției pe care monarhul nostru îl ține în augusta sa mînă. Or, există, după cum bine știți, două justiții : cea care se aplică acțiunilor simplilor muritori, fie oameni de rînd fie persoane din înalta nobilime, și cea care se aplică deciziilor unui rege, a cărui putere i-a fost hărăzită de însuși Dumnezeu. Tocmai gravitatea acestei filiații nu trebuie să vă scape din vedere, domnilor judecători. Judecînd în numele regelui, sînteți în acest moment părtași la măreția lui. Dar nu trebuie să uitați nici că, onorîndu-l pe rege, dumneavoastră onorați pe primul apărător al religiei în nobilul regat al Franței.

După ce încheie acest discurs, adevărată capodoperă de confuzie și de artă de a vorbi mult fără să spună nimic, Séguier, încîntat că reușise să împletească atît de iscusit demagogia politicianului cu slugărnicia curteanului, își luă o ținută majestuoasă și ieși, prefăcîndu-se că e grăbit. Toată lumea fu silită să sară în picioare și nimeni nu se așeză decît după plecarea lui. Secretarii și grefierii suflară în lumînările care mai ardeau pe pupitre. Sala era acum scăldată într-o lumină slabă, dată de încăpățînarea soarelui firav de iarnă de a pătrunde prin vitraliile groase și murdare, dînd reflexe noi figuri-

lor oamenilor, care băteau acum în albastru sau roșu!

Maestrul Gallemand își făcu mina pilnie spre vecinul lui, șoptindu-i încet :

— Vezi ce viclean e bătrînul vulpoi ? Nici măcar n-a vrut să facă el însuși notificarea actului de acuzare. Cînd l-am văzut pe secretărașul acela că-i întinde biletul, am fost sigur că a aranjat asta ca s-o poată șterge onorabil. Se spală pe mîini, ticălosul bătrîn, ca Pilat din Pont. În caz de condamnare, ori culege roade, ori, dacă se întoarce roata, dă frumușel vina pe Inchiziție sau pe iezuiți.

— Asta o să fie cam greu pînă și pentru un vulpoi ca el. E vorba de un proces civil, nu eclezíastic. Ce-are a face biserica !

— Pfff ! O justiție curtezană trebuie să fie în același timp la ordinul regelui și să adoarmă prostimea, convingînd-o că e cea mai dreaptă din lume! Ai să vezi, de fapt.

Angelica trăgea cu urechea la cuvintele acestea primejdioase și nu-și putea da seama dacă auzea aievea sau visa. Nici o clipă nu era sigură că lucrurile astea se petreceau în realitate. Era ceva ciudat, mai real ca un vis, dar nici aievea nu era, mai curînd un fel de teatru... Nu avea ochi decît pentru bărbatul ei, care se ținea cu mare greutate pe picioare, încovoiat și sprijinindu-se în cele două bastoane. Undeva, într-un ungher al minții ei toropite, începea să pîlpîie un gînd nou : «Am să-l răzbun. Tot ce i-au făcut torționarii ăștia nemernici am să-i fac să sufere și ei, din plin. Și dacă Satana există, așa cum spun preoții, atunci să le ia toate sufletele lor de falși creștini !»

După plecarea atît de lipsită de măreție a primului președinte al curții, avocatul general Denis Talon, înalt, uscat și solemn, se ridică din jilț și rupse pecețile grele ale unui plic. Apoi, cu o voce

acră, porni să dea citire rechizitoriului sau actului de acuzare :

— Numitul Geoffrey de Peyrac, deja decăzut din toate titlurile sale şi deposedat de toate bunurile sale în urma judecăţii Consiliului privat al regelui, este adus în faţa curţii noastre de justiţie pentru a da socoteală de faptele sale de vrăjitorie şi sortilegiu şi alte fapte pe potrivă, toate de natură să pîngărească în acelaşi timp şi religia, şi siguranţa statului, şi biserica. Numitul Geoffrey de Peyrac a comis acestea prin practicile lui de fabricare alchimică a metalelor preţioase. Pentru aceste lucruri şi altele anexe care sînt cuprinse în dosarul acuzării, cer ca el şi eventualii lui complici să fie arşi iar cenuşa lor să fie împrăştiată în vînt, cum se cuvine vrăjitorilor dovediţi de afaceri cu diavolul. Mai cer să li se aplice tortura ordinară şi cea extraordinară, ca să-şi dea pe faţă pe cine ştie ce alţi complici cu ajutorul cărora numitul...

Angelica simţea cum sîngele îi bătea atît de tare în urechi încît nu mai putu urmări restul rechizitoriului. Îşi veni cît de cît în fire abia cînd vocea sonoră a acuzatului se făcu auzită din nou :

— Jur că toate lucrurile acestea sînt false şi tendenţioase şi că sînt în măsură să demonstrez asta pe loc, oricărui om de bună credinţă !

Procurorul regelui îşi muşcă furios buzele subţiri şi îşi împături hîrtia, ca şi cum ceea ce avea să se întîmple mai departe nu mai era treaba lui. Mai mult, schiţă şi el gestul de a se îndrepta spre ieşire, dar vocea puternică şi limpede a avocatului Desgrez ţîşni ca o trîmbiţă :

— Domnilor judecători, regele şi dumneavoastră înşivă mi-aţi făcut înalta onoare de a mă numi apărătorul acuzatului, aşa că îmi îngădui să vă adresez în modul cel mai respectuos, înainte de ple-

carea domnului avocat general, o întrebare : cum se face că acest act de acuzare a fost pregătit dinainte şi chiar sigilat, cînd nimic de genul acesta nu e prevăzut în procedura precizată de lege ?

Severul Denis Talon îl ţintui din priviri pe Desgrez şi zise trufaş şi dispreţuitor :

— Tinere, observ că lipsa de experienţă te-a împiedicat să te informezi mai pe larg asupra situaţiei de fapt. Află că preşedintele Mesmon a fost însărcinat de rege să instruiască şi să prezideze acest proces, nu domnul Masseneau...

— Cu atît mai mult ! îl încolţi fără milă Desgrez legea spune că domnul preşedinte Mesmon trebuia să fie de faţă pentru a citi el însuşi actul de acuzare !

— Înseamnă că nu ştiţi că preşedintele Mesmon a murit ieri subit. A avut totuşi timp să întocmească acest act, care, într-o oarecare măsură, este un fel de testament al său. Trebuie să vedeţi aici, domnilor, un mişcător exemplu de înalt simţ al datoriei din partea unui eminent magistrat al regatului !

Toată sala se ridică în memoria preşedintelui Mesmon, dar din mulţime se auziră cîteva glasuri răzleţe :

— Cam prea la ţanc a murit ăsta !

— Păi nu ? L-au otrăvit, ala a fost !

— Începe bine !

Soldaţii intervenira din nou. Preşedintele Masseneau luă cuvîntul şi anunţă cu voce puternică sălii că procesul se desfăşura, în mod oficial, cu uşile închise, aşa că la cea mai mică dezordine el avea să ordone evacuarea sălii, urmînd să rămînă numai persoanele care aveau o legătură limpede cu desfăşurarea procesului.

Sala se potoli ca prin farmec.

Desgrez luă din nou cuvîntul, declarînd că, fiind un caz de forţă majoră, se mulţumea cu explicaţiile date de avocatul general. Adăugă apoi că accepta termenii actului de acuzare, cu condiţia ca clientul său să fie judecat numai pentru cele enunţate. Se schimbară cîteva cuvinte cu voce joasă, apoi acordul se făcu, iar Denis Talon, prezentîndu-l pe Masseneau drept preşedintele instanţei de judecată, părăsi sala măreţ.

Îndată după plecarea lui, Masseneau, noul preşedinte, reluă interogatoriul :

— Acuzat, recunoaşteţi faptele de vrăjitorie şi de sortilegiu de care sînteţi învinovăţit ?

— Le neg laolaltă.

— Nu se poate. Nu aveţi dreptul. Va trebui să răspundeţi la fiecare din chestiunile cuprinse în dosarul acuzării. De altminteri, asta e în chiar interesul dumneavoastră, fiindcă unele nu pot fi negate cu nici un chip şi ar fi mai bine să fiţi rezonabil, fiindcă aţi jurat să spuneţi adevărul. Prin urmare : recunoaşteţi că aţi pregătit otrăvuri ?

— Recunosc că am pregătit uneori anumite produse chimice dintre care unele pot fi nocive dacă sînt înghiţite. Însă nu le-am destinat cuiva, nu le-am vîndut şi nici nu m-am folosit de ele ca să otrăvesc pe cineva.

— Încă o dată : recunoaşteţi că aţi preparat otrăvuri cum ar fi vitriolul roman şi vitriolul verde?

— Desigur. Dar pentru ca asta să constituie un delict, trebuie demonstrat că m-am servit de ele otrăvind într-adevăr pe cineva.

— Pentru moment ne mărginim la constatarea că nu negaţi prepararea acestor otrăvuri. Scopurile le vom cerceta mai tîrziu.

Masseneau se aplecă deasupra dosarului voluminos din fața lui și începu să-l răsfoiască. Angelica tremura de teamă ca din paginile dosarului să nu răsară pe nepusă masă cine știe ce acuzație de otrăvire. Își amintea că Desgrez îi vorbise de un oarecare Bourié, desemnat ca jurat în acest proces, mare specialist în trucarea oricăror piese de prin dosare, *falsificatorul oficial,* cum îi spunea. Iar legea îi însărcina pe judecători cu instruirea, cu verificarea, cu arestările, cu luarea interogatoriilor și cu anchetele prealabile privitoare la afacerile care făceau obiectul proceselor.

Angelica se plecă înainte, examinînd fețele juraților și încercînd să-și dea seama care din ei putea fi acel Bourié. Masseneau continua să caute în dosar. Într-un tîrziu își drese vocea și păru a lua taurul de coarne, începînd să citească. La început mai mormăit, fără să se înțeleagă prea mare lucru, apoi din ce în ce mai tare și mai deslușit, astfel încît Angelica putu înțelege destul de clar :

— ... pentru a demonstra încă o dată, dacă asta mai era necesar, cît de echitabilă este justiția regelui și în ce măsură știe să se înconjoare de toate garanțiile de imparțialitate, astfel încît, înainte de a urma cu înșiruirea aici a capetelor de acuzare, pe care toți judecătorii le au în fața ochilor, trebuie să fac cunoscut aici tuturor cît de dificilă a fost ancheta prealabilă și cîte piedici a avut de întîmpinat.

— Și cîte proptele în sprijinul unui acuzat nobil și bogat, strigă o voce furioasă de undeva din sală.

Angelica nu se uită la cel ce strigase, dar auzi cum oamenii ordinii îl înhățau și îl tîrau afară. În apropierea ei izbucni un alt incident, provocat de un individ pe care era sigură că-l mai văzuse un-

deva, în haine de ipistat de poliție și care acum, în haine civile, făcea mare hărmălaie, drept care un sergent îl pocni, destul de puțin convins, apoi îl trase spre ușă. «Înseamnă că poliția și-a strecurat oamenii aici, în sală, ca să producă tulburări și mai ales să creeze o atmosferă neprielnică lui Geoffrey», se gîndi ea.

În timpul acesta vocea lui Masseneau continua, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat :

— ... pentru a da tuturor încredințarea că justiția regelui este nu numai imparțială, dar și mărinimoasă, cred că pot să vă mărturisesc aici că, din numeroasele piese ale dosarului acuzării, pe care le vedeți aici, adunate cu trudă și răbdare din tot felul de locuri, ca și după o anchetă anevoioasă, m-am văzut silit, în urma unei cîntăriri îndelungate a situației și a unei confruntări aprige cu propria mea conștiință, *să îndepărtez* un mare număr din ele, ca fiind neconcludente sau neavînd legătură directă cu cauza.

Se opri o clipă, părînd a avea nevoie să-și mai tragă sufletul, apoi încheie cu o voce înăbușită :

— Întocmai treizeci și patru de piese au fost date la o parte de mine însumi, din motivele de mai sus sau fiindcă le-am considerat îndoielnice ori, pe unele din ele, măsluite sau răuvoitoare, probabil din dorința unor răzbunări personale împotriva acuzatului.

Cuvintele din urmă ale președintelui Masseneau fură întîmpinate cu oarecare agitație de publicul din sală, în timp ce judecătorii dădeau semne de neliniște. Cu siguranță că nu se așteptau la asemenea dovezi de curaj din partea colegului lor și nici la atîta înțelegere față de acuzat. Unul din ei, un omuleț cu o figură vicleană și cu un nas cocîrjat,

se foi mînios pe jilțul lui și, pînă la urmă, nu se mai putu abține și țipă ascuțit :

— Înseamnă că demnitatea tribunalului și suveranitatea lui de a aprecia probele a ajuns de nimica dacă președintele se crede în drept să înlăture, cu de la el putere, piesele din dosar care s-ar putea să fie tocmai punctele cele mai importante...

— Domnule Bourié, răspunse răspicat și plin de demnitate președintele Masseneau, vă chem la ordine și vă invit să cîntăriți bine și apoi să alegeți între recuzarea dumneavoastră ca jurat în această cauză și continuarea în liniște a procesului !

În sală începu o hărmălaie nemaipomenită, în timp ce la masa judecătorilor agitația era pe punctul de a degenera în scandal.

— Președintele a fost cumpărat de acuzat, cu aur făcut cu ajutorul Satanei ! zbieră polițistul deghizat, care apăruse iar, nu se știe cînd, însă în alt punct al sălii.

Contopistul cu chica unsuroasă mîrîi în fața Angelicăi :

— Mă și miram să văd măcar o dată un nobil pedepsit pentru matrapazlîcurile lui...

— Domnilor ! tună președintele Masseneau, ședința se suspendă și, dacă dezordinea nu încetează imediat, evacuez sala !

Și spumegînd de furie, își aranjă peruca și toca și ieși cu pași hotărîți, urmat de toți jurații.

Angelica avea impresia că toți magistrații aceștia solemni aduceau aminte de niște păpuși de bîlci, care intrau, dădeau de trei ori ocol scenei și pe urmă ieșeau... Măcar dacă nu s-ar mai fi întors!

În timpul acesta, sala se potolea din ce în ce, dorind, firește, ca judecătorii să se întoarcă și să reia spectacolul. La apariția halebardierilor, care-i precedau pe judecători, toți se ridicară pocăiți.

Într-o tăcere mormîntală, președintele își reluă locul și zise :

— Domnilor, incidentul este închis. Piesele pe care le-am eliminat sînt strînse în dosarul pe care fiecare judecător îl poate consulta după pofta inimii. Le-am însemnat cu cîte o cruce roșie și fiecare din dumnealor își poate face o idee personală în legătură cu opțiunea mea.

— Bine, dar piesele astea privesc în special fapte care hulesc sfintele scripturi, declară Bourié, nu fără satisfacție. În special e vorba despre fabricarea, prin mijloace alchimice, a unor pigmei și a altor făpturi de substanță diavolească !

Mulțimea abia își stăpînea bucuria. Ei, așa mai da, lucrurile luau o întorsătură promițătoare. Deci umblă cu vrăjitorii dumnealui !

— Și nu ne arăți și nouă dihăniile alea ? răcni un curios.

Aceeași intervenție promptă a oamenilor de ordine, care îl scoseseră afară pe îndrăzneț, după care ședința continuă.

Se ridică și avocatul Desgrez :

— În calitate de apărător al acuzatului, declar că sînt de acord ca *toate* piesele de acuzare să figureze în dosar.

Președintele continuă :

— Acuzat, ca să terminăm mai întîi cu această poveste a otrăvurilor, pe care ați recunoscut că lea-ți produs, lămuriți-ne cum se face că, fără să vă serviți de ele ca să otrăviți pe cineva, v-ați lăudat în repetate rînduri că vă administrați zilnic cîte o doză, «ca să nu fiți cumva otrăvit».

— Este cît se poate de exact, deci ce am spus atunci repet acum :nu pot fi otrăvit nici cu vitriol, nici cu arsenic, fiindcă am înghițit cantități din ce

în ce mai mari din substanţele acestea, aşa că am devenit de mult timp imun.

— Deci dumneavoastră vă menţineţi aici declaraţia că sînteţi invulnerabil la aceste otrăvuri?

— Dacă tribunalul regelui s-ar simţi satisfăcut de o demonstraţie practică, eu, ca supus credincios al Majestăţii Sale, aş fi gata să iau o doză serioasă din oricare din aceste otrăvuri în faţa dumneavoastră.

— Deci recunoaşteţi o vrajă împotriva otrăvurilor ?

— Dar nu e nici o vrăjitorie, e vorba aici de însăşi baza toxicologiei, adică a ştiinţei despre otrăvuri. În schimb, vrăjitorie e folosirea dintelui de licorn şi a cristalelor din creieri de broască, pe care atîţia le folosesc fără rost, fiindcă sînt nişte prostii. Bănuiesc, domnilor judecători, că mulţi din dumneavoastră folosiţi aşa ceva...

— Acuzat, nu faceţi bine că vă bateţi joc de nişte oameni respectabili, rosti cu blîndeţe preşedintele Masseneau. Totuşi, în interesul justiţiei, care are nevoie ca toate aspectele să fie bine clarificate, n-am să mă opresc asupra unor amănunte ca acesta. Am să reţin, dacă sînteţi de acord, că vă recunoaşteţi drept expert în otrăvuri.

— Nu sînt mai expert în otrăvuri decît în alte domenii. De altminteri, aş aminti că nu sînt imun la toate otrăvurile, ci doar la cele de care am vorbit aici, arsenicul şi vitriolul. Dar ce importanţă au acestea faţă de nesfîrşitul număr al otrăvurilor vegetale şi animale, otrăvuri exotice sau creaţiile din vechime ale maeştrilor florentini, substanţele chinezeşti atît de subtile, pe care nici măcar cei mai iluştri medici din Franţa nu pot nici să le combată, nici să le identifice ?

— Dar dumneavoastră cunoașteți vreunele din otrăvurile despre care ne-ați vorbit aici ?

— Foarte puține. Am cîteva săgeți din cele de care se servesc indienii din America la omorîrea bizonilor. Am și vîrfuri de săgeți de la pigmeii din Africa, ale căror zgîrieturi pot doborî pînă și cele mai mari animale, bunăoară elefanții.

— Să înțelegem de aici că întăriți afirmația dumneavoastră că sînteți expert în otrăvuri ?

— Nici vorbă, domnule președinte, ci numai că vă explic aceste lucruri pentru a vă demonstra că, dacă aș fi avut cu adevărat de gînd să trimit pe lumea cealaltă cîțiva bieți oameni care m-au privit vreodată chiorîș, nu mi-aș fi bătut capul ca numai pentru asta să fabric arsenic sau vitriol, atît de vulgare și atît de ușor de recunoscut.

— Și atunci pentru ce le produceți ?

— În scopuri științifice și în cursul unor experiențe chimice care duc uneori la formarea acestor substanțe.

— Să nu ne îndepărtăm de la obiect. E suficient că dumneavoastră înșivă ați convenit că sînteți foarte priceput în aceste chestiuni care țin de otrăvuri și de alchimie. Din cît ați afirmat, sînteți în stare să faceți pe cineva să dispară, fără ca ceilalți să-și dea seama și nici să vă identifice ca autorul faptei. Ce garanții putem avea că nu ați făcut deja asta pînă acum ?

— Ar trebui ca dumneavoastră să dovediți, să găsiți garanțiile că am făcut într-adevăr așa ceva, asta ca să mă exprim în termenii dumneavoastră.

— Două decese suspecte vi se pun în seamă, acuzat. Deși, mărturisesc, în mod accidental. Unul e al cavalerului de Germontaz, nepot al monseniorului de Fontenac, arhiepiscop de Toulouse.

— Un duel pornit în urma unei provocări și desfășurat în prezența unor martori e o faptă ce ține de vrăjitorie ?

— Domnule de Peyrac, vă invit să nu mai continuați pe tonul acesta ironic față de un tribunal care nu vrea decît să facă lumină în toate punctele aflate în discuție. Cît despre cel de-al doilea deces suspect, acesta e considerat a fi fost provocat fie prin otrăvurile dumneavoastră invizibile, fie prin vrăjitorie propriu-zisă. Fiindcă la deshumarea cadavrului fostei dumneavoastră iubite, s-a găsit în gura ei acest medalion cu chipul dumneavoastră. Și la deshumare au asistat martori care întăresc cu semnătura lor acest fapt. Acesta e obiectivul. Priviți-l. Îl recunoașteți ? L-ați mai văzut vreodată ?

Angelica îl văzu pe președintele Masseneau întinzînd unui elvețian un obiect minuscul, pe care nu reuși să-l deslușească. Elvețianul se apropie de contele de Peyrac, care stătea mai departe în picioare, sprijinit pe bastoanele lui, în fața băncii acuzaților. Contele privi obiectul din palma elvețianului și zise :

— L-am mai văzut. E o miniatură pe care acea biată fată, pradă exaltării ei, o comandase unui meșter.

— Această biată exaltată, sau cum ați numit-o dumneavoastră, e una din nenumăratele metrese pe care le-ați avut, anume domnișoara de...

Aici, Geoffrey de Peyrac ridică mîna într-un gest imperativ.

— Domnule președinte, pentru numele lui Dumnezeu, nu profanați memoria acelei biete ființe ! Gîndiți-vă că e moartă !

— Da, domnule, moartă. Moartă însă de o boală foarte ciudată, de care multă lume vă soco-

teşte răspunzător, un fel de langoare pe care se zice că dumneavoastră i-aţi provocat-o, fie prin otrăvire, fie prin vrăjitorii. Din punct de vedere...

— E fals, domnule preşedinte.

— Atunci de ce s-a găsit miniatura asta în gura ei ? Şi mai ales să nu scăpăm din vedere un lucru : miniatura prezintă o înţepătură ca de ac în dreptul inimii. Ei ?

— Nu ştiu absolut nimic despre lucrurile astea. Acum le aud. S-ar părea însă, din cît spuneţi dumneavoastră, că mai curînd domnişoara în chestiune se ţinea de asemenea lucruri şi a vrut să-mi facă mie vrăji în felul acesta. Din vrăjitor, iată-mă ţintă a vrăjilor. Găsesc că nu e lipsit de haz, domnule preşedinte.

Şi spectrul înspăimîntător proptit în bastoanele lui începu să rîdă cu hohote. Sala se frămîntă puţin, apoi frunţile se descreţiră, iar ici şi colo chiar se auziră chicoteli.

Dar Masseneau nu avea deloc chef să se veselească.

— Deci ignoraţi, acuzat, că găsirea unei miniaturi în gura unei moarte e semn sigur de vrăjitorie ?

— Mi-e cu neputinţă să vă dau un răspuns clar, domnule preşedinte, fiindcă sînt cu totul incompetent în materie.

— Atunci juraţi că n-aţi practicat niciodată asemenea farmece.

— Jur pe capul soţiei mele, pe viaţa copilului meu şi pe viaţa regelui, al cărui supus credincios sînt, că niciodată nu m-am dedat la asemenea nerozii, cel puţin aşa cum sînt ele înţelese în Franţa.

— Explicaţi-ne, vă rog, restricţia aceasta.

— Vreau să spun că, deoarece am călătorit mult, am fost martor, în China şi India, la scene

care demonstrează că vrăjitoria există cu adevărat, dar nu au nimic comun cu șarlatania practicată în general sub numele acesta în țările europene.

— Pe scurt, recunoașteți sau nu că, credeți în așa ceva ?

— În adevărata vrăjitorie, da, cred... Numai că vrăjitoria asta e bazată pe numeroase fenomene naturale, pe care secolele următoare fără îndoială că vor ști să le explice mai bine decît noi. Dar de aici și pînă la a căsca gura prostește, hlizindu-mă la cine știe ce scamatorii de bîlci sau la așa-zișii savanți alchimiști...

— Deci iată-ne ajunși, prin propria dumneavoastră voință, la alchimie. După părerea dumneavoastră tot așa stau lucrurile și cu alchimia ? O împărțiți, la fel ca pe vrăjitorie, în adevărata și falsa alchimie ? Vrem să auzim părerea dumneavoastră.

— Într-adevăr, domnule președinte, unii savanți arabi și spanioli încep să desemneze adevărata alchimie printr-un termen nou, *chimie*, care e o știință experimentală în interiorul căreia orice schimb de substanță poate fi reprodus și e independent de cel care îl operează, asta bineînțeles cu condiția ca cel în cauză să-și cunoască meseria. Dar un alchimist convins e mai rău ca un vrăjitor.

— Sînt bucuros că ați răspuns la întrebare, fiindcă în felul acesta ușurați mult sarcina tribunalului. Dar... după părerea dumneavoastră, ce anume poate fi mai rău ca un vrăjitor ?

— Un prost și un iluminat, domnule președinte.

Pentru prima oară de la începutul interogatoriului, președintele Masseneau păru a-și pierde cumpătul.

— Acuzat, vă rog insistent să păstrați un ton deferent, așa cum de altfel cere propriul dumneavoastră interes ! Deja în jurămîntul depus adineauri ați comis o insolență gravă, aceea de a invoca numele regelui după acela al soției și al copilului dumneavoastră. Dacă perseverați în atitudinea aceasta aroganță, curtea are dreptul să nu vă mai asculte și să delibereze în contumacie.

Angelica îl văzu pe Desgrez repezindu-se la soțul ei, cu intenția vădită de a-i spune ceva, dar unul din elvețieni îl îmbrînci cu brutalitate. Președintele interveni, spunînd ceva, dar în sală se iscase deja forfotă, se vorbea, se rîdea, așa că Angelica nu mai auzi cuvintele lui Masseneau, dar văzu că Desgrez fu lăsat să se apropie de Geoffrey, căruia îi șopti în fugă cîteva cuvinte.

Cînd hărmălaia din sală se potoli, acuzatul rosti cu voce puternică :

— Departe de mine gîndul, domnule președinte, de a vă viza pe dumneavoastră înșivă sau pe cineva din acești domni prin cuvintele mele. Nu m-am referit decît la practicanții acestei științe nefaste care se cheamă alchimie, dar nu mă gîndesc o clipă că vreunul din dumneavoastră cei de față, persoane venerabile și copleșite de griji mai înalte, se poate deda la asemenea nerozii...

Mica perorație a contelui se pare că făcu plăcere magistraților, care încuviințară cu gravitate, iar interogatoriul continuă într-o atmosferă ceva mai destinsă.

Masseneau, care forfotise prin dosarul uriaș din fața lui, reușise să găsească o altă foaie, pe care o extrase cu grijă.

— Acuzat, să trecem acum la bucățile de schelete pe care le folosiți uneori. E lucru dovedit.

Cum puteți explica această practică atît de puțin creștinească ? Tot prin cuvîntul *chimie* ?

— Domnule președinte, să nu confundăm practica ocultă cu cea științifică. Oasele de animale le folosesc numai la obținerea cenușii, care posedă proprietatea specială de a absorbi plumbul topit, lăsînd liber aurul sau argintul cuprins în aliajul respectiv.

— Dar oasele umane posedă aceeași proprietate ? întrebă viclean președintele Masseneau.

— Fără îndoială, domnule președinte, dar oasele de animale mi-au ajutat mereu la obținerea unor rezultate bune, așa că m-am mulțumit cu ele.

— Dar, pentru a fi într-adevăr eficiente, animalele astea trebuiau arse de vii ?

— Nici vorbă, domnule președinte. Dumneavoastră vă fierbeți puii în supă de vii ?

Figura magistratului se crispă, dar reuși să se stăpînească și adăugă foarte liniștit că era cel puțin de mirare că în tot regatul francez cenușa de oase nu era folosită decît de un singur om, care se ocupa de asemenea lucruri în scopuri pe care *un om cu capul pe umeri* nu le putea socoti decît extravagante, dacă nu și mai rău.

Și, cum acuzatul ridica din umeri disprețuitor, Masseneau adăugă că acuzația de sacrilegiu și de impietate exista, dar nu avea ca dovezi decît folosirea oaselor de animale și că va fi examinată la timpul cuvenit.

După care urmă :

— Rolul real al cenușii de oase nu este cumva în realitate acela de a regenera materia grosolană, cum ar fi plumbul, pentru a-i da viață și a o transforma într-un metal nobil, cum ar fi argintul sau aurul ?

— Un asemenea punct de vedere s-ar apropia destul de mult de dialectica specioasă a alchimiștilor, care pretind că operează prin simboluri obscure, cînd în realitate materia nu poate fi creată.

— Acuzat, recunoașteți că ați fabricat aur și argint prin alte mijloace decît scoțîndu-le din pietrișul din rîuri ?

— Nu am *fabricat* niciodată nici aur, nici argint. Nu am făcut decît să le *extrag*, ceea ce e cu totul altceva.

— Dar toate rocile din care dumneavoastră predinteți că scoateți aur și argint au fost sfărîmate și spălate și nu s-a găsit nici urmă de asemenea metale nobile. Iar lucrul acesta îl afirmă oameni care sînt de meserie în breasla asta !

— Este exact. Aurul din rocile acestea e invizibil. Îl extrag din ele cu ajutorul plumbului topit, care formează cu el un aliaj.

— Prin urmare pretindeți că puteți scoate aur din absolut orice fel de piatră ?

— Deloc. Cele mai multe roci nu conțin deloc aur sau argint. Sau foarte puțin, în cantități care nu merită osteneala. Este și foarte greu de recunoscut o rocă auriferă. Iar aceste roci sînt în Franța destul de rare.

— Atunci dacă descoperirea lor e atît de dificilă, cum se face, acuzat, că dumneavoastră sînteți *singurul* în tot regatul care le poate recunoaște ?

Contele răspunse cu tonul cuiva sîcîit de dificultatea interlocutorului de a-i înțelege spusele :

— Sînt nevoit să spun că e vorba de un talent, domnule președinte, sau mai curînd de o știință și de o meserie împletită cu multă muncă. Îmi îngădui să vă întreb pe dumneavoastră de ce maestrul Lulli este singurul om din Franța care compu-

ne opere și de ce nu vă apucați și dumneavoastră de așa ceva, fiindcă orice om poate studia notele muzicale și regulile compoziției.

Președintele făcu o figură de om jignit, dar nu găsi un răspuns. În locul lui, judecătorul cu figură vicleană, Bourié, ridică mîna.

— Puteți vorbi, domnule consilier, făcu Masseneau morocănos.

— L-aș întreba pe acuzat, domnule președinte, rosti mieros consilierul de ce, dacă e adevărat că deține o metodă cinstită de a scoate aur din pietre care altora li se par pietre pur și simplu, de ce acest gentilom care face atîta caz de fidelitatea sa față de rege, nu s-a gîndit să pună secretul său la îndemîna strălucitului stăpîn al țării noastre, adică Majestatea Sa regele, pentru că asta i-ar fi fost nu numai datoria de supus credincios, dar chiar și un mijloc de a mai ușura bietul popor ba chiar și nobilimea țării, de atîtea și atîtea greutăți care ne strivesc pe toți, impozitele fără de care nu se poate și pe care le achităm noi toți.

Un murmur de încuviințare străbătu sala. Fiecare se vedea direct interesat și simțea dintr-o dată o ură surdă împotriva șchiopului ăstuia pocit și obraznic, care vrusese să rămînă singurul care să se folosească de imensa lui bogăție. Angelica simțea dușmănia auditoriului îndreptîndu-se asupra lui Geoffrey, strivit de caznele cumplite, care începea să se clatine între bastoanele lui. Pentru prima oară, acuzatul privi mulțimea în față. Dar Angelica simți că privirea era ațintită undeva, departe, și că el privea fără să vadă. «Oare nu simte că sînt aici și sufăr o dată cu el?» își zise ea.

Acuzatul părea să ezite. Spuse rar:

— Am jurat să spun tot adevărul. Iar adevă-

rul e că în regatul Franței meritul personal nu numai că nu e încurajat, ci este exploatat de o gașcă de curteni care nu au în cap decît propriul lor interes, ambițiile și mărunțele sau marile lor gîlcevi. În asemenea condiții, singurul lucru pe care-l poate face un om care vrea cu adevărat să creeze ceva este să se ascundă și să-și protejeze opera prin tăcere. Căci «nu trebuiesc aruncate mărgăritare înaintea porcilor».

— Ceea ce spuneți e foarte grav, rosti încet Masseneau. Faceți un deserviciu regelui și... și dumneavoastră înșivă.

Bourié sări vioi.

— Domnule președinte, în calitate de jurat protestez energic împotriva îngăduinței cu care văd că tratați niște cuvinte care, din cîte știu eu în materie de legi, înseamnă crimă de lezmajestate.

— Domnule consilier, v-aș fi foarte îndatorat dacă mi-ați cere recuzarea ca președinte al acestei instanțe, recuzare pe care am cerut-o Majestății Sale și care nu mi-a fost acordată, dovadă, zic eu, că mă bucur de încredere.

Bourié se făcu roșu ca racul fiert și se lăsă moale în jilț, mestecînd în dinți cuvinte neauzite de nimeni, în timp ce contele, cu o voce potolită dar răsunătoare, lămuri că fiecare își înțelegea datoria în felul lui. Cum nu era curtean, nu se simțea în stare să asigure triumful ideilor lui împotriva tuturor. Dar nu ajungea că, din fundul îndepărtatei lui provincii, ajunsese să verse în fiecare an tezaurului regal mai mult de un sfert din ce plătea întregul Languedoc ? Lucrînd astfel pentru binele general, ca și pentru al său propriu, prefera să nu facă nici un fel de zarvă în jurul descoperirii

sale, de teamă să nu fie cumva exilat, așa cum se întîmplase cu atîția savanți care nu fuseseră înțeleși.

— Rezultă că mărturisiți prin asta o stare de spirit nefavorabilă și de defăimare la adresa regatului Franței, spuse încet președintele.

Angelica se simți din nou apucată de groază.

Desgrez ridică mîna.

— Domnule președinte, vă rog respectuos să-mi iertați îndrăzneala .Știu că nu este încă momentul pledoariei mele, dar aș vrea să vă amintesc că clientul meu este unul din cei mai credincioși supuși ai Majestății Sale, care l-a onorat cu o vizită la Toulouse și chiar l-a invitat, cu această ocazie, la nunta sa. A susține că acuzatul a acționat în detrimentul regelui și al regatului ar însemna o desconsiderare a Majestății Sale.

— Liniște, maestre Desgrez ! E deja destul că v-am lăsat să spuneți pînă la capăt asemenea lucruri și fiți sigur că am reținut cuvintele dumneavoastră. Dar nu întrerupeți ceea ce nu este încă decît interogatoriul, care va îngădui ca toți jurații să fie pe deplin lămuriți asupra persoanei acuzatului și asupra preocupărilor lui.

Desgrez se așeză la locul lui. Președintele reaminti că dorința justiției regelui era aceea de a afla tot, înțelegînd aici și criticile justificate, numai că regele singur avea dreptul să judece asupra propriei sale conduite.

— E crimă de lezmajestate ! țipă iar consilierul Bourié.

Tribunalul nu reține acuzația de lezmajestate, rosti tăios Masseneau, privindu-l disprețuitor.

Masseneau continuă interogatoriul spunînd că în afară de transmutația aurului, recunoscută de acuzat, care însă susținea că e la mijloc un fenomen natural și nicidecum de vrăjitorie, apoi în afară de numeroase mărturii care dovedeau că avea cu siguranță darul de a fascina pe cei din jurul lui, rămînea în discuție și farmecul inexplicabil pe care acuzatul îl exercita asupra femeilor. Trebuia reținut de asemenea faptul că la adunările libertine pe care le organiza la palatul său din Toulouse participau mult mai multe femei decît bărbați, «semn sigur de amestec diavolesc, fiindcă se știe că la sabaturile iadului numărul femeilor depășește întotdeauna pe cel al bărbaților».

Și, cum acuzatul rămînea tăcut și cu privirile parcă pierdute în depărtare, Masseneau păru a-și pierde răbdarea.

— Ce puteți răspunde, acuzat, la această întrebare limpede, sugerată tocmai de studiul cauzei de către delegatul oficial al bisericii și care se pare că vă pune în încurcătură ?

Contele de Peyrac tresări, ca și cum s-ar fi trezit dintr-un vis, și rosti :

— Fiindcă insistați, domnule președinte, am să vă răspund la două lucruri legate de fapta în discuție. Primul e legat de nesiguranța mea în legătură cu cunoașterea de către dumneavoastră a concluziilor delegatului oficial al bisericii, întrucît asemenea concluzii nu se dezvăluie, în general, decît în ședințele tribunalelor ecleziastice. Al doilea lucru pe care mă văd silit să-l spun aici este faptul că dumneavoastră cunoașteți regulile sabatului vrăjitoresc, ceea ce nu poate veni decît dintr-o experiență personală. Cu alte cuvinte, în-

ţeleg că aţi asistat măcar o dată la aceste sabaturi, pe care eu nu le cunosc decît din auzite, deşi am trăit atîtea aventuri.

De data asta, preşedintele Masseneau se simţi de-a dreptul insultat şi sări în picioare ca aruncat de un arc. Rămase fără grai cîteva clipe, apoi rosti cu un calm ameninţător :

— Acuzat, aş putea profita de această împrejurare ca să suspend audierea şi să decid continuarea procesului în contumacie, dispunînd chiar privarea dumneavoastră de apărătorul pe care tribunalul, în înalta sa clemenţă, vi l-a încuviinţat. Dar nu doresc ca în ochii anumitor persoane să apăreţi ca un martir al mai ştiu eu cărei cauze întunecate, aşa că voi lăsa audierea dumneavoastră altui judecător, cu speranţa că vă veţi dovedi mai înţelept. Domnule consilier al cultului protestant, e rîndul dumneavoastră. Vă rog.

Se ridică un bărbat înalt, cu privirea aspră. Masseneau îl privi ţintă, vrînd parcă să privească în străfundurile lui.

— Domnule Delmas, sînteţi de acum înainte conducătorul şedinţei. Demnitatea justiţiei cere să-l ascultaţi pe acuzat stînd jos.

Delmas se aşeză.

— Înainte de a continua interogatoriul, zise el, ţin să asigur tribunalul că nu am de gînd să manifest cea mai mică părtinire faţă de acuzat. Posibilele momente de indulgenţă se vor datora, cu siguranţă, unor considerente umanitare. Toată lumea ştie că acuzatul este infirm încă din copilărie, în urma războaielor fratricide care au devastat atîta timp ţara noastră şi în special regiunile din sud-est, de unde se trage familia de Peyrac. Întrucît şedinţa ameninţă să se prelungească şi acuzatul pare pe punctul de a se prăbuşi, cer tribu-

nalului să se pronunțe dacă este cazul să-i îngăduim să se așeze, date fiind împrejurările excepționale.

— Asta e cu neputință, sări ca ars Bourié. Acuzatul și așa a beneficiat de clemența tribunalului, fiindcă trebuia să stea în genunchi pe banca acuzaților tot timpul ședinței. Destul că stă în picioare !

— Vreau să aud și părerile celorlalți domni jurați, insistă Delmas.

— Ei, poftim ! chelălăi strident Bourié, e clar că-l considerați pe condamnat ca un fel de coreligionar al dumneavoastră, fiindcă a supt lapte de la doică protestantă și pretinde că în copilărie a fost schilodit de catolici, numai că nu poate dovedi o minciună sfruntată ca asta !

— Repet, domnilor judecători, că aceasta mi se pare o chestiune de umanitate pur și simplu. Acuzatul, fiindcă e vorba de un *acuzat*, domnule Bourié, nu de un *condamnat*, acuzatul este învinovățit de fapte care nici mie nu-mi pot face o impresie mai bună decît vă fac domniilor voastre, dar e limpede că e cu totul sleit de puteri și aceasta nu poate să fie o umanitate lăsînd astfel să sufere un om.

— Nu leșin și țin să vă mulțumesc, domnule președinte Delmas, rosti contele cu o voce atît de autoritară, încît foiala membrilor curții încetă. Să continuăm, vă stau la dispoziție.

— Domnule de Peyrac, zise Delmas, sînt convins de buna dumneavoastră credință cu care ați depus jurămîntul de a spune adevărul și la fel vă cred și atunci cînd afirmați că nu ați avut nici un fel de legături cu forțele întunericului. Totuși, rămîn prea multe puncte nelămurite pentru ca tribunalul să fie convins de nevinovăția dumneavoas-

tră. Tocmai din acest motiv vă invit să răspundeți la întrebările pe care vi le voi pune și să nu vedeți în aceste întrebări altceva decît firească dorință de a risipi îndoielile care planează asupra faptelor dumneavoastră. Prin urmare, dumneavoastră ați afirmat că ați reușit să scoateți aur din roci care, după părerea unor oameni de meserie, n-au în ele nici un fir din acest nobil metal. Să admitem că așa este. Dar atunci *de ce* v-ați dedat unor asemenea activități curioase, penibile chiar, care nu se potrivesc cîtuși de puțin cu calitatea de gentilom ?

— Mai întîi fiindcă aveam dorința firească de a mă îmbogăți, dar prin munca mea și fructificînd darurile minții cu care am fost înzestrat. Alții cer regelui să le acorde pensii sau trăiesc pe spinarea vecinilor lor, altfel ajung muritori de foame. Mie nu-mi convenea nici una din aceste soluții, așa că am căutat să scot din puținul pămînt primit ca moștenire de la tatăl meu maximum de profit. Și zic că nu am călcat nici porunca lui Dumnezeu, care a spus : «Darurile tale nu le vei îngropa». Asta înseamnă, cred eu, că dacă cineva s-a născut cu un anumit dar sau talent, nu are dreptul de a se folosi de ele sau nu, după cum îi poftește inima, ci are *obligație* de a le fructifica.

Chipul magistratului se înăspri.

— Nu intră în atribuțiile dumneavoastră în acest moment, acuzat, să ne tălmăciți cuvintele Domnului. Să trecem mai departe... De ce v-ați înconjurat tot timpul de libertini, fie de oameni ciudați, veniți din alte țări și care, fără să fi fost dovediți de spionaj în detrimentul țării noastre, nu sînt, cu siguranță, prieteni nici ai Franței și nici ai religiei oficiale în stat ?

— Acești oameni pe care dumneavoastră îi considerați ciudați sînt în realitate savanți străini, elvețieni, italieni sau germani, ale căror lucrări le compar cu ale mele. Discuția despre gravitația terestră sau despre cea universală înseamnă o petrecere a timpului într-un mod cu totul inofensiv. Cît despre libertinajul pe care mi-l reproșați, trebuie să spun că în casa mea nu s-au petrecut scandaluri sau, dacă totuși au existat fapte care s-ar putea interpreta ca atare, au fost mult mai cuviincioase decît dezmățul de la curte și decît cele ce se petrec în tavernele Parisului, fără ca cineva să-i tragă la răspundere pe eroii acestor întîmplări.

Tribunalul se zbîrli de-a binelea în fața acestor cuvinte atît de îndrăznețe, dar Geoffrey de Peyrac ridică mîna, semn că mare are ceva de spus, și strigă cu voce puternică :

— Domnilor magistrați care formați în cea mai mare parte această curte, știu bine că dumneavoastră reprezentați, prin austeritatea moravurilor dumneavoastră și prin cumpătarea vieții pe care o duceți, una din păturile cele mai sănătoase ale societății în care trăim. Să nu vă supere cuvintele mele, care vizează alte categorii de oameni decît domniile voastre, mai ales că aceste cuvinte poate că le-ați rostit și dumneavoastră înșivă de multe ori, neauziți de nimeni !

Sinceritatea acuzatului îi zăpăci pe judecători și pe conțopiștii din preajma lor, flatați fără îndoială de asemenea omagiu rostit în public la adresa existenței lor onorabile dar atît de puțin spectaculoasă.

Delmas își drese vocea și porni să răsfoiască din nou dosarul, mai mult ca să-și ascundă încurcătura.

— Acuzat, se susține că vorbiți opt limbi.

— Pico dela Mirandola cunoștea optsprezece și nimeni nu s-a gîndit să-l acuze că le-ar fi învățat de la Satana.

— Dar în sfîrșit, e lucru dovedit fără putință de tăgadă că vrăjiți femeile. Departe de mine gîndul de a umili fără rost un semen de-al meu lovit de nenorocire din fragedă pruncie, dar mă văd silit să mărturisesc că, privindu-vă, îmi vine din cale afară de greu să cred că femeile pot fi atrase de un fizic ca al dumneavoastră, ba încă în asemenea hal încît să-și pună singure capăt zilelor sau să-și piardă mințile din dragoste.

— Să nu exagerăm, domnule președinte, zîmbi stingherit acuzatul. Nu s-au lăsat vrăjite, cum spuneți dumneavoastră, decît acelea care *au vrut* să se lase vrăjite, cum s-a întîmplat cu cîteva femei exaltate, despre care am văzut că aveți știință. Pentru asemenea minți înfierbîntate s-ar potrivi mai bine mănăstirea, sau chiar spitalul, fiindcă nu trebuie să le judecăm pe toate femeile după pilda pe care o dau cîteva nebune.

Delmas se îmbățoșă.

— Acuzat, e de notorietate publică și dovedit din plin, de o sumedenie de martori, faptul că la acele «curți ale dragostei», de la Toulouse, care oricum erau necuviincioase prin ele însele, fiindcă Dumnezeu a spus «Te vei împreună cu femeia ta spre a zămisli urmași», la aceste adunări, zic, dumneavoastră proslăveați amorul carnal.

— Da, dar Dumnezeu n-a spus nici să zămislim urmași asemenea cîinilor și cățelelor, așa că nu văd de ce a învăța dragostea ca pe o adevărată artă poate fi considerat lucru vrăjitoresc.

— Sortilegiul dumneavoastră este !

— Dacă eram așa de tare în vrăjitorii, nu eram acum aici !

Judecătorul Bourié țîșni în picioare și țipă furios :

— La curtea aceea a dragostei predicai disprețul față de legile bisericii ! Spuneai că sfînta taină a căsătoriei distruge dragostea și că meritul unui om nu șade în credință !

— Da, am spus că nu e nici un merit pentru cineva să se arate plin de osîrdie religioasă dacă rămîne tot zgîrcit și rău la suflet, și că femeilor le plac oamenii care știu să rîdă, să le facă poezii frumoase și să le iubească. Iar dacă am spus că dragostea piere în căsnicie, asta nu înseamnă că sfînta taină a cununiei e un lucru rău, ci că în zilele noastre se fac atîtea afaceri, încît încheierea unei căsătorii e mai curînd un tîrg între părinții care cîntăresc zestre, pămînturi, unind de multe ori cu forța niște tineri care nu simt nici un fel de chemare unul spre celălalt. Și tocmai astea surpă temelia sfîntă a căsătoriei, fiindcă soții legați între ei în asemenea împrejurări nu pot căuta eliberarea decît în păcat.

— Deci ne ținești și nouă predici, precum văd, rosti Delmas.

— Așa e, din păcate ! Noi, gasconii, sîntem cam vorbăreți și puși pe critică, recunoscu contele. Tocmai spiritul acesta iată că m-a adus la neînțelegeri cu atîta lume. Cred că mă aseamăn cu un celebru hidalgo : Don Quijote de la Mancha, care se bătea cu morile de vînt. Am fost la fel de nătărău ca el.

Se scurse încă o oră, în care mai toți judecătorii puseră acuzatului tot felul de întrebări scormonitoare. Unul îl întrebă cum făcea pentru a vrăji florile pe care le trimitea femeilor, așa încît acestea erau apucate de năbădăi la primirea buchetului.

Altul era interesat de formula afrodisiacelor pe care le turna în băutura oaspeţilor săi care cădeau *într-un delir lubric* de îndată ce se aşezau la masă. În sfîrşit, un judecător bătrîn şi fonfăit vru să ştie cu cîte femei putea să facă acuzatul dragoste într-o noapte.

Contele răspundea acestor nerozii fie dispreţuitor, fie cu un surîs ironic. Dar nimeni nu-l crezu cînd afirmă că nu făcuse niciodată dragoste cu mai multe femei.

Bourié, cel mai frămîntat dintre toţi juraţii la acest capitol al isprăvilor amoroase, spuse rînjind :

— Capacitatea dumneavoastră de a mulţumi femeile e atît de vestită încît nu ne-am mirat auzind de asemenea practici ruşinoase.

— Dacă experienţa dumneavoastră ar fi pe măsura puterilor mele, răspunse contele cu un surîs muşcător, aţi şti că cel care caută asemenea practici e mai curînd neputinciosul care umblă după aţiţări nefireşti pentru un om normal. Mărturisesc domnilor, că o întîlnire cu o singură femeie, în liniştea deplină a nopţii, e destul ca să încunune orice dorinţă. Şi aş mai avea ceva de spus, zise el cu un ton grav. Nu dau doi bani pe ce povestesc gurile rele din Languedoc şi i-aş invita pe cei care mă bîrfesc să demonstreze că am avut măcar o singură altă femeie afară de soţia mea, de cînd m-am însurat.

— Curtea cunoaşte acest mic amănunt, ne-a fost adus la cunoştinţă la ancheta preliminară, zise Delmas.

— Da, un mic amănunt, prea mic, prea neînsemnat, rîse cu răutate acuzatul.

Tribunalul se agită, stînjenit. Masseneau făcu semn lui Bourié să treacă mai departe, dar acesta, care nu-i putea ierta preşedintelui îndepărtarea

pieselor de la dosar falsificate de el cu mîna lui şi cu o artă desăvîrşită, n-avea deloc de gînd să se dea bătut.

— Nu aţi răspuns la acuzaţia privitoare la substanţele pe care le dădeaţi invitaţilor dumneavoastră, care îi împingeau la încălcarea atît de nerușinată a celei de-a şasea porunci ! zise el cu ţîfnă.

— Ştiu şi eu, ca toată lumea, că există produse speciale destinate acestui scopp, cum ar fi de exemplu cantarida. Dar niciodată nu am considerat că e firesc să forţăm printr-o înfirebîntare artificială lucrurile care nu trebuie să vină decît din adîncul fiinţei umane.

— Totuşi ni s-a spus că aveaţi o mare grijă la alegerea mîncărurilor şi a băuturilor pe care le ofereaţi oaspeţilor dumneavoastră !

— Asta e cu totul altceva ! Orice om care vrea ca oaspeţii lui să se simtă bine alege cu atenţie bucatele şi băuturile pe care li le oferă la masă! Nu e normal ?

— Spuneaţi mereu că mîncarea şi băutura au mare importanţă pentru a seduce pe cea sau pe cel care era ţinta dorinţelor amoroase ale cuiva! Îi învăţaţi chiar descîntece...

— Cîtuşi de puţin ! Le spuneam prietenilor mei că trebuie să ne bucurăm de toate bunătăţile pe care ni le-a lăsat Dumnezeu pe această lume, dar în orice privinţă trebuie să învăţăm cum anume să ne bucurăm de ele cu înţelepciune !

— Precizaţi-ne unul din aceste învăţăminte!

Geoffrey privi în jurul lui şi Angelica văzu cum faţa i se luminează de un zîmbet cald.

— Văd, domnilor judecători, că sînteţi la fel de preocupaţi de asemenea subiecte ca nişte adolescenţi abia ieşiţi din copilărie. Şi dacă stăm să

ne gîndim, care om, fie el şcolar cu tuleile abia ieşite pe obraz sau magistrat solemn şi onorabil, nu tînjeşte după frumoasa inimii lui şi nu vrea s-o cucerească ? Numai că, din păcate, domnilor, nici aici nu vă pot fi de nici un folos. Ca şi în cazul aurului, nu posed nici în domeniul acesta vreo formulă necunoscută altora. Învăţătura mea ţine de înţelepciunea omenească. Aduceţi-vă aminte, domnule preşedinte, de ziua în care, ca tînăr secretar al unui magistrat cu vază, aţi intrat pentru prima oară în această sală. Nu vi se pare normal că vă străduiaţi să învăţaţi tot ce se cere unui om de legi ca să poată ocupa funcţia pe care o deţineţi astăzi ? Toată lumea v-ar fi declarat nebun dacă v-aţi fi apucat să vorbiţi fără să vă fi studiat îndelung pledoaria. De-a lungul anilor aţi fost fără îndoială cu ochii în patru ca să nu căderi în capcanele care v-au fost presărate în cale. De ce să nu punem aceeaşi grijă şi în lucrurile care ţin de dragoste ? În orice privinţă ignoranţa e dăunătoare, ca să nu spun vinovată. Învăţătura mea nu are nimic ocult. Iar pentru că domnul Bourié îmi cere să precizez I-aş sfătui ca atunci cînd se va întoarce acasă, bine dispus şi pornit să-şi mîngîie jumătatea, să nu se abată pe la vreo tavernă unde să bea mai ştiu eu cîte stacane de bere. Ar ajunge acasă fără acea binecuvîntată pornire cu care plecase de aici, iar a doua zi jumătatea dumisale, dezamăgită, ar fi ispitită să răspundă ocheadelor galante pe care i le-o fi aruncînd cine ştie ce muşchetar fercheş...

Ici şi colo izbucniră rîsete, iar cei mai tineri chiar aplaudară.

— Recunosc, desigur, continuă vocea limpede a lui Geoffrey de Peyrac, că situaţia mea nu e chiar cea mai potrivită cu asemenea discursuri. Dar, fi-

indcă trebuie să răspund la o acuzație care mi s-a adus, voi rezuma repetînd : pentru a o sluji pe zeița Venus, nu se află mai bun afrodisiac decît o femeie frumoasă și sănătoasă.

— Acuzat, rosti sever Masseneau, trebuie din nou să vă amintesc unde vă aflați și că în acest loc buna cuviință trebuie să fie la ea acasă. Nu uitați că sînt de față și femei care, în veșmîntul călugăriei, i-au închinat lui Dumnezeu fecioria lor !

— Domnule președinte, mă văd silit să amintesc că nu eu am împins discuția pe acest teren alunecos... și atît de plăcut.

Din nou rîsete. Delmas observă că ar fi mai bine dacă această parte a interogatoriului s-ar desfășura în limba latină, dar Fallot de Sancé, care pînă atunci nu zisese nimic, luă și el cuvîntul și arătă, nu fără temei, că toată adunarea de preoți, juriști și călugări de ambele sexe știa foarte bine latinește și nu era cazul să-și dea atîta osteneală numai spre a cruța urechile nevinovate ale halebardierilor și ale arcașilor, singurii care n-ar mai fi înțeles ce s-ar fi vorbit. Așa că discuția continuă în franțuzește, cu aceeași dîrzenie din partea judecătorilor, care umblau să-l încolțească pe acuzat cu întrebări meșteșugite, și cu aceleași răspunsuri limpezi și fără ocolișuri din partea contelui.

Angelica avea impresia că ansamblul dezbaterilor era încîlcit, dar se înțelegea totuși că toate se învîrteau în jurul acuzației de vrăjitorie, de farmece satanice asupra femeilor și de fabricare a aurului, «care părea adevărat».

Se simțea oricum ușurată : numai această acuzație nu-l putea doborî pe Geoffrey, care avea să reușească, fără îndoială, să scape din ghearele justiției regelui. Desgrez avea să demonstreze fără

îndoială fățărnicia anchetatorilor care recurseseră la trucul cu crucea cu ac, iar Fritz Hauer era în apropiere, spre a demonstra cum se poate scoate aurul din roci aurifere.

Totul părea că merge bine. Întrebările curgeau una după alta, izbindu-se neputincioase de platoșa răspunsurilor firești ale lui Geoffrey.

10

Angelica tresări din gîndurile ei, scuturată de o viziune de coșmar : călugărul Bécher urcă pe estradă. Jură pe crucifixul pe care i-l întindea alt călugăr și privi cu ochi răi spre acuzat, apoi spre lumea din sală. Apoi, cu o voce răguşită și surdă, începu să povestească cum fusese păcălit de marele vrăjitor Geoffrey de Peyrac, care sub ochii lui scosese aur din pietre obișnuite, slujindu-se de piatra filozofală, pe care fără îndoială o adusese tocmai din Țara Întunericului de Cenușă, unde numitul vrăjitor recunoscuse față cu el că fusese, ba i-o și descrisese ca un tărîm absolut neumblat și prins de ghețuri nesfîrșite, unde tunetul bubuie zi și noapte, unde e numai vînt și grindină și unde un munte de foc scuipă într-una lavă topită, care nu topește însă ghețurile pe care cade.

— Acest ultim amănunt e o invenție de vizionar ! strigă contele.

— Nu întrerupeți pe martor, zise președintele.

Bécher continuă să bată cîmpii. Confirmă că acuzatul fabricase în fața lui un lingou de aur de două livre, care fusese încercat mai tîrziu de o grămadă de meșteri aurari și toți declaraseră că e aur curat.

— Aţi uitat să menţionaţi, părinte, că bucata aceea i-am dat-o monseniorului arhiepiscop de Toulouse, pentru operele sale de binefacere, interveni iarăşi acuzatul.

— Aşa e, confirmă călugărul pe un ton lugubru. Aurul acesta a rezistat la toate cele treizeci şi trei de rugăciuni sfinte, cu blesteme şi cu afurisenii. Şi asta nu-l împiedica pe vrăjitor să-l facă să piară ca şi cum n-ar fi fost, cînd vrea el, stîrnind o bubuială de tunete de zici că vine sfîrşitul lumii. Însuşi monseniorul arhiepiscop a fost martor la aşa ceva şi s-a speriat din cale afară. Vrăjitorul se lăuda că aurul ăsta e *aur fulminant*, adică aur care poate exploda. S-a lăudat şi că poate transmuta şi mercurul, în acelaşi chip. De altfel, toate lucrurile astea sînt descrise pe larg într-un memoriu care e în posesia domniilor voastre.

Masseneau încercă să ia un ton glumeţ :

— Cum le spuneţi sfinţia voastră, părinte, mai-mai că ne vine a crede că acuzatul n-ar avea de făcut decît un semn şi tot palatul acesta s-ar surpa, întocmai ca Templul din Ierusalim.

Angelica simţi un fior de simpatie faţă de parlamentarul din Toulouse. Era duşmanul lui Geoffrey, dar un duşman cinstit.

Bécher holbă ochii cît cepele şi strigă făcîndu-şi cruce :

— Luaţi seama, domnilor magistraţi şi nu-l întărîtaţi pe vrăjitorul acesta ! E la fel de puternic ca Samson !

Vocea batjocoritoare a contelui se auzi din nou :

— Dacă aş avea într-adevăr puterile pe care mi le atribuie torţionarul acesta, în loc să-l facă să dispară, pe el şi pe alţii de teapa lui, mai curînd m-aş servi de vrajă ca să fac să dispară cea mai

puternică şi mai cumplită cetate de pe faţa pămîntului : prostia omenească ! Descartes nu avea dreptate cînd spunea că infinitul e o noţiune de nepătruns pentru mintea omului. Trebuia să ia ca termen de comparaţie prostia, care e într-adevăr mai aproape de infinit decît infinitul însuşi !

— Nu uitaţi, acuzat, că n-am venit aici ca să ascultăm dizertaţii filozofice şi că nu cîştigaţi nimic umblînd cu chiţibuşuri de soiul ăsta !

— Atunci să-l ascultăm mai departe pe acest vrednic reprezentant al Evului Mediu, rosti batjocoritor contele.

Judecătorul Bourié întrebă :

— Părinte Bécher, sfinţia voastră aţi asistat la aceste operaţii de alchimie asupra aurului şi sînteţi un savant recunoscut, o autoritate în materie. Spuneţi-ne, după părerea sfinţiei voastre, ce urmărea acuzatul prin aceste înţelegeri cu Satana ? Bogăţia ? Dragostea ?

Bécher se îndreptă din şale şi Angelica avu pentru o clipă viziunea unui înger al infernului, înalt, slab şi rău, care îşi înşfacă prada în ghearele lui nemiloase. Îşi făcu repede cruce şi fu imitată îndată de şirul de călugăriţe, care începeau să fie de-a dreptul fascinate de ceea ce se petrecea în faţa ochilor lor.

Bécher rosti cu o voce lipsită de orice expresie :

— Mie scopul lui îmi este clar. Bogăţia şi dragostea ? Nu. Puterea pămînteană, conspiraţia împotriva statului şi împotriva regelui ? Nici atît ! Fiinţa asta voia să devină la fel de puternică precum însuşi Dumnezeu ! Acesta era scopul lui ! *Să creeze el viaţa !* Asta voia ! Să-şi bată joc de Creatorul tuturor celor văzute şi nevăzute, creînd el altceva decît a creat Dumnezeu !

— Părinte, zise cu o politeţe rece Delmas, aveţi şi dovezi în sprijinul afirmaţiilor pe care le faceţi aici ?

— Am văzut, atîta cît se poate vedea cu ochii, am văzut homunculi ieşind din laboratorul lui diavolesc ! Am văzut gnomi, himere şi dragoni zămisliţi de el. O grămadă de ţărani, îi am pe listă, au văzut de nenumărate ori, noaptea, pe timp de furtună, cum dădeau tîrcoale dihăniile astea şi ieşeau din laboratorul lui, care într-o zi a fost distrus aproape cu totul de o explozie. El spune că era vorba de aur fulminant, eu jur că e *aur instabil sau statornic !*

Toată sala era cu sufletul la gură. Nimeni nu mişca, atent să nu scape un singur cuvînt. O călugăriţă leşină şi trebui să fie scoasă afară pe braţe.

Preşedintele se adresă din nou martorului, insistînd solemn asupra dorinţei tribunalului de a afla adevărul, dar că în faţa unor asemenea afirmaţii extraordinare, ca puterea de a insufla viaţă celor neînsufleţite, lucruri considerate întotdeauna drept poveşti, el se vedea obligat să-l invite pe martor să-şi cîntărească bine cuvintele şi să păstreze o anumită măsură a faptelor.

Îi ceru totodată, ca unui bun cunoscător ce era al ştiinţelor ermetice şi ca autor de cărţi cunoscute şi autorizate de biserică, să arate cum erau cu putinţă asemenea lucruri şi mai ales să spună dacă erau cunoscute precedente în materie.

Cumplitul călugăr se îndreptă iarăşi de şale şi păru mai înalt decît înainte. Te puteai aştepta să-l vezi întinzîndu-şi braţele cu sutana lui neagră, ca un corb înspăimîntător care vrea să-şi ia zborul, repezindu-se asupra prăzii.

— Nu ducem lipsă de cărţi celebre despre acest subiect, ţipă el ascuţit, rostogolind asupra a-

dunării priviri cuprinse de febră. Însuși marele Paracelsus, în *De natura rerum* [1], a afirmat că pigmeii, faunii, nimfele și satirii sînt zămisliți prin chimie. Alte scrieri arată că se pot găsi homunculi, adică niște omuleți mici de tot, în udul copiilor. Homunculul e mai întîi invizibil și în starea asta el se hrănește cu vin și cu apă de trandafiri. La o vîrstă anume, scoate un țipăt și atunci se consideră că a avut loc adevărata lui naștere. Doar magii înzestrați cu cele mai mari puteri pot face asemenea vrăji, făcînd să se nască făpturi de esență diavolească, iar contele de Peyrac, aci de față, e unul din magii aceștia atotputernici, fiindcă a spus de atîtea ori, chiar și aici, că n-are nevoie de piatra filozofală ca să opereze transmutația aurului. Doar să aibă la dispoziție, cine știe cum, însăși sămînța Vieții Metalelor, pe care a recunoscut că a căutat-o, după propriile lui cuvinte, la celălalt capăt al pămîntului.

Judecătorul Bourié se ridică înfierbîntat și bîlbîi plin de o bucurie răutăcioasă :

— Ce aveți de spus, acuzat, cu privire la aceste lucruri ?

Contele ridică din umeri cu indiferență și spuse rar :

— Cum vreți să combat viziunile unui individ care se vede limpede că e nebun !

— Nu aveți dreptul să ocoliți răspunsul, interveni calm Masseneau. Recunoașteți că «ați dat viață», cum zice părintele, acelor făpturi monstruoase despre care s-a vorbit aici ?

— Bineînțeles că nu, și chiar dacă așa ceva ar

---

[1] *De natura rerum* — Despre natura lucrurilor (lat.) (n. trad.).

fi cu putință, mărturisesc că eu unul nu sînt absolut deloc interesat în asemenea practici.

— Considerați deci că e posibilă zămislirea artificială a vieții ?

— Nu pot ști asta cu certitudine, domnule președinte. Știința nu și-a spus încă ultimul cuvînt iar natura oferea atîtea exemple tulburătoare. Cînd eram în Orient, am văzut transformarea unor anumiți pești în tritoni. Chiar am adus cîțiva din peștii aceștia la Toulouse, dar mutația nu s-a mai produs, probabl din cauza diferenței de climă.

— Pe scurt, rosti Masseneau cu un tremur dramatic în glas, dumneavoastră nu atribuiți nici un rol puterii dumnezeiești în crearea făpturilor vii ?

— Așa ceva n-am spus niciodată, domnule, răspunse calm contele. Nu numai că sînt credincios, dar cred cu tărie că toate ființele și toate lucrurile de Dumnezeu au fost create. Numai că nu văd nici un motiv ca să-i interziceți să prevadă anumite treceri de la vegetale la animale sau de la mormoloc la broască. Totuși, n-am fabricat niciodată făpturi din acelea pe care le numiți homunculi.

Atunci, Bécher scoase de sub cutele bogate ale sutanei lui o sticluță și o întinse președintelui. Flaconul trecu pe la toți jurații, din mînă în mînă. De la locul unde se afla, Angelica nu-și putea da seama ce era înăuntru, dar vedea că cei mai mulți din judecători își făceau cruce îngroziți, ba unul din ei strigă la secretarul lui și-i porunci să se ducă iute la capelă și să-i aducă aghiazmă.

Toți judecătorii aveau chipuri speriate de ceea ce văzuseră. Bourié își freca mîinile fără încetare, fără ca cineva să-și poată da seama dacă făcea asta

din satisfacţie sau din dorinţa de a îndepărta urmele sacrilegiului. Singurul nepăsător la spectacolul din sticluţă rămînea contele de Peyrac.

Sticluţa se întoarse la preşedintele Masseneau, care, pentru a vedea mai bine, îşi puse ochelari cu rame groase. După ce examină atent conţinutul, rupse tăcerea rostind :

— Monstrul acesta aduce mai curînd cu o şopîrlă cu corn.

Vocea lui suna a dezamăgire.

— Am descoperit doi asemenea homunculi pergamentoşi, care trebuiau să slujească acuzatului la farmecele lui blestemate, intrînd în laboratorul lui. Mi-am riscat viaţa, lămuri cu modestie călugărul Bécher.

Masseneau îl interpelă pe acuzat :

— Ne puteţi spune ce e... obiectul acesta din sticluţă ? Soldat, arată-i acuzatului obiectul ăsta !

Uriaşul în uniformă fu cuprins însă de un tremur cumplit. Bîlbîi ceva, se poticni, şovăi, apucă în sfîrşit cu hotărîre sticluţa, dar nu făcu doi paşi spre banca acuzaţilor că o scăpă jos şi piesa acuzatoare se prefăcu în cioburi.

Un freamăt adînc de dezamăgire străbătu sala, iar unii din spectatori ţinură să vadă mai îndeaproape şi se înghesuiră în faţă. Dar arcaşii se strînseră cu tărie în faţa primului rînd de scaune şi curioşii nu reuşiră să înainteze prea mult. Pînă la urmă, un halebardier înfipse vîrful halebardei în obiectul care zăcea pe jos şi merse pînă la Geoffrey de Peyrac, punîndu-i-l sub nas.

— Da, e un triton din cei pe care i-am adus din China, răspunse el netulburat. Probabil că au fugit din acvariul în care cufundam alambicul pentru ca apa în care stăteau să fie mereu călduţă. Bietele făpturi !...

*

* *

Angelica avu impresia că din tot ce se vorbise despre şopîrlele exotice, numai cuvîntul *alambic* fusese reţinut de asistenţă, care scăpă iarăşi o exclamaţie de uimire.

— Iată ultima din ultimele întrebări ale interogatoriului, reluă Masseneau. Acuzat, recunoaşteţi lista pe care v-o prezint ? Pe lista aceasta sînt înşiruite cărţile eretice şi de alchimie care se află pe un raft al bibliotecii dumneavoastră pe care îl cercetaţi foarte des. Văd în această enumerare şi *De natura rerum*, a lui Paracelsus, în care se află subliniate pasajele privitoare la fabricarea diavolească a acelor făpturi monstruoase, cum ar fi homunculii despre care a vorbit părintele Bécher. Pasajele sînt subliniate, repet, şi însoţite de scurte consideraţii scrise cu propria dumneavoastră mînă.

Contele răspunse cu o voce care începea să devină răguşită de oboseală :

— Este exact. Îmi amintesc că am subliniat anumite absurdităţi.

— Lista aceasta cuprinde de asemenea şi cărţi care, deşi nu se referă la alchimie, sînt totuşi interzise. Iată : *Franţa galantă devenită italiană*. Sau *Intrigile galante de la curtea Franţei*. Cărţile acestea sînt imprimate la La Haye sau la Liège, unde ştim bine că s-au pripăşit cei mai periculoşi pamfletari şi gazetari alungaţi din Franţa. Sînt introduse în ţară în mod clandestin şi cei care le citesc se fac vinovaţi de încălcarea edictelor. Semnalez de asemenea pe lista aceasta nume de autori ca Galileu sau Copernic, ale căror teorii aşa-zis ştiinţifice, biserica le-a condamnat oficial.

— Lista aceasta bănuiesc că v-a fost comunicată de un majordom al meu pe nume Clément, spion în slujba nu știu cărui înalt personaj, care a stat în casa mea cîțiva ani buni. Este exactă. Dar aș vrea să remarc, domnilor, că un iubitor de cărți poate avea două motive pentru a ține în biblioteca sa lucrări de soiul acesta. Fie că dorește să posede o mărturie indiscutabilă a inteligenței umane, cum am procedat eu păstrînd operele lui Galileu și ale lui Copernic, fie că vrea să măsoare scara prostiei omenești, raportînd-o la progresul pe care lumea l-a cunoscut din Evul Mediu și pînă azi. E cazul cărților care cuprind tot felul de elucubrații, ca cele ale lui Paracelsus sau Conan Bécher. Credeți-mă, domnilor, lectura unor asemenea tîmpenii e un chin.

— Dezaprobați deci condamnarea de către biserică a lucrărilor necuviincioase ale lui Galileu și Copernic ?

— Bineînțeles, fiindcă e limpede că biserica s-a înșelat. Asta nu înseamnă că îi aduc acuzații! Nu. Aș fi preferat cu siguranță să mă văd încredințat ei și cunoștințelor pe care le au judecătorii ecleziești despre vrăjitorie decît să fiu judecat într-un proces care bîjbîie atîta în sofisme fără rost.

Președintele făcu un gest teatral, parcă spre a arăta că îi era peste putință să scoată ceva cu judecată de la un acuzat atît de răuvoitor.

Se consultă în șoaptă cu colegii lui, apoi anunță că interogatoriul luase sfîrșit și că urma audierea unor martori ai acuzării. Făcu un semn spre gărzi și doi soldați merseră să deschidă ușa din spatele estradei, lăsînd să intre două călugărițe în alb, apoi alte patru în obișnuitele veșminte mohorîte și, în urma lor, doi călugări în sutane brune. Grupul lor se alinie în fața judecătorilor.

Președintele Masseneau se ridică, spunînd :

— Domnilor, ajungem la partea cea mai delicată a procesului. Numiți de însuși regele, apărătorul bisericii și al credinței în Dumnezeu, să judecăm acest caz de vrăjitorie, am fost siliți să căutăm mărturiile și dovezile care, după ritualurile bisericii apostolice și romane, ar putea arăta limpede că numitul senior de Peyrac are legături cu Satana. În special cel de-al treilea punct al ritualului spune că...

Se aplecă să ia o hîrtie și citi :

— ...spune că persoana care face tîrguri cu diavolul, numită din vremuri vechi *energumen*, posedă «puteri nepămîntești ale trupului și putere deplină asupra sufletului și trupului celorlalți». În baza acestui al treilea punct, tribunalul a reținut următoarele.

În ciuda frigului din sală, Masseneau se șterse cît putu mai discret pe frunte cu batista, apoi urmă cu glas cam nesigur :

— ...am primit plîngerea adresată nouă de stareța mănăstirii din Saint-Léandre, din Auvergne. Această cuvioasă călugăriță declară că una din novicele intrate de curînd în mănăstire și care pînă la un timp avusese purtări firești, întru totul potrivite cu sfințenia acelui loc, a început în ultima vreme să dea semne de tulburări diavolești, de care îl socotea vinovat pe contele de Peyrac. Novicea nu i-a ascuns maicei starețe că odinioară numitul a ademenit-o spre vinovate plăceri care țin de preacurvie și că tocmai remușcările stîrnite de păcatul acesta au hotărît-o să caute în mănăstire iertarea pentru faptele ei. Dar nici aici nu a putut găsi calea spre cele sfinte și nici vorbă să-și poată ispăși păcatele, căci acuzatul continua s-o ispitească de la depărtare cu vrăji care o făceau

să se simtă într-una încolțită de poftele cărnii. N-a trecut mult de la iscarea acestor tulburări și novicea i-a prezentat stareței și corpul delict, dovada susnumitelor vrăji, anume un buchet de trandafiri care îi fusese aruncat peste zidul mănăstirii de un necunoscut care avea silueta contelui de Peyrac și care nu putea să fie, în consecință, decît un demon, întrucît e fapt dovedit că la acea vreme acuzatul se afla în Languedoc, la palatul său din Toulouse. Buchetul în chestiune a stîrnit mare tulburare în întreaga comunitate a mănăstirii. Alte călugărițe au fost apucate pe nepusă masă de patimi neobișnuite și mai ales obscene. Cînd și-au mai venit în fire, toate au mărturisit că văzuseră un diavol șchiop, la a cărui simplă apariție se simțeau ca scoase din minți și îmboldite năprasnic să se împreuneze cu el. Cît despre biata novice a cărei prezență atrăsese în acea mănăstire diavoleasca arătare, aceasta rămînea într-un fel de transă mai toată vremea. Speriată de asemenea întîmplări, stareța a chemat în grabă în ajutor pe superiorii săi, astfel că, atunci cînd a început procesul numitului senior de Peyrac, eminența sa cardinalul arhiepiscop al Parisului ne-a trimis dosarul acestui caz. Cît despre călugărițele care au fost victime ale nerușinatelor pofte ale acuzatului, se află aici și vor depune mărturie.

Și, aplecîndu-se deasupra mesei, Masseneau se adresă cu infinit respect uneia din bonetele uriașe din fața lui :

— Soră Carmencita de Mérecourt, recunoașteți în acuzat pe cel care vă urmărește cu vrăjile lui ?

O voce pătimașă de contraalto răsună fierbinte :

— Recunosc în el pe singurul meu stăpîn !

Stupefiată, Angelica abia putea distinge, sub boneta albă, obrazul senzual al spaniolei.

— Totuşi, soră, interveni Masseneau încurcat, nu aţi îmbrăcat veşmîntul monahal tocmai pentru a vă închina întreaga viaţă lui Christos ?

— Am vrut să fug de icoana celui care m-a vrăjit. Nu s-a putut, mă urmăreşte pînă şi în timpul sfintelor slujbe din biserică !

Preşedintele rămase o clipă descumpănit, apoi îşi drese vocea şi se întoarse spre altă călugăriţă :

— Soră Louise de Rennefonds, îl recunoaşteţi aici pe cel ce vă apărea în timpul scenelor de delir cărora le-aţi căzut victimă în atîtea rînduri ?

O voce tînără şi tremurătoare răspunse slab :

— Da... dar nu ştiu sigur... Acela care punea mîna pe mine avea şi coarne !

Un hohot uriaş de rîs scutură sala din temelii.

— Aoleu ! strigă un conţopist tinerel, să ştii că i-or fi căzut cît a stat la pension la Bastilia !

Angelica era roşie de furie şi de umilinţă. Era pe punctul de a izbucni, dar sora lui Desgrez o apucă de mînă şi o strînse tare, spre a-i aminti că trebuia să-şi păstreze sîngele rece.

Masseneau se adresă stareţei mănăstirii din Auvergne :

— Maică stareţă, înţelegem pe deplin că asemenea împrejurări sînt cît se poate de dureroase pentru dumneavoastră, dar ne vedem nevoiţi să vă întrebăm dacă confirmaţi în faţa tribunalului cele declarate la anchetă.

Stareţa, o femeie vîrstnică şi aprigă, care nu părea deloc emoţionată, nu se lăsă rugată de două ori şi începu cu o voce ascuţită şi plină de indignare :

— De treizeci de ani sînt stareţa mănăstirii şi pot să vă asigur că n-am mai pomenit asemenea ruşine ca ceea ce se petrece de cîteva luni acolo. Cine n-a trăit într-o mănăstire, domnilor judecători, nu-şi poate nici măcar închipui cîte feţe ia cel viclean atunci cînd cine ştie ce nemernic de vrăjitor îl ajută să-şi vîre coada lui spurcată în treburile noastre sfinte. Nu vă ascund că datoria care îmi revine azi e de-a dreptul dureroasă pentru mine, căci să mă aflu în faţa unui tribunal mirenesc nu e deloc uşor, dar eminenţa sa părintele cardinal arhiepiscop mi-a poruncit să vin aici şi eu îi sînt datoare cu ascultare. Vă rog însă să fiţi de acord să mă ascultaţi separat, nu aşa.

Preşedintele anunţă că era de acord, spre marea satisfacţie a stareţei şi spre marea dezamăgire a publicului, care se înfierbîntase şi gusta din plin scenele tari la care asista. Aşa că tribunalul intră într-o încăpere din fund, împreună cu stareţa. şi numai Carmencita rămase pe loc, sub paza celor patru călugări care intraseră o dată cu călugăriţele şi a doi soldaţi elveţieni, care aveau pasămite rolul de a o feri de cine ştie ce viclenii ale acuzatului. Angelica îşi privea fosta rivală şi găsea că aceasta nu-şi pierduse nimic din frumuseţea de odinioară. Ba mai mult chiar, umbra zidurilor mohorîte ale mănăstirii îi mlădiase trăsăturile şi dăduse obrazului ei o strălucire nouă şi plină de farmec. Lucru simţit şi de public, care se desfăta cu privelişteа frumoasei călugăriţe, pe seama căreia se iscaseră deja şuşoteli şi chicote de rîs, repede înăbuşite.

Vocea maestrului Gallemand se auzi din nou :

— Mare pişicher schiopălăul ăsta ! Pe cinstea mea că parcă încep să-l stimez din ce în ce mai mult !

Angelica își dădu seama că Geoffrey nu aruncase nici măcar o privire spre Carmencita sau spre stareța care venise să depună mărturie. Acum, cînd tribunalul ieșise din sală, căuta să se odihnească puțin, încercînd să se sprijine cît de cît de banca acuzaților. Reuși să se așeze, dar cu prețul unor eforturi și dureri care îi umplură fața de convulsii. Atîta stat în picioare și mai ales torturile dinainte îl istoviseră cu totul de puteri. Angelica își simțea inima ca strînsă într-un clește privindu-l. Pînă aici soțul ei vădise un curaj supraomenesc. Reușise să vorbească liniștit, fără să-și poată reține, e drept, ironia lui obișnuită, care, din nefericire, nu putuse impresiona favorabil nici tribunalul și nici publicul, dar eforturile pe care fusese în stare să le facă fără îndoială că meritau toate laudele. Acum era limpede că se întorsese cu fața în altă parte decît aceea unde se afla Carmencita. Oare o văzuse ? Spaniola, părînd inertă, ca în transă, făcu un pas sau doi în direcția lui. Călugării și cei doi soldați se așezară îndată în drum, împiedicînd-o să meargă mai departe. Atunci, spre groaza tuturor celor din sală, fața frumoasă a călugăriței se crispă, cuprinsă de convulsii. Trupul porni să tremure puternic și gura i se deschidea și se închidea într-una, ca a unui pește pe uscat. Apoi duse brusc mîna la buze. Dinții se încleștară, ochii se dădură peste cap și o spumă albă apăru la colțurile gurii, transformîndu-se repede într-un clăbuc la a cărui vedere celor de față li se zbîrli părul de groază.

Desgrez țîșni în picioare zbierînd :

— Se preface ! Are o bucățică de săpun în gură !

Dar indignarea celor din jur față de o asemenea hulă fu atît de categorică încît bietul avocat încasă la iuțeală o grindină de pumni în cap și pe spinare și abia putu să se fofileze afară, cu scăfîrlia plină de cucuie și văzînd stele verzi.

În timpul acesta, Carmencita se zbătea din ce în ce mai tare, pradă unor convulsii care fascinau pe toți privitorii. Făcu cîțiva pași șovăitori în direcția acuzatului, dar călugări îi barară din nou trecerea. Atunci se opri, duse mîna la cap și își smulse boneta cu gesturi sacadate, aruncînd-o la pămînt și pornind îndată să se învîrtească iute pe un picior, ca un titirez. Călugării se aruncaseră asupra ei și încercau să o stăpînească, dar fie că nu îndrăzneau s-o strîngă prea tare, fie că era prea puternică pentru ei, le scăpa din mînă de fiecare dată, cu gesturi de luptător de bîlci sau de acrobat. Apoi se prăvăli pe podele, începînd să-și unduiască trupul asemenea unui șarpe, și reușind mereu să se strecoare printre picioarele călugărilor, pe sub sutanele lor, făcîndu-i să se împiedice și să vină grămadă la podea. Gesturile ei nerușinate atîțară mulțimea la culme, făcînd-o să uite frica și să privească cu ochi lacomi cum își ridica poalele, trăgînd și de ale călugărilor. Aceștia, bieții de ei, îngroziți cu totul, cădeau mereu pe jos și se zbăteau să se ridice, rușinați și zăpăciți, făcîndu-și într-una cruce, în timp ce arcașii, aiuriți de spectacolul neașteptat, nu îndrăzneau să se amestece.

În sfîrșit, frumoasa posedată, zvîrcolindu-se și unduind în toate părțile, reuși să smulgă de pe ea ultimul veșmînt și arătă mulțimii gîfîitoare din pretoriu trupul ei superb, lipsit de orice acoperămînt.

Vacarmul fu asurzitor. Oamenii urlau, fără să se poată opri. Unii voiau să iasă, închinîndu-se

speriați, cei mai mulți voiau să ajungă mai în față, să vadă mai bine. Un magistrat vîrstnic, aflat în primul rînd, se ridică, se urcă pe estradă și, smulgîndu-și roba neagră, semn al dregătoriei lui, o aruncă peste trupul gol și lucitor al călugăriței și reuși să acopere goliciunile ei, ferindu-le de ochii lacomi ai mulțimii.

Atunci, la un semn al cuiva din apropiere, se urniră și călugărițele care se aflau lîngă Angelica. Toată lumea se dădea la o parte din calea lor, deschizîndu-le drum, căci purtau însemnele așezămîntului spitalelor generale. O înconjurară pe Carmencita și, scoțînd la iveală șnururi pregătite dinainte, o legară într-o clipă ca pe un burduf bine strîns, după care o luară pe umeri și se îndreptară cu prada lor spre ieșire.

Atunci răsună un urlet cumplit :

— Priviți-l pe Satana ! Rîde !

Cîteva brațe se întinseră acuzatoare, arătîndu-l pe Geoffrey de Peyrac. Acesta într-adevăr rîdea fără să încerce să se abțină. Angelica recunoscu înnebunită hohotele acelei veselii naturale și spontane care o umpleau cîndva de încîntare, dar toți ceilalți vedeau aici pur și simplu o provocare a puterilor iadului.

Mulțimea tresări, parcă biciuită la vederea unei asemenea nelegiuiri, care întrecea orice închipuire. Valul de lume se tălăzui în față, spre estradă, s-o facă mii fărîme, cu acuzat cu tot. Elveții încrucișară halebardele, amenințători. Fără ei, cu siguranță că procesul n-ar mai fi avut nici un rost să continue.

— Vino încoace ! auzi Angelica o șoaptă la ureche.

Sora lui Desgrez o trăgea de mînă.

— Oricum, sala tot va fi evacuată, continuă ea. Să vedem ce a făcut deșteptul de frate-meu. Ne spune el dacă ședința continuă azi sau dacă se amînă pe altă dată.

11

Dădură peste avocat în micul bufet ținut în curte de fiica și de ginerele călăului. Maestrul Desgrez, cu fața numai vînătăi și umflături, cu minunăția de perucă mototolită și pusă strîmb, era cam nervos.

— Ați fost martore la comportarea dumnealor, care au profitat de absența judecătorilor !... Vă asigur că, dacă eram mai aproape, o făceam eu să scuipe numaidecît bucățica de săpun din gură cu care făcea clăbucii ăia nemaipomeniți. Dar nu-i nimic, chiar exagerările dumnealor îmi vor fi de folos în pledoaria mea !... Numai să vină părintele Kircher mai repede și atunci sînt liniștit. Ia, stați jos aici, pe băncuța asta, lîngă foc, să vă mai încălziți puțin. Am comandat ouă și cîrnați de porc. Sper că n-ai pus în cîrnați ceva zeamă de căpățînă de mort, frumoaso, așa e ? se întoarse el spre patroană, ciupind-o galant de obraz.

— Vai, domnule, se poate ? răspunse cu drăgălășenie tînăra, aruncîndu-i o ocheadă. Pe aceea o păstrăm pentru supa săracilor.

Angelica stătea cu coatele pe masă, ținîndu-și obrajii în palme. Desgrez o privea uluit, crezînd că plînge, dar își dădu seama în curînd că era scuturată de un rîs nervos.

— Ah, Carmencita asta ! bîigui ea, cu ochii plini de lacrimi stăpînite. Ce comediană ! Nicioda-

tă n-am mai văzut așa ceva ! Crezi că a făcut-o intenționat ?

— Cu femeile nu se știe niciodată, mîrîi avocatul.

La o masă apropiată un conțopist bătrîn și hîtru, lămurea celor care erau cu el :

— Nu știu dacă o fi comedie ce-a făcut călugărița aia, dar dacă a fost, apoi a fost ceva de mare artă. Cînd eram tînăr, am asistat la procesul abatelui Grandin, care a fost ars pe rug fiindcă le vrăjise pe călugărițele din Loundun. Și taman așa s-a petrecut și atunci. Nu erau în sală atîtea mantale cîte să le îmbrace pe toate călugărițele care se dezbrăcau de cum îl vedeau pe Grandin. Pînă să zici miau, gata, erau toate în pielea goală ! Și încă ce ați văzut voi azi n-a fost nimica ! Pe alea să le fi văzut cum făceau ! Goale pușcă, uite-așa se trînteau pe jos și începeau...

Aici coborî vocea, urmărit cu atenție de comesenii lui, care începură imediat să rîdă.

Angelica simțea că începe să-și mai revină.

— Scuzați-mă că m-a apucat rîsul. Sînt la capătul puterilor.

— Rîzi ,fetițo, rîzi cît poți, murmură posomorît Desgrez. Vine ea și vremea plînsului, nici o grijă ! Văd că nu mai apare părintele Kircher ! Ce Dumnezeu s-o fi întîmplînd cu el ?

Auzind strigătele unui scrib public care se fîțîia prin curte, în lipsă de clienți, îl chemă și cumpără o bucățică de hîrtie, îi mai dădu cîțiva gologani ca să-i împrumute pentru o clipă o pană de scris și, mîzgălind în grabă cîteva cuvinte, chemă pe un aprod și-i dădu un mic bacșiș să ducă îndată biletelul la locotenentul poliției, domnul d'Aubray.

— Acest d'Aubray era un bun prieten cu tata, lămuri el. I-am scris că suport eu toate cheltuielile, numai să pună imediat toată poliția în picioare ca să-l găsească pe părintele Kircher și să-l aducă încoace.

— La Templu l-ai căutat ? zise Angelica.

— Oho ! De nu știu cîte ori, dar degeaba. Părinții iezuiți cică părintele Kircher a plecat cu noaptea în cap la palatul de justiție. Unde o fi nimerit nu știu, că aici nu l-a văzut nimeni...

— Și ce s-ar fi putut întîmpla cu el ? întrebă alarmată Angelica.

— Nimic. Atîta doar că m-aș fi simțit mai liniștit dacă-l vedeam aici. În principiu, demonstrația practică a extragerii aurului trebuie să-i convingă pe judecători, oricît ar fi de mărginiți. Dar nu ajunge să-i convingem, trebuie să le luăm de-a binelea piuitul. Și numai vocea părintelui Kircher e în stare să-i facă să nu îndeplinească porunca regelui. Ia haideți să mergem, fiindcă am impresia că ședința se reia și pe urmă ne trezim cu ușile închise.

*

* *

Ședința de după-amiază fu deschisă de președintele Masseneau, care arătă că judecătorii reușiseră să-și formeze o convingere destul de limpede asupra diferitelor aspecte ale dificilului proces pe care îl aveau de judecat, ca și în legătură cu persoana acuzatului, așa că puteau fi audiați acum și martorii apărării.

Desgrez făcu semn ușierului și acesta introduse un puștan lung și deșirat, care intră dezghețat și se opri în fața judecătorilor.

Spuse că se numea Robert Davesne și că era ucenic la meșterul lăcătuș Dasron, în strada Feronnerie, la firma Cheia de Aramă. Jură să spună numai adevărul și luă ca martor pe Sfîntul Elois, patronul lăcătușilor.

Apoi, martorul se apropie de președintele Masseneaușî îi întinse peste masă un mic obiect, pe care acesta îl privi cu surpriză și neîncredere.

— Asta ce mai e ? rosti el tulburat.

— Dom-le, eu v-o zic p-a dreaptă, că e o șmecherie cu arc. Cînd te uiți așa la dumneaei, zici că e o cruce, cum am mai făcut una, cînd m-a pus jupînul s-o lucrez eu, că cică numa-n mine are încredere din toți băieții din prăvălie. Cînd i-a comandat-o părintele ăla.

— Ce e cu ironia asta ? întrebă cu severitate președintele, întorcîndu-se spre Desgrez.

— Domnule președinte, acuzarea a menționat, în sarcina clientului meu, reacțiile acestuia în cursul unei ședințe de exorcism care a fost efectuată la Bastilia sub privegherea numitului Conan Bécher, căruia refuz să-i dau vreun titlu ecleziastic, din respect pentru biserică. Conan Bécher ne-a încredințat că proba «atingerilor diavolești» a dovedit că acuzatul era vîndut lui Satana, fiindcă la toate atingerile cu crucea scotea urlete de-i băga în sperieți și pe soldații de pază, care au văzut multe la viața lor. Ce vreau eu să dovedesc în fața dumneavoastră e că crucea cu care s-a făcut ședința aceea era identică cu cea de față. Acest fals exorcism, pe care tribunalul riscă să se bazeze în stabilirea verdictului său, s-a făcut cu o cruce *măsluită*. Pare obișnuită, dar are un arc care se declanșează cu o apăsare imperceptibilă a unghiei și înfige în carne un ac ascuțit. Nu cred că există

om normal care să poată suporta așa ceva fără să izbucnească în răcnete ca unul posedat de demoni.

Furios și palid la față Fallot de Sancé se ridică și întinse acuzator brațul, dar președintele reteză scurt :

— Gata cu poveștile ! Crucea asta e aceeași cu cea cu care s-a îndeplinit exorcismul ?

— Este copia ei exactă. Originalul a fost dus chiar de acest ucenic la Bastilia, acum circa trei săptămîni și dat lui Bécher. Ucenicul poate depune mărturie.

În clipa aceea, flăcăul declanșă acul ascuns, care țîșni chiar sub nasul președintelui, făcîndu-l să se dea speriat înapoi.

— În calitate de președinte al instanței, recuz acest martor de ultimă oră, care nici măcar nu figurează pe lista martorilor. În afară de asta, e nevîrstnic și mărturia lui trebuie pusă sub cauțiune. Ca să nu mai vorbim că trebuie să fie un martor interesat. Ia spune drept, cît ți-a dat domnul ăsta ca să vii încoace ? Dar să nu minți, că pun să te jupoaie de viu !

— Nu mint, luminăția voastră ! Nu mi-a dat nimica pînă acuma, dar mi-a promis că-mi dă de două ori cît mi-a dat părintele ăla de colo, adică fix dooj'de livre !

Furios, Masseneau se întoarse spre avocat :

— Maestre, vă pun în vedere că, dacă insistați să înregistrăm asemenea mărturii plătite, mă voi vedea silit să renunț la audierea celorlalți martori ai apărării !

Desgrez lăsă capul în jos în semn de supunere și flăcăul o șterse cu mare iuțeală, fericit că nu-l luase nimeni să-l jupoaie de viu.

* * *

— Să intre următorii martori ! porunci cu voce uscată Masseneau.

Începu imediat un zgomot greu, însoţit de forfotă şi de hîrşcîieli ca de mobilă tîrîtă de hamali în timpul mutatului. Doi sergenţi deschiseră calea unui cortegiu ciudat. Mai întîi cîţiva docheri voinici, năduşind sub povara încărcăturii, tot felul de pachete şi lăzi de forme ciudat, din care ieşeau căpătîiele unor ţevi de fier, de foale de forjă şi de alte obiecte care lăsară pe toată lumea cu gura căscată de uimire. Apoi doi cărbunari cu coşuri de mangal şi cu ulcioare de gresie purtînd etichete cu inscripţii ciudate. În urma lor apăru uriaşul Kouassi-Ba, gătit de sărbătoare, o găteală în legea lui, adică bustul gol cu dungi albe de caolin, care vîrîră în sperieţi pe cei din sală.

Angelica scăpă un oftat de uşurare şi ochii i se umeziră de lacrimi la vederea lui. «Ce oameni de ispravă ! Ştiu că stăpînul lor e în primejdie şi au venit să-l ajute !»

De îndată ce-şi lăsară încărcătura jos, oamenii plecară. Rămaseră doar bătrînul Fritz Hauer şi Kouassi-Ba, care se apucară să despacheteze şi să instaleze forja portativă şi foalele mici aduse special pentru spaţiul acesta îngust. Apărură şi două creuzete şi vasul căptuşit cu cenuşă de oase. Apoi saxonul desfăcu doi saci. Dintr-unul scoase o bucată mare şi informă de zgură, iar din celălalt o altă bucată, care părea a fi de plumb.

Se auzi vocea lui Desgrez :

— Conform dorinţei unanim exprimate de domnii judecători, de a vedea şi de a auzi totul în legătură cu acuzaţia de transmutaţie prin vrăjitorie

a aurului, iată martorul şi «complicii» lui, ca să mă exprim în termeni juridici, ai operaţiei presupuse a beneficia de ajutorul forţelor malefice. Au venit în ajutorul fostului lor stăpîn, nu pentru că numele lor ar fi fost smulse prin tortură clientului meu, contele de Peyrac... Acum, domnule preşedinte, vă rog respectuos să îngăduiţi acuzatului să execute în faţa dumneavoastră, împreună cu ajutoarele sale, demonstraţia ştiinţifică a ceea ce actul de acuzare numeşte «sortilegiu magic», în timp ce, după opinia acuzatului, este vorba de extragerea aurului invizibil din aceste roci, prin procedee chimice fireşti.

Maestrul Gallemand şopti la urechea vecinului său:

— Domnii aceştia sînt sfîşiaţi între curiozitate, atracţia fructului oprit, şi consemnul sever venit foarte de sus. Dacă ar fi cu adevărat răi, ar proceda refuzînd evidenţa. Rămîne să vedem.

Angelica se scutură cu teamă la gîndul că singura dovadă palpabilă a nevinovăţiei lui Geoffrey ar fi putut fi interzisă de judecători în ultima clipă. Dar aceştia se arătară stăpîniţi mai mult de curiozitate sau poate de spiritul de justiţie, care precumpăni asupra poruncilor primite. Geoffrey fu invitat de Masseneau să preia conducerea operaţiunilor, urmînd ca tot el să răspundă pe parcurs întrebărilor pe care judecătorii aveau să găsească de cuviinţă să i le pună.

— Puteţi jura, conte, că toată povestea asta cu aurul fulminant, sau ce-o fi, nu e primejdioasă şi că nici acest palat şi nici persoanele care se găsesc aici nu se află în pericol ?

Angelica băgă de seamă, nu fără o anumită răutate, scuzabilă la urma urmei, că aceşti teribili judecători, temători în faţa misterioaselor pregă-

țiri ce se desfășurau înaintea lor, îi înapoiau mieroși titlul celui pe care-l spoliaseră de tot, fără nici o formă de proces.

Geoffrey întări că nimeni nu era în nici un fel de pericol.

Judecătorul Bourié ceru insistent să fie chemat înapoi părintele Bécher, ca să supravegheze desfășurarea experienței și să confirme dacă într-adevăr același lucru văzuse și la Salsigne, altminteri acuzatul și oamenii lui puteau recurge la cine știe ce șiretlicuri care să înșele buna credință a curții.

Masseneau își înclină cu gravitate peruca, în semn de încuviințare și Angelica nu-și putu stăpîni frisonul nervos care o străbătea de fiecare dată la vederea acestui călugăr, care era nu numai adevăratul suflet damnat al procesului, ci probabil ingeniosul care avusese ideea crucii trucate și a spectacolului oferit de Carmencita. Oare căuta să justifice usturătorul lui eșec în alchimie ? Sau era vorba mai curînd de un vizionar nebulos, avînd si el, ca toți nebunii, momente de luciditate ? La urma urmei, nici nu mai avea vreo importanță, era călugărul Bécher și atîta tot. El reprezenta tot ceea ce combătuse Geoffrey de Peyrac, deșeul, reziduul unei lumi apuse, acel întunecat Ev Mediu care se întinsese ca un giulgiu peste Europa și care, retrăgîndu-se lăsa ici și colo spumele sterile ale gîndirii sale mistice și pătimașe, plină de sofisme și de dialectică adînc coruptă.

Cu mîinile în mînecile largi ale sutanei sale negre, Bécher, cu gîtul întins, cu ochii țintă, îi supraveghea pe Fritz Hauer și pe Kouassi-Ba, care instalaseră forja și toată țevăraia și acum se străduiau de zor să ațîțe focul.

Angelica îl auzi pe un preot din spatele ei spunînd cuiva :

— Nu cred că o asemenea adunare de figuri atît de stranii ca ajutoarele acuzatului, mai ales maurul acela înspăimîntător, ca să nu mai vorbesc de felul cum arată acuzatul însuși, nu cred, zic, ca asta să facă o impresie prea liniștitoare unora mai slabi de înger. Din fericire, Dumnezeu știe întotdeauna să-i recunoască pe credincioșii săi. Am auzit că s-a mai făcut o ședință de exorcism, secretă dar în bună regulă, la ordinul arhidiocezei Parisului, și concluzia a fost că gentilomul acesta nu are nici în clin nici în mînecă cu diavolul. S-ar putea să fie vorba de fapt, de alte dedesubturi...!

Inima bietei Angelica era sfîșiată între disperare și curaj. Cu siguranță că preotul din spatele ei avea dreptate. Măcar dacă Fritz Hauer, cu fața lui bătînd în albastru, și Kouassi-Ba, negru ca păcatul, n-ar fi fost așa de înspăimîntători în ochii celor care îi vedeau pentru prima oară !... Iar cînd Geoffrey se îndreptă șchiopătînd spre forja încinsă, asta nu făcu decît să întărească aerul sinistru al tabloului...

Acuzatul ceru unui sergent să ia o bucată de zgură, poroasă și neagră, și s-o arate președintelui și tuturor judecătorilor. Alt sergent puse la dispoziția judecătorilor o lupă foarte puternică, cu care să se poată convinge asupra naturii bucății de zgură.

— Vedeți, domnilor judecători, e o *mată* de pirită auriferă, topită, extrasă din mina mea de la Salsigne, zise contele.

Bécher confirmă :

— Da, e aceeași materie neagră pe care am sfărîmat-o și am spălat-o, fără să dau de fir de aur în ea !

— Nu-i nimic, părinte, spuse acuzatul cu o deferență care îl făcu pe călugăr să se simtă flatat,

veţi avea iarăşi ocazia să vă arătaţi talentele de spălător de aur. Kouassi-Ba, dă-i părintelui un mojar.

Şi Bécher, cu mînecile suflecate, porni să pi-seze de zor zgura neagră, care se lăsa transformată cu uşurinţă în praf mărunt.

— Domnule preşedinte, vă rog să aveţi bună-voinţa de a trimite după un hîrdău cu apă şi un vas de cositor curat, frecat bine cu nisip.

În timp ce doi elveţieni plecau în grabă să a-ducă cele cerute, contele le înfăţişă judecătorilor un lingou de metal.

— Este plumb, plumbul obişnuit din care se toarnă gloanţele şi ţevile, zis *plumb sărac*, fiindcă nu conţine nici aur şi nici argint.

— Cum putem să ne încredinţăm de asta ? rosti protestantul Delmas.

— Vă voi demnostra practic.

Fritz Hauer aduse fostului lui stăpîn o lumî-nare groasă de seu şi două blocuri albe de piatră poroasă, care păreau foarte uşoare. Cu un cuţitaş, acesta săpă într-unul din cele două blocuri o cavi-tate nu prea adîncă.

— Ce materie e asta ? întrebă Masseneau. E ar-gilă albă pentru porţelanuri ?

— Nu, e din cenuşă de oase, cenuşa aceea care deja v-a impresionat atît în prima parte a audierii! Veţi vedea că, de fapt, tot rolul ei este acela de a absorbi materia murdară, plumbul topit, cînd îl încălzesc cu flacăra lumînării.

Lumînarea fu aprinsă şi Fritz Hauer aduse un mic tub curat în unghi drept, iar contele porni să sufle în aşa fel încît îndrepta flacăra lumînării asu-pra bucăţii de plumb aşezate în cavitatea din blocul alb şi poros. Flacăra se îndoi, atingînd plumbul

care începu să se topească, scoţînd vapori de un albastru murdar.

Bécher ridică a avertisment un deget.

— Savanţii numesc asta «suflarea pietrei filozofale», rosti el cu o voce zgîriată.

Contele se întrerupse o clipă.

— Ascultîndu-l pe imbecilul ăsta, ai zice că toate coşurile caselor nu sînt decît răsuflarea lui Satana !

Călugărul se smeri, luîndu-şi un aer de martir, iar preşedintele îl chemă pe acuzat la ordine.

Geoffrey de Peyrac începu iar să sufle, cu mai multă tărie, şi, în întunericul serii care începea să se lase, plumbul topit porni să fiarbă ca o pastă roşie ,apoi se potoli şi în fine se întunecă. Dintr-o dată toţi cei de faţă văzură cum norişorul de vapori se risipi, iar plumbul dispăruse cu totul.

— Această scamatorie de bîlci nu dovedeşte absolut nimic, zise Masseneau.

— Dovedeşte numai că cenuşa de os a absorbit sau, dacă vreţi, că *a băut* tot plumbul slab oxidat. Iar asta arată că acest plumb nu conţine aur sau argint, fapt pe care am vrut să vi-l demonstrez tocmai prin această operaţie pe care metalurgiştii saxoni, cei mai buni din lume, o numesc *încercare la alb*. Acum aş vrea să-l rog pe sfinţia sa părintele Bécher să înceteze cu spălatul prafului aceluia negru pe care eu îl numesc aurifer dar din care nu va scoate niciodată un fir de aur, oricît l-ar spăla. Îmi voi îngădui să-i arăt încă o dată cum trebuie procedat.

Cei doi elveţieni sosiseră cu hîrdăul de apă şi cu vasul de cositor. Călugărul, triumfător, fîţîia mereu pe sub nasurile judecătorilor praful negru, devenit o mocirlă unsuroasă.

— Vedeţi ? Vedeţi ? Ce vă spuneam eu ? Nici urmă de aur ! Ca să scoată cineva aur din terciul ăsta nenorocit trebuie neapărat să fie vrăjitor, asta e la mintea cocoşului !

— Aurul e invizibil, repetă Geoffrey. Din roca asta sfărîmată, ajutoarele mele îl vor scoate numai cu ajutorul plumbului şi al focului. Eu nu voi lua parte la operaţia asta, ca să puteţi fi convinşi că nu a intervenit nici un element nou, nici o formulă cabalistică şi că nu e vorba decît de un proces artizanal, practicat de nişte lucrători la fel de puţin vrăjitori ca orice fierar sau arămar.

Maestrul Gallemand murmură :

— Vorbeşte prea simplu şi prea bine. Şi prea n-au să aibă ce să mai spună. Aşa că au să-l acuze că a vrăjit sala, cu judecători cu tot.

Fritz Hauer şi Kouassi-Ba porniră din nou să se agite. Bécher, vizibil reticent, dar exaltat de ceea ce considera el a fi misiunea lui şi rolul hotărîtor pe care simţea că-l capătă cu fiecare clipă în acest proces în care era convins că apără biserica şi credinţa în Dumnezeu, urmărea fără un cuvînt încărcarea forjei cu mangal.

Saxonul luă un creuzet mare de pămînt ars şi puse în el plumbul şi praful negru al zgurii pisate presărînd deasupra un praf alb, borax. Deasupra puse un strat gros de mangal şi introduse cu o lopată vasul în cuptor, în timp ce Kouassi-Ba trăgea din răsputeri la foale.

Angelica admira răbdarea cu care soţul ei, mîndru şi dispreţuitor cu cîteva clipe mai înainte, urmărea acum experienţa. Rămînea departe de forjă, lîngă banca acuzaţilor, dar lumina dădea feţei lui străluciri minunate, în care Angelica îl recunoştea pe Geoffrey al ei, iubitul ei Geoffrey. Toată scena

avea ceva sinistru și prevestitor de nenorocire, dar ea stătea pierdută cu privirile pe chipul lui...

În focul iute din cuptor, masa de plumb și de zgură se topea. Aerul din sală se umplea de fum și de un miros acru și înecăcios, care îi făcea pe cei din primele rînduri să tușească și să strănute. Masa la care se aflau judecătorii dispăru treptat în valurile urît mirositoare în timp ce Angelica își spunea că judecătorii aveau totuși și oarecare merite expunîndu-se astfel, dacă nu vrăjilor, măcar unui experiment cît se poate de neplăcut.

Julecătorul Bourié se ridică și ceru îngăduința să se apropie. Masseneau fu de acord. Dar Bourié, despre care începuse să se șoptească în sală că i se promiseseră trei abații în cazul cînd procesul se termina cu o sentință aspră, rămase în picioare între cuptorul încins și banca lîngă care stătea acuzatul și îl pîndea pe acesta cu o tenacitate de pisică flămîndă. Fumul din cuptor îl înăbușea aici mai rău decît la masa de la care se ridicase, dar rămînea țeapăn pe poziție, fără să-l scape din ochi pe Peyrac.

Judecătorul Fallot de Sancé părea să stea și el pe cărbuni încinși. Evita privirile colegilor lui și se frămînta nervos pe jilțul lui îmbrăcat în catifea roșie.

«Bietul Gaston !» se gîndi Angelica. Și nu-i mai dădu nici o atenție.

Creuzetul se încinsese la roșu și deveni în curînd alb.

— Gata ! porunci saxonul care, murdar de funingine, năduşit și plin de cenușă de oase, părea mai curînd un monstru ieșit din infern.

Kouassi-Ba încetă să mai lucreze la foale. Fritz Hauer apucă grijuliu creuzetul cu ajutorul unui cleşte și îl trase dintre flăcări parcă fără nici un

efort. Negrul potrivi în faţa lui o formă de nisip şi un şuvoi strălucitor ca argintul ţîşni, vărsîndu-se în formă într-un vîrtej de scîntei şi de fum alb.

Contele apăru să iasă din muţenia lui şi zise alene :

— Puteţi vedea, domnilor judecători, plumbul aliat acum cu aurul din zgură. Vom sparge forma şi vom topi aliajul pe cenuşa de oase, care va absorbi numai plumbul şi va lăsa aurul aproape pur.

Fritz Hauer înfăţişă judecătorilor o cărămidă mare din cenuşă de oase, cu o cavitate mare săpată într-una din feţe. Puse cărămida pe foc şi se apucă să spargă cu un ciocan forma în care plumbul amestecat cu aur se închegase. Luă apoi cu grijă bucata încă fierbinte şi o aşezâ uşor în cavitatea săpată în cărămidă. Cînd şi cărămida şi plumbul ajunseră la incandescenţă, făcu semn lui Kouassi-Ba să lase foalele şi acesta adună îndată, cu grijă, toate resturile de mangal din cuptor. Nu mai rămăsese decît cărămida încinsă la roşu, umplută cu plumb topit, care fierbea şi devenea din ce în ce mai luminos.

Kouassi-Ba luă o ţeavă curbată şi începu să sufle, dar aerul rece, în loc să domolească incandescenţa, mai curînd o înviorâ şi baia de plumb topit căpătă o strălucire de-a dreptul orbitoare.

— Uite vrăjitoria ! ţipă ascuţit Bécher. Nu mai e strop de cărbune şi focul e din ce în ce mai mare! Uitaţi-vă ! Cele trei culori ! Uitaţi cum se împlineşte Desăvîrşita Lucrare ! Magie ! Magie diavolească !

Kouassi-Ba şi Fritz Hauer nu-i dădeau atenţie ci continuau să sufle pe rînd asupra băii de metal lichid, care se zbuciuma din ce în ce mai puternic, pînă cînd în mijloc se formă un nucleu de foc. Apoi, cînd negrul încetă să mai sufle, nucleul a-

cesta porni să se învîrtească în jurul propriei lui axe şi începu să-şi piardă strălucirea, devenind din ce în ce mai întunecat.

Apoi, spre surprinderea tuturor celor de faţă, sfera această căpătă pe neaşteptate o sclipire vie, deveni albă, se agită şi căzu afară din cavitatea săpată în cărămidă, rostogolindu-se pe jos pînă la picioarele contelui, unde se opri.

— E oul lui Satana ! mugi Bécher, cu muşchii gîtului zbătîndu-i-se înfricoşători, ca nişte funii groase. E oul lui Satana, care se întoarce la cel ce l-a zămislit ! E tunetul iadului ! Aur fulminant, creştini ! Acum are să ne omoare pe toţi !

Lumea sări în picioare, pradă unei panici indescriptibile. Toţi căutau să se îndrepte spre uşă, ici şi colo cîţiva strigau din răsputeri că nu e nici o primejdie. Masseneau răcnea cît îl ţineau plămînii să se aducă făclii, iar pe deasupra întregului vacarm tuna vocea lui Bécher, care invoca *oul filozofic* şi *puiul înţelepciunii,* cu atîta dîrzenie încît un tînăr secretar se cocoţă pe bancă şi începu să cînte cocoşeşte.

«Dumnezeule sfinte, oamenii aceştia n-au înţeles nimic !» îşi spunea în neştire Angelica, frîngîndu-şi mîinile.

Apărură cîţiva vătăşei cu făclii şi spaima mulţimii se mai domoli. Contele, care nici nu se clintise de la locul lui, atinse cu vîrful unui baston bucata de metal care i se oprise la picioare şi zise :

— Kouassi-Ba, du domnilor judecători lingoul acesta.

Fără ezitare, negrul veni iute, luă în mînă bucata de metal şi o duse, ţinînd-o în palmă, în faţa judecătorilor.

— E aur ! gîfîi Bourié, aruncînd priviri năuce în jur. E aur !

Şi vru să ia în mînă sfera strălucitoare, dar abia o atinse că scoase un urlet care făcu să sară din loc inimile tuturor celor adunaţi acolo.

— Frige ! zbieră el. E focul iadului !

— Cum se face, conte, interveni Masseneau, încercînd să dea vocii sale rezonanţe ameninţătoare, cum se face că servitorul dumneavoastră suportă căldura metalului încins ?

— Foarte simplu, domnule preşedinte, toată lumea ştie că negrii şi cărbunarii din Auvergne nu se ard nici dacă ţin jar în palmă.

Fără să-l fi invitat cineva, Bécher scoase de undeva o sticluţă cu aghiasmă şi o vărsă pe corpul delict, care începu să sfîrîie încet, ceea ce iarăşi băgă pe mulţi în sperieţi, făcîndu-i să regrete că nu stătuseră acasă.

— Domnilor judecători ! mugi el aruncînd în jur priviri care ardeau, aţi putut vedea cu toţii cum a fost zămislit, chiar sub ochii dumnealui şi sfidînd toate exorcismele şi toate rugăciunile, aurul diavolesc. Toate rugăciunile au rămas neputincioase! Judecaţi dumneavoastră înşivă ce puteri are vrăjitorul pe care trebuie să-l condamnaţi !

— Părinte, zise potolit Masseneau, consideraţi că e aur adevărat ?

Călugărul se strîmbă şi scoase din nesfîrşitele sale buzunare un alt flaconaş, scoţîndu-i dopul cu infinite precauţii.

— Am aici nişte apă tare, care atacă nu numai alama şi bronzul, dar şi aliajul de aur cu argint. Măcar că vă pot spune de pe acum că e *purum aurum.*

— Adevărul este ca aurul acesta nu e absolut pur, interveni contele. Dacă nu ar fi avut şi un mic procent de argint nu s-ar fi produs lumina aceea puternică de la sfîrşit şi lingoul n-ar fi sărit

jos. E un fenomen cunoscut de mult timp. primul care l-a descris a fost Berzelius.

Vocea plină de răutate a lui Bourié răsună strident :

— Berzelius acesta al dumneavoastră, că eu nu-l cunosc, a fost măcar creștin catolic ?

— Fără îndoială, răspunse cu blîndețe batjocoritoare contele, fiindcă era un suedez trăitor în Evul Mediu.

Bourié rînji furios :

— Fără îndoială că onorata curte va ține seama de o mărturie atît de îndepărtată și o va aprecia la justa ei valoare !

Urmă un scurt moment de lîncezeală a discuțiilor, fiindcă judecătorii, lăsîndu-și capetele unul spre altul, se consultau dacă era cazul să amîne continuarea ședinței pe a doua zi sau să continue în seara aceea pînă la sfîrșit. Era tîrziu dar nimeni nu voia să plece acasă.

Angelica nu simțea nici urmă de oboseală. Parcă ar fi fost ruptă de ea însăși. Undeva, în străfundurile gîndirii, o idee înțepătoare ca un ghimpe se agita nelămurit, fără să se lase limpede înțeleasă. Poate că demonstrația extragerii aurului fusese interpretată defavorabil ? Nu, nu se putea, mai curînd Bécher, exaltatul acesta, îi indispusese pe judecători. Masseneau, în care ea văzuse din prima clipă un dușman, declarase sus și tare că avea să fie neutru și pînă la urmă era vizibil că era convins de nevinovăția contelui și accesele lui de duritate erau mai curînd de ochii lumii. Dar tot tribunalul acesta nu era alcătuit din oameni ai nordului, răi și sălbatici ? Iar publicul, în afara lui Gallemand, care era în stare să facă haz de orice, pînă și de rege, era și el înclinat tot spre vinovăția acuzatului! Iar călugărița de lîngă ea, cu siguranță că gîndea

la fel ca Angelica, numai că asta îi folosea lui Geoffrey cît o frecție pe un picior de lemn...

Ah, dacă toată tărășenia asta s-ar fi petrecut la Toulouse !...

Și avocatul acesta, necunoscut, sărac lipit pămîntului, cînd avea să fie lăsat să vorbească ? Sau poate avea să se dea de partea puterii ? Nu era deloc exclus. De ce nu mai spunea nimic de atîta timp ? Și părintele Kircher, unde era părintele Kircher ? De ce nu mai venea o dată ? Sau poate venise și intrase neobservat ?

Și Angelica își chinuia degeaba privirile încercînd să deslușească, printre cei din sală, trăsăturile de țăran cumsecade și înțelept ale marelui exorcist al Franței.

Șoapte alarmante alergau în jurul ei ca într-un vis urît :

— Se zice că Bourié are să primească trei dioceze dacă obține condamnarea acuzatului... Peyrac nu face bine că vădește o gîndire atît de avansată... Prea multă minte strică ! Să vezi că au să-l condamne... Iar spui prostii : ce să-l mai condamne, că e deja condamnat de luni de zile, zevzecule !

Președintele Masseneau tuși solemn.

— Domnilor, ședința continuă. Acuzat, mai aveți ceva de spus în afară de cele arătate pînă acum ?

Contele de Peyrac se îndreptă pe bastoanele sale și vocea i se auzi plină, sonoră, cu un accent de sinceritate și de omenie care impresionă pe toată lumea :

— Jur în fața lui Dumnezeu, pe capetele binecuvîntate ale celor mai dragi ființe, soția și copilul meu, că nu cunosc nici diavol nici sortilegiu, că n-am practicat niciodată transmutația aurului și nici nu am creat făpturi vii după îndemnuri diavolești. Nu

am otrăvit şi nu am vrut să otrăvesc pe nimeni şi nici nu am căutat vreodată să fac rău aproapelui meu prin farmece sau recurgînd la ajutorul puterilor oculte !

O voce limpede, copilăroasă, ţîşni pe neaşteptate din mulţime :

— Te credem !

Judecătorul Bourié sări ca ars, agitîndu-şi mînecile largi :

— Fiţi cu băgare de seamă, iubiţi confraţi ! Iată efectul farmecelor despre care n-am vorbit îndestul ! Nu uitaţi că i se zice Vocea de Aur ! Vocea care a zăpăcit atîtea femei !

Aceeaşi voce de adineauri se auzi din nou :

— Să cînte ! Cîntă-ne ceva, să te auzim şi noi!

De data asta sîngele meridional al preşedintelui Masseneau îşi spuse cuvîntul :

— Tăcere ! urlă el cu atîta putere încît geamurile zbîrnîiară şi toată lumea tăcu, speriată. Tăcere sau vă dau afară pe toţi ! O vorbă să nu mai aud ! Sergent, un cuvînt dacă mai suflă vreunul, la beci cu el ! Răspunzi cu capul ! Domnule Bourié, staţi jos, gata cu întreruperile, nimeni nu are voie să vorbească pînă nu-l întreb eu. Maestre Desgrez, unde sînteţi ? Poftiţi încoace !

— Aici sînt, domnule preşedinte, se auzi vocea avocatului.

Masseneau mai pufni mînios de cîteva ori, silindu-se să-şi cîştige calmul, apoi urmă, parcă ceva mai potolit :

— Domnilor, justiţia regelui are nevoie, ca să poată să se pronunţe, de toate garanţiile care se cer. Iată de ce în acest proces, deşi e un proces cu uşile închise, regele, în magnanimitatea sa, n-a vrut să-l priveze pe acuzat de nici un mijloc de apărare. Aşa că am considerat că e în interesul jus-

tiției să accept ca acuzatul să facă aici toate demonstrațiile pe care le-a crezut necesare, chiar dacă unele din ele iată că par a nu fi lipsite de primejdii, ca să aruncăm o lumină deplină asupra procedeelor magice de a căror deținere este acuzat. Și, ca supremă dovadă a nesfîrșitei mărinimii a regelui nostru, acuzatului i s-a încuviințat să fie asistat de un avocat. Maestre Desgres, aveți cuvîntul !

12

Desgrez se ridică, salută respectuos curtea de judecată, mulțumi regelui pentru înalta sa generozitate, precizînd că vorbește în numele clientului său, apoi urcă pe mica estradă de două trepte de pe care urma să-și susțină pledoaria.

Văzîndu-l cum se instala la locul lui, bățos și sigur pe el, plin de gravitate, Angelicăi aproape că nu-i venea a crede că era același tinerel flămînd și jerpelit, adulmecînd mereu cu nasul lui ascuțit, hoinărind prin cele mai sordide locuri din Paris și fluierîndu-și într-una cîinele.

Bătrînul domn Clopet, grefierul care lucrase și el la dosar, veni și se așeză, conform obiceiului, în genunchi în fața lui.

Desgrez, foarte sigur de el, privi spre masa judecătorilor, apoi spre public. Părea că vrea să vadă pe cineva anume în mulțime. Angelica avu impresia că era galben ca ceara, dar se gîndi că poate din cauza luminii slabe a făcliilor. Mai ales că, atunci cînd începu să vorbească, vocea îi răsună limpede și puternică, fără umbră de emoție :

— Domnilor judecători, după atîtea eforturi depuse de acuzare și de dumneavoastră înșivă, în

cursul cărora știința dumneavoastră în materie de legi nu a putut fi egalată decît cel mult de înalta dumneavoastră erudiție clasică, și toate acestea, insist, neavînd alt scop decît acela de a lumina pe deplin justiția regelui și a face să triumfe dreptatea, ați epuizat, domnilor, toate luminile astrelor pentru a lămuri cît mai deplin prezentul proces. După clarvăzătoarele citate latinești sau grecești ale unor atît de înalte autorități, ce-i mai rămîne oare unui avocat obscur, aflat la prima lui cauză importantă, în care are neasemuita onoare de a pleda în fața unor sori ai erudiției juridice, ce-i mai rămîne, deci, de făcut, ca să mai găsească cine știe ce raze mici și neînsemnate care să poată lumina, cît de cît, cu modestie și teamă, adevărul ascuns în hăul celei mai îngrozitoare din acuzațiile care se pot aduce unui om ? Acest adevăr îmi apare, vai, atît de îndepărtat și atît de periculos de scos la iveală, încît tremur în sinea mea și aproape că-mi vine să doresc ca această flacără să se stingă și să mă lase în liniștea în care mă aflam mai înainte. Numai că acum e prea tîrziu pentru așa ceva. Am văzut, așa că trebuie să vorbesc. Și nu numai să vorbesc, ci și să strig, de-a binelea așa : Fiți cu băgare de seamă, domnilor ! Fiți cu băgare de seamă, în așa fel încît soluția pe care o veți alege dumneavoastră azi, aici, să nu ridice răspunderi strivitoare în fața secolelor care vor veni ! Nu vă înregimentați cu bună știință în rîndurile acelora pentru ale căror erori copiii copiilor noștri, întorcînd cîndva privirile spre secolul în care ne aflăm, să zică scîrbiți : «Era un secol al fățărniciei și al ignoranței. Căci pe vremea aceea un strălucit gentilom de neam ales, acuzat de vrăjitorie, a fost condamnat pentru simpla vină că era un eminent savant.»

Avocatul făcu o pauză, încercînd să scruteze expresia feţelor judecătorilor, dar aceştia se străduiau să nu trădeze nimic din ce gîndeau, aşa că urmă cu voce scăzută şi patetică :

— Imaginaţi-vă, domnilor, o scenă din timpurile trecute, din acea epocă întunecată cînd strămoşii noştri nu ştiau să se folosească decît de grosolane unelte şi arme din piatră. Şi iată că unuia dintre ei îi dă prin cap să arunce în foc pămîntul unui anumit teren şi scoate de acolo o materie dură, necunoscută pînă atunci. Ai lui se îngrozesc, ţipă că e vorba de vrăjitorie şi îl condamnă. Totuşi, iată că azi, după trecerea atîtor veacuri, materia aceea, fierul, e atît de necesară vieţii noastre încît lipsa ei este de neconceput. Merg mai departe şi zic : dacă aţi avea curiozitatea, domnilor, să pătrundeţi în laboratorul unui fabricant de parfumuri din zilele noastre, v-aţi gîndi să-l acuzaţi de vrăjitorie pe onestul şi harnicul meseriaş numai pentru că laboratorul lui e înţesat de retorte şi alambicuri care nu scot întotdeauna mirosuri plăcute ? Nu, n-aţi face asta, fiindcă în înţelepciunea domniilor voastre v-aţi da seama că aşa ceva ar fi ridicol. Şi totuşi, ce mistere se petrec în odaia în care lucrează acest meşter, acest adevărat artist în felul lui, care materializează, sub formă de lichid, lucrul cel mai puţin vizibil din cîte se află pe lume: mirosul. Nu vă amestecaţi, domnilor judecători, cu aceia cărora li se potriveşte cumplitul cuvînt al Evangheliei : «Au ochi de văzut şi nu văd ; au urechi de auzit şi nu aud.» Adevărul este, domnilor, că e cu neputinţă ca cineva să creadă că numai obiceiul de a se ţine de oarecare cercetări mai neobişnuite obicei pe care l-a vădit clientul meu, ar fi putut îngrijora spiritele domniilor voastre, spirite luminate şi receptive la tot ce înseamnă

știință adevărată, în sensul învățăturii creștinești pe care cu toții o slujim. Dar au intervenit aici anumite circumstanțe care pot avea darul nefast de a nedumeri pînă și persoane de înaltă erudiție ca domniile voastre, întrucît persoana clientului meu e înconjurată de o reputație stranie, care pe drept cuvînt v-a determinat să o cercetați mai îndeaproape, pentru a face să triumfe adevărul și dreptatea, în numele acelui strălucit stăpîn care e regele nostru. Să stăm și să analizăm, domnilor, pe ce fapte se sprijină această reputație și să vedem dacă fiecare din faptele acestea, luat în parte, poate susține cît de cît acuzația de vrăjitorie. Copil catolic, născut din părinți catolici, Geoffrey de Peyrac e încredințat unei doici protestante și, la vîrsta de patru ani, e aruncat pe fereastră de niște exaltați, în zăpadă, în curtea unui castel. E schilodit și desfigurat. Ar trebui, domnilor, să acuzăm de vrăjitorie pe toți șchiopii și pe toți aceia a căror vedere ne face să întoarcem privirile cu oroare ? Nu, firește. Totuși contele, chiar dezmoștenit din fragedă pruncie de soartă, iată că păstrează alte însușiri pe care nefericita întîmplare de atunci nu i le-a răpit. Are o voce minunată, pe care și-o cultivă studiind cu maeștri italieni. Ar trebui, deci, să acuzăm de vrăjitorie pe toți acei cîntăreți cu voci divine care scot din minți femeile, pînă și pe doamnele cele mai nobile ? Contele călătorește mult și din aceste călătorii se întoarce cu mii de povestiri care lasă pe toată lumea cu răsuflarea tăiată de uimire. A studiat obiceiurile popoarelor pe care le-a cunoscut, filozofiile lor. Ar trebui atunci să condamnăm pe toți călătorii și pe toți filozofii ? Nu. Dar toate astea conturează un personaj foarte complicat, la urma urmei. Prea s-au adunat multe

însuşiri într-un singur om ! Omul acesta a dobîndit o învăţătură dintre cele mai înalte şi s-a îmbogăţit graţie gîndirii lui, vorbeşte minunat şi cîntă neînchipuit de frumos, omul acesta, în ciuda fizicului lui dizgraţios, place femeilor. Şi îi plac şi ele lui, iar el nu ascunde asta. Slăveşte dragostea, după pilda poeţilor din vechime, şi are numeroase aventuri. Că printre iubitele sale se nimeresc şi exaltate sau destrăbălate, asta nu poate mira pe nimeni, Dumnezeu a umplut grădina pămînteană de tot felul de flori şi contele a primit răsplata obişnuită în asemenea împrejurări. Viaţa lui libertină ştim bine că nu poate fi încuviinţată de nici un om cu porniri cucernice, dar asta nu înseamnă că e un fenomen singular şi izolat. Fiindcă dacă ar fi trebuit, domnilor judecători, să ardem de vii pe toţi nobilii cărora le plac femeile frumoase şi care îşi urmează îndemnul inimii, mi-e teamă că Franţa n-ar avea destule păduri pentru a ridica atîtea ruguri...

Sala fu străbătută de un freamăt de încuviinţare, punctat chiar de cîteva pufnete de rîs, care destinseră atmosfera. Angelica era zăpăcită cu totul de iscusinţa lui Desgrez, de tactul cu care pomenise de averea lui Geoffrey, cînd tocmai averea asta stîrnise atîtea invidii, ca să accentueze, în schimb, asupra vieţii libertine cărora se dedau, de fapt, toţi nobilii. Puţin cîte puţin, reducea dezbaterea la proporţiile unei bîrfe oarecare de provincie, încît aproape că era de mirare că se iscase un asemenea tărăboi numai pentru atîta lucru.

— Are succes la femei... reluă încet Desgrez, iar noi ne mirăm, noi, ceilalţi reprezentanţi ai sexului tare. Ne mirăm că un om cu fizicul lui stîrneşte în frumoasele doamne din sud pasiuni mis-

tuitoare. Domnilor, e prea mult să ne pronunțăm în această privință tocmai noi. De cînd e lumea lume, a fost oare cineva în stare să pătrundă în inimile femeilor și să găsească o explicație logică pasiunilor lor ? Să ne oprim, respectuoși, la marginea acestui mister, și să nu încercăm să-l dezlegăm tocmai noi. Altminteri am fi obligați să ardem pe rug toate femeile, și iarăși îmi iau îngăduința să afirm că n-ar fi bine !

Sala izbucni acum de-a binelea în rîsete și aplauze, întrerupte cu furie de Bourié, care se ridică din jilț, roșu la față, țipînd :

— Destul cu bîlciul ăsta ! E curată bătaie de joc la adresa tribunalului și a bisericii ! Uitați că acuzația de vrăjitorie a fost lansată inițial de un prinț al bisericii, un arhiepiscop ? Uitați că principalul martor al acuzării e un cuvios călugăr și că acuzatul a fost supus unui exorcism în bună regulă, care a demonstrat fără putință de tăgadă legăturile lui cu Satana ?

— Nu uit nimic, domnule judecător Bourié, răspunse cu gravitate Desgrez, și am să vă răspund la toate. Este adevărat că monseniorul arhiepiscop din Toulouse a formulat primul acuzația de vrăjitorie împotriva contelui de Peyrac, cu care avea o dispută veche de ani de zile. Nu știu dacă din cauza regretului pentru gestul său sau pentru că a considerat că exagerase cu dîrzenia, fapt este că monseniorul de Fontenac a cerut în numeroase rînduri ca acuzatul să fie judecat de un tribunal ecleziastic și s-a desolidarizat de orice sentință pe care ar urma s-o pronunțe în această chestiune un tribunal civil. Mai mult decît atît, domnilor judecători, monseniorul arhiepiscop de Toulouse se desolidarizează, într-o scrisoare în posesia căreia mă

aflu şi pe care v-o ţin respectuos la dispoziţie, se desolidarizează, zic, aprioric de faptele şi cuvintele individului pe care domniile voastre îl consideraţi primul martor al acuzării, călugărul Conan Bécher. În legătură cu acesta, a cărui stare de sănătate mintală cred că pare suspectă oricărui om de bună credinţă, amintesc că el este responsabil de unica şedinţă de exorcism pe care am impresia că se bazează acuzarea. Exorcism care a avut loc în închisoarea Bastilia, în ziua de 4 decembrie a anului trecut, în prezenţa părinţilor Frélat şi Jonathan, aci de faţă amîndoi. Nu contest autenticitatea procesului-verbal încheiat cu acea ocazie, înţelegînd prin asta că recunosc că a fost într-adevăr întocmit de Bécher şi cei doi, despre care nu mă pot pronunţa dacă sînt creduli, ignoranţi sau complici. Dar contest validitatea acestui exorcism, domnilor ! Nu vreau să intru în detalii privind modul în care s-a desfăşurat această sinistră ceremonie, ci mă mărginesc la a supune atenţiei domniilor voastre două chestiuni. Mai întîi, călugăriţa care a simulat deja în prezenţa dumneavoastră simptomele posedării de către diavol, este acea Carmencita de Mérecourt, pe care un om de la grefă a văzut-o azi, la ieşirea din sală, scuipînd o bucăţică de săpun pe care o avusese în gură şi de care se slujise ca să facă acei clăbuci cu care a reuşit să impresioneze adînc pe toată lumea. Ştim bine că aşa fac mulţi milogi care stîrnesc mila lumii în bîlciuri sau pe stradă, simulînd un atac de epilepsie. A doua chestiune pe care v-o înfăţişez vă este cunoscută, deşi se pare că nu a fost convingătoare. Este vorba de acea cruce trucată, înzestrată cu acul acela ascuţit, probă pe care aţi refuzat să o înregistraţi. Şi totuşi, domnilor, dacă ar fi aşa ? Dacă un nebun plin de cruzime a supus un om la cazne

grele tocmai în scopul de a vă deruta pe domniile voastre și de a vă face să-l condamnați cu inimile împăcate, gîndind că o faceți pe bună dreptate? Am aici declarația medicului închisorii Bastilia, scrisă la cîteva zile după înfiorătoarea experiență.

Și Desgrez citi cu voce sacadată raportul maestrului Malinton, medicul Bastiliei, care, chemat fiind la căpătîiul unui deținut al cărui nume nu i se comunicase, dar care avea fața brăzdată de cicatrice adînci, constatase că acesta avea pe tot corpul mici suprafețe inflamate, care păreau a fi fost consecințele unor înțepături de ac foarte adînci.

În sală se lăsă o tăcere adîncă, pe care Desgrez o lăsă cîteva clipe să-și facă efectul înainte de a continua :

— Și acum, domnilor, a sosit ceasul să ascultăm o voce autorizată, al cărei nevrednic purtător de cuvînt sînt, o voce care, dincolo de meschinăria omenească, a căutat totdeauna să păstreze o măsură în toate. A sosit momentul ca eu, modest slujbaș, să fac să se audă aici glasul bisericii. Și iată ce rostește glasul acesta...

Despături o foaie mare de hîrtie și citi :

— *În această noapte de 26 decembrie 1660, în temnița palatului de justiție din Paris, s-a îndeplinit ședința de exorcism asupra persoanei seniorului Geoffrey de Peyrac de Morens, acuzat de înțelegere cu Satana. Știindu-se că, după ritualul bisericii romano-catolice, adevărații posedați trebuie să aibă cele trei însușiri diavolești, și anume : 1) cunoașterea limbilor pe care nu le-au știut niciodată ; 2) puterea de a ghici și de a cunoaște lucrurile cele mai tainice și 3) puteri supraomenești ale trupului, am cercetat în această noapte de 26 decembrie, în calitate de unic împuternicit de Sanctitatea Sa ca exorcizor al întregii dioceze a Parisului, asistat de*

doi cuvioşi fraţi din congregaţia noastră, pe deţinutul conte de Peyrac, supunîndu-l la toate probele prescrise de ritualul bisericii noastre apostolice şi romane. De unde am constatat că exorcizatul nu înţelegea deloc limbi necunoscute lui pînă atunci, şi în special limbile chaldeeană şi ebraică, cunoscute de cei doi fraţi care m-au asistat. Că este extrem de învăţat, dar ceea ce ştie firesc, nu ghicind prin diavolească uneltire. Că puteri supraomeneşti nu are şi în general trupul său e mult mai slab decît ale altor semeni, mai ales avînd vechi infirmităţi şi unele răni recente, ce par a fi făcute cu un ac lung şi ascuţit. Declarăm dar că numitul Geoffrey de Peyrac nu este cîtuşi de puţin posedat de demoni şi nici înţelegere cu aceştia nu are, fiind în toate un om normal şi cu frica lui Dumnezeu...

Desgrez făcu o scurtă pauză, înainte de a arunca ultimul argument :

— Domnilor, acest document este semnat de părintele reverend Kircher, marele exorcizor al Franţei, şi de asistenţii săi, părintele de Marsan şi părintele de Montaignat.

*

* *

Ai fi putut auzi căzînd un ac. Uluirea şi tulburarea celor din sală deveniseră aproape palpabile şi totuşi nimeni nu îndrăznea să mişte sau să vorbească.

Desgrez privi semeţ spre judecători.

— După ce o atît de strălucită autoritate s-a pronunţat limpede, ce aş mai putea adăuga eu ? Domnilor juraţi, dumneavoastră veţi pronunţa aici un verdict. Dar ce e sigur e că verdictul acesta va fi dat în deplină cunoştinţă a unui lucru sigur :

tocmai biserica, în numele căreia vi s-a cerut condamnarea acestui om, îl declară nevinovat de fapta de vrăjitorie pentru care a fost adus aici... Domnilor, vă las în fața conștiințelor dumneavoastră!

Cu mișcări precise, își puse toca pe cap, își aranjă din cîteva gesturi peruca și coborî treptele micii estrade.

Atunci, judecătorul Bourié se ridică și vocea lui neplăcută rupse tăcerea sălii :

— Să vină aici ! Să vină încoace părintele Kircher și să depună mărturie cu privire la ședința aceea de exorcism, care e din cale afară de suspectă, de la cap la coadă ! Mai întîi că nici n-a fost făcută cu știrea justiției ! Cine l-a invitat pe el să se amestece ?

— Părintele Kircher va veni și va depune mărturie, răspunse calm Desgrez. Deja trebuia să fie aici. Am trimis să-l caute.

— Ei bine, eu vă asigur că n-are să vină ! țipă Bourié. Ai mințit cu nerușinare, ai falsificat toată povestea aia aiurită, cu exorcisme care să ne impresioneze pe noi ! Ai invocat aici, fără să aduci nici o dovadă, nume de personalități ecleziastice care să deruteze pe cine te ascultă ! Înșelătorie strigătoare la cer !

Desgrez lăsă la o parte solemnitatea pe care și-o confecționase pentru aceste momente și își recăpătă vioiciunea lui obișnuită, repezindu-se la Bourié :

— Mă insulți, jupîne ! Dacă dumneata ești un plastograf cunoscut de o lume-ntreagă, crezi că toți sînt pe potriva dumitale ? Eu nu-mi uit jurămîntul depus cînd am intrat în corpul avocaților; dumneata n-ai nimic sfînt, pentru doi gologani ți-ai vinde și sufletul !

Atmosfera săli se încinse imediat și publicul, fericit de întorsătură, aștepta cu ochii zgîiți urmarea, sperînd măcar într-o încăierare. Masseneau se ridicase în picioare și încerca să păstreze liniștea, dar vocea lui Desgrez răsuna limpede peste toată hărmălaia :

— Cer amînarea ședinței pe mîine ! Părintele Kircher va veni să întărească prin viu grai procesul-verbal !

În clipa aceea, ușa se deschise cu zgomot și un curent de aer înghețat năvăli înăuntru, aducînd și cîțiva fulgi de zăpadă. Intrară cu pas apăsat doi arcași, iar în urma lor un bărbat scurt și îndesat, învești mîntat în negru și abia cu cîțiva fulgi pe haine, semn că venise pînă aici cu trăsura. Lumea se dădu la o parte din fața lui, făcîndu-i loc pînă în față, unde rosti cu o voce bolovănoasă :

— Domnule președinte, am înțeles că încă mai țineți ședință la ora aceasta tîrzie și m-am grăbit să vă prind înainte de a încheia, fiind vorba de o chestiune pe care o consider de maximă importanță.

— Da, vă ascultăm, domnule locotenent de poliție, răspunse tulburat Masseneau.

Dmnul d'Aubray se întoarse spre avocat, zicînd :

— Maestrul Desgrez, aici de față, m-a anunțat să-l caut în toate părțile pe părintele reverend Kircher, de a cărui prezență în fața acestui tribunal depind multe. Mi-am trimis oamenii în toate părțile unde ar fi putut să se afle părintele, dar fără nici un rezultat. Acum o oră am fost anunțat că la morga închisorii Châtelet se află cadavrul unui călugăr pescuit înainte de prînz în Sena. M-am transportat la localitate, împreună cu un părinte iezuit de la Templu, care-l cunoștea bine

pe părintele Kircher. Cînd am ajuns la Châtelet, părintele acesta l-a recunoscut formal în persoana înecatului pe părintele Kircher. Doctorul zice că moartea pare să fie survenit de dimineaţă de tot...

— Va să zică nu te-ai dat în lături nici de la crimă ! ţipă Bourié, întinzînd braţul acuzator spre avocat.

Ceilalţi judecători se agitau, preşedintele părea că îşi pierduse capul la aflarea acestei veşti, iar mulţimea din sală striga :

— Gata ! Ajunge ! Isprăviţi o dată, ori aşa, ori aşa !...

Angelica, mai mult moartă decît vie, nu reuşea să-şi dea seama cui se adresau zbieretele mulţimii. Sala începuse să se învîrtească cu ea şi zgomotul din jur ajunsese insuportabil. Îşi puse mîinile la urechi.

Îl văzu pe Masseneau ridicîndu-se şi făcu un efort imens ca să-l poată auzi :

— Domnilor, şedinţa se reia. Martorul decisiv de ultimă oră anunţat de avocatul apărării, părintele reverend Kircher, e mort, iar domnul locotenent de poliţie d'Aubray, aici de faţă, n-a găsit asupra lui nici un act care să poată arunca vreo lumină în cauza pe care o judecăm aici. Considerînd că un document de o asemenea importanţă capitală nu putea fi întărit decît de părintele reverend Kircher în persoană, care să depună mărturie în faţa tribunalului, considerăm incidentul închis. Urmează ca tribunalul să se retragă pentru deliberare.

— Nu se poate ! răcni disperat Desgrez. Domnule preşedinte, nu faceţi asta ! Amînaţi şedinţa pe mîine, daţi-mi timp să-i caut pe asistenţii părintelui Kircher ! Părintele Kircher a fost asasinat !

— Da, asasinat de dumneata ! guiță ascuțit Bourié, turbat de furie. Ai să dai socoteală, nemernicule !

— Cui să dau socoteală ? mugi Desgrez spumegînd gata să facă moarte de om. Cui ? Unui plastograf ordinar ca tine, nenorocitule ?

— Maestre Desgrez ! răcni și președintele. Calmați-vă, maestre, și aveți încredere în înțelepciunea judecătorilor !

*
* *

Angelica nu-și putu da seama dacă deliberarea durase minute sau ore. I se părea că judecătorii nici nu se clintiseră, că erau dintotdeauna acolo, numai că acum stăteau în picioare. Nu băgase de seamă cînd se ridicaseră. Președintele Masseneau era alb ca hîrtia și buzele îi tremurau. Începu să citească cu mare greutate :

— ...în numele regelui, numitul Geoffrey de Peyrac de Morens, acuzat și dovedit de crima de rapt, impietate, magie, vrăjitorie și alte fărădelegi arătate în proces, pentru a căror ispășire va fi dat pe mîna executorilor înaltei justiții a regelui și dus în fața bisericii Notre-Dame, ca să se pocăiască public pentru cele săvîrșite, cu capul descoperit, în picioarele goale, cu funia de gît și avînd în mînă o lumînare de cincisprezece livre. După care va fi dus în Place de Grève, unde va fi ars de viu pe un rug care va fi înălțat în acest scop, pînă cînd tot trupul său se va preface în cenușă, urmînd ca numita cenușă să fie împrăștiată în cele patru vînturi. Toate bunurile lui, de orice natură, se confiscă în folosul

regelui. Înainte de a fi executat, i se va aplica tortura mare. Tribunalul condamnă pe numitul Fritz Hauer, supus saxon, dovedit de cîrdăşie cu numitul Geoffrey de Peyrac, la spînzurătoare în acelaşi loc cu stăpînul său. Tribunalul iartă pe numitul Kouassi-Ba, celălalt complice, de pedeapsa cu moartea pe care ar fi meritat-o şi acesta, şi îşi arătă întreaga sa clemenţă, în numele regelui, condamnîndu-l pe numitul maur numai la galere pe viaţă...

Lîngă banca infamiei, silueta înaltă a contelui, sprijinit pe cele două bastoane, se clătină.

— Sînt nevinovat !

Strigătul răsună într-o tăcere de mormînt. Nimeni nu spunea nimic.

Contele îşi veni repede în fire şi spuse calm, cu o voce înăbuşită :

— Domnule baron de Masseneau, înţeleg că nu e momentul în care să îmi proclam nevinovăţia. Am să tac. Dar, înainte de a părăsi locul acesta, vreau să omagiez în mod public grija pe care aţi arătat-o pentru echitatea acestui proces, a cărui preşedinţie şi ale cărui concluzii v-au fost impuse. Primiţi, din partea unui nobil de viţă veche, asigurarea că dumneavoastră sînteţi infinit mai vrednic de a purta un blazon decît cei care vă poruncesc.

Faţa rotundă a parlamentarului se strîmbă dureros. Toţi îl văzură ducînd mîinile la ochi şi îi auziră hohotele de plîns, printre cuvinte de nimeni înţelese, în afară de Angelica şi de condamnat, singurii din sală care cunoşteau graiul din Languedoc :

— Adio ! Adio şi iartă-mă, frate de acasă !

Angelica porni singuratică să traverseze noaptea de smoală a Parisului dinaintea zorilor. Rămăsese singură, în învălmășeala de la ieșire se pierduse de sora lui Desgrez.

Pașii o duceau parcă fără știrea ei către Templu. Nu se putea gîndi la nimic, tot ce-și dorea era să ajungă o dată în cămăruța mică de la mătușa Cordeau și să se plece deasupra leagănului lui Florimond.

De cît timp mergea ? N-ar fi putut spune. Străzile erau pustii, vremea cumplită îi ținea și pe jefuitori prin cotloanele lor. Nici tavernele nu erau prea însuflețite, mușterii plecarseră spre sălașele lor iar puținii care nu reușiseră să plece își mărturiseau acum necazurile, plîngăreți, pe umărul cine știe cărei tîrfe aproape adormite. Zăpada înăbușea toate zgomotele și tăcerea orașului era lugubră.

Apropiindu-se de zidurile Templului, Angelica își dădu seama că la ora aceea porțile trebuiau să fie încuiate. Dar îndată auzi dangătul înăbușit al clopotelor de la Notre-Dame din Nazareth și numără cinci lovituri. Într-un ceas, vătaful Templului avea să deschidă porțile. Fulgii de zăpadă i se topeau pe obraji, dar, din fericire, roba groasă de lînă, cu sumedenia ei de fuste, cu mantaua groasă și cu gluga zdravănă o apărau de minune de frig. Numai picioarele îi înghețaseră.

Simți în pîntece zbuciumul pruncului și puse mîna în partea unde viața nenăscută se zbătea. Se simți dintr-o dată cuprinsă de o furie surdă. De ce copilul acesta se încăpățîna să trăiască, în timp ce Geoffrey avea să moară ?

Încă înainte de a apuca să se căiască pentru asemenea gînduri, văzu perdelele de zăpadă ce cădeau de sus parcă despicîndu-se şi o matahală uriaşă, informă, se năpusti spre ea, cu un gîfîit cumplit. Dădu să ţipe, dar nu putu. Se rezemă, sfîrşită de puteri, de un zid, şi în clipa aceea îşi dădu seama că era Sorbonne, cîinele lui Desgrez, care se ridicase cu labele pe umerii ei şi o lingea plin de afecţiune pe faţă.

Angelica îl mîngîie, uşurată, scrutînd întunericul plin de fulgi care dansau. Sorbonne însemna Desgrez. Deci, Desgrez trebuia să apară şi el şi, o dată cu el, speranţa. Nu se putea ca aprigul avocat să nu dospească vreo idee. El o învăţa ce trebuia făcut pentru a-l salva totuşi pe Geoffrey. Nu era totul pierdut, asta nu se putea întîmpla !...

Auzi în sfîrşit pasul grăbit al avocatului pe podul de lemn.

— Sînteţi aici, doamnă ?

— Da.

Desgrez se apropie. Nu-l vedea, dar era atît de aproape de ea încît îi simţea limpede mirosul de tutun, care îi amintea cu atîta neîndurare de Geoffrey.

— Doamnă, au încercat să mă aresteze cînd ieşeam din palatul de justiţie. Am avut noroc cu Sorbonne, care mă aştepta la uşă şi l-a gîtuit pe unul din ipistaţi şi aşa am apucat să scap cu fuga. Cîinele v-a luat urma şi am ajuns aici amîndoi. Acum, doamnă, nu v-a mai rămas decît să vă faceţi nevăzută. Înţelegeţi ? Nici nume, nici demersuri, nimic, nimic nimic ! Nu e de glumă, doamnă, altminteri o să fiţi găsită într-o dimineaţă în Sena, ca părintele Kircher, iar feciorul dumneavoastră va rămîne orfan şi de mamă. Eu unul, vă spun drept, n-am fost luat pe nepregătite, aşa că am un

cal gata de drum la poarta Saint-Martin. Într-o oră sînt departe.

Angelica se încleştase de vesta lui udă.

— Mă părăseşti ?... Pleci şi dumneata ? reuşi ea să bîiguie, cu dinţii clănţănind de frig şi de spaimă.

Avocatul îi prinse mîinile şi i le îndepărtă.

— Doamnă, am jucat totul pe cartea dumneavoastră şi am pierdut totul. În afară de piele, bineînţeles.

— Spune-mi... spune-mi, se mai poate face ceva pentru soţul meu ?

— Da. Se mai poate face ceva...

Ezită o clipă, apoi zise grăbit :

— Căutaţi-l pe călău şi daţi-i treizeci de scuzi, ca să-l gîtuie înainte de a-i da foc. Să sufere mai puţin. Ţineţi punga asta, are treizeci de scuzi, ăsta e tariful.

14

Meşterul Aubin, călăul, şedea în Piaţa Stîlpilor, într-o casă din colţul halei de peşte. Aici trebuia să locuiască şi nu în altă parte, aşa glăsuiau rînduieli străvechi. Toate prăvăliile din piaţă erau proprietatea lui şi el le închiria precupeţilor, bucurîndu-se, în baza aceloraşi obiceiuri nescrise, de dreptul de a lua de la negustorii de legume cîte un pumn din fiecare marfă adusă la vînzare, cîte un peşte de mare, cîte unul de apă dulce şi cîte un braţ de fîn.

Dacă negustoresele de peşte erau stăpînele halelor, călăul era seniorul ocult şi temut de toată lumea.

Angelica ajunse la casa lui la căderea serii. Tînărul Cordeau o însoţea cu aerul lui posomorît dintotdeauna, nu lipsit totuşi de o anumită solemnitate care părea a fi semn de înţelegere şi de compasiune. În ciuda orei înaintate, zona era neaşteptat de animată. În strada Olarilor şi în strada Brînzarilor Angelica se trezi în mijlocul unei viermuieli de trupuri la care nu se gîndise că ar fi putut exista într-un loc atît de apăsat de blesteme ca mahalaua în care era suveran tocmai călăul Parisului.

Ceea ce tradiţia numea *stîlpii*, mai curînd un soi de mic turn octogonal cu vîrful ascuţit, se înălţa în mijlocul pieţei. Clădirea avea un parter şi un singur etaj cu ferestre ogivale, prin care se putea vedea roata mare de fier aşezată în aşa fel încît curioşii de afară să poată urmări torturarea condamnaţilor. În seara asta ocupantul roţii era un hoţ de buzunare, prins cu capul şi cu mîinile în găurile practicate pe marginea roţii. Din timp în timp, roata era pusă în mişcare de ajutoarele călăului. Faţa vînătă de frig a hoţului şi braţele care atîrnau neputincioase îl făceau să semene cu unul din personajele macabre pictate pe cadranul orologiilor, spre hazul mulţimii de gură-cască ce se adunaseră să-i vadă strîmbăturile.

— Aoleu, ăsta-i Jactance, zise cineva, e cel mai mare manglitor de pungi din partea halei !

— Păi da ! E meseriaş, nu iartă nimic !

— Stai niţel, să scape el de-aici, şi-ai să auzi numaidecît că zbiară toţi în toate părţile, aoleu, mi-a furat punga, puneţi mîna pe hoţ ! Pe dracu, mă mir că l-au prins şi-acuma, cum s-o fi întîmplat zău că nu ştiu !

— Ei, a mai îmbătrînit şi el. Vorba aia, fost-ai, lele, cît ai fost !

Lîngă baza turnului era un alt grup, destul de numeros, care nu venise să se distreze la spectacolul oferit de pungașul răstignit pe roată, ci să se tocmească de zor cu ajutoarele călăului, care împărțeau, contra unor sume frumușele, niște petice de hîrtie.

— Uite, cocoană, zise Cordeau cel tînăr însuflețit brusc de o legitimă mîndrie, toată lumulica asta vrea să cumpere locuri pentru execuția de mîine! Fiecare vrea să fie sigur că apucă, altfel nu e loc pentru toți cîți ar vrea să vadă.

Cu sensibilitatea inerentă meseriei lui, care arăta încă de pe acum că avea să fie un meseriaș pe cinste, îi arătă un afiș pe care crainicii îl strigaseră toată ziua pe la toate răspîntiile din Paris.

Meșterul Aubin, împuternicitul cu torturile mari și mici pe raza orașului Paris cu toate mahalalele sale, aduce la cunoștință că pune în vînzare locuri bune la preț nu prea ridicat celor care vor să vadă cum va fi ars un vrăjitor în Piața Grève! Biletele se vînd în Piața Stîlpilor de către ajutoarele meșterului Aubin. Locurile vor fi însemnate cu cîte o floare de crin iar hîrtiile doveditoare cu crucea Sfîntului Andrei.

— Aveți bani, cocoană, să vă cumpăr eu un loc bun ? Că-i știu pe băieții ăștia de le vînd se oferi Cordeau.

— Nu, nu, se feri îngrozită Angelica.

— La urma urmei e dreptul dumneavoastră; făcu el dîndu-și seama, numai că fără bilețelul ăla n-are să vă lase nimeni să vă apropiați. Știți ce-are să fie mîine aici ? Phii ! Măiculița ta Christoase ! Dacă era vorba de spînzurare, mai treacă-meargă; lumea s-a mai învățat și nu mai dă așa năvală;

dar dacă-i vorba de ardere pe rug, se schimbă socoteala, vă spun eu că or să se calce-n picioare! Meşterul Aubin cică de pe acuma e sătul de ce-o să fie, nu-i place să lucreze cu atîta lume pe capul lui, şi să-i mai şi urle-n urechi, să nu-l lase să-şi vadă de treabă. Cică niciodată nu ştii ce le poate da prin cap la atîţia inşi dacă li se năzare cine ştie ce. Uite c-am ajuns. Ia, intraţi colea, aci şade meşterul...

Odaia în care o introduse Cordeau era curată şi mobilată destul de bine. Lumînările din sfeşnice erau aprinse şi în jurul mesei stăteau aşezate trei fetiţe cu plete blonde ce le ieşeau de sub scufiile de lînă, curat îmbrăcate toate, mîncînd cuminţi din blide de lemn.

— Seara bună, jupînească, făcu Cordeau intrînd. Uite, ţi-am adus-o pe femeia asta, are ceva de vorbit cu jupînul.

— Nu-i acasă, răspunse gazda, e la palatul de justiţie, dar trebuie să pice. Ia, stai şi trage-ţi nitel sufletul, fetiţo, biata de tine.

Angelica se aşeză pe o canapea tare de lemn şi se sprijini de perete, sfîrşită de puteri. Stăpîna casei trăgea cu coada ochiului la ea, dar nu-i punea nici o întrebare, cum ar fi făcut orice altă femeie în locul ei. Desigur că mai văzuse şiruri nesfîrşite de soţii îndurerate, de mame zdrobite, de iubite disperate, aşezate pe canapeaua asta, venite să implore din partea bărbatului ei un ultim ajutor, uşurarea suferinţelor celui pe care-l iubeau... Cîte oare, cu mîinile pline de aur sau cu gurile pline de ameninţări şi blesteme, pătrunseseră în odaia asta liniştită ca să obţină de la meşterul Aubin o ultimă şi supremă complicitate!

*
* *

Se auziră pași și Angelica se ridică în picioare. Nu era însă cel pe care îl aștepta. Nou-venitul era un preot tînăr și slab, care, pînă să intre, își frecă îndelung încălțările grosolane de prețul din fața ușii.

— Bună seara, rosti el cu blîndețe. Meșterul Aubin nu e acasă ?

— Trebuie să vină numaidecît, domnule părinte. Intrați, intrați, ia, stați colea lîngă foc să vă mai încălziți puțin...

— Sînteți foarte bună, doamnă, zise el timid. Sînt preot la misiunea părinților iezuiți și am fost desemnat să aduc ultimele îngrijiri păstorești condamnatului care va fi executat mîine. De-asta am venit să vorbesc cu meșterul Aubin, ca să-i arăt împuternicirea semnată de locotenentul poliției și să-i cer să mă lase să fiu aproape de bietul nefericit. O noapte de rugăciuni nu e prea mult pentru a pregăti pentru moarte sufletul unui creștin.

— Sigur că da, firește, zise nevasta călăului. Luați loc, domnule părinte, și scoateți-vă mantaua, e udă leoarcă. Cordeau, nepoate, ia mai bagă o buturugă în foc, nu vezi că se stinge ?

Își luă lucrul de mînă și urmă :

— Mare curaj trebuie să aveți, domnule părinte. Nu vă sperie un vrăjitor care s-a înfrățit cu cel viclean ? Zice-se că poate face ce vrea el !

— Toate făpturile Domnului, chiar și cele mai pline de păcate, au dreptul să ne plecăm cu milă spre ele cînd le soseste ceasul din urmă. Dar omul acesta nici măcar nu e vinovat, nu are nimic de-a face cu crima groaznică pentru care a fost condamnat !

— Ei, toţi zic aşa, răspunse nevasta călăului cu un aer filozofic.

— Dacă părintele Vincent mai trăia, cu siguranţă că omul acesta n-ar fi fost condamnat şi execuţia de mîine n-ar mai fi avut loc. Cu cîteva ore pînă să moară, eu însumi l-am auzit vorbind cu durere despre nedreptatea care se urzea tocmai atunci împotriva unui strălucit gentilom de viţă veche. Dacă ar fi trăit, părintele Vincent mai curînd s-ar fi urcat pe rug alături de condamnat om care n-a greşit cu nimic.

— Săracul omul meu, izbucni femeia, uite, ar fi strigat mulţimii să-l ardă pe el în locul unui nevinovat, domnule părinte, tocmai asta nu-l lasă pe el să doarmă liniştit. Nici nu puteţi să vă închipuiţi cît sînge rău îşi face pentru execuţia de mîine, zău ! A plătit şase liturghii la Saint-Eustache, cîte una la fiecare capelă laterală, şi tot nu i s-a luat greutatea de pe inimă, bietul de el ! Mîine, dacă toate ies bine, are de gînd să mai dea una la altarul cel mare...

— Eh, dacă părintele Vincent mai trăia...

— ... eteee, păi nici aşa, domnule părinte ! Cu părintele Vincent, sfînt aşa cum era el, nu mai erau pînă la urmă nici hoţi şi pungaşi şi omul meu murea de foame ! Păi treabă-i asta ?

— Aţi fi vîndut atunci peşte în hală sau flori pe Pont-Neuf şi de foame tot n-aţi fi murit !

— Adică cum ? se semeţi femeia. Adicătelea să vînd eu peşte, să...

Angelica nu mai era atentă la protestele ei, ci urmărea expresia plină de blîndeţe a feţei preotului.

Aşa că rămase nemişcată, cu trăsăturile feţei împietrite, cu mîinile încleştate sub mantaua groasă, pe punga pe care i-o dăduse Desgrez.

— Domnule părinte, zicea nevasta călăului, nu știu dacă o să mă credeți sau ba, dar păcatul meu ăl mai mare e trufia.

— Dumnezeule mare! făcu stupefiat călugărul, izbindu-și palmele de genunchi. Fie vorba între noi, fiica mea, lăsînd la o parte altele, dar tocmai dumneata, soția unui om detestat de o lume-ntreagă, de se feresc de dumneata și vecinii cînd te văd, mormăind rugăciuni și făcîndu-și cruce, tocmai dumneata să fii mîndră, trufașă? Pentru ce anume?

— Ehei, așa-i cum le ziceți dumneavoastră, domnule părinte, oftă femeia. Numai că ulte cum e, că eu, cînd mă uit la omul meu cum se înțepenește o dată pe picioare și ridică securea aia cît toate zilele și trosc! uite-așa retează o căpățînă de-o face de se duce de-a berbeleacul pe jos, păi ziceți și dumneavoastră, cum să nu fiu eu mîndră că ăla e omul meu? Că să știți, domnule părinte, nu e de colea să retezi un cap iaca-așa, cum aș reteza eu o sfeclă.

— Fiica mea, mă îngrozești, zise preotul.

Apoi, după ce rămase cîteva clipe privind în gol, oftă adăugînd:

— Sufletul omului e de nepătruns...

În clipa aceea se deschise ușa, lăsînd să pătrundă înăuntru larma din piață. Un bărbat înalt și voinic, cu umeri pătrați, intră cu pas apăsat și fără grabă. Salută cu un mormăit nedeslușit și privi în jur cu siguranță și cu stăpînirea de sine a celui care se știe pretutindeni în dreptul lui. Fața cărnoasă, cu urme de vărsat, avea trăsături aspre și neclintite. Nu părea deloc stăpînit de răutate sau de cruzime, ci doar rece și aspru ca și cum ar fi purtat pe față o mască de cremene. Avea figura tipică a oamenilor care nu au voie nici să rîdă nici să plîngă în nici o împrejurare, fața cioclului obli-

at să rămînă nepăsător la tot ce se întîmplă în jurul lui... sau a regelui, gîndi Angelica, găsind pe neașteptate că omul acesta, în ciuda hainei grosolane și a staturii mătăhăloase, avea o asemănare izbitoare cu Ludovic al XIV-lea.

Se ridică, iar preotul făcu și el, întinzîndu-i fără un cuvînt scrisoarea locotenentului poliției.

Meșterul Aubin se dădu lîngă un sfeșnic ca să citească mai bine.

— Da, s-a făcut, zise el. Mîine în zori să fii aici, părinte, te iau cu mine, altfel nu poți trece.

— Nu s-ar putea să stau cu condamnatul peste noapte ?

— Peste putință. E-ncuiat peste tot. Numai eu am voie să intru la el, afară de judecători, și zic că aș putea să te bag acolo, dar mi-e să n-o pățesc. Toți ăilalți nu mai au ce căuta acolo după ce mi-am terminat eu treaba, dar pe mine mă lasă să intru ziua și noaptea, că nu se știe ce li se năzare judecătorilor și nu dau eu seamă soldaților ce porunci am de îndeplinit, treaba mea. Cînd îi apucă pe judecători să facă pe vreun pacient să spună și ce lapte a supt de la mă-sa, numai că nu dorm în temniță, scîrbele dracului ! Nu mai pot de oboseală, toată ziua am muncit de mi-a dat os prin os. Bagă-i apă cu pîlnia pe gît, pune-l capră, pune-i gheata, bate-i penele, nu mai pot !

Preotul își împreună mîinile, îngrozit.

— Bietul de el ! Bietul de el ! Singur în întunericul temniței, în fața morții, fără nici o mîngîiere ! Doamne, apără-l, Doamne !

Călăul îi aruncă o privire bănuitoare :

— Părințele, trag nădejde că n-ai de gînd să-mi faci cine știe ce pocinog, nu ? Că-mi ajunge cît am tras cu altul de-ai sfinților voastre, un nenorocit, unul Bécher, care bag mîna-n foc că e nebun de-a

binelea, numai că nu mă dădea la o parte ca să-l mursece el mai bine pe omul ăla ! Toată vremea urla la mine că nu e bine, că nu-mi cunosc meseria, că m-a plătit cineva să-l las mai moale... Mai-mai că-mi venea să-i trag una cu fierul ăla roșu peste mutră, să mă lase-n pace ! Să mor eu dacă nu era ăla aflat în puterea diavolului, nu bietul condamnat !

În timp ce vorbea, meșterul Aubin își golea pe masă buzunarele, scoțînd tot felul de lucruri, care stîrniră admirație fetițelor, ce-l priveau cu ochi lacomi.

Fără să vrea, Angelica privea și ea operațiunea asta și, la un moment dat, tresări, scoțînd un țipăt ascuțit. Recunoscuse micul etui încrustat cu perle în care Geoffrey își ținea sulurile de frunze de tutun pe care le fuma. Reflexele îi fură mai puternice : țîșni ca un fulger și înșfăcă etuiul, strîngîndu-l cu patimă la piept.

Fără să se supere, călăul îi desfăcu cu blîndețe degetele și i-l luă înapoi.

— Ușurel, fetițo ! Tot ce găsesc în buzunarele osîndiților e al meu după lege.

— Ești un hoț nemernic ! izbucni Angelica, gîfîind. Un corb scîrbos, un scormonitor de cadavre!

Fără să-i dea vreo atenție, omul merse și luă de pe tocul lat al ușii o casetă mică de argint cizelat și își orîndui liniștit prada înăuntru, în timp ce nevasta lui se agita, dînd din cap.

— Știți, domnule părinte, zise ea, toate spun la fel. Nu le-o luăm în nume de rău, Doamne ferește, omul în nenorocire nu mai știe ce-i iese din gură. Măcar că fata asta ar putea să se gîndească și ea că pentru noi nu e nici o afacere cu arderea asta pe rug. Nici măcar n-am să pot să-i iau untura, s-o vînd spițerului pentru leacurile lui, nici oasele,

măcar că le-aș vinde numaidecît, că doar știți că...

— Taci, taci, fiica mea, pentru numele lui Dumnezeu, taci, fie-ți milă ! strigă îngrozit preotul, astupîndu-și urechile cu mîinile.

O privea pe Angelica cu ochii lui mari plini de compătimire. Dar ea nu-l vedea. Tremura și își mușca buzele. Îl ocărîse pe călău ! Iar acum acesta cu siguranță că avea să se răzbune, nici n-avea să vrea să audă de vreo înțelegere... Dumnezeule sfinte !

Meșterul Aubin, cu același pas greu și stăpînit, făcu înconjurul mesei și se apropie de ea, ținîndu-și degetele înfipte în cureaua lată și măsurînd-o liniștit.

— În afară de asta, ce-aș putea face pentru dumneata ?

Tremurătoare, neînstare să scoată o vorbă, îi întinse punga cu cei treizeci de scuzi. Călăul o luă, o cîntări în mînă, apoi, cu ochi goi de orice expresie, întrebă liniștit :

— Vrei să ți-l sugrum ?

Angelica dădu din cap afirmativ.

Meșterul Aubin desfăcu punga, lăsă să-i cadă în palmă cîteva monede, le zornăi de cîteva ori și rosti cu simplitate :

— Bine, s-a făcut.

— Bag de seamă că nu zici nimic, părințele. Știi dumneata ce pat eu dacă mă prinde ? Atîta-mi trebuie ! Așa că treaba asta o fac în ultima clipă, cînd deja iese fum și nimeni nu mai vede limpede ce trebăluiesc eu acolo. Așa că eu de fapt fac un bine, pricepi sfinția ta cum vine trebușoara asta, nu ? Că mai fac și eu bine, nu numai alții..

— Da, bine, n-am să spun nimănui nimic, bîigui pierdut călugărul. Eu... puteți conta pe mine, vreau să zic.

— Ce e, ți-e frică, ai ? zise călăul. E prima oară cînd vezi așa ceva ?

— Nu... nu chiar... adică, în război... Da, în război, cînd mergeam cu părintele Vincent să împărțim ajutoare... și conduceam pînă la poala copacului pe cîte un nefericit de dezertor condamnat la spînzurătoare... dar era război, moartea era peste tot... În timp ce aici...

Și arătă zguduit spre cele trei căpșoare blonde din jurul mesei.

— Acolo e războiul și aici e justiția, părinte, zise călăul, nu fără măreție.

Și se sprijini de masă, parcă mai prietenos, ca omul care are chef de vorbă.

— Zău că-mi ești simpatic, părinţele. Îmi aduci aminte de un călău care slujea la temniță, am lucrat mult timp cu el. Și pot să zic cu mîna pe inimă că toți condamnații pe care i-am lucrat amîndoi au murit făcîndu-și cruce și unul n-a fost să nu vrea să pupe crucifixul, măcar că mai erau și unii condamnați tocmai pentru vrăji. Cînd îl terminam pe ăla, popa, săracul, plîngea ca un copil, de ziceai că pierduse pe careva de-ai lui, și era galben la față de-a trebuit de nu știu cîte ori să-i torn cu de-a sila cîte o cană de vin pe gît, ca să-și mai vină în fire. Aveam mereu un ulcior cu vin bun la mine, că uite, nu se știe cînd ai nevoie. Cel mai des le vine rău la ucenici. Taică-meu era ucenic cînd l-au tras pe roată pe Ravaillac [1] în Piața Grève. Mi-a zis cum a fost... Eh, văd că nu te interesează, lasă, îți zic eu altă dată, cînd ai să te mai înveți cu alde de-astea. Că uite, tocmai asta voiam să-ți povestesc, îl întrebam de multe ori pe popa ăla de treabă : «Ia

[1] **Ravaillac** — asasinul regelui Franței Henric al IV-lea, în 1610. (n. trad.).

zi, părinte, crezi că am să merg în iad cînd o fi să fie ?» Da' el, de colo, cică : «Omule, dacă o să fie așa, am să-l rog pe bunul Dumnezeu să mă lase cu tine». Așa că, părintele, ia să-ți arăt ceva ca să vezi că nu-s eu omul ăla rău care-l crezi sfinția ta...! Să te mai liniștești puțin...

Căută îndelung prin sumedenia lui de buzunare și scoase o sticluță cu un lichid de culoare nedeslușită.

— Uite, licoarea asta e făcută după o rețetă pe care o am de la taică-meu, care o avea și el de la unchiu-său, călău pe vremea domniei lui Henric al IV-lea. Mi-o face în taină un spițer, un prieten de-al meu, și nu-mi lipsește niciodată. E drept că și eu îl servesc mereu cu tigve de morți pentru prafurile lui. Cică praful de tigvă de om e cel mai bun pentru piatră la rinichi și pentru dambla, nu e pe lume ceva mai bun ca asta, numai să fie mort de moarte năprasnică. De fapt, treaba lui ce face cu ele. Eu îi dau căpățîni de-astea, el îmi face licoarea asta fără să sufle o vorbă la nimeni și amîndoi ne vedem cu sacii în căruță. Dacă-l dau unuia cîteva picături din sticluța asta, i se întărește curajul și nici nu-l mai doare așa rău. Drept e că nu dau decît la ăi care au familii cu parale, de pot să plătească. Dar tot e un bine și ăsta, nu, domnule părinte ?

Angelica asculta uluită. Văzînd-o, călăul se întoarse spre ea.

— Vrei să-i dau și lui un pic, mîine dimineață?

Abia reuși să răspundă, cu buzele albe :

— Nu... nu mai am bani...

— Intră în preț, răspunse el, jucînd punga în mînă și făcînd-o să zornăie.

Luă din nou caseta de argint și puse punga înăuntru.

Angelica bîigui cîteva cuvinte de rămas bun, apoi se îndreptă spre uşă şi ieşi fără să ştie ce e cu ea.

În ciuda frigului, uşile prăvăliilor rămîneau deschise. Era ora la care negustorii se întreţineau unii cu alţii, fiecare din pragul dughenei lui, bucuroşi de afacerile de peste zi. Cîţiva arcaşi tocmai îl duceau la închisoarea Châtelet pe hoţul atunci dat jos de pe roata de fier, urmaţi de cîţiva ştrengari care aruncau în el cu bulgări de zăpadă, nimerindu-i firește, mai mult pe apărătorii legii.

Angelica auzi un pas grăbit în urma ei şi întoarse capul. Era preotul cel tînăr, care se luase după ea.

— Soră... biata de dumneata... gîfîi el de alergătură, nu pot să te las să pleci aşa !

Cuvintele lui o făcură să se dea brusc înapoi. În întunericul risipit cu greu de felinarul atîrnat deasupra uşii unei prăvălii, călugărul observă cu spaimă faţa ei albă ca ceara, aproape transparentă, luminată de ochii verzi care aveau străluciri aproape fosforescente.

— Lăsaţi-mă, părinte, rosti ea cu o voce aspră, metalică. Nu aveţi cum mă ajuta.

— Soră dragă, roagă-te Atotputernicului... Toate sînt în mîna lui !

— Tocmai în numele lui va fi ars pe rug soţul meu mîine dimineaţă. Nevinovat !

— Soră, nu-ţi înăspri durerea semeţindu-te împotriva Domnului ! Nu uita că tot în numele lui a fost răstignit Mîntuitorul !

— Toate minciunile astea ale voastre mă înnebunesc ! ţipă ea dintr-o dată cu o voce ascuţită, care părea a veni de undeva, de departe. N-am să mă pot odihni pînă cînd n-am să vă plătesc cu vîrf

şi îndesat toate minciunile şi toate nemerniciile voastre, toată făţărnicia voastră scîrnavă !

Se rezemă de zid, sleită de puteri, îşi acoperi faţa cu mîinile şi tot trupul îi fu zguduit de un hohot cumplit de plîns :

— Fiindcă ai să-l vezi... spune-i că-l iubesc... că-l iubesc... că-l iubesc ! Şi să-i spui... să-i spui cîtă fericire am cunoscut cu el... cu dragul meu... Şi pe urmă să-l întrebi... ce nume să pun copilului care se va naşte...

— Aşa voi face, soră, rosti cu gravitate călugărul.

Vru s-o ia de mînă, dar ea se scutură de atingerea lui şi îşi continuă drumul.

Călugărul vru întîi să se ia după ea, dar după cîţiva paşi renunţă. Aplecat sub greutatea durerilor omeneşti, porni cu paşi trişti prin străduţele pe unde parcă mai rătăcea încă umbra părintelui Vincent.

*

* *

Angelica se apropia de Templu, pradă zbuciumului sufletesc, cînd tresări deodată la auzul unui strigăt la care nu s-ar fi aşteptat :

— Peyrac ! Peyrac !

Se opri, crezînd că visează, dar strigătul se auzi din nou şi mai desluşit :

— Al treilea fu jupînul Peyrac !... Satana... cel mai frumos !

Cocoţat pe una din pietrele de care se slujeau călăreţii ca să încalece în şa, un băietan slăbănog behăia răguşit ultimele strofe dintr-un cîntecel tipărit, din care avea un teanc la subţioară, oferindu-le spre cumpărare trecătorilor.

Se duse la el şi ceru o foaie. Hîrtia grosolană încă mai mirosea a cerneală de tiparniţă, proaspătă, dar nu putea citi, din cauza întunericului. O împături şi-şi urmă drumul. Pe măsură ce se apropia de Templu, gîndul la Florimond începu să o apese. Întotdeauna cînd era nevoită să-l lase singur era îngrijorată, se făcuse măricel şi trebuia să-l lege în leagăn, ceea ce îl făcea să ţipe cît putea. Cînd se întorcea, îl găsea avînd fierbinţeli şi cuprins de accese cumplite de tuse. Nu îndrăznea s-o roage pe Françoise Searron să stea cu el, fiindcă, de cînd Geoffrey fusese condamnat, văduva scriitorului numai că nu fugea cînd se întîlnea cu ea şi se închina pe furiş.

Acum ţipetele lui Florimond se auzeau de pe scară şi o făcură să urce într-un suflet :

— Gata, gata, puiule mic, a venit mama la prinţişorul ei, la odorul ei ! Gata, nu mai plînge băiatul, e băiat mare, nu-i aşa ?

Cu mişcări cît putea mai repezi, aruncă un butuc în sobă şi puse la încălzit oala cu supă. Florimond urla acum din răsputeri. Îl luă în sfîrşit în braţe şi asta îl făcu să tacă imediat, ca prin farmec.

— Ah, eşti un ticălos mic, deloc nu vrei s-o înţelegi pe mămica ta, zise ea ştergîndu-i faţa plină de lacrimi.

Simţi deodată că i se înmoaie inima. Îl ridică în braţe, îl privi în lumina locului din vatră şi abia se putu ţine să nu izbucnească în plîns.

— Eşti un rege ! Un mic rege ! Un zeu, şi numai tu îmi mai rămîi ! Şi ce frumos eşti...

Florimond părea că-i înţelege spusele. Îşi îndrepta mijlocul şi surîdea cu un fel de mîndrie inocentă şi plină de siguranţă de sine. Toată făptura lui proclama limpede faptul că el era centrul universului. Îl mîngîie şi se jucă mult timp cu el,

sărutîndu-l pătimaşă. Florimond gîngurea ca o păsărică vioaie şi fericită. Mătuşa Cordeau spunea într-una că era un copil nemaipomenit de deştept pentru vîrsta lui. Sintaxa folosită de el nu era perfectă, dar ştia foarte bine să se facă înţeles. După ce se văzu îmbăiat şi ospătat, nu vru să se culce în ruptul capului pînă cînd mama lui nu începu să-i cînte *Moara verde*.

— Cîntă ! Cîntă încă ! cerea Florimond, fără să adoarmă.

Apoi îşi vîra iar degetul în guriţă, cu un aer fericit. N-o supăra faptul că se arăta atît de tiranic şi că nu se gîndea decît la el. Tot ce o îngrijora era frica lui cînd avea să se trezească singur dimineaţa. Cînd îl văzu adormit, îl privi îndelung, pierdută, apoi se ridică cu mare greutate, abia tîrîndu-şi trupul îngreunat de sarcină şi parcă supus caznelor călăului. Oare caznele la care fusese supus Geoffrey se răsfrîngeau în făptura ei ? Cuvintele călăului îi reveneau mereu în minte, biciuind-o : pîlnia, capra, gheata, penele... Nu avea o reprezentare clară a ceea ce însemnau cuvintele acestea, înţelegea doar atît, că fuseseră dureri îngrozitoare pentru bărbatul pe care îl iubea. Ah, măcar dacă s-ar fi sfîrşit mai repede...

Spuse dintr-o dată cu voce tare :

— Mîine vei fi liniştit, dragostea mea... Vei fi scăpat, în sfîrşit, de prostia şi răutatea oamenilor !

Văzu pe masă foaia de hîrtie cumpărată în oraş, pe care nu avusese timp să se uite. Se apropie de lumînare şi citi :

În hăul lui cel negru cum stătea,
Satana în oglindă se holba
Zicînd, fudul, că nu-i deloc pocit
Cum oamenii mereu l-au socotit.

Poemul continua să zugrăvească, în termeni caraghioși dar mai cu seamă grosolani, uluirea lui Satana cînd se întreba, cu toată seriozitatea, dacă mutra lui pictată prin stampele religioase nu era numai bună pentru un concurs de frumusețe, avînd în vedere că găsise niște adversari pe care-i putea birui. Iadul tot îl rugase într-un glas să organizeze un asemenea concurs cu următorii care aveau să sosească de pe pămînt.

Frigînd la ale focului vîltori
Pe trei fîrtați de-ai lui, trei vrăjitori,
Atunci sosiți la rumenit pe plită :
Unul, un neamț cu fața albăstrită,
Altul cu pielea neagră ca de drac
Și-al treilea șontorogul de Peyrac.
Și orice om cu cap va înțelege
Că fanții ăștia trei, bărbați în lege,
Așa de sluți erau, c-au îngrozit
Toată suflarea iadului pocit
Și nu le-a fost prea greu ca să-și dea seama:
Cel mai frumos din toți era Satana.

Ochii căutară febril semnătura : «Claude le Petit, poetul noroaielor».

Cu un gust de fiere în gură, mototoli hîrtia.

«Am să-l omor și pe el !» își spuse ea.

15

«Femeia trebuie să-și urmeze bărbatul», își zise Angelica în clipa în care primele semne ale dimineții se ivlră afară. Deci, va trebui să fie și ea lîngă Geoffrey, măcar acum, în ultima clipă. Numai să fie cu băgare de seamă să nu se trădeze, căci risca

să fie arestată. Numai dacă el ar zări-o, dacă ar recunoaște-o, să știe că a fost acolo, cu el !

Îl luă pe Florimond în brațe, așa adormit cum era, și coborî scara cu el pînă la ușa mătușii Cordeau, care se sculase și ea și aprindea focul.

— Pot să-l las cîteva ore la dumneata, mătușă ? întrebă ea în șoaptă.

Bătrîna întoarse spre ea fața ei de vrăjitoare.

— Bine, pune-l pe pat, am eu grijă de el, zise ea. Bietul micluțel, are tot dreptul, călăul se ocupă de taică-său, o văduvă de călău să aibă grijă de el, Dumnezeu să ne ierte pe toți... Du-te, fata mamii, și roagă-te la Maica Domnului să te țină tare, să poți să rabzi...

Și, cînd Angelica dădea să iasă, adăugă, supremă dovadă de afecțiune :

— Să nu-ți faci griji cu tîrguielile, te aștept eu cu o supă fierbinte cînd vii, și-i dau și ăstuia micul, bietul de el...

Angelica răspunse cu mare greutate că nu trebuia să-și bată capul cu ea și că nu-i era foame. Bătrîna mormăi ceva clătinînd din capul cu păr rar și sur și își văzu mai departe de treburile ei.

Ieși ca o somnambulă pe poarta Templului și se îndreptă spre Piața Grève. Sena era acoperită cu o ceață groasă, care abia începea să se împrăștie, lăsînd mai curînd să se ghicească palatul primăriei. Era frig, dar cerul dimineții făgăduia o zi însorită.

În piață, de cum pătrunse în incinta largă, dădu de o cruce uriașă ridicată pe un soclu de piatră, lîngă spînzurătoarea în care se bălăbănea trupul unui condamnat. Mulțimea începea deja să se adune și se strîngea discutînd cu aprindere în jurul spînzurătorii.

— Asta trebuie să fie maurul, zicea cineva.

— Aşi, care maur ? E neamţul, l-au spînzurat de cu noapte, ca să-l vadă vrăjitorul cînd o trece pe aici cu teleguţa.

— Care neamţ, chiorule ? Tu nu uiţi că are faţa neagră ? Aşa ai văzut tu că arată nemţii, ai ?

— Fii atent cum vorbeşti cu mine, că s-ar putea să mă supăr ! Îţi spun eu că e neamţul ăla, topitor la cuptoare, şi avea faţa albastră de praf'uri de-ale lor vrăjitoreşti, şi cînd l-a spînzurat s-a înnegrit de-a binelea. Aia e, şi să nu-mi mai dai lecţii de cum trebuie să arate un neamţ, că slavă Domnului, am fost şi eu o viaţă în războaie şi am văzut ceva mai multe ca un terchea-berchea ca alde tine...

— Aşa e, întări altul, nu ştiţi cîntecul ?

Şi imediat un tinerel vioi se porni pe cîntat :

Unul, un neamţ cu faţa albăstrită,
Altul cu pielea neagră ca de drac
Şi-al treilea şontorogul de Peyrac.
Şi nu le-a fost prea greu ca să-şi dea seama:
Cel mai frumos din toţi era Satana.

Angelica îşi duse mîna la gură ca să-şi înăbuşe un ţipăt de groază : într-adevăr, hoitul spînzuratului care se bălăbănea în vînt cu faţa umflată şi neagră, cu limba scoasă, cu ochii holbaţi, era al bietului Fritz Hauer.

Un puştan obraznic o privi şi rîse, arătînd-o cu degetul :

— Iaca na, că pe piţipoanca asta a şi apucat-o bîţîiala ! Să vedem ce mutre are să facă 'mneaei cînd l-o vedea pe vrăjitor pus la prăjit !

— Apăi se putea ? Că cică trăgeau muierile la el ca muştele la miere, ale dracului putori !

— Al dracului *el*, nu ele ! Ce vină aveau ele dacă el le vrăjea ?

— Vrăjea pe dracu ! Avea bani, aia e ! Nici regele n-are cît avea el.

— Da, dar tot bănetul ăla al lui venea de la ăla cu coarne. Fie la el, acolo, mie nu-mi trebuie, ferit-a sfîntul !

Tremurătoare, Angelica își strînse mai tare mantaua în jurul trupului.

Un cîrnățar înalt și gras, cu o figură de om cumsecade, care ședea în pragul prăvăliei lui, în așteptare de mușterii, zise cu compătimire :

— Ce Dumnezeu ai fi căutînd aici, fetițo, zău că nu știu. Treburile astea de-or să se petreacă aici nu-s pentru o femeie, mai ales cînd e ca tine, gata să nască. Mai bine te-ai duce acasă.

— Aici are să aibă loc... ? întrebă Angelica, abia putînd să-și descleștеze maxilarele.

— Păi depinde ce vrei să vezi, că-s mai multe treburi de-astea azi. Mai întîi cică e vorba să fie spînzurat un gazetar, la Châtelet. Dar dacă vrei să vezi arderea vrăjitorului, aia are să fie aici, la Grève. Uite, rugul e gata, mormanul ăla de colo.

Angelica privi și văzu că rugul se înălța destul de departe, aproape pe malul fluviului. Era mai curînd o estradă uriașă de butuci îngrămădiți cam la întîmplare, în mijlocul cărora se înălța un stîlp. Probabil că nu puteai urca acolo decît cu scara.

La cîțiva metri, eșafodul destinat de obicei decapitărilor era folosit acum drept loc privilegiat pentru privitorii care plătiseră locurile cele mai bune, de unde se putea vedea cel mai bine rugul. Un vînt uscat pornea uneori în rafale și arunca în ochii celor adunați acolo o pulbere fină de zăpadă

înghețată. O bătrînică mărunță de statură, dar vioaie în mișcări, veni să se adăpostească sub bolta de deasupra ușii cîrnățarului.

— Cam răcoare în dimineața asta, făcu ea suflîndu-și în pumni. Zău că mai bine ședeam frumușel în hală, lîngă sobița mea, să-mi vînd peștișorii. Dar n-am putut să nu vin încoace, i-am promis soră-mii că-i aduc un căpătîi de os de-al vrăjitorului, pentru reumatismele ei, că nu mai poate nici să umble, săraca !

— Să știi că așa trebuie să fie, zise cîrnățarul, am auzit și eu de treaba asta. Cică la reumatism face minuni.

— Da, maică, face. E un spițer în strada Săpunăriei și cică să-i aduc o fărămiță cît de mică de os din vrăjitorul ăsta și-o pisează el și-o freacă cu ulei de mac și cu metaluri de-ale lui și face o alifie de ia durerea cu mîna ! Zău dacă mint !

— Da, dar dumneata crezi că o să-ți fie așa ușor ? Cică meșterul Aubin a cerut să se dubleze garda de arcași.

— Păi cred și eu, vrea să păstreze tot numai pentru el, parcă ar fi de mîncare, ticălosul, că nu-l mai satură Dumnezeu o dată, spurcăciunea pămîntului ! Om lacom și hain la suflet ca ăsta n-am mai pomenit, măiculiță ! Numai el să aibă, din toți oprește el bucățelele cele mai bune, hîrciogul dracului !

— Babo, îți spun eu că os din vrăjitorul ăsta nu pupi dumneata cum nu sînt eu popă. Mai bine te-ai duce fuga la Notre-Dame și acolo s-ar putea să apuci vreo bucățică din cămașa lui, măcar că nici acolo nu...

Angelica simți o sudoare rece scurgîndu-i-se pe șira spinării. Uitase că, înainte de a fi adus aici, Geoffrey trebuia să îndeplinească ritualul pocăinței publice la Notre Dame.

În graba mare, cît putea, se îndreptă spre strada Cuțitarilor, dar mulțimea deasă ca un furnicar care venea din partea cealaltă era de nepătruns și o azvîrlea înapoi. Dumnezeule, niciodată n-avea să poată ajunge la timp la Notre-Dame !

Cîrnățarul veni spre ea.

— Care va să zică la Notre-Dame ai treabă ? întrebă el cu un aer plin de compătimire.

— Da... da, acolo... Uitasem, știți... nu-mi mai aduceam aminte...

— Uite, fetițo, altceva trebuie să faci dacă vrei să ajungi acolo. Că pe partea asta vezi bine că nici vorbă nu poate fi. Uite, ia-o pe partea cealaltă și coboară pînă la portul de vinuri. Acolo te înțelegi cu vreun barcagiu să te treacă dincolo, pînă la Saint-Landry și o iei prin spate, ajungi la Notre-Dame în cinci minute de mers domol, că văd cu nici prea sprintenă n-ai de unde să fii, biata de tine...

Îi mulțumi și o luă la picior, cît putu mai iute! Cîrnățarul avusese dreptate. Pentru cîțiva gologani, un barcagiu o duse din cîteva lovituri zdravene de lopeți pe malul celălalt, pînă la Saint-Landry. Privind casele înalte de lemn care se înălțau deasupra putreziciunilor aduse pe mal, își aminti ca prin ceață dimineața în care Barbe îi spusese : «Acolo în vale, în fața primăriei, acolo e Piața Grève, unde-i execută... am văzut cum îl ardeau de viu pe un vrăjitor...»

Acum alerga. Niciodată n-avea să-şi dea seama ce puteri supraomeneşti i se revărsaseră în vine de putuse despica şirurile de oameni guralivi şi nepăsători, ajungînd în faţă, la cîţiva paşi de uşa catedralei. Şi exact cînd ea reuşise să-şi croiască drum, se auzi rumoarea mulţimii care anunţa sosirea condamnatului. Mulţimea era atît de deasă încît cortegiul nu putea să înainteze decît cu mare greutate, în ciuda loviturilor de harapnic pe care ucenicii călăului, cocoţaţi pe carul în care duceau prizonierul, le împărţeau cu dărnicie în dreapta şi-n stînga în mulţime, lovind din răsputeri.

În sfîrşit, se văzu şi carul. Era de fapt unul din acele vehicule prăpădite ale primăriei în care se cărau gunoaiele şi hoiturile de cîini sau de pisici de pe uliţe, de frica molimelor. Nici nu-şi dăduse cineva osteneala să-l cureţe cît de cît, rămăsese aşa, cu urme de băligar şi de paie ici şi colo.

Pe deasupra sărăciei batjocoritoare a echipajului, meşterul Aubin, în picioare, dispreţuitor, cu mîinile în şolduri, cu încălţări roşii, cu vestă roşie, purtînd brodată pe piept stema oraşului Paris, lăsa o privire grea asupra mulţimii gălăgioase şi fremătătoare. Preotul stătea aşezat umil pe marginea căruţei, dar condamnatul nu se vedea şi asta îi întărîta pe toţi.

— Cred că trebuie să fie întins pe fundul căruţei, rosti o voce de femeie, cică e pe jumătate mort.

— Aaaa, păi atunci ce-am făcut ? se indignă o fetişcană cu priviri aprinse. La ce-am mai venit noi pînă aici, să-i vedem cum ard mortul ?

Căruţa se opri şi călăreţii de pază, cu halebardele îndreptate spre mulţime, trebuiră să oprească

tălăzuirea furioșilor. O forfotă bruscă o aruncă pe Angelica îndărăt, dar se luptă cu disperare, cu ghearele, dînd din umeri și din coate, zbătîndu-se din răsputeri pînă ajunse iar în față la locul ei.

Bătea undeva un clopot, tras ca la înmormîntare și în fața Angelicăi se ridică deodată o umbră fantomatică. Ochii îi erau împăienjeniți și nu vedea decît silueta aceea albă, albă ca de zăpadă, care urca treptele. Apoi își dădu seama că Geoffrey avea un braț petrecut după umerii călăului și celălalt pe după ai preotului și că de fapt aceștia îl tîrau, fără ca picioarele lui să poată face vreo mișcare, în timp ce capul cu bogatul păr negru îi cădea mereu în piept.

În fața lui mergea un călugăr, dar ciudat, călugărul mergea cu spatele, ducînd o lumînare uriașă, aprinsă, a cărei flacără se îndoia mereu în toate părțile sub bătaia vîntului. Angelica recunoscu figura lui Bécher, schimonosită într-un extaz sinistru, cu ochi scăpărători de o bucurie indescriptibilă. Purta atîrnat de gît un crucifix uriaș, alb, care aproape că-i bătea genunchii și dădea impresia că Bécher dansa un dans macabru în fața contelui de Peyrac, savurîndu-și victoria.

Grupul înainta cu o încetineală de coșmar. În sfîrșit, ajuns sus pe scări, grupul se opri în fața porții Judecății de Apoi.

De gîtul condamnatului atîrna o funie și de sub cămașa albă de penitent ieșea un picior care nu se putea propti pe zăpada de jos.

«Nu e Geoffrey», își spuse Angelica.

Nu era el, nu era Geoffrey, cel pe care îl știa ea, bărbatul atît de rafinat, învățat să se bucure

de tot ce era mai frumos și mai bun în viață. Era un nevolnic, în starea de neputință a tuturor celor aduși aici de-a lungul timpurilor, în picioarele goale, în cămașă și cu funia de gît...

Apăru de undeva un grefier care începu să citească solemn, cu o voce nazală și fonfăită, sentința prin care numitul de Peyrac era condamnat, în numele regelui. Dangătul clopotului încetase, dar vocea grefierului se auzea anevoie :

— ...crima de rapt, seducție, impietate... magie... va fi dat pe mîna justiției... dus în picioarele goale... lumînare în mînă... în genunchi...

Cînd grefierul își înfășură la loc sulul de hîrtie știură că sfîrșise de citit. De fapt, cauzele condamnării nu interesau pe nimeni, astea erau treaba judecătorilor, ei voiau să vadă cum e ars vrăjitorul.

Conan Bécher, jubilînd, porni ceremonia pocăinței, invitîndu-l pe condamnat să rostească după el :

Recunosc mîrșăviile de care sînt acuzat. Cer iertare lui Dumnezeu pentru crimele făptuite. Accept pedeapsa, ca ispășire a fărădelegilor mele.

Preotul celălalt ținea lumînarea, pe care mîinile strivite ale condamnatului n-o puteau apuca. Toată lumea aștepta, cu sufletul la gură, să audă din gura condamnatului recunoașterea păcatelor lui, dar nu se auzea nimic, așa că oamenii începură să-și piardă răbdarea.

— N-ai de gînd să vorbești o dată, slugoiul diavolului ?

— Zi, scîrnăvie, măcar acuma, în clipa judecății !

În clipa cînd îl văzu deschizînd gura, Angelica, printr-un miracol, știu ce avea să se întîmple.

Şi în clipa aceea, în aerul înghețat, răsună pe neașteptate o voce plină, profundă, vibrantă, plină de chemări unduitoare.

Răsuna un refren în grai bearnez, pe care Angelica îl recunoscu :

Les genols flexez am lo cap encli
A vos reclam la regina plazent
Flor de las flors, nou Jhésus prés
nayssença
Vulhatz guarda la cientat de Tholoroza...

Angelica singură, din toată mulțimea, putea înțelege :

În genunchi și cu fruntea în pămînt,
Mă încredințez ție, stăpînă înlăcrimată,
Floare a florilor, care pe Isus l-ai născut,
Veghează la binele orașului Toulouse...
Prea dulce floare ce pe toți ne aperi,
Prea dulce floare ce faci să înflorească
toate florile,
Izbăvește orașul nostru Toulouse cel plin de
flori...

Angelica se simți străpunsă de o durere ascuțită ca un pumnal și scăpă un țipăt.

Țipătul ei răsună într-o tăcere înspăimîntătoare, căci în clipa aceea cîntecul osînditului se stinsese. Călugărul Bécher, cu ochii aprinși, îl lovise cu sete cu crucifixul peste gură pe nelegiuitul care pîngărea cu incantația lui diavolească locul acesta sfînt, în loc să-și recunoască păcatele. Îl mai lovi o dată, și încă o dată, din răsputeri, pînă cînd gura se preschimbă într-o masă informă, plină de sînge, și capul căzu înapoi în piept.

Dar în clipa următoare capul contelui de Peyrac se ridică și deasupra pieței se auzi vocea lui limpede :

— Conan Bécher ! Ne vom întîlni de azi într-o lună în fața judecății lui Dumnezeu !

Un tremur de groază scutură mulțimea și urletul care izbucni din mii de piepturi cutremură piața și acoperi vocea contelui.

Mugetul mulțimii răsuna din ce în ce mai turbat și valul de lume se împinse în față, unde halebardele proptiră bine pe cei mai grăbiți, care izbucniră în urlete de durere. Izbucni o învălmășeală cumplită, de care Angelica nu-și mai dădea seama, simțea doar valuri monstruoase zbătîndu-se în jurul ei și tălăzuindu-se în toate părțile. Dusă pe sus, strivită, călcată în picioare, se trezi pe neașteptate în ungherul unei porți și simți sub mînă un ivor de ușă, pe care apăsă fără să-și dea seama ce face. O ușă se deschise și Angelica, mai mult moartă decît vie, se prăbuși înăuntru, gîfîind de groază, de furie, de sfîrșeală.

Nimerise în catedrală, care o ocrotea acum cu umbra ei liniștită și nepăsătoare la nebunia lumii de afară. Pîntecele i se zbătea sub zvîrcolirile pruncului din ea. Cînd Geoffrey începuse să cînte, viața din ea tresărise năprasnic, fulgerînd-o cu dureri amenințătoare.

Urletele de afară pătrundeau pînă aici înăbușite de zidurile groase. Apoi, după o vreme, părură a se mai potoli.

«Trebuie să plec, să ajung la Piața Grève», își spunea ea în neștire.

Și părăsi refugiul sanctuarului.

Afară, pe locul unde Bécher îl lovise pe conte cu crucifixul peste gură, se iscase o încăierare pe viață și pe moarte.

— L-am găsit, gata ! zbieră un vlăjgan cît toate zilele, roșu la față, e al meu, am pus mîna pe dintele vrăjitorului !

Și o luă la goană, urmat de ceilalți, care voiau să-i smulgă prada suflată de sub nas. O femeie vîra în sîn un petic de pînză albă.

— Am apucat să rup o bucată din cămașa lui, Doamne-ajută ! mormăia ea în neștire.

Angelica alerga cît putea. Dincolo de podul Notre-Dame se alăturară mulțimii care escorta căruța. Ruga cu lacrimi în ochi pe toți s-o lase să treacă, dar nimeni nu-i dădea nici o atenție. Oamenii păreau într-un fel de transă. Reuși cu mare greutate să ajungă în colțul pieții și în clipa aceea văzu țîșnind din rugul înalt o flacără uriașă. Ridică brațele și auzi o voce neomenească urlînd :

— Arde ! Arde !

Pe urmă își dădu seama că ea strigase, dar asta n-o miră deloc. Se năpusti cu sălbăticie și își croi drum pînă aproape de locul supliciului. Dogoarea flăcărilor îi pîrjoli obrazul. Vîlvătăile focului, întărîtate de vînt, se înălțau cu huietul amenințător al prăpădului.

Un pîrîit ca de furtună cu grindină porni cu furie. Ce era cu formele astea omenești care se tot foiau în lumina galbenă a flăcărilor ? Sau era poate lumina soarelui, nu-și mai putea da seama, un om dădea ocol rugului, un om înalt și spătos, în straie roșii, își înfigea făclia ca pe o sabie în lemnele rugului, de parcă ar fi scotocit după ceva, sau

ar fi vrut să omoare pe cineva ascuns înăuntru. Și omul acela în negru, încleștat de scara rugului, cu sprîncenele arse și cu mîna întinsă spre mulțime, cu crucifixul ca o icoană a mîntuirii, strigînd mereu răgușit:

— Speranță ! Speranță !

Și acolo, în iadul acela de flăcări, era închis cineva ,un om, da, închis, ferecat acolo, Dumnezeule, cum putea trăi cineva în vîlvătaia aceea ? Nu, nu putea trăi, nici n-avea cum să trăiască, doar călăul îl sugrumase pe furiș înainte ca flăcările să ajungă la el.

— Ahahaha ! Ia auzi la el cum țipă, scîrba de vrăjitor ! Îi place !

— Nu, nu țipă, e mort, bîiguia Angelica în neștire.

Își ținea mîinile pîlnie la urechi, să audă și ea, și chiar i se părea că deslușește în spatele perdelei de foc strigăte sfîșietoare.

— Așa, așa ! Lasă-l să strige ! Aoleu, ce mă unge pe suflet ! strigă fericit un bătrîn de lîngă ea.

— Păi da, sări altul, dar de ce i-au pus cagula aia-n cap ? Să-l fi lăsat așa, să-i vedem și noi mutra !

Un val de hîrtii albe luate de o rafală de vînt veniră dinspre rug, aprinse, căzînd peste capetele mulțimii.

— Măiculiță, astea-s cărțile lui vrăjitorești, de le arde cu el la un loc ! Păzea !

Deodată vîntul își schimbă direcția și, timp de o fracțiune de secundă, Angelica putu vedea prin despicătura perdelei de foc cărțile din biblioteca

palatului de la Toulouse cuprinse de flăcări, iar deasupra lor stîlpul morții, de care era legată o formă neagră, nemișcată, cu capul învelit într-o cagulă neagră.

În clipa aceea își pierdu cunoștința.

16

Își reveni în prăvălia cîrnățarului din Piața Grève și prima senzație fu una de durere ascuțită care îi străbătea tot trupul.

Încercă să se ridice și în clipa aceea o fulgeră gîndul că orbise. Nu mai vedea nimic în jur.

Îndată însă o femeie cu un sfeșnic în mînă se aplecă deasupra ei.

— Uite că ți-ai venit în fire, fetița mamii. Că mă și luasem de gînduri, nu cumva ai murit, păcatele mele ! A fost și doctorul pe aci, mai devreme, și ți-a luat sînge, măcar că eu una, așa proastă cum sînt, aș zice că mai curînd ți se apropie sorocul.

— Nu, zise Angelica dînd din cap și punîndu-și mîinile pe pîntece, mai am vreo trei săptămîni pînă atunci. Dar de ce e așa întuneric ?

— Păi cum să nu fie, dacă afară-i noapte ? A bătut de vecernie !

— Și rugul ?

— Gata, s-a isprăvit, zise încet femeia. Dar mult a mai ținut ! Of, ce zi, Doamne Dumnezeule! Trupul bietului om n-a ars decît pe la două după-masă. Și cînd a fost să-i împrăștie cenușa, atunci să fi văzut încăierare ce-a ieșit, mai rău ca cîinii, Doamne iartă-mă ! Toți voiau să apuce, era

să-l facă fărîme pe călău, măcar că el chiar că n-avea nici o vină, dar nu-i lăsa...

Apoi, după o clipă, adăugă :

— Îl cunoşteai pe vrăjitor ?

— Nu, zise Angelica făcînd un efort, nu-l cunoşteam. Nici eu nu ştiu ce m-a găsit să vin încoace. E prima oară că văd aşa ceva.

— Păi, asta te cam întoarce pe dos, e drept. Noi aici, dacă sîntem negustori cu prăvălia în locul ăsta, atîtea lucruri de-astea am tot văzut că mai-mai că nici nu le mai băgăm în seamă. Ba chiar că ni se pare că ceva nu e-n regulă dacă nu atîrnă un osîndit în spînzurătoare, tot ne pare că nu e lucru curat la mijloc, că lipseşte ceva.

Clopotul din turnul primăriei bătu sfîrşitul zilei de muncă. O dată cu căderea nopţii, frigul devenea mușcător. În marginea pieţei vîntul înviora un morman de jeratic. Ultimele resturi ale rugului.

Angelica se opri să privească şi atunci o umbră se desfăcu din întuneric şi veni spre ea. Era călugărul. Cînd îl recunoscu, se dădu înapoi, plină de silă, căci sutana lui era îmbîcsită de miros de lemn şi de carne arsă.

— Ştiam că vei veni aici, soră, zise el. Te aşteptam. Trebuia neapărat să afli că bărbatul dumitale a murit ca un bun creştin. Era pregătit să primească moartea fără să crîcnească împotriva voinţei Domnului. Îi părea rău după viaţa de pe pămînt, dar nu se temea de moarte. În mai multe rînduri mi-a spus că-i părea chiar bine că se va afla în faţa Atotputernicului. Cred că era chiar fericit la gîndul că avea să afle în sfîrşit, să vadă cu ochii lui...

Vocea abatelui șovăi o clipă, apoi urmă :

— Să afle dacă pămîntul se învîrteşte sau nu!

— Oh ! se însufleţi Angelica, simţindu-se dintr-o dată cuprinsă de mînie. Îl recunosc ! Aşa sînt toţi bărbaţii ! Puţin îi pasă că mă lasă singură pe pămîntul acesta care se învîrteşte sau nu, în mizerie şi în deznădejde !

— Nu, soră, mi-a spus de mai multe ori, a insistat : «Spune-i că o iubesc. A fost fericirea vieţii mele. Din păcate, eu n-am fost decît o clipă trecătoare în viaţa ei, dar sînt încredinţat că va şti să-şi aleagă drumul.» Şi mi-a mai spus că dacă vei avea un băiat, vrea să-i dai numele de Cantor, iar dacă va fi fată, atunci să se cheme Clémence.

*
* *

«Cantor de Marmont, trubadurul din Languedoc. Clémence Isaure, muza jocurilor florale de la Toulouse...»

În clipa următoare un val de lacrimi îi inundă faţa şi o făcu să se rezeme de un zid ca să nu se prăbuşească jos.

— Oh, Geoffrey, dragostea mea ! Acum ştii în sfîrşit dacă pămîntul se învîrteşte sau stă pe loc! Fii fericit în eternitate !

Durerile din trupul ei atît de chinuitoare deveneau tăioase ca nişte cuţite care o sfîrtecau şi simţi un soi de ruptură în măruntaie. Atunci nu se mai putu amăgi. Îi sosise ceasul naşterii.

Era departe de Templu. Mai mult decît atît, mersul ei în neştire o făcuse să se rătăcească. Se văzu pe marginea podului Notre-Dame. Era groaznic de departe de Templu, nu mai avea cum a-

junge. Trecea o căruţă şi Angelica îşi adună ultimele puteri ca să strige :

— Om bun, sînt bolnavă, m-au apucat durerile ! Vrei să mă duci la Hôtel-Dieu ?

— Păi chiar acolo merg, mormăi căruţaşul, mă duc să iau morţii să-i duc la cimitir. Asta-i căruţa spitalului, dricul, cum ar veni. Hai, urcă !

17

— Ce nume vrei să dăm pruncului, fiica mea?

— Cantor.

— Cantor ? Vai de mine, dar acesta nu e nume creştinesc !

— De-aia nu mai pot eu ! se răsti Angelica. Daţi-mi copilul !

Şi luă din braţele moaşei fiinţa mică şi plăpîndă, roşie şi încă jilavă, pe care moaşa voinică şi bărbătoasă care o întîmpinase pe lume o înfăşurase într-o ruptură de cearşaf murdar.

Miezul nopţii încă nu bătuse la palatul de justiţie şi fiul osînditului venise pe lume. În aceeaşi zi în care părintele care-l zămislise părăsise această lume.

Angelica îşi simţea inima sfîşiată. Trupul îi era zdrobit, măruntaiele parcă îi fuseseră smulse. Sîngele i se scursese parcă cu totul, din inimă şi din trup. Simţea că murise şi ea în acelaşi timp cu Geoffrey. Iar o dată cu micul Cantor venise pe lume o altă Angelica, o altă femeie, în care abia dacă mai pîlpîiau cîteva trăsături din făptura ciudată şi naivă de la Monteloup, de la Toulouse...

Angelica împinse cu cruzime într-o parte trupul femeii de lîngă ea, firavă şi arsă de febră. Cea

din partea cealaltă protestă, avea o hemoragie lentă care o ţinea de dimineaţă. Duhoarea fadă de sînge dospit care năclăia salteaua de paie întorcea pe dos orice stomac.

Angelica trase pe ea încă o pătură. Femeia de la marginea cealaltă a patului protestă din nou, plîngăreaţă, dar mai lipsită de vlagă ca prima dată.

«Oricum, astea două tot au să moară, gîndi tînăra mamă. Aşa că măcar copilului meu şi cu mine să încercăm să avem puţină căldură şi să scăpăm cu viaţă de aici.»

Cu ochii deschişi, încă buimacă în umbra putredă a spitalului pentru săraci, vedea lucind prin perdeaua ruptă a patului acesta mizer lumina galbenă şi tulbure a opaiţului cu seu.

«Ce ciudat ! Geoffrey e mort, dar eu am ajuns în iad ! Aici e iadul !»

Începerea ca o vizuină ar fi umplut de greaţă pe oricine, duhoarea dejecţiilor umane şi a sîngelui stricat plutea cu consistenţa unei ceţi încăpăţînate şi din întuneric se auzeau într-una gemete, vaiete de durere şi blesteme, ca într-un coşmar înfiorător. Scîncetele ascuţite ale copiilor mici nu conteneau o clipă, totul era o psalmodiere fără sfîrşit, care creştea, apoi parcă s-ar fi înăbuşit în nişte pături groase prin care abia se mai auzea, ca să răsară din nou, viguroasă, în alt colţ al încăperii aceleia de iad.

Şi la toate astea se adăuga frigul, frigul cumplit al iernii grele, pe care sobiţele instalate pe culoare nu reuşeau să-l înmoaie de loc, căci peste tot trăgea curentul şi căldura se împrăştia imediat.

Timpul trecea şi începea să se crape de ziuă.

Se auzeau clopotele începînd să sune de liturghie. Angelica își aduse aminte de morții de la Hôtel-Dieu, pe care la ora asta îi vedea de atîtea ori aliniați afară, lîngă zid, de călugărițele-infirmiere, aruncați în căruța mortuară și duși fără nici o ceremonie la cimitirul Inocenților. Deci de aici, din încăperile acestea înspăimîntătoare erau scoși, bieții de ei ! Vreo rază de soare poate avea să se încumete să lumineze giulgiurile sărmane în care erau vîrîți, dar mădularele lor n-aveau să se mai încălzească niciodată, țepene pe vecie !

O mînă trase perdelele patului și doi infirmieri în halate zdrențuite și jegoase aruncară o privire scurtă și expertă peste cele trei femei care zăceau aici, în culcușul acesta scîrnav, după care, fără un cuvînt, o traseră jos pe cea de la margine și o puseră pe o brancardă. Era moartă. Iar pe brancarda aceea se mai afla un cadavru micuț, un copil.

Angelica își întoarse privirile spre copilul ei și-l strînse ușor la piept lîngă ea. Deodată tresări. De ce nu țipa ? Murise și el ? Nu, dormea cu pumnișorii strînși, cu o expresie liniștită, chiar hazlie la un nou-născut. Fața îi era trandafirie și pe cap se vedea un pufușor blond și rar. Dar Angelica începu să-l scuture, temîndu-se să nu fie mort, sau pe moarte. Pînă la urmă pruncul deschise ochișorii încă tulburi, cu reflexele albăstrii, și dormi la loc, cu un căscat liniștit.

În sală, infirmierele se aplecau deasupra paturilor celorlalte lăuze. Fără îndoială că erau pline de suflet și dovedeau un curaj pe care nu li-l putea da decît o nesfîrșită credință în puterile lui Dumnezeu, dar igiena îngrozitoare a acestui lăcaș le

punea la tot pasul în faţa unor probleme de nerezolvat.

Una din ele veni la Angelica şi îi dădu un blid cu o fiertură fadă şi leşinoasă, pe care se strădui însă să o înghită, hotărîtă să facă orice ca să trăiască. Apoi, căutînd să nu ia în seamă nici sălteaua puturoasă şi nici vecinătatea femeii cuprinse de fierbinţeli, căută să adoarmă puţin, ca să-şi mai recapete puterile. Pe sub pleoape începură să i se perinde imediat tot felul de imagini stranii şi tulburi. Îl vedea pe Gontran mergînd într-una, undeva, pe unul din nenumăratele drumuri ale Franţei. Se oprea la un pod unde trebuia să plătească trecerea şi, ca să-şi mai cruţe punga, se apuca să facă portretul paznicului care încasa taxele. Apoi se scutură speriată de ce oare îi venise în faţa ochilor tocmai Gontran, ajuns un biet călător neodihnit ce străbătea într-una drumurile ţării ? Poate unde fratele ei mergea pe sub cerul liber, prin aer curat.

*

* *

Angelica nu rămase la Hôtel-Dieu decît patru zile. Sălbatică şi neîndurătoare, cerea pentru ea cele mai bune pături şi avea şi pretenţia nemaiauzită ca moaşa cu mîinile nespălate să nu cumva să se atingă de ea sau de copilul ei. Cînd treceau călugăriţele cu tăvile pline de blide, înhăţa cîte două în loc de unul, chit că i se explica de fiecare dată cu blîndeţe că blidele acelea erau numărate şi că altă bolnavă avea să rămînă nemîncată din cauza ei. Ridica din umeri şi atîta tot. Trebuia

să trăiască. Într-o dimineață smulse șorțul alb, scli-pind de curățenie, pe care o călugăriță abia și-l pusese peste veșmîntul monahal, și îl rupse fîșii făcînd din el scutece pentru Cantor, în timp ce călugărița, îngrozită, alerga la maica superioară ca să se plîngă.

Oricăror dojeni le opunea o tăcere rea și își ațintea interlocutoarea cu ochii ei verzi și dispre-țuitori, plini de ură, care speriau pe măicuțele mai slabe de înger. În sală cu ea era și o țigancă despre care se șoptea că e cam vrăjitoare și care spuse despre ea :

— Asta să mor eu dacă nu e mai ghicitoare ca mine !

Angelica rupse tăcerea o singură dată, anume cînd unul din administratorii așezămîntului veni în persoană la patul ei, ținînd o batistă parfumată la nas.

— Mi s-a spus, copila mea, că nu vrei ca în același pat cu dumneata să mai stea și altă bolnavă, deși patul acesta ți-a fost acordat de mila publică. Ba chiar se pare că pe două le-ai aruncat jos, fiind prea slabe ca să se apere. Nu-ți pare deloc rău de asemenea fapte reprobabile ? Așezămîntul nostru trebuie să adăpostească pe toți bolnavii care îi sînt aduși și vezi bine că paturile nu sînt prea nume-roase.

— Atunci n-aveți decît să coaseți de la înce-put în giulgiuri pe toți bolnavii care vă sînt aduși, răspunse pe neașteptate Angelica. În spitalele fon-date de părintele Vincent de Paul fiecare bolnav are patul lui, nu stau toți claie peste grămadă. Dar dumneavoastră n-ați vrut să vină nimeni să pună

rînduială aici, să schimbe metodele astea neomenești, fiindcă ar fi trebuit să dați socoteală de banii cheltuiți, nu-i așa ? Unde merg toate donațiile din mila publică cu care tot mă bați dumneata la cap ? Unde sînt banii primiți de la tezaur ? Cine vede mizeria de aici nu poate crede decît că bogații s-au calicit și că statul a ajuns la sapă de lemn și nu mai poate cumpăra destule paie ca să schimbe în fiecare zi saltelele nenorociților de aici, pe care-i lăsați să moară în gunoaie ! Cred că părintele Vincent se răsucește în mormînt cînd vede asemenea potlogării !

În spatele batistei lui înflorate, administratorul rostogolea ochii speriat și uluit, nevenindu-i a crede. Cu siguranță că niciodată în cincisprezece ani de cînd era în slujbă aici, la Hôtel-Dieu, chiar dacă mai dăduse și de cîte unii mai afurisiți, chiar asemenea obrăznicii nu-i mai fusese dat să audă !

— Femeie, uite care-i treaba, zise el mînios, ridicîndu-se, din felul cum vorbești dumneata se înțelege că ești sănătoasă tun și poți merge cu bine la dumneata acasă. Așa că ia-ți frumos ce e al dumitale și mergi cu Dumnezeu, măcar că n-ai știut să-i apreciezi bunătatea !

— Da, plec, și încă cu toată plăcerea că scap de aici, răspunse cu răutate mușcătoare Angelica, dar mai întîi vreau hainele mele, cu care eram îmbrăcată cînd am venit aici și pe care le-ați luat, dar nu așa cum le-ați pus claie peste grămadă la un loc cu hainele bolnavilor de tot felul de boli molipsitoare, nu, fiindcă n-am chef să mă umplu de variolă, de ciumă sau de boli lumești, ferit-a sfîntul ! Așa că să faceți bine să mi le spălați și

să mi le fierbeți în fața mea, altfel mă duc în față la Notre-Dame cu copilul în brațe și mă pun pe strigat că obolul credincioșilor și banii de la stat sînt furați de administratorii de aici, ceea ce n-ar fi minciună, nu ? Am să le aduc aminte oamenilor de părintele Vincent de Paul, conștiința Franței, și atîta am să țip că însuși regele are să creadă de cuviință să trimită pe cineva să-și bage puțin nasul în socotelile voastre !

— Zău ? făcu batjocoritor administratorul. Draga mea, cred că nu e cazul să pleci, nu te putem lăsa afară în halul acesta, avem și locuri pentru oamenii cu mintea rătăcită, așa, ca tine...

Angelica simți că leșină, dar se ținu tare și îl privi drept în ochi pe conțopistul cel viclean. Își aminti de faima pe care și-o căpătase în urma cuvintelor țigăncii și rosti cu o voce cît putea mai lugubră :

— Iar eu îți spun că atîta-ți trebuie ! Dacă te atingi de mine și nu faci cum ți-am spus, dumneata și toți ai dumitale veți muri înainte de a trece anul!

Alb la față, cu părul zbîrlit de groază, administratorul se ridică și o luă la fugă.

Aerul de afară, de pe străzile Parisului, care i se păruse la început așa de încărcat de miasme, îi părea acum delicios, pur pînă peste poate. Era întreagă, zdravănă, în veșminte curate și scăpase de iadul acela îngrozitor.

Mergea cu pași vii, strîngîndu-și copilul în brațe. Un singur lucru o îngrijora : avea prea puțin lapte, sînul ei era aproape uscat și Cantor, deși fusese pînă atunci de o cuminţenie nemaipomenită,

începea acum să facă scandal. Plînsese toată noaptea, chinuindu-se să tragă cîteva picături din sînul ei vlăguit. La Templu avea să găsească păstorii cu cîrdurile lor de capre, pe care le mulgeau la comandă.

Dar ce se întîmplase cu Florimond ? Cu siguranță că mătușa Cordeau nu-l lăsase de izbelişte; era o femeie de toată isprava, dar Angelica avea impresia că-l părăsise de ani de zile !

Pe lîngă ea treceau oameni cu lumînări în mînă, iar din case venea un miros de clătite calde. Își dădu seama că trebuia să fie 2 februarie şi credincioşii sărbătoreau Intrarea lui Isus în Templul din Ierusalim, oferindu-şi unii altora lumînări, după o datină care făcuse ca în popor ziua aceasta să se cheme Ziua Lumînărarului.

«Bietul prunc Isus !» își spuse Angelica sărutîndu-l pe frunte pe Cantor în timp ce intra pe poarta Templului.

Cînd se apropie de casa mătuşii Cordeau auzi un plîns de copil. Inima îi sări din piept, căci recunoscuse plînsul lui Florimond. În clipa următoare îl zări alergînd prin zăpadă cu paşi nesiguri, împiedicîndu-se şi căzînd mereu, în timp ce o gloată de copii arunca în el cu bulgări urlînd :

— Vrăjitorule ! Jigodie ! Arată-ne coarnele tale, lepădătură !

Cu un ţipăt, Angelica se repezi şi-l luă de braţ, îl strînse lîngă ea şi intră cu amîndoi copiii în bucătăria mătuşii Cordeau, care stătea lîngă vatră şi curăţă nişte ceapă.

— De ce l-ai lăsat afară pe mîna bandiţilor ăilora mici, să-l chinuie în halul ăsta ?

Bătrîna își dădu cu dosul palmei pe la ochi, ca să-și șteargă lacrimile de usturime.

— Hei, hei, fetițo, mai ușurel cu gălăgia ! Am avut destulă grijă de el tot timpul ăsta cît ai lipsit, măcar că nu știam dacă am să te mai văd vreodată. Dar nu pot nici eu să stau numai de fundul lui toată ziua, a trebuit să-i mai dau drumul și pe afară, ca să mai ia și el aer. Ce vrei să le fac eu la alde copiii ăia care zbiară la el și-l fac mereu vrăjitor ? Că doar tac-su taman pe chestia asta a fost ars pe rug, nu ? Se-nvață el pînă la urmă și cu asta, n-ai grijă ! Apăi fecioru-meu nu era nici el mai mare ca el cînd a început să ia tăvăleală pe afară și să-l ia toți la pietre și să nu-l mai scoată din pui de călău. Ce să-i faci, asta-i viața ! Phiii! Etete ce minunăție e ăsta micu, de-l făcuși acuma! Ptiu, să nu-i fie de deochi ! Măiculiță !

Și bătrîna se apropie extaziată, admirîndu-l pe Cantor.

Angelica regăsea cu bucurie cămăruța sărăcăcioasă. Își așeză amîndoi copiii pe pat și se apucă să facă iute focul.

— Eu sînt mulțumit, spuse Florimond de mai multe ori, privind-o cu ochii lui mari și negri.

Apoi se dădu jos din pat și veni să se lipească de ea.

— Nu mai pleci, mamă, nu-i așa ?

— Nu, comoara mamii, nu mai plec. Ia uite ce frățior frumos ți-a adus mama, îți place ?

— Nu-mi place, să plece de aici, răspunse Florimond vîrîndu-se la pieptul ei, plin de gelozie.

Focul ardea în vatră cu flăcări vioaie. Îl desfășă pe Cantor și îl apropie de căldura vetrei, pri-

vindu-l încîntată cum se întinde și cască tihnit! Dumnezeule ! Prin ce minune putuse ea aduce pe lume un copil așa zdravăn și frumos, în ciuda atîtor dureri și chinuri ?

Timp de cîteva zile, Angelica își văzu liniștită de treburi, netulburată de nimeni. Mai avea ceva bani și spera ca în curînd Raymond să se întoarcă de la Roma.

Dar într-o după-amiază vătaful Templului, care îndeplinea și funcția de șef al poliției acestui loc considerat privilegiat, trimise să o cheme și îi spuse intrînd direct în subiect :

— Fiica mea, îmi pare rău de situația ivită, dar trebuie să-ți comunic din partea marelui prior că nu mai poți rămîne în incinta Templului. Știi că aici sînt primiți numai acei oameni a căror reputație nu poate dăuna bunului renume al acestui așezămînt. Așa că trebuie să pleci.

Angelica vru întîi să întrebe ce anume i se reproșa, apoi se gîndi să meargă să se arunce la picioarele ducelui de Vendôme, marele prior. Dar își aduse aminte de cuvintele regelui : «Nu vreau să mai aud vorbindu-se de dumneavoastră».

Deci se aflase aici cine era ! Poate că încă se mai temeau de ea și acum !... Înțelese că nu mai avea nici un rost să ceară ajutorul iezuiților. O ajutaseră în modul cel mai loial atunci cînd exista ceva de apărat. Dar acum jocurile erau făcute. Probabil că cei care se compromiseseră în această afacere penibilă, asemeni lui Raymond, aveau să fie ținuți o vreme mai la depărtare.

— Bine, răspunse ea cu dinții strînși. Am să părăsesc Templul înainte de căderea nopții.

— Știu că ți-ai plătit chiria, zise vătaful amintindu-și de bacșișul primit cînd cu sosirea lui Kouassi-Ba. N-o să mai fie nevoie să plătești taxa de plecare, aranjez eu.

Cînd se întoarse în odaia ei de la mătușa Cordeau, strînse tot ce-i mai rămăsese într-o lădiță mică îmbrăcată în piele, îmbrăcă bine pe Florimond cu hăinuțe călduroase, îl înfășă gros pe Cantor și încărcă tot ce avea în mica roabă cu care venise aici.

Mătușa Cordeau era la tîrguieli. Angelica lăsă pe masă o mică pungă și își promise că atunci cînd va avea bani va trece neapărat pe aici și va fi infinit mai generoasă cu această femeie de ispravă.

— Mergem la plimbare, mamă ? întrebă Florimond.

— Ne întoarcem la mătușa Hortensia.

— Și-o s-o vedem pe Barbe ?

— Da, sigur că o s-o vedem !

Băiețelul bătu din palme fericit și se instală în roabă lîngă Cantor, bucurîndu-se dinainte de plimbarea prin zăpada pufoasă.

Împingînd roaba pe străduțele înguste, în care noroiul se amesteca cleios cu zăpada curată, Angelica privea într-una fețele celor doi copii înfofoliți în aceeași pătură și soarta tulbure care-i aștepta pe amîndoi apăsa asupra inimii ei ca un bulgăre de plumb.

* * *

În strada Saint-Landry, Barbe fu apucată de o adevărată explozie de fericire la vederea lui Flo-

rimond, care şi el, la rîndul lui, de cum o văzu, întinse braţele spre ea şi se lipi extaziat la pieptul ei.

— Doamne, Doamne, micuţul îngeraş, sărmanul de el ! bîiguia ea printre lacrimi.

Buzele îi tremurau şi nu-şi mai putea lua ochii de la Angelica, privind-o ca pe un spectru ieşit din cine ştie ce mormînt. Poate o compara pe femeia cu chip aspru de acum, sărăcăcios îmbrăcată, cu doamna elegantă care venise aici cu cîteva luni în urmă, cu o caleaşcă luxoasă şi cu o armată de servitori.

Angelica se întrebă dacă Barbe privise, de la fereastra mansardei ei, rugul pe care fusese ars Geoffrey şi dacă ştiuse cine era condamnatul. Dar nu mai avea nici o importanţă...

Un ţipăt înăbuşit, venit din susul scării, o făcu să se întoarcă.

Hortensia cu un sfeşnic în mînă, părea încremenită de oroare. În spatele ei, maestrul Falot de Sancé, fără perucă, cu halat de casă şi cu tichia de noapte în cap, se uita şi el descumpănit. Nu prea arăta bine, probabil răcise din cauza timpului urît.

În sfîrşit, după o tăcere care părea fără sfîrşit, Hortensia găsi puterea să ridice un braţ tremurător şi să rostească plină de dramatism :

— Ieşi afară din casa mea ! Pereţi aceştia au adăpostit deja prea mult timp o familie blestemată !

— Mai taci, proasto ! răspunse cu răceală Angelica.

Apoi se apropie de scară și zise, privind în sus:

— Eu plec. Tot ce-ți cer este să-i adăpostești pe copiii mei, care nu-ți pot face nici un rău.

— Tu n-auzi să pleci ? țipă Hortensia.

Angelica se întoarse spre Barbe, care îi strîngea în brațe pe Florimond și pe Cantor.

— Ți-i las ție în grijă, draga mea. Uite, ai aici ultimii bani care mi-au mai rămas, să ai din ce le cumpăra lapte. Cantor n-are nevoie de doică, îi place laptele de capră.

— Pleacă, am spus ! Ieși afară, nemernico ! țipa într-una Hortensia, începînd să bată furioasă din picior.

Angelica se îndreptă spre ușă, dar înainte de a ieși se întoarse și mai aruncă o ultimă privire înapoi.

Nu spre copii. Spre sora ei.

Sfeșnicul din mîna Hortensiei proiecta umbre stranii pe fața ei descărnată.

«Totuși, își spuse Angelica, am văzut-o amîndouă, împreună, pe micuța doamnă de la Monteloup, fantoma aceea care trecea prin odăi cu mîinile întinse... Și ne strîngeam una în alta de frică, în patul acela mare cît toate zilele...»

Ieși și trase cu putere ușa în urma ei. O clipă se opri să privească la unul din secretarii maestrului Fallot de Sancé, care, cocoțat pe un scăunel, trebăluia să aprindă felinarul de deasupra firmei.

Apoi, întorcîndu-se, se afundă în inima Parisului.

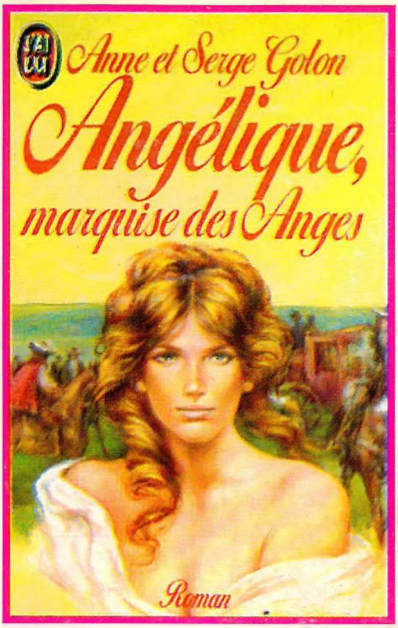

Angelica, marchiza Îngerilor

Cu părul lung, de culoarea aurului vechi, cu ochii de smaralde, Angelica este atît de frumoasă, încît lumea o crede desprinsă din povești.

Totuși, crescută de o doică ce-i povestea mai mult despre tîlhari, Angelica ascunde sub această încîntătoare aparență un suflet arzător, dornic de aventură.

Tatăl ei, ruinat, o mărită cu un nobil bogat, contele de Peyrac.

Hidos, șchiop, oamenii îl cred vrăjitor. În ciuda defectelor, contele este o ființă fascinantă, un savant și un om sensibil, care izbutește să cîștige dragostea Angelicăi.

Cînd el este închis la Bastilia și așteaptă să i se taie capul,ea refuză să-l abandoneze și aleargă să îl ajute.

EDITURA ELIT COMENTATOR

LEI 4500